جګړه او سوله

لومړی ټوک

لیف نیکولایوویچ تولستوی
ژباړن:
دوکتور لطیف بهاند

مسکو
۲۰۱۲

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: جګړه او سوله
لیکوال: لیف نیکولایوویچ تولستوی
ژباړن: دوکتور لطیف بهاند
ټوک: لومړی
طرحه او ډیزاین: سپین سهار
خپرندوی او مالي لګښت: د میدان وردګو ولایت والي محمد حلیم فدایي
چاپشمېر: ۱۰۰۰ ټوکه
چاپکال: ۱۳۹۱ل/ ۲۰۱۲ز
د خپرونو لړ: (۳۷)
لګښت د ښې حکومتدارۍ پر بنسټ د اجراآتو بودجه

ډالۍ

له نړيوال کاروان سره د افغانستان د يوځای کوونکو ارمانجنو قربانيو ته: محمود طرزي ته، محمد موسی شفيق ته او زما د فلسفي زده کړو استاد پوهاند دوکتور بهاوالدين مجروح ته ډالۍ کېږي.

مننه

وختونه درومي، خو ويل شوې خبرې همداسې پاتېږي.
(تولستوی)

لکه څنګه چې ددې کتاب په سريزه کې يادونه شوې ده، دا نيمګړې ژباړه زما د اوږدو کلونو د کار پايله ده.

ما د ژوند وروستي **۲۵** کاله بهر تير کړي دي.د ۱۳۹۰ کال د زمري په مياشت کې کابل ته راغلم او له هماغه وخته مې هڅه پيل کړه چې دا ستومانه او شپو ځپلې ژباړه ژر تر ژره خپره شي.

له زياتو رسمي او غير رسمي ادارو سره مې د هغه د خپرېدو خبره ياده کړه، خو له بده مرغه ، هيلو مې د بې پروايۍ په تتو تيارو کې رنګ بايلود.

که څه هم په دې برخه کې د ښاغلي سرمحقق زلمي هېوادمل او ښاغلي داکتر خوشال روهي هڅې يوې ښې پايلې ته نېږدې وي، خو په دې وخت کې ماته ګران او دغوره استعداد خاوند هارون حکيمي ، يو ښه زيری راوړ.

دا زيری داسې و:داکتر صاحب بهاند ، د ميدان او وردګو محترم والي محمد حليم فدايي دا ومنله چې دا کتاب به خپروي.

تر هغه وروسته مو له څو تنو يارانو سره يو ځای له دغه فرهنګپال والي، محترم محمد حليم فدايي سره وکتل،د کتاب په اړه يې که څه هم پوره معلومات درلودل، خو بيا مو هم د کتاب د نورو ځانګړتياو او زموږ په ژبه کې ددغه شان يو شهکار د شته والي دارتيا په اړه د زړه

خواله وکړه.

ښاغلي فدایی، په ورین تندي او خورا لېوالتیا او د زړه له کومې ډاډ راکړ چې دا کتاب به دده په بښپړې پاملرنې خپرېږي.او دادی دا کار ترسره شو.

دلته غواړم په خپل ټول احساس او د زړه له کومې له محترم محمد حلیم فدایی نه ددې لوی او ځندني کار د سرته رسولو له امله مننه وکړم .هغه ته ددې کتاب د خپرېدو مبارکي ووایم ،په رسمي ژوند کې ورته د بري او په کورني ژوند کې ورته د روغتیا او نیکمرغۍ هیله وکړم.

دغه راز په دې کار کې هغه پیرزوینې هېرولی نه شم چې محترم آدم خان سیرت،ددې کتاب د خپرېدو د چارو په سرته رسولو کې د زړه له کومې تر سره کړې دي.له هغه نه هم ډېره ډېره مننه.

د خیال مرغه مو لوړ
په مینه او درنښت

دوکتور لطیف بهاند
کابل
د ۲۰۱۲ کال د جولای ۱۴ مه

يوه يادونه

فرهنګي ډيپلوماسي ،له نورو هېوادونو يا خلکو سره د اړيکو فن دی.
په دغو اړيکو کې هغه قواعد ،اصول او ارزښتونه شمېرل شو ، چې په ملي او نړيواله کچه وګړي يا يو دولت ته په فرهنګي برخه کې لارښوونه کوي.
که څه هم کېدای شي د "لائوسه" په نامه چينايي يو فيلسوف د دې لارې بنسټ ايښی وي ، خو وروسته له هغه چې امريکايي "جوزوف نای " پر ۱۹۹۰م کال د " Soft power " نرم واک ،اصطلاح په نړيوالو سياستونو کې د برې لاره ونومولـه ،دغه سياست رسمي بڼه پيدا کړه او زيات پلويان يې وموندل
.اوس زياتره ملتونه ددغه واک د اغيز خبرې کوي او دا واک د فرهنګ او فرهنګي هلوځلو او فرهنګي ديپلوماسي له لارې د خلکو زړونو ته لاره موندل او پر هغو اغيز دی.
که څه هم له پخوا زمانو راهيسې او آن د ځېنو هېوادونو لپاره لا تر اوسه هم د يوه ملت د فرهنګي اوښتون او بدلون لارې، جګړه،ګواښ او دهغو لاندې کول و او دي ، خو نن سبا دا کار د نرم قدرت يا فرهنګي ديپلوماسۍ له لارې کېږي.
نرم واک د يوه ملت خلکو ،زړه او ذهن ته لار موندل دی.د نورو هېوادونو فرهنګپېژندنه،دهغو په کړو وړو عاداتو، دود دستور ،مذهبي عقايدو او ارزښتونو پوهېدنه، او بيا د خپل فر هنګ د غوړيدا ،د خپلو ملي ګټو لپاره دهغو هنري کارونه ، اود ورځني ژوند دښکلا له هغو ګټه اخېستنه به د هر پياوړي ديپلومات دنده وي.
په دغو کارونو کې يوه هم د عملي او رسمي ديپلوماتانو له خوا فرهنګي هلې ځلې او کار دی.

ددې چارو له ډلې نه ،په ديپلوماسي ژوند کې يوه غوره هغه يې،د کوربه هېوادونو د ژبو او فرهنګ زده کول او په خپلو ژبو او فرهنګ کې دهغو ليکل او يا لږ تر لږه خپلو ژبو ته دهغو راژباړل دي.

کېداى شي علامه محمود طرزى (۱۹۳۳-۱۸۶۵)زموږ د هېواد د بهرني سياست بنسټ ايښودونکى لومړنى افغان ديپلومات وي چې د نورو ملتونو د هنري او علمي آثارو د ژباړې له لارې يې دهغو ملتونو د پېژندنې او د خپل ملت د خبرتيا لپاره آګاهانه کار کړى وي.

له نيکمرغه اوس زموږ مخې ته يو شهکار پروت دى.دا د روسيې د نولسمې پېړۍ د زرينو ادبياتو له ليکل شويو آثارو نه يو اثر ، د ليف تولستوى "جګړه او سوله "رومان پښتو ژباړه ده.

دا اثر زموږ د بهرنيو چارو د وزارت د يوه فرهنګي دوکتور لطيف بهاند له خوا هغه وخت ژباړل شوى دى چې ده په روسيه کې دنده درلوده.

که لږه تر لږه د بېلګې په توګه زموږ هر ديپلومات په بهر کې د خپلو رسمي چارو په وخت کې داسې يو کار وکړي چې يا دخپل هېواد يو اثر د کوربه هېواد ژبو او يا دهغو کوم هنري يا علمي اثر زموږ ژبو ته راواړي،خورا لوى کار به شوى وي.

زه په همدې هيله ، پښتو ژبې ته ددې کتاب ژباړونکي او تر هغه وروسته خپروونکو ته مبارکي وايم او د يوې نښې فرهنګي ديپلوماسي د غوړېدو په تمه يم .

په فرهنګي لېوالتيا

جاويد لودين

د بهرنيو چارو وزارت سياسي مرستيال

((خدايه !

ما د ډېرې په خبر ويده کړه او د ډوډۍ په خبر مې راپاڅوه !))
(جګړه او سوله)

موږ، جګړه او سوله

د سولې او جګړې په رومان کې؛ تاريخ ، بشر پېژندنه ، اروا پوهنه، هنر او ګروهه سره اغږل شوي دي. د دې ستر رومان نامتو ليکوال غوښتل يو څه ووايي ، د خپل بشري چاپيريال ، الهي قدرت ، انساني اختيار او تاريخي پېښو په اړه يې خپلو تصوراتو ته د فوران لاره لټوله، نو د همدې لپاره يې د تاريخي کرکترونو ترڅنګ تخيلي کرکترونه هم رامنځته کړل او د نړۍ د ادبياتو يو ستر شهکار يې وليکه.
تر دې وړاندې چې تولستوی د جګړه او سوله رومان پر ليکلو پيل وکړي غوښتل يې د ۱۸۲۵ کلونو د پېښو او ناکامه وسله والو پاڅونونو په اړه يو رومان وليکي ، دی د يادو کلونو په اړه د څېړنې پرمهال شاته ولاړ او له ۱۸۰۵ ـ ۱۸۰۶ او بيا وروسته د ۱۸۱۲- ۱۸۱۳ کلونو پر پېښو واوښت ، د فرانسې په وړاندې له اتريشيانو سره يو ځای د روسانو جګړه او بيا د مسکو ترڅنګ پورې د ناپيليون رارسېدل يې وڅېړل او د خپل رومان تاريخي بستر يې همدغه زمانه وټاکله ، تر دې وروسته يې د دې ټولو پېښو په وړاندې د روسي ملت ژوند چارې او چارچلند رابرسېره کړل او دوه درې اشرافي کورنيو ته يې د يوه ملت رول لوبول ورپه غاړه کړل. د بېلابېلو کرکترونو رواني سپړنې ، چې ليکوال يې د رواني تجربو او انګېرنو د تمثيل لپاره ټاکي او بالاخره د بېلابېلو باورنو ، فلسفي افکارو او عرفاني تړاوونو په اړه د ليکوال تصورات

او افکار لولو ،چې د رومان په پای کې د یوه غایب متکلم له خوا ارائیه کیږي.

جګړه او سوله د فورمالیسم او ناتورالیسم د فکري قطبونو ترمنځ فضا لري ، له یو شمېر اړخونو د فاوست تراژیدۍ ته ورته دی ، موږ ګورو چې تولستوی هم د لرغوني یونان هوسبازه (هېلن) بیا راژوندۍ کوي ، هماغسې چې د ګویته په فاوست کې هغه د ډاکتر فاوست د تېر ایستلو لپاره د اکار کوي ، د تولستوی هېلن (په دې متن کې د روسي تلفظ پر بنسټ ایلېن بیزاو خوف) هماغسې چې په یوناني اساطیرو کې له پاریس سره تړای ته تښتي او د بشریت د تاریخ یوه ستره او تباه کوونکې جګړه د هغې د دغې سپکسرۍ لپاره پېښیږي ، په هماغه شان د ګویته په تراژیدۍ کې د دې لامله ګرځي ،چې ډاکتر فاوست د هغې د ترلاسه کولو لپاره خپل روح پر مفستیو (شیطان) باندې وپلوري ، دلته هم هېلن له پییر سره د دې لپاره واده کوي چې د هغه له پلاره په پاتې شوې پانګه کې ورشریکه شي ،خوغریزي تلوسه یې د نورو ترغیږو پورې رسوي او د یونانۍ هېلن په څېر په یوه پردي

شاه زوی زړه بایلي. پییر چې د جګړې او پېښو په وړاندې حساس او بوخت دی د خپلې میرمنې په خیانت تر پوهیدو وروسته له رواني پلوه بدلیږي ، هېلن یوځل بیاد هغې ښځینه اروا نښه (سېمبول) ده چې ګنمبړوښې تمایلات لري ، د هنري ـ فلسفي او ادبي تاریخ په اوږدو کې دادرېیم یاځلورم ځل دی ،چې هېلن د همدغسې یوه ښځینه تمایل رول لري.

د دې په وړاندې ښکلې ، حساسه او شوخه پېغلوټې (ناتاشا) ده چې له خپل کوژدن اندرې سره له بېکچې مینې سره سره د بولهوسه اناتول په مکارۍ تیروځي او له هغه سره د مینې تارځغلوي ، د دې فریب

پایله دناتاشا دمست او خوشاله ژوند پایته رسېدل او دیوې نوې ناتاشا زېږېدل دي ، چې یوډول عرفاني افکار وته پناه وړي. دتولستوی په نارینه وو کې له همداسې یو ې ماتې سره پیېر هم مخامخ دی ، په دې توګه ګورو چې هېلن او اناتول د ناتاشا او پیېر په مخامخ قطب کې دجلاد او قرباني اړیکه جوړوي.

ډیر ځله چې دجګړې د ادبیاتو په اړه خبرې کیږي نو له روسي ادبیاتو څخه خامخا دتولستوی جګړه او سوله دشولوخوف د(ارامه دن) تر څنګ یادیږي ، جګړه څنګه داشرافو ژوند بدلوي ؟ جګړه ، ویره ، اظطراب ، زړه ورتیا او سیاستونه څنګه قوانین، اخلاق، عواطف او عقاید لوبوي ؟ څنګه افراد دروحي سقوط تر څنډو رسوي؟ ټولنیز نظم تباه کوي ، دجنایت حس پیاوړی کوي او د مادي ګټو لپاره دد سیسو او چل ول استعداد پیاوړی کوي ، تولستوی غواړي دازبات کړي ، چې دخیر او شر ترمنځ دتوپیر دغه څلور ځواکونه (عقاید ، عواطف، قوانین او اخلاق) دکړکېچ په عصر کې ازمویل کیدای شي. دجګړې او سولې په بستر کې تولستوی یو شمېر پوښتنې رامنځته کوي او بیایې دځوابولو هڅه کوي ، ولې دهېلن پلار خپله لور ددې لپاره واده ته هڅوي چې دخپل راتلونکي زوم (پیېر) شتمني خپله کړي ؟ خو ددې پر وړاندې یومهال چې دروستوف کورنۍ غواړي دجګړې له لاسه ښارپرېږدي او وتښتي ، نوددې پرځای چې خپله شتمني له ځانه سره یوسي دټپي سرتیرو دژغورلو لپاره هڅې پیلوي او په دې توګه خپله شتمني له یوه انساني کار څخه ځاروي. ولې یوځل پیېر دخپلې ټولې بدمرغۍ لامل جګړه او دجګړې سرغنه (ناپلیون) ګڼي ، دکسات اخیستنې ځواک یې راویښیږي او غواړي په یوازیتوب سره ځان ناپلیون ته ورسوي او دتاریخ دغه نامتو فاتح ووژني ، خو مخکې له

دې چې خپلې موخې ته ورسيږي ،هغه مهال د فرانسوي سرتېرو لاس ته ورځي ، چې غواړي يوه نجلۍ له مرګه وژغوري ، د دې پوښتنو او ځوابونو په کشمکش کې د تولستوی اتلان او ضد اتلان د هماغو ځلورو ځواکونو په مرسته خوځيږي. مينه او عواطف ، حرص ،دوکه او چل ول ، ملي احساسات او يوه نړيواله دښمني ، اخلاقي مکلفيتونه او له خدای سره مينه ، د سختۍ پرمهال مطلق ځواک ته غاړه ايښودل او بالاخره کسات او بښنه پر رومان حاکم دي. دا ټول په يوه نارمل او ارامه ټولنه کې نه شي تشخيصېدای ، بلکې دا د کړکيچ ، جګړې او ناورين په زمانه کې د پيژندلو وړ دي ، د همدې لپاره تولستوی د خپل عصر يوې لويې پيښې او جګړې ته پناه وړي او خپل اتلان په هماغه زمانه کې ازمويي.

تولستوی په خپلو ګڼو اتلانو کې تر عقل ورهاخوا يو شمېر نور ځواکونه هم لټوي ، د جګړو او کړکېچونو د غه معاصر ليکوال په اسانه اجازه نه شي ورکولای چې په انسانانو کې د معنويت بشپړ مرګ ووينې ، يوځای پيېر بزوخوف دې باور ته رسيږي ،چې په ناتاشا کې يو داسې ويښ ضمير شته چې د هغې تر عقلي ځواکه ورپورته دی او ځکه يې له هغې څخه يوه محبوبه څېره جوړه کړې ده ، بل ځای د جنرال کوتوزوف هغه باور ګورو چې د ناپليون پر ماته يې تر لاسه کوي ، کوتوزوف فکر کوي ، چې د روسيې خلک ، زمکه او هوا به له ناپليون څخه کسات واخلي او لښکر به يې په کنګلينو ورشوګانو کې د مرګ نظارې ته کيني. تولستوی ، که څه هم ، د بشپړ عدالت په تبليغ پسې نه دی راوتلی او د خپلو اتلانو په انځورولو کې ډېر ځله رياليستيک چلند کوي ، پر ته له دې چې د چارولو ډراماتيک يا هم خارق العاده پرمختګ او بدلون څخه مرسته وغواړي ، خو په دې ټولو کې د هغو

باورونو او معنوي ارزښتونو شتون نه هیروي، چې په بشپړ قوت سره دده داتلانو اروايي نړۍ تر اغيز لاندې راولي او هغوى له دننه څخه بدلوي. تولستوى په لويو پېښو کې دلويو نومونو او ځواکمنو څېرو پر ځاى د خلکو په ارادې ډيره تکيه کوي. عجيبه ده ، چې د هغه ګڼ اتلان دلويو کورنيو غړي دي مګر ستري پېښې او پرمختګونه ددوى پر اوږو نه وربار وي ، د غه ستر ليکوال د خلکو اراده د حماسې اصلي محور ټاکي او په دې توګه له خپل رومانتيک او شاعرانه بيان سره سره د عاج له برج څخه راکوزيږي او د خلکو په هياهو کې د بدلون څرک لټوي ، دا ښايي يو لامل وي ، چې پر ۱۹۱۰ کال مړ شوى د غه ليکوال ،چې پخپله يې هم يو نيمه اشرافي ژوند درلود او په کلکه يې تر پايه خپل اعتقاد هم ساتلى و ، کلونه کلونه وروسته د کيڼ اړخه رياليستو ليکوالو او ادبپوهانو د پاملرنې اودرناوي وړ ، ولس پلوى شخصيت ګڼل شوى دى.

دې ټولو ته په کتنه ،ګورو چې، د تولستوى کار او په تيره بيا د جګړې او سولې همد غه رومان افغانانو ته، په ځانګړې توګه ، زموږ همزولې نسل ته خورا مهم دى ، موږ چې د رښيمې لسيزې په جګړه کې زيږو ، ژوند کوو او مرو ، ايا د جګړې دداسې عالي ادبياتو د پنځولو وس لرو ؟

زموږ په جګړه کې هغه معنويت چې تولستوى يې په اړه خبرې کوي چېرته دى ؟ زموږ په چاپيريال کې د خير وشر د توپير هغه څلور ځواکونه (عقيده ، قانون، عواطف او اخلاق) چېرته او څنګه دي ؟ ايا د هېڅ لپاره د خپل هېوادوال وژل ، د پورته ارزښتونو په تله څنګه تللى شو ؟ايا موږ لاتر اوسه داسې نړيوال يا ملي شهکار رامنځته کړى دى ، چې د يوه جګړه مار اروايي نړۍ راوسپړي او زموږ پوښتنې ته ځواب

وو ايي چې په ظاهره يو انسان ولې دومره وحشي کيږي ، چې د خپل هېوادوال پرستوني دبېرحمۍ چاره راکاږي او ماشومان په زانګو کې يا دمور په تي پورې نښتي ووژني. دتولستوی جګړه دهېواد لپاره ده ، خو زموږ دا ؟؟؟

موږ دجګړې نسل يو ، ادبيات هم لرو ، خو ايا په ريښتينې مانا مو دجګړې داسې ادبيات پنځولي دي ،چې په نړيواله کچه لوستونکي ولري ؟ دا ټولې پوښتنې هغه وخت ځوابېدلای شي ، چې زموږ ځوان ادبي کول دجګړې او سولې په څېر شهکارونه ولولي او په دې توګه دنړيوالو ادبياتو پراخه افق ته کړکۍ پرانيزي. هغه وخت چې ځوان ليکوال ، مفکر او هنرمند پښت دا زده کړي ، چې څنګه دخپلو اتلانو اروايي نړۍ ته ننوتلای شو او دهغوی شخصيت ، کړه وړه او ان برخليک لکه موم په خپل لاس کې واخلو ، شکل ورکړو او لوستونکي ته يې په يوه هنري –ادبي تابلو کې ځای پر ځای کړو.

نور يې نو وخت دی چې موږ نړۍ ته دادبياتو پلونه جوړ کړو ، نړۍ و پيژنو او بيا ځان وروپيژنو ، دداسې پلونو جوړولو لومړۍ هڅه دلويو شهکارونو او نامتو اثارو ژباړل او دخپلو غوره اثار ورژباړل دي. په همداسې نادره او قدروړ هڅو کې يوه ډېره ممتازه هڅه دښاغلي ډاکتر بهاند همدا ژباړه ده ، چې زه ورته په خپل وارسره مبارکي وايم. استاد بهاند په پوره حوصله ، دقت او مينه دنړۍ يو ستر شهکار راپښتو کړی او څومره چې دخپلې دې ژباړې په اړه له ما سره غږيدلی دی ، دژباړې په ټول بهير کې يې د روماان له اتلانو سره ژوند کړی ، دهغوی اروايي نړۍ ته ورننوتلی دی ، له هغو سره يې فکر کړی او له ښکلاوو څخه يې خوند اخيستی دی. هغه يوازې مخامخ

ژبـاړه نـه ده کـړې ، بلکـې رومـان یـې لـه فکـري او معنـوي پلـوه هضـم کـړی ، ذهـن تـه یـې سـپارلی ، پیغـام او ارزښـتونه یـې پیژنـدلي او دادی اوس یـې مـوږ تـه رالېږدولـی دی. داسـتاد بهاند ژبـه روانـه او بهانـده ده ، نومـوړی افغـان لوسـتونکي تـه نـاول صـمیمي کـړی دی او هڅـه یـې کـړې ده،چـې وچـه ژبـاړه پـرې ونـه زغمـي ، د همـدې لپاره یې زیار او هڅه دډېر قدر او درناوي وړ ده .

غـواړم دډاکتـر بهانـد دهمـدغې سـترې هڅـې پـه زور ددې عصـر لیکـوال او دژبـاړې صـلاحیت لرونکـي همزولـي وننګـوم چـې دسـترو شـهکارونو پـه راژبـاړلو سـره، نـړۍ تـه دافغـاني فرهنـګ پلونـه هسـک کـړي ، دجګـړې ادبیـات راوپنځـوي او پـه دې توګـه نړیوالـو تـه د افغـاني رنـځ اودرد یـو داسـې انځـور تـر مخـې کیـږدي چـې، کـه زمـوږ پـه کـړاو کـې یـې لاس ککـړ وي، ولړزیـږي او ښـنه وغـواړي ، مـوږ دجګـړې داسـې ادبیـاتو تـه اړتیـا لـرو ،چـې نړیـوال دافغـان ولـس صـبر ، اراد ې او لـوړ معنویـت تـه سـلامي کـړي اودهمـدغو افغـاني ادبیـاتو پـه ژبـاړلو سـره دنـورو ژبـو ژبـاړونکي داسـې ونـازول شـي ، لکـه نـن چـې ــ ښـایي ــ مـوږ خپـل اسـتاد بهاند ونازوو.

په تلو تلو کې زه خپل همزولی نسل ددې ستر شهکار لوستلو او له هغه څخه خوند او پند اخیستلو ته رابولم ، چې ورته دیوه سرمشق په توګه دپرمختګ او سترې ارادې یومشال شي او په دې توګه دافغاني ادبیاتو د نومهالي پرتم تاداو په خپلو لاسونو کېښودلای شي.

په همدې هیله او تېنګار
دا تاسو او دا هم جګړه او سوله
څېړندوی عبدالغفور لېوال
۱۳۹۱لمریز دزمري لومړۍ نیټه
کابل - دعلومو اکاډمۍ

ددې ژباړې په اړه

جګړه او سوله یو شهکار دی. دا اثر یوازې په یوه ملت پورې اړه نه لري، هغه د نړۍ لسګونو ژبو ته ژباړل شوی دی ، نو ځکه ما وغوښتل چې زما همژبي هم هغه په خپله ژبه ولولي. که هغه کټ مټ د هغه د اصلي ژبې په شان نه وي، لږ تر لږه د هغه روح او مانا زما ژبې ته راولېږدول شي.

هېڅ ژباړه یا زیاتره ژباړې د اصل خوند ساتلی نه شي، دا به هم استثنا نه وي، نو ځکه وایم: ما همدومره وکړای شول، که زما کوم همژبی یې تر دې ښه کولای شي، زه هغه ته هرکلی وایم او زما ټوله تجربه او ټولې هڅې به ورسره مل وي.

دا ژباړه د لومړي ځل لپاره په ۱۹۹۹ کال پیل شوه.

ما مخامخ ژباړه کوله ،هغه مې په کمپیوتر کې لیکله. د ۳۰۰ مخونو په شاوخوا کې و چې زما د کمپیوتر هارد دسک مات شو او هر څه تالا والا شول.

یو څه موده مې پرېښوده، خو کال نیم کال نه وروسته مې بیا پیل کړه . ماته د رانېږدې داکتر داوود جنبش، پر له پسې ټینګار او هڅونه، د ګران ایمل پسرلي دې خبرې چې هر وار به یې پوښتل: هغه ژباړه څنګه شوه؟

د ګران زرین انځور ددې خبرې له کبله چې ویل به یې: په دې حوصله به دا لوی کتاب خدازده چې وژباړل شي؟

د ځینو یارانو ددې خبرې یاد چې ،هغه خو په روسي نه پوهېږي،ما به زړه کې ویل:ته خو پوهېږې،دا ګز دا میدان چا دې مخه نیولې؟

زما د خپل احساس سره مل ،دې او نورو ډېرو یادونو د ژباړې په کلونو کې ملګرتیا راسره کړې ده.

دوی ټولو ته د زړه له کومې مننه کوم.

د روسیې د نولسمې پېړۍ ټول آثار ،هماغه شان چې د نړۍ ټولو ژبو ته تللي ،زموږ ژبه دې هم ویاړمنه کړي،خو په هر حال ،بیا وایم که دچا دا ژباړه خوښه نه شوه،یا تیروتنه په کې دومره زیاتې وي چې د کتاب او موضوع روح ته یې تاوان رسولی وي،دا کتاب په دې ارزي چې بیا بیا او د بېلو بېلو ژباړونکو له خوا وژباړل شي.د زیاتو هېوادونو ژباړونکو دا کار کړی.همدا کتاب بېلابېلو ژباړونکو په وار وار خپلې ژبې ته ژباړلی دی.یا په مجموعي کې ددوی په ژبه کې د یوه غوره اثر ،ژباړه وه،خو دوی بیا ژباړلی دی.

دا اثر اصلا ما له روسي ژبې ژباړلی دی،خو د فارسي ژبې له هغې ژباړې نه هم ګټه اخیستل شوې ده چې محترم سروش حبیبي ،کړې او پر ۱۳۷۷ کال یې په تهران کې خپره کړې ده.

دغه راز په رومان کې داسې اصطلاحات،ترکیبونه، کرښې،جملې او پرګرافونه و چې د پوهېدو لپاره یې ما د جګړې او سولې،د فلم ځنې صحنې کتلې.کولای شم ووایم چې دا فلم ما په لسګونو واره لیدلی او ځېنې صحنې یې تر دې هم زیاتې ما لیدلې دي.

ددې اثر دا پښتو ژباړه چې اوس ستاسو مخې ته پرته ده،دهغې په ژباړه کې دځینو روسي او افغاني دوستانو مرستې نه هېریدونکې دي.

په رښتیا به دا ژباړه نه وای که له ما سره په ژباړه کې،دلغتونو په

شـنننه کـې،د اصـطلاحاتو پـه سـپړنه کـې ،د روسـي دود د سـتور پـه پوهېدنــه کــې ،ماتــه د ګراني،مهربــاني ،خواخــوږې او پــر مــا د زړه سـواندې مېرمنـې وېـرې ایوانوفنـا یونکینـا پرلـه پسـې مرسـتې او ملګرتیا نه وای.

که څه هم مېرمن یونکینا خپله د اقتصادي علومو ماستره ده،خو د روس د نولسمې پېړۍ په ادبیاتو کې پوره او هراړخیز لاسبری لري.

هغــې تــه د درنــاوي ســر ټیټــوم ، دزړه لــه کــومې مننــه تــرې کوم،نیکمرغي ،روغتیا او جنتي ژوند ورته غواړم.

پــه روســیه کــې د افغانســتان د لــوی ســفیر،بې ســاری روښــان اندي،ځیرک ،هېـواد پال،ربنـتیني او صـادق ،دافغانسـتان پـه مینـه لېوني،ښاغلی زلمی عزیز چې د درې کلنو په اوږدو (۱۳۸۹-۱۳۸۷) کې یې په خورا قدر او مهرباني زما دا کار او دا ژباړه یادوله او زه یې په پوره دوستۍ ستایلم.زه په ربنتیا او د زړه له کومې دا وایم چې په پېژندګلوۍ او دوستۍ یې ویاړم.

خو له بده مرغه همالته ،په هماغه ځای کې ،په هماغه سفارت کې داسې دیپلوماتان هم و ،چې زما تر مخې یې زما ستاینې کولې،د سلګونو هېوادوالو تر مخې او آن په رسمي لیکونو کې یې ماته غوره ،پوه او تر ټولو ښه ویل.خو له بده مرغه زما تر شا یې نه یوازې زما په کارونو ،زما په شخصیت او زما په ناځیزه پوهې ملنډې وهلې بلکې زما د کورنۍ په نامه یې هغه څه ویل چې بازاري خلک یې هم نه وایي .دوی په دې هم بسنه نه کوله ،دوی ان زما د راتلونکو رسمي کارونو خنډ هم کېدل.که څه هم ما دا امکان درلود چې د دوی د دوه مخو چارو او پټو بدو رسواییو او بدنامیو ډنډورې جوړې کړم،دهغو د ریا پردې وشلېرم،خو بیا مې ویل،دا زما کار نه دی.(بښنه غواړم).

سرمحقق زلمی هېوادمل د هېواد پیاوړې فرهنګي څېره، په خپله ژبه او فرهنګ مین، په هغو لومړنیو کسانو کې و چې د دغې ژباړې پیل ته یې هرکلی ووایه او پرله پسې یې د هغې بشپړولو ته هڅولی یم او خپله فرهنګي ملګرتیا یې هېڅکله رانه سپمولې نه ده.

ښاغلی غلام سخي غیرت، بل هغه افغاني فرهنګي دیپلومات و چې په رښتیا او د زړه له کومې یې زما ددې زیار او هلو ځلو درناوی کاوه او آن په رسمي غونډو کې یې له اندازې زیاته د هغه قدرانی کوله.

په هغو کسانو کې چې ددې کتاب د خپرېدو لېوال و، یو هم ګران، مهربان اسدالله دانش لالا و. هغه به تل پوښتنه او د کار څارنه به یې کوله. ژباړه چې نیمایي ته ورسېده هغه زموږ له یوه ګډ دوست نه، ما ته ګران داکتر، داکتر عبدالحمید بهیج، نه هیله وکړه چې دا کتاب په وار وار سره وګوري. ګران دانش ان د جګړې او سولې، د رومان فارسي متن، محترم داکتر صاحب ته واخیست او هیله یې ترې وکړه چې په برتلیز ډول یې وګوري؛ خو داکتر صاحب بهیج د خپلو قاموسونو، خپل پیر او خپلې مینې تر منځ سرګردانه و، په هغو کې ډوب و او لا تر اوسه هم په هماغه سمندر کې ډوب دی. هغه ته د قاموس او پیر افسانه زموږ تر رومانه اوږده، خوږه او مینه ناکه وه.

په مسکو کې افغان خبریال، خبیر، ملي شخصیت، کارپوه (د هغې په رښتینې مانا سره) دوکتور علي احمد کریمي، چې تل یې د ژباړې په کلنو کې نه یوازې هڅولی او ستایلی یم بلکې د روسي ادبیاتو او فرهنګ او ژباړې په برخه کې یې خپله ټوله پوهه او تجربې را سره شریکې کړې دي.

د روسیې د علومو اکاډمۍ د ختیځ پېژندنې د انستیتوت د افغانستان د څانګې د غړي رسلان سیکویف، د مسکو د دولتي

پوهنتون د فارسي دري ژبې ځوانه استاده او زما زده کړه تاتیانا ،د روسیې د کیروا د پوهنتون د استادې تاتیانا او د کورسکایا د ښار د پوهنتون د استادې ویکتوریا مروزوا ،چې تل به یې، نه یوازې د ژباړه په برخه کې زما پوښتنو ته خورا مفصل ځوابونه لرل بلکې زما زغم، حوصله او کار به یې ستایه.

د روسیې د علومو اکاډمۍ د ختیځ پېژندنې د انستیتوت د ادبیاتو دڅانګې غړې او مشرې افغان پېژندونکې، دپښتو ادبیاتو، بې سارې متخصصې داکتر الفتینا ګراسیموا ،چې تل یې زما ځینو پوښتنو ته ځوابونه لرل او وروسته یې په خورامینه زما د ژباړې د متن لوستلو ته لېوالتیا وښوده.

د مسکو د نړیوالو اړیکو د انستیتوت د محصل او د پښتو ژبې زده کړې پاول چې له مانه یې د پښتو او فارسي دري زده کړې کولې او بیا یې له ماسره ددې کتاب د ځینو لغاتو او اصطلاحاتو په مانا او شننه کې مرسته کړې ده.

زما ګران استاد ،دافغانستان او په سیمه کې د ژبپوهنې مخکښ پوهاند دوکتور مجار احمد زیار، چې د زړه له کومې یې ددې کار د بهیر پوښتنه کوله او آن د یوې برخې په لوستلو کې یې مخامخ مرسته هم وکړه.

زما استاد او د معاصر نثر او کره کتنې مخکښ محترم سعدالدین چې خپل دایمي طنزې ژبې یې کاروله او تل یې ،نه یوازې د فیسبوک دکوډګر مزي له لارې د کار پوښتنه کوله بلکې د تولستوی د بل اثر ،اناکارینینا ،د ژباړې سپارښتنه یې هم کوله.

خپل ورور پوهندوي اصف بهاند چې په مینه او لېوالتیا سره یې کتاب ولوست او د پام وړ ټکو ته یې زما پام ورواړه.

زما مشره لور مینه بهاند ،چې روسي ژبه یې لکه مورني هغه زده کړې او تل په دې ژبه کې زما استاده پاتې شوې.

زما زوي، مړوند بهاند چې تل یې د ژباړې پوښتنه کوله او له دې امله یې د دغه اثر انګلیسي متن واخیست او د لومړې برخې تر لوستلو یې راته وویل: پلاره ،زموږ په همژبو کې به داسې څوک وي چې د دې اثر د لوستلو حوصله ولري؟

عارف خزان، چې یو څه موده یې ،د تایپ په برخه کې خپله مرسته ،زما له هلوځلو سره ملګرې کړې وه.

الهام هوتکي ،سره له هغه چې د وخت اټکل هېڅ کولای نه شي او وعده یې هر ساعت یا هېرېږي او یا یې هېره وي د دې کتاب په تایپ او کله ناکله هم د ژباړې په وخت کې له خپلو مشورو نه بېبرخمن کړی یم.

د روس په پترزبورګ کې فرهنګي هېوادوال او په هغه ښار کې د افغاني فرهنګ یو ډېره لګوونکي سید الله تنې چې تل یې د ژباړې په اړه نظر ورکړی او په وار ار یې ملګرتیا راسره کړې ده.

په روسیه کې میشت استاد داکتر رحمن الدین سراجي چې له ما سره یې د روسي ژبې په زده کړه کې مرسته کړې او په دې کار کې یې نه یوازې تل پوښتنه کړې بلکې ښه مشاور او مرستندوي پاتې شوی دی.

د روسیې په کراسنادار ښار کې میشت فرهنګپال هېوادوال ،ډګروال حسین خان چې د کتاب د کمپوز په برخه کې یې مالي مرسته کړې وه.

له ښېړندوي نبي صلاحي نه چې په ورین تندي او بې پایه لېوالتیا یې دا ټول کتاب په دقت او زغم ولوست.

له حفیظ الله جلالزي نه چې په مینې یې زما هیله ومنله او د کتاب

دوه وروستي ټوکه ولوستل.

له ټولو نه،له هر يو نه، په وار وار سره د زړه له کومې مننه کوم او دا کار ددوی د زيار او هڅو پايله ګڼم.

ددوی او له هغو کسانونه چې له ما سره يې د هر يو مرسته،روحي ملګرتيا او هسې هڅوني د کتاب دژباړې يوه ستونزه آواره کړې او ددې کار په بشپړولو کې ښه مرستندويان پاتې شوي د زړه له کومې:

مننه،مننه،مننه،مننه،مينه ،مينه،مينه،مينه او مننه....

البته هغه کسان هم لږ نه چې زما په دې کار يې ملنډې وهلي،هغه يې دروغ ګڼلې او په خپلو بنډارونو او بزمونو کې به يې هم پر ما او هم د ژباړې پر کار د ټوکو او مسخرو بنډارونه تودول.

له هغو نه هم مننه ،ځکه د هغو دې کار هم په ما کې د دقت او ژور پام روحيه راپاروله.

هيله لرم دا کار ،زموږ ژبې ته د نړيوالو شهکارونو د ژباړې د پيل په توګه بختور وګڼل شي او هغه دوستان چې په هره بهرنۍ ژبه پوهيږي خپلې ژبې ته يو څه راوژباړي.

په دې لاره او تکل کې ستاسو د بري په هيله

مينه،مينه،مينه

دوکتور لطيف بهاند

کابل-افغانستان

د ۲۰۱۲ کال د جولای دريمه

سریزه

ددې ژباړې د سریزې لومړۍ کرښې به دهغه د لیکوال د پېژندنې نه راپیل کړم:

نوم: لیف نیکولایوویچ تولستوی

د زوکړې نېټه: د ۱۸۲۸ م کال د سپتمبر ۹مه نېټه

د زو کړې ځای: د مسکو په ۱۲۰ کیلومترۍ کې د تولا دښار ګوټې د «یاسنیا پلینا» سیمه.

د مرګ نېټه:د ۱۹۱۰ کال د نوامبر ۲۰مه نېټه

د ښخولو ځای :د یاسنیاپلینا» په سیمه کې دده د کور ځنګل

آثار:

۱ -جګړه او سوله

۲ -آناکارنینا

۳ -قزاقان

۴ -رستاخیز

۵-ماشومتوب

۶-،زلمیتوب

۷-ځواني

۸-ابلیس

۹-اعترافات او د مسکو سرشمېرنه

۱۰-د ماشومانو کیسې

۱۱ -شیطان او پیسې
۱۲-هنر څه ته وايي؟
۱۳-درې پوښتنې
۱۴-تش دهل
۱۵ -مېږتون او کوتره
۱۶-سپېڅلی اختر
۱۷-د مرګ سرود
۱۸ -د ایوان ایلیچ مرګ
۱۹-بېګناه محکوم
۲۰ -ارباب او نوکر
۲۱ -حاجي مراد
۲۲ -د سیوا ستوپول داستانونه
۲۳-بې پایه مینه او نورې ډېرې لیکنې .

د هغه، بشپړ نوم لیف نیکولا یوویچ تولستوی (۱۹۱۰-۱۸۲۸) دی.
روس لیکوال، متفکر، پر خپل هېواد سربښندونکی سرتیری، ګراف لیف نیکولایوویچ تولستوی، پلاریې نیکولای تولستوی او مور یې ماریا ولکونسکي نومېدل.تر ټولو پېژندل شوی روس لیکوال، متفکر، د روسیې د سواستوپول د جګړو سپاهي، روښان اندی، مقاله لیکونکی، مذهبي مشر، دداسې مذهبي مقالو او نظریو لیکوال و چې په دودویزو افکارو کې د نوې لاره خاوند بلل شوی دی.
دی د کورنۍ څلورم ماشوم و.
هغه د نړۍ له ډېرو سترو رومانونو نه دیوه رومان: "جګړې او سولې "لیکوال دی. هغه دا رومان د پنځو کلو په اوږدو (-۱۸۶۵

۱۸۲۹) کې ولیکه. د کتاب موضوع پر روسیې د ناپلیون د یرغل د زمانې پېښې، د روسیې د څلورو بډایو کورنیو د ژوند او د دغې جګړې پر وړاندې د روسي ملت د دربدا انځورونه دي.

هغه نه یوازې د روسیې امپراتورۍ د علومو اکاډمۍ غړی (۱۸۷۳) و بلکې یو ستر ټولنیز شخصیت هم و.

د هغه کورنۍ له خورا لرغونو او بډایو روسي کورنیو نه ده.لیکوال، خپل کتاب تر لیکلو ۷ کالو وروسته په ۱۸۷۲ کال کې خپور کړ.

دا کتاب د نړۍ د بېلابېلو هېوادونو په میلیونو میلیونو وګړو لوستلی او دادی څه کم تر یوې نیمې پېړۍ وروسته هم خورا بېشمېره لوستونکي لري.

تولستوی، دا کتاب د خپلې مېرمنې صوفیا اندرییونا، په مرسته، اوه ځله بیا بیا ولیکه او په هغه کې یې بدلونونه راوستل.

دې لیکوال چې د قفقاز او کریمیا په جګړو کې خپله ګډون کړی او د جګړې ټولې ترخې، خوږې او غیر انساني اړخونو یې په خپله ازمایلي او لیدلي دي، د جګړو خورا بې سارې انځورګرګټل کېږي، نو له دې کبله دده د کتاب پر ځانګړتیاوو دلیکنې پروخت، کره کتونکي په دې ټینګار کوي او وایي:

"هغه یوازینی لیکوال دی چې د جګړې رښتینې څېره یې په خورا قوت په لیکنه کې انځور کړې ده."

که څه هم په دې ستر او بې ساري کتاب کې د لیکوال معنوي نظر دا دی چې هر څه او د پېښو تقدیر له ازله په آسمانو کې دی، خو دی بیا هم د پېښو لپاره ځمکني دلایل لټوي.

تولستوی، په ټول کتاب کې د ایمان پر بنسټ، د ټولو هلو ځلو له لارې د ایمان او خدای په لټه کې دی. هغه د ایمان له برکته د ژوند

موخه لټوي. هغه به ویل چې ایمان د ژوند رښتیني معني او له هغه نه خبرتیا ده.
دهغه لپاره ایمان ژوند دی ، د ژوند قوت دی. هغه ایمان او مینه سره ومروړل.
هغه به ویل چې د خدای قدرت ستا سو په زړه کې نغښتی دی.
تولستوی پېژندونکي ،په دې باور دي چې دده دغه نظر پر مهماتا ګاندي (۱۹۴۸-۱۸۶۹) او مارتین لوتر ګینګ (۱۹۲۱-۱۹۲۹) اغیز کړی دی.
د هغه د "جګړې او سولې "په کتاب کې پېښې پر ثوبېلا بېلو بنسټونو راچورلې:
خدای پېژندنه ،انساني فردي شخصیت ، کورنۍ او دهغه روان ،ټولنیز کړه او د هغه لوړې ژورې ،سیاسي تاریخي دریځ او دملتونو ملي غوښتنې.
دا رومان د روسیې د هغو پېښو تصویر باسي ، چې له ۱۸۰۵ کاله تر ۱۸۱۳ پورې په دې هېواد کې پېښې شوې دي.
په دې پېښو کې دوه هغه یې د روس او فرانسې ستري ،خونړۍ جګړې دي:
۱- لومړنۍ جګړه "اوسترلیخ "نومېږي. دا جګړه پر ۱۸۰۵ کال پر روسیې د فرانسویانو له یرغله سره سم پیل شوه او فرانسویانو وګټله.د همدې برې له برکته فرانسویان د روسیې خاورې ته ننوتل او ان تر مسکو ورسېدل.
۲-دویمه ستره جګړه د "بارادینو "هغه ده.دا جګړه پر ۱۸۱۲کال د مسکو په څنډو کې پېښه شوه. په دې جګړه کې فرانسویانو ماته وخوړه او بېرته تېښتې ته اړوتل.

د دې جګړو مشران: د روسيې ټولواک ،لومړي الکساندر(۱۷۷۷-۱۸۲۵) او د فرانسويانو هغه ستر ټولواک ناپليون بناپارت (۱۷۶۹-۱۸۲۱) دي.

کتاب په يوې ماښامنۍ مېلمستيا کې د اناپالوفنې په نامه د يوې درباري مينځې له هغې خبرې نه چې د روس او فرانسې د رارسېدونکې جګړې اټکل کوي، پيل کېږي.

هغه د دوه ټولواکانو د سيالۍ،د هغو د واک د لېوالتيا ،له هغو سره د هغه د ولسونو د مينې تصوير باسي.

په کتاب کې د روس د امپراتور تصوير په بې ساري ډول ښکلی او د فرانسې هغه په بې ساري توګه کرکجن دی.

په داستان کې د اتلانو بېشمېرتوب،د ديالوګونو اوږدوالي، د هغو خوږوالي،د اتلانو بې ساري تصويرونه،د کلماتو خورا خوږه کارونه او نور ډېر ډېر هنرونه د پام وړ دي.

دا رومان ډېرو کره کتونکو ،د روسي ادبياتو د روح شعر ګڼلی دی،هغه شعر چې د وياړونو او حماسو په ښه تخليق شوی دی. د داستان د هرې کرښې په لوستلو ،لوستونکي په دې پوهېږي او دا احساسوي چې له يوه ستر انځورګره مخامخ دي.

دا ليکوال د زرګونو څېرو ،د بېشمېره ځايونو او د زرګونو حالاتو په منځ کې ځان ته هغه څېرې،هغه ځايونه او هغه حالات ټاکي چې په هنري ډول دده د داستان يوه غوټه ترې جوړه او بله پرې خلاصه شي.

هغه (تولستوی) يو لوی او بې ساری انځورګر دی.هغه چې کله يو تصوير باسي،دومره دقت،دومره پاملرنه،دومره په هر اړخيزه توګه او دومره په لېوالتيا هغه انځوروي چې هر څوک فکر کوي،دا هغه څه دي چې دی يې غواړي.د ساري په توګه کله چې دی يوه څېره

انځوروي، هغه نه یوازې یوه څېره ، بلکې د لیکنې په وخت کې ، په څېره کــې سترګې ، د ســترګو غتــوالی، د ســترګو رنګ ، د ســترګو خبرې ، د ســترګو جنــګ، د ســترګو زارۍ، د ســترګو ځلا ، د ســترګو کتل ، د سترګو غلچک، د غلچکو ګوزار ، په سترګو کې پراتــه او پټ رازونه ، له سترګو راخپرېدونکې کرکه ، له سترګو راورېدونکې رخه ، په ســترګو کــې ځلېــدونکې عاطفه ، د ســترګو بانــه ، د ښو لنــډوالی ، اوږدوالی ، د ښو ویشتل او نور نور د ټولنیز انساني ژوند او حالاتو تصــویر ایســتل او دغــو حــالاتو تــه ژونــد ښنــل ، ټول او ټــول پــه خــورا رنګینۍ او مینې په پام کې ساتي.

تولستوی، چې هرڅه او هر حالات را اخلي ، هغه د ټولنیز بار تر ښنلو وروسته ، د خپلې عاطفې او تخیل په دریاب کې لمبوي او بیا یې د کرښو غېږ ته سپاري.

تولستوی، یوازې پــه جګړه او سولــه کې د ۵۰۰ پــه شــا او خوا کې اتلان لري. که څه هم د هغه اتلان هر یو خپل ژوند ، کړه او کرکتر لري ، خو بیا هم په هنري انځورګرۍ کې کله ناکله سره ورته برېښي.

او دا دده د هنري استعداد او تخلیقي توان نښې دي.

هماغــه شــان چې کلــه کلــه داسې تصور کېږي چې د نــرۍ زیــاتره حماسې څه کم او زیاته سره ورته دي.

د ســارې پــه توګــه د فردوســي د شــاهنامې اتــلان پــه درې ډولــه دي: اساطیري ، پهلواني او تاریخي .

دلتــه پــه دې داستان کې هم اتلان درې ډولــه دي: یو اولسي هغــه ، دویم عیني اصلي او واقعي څېرې او دریيمــه ډلــه یې د تولســتوی د تخیل زېږنده اتلان دي.

ماکسیم ګورکي (۱۸۲۸ - ۱۹۳۶) د دې لیکوال په هکله وایي:

دغه انسان ،په رښتيا يو ستر کار ترسره کړ او دغه کارته يې ، پـه خورا ښکلا او صداقت ديوې پېړۍ تجربه وروبښله.

لـومړي نيکـولای روس باچـا ، نـاپليون ،سـردار انـدرې،نيکولای رستوف ،ستر قوماندان کوتوزوف،پېير بېزاوخوف،ناتاشا رستوفه، ماريـا بالکونسـکايا ،اناتول کوراګين،سـاده سـرتيری کراتـايوف او نور...هغه اتلان چې ددې رومان اصلي موضوع پرې راچورلي.

ليکوال د خپل تخليق د الهام د سرچينې په اړه په خپله ويل:

"يو څه مې پـه ګوګل کې لګېدلي دي،چې تـر نيکـۍ نـه هم زيات دهغه لېواله يم،هغه پرتم او لوړوالی دی. "

ليف نيکولايوويچ تولستوی ،لا د دوو کلو و چې مور يې مړه شوه. د نهه کلو و چې پلار يې هم مړ شو.

هغه وخت د بډايانو ماشومان ،بهرنيو روزونکو چې زياتره هغه يې فرانسـوي وو، روزل.تولسـتوی هـم د خپلوانـو او بهرنيـو روزونکـو تـر څارنې لاندې وروزل شو.

دهغــه مــور او پــلار پنځــه ماشــومان درلــودل.دی د کــورنۍ څلـورم ماشـوم و.ده درې ورونـه ،چـې ټـول تـر ده نـه مشـران وو او يـوه خـور چـې تـر ده نـه کشـره وه درلـوده ، لکـه څنګـه چـې مـو وويـل،دده مـور او پـلار ددوی پـه ماشـمتوب کـې مړشـول.ددوی روزنه خورا لرو خپلوانو کوله.

د تولسـتوی ،کـورنۍ پـر ۱۸۳۷ کـال مسـکو تـه راولېږديـده. دی خپلـه تـر ۱۸۴۰ کالـه پـورې پـه مسـکو کـې پـاتې شـو او وروسـته چـې د هغـوی تـرور مـړه شـوه،دا کـورنۍ د کـازان(دا ښـار اوس د روسـيې د تاتارسـتان د جمهوريـت پلازمېنـه ده)ښـارته کـډه شوه.هلته يې د پلار له پلوه بله ترور اوسيده.

زده کړې:

د هغه لومړنۍ ښوونکې، يوه فرانسوۍ وه.د هغې ترور ،فرانسوۍ روزونکې او د ښوونځيو ځينو نورو ښوونکو هغه ته بشپړې زده کړې ورکړې.لکه چې يادونه وشوه ،د ۱۸۴۴ کال د اکتوبر په مياشت کې تولستوی د کازان د پوهنتون د ختيځو ادبياتو په څانګې کې لوړې زده کړې پيل کړې.

په هغه نندارتون کې چې په دې وروستيو کلنو کې د کازان په پوهنتون کې جوړ شوی و ،دا ښودنه کوله چې تولستوی،پوهنتون ته د شاملېدو کانکور په خورا لوړه درجه تېر کړی دی.هغه هلته د هغه پوهنتون د ختيځو ژبو په څانګه کې ،د تاتار-ترکي ژبه پيل کړه.

په نوبتي ازموينو کې د دغه ځوان د روسيې د تاريخ ،د مضمون نتايج د قناعت وړ نه و ،هغه ته د دغه مضمون د تکرار سپارښتنه وشوه ، نو هغه و چې ده ځان د حقوقو پوهنځي ته بدل کړ. هلته هم دی په دې مضمون کې پاتې راغی. هغه و چې پر ۱۸۴۷ کال يې پوهنتون پرېښود.

د ادبياتو اوليکنو پيل:

تولستوی، د پوهنتون تر پرېښودو وروسته ،پر ۱۸۴۷ کال ،خپلې پلارنۍ سيمې ته لاړ او هلته ميشت شو.

هلته يې ليکنې پيل کړې.

دغه ځوان ليکوال، له خپلو بزګرانو او نورو مزدورانو سره د حاکم او بادار پر ځای نوي اړيکي پيل کړل.او له دې سره يې همماله د ژان

ژاک روسو(۱۷۷۸-۱۷۱۲) دآثارو مطالعې ته دوام ورکړ او کرار کرار یې له تمدن سره تربګنې پیل شوه.

له دې سره هممهاله هغه د موسیقۍ زده کړې ،انګریزي ژبې او دحقوقو لوستلو ته دوام ورکړ.

دده خاطرات او یونلیک ښيي چې ده خیریه کارونه هم کول او پر ۱۸۴۹ کال کې د خوارو بزګرانو ماشومانو لپاره یو ښوونځی هم جوړ کړ.

هغه ښه پیانو غږوله او کلاسیکه موسیقي یې ډېره خوښېده.

دهغه دخوښې موزیکانت یوګین سبستیان باخ (۱۲۸۵ - ۱۷۵۰) و.

د ۱۸۵۱-۱۸۵۰ کالونو په اوږدو کې یې خپله لومړۍ کیسه ((ماشمتوب))ولیکله. او پر ۱۸۵۱ کال کې یې د ((د پرونۍ ورځې تاریخ))کیسه ولیکله.

یو کال وروسته پر ۱۸۵۲ کال تولستوی،د ورور په بلنه قفقاز ته لاړ.هغه کومه ځانګړی هدف نه درلود ، په لومړیو وختونو کې یې هلته کوم رسمي کار نه کاوه.هغه یوازې له خلکو سره کتل او خپلې څېړنې کولې.

دا هغه وخت و چې په قفقاز کې روسي پوځ په جګړې لګیا و.

تر څه مودې وروسته،هغه په روسي پوځ کې چې په قفقاز کې په جګړه بوخت و ،د تانک د قوا و غړی شو.تر پوځي روزنې وروسته یې په هغو جګړو کې ګډون وکړ.

تولستوی ، په قفقاز کې دوه کاله پاتې شو ،خو کله چې هلته د کریمسکایا ،جګړه پیل شوه، د خلکو او خاورې په نامه یې په جګړه کې ګډون ته دوام ورکړ.دی تر ۱۸۵۵ کال پورې دجګړې په ډګر کې پاتې شو. هغه په جګړې کې آن د زړورتیا او مېړانې نښان هم واخیست.

ده د يوه ښه افسر نوم وګاټه.

د دغه وخت په اړه دده خيالات د هغه د "سوا ستوپول کيسي" په نامه په داستانونو کې خپاره شوي دي.

تولستوی، د "ماشمتوب" تر داستانه وروسته د "زلميتوب" او بيا "ځوانی" په نامه داستانونه وليکل.

کله چې روس دا جګړه بايلوده ، دی پلازمينې پترزبورګ ته لاړ او هلته د روس له خورا ښو اديبانو سره آشنا شو.

پر ۱۸۵۲ کال يې له پوځي خدمته د تل لپاره استعفا وکړه.

څومره چې دی مشهوريده او خلکو له ده سره خوا خوږي ښودله ، په هماغه کچه دی له خپل شهرته ستړی کېده او دا کار ددې سبب شو چې پرته له کومه دليله د هېواد د پرېښودو تکل وکړ.

تر دوه درې مياشتو وروسته يې اروپا ته مخ کړه.هغه په فرانسې ، سويس ، آلمان او ايتاليا کې له ليکوالو ،پوهانو سره وليدل او د علمي او روزنيزو مرکزونو له کار او وګړو سره يې پېژندګلوي وشوه.

۱۸۵۲ کال و چې له پترزبورګه د "سفريمنيک "په نامه خپريدونکې مجلې چې روسي ليکوال نکراسوف نيکولای الکسيوويچ (د ۱۸۲۱ دنوامبر ۲۸ - د ۱۸۷۷ د دسامبر ۲۱) هغه چلوله، دهغه د "ماشمتوب "په نامه د داستان خپرول پيل کړل.

نکراسوف، دهغه د لومړنی ليکنې تر ليدو وروسته وويل:

"دا يو نوی استعداد دی او خورا هيله ورته کېږي. "

ليف،دا وخت کوم مسلکي ،اديب نه و.ده نه دليکوال په توګه بلکې د وزګاری په وخت کې يو نيمه ليکنه کوله.هغه يو ساده محصل،معمولي هېوادوال،ښوونکی او دبېلابېلو عقايدو مطالعه کوونکي و.

تولستوی، تر دغه وخته هېڅکله د ادبیاتو په هکله کومې ځانګړې یادونې نه لرې.نو موړې به تل د عقیدې، اخلاقو، ټولنیزو اړیکو او کله ناکله هم د تاریخ په اړه خبرې کولې.

دغه استعداد، د ۱۸۵۲ کال د سپتمبر په میاشتې کې یو ناڅاپه ټولې، روښان اندي روسیې وپیژانده.هغه دا چې د سفریمنیک، مجلې، د "ماشمتوب" په نامه دهغه یو داستان خپور کړ.که څه هم هغه له دغه داستان سره ،آن خپل بشپړ نوم هم لیکلی نه و.هغه یوازې په مستعار ډول لیکلي و: د :ل،ن،ت. خو ډېر ژر ټول لوستونکي په دې خبر او پوه شول چې دا لیکوال لیف نیکولاوویچ تولستوی دی.

هغه اروپا ته په خپل سفر کې ،په لومړي سر کې فرانسې او د هغه پلازمېنې پاریس ته لاړ.هلته د ناپلیون د شخصیت لمانځنې او بې پایه ازادۍ ،حیران کړ.هغه ادبي هنري محافل،موزیمونه او کتابتونونه وکتل.په دې سفر کې یې هغه ښار هم وکوت چې ژان ژاک روسو هلته ژوند درلود.

تر لومړي سفره وروسته، ډېر ژر اروپا ته په دویم سفر ووت. هلته یې په فرانسې او جرمني کې ولسي ښوونځي ،دهغه جوړښت او روزنیز نصابونه وکتل.بیا لندن ته لاړ، هلته یې له روسي پوهان الکساندر ایوانوویچ ګیرځن (۱۸۱۲- ۱۸۷۰)او پېژندل شوي لیکوال چارلز دیکنز (۱۸۱۲- ۱۸۷۰)سره لیدنې کتنې درلودې.

کله چې بېرته روسیې ته راستون شو، خپل یو شمېر بزګران یې ازاد کړل. ټول خلک یې سره برابر وګڼل. هغه د بزګرو او ساده خلکو د ماشومانو لپاره ښوونځي پرانستل. ده خپله او دهغه څو اشنایانو په دغو ښوونځیو کې درس ورکاوه.

تولستوی، پر ۱۸۶۲ کال د یاسنیاپالینا په سیمه کې روزنیزه مجله

راوویسته.په دې مجله کې ده روزنیزه مقالې او داستانونه خپرول ،خو دده دغه هڅې هغه وخت هومره دپام وړ ونه ګرځیدې.

کورنۍ:

لیف تولستوی لا د زلمیتوب له کلونو د مسکو د یوه پېژندل شوي ډاکټر له کورنۍ سره چې په خټه جرمنه وه ، پېژند ګلوي درلوده.

دغې کورنۍ درې لونې درلودې او ده غوښتل له مشرې هغې سره چې الیزاوته، نومېده واده وکړي،خو ناڅاپه دهغه اراده بدله شوه او منځنۍ هغه یې چې صوفیا اندرییوانا(۱۹۱۹-۱۸۴۴)نومېده ،خوښه شوه.

په دغه وخت کې تولستوی، څلور دیرش کلن و ،خو پېغله صوفیا لا د ۱۸ کاله وه.دوی چې پر ۱۸۶۲ کال واده سره وکړ،لیف تر ښځې ۱۶ کاله مشر و.

هغوی تر ډېره پورې خورا ښه او نیکمرغه ژوند درلود.

صوفیا، نه یوازې دهغه خورا ښه ملګرې،با وفا ښځه بلکې ده ته په کار او ادبیاتو کې ښه مرستندویه هم وه.

له واده سره د لیکوال نیکمرغي پیل شوه.ددغې ښځې د پوهې،علمي شتمنۍ او هنري ذوق له برکته،لیف تولستوی لومړی په روسیه او بیا به نړۍ کې ستر شهرت او ویاړ تر لاسه کړ ،خو ددې ټولو سره سره د تولستوی او ښځې ترمنځ اړیکي تل خواږه نه و.یو نیمه خوابدي او شخړې رامنځ ته کېدې ، شر او شور به پورته وه.

دغې نیکمرغې جوړې ، تر ډېرو کالو ګډ ژونده وروسته،څکه ونه شو کولای خواږه ژوند ته دوام ورکړي چې تولستوی دخپل ژوند بڼه او هیلې بدلې کړې،خو سره دې هم دوی ۱۳ ماشومان درلودل.

د ۲۰۱۰ کال د خبرېو له مخې اوس د نړۍ په ۲۵ هېوادونو کې د

تولستوی نه وروسته دده د کورنۍ د دویم او دریم نسل تر ۳۵۰ پاتې شونکي ژوند کوي.دده دغه لمسيان، کړوسيان او پردیان هر دوه کاله وروسته د مسکو په څنډو کې، دهغوی په بلارنۍ مېنه کې، په یا سنیا پلیانا کې راټولېږي.

دوی نه یوازې لیدنې کتنې او د زړه خواله کوي بلکې کنفرانسونه او علمي غونډې هم جوړه وي.

تولستوی،له صوفیا سره د ګډ ژوند په لومړیو لس دولسو کلنو کې "جګړه او سوله "او د "انا کارنینا "ستر رومانونو ولیکل.

دغه ستر استعداد ددغو آثارو په کرښو کې خپل نبوغ ومروړه .همدا آثار وو چې ده ته یې نړیواله پېژندنه او ویاړ ور په برخه کړ او نن یې مونږ خپلو همژبو ته وړاندې کوو.

هغه د جګړې او سولې ،رومان په ۱۸۶۵ کال کې پیل او ۱۸۶۹ کال کې یې بشپړ کړ.

لیکوال،دا وخت د ۳۶ کلونو و.د ځوانۍ ،د ښه توان او تفکر غوره شیبې.

د داستان لومړې درې برخې یې ،بر ۱۸۶۸کال په روسکي ویستنیک ،نومې مجله کې خپاره کړل.دغو برخو بې شمېره مینه وال پیدا کړل او د برزر یې نورې برخې هم کرار کرار خپرې شوې.

لیکوال، په دې اثر کې دټولنې ټول وګړي،له ساده سرتیري نه نیولې بیا تر ټولواکه پورې انځور کړي دي .

هغه ستر کشش او جاذبه چې د روسي متن په لوستنه کې لوستونکي احساسوي ،هېڅ ژباړې ته ځکه لېږدیدای نه شي چې تولستوی هغه ،د روسي روح خورا وړو ځانګړتیاو ته په پام کې لیکلي دي.

د جګړې او سولې د داستان ځانګړتیاوې:

هغه اثر چې د کلونه ګوزراونه ،نه هغه زړولي شي ،نه یې هېرولی شي بلکې د هرې ورځې په تېریدو سره د هغه د پرتم ویاړ لاپسې زیاتېږي.

په دې اثر کې د یوه ملت د روان ،دهغه ویاړنې او غرور او دهغو ستاینې او ویرنې ، داسې غوټه او سپړل شوي دي چې هغه یې په یو ستر نه تکراریدونکي او بې سارې اثر بدل کړی دی.

د خورا وړو غوټو سپړل ، هنري شننه او رواني ځانګړتیاوو ته په پام سره دتاریخی پېښو ، انځورونه ددې اثر غوره نښې دي .

ځینې نورې ځانګړتیاوې داسې یادولې شو:

۱-د لیف نیکولاوویچ تولستوی دا لیکنه ،هنر،فلسفه ،تاریخ او اخلاق سره رامروړي.

۲-د روسیې او نړۍ او تر غوره نه غوره رومان دی.

۳-دا یو شاعرانه رومان دی.نثر نه دی،شعر دی.ددې کتاب لپاره باید روسی ژبه زده کړل شی.

۴ -هغه د رواني سپړنې یو بشپړ جونګ دی.

۵-هغه یو ستره،نه هېریدونکی حماسه ده.

۶-له فرانسویانو سره د روس دملت د دوو جګړو ، یوه د استرلیخ(۱۸۰۲-۱۸۰۵) او بله د برادینو او مسکو ته د فرانسویانو له خوا د اور ورته کول (۱۸۱۳-۱۸۱۲) تاریخ او انځورونه دي.

۷-دا رومان له جګړې سره هممهاله د څلورو روسې کورنیو د رستوف ، بالکونسکي ، بیزاوخوف او کوراګین د ژوند بهیر دی .

۸-تولستوی اصلا د څو کالونو په اوږدو کې ددې لپاره څېړنې وکړې او مواد یې راټول کړل چې د روسیې د یوه انقلابي غورځنګ

دیکابریستانو په اړه یو کتاب ولیکي، خو همدا مواد وروسته دد ې کتاب د لیکنې اساسي سرچینې شوې.

(دیکابریستانو پر ۱۸۲۵ کال د پادشاه په وړاندې پاڅون وکړ. دغه پاڅون په کلکه وځپل شو او خپله انقلابیان سایبیریا ته وشړل شول. دا ډله ځکه د دیکابرستانو په نامه یادېږي چې هغوی د دسامبر په میاشت کې چې په روسي ژبه کې د دیکابر په نامه ده یادېږي، پاڅون کړی و.)

۹-دا کتاب لکه چې ومو ویل څوک یو شاعرانه، څوک یو تاریخ او څوک هغه یو فلسفي اثر ګڼي.

په دې اثر کې ویاړنه او رواني هڅې او لېوالتیاوې په یوه خورا هنري بڼه له عرفاني هغو سره مروړل شوي او د ښکلي هنري نثر او کولای شو ووایو په شاعرانه انداز پېیل شوي دي.

تولستوی، د تاریخي اضدادو سپړونکی دی.

هغه په دې رومان کې هرڅه داسې انځوروی چې هر لوستونکی یې په لوستلو داسې احساسوي چې دا پېښې پر ده تیرېږي.

۱۰-سره له هغه چې دا رومان د سترو نړیوالو سیالیو، د جګړې او روسیې د طبقاتي اخ او ډب انځور دی، خو هغه تر هر څه لومړی د ځانګړو برخلیکو او په کورني ورځنی ژوند کې د ځانګړو وګړو د مینې، ویر، غم، مینتوب، وفا، بې وفاییو په تیره بیا مبېره او ښځې، د ماشومانو او مور او پلار رواني او ورځنی بیان دی.

دغه کورنی تصویر د کتاب د دوو ښځو: ناتاشا رستوا او ماریا بالکونسکایا په څیرو کې تر ټولو نه په غوره بڼه انځورېږي.

دغه دوه نجونې، لونې، ښځې او میندې، سره له هغه چې په داستان او ژوند کې خورا توپیر سره لري، خو بیا هم هر یوه په خپل ډول د کورني ژوند تر ټولو غوره او په زړه پورې بېلګې دي.

ناتاشا د داستان له پیله خوشاله او لا د تنکۍ ځوانۍ نه د ټولو پام ځانته وراړوي او په بې ساري توګه مینه ناکه بریښي، خو ماریا سره له ټولې تقوا او پرهیزه دچا مینه او پام وراړولی نه شي. ماریا تل غمجنه، آرامه، په خیالو کې ډوبه او خدای ته په زاریو کې ده. ناتاشا دیوې شېبې لپاره هم یوازې نه پاتېږي، هغه له دې سره ربړدې شوې ده چې تل د ټولو ورته پام وي، ټولو ته ګرانه وي، خو ماریا ځانته وایي:

"زه تل باځاره وم، زما خوښېږي چې یوازې و اوسم، زه نه بل ژوند غواړم، نه یې غوښتی شم او نه یې هیله لرم او ځکه چې زه بل هېڅ ډول ژوند نه پېژنم. "

بلې خواته د ناتاشې مینه ناک والی برید نه پېژني. پر سردار کوراګین تر مئینیدو پورې دهغې ژوند د خوښیو یو بې پایه سمندر دی، تر هغه پورې ددې په ژوند کې داسې شېبه نه شته چې په یو چا مینه نه وي، هغه تر ډېرو سختیو او ذهني سرګردانۍ وروسته خپلې رښتینې مینې ته رسېږي. ماریا تل د خدای دربار ته ګوري او په هرڅه کې دخدای مرستې ته سترګه په لاره وي، مینه په زغم کې لټوي. که ناتاشا دښکلا او ادا ننبه ده، ماریا هم له ښکلا بې برخې ده او هم له ادا ، خو لیکوال کرار کرار هغه په داسې دوو میندو بدلوي چې په ټولنه کې یې ساری نه شته. که تولستوی په دې ټینګار کوي چې انساني رښتینې ښکلا نه په څېره بلکې د ننه په زړه کې ده. ناتاشا د ژوند په پیل کې په کراره له یوه خیاله بل او له بله بل ته دانګي ، خو ماریا تر هرڅه لومړۍ هر څه ، تر خدایه، بیا تر پلاره ،بیا تر بې وزلو خلکو او د ژوند په پای کې تر خپلو ماشومانو ځار کړي دي. ماریا وایي:

"که چا له ما پوښتلي وای چې په ژوند کې زه تر ټولو زیات د څه شي هیله لرم، ما به ویلي وای چې هیله لرم تر ټولو بېوزلو ،بېوزله و واسم. "

۱۱- د دې کتاب یوه بله ځانګړتیا او پرتم د هغه په ستر والي کې دی. کتاب په څلورو ټوکونو کې خورا اوږد لیکل شوی او پښتو متن یې هم تر ۲۵۰۰ مخه اوړي.

۱۲-لیکوال د خپل اثر له ټول ستر والي سره سره موضوعات: هنري، فلسفي، خیر او شر، مرګ او ژوند.مینه او کرکه،تمدن او فرهنګ، کلی او ښار هېواد پالنه او دوکماري په خورا ماهرت انځوروي او دا کار د یوه ښه انځورګر په توګه تصویروي.

۱۳- **یو لیکوال وایي:**

جګړه او سوله د ټولې هستۍ یو داسې انځور دی چې خلک په هغه کې هرڅه: نیکمرغي، پرتم، ماتم، غم خوښي ،خوشالي او حماسه موندای شي.

"سامرست موام (۱۸۷۴ - ۱۲ ۱۹۶۵) انګریزي لیکوال داسي وایي: " زه په دې باور یم چې تر او سه پورې، انوره دو بالزاک (۱۷۹۹ - ۱۸۵۰) د نړۍ تر ټولو پېژندل شوی رومان لیکونکی دی ، خو دا هم وایم چې د تولستوی د جګړې او سولې، رومان د نړۍ تر ټولو ستر رومان دی.

زه فکر کوم داسې یو رومان چې د جګړې په اړه دومره هر اړخیز او دداسې یو کړکیچن دوران په اړه لیکل شوی وی، دومره بېشمېره اتلان ولري. پخوا تر دې لیکل شوی نه دی او ګمان کوم چې بیا به هېڅکله و نه لیکل شي.دا یې په رښتیا او پر ځای ویلي چې: «جګړه او سوله»یوه حماسه ده. "

استراخوف، روسي کره کتونکی او د تولستوی دوست ،د کتاب په اړه دا څو کرښې لري:

"جګړه او سوله، د بشري ژوند یو بشپړ تصویر دی.د هغې زمانې د

روسیې یو بشپړ تصویر، د هغو ټولو ځیزونو یو بشپړ تصویر چې په هغو کې خلک خپله نیکمرغي، پرتم، غم او خواري پیدا کولای شي. هو کې دا جګړه او سوله ده. "

خو خپله بل نیږ روایي. پر ۱۹۰۸ کال چې د تولستوي، شهرت نړیوال شوی و ، په خپله یې د ځان په اړه په خپلو خاطراتو کې لیکلي دي: "خلکو ته زه د اپلتو له امله ګران یم ذ جګړې او سولې او نورو داسې اپلتو له امله، هغوی ته د غه اپلتې خورا غوره ځه بریښي. "

هغه د روسیې د بدو ورځو ، هغو ورځو چې فرانسې دده خاوره او سپېڅلې مېنه لاندې کړې ده، انځور کړ دی ، خو د تولستوی نیکمرغي په دې کې ده چې هغه بیا د خبل هېواد د ویاړ ورځې د فرانسې ماته ، د هغې د ویاړمن لښکر ماته، د هغې د هغه امپراتور تېښته چې ټولو اروپا یې لاندې کړې وه ، هم ولیدل. او دده د کتاب تر ټولو نه غوره ویاړونه دادي، چې دده ته ګران انځورونه او د هغه ګټندوی اتلان هم دده په دې پاڼو کې انځور شوي دي.

د اتلانو ځانګړتیاوې:

که څه هم په رومان کې د ۵۰۰ اتلانو خبرې کېږي خو که په دقیقه توګه هغه وشمېرل شي، هغه د ۵۸۰ تنو په شا او خوا کې وي. د کره کتونکو د وینا له مخې د دغه شمېره، ۴۰۰ یې تخیلي او ۱۸۰ تنه رښتیني او تاریخي هغه دي.

بله ځانګړتیا یې داده چې هغه ټوله روسیه په یوه رومان کې انځور کړې ده: خدای، خاوره، مېنه، ټولواک، زوکړه او مرګ، خلک، ایمان، کرکه، خیر او شر، مینه، کشش، جګړه او سوله....

د روایاتو له مخې د جګړې او سولې په رومان کې اصلي اتلان زیاتره تولستوی، د هغو کسانو له مخې انځور کړي چې ده پېژندل: با

تقوا او خدا پالونکي ماریا دخپلې مور له مخې، مشر او مېلمه پال رستوف د نیکه له مخې ،نیکولای رستوف د پلار، اندرې بالکونسکي او پییر د ځان له مخې.ددې دوارو ، هېواد پالنه ،د مرګ او ژوند پوښتنې او دده روحي او رواني حالت ته ډیر سره ورته دي.او د اتلانو په اړه نور تفسیر:

۱-مشر بالکونسکي ،د ایکاترینې د زمانې ستر سردار او پوځي مشر چې د هېواد مینه یې اډونه سوځي او په ژوند کې سخت سختګیر دی.

زما(بهاند)د خوښې اتل او کردار په خاوره مین، خورا بوډا ،خو سخت ځیرک ،په ژوند او په کورکې دیکتاتور ،مستبد خو د یوه پیاوړی نظم پلوي، هر څه ته په شک ګوري او غواړي هر څه په خپله لاس جوړ کړي، په تیره بیا خپل هېواد ،هغه پر خپله خاوره او هېواد دلېونتوب تر کچې مین دی.سره له دې خبرو په بې ساره توګه ټوکمار دی.

۲-د هغه زوی سردار آندرې.دا ځوان ،پیاوړی، مستعد ،په خاوره مین، لوړ ،دنګ، پر ټولو اشرافي ادابو پوه،زړور ،د مستبد پلار زوي، پر کار او واک مین.لږلږ پر ځان مین، مغرور.

ښځه او آرام ژوند پرېږدي او جبهې ته ځي،دده جبهه ماتې خوري ،دی ورک کېږي او پلار ته یې د مرګ خبر راځي.خو دی یوه ورځ راستنېږي ،د راسنیدو سره سم یې ښځه پر اولاد مري او دي هر څه پرېږدي.

لکه چې وویل شول، هغه په لومړي یعنې په استرلیڅ نومې جګړه کې چې په ۱۸۰۲-۱۸۰۵وشوه ټپی کېږي ،خو بیرته رغېږي او په دویمه هغه کې چې په ۱۸۱۲ کال کې د مسکو په برادینو نومې سیمه کې

وشوه ،داسې تپې کېږي چې د رغېدو تمه يې نه شته.

دوه واره مینېږی.د لومړې جګړې په بهير کې يې ښکلې ښځه مري او کله چې له جګړې راستنېږي، په سر کې مايوسه او ژونده ستړی وي،خو وروسته هغه د رستوف په لور ناتاشا چې د مینې او ښکلا غوره بېلګه او د پېغلتوب مسته نښه ده مینېږي.

دغه مينه ناکامېږی او خپله په دويمه جګړه کې تر ټپي کېدو وروسته په دې پوهېږي چې د ژوند اصلی موخه د خدای مینه ده .

۳-او شهزادګۍ ماریا ددغه مشر سردار(بالکونسکي) لور چې خپل ټول ژوند يې له پلاره چې له مسکو لرې په خپلو بې پايه جايدادونو کې ژوند کوي، څارکړی دی،یوه مذهبي او با ايمانه پېغله ده چې له تقوا سره سره غواړي غوره کورنۍ ولري.

هغه په څېره بدرنګه خو کوډګرې ښکلې سترګې او سپېڅلی روح لري.شپه او ورځ د پلار په چوپړ او د خدای په لمانځنه لګيا وي.

۴-ناتاشا رستوا

د ددغه رومان د شعر او مينې ژبه او د ليکوال د مينې ټول مينه ناک انځورونه دهغې د ښکلا د انځورلو او په کلماتو کې د هغو د مرورلو په چوپړ کې دي.

دهغې ښکلا کوډګره او په ليدو يې هرڅوک له حيرته ګوته په غاښ وي.

هغه د ساده مينې او پاک زړوالي او پر نورو د باور هغه څېره ده چې ليکوال د خپل دغه ستر او اوږد رومان د ښکلا مالګه کړې ده.دناتاشا هر غلچک د کوډګره او ژوند ښونکې مينې سر چينې دي.

دهغه يو مين (پيير)خو بيا وايي چې:دهغه ځلېدونکی ضمير په هغې کې دعقل کار کوي.

دهغې ماشمتوب او تنکی پېغلتوب د روس او فرانس د جګړې له پیل سره هممهاله دی.

هغه لومړی پر سردار اندرې مینېږی، بیا د یوه دوکه مار، جوارګر خو ښکلي ځوان اناتول کوراګین دوکه خوري. دغه دوکه دا له ژونده بیزاره کوي او دومره له ځان او خلکو نه ځان ګوښه کوي چې له ژونده په مرګ خوشاله ده او له دې چې د سردار اندرې مینې ته یې سپکاوی کړی دی ،په هېڅ ډول ځان ښښلی نه شي.دا نوغی او په جګړه کې د ځوان ورور پیتیا مرګ دا په بشپړه توګه د بدمرغی منګلو ته ور ارتېږي او ښکلا یې هم دغه غم او ماتم ترې اخلي.

له دې ټولو سره هممهاله د بډای پلار دیوالي کېدل او خواری هغه بل ګوزار دی چې ددغې کورنۍ پر بدمرغیو ورزیاتېږي.

د ورور (پیتیا)مرګ د هغې مور تر لېونتوبه رسوي ، خو همدا د مور پالنه هغه دې ته هڅوي چې مور ته او د هغه له امله ژوند ته پام وکړي.

تر جګړې او دغه غمه وروسته پېير پر دې (ناتاشا)میینېږی او دا هم د هغه مینې ته په مینه ځواب وایي. هغه ښکلا ښنونکې،ژوند ښنونکې او دانساني سرکشه مستۍ نښه ده چې غږېدا ، خوځېدا ، خندا ، موسکا ، کتل او آن غم یې په هر چا کوډې کوی او بې ارادې پر هغې مینېږی.

۵-مشر ګراف ،ایلیا اندریوویچ ،د رستوف د کورنۍ پلار، یعني دناتاشا پلار دی. یو ډوډۍمار ،مېلمه پال او خورا بډای سړی دی چې ټول ژوند یې په خورا لویو بنډارونو ،مېلمستیاوو او جرګو مرکو او دخپلو جایدادونو په ساتنه او ښکار تېرېږي.

۶-پییر بیزاوخوف،د روسیې د یو ستر بډای نامشروع زوی

دی.پلار يې د زده کړو لپاره بهر ته لېږي.د پلار شتمنۍ ته يې په زرګونو خلک تمه لري،خو هغه هر څه همدې نامشروع زوی ته پرېږدي.د میراث د تر لاسه کولو مخکې ټول هغه ته په سپکه ګوري خو کله چې میراث تر لاسه کوي د روسيې ټول اشراف يې په ستاینو لګيا وي او د دغـه خلکو ټولې پېغلې له هغه سره د واده خوبونه ويني.

پېير ،خـورا ساده ،مهربان ،سخي ،سرښـندونکی ،تل لـه نـورو سـره مرستندوی او سره له هغه چې ژوند يې په فرانسه کې کړی،د ناپیلون د وژلو تکل کوي.

هغه د کوراګين د کورنۍ له ښکلې لور ايلين سره واده کوي،خو دا واده خـورا بد مرغـه وي.دی لـه خپلې دغـې ښـکلې ښـځې نـه چې ټولـه روسيه په تېره بيـا اشراف دهغې د ليـدو هيلـه لري،کرکه لرلي.د ژونـد لاره تـرې ورکـه وي،نـو هغـه ده چې د فراماسون د ډلې غـړی کېـږي خو دهغې ډلې دغړو تمه او دوکې هم دی حيرانوي ...په آخره کې له ناتاشې سره واده کوي او نيکمرغه کورنۍ جوړوي....

۷-**کوتوزوف**:

تولستوی دجګړې د انځورولو يو بې ساری ماهر دي.هغـه پـه خپلـه جګړه ليدلې،ګډون يې په کې کړی او پـه ټولـو لـوړو ژورو يې ښـه بلد دی.هغه د جګړې له وير،درد ،سوز،د بايلوده له غم او د بري لـه خوښـۍ سره ښه آشنا دی.

داسې بريښي چې ليکوال،د کتاب د ليکلو په وخت کې د هر ډز او چاودنې غږ خپله اوري او هر اتل او ډارن په سترګو ويني.په هغو اتلانو کې چې دی پرې وياړي ،يو هم کوتوزوف دی.

هغه له دښمنه د خپلې خاورې ژغـورونکی ،يعنـي کوتـوزوف داسې

انځوروي چې په رومان کې راغلې يو شمېر زياتې ښکلې حماسې کلمې او خبرې هغه ته پېرزو کېږي، دا اتل ،دی د هغه له ټولو ځانګړتياوو سره، ښو او بدو ،ګټونکو او بايلونکو شېبو ،زړورتياوو او بې پروايي سره، چې ساری يې په تاريخ کې نه شته انځوروي.

هغه ، کوتوزوف، د پوخ ،لوړو پوړو ته رسوي، له هغه ځايه راپېرزوي، قوماندانې پردي قوماندان ته سپاري ،خو بيا يې د ولس په مرسته او د امپراتور له خوښې پرته د ټول پوځ قوماندانه وي.تولستوی دلته دا په ډاګه کوي چې يوازې د خپلې خاورې بچيان خپله خاوره ژغورلای شي.

تولستوی کوتوزوف د آزادۍ سردار ګڼي.کوتوزوف که څه هم ناپليون ته مسکو تسليموي او ځان د خلکو غندنو ته سپاري ،خو دی نرۍ موسکا پر شونډو وايي: "دمسکو اشغال د فرانسويانو د برې پای دی او همداسې هم کېږي. "

دا قوماندان،د فرانسويانو دتېښتې په وخت کې بيا هم نه پرېږدي چې څوک پر هغو بريد وکړي او وايي:

"هغوی هسې هم تښتي،نو زموږ ستړي پوځ ولې په داسې يرغل کې مړګ ژوبله وکړي ، هر يرغل مړګ ژوبله لري. "

هغه خپل هېواد او خلکو ته بری راوړي او د خپلې ملي دندې د سرته رسېدو وروسته په کراره مري.

آناتول کوراګين ،دولوخوف،سردار واسيلي شهزادګۍ آنا ميخاييلونا ،ساده سرتيري کراتايف او نور....هغه څېرې دي چې په رومان کې زيات راڅرګند ېږي.

تولستوی ځينې شيان د شخصيت زوال ګڼي او له هغه ډلې نه دی زندان د انساني شخصيت د سپکاوي،تباهۍ او پرزېدو ځای ګڼي او

غواړي چې هرڅه اخلاقي بڼه ولري.
تولستوی د خپلې ټولنې د هغې زمانې د تضادونو سپړونکی دی.
تولستوی له دوو شیانو ډېر وېریده: خپل نابښکلتوب او مرګ.

هغه، خپله د ځان په اړه لیکي:
"ښه پوهېدم چې ښکلی نه یم، څېره مې بدرنګه ده، ډېر ځله ناهیلی کېدم. داسې مې انګېرله چې په نړۍ کې د هغو کسانو لپاره چې داسې غټې، بدرنګې شونډې او داسې خړې برندې سترګې ولري، هېڅ ډول نیکمرغي نه شته. تل مې خدای ته زارۍ کولې چې کومه معجزه تر سره او زه ښکلی شم. زه دې ته چمتو وم، ټول هغه څه چې لرم او یا به یې په راتلونکې کې ولرم، هغه ورکړم او ښکلی شم".
خو هغه لا په دې نه پوهېده چې تر دې نابښکلې څېرې او غټې پوزې لاندې څه ستر معنویت او په دې خړو سترګو کې څه زړه راښکوونکې جذابیت ویده دی.
ټول روایت په یوه خوله وایي او انځورونه هم دا څرګندوي چې تولستوی، له روغتیا نه برخمن، پیاوړی او خورا حساس و. په بې پایه کشش او جذبې کې ډوب او په نه تمامېدونکې ډول یې د زده کړې او ویلو لپاره یو څه لرل. داسې څه چې نه زړېدونکي او نه تکرارېدونکي و.
څېره یې تر ببرو ویښتو لاندې وه، هغه د ګڼو ویښتو خاوند او خدای اوږدې څنې او په بې ساره توګه خورا اوږده ږېره ورکړې وه. او داسې ویل کېږي چې کیدای شي د ګڼو ورځو، جګو بڼو، او دوو بریتو او وریښمنې اوږدې ږېرې لاندې به یې د خپلې څېره کومه نیمګړتیا پټوله.

خوږ ژبي او د کوډګرۍ وینا خاوند و.ښه اروا پوه ،پیاوړي او ماهر ښکاري،زیارمن بزګر ،لوګری،آس زغلونکی او د خلکو او کورنۍ ښه خدمتګار و.په وخت او وعدې ډېر ټینګ و.

تولستوی د خپلې هغې نیمګړتیا (ناښکلتوب)د پټولو لپاره چې ده له ځانسره انګېرله،خورا ښکلي او قیمتي جامې اغوستې.هغه چې لا د معنویت ژوند نه و پیل کړي او شپه او ورځ یې ،ښکلا او ښکلو پسې ورکه وه ،سخت په خپل ټولنیز اشرافي دریځ نازیده.نو له همدې کړو وړو نه و چې ځېنو هغه ځانغوښتونکي ګاڼه او بد یې ترې راتلل.

هغه وروسته د کلیوالو په څېر کالي اغوستل او له پرتمین ژونده یې کرکه پیدا شوه.

ټوکمار ، ژور ، ځیرک ، د زیاتې مطالعې خاوند ،په هر حال لکه چې یادونه وشوه،هغه له یو بل څیزه هم ډېر ډاریده او هغه مرګ و.

***

د جګړې او سولې ، رومان یو پرتم دی، یوه څوکه ده، یو هسک دی او یو ژور سمندر چې هره څپه یې یو زیری لري، یوه خوښي لري، یا خوښي یا ویر یا کوم غم ، خو خبره په دې کې ده چې ددې کتاب ترلوستلو وروسته دا پوښتنه پیدا کېږي چې تولستوی ددې کتاب له لیکنې نه څه موخه درلوده؟آیا ده غوښتل یوازې د روسیې د ۱۸۰۵– ۱۸۱۳ کلنو د پېښنو ، د جګړو ، د ماتو او بریو تاریخي انځور وباسي او یا هسې خپل نا آرام روح آرامه کړي؟ هغه که له یوې خوا خپل کتاب ته د جګړې او سولې نوم خوښوي، په هغه کې پر روسیې د ناپلیون د پوځ یرغل انځوروي، د مسکو ماتې او سوځېدل تصویروي او بیا د ناپلیون د دغې نه ماتیدونکې لښکر رسوا ماتې ښکاره کوي. له بلې

خوا د اخلاقو او ایمان درس ورکوي.دا ټول د څه لپاره دي؟

ځیني منتقدین د جګړې او سولې داستان د روسیې د اشرافو تاریخ ګڼي. هر لوستونکی په هغه کې ویني او لولي چې په دې رومان کې د روسیې د دغو بډایانو لوړ ژوند ، خواړه او خوب، کورنۍ اړیکې، مېلمستیاوې او نڅاوې، ناندرۍ او پټې مینې او په خپل مینځ کې د دغو څو کورنیو سیالۍ ښیي. دغه کورنۍ په خپله د روسیې د ټولواک، بالکونسکي، رستوف او بیزاوخوف کورنۍ دي. که سړی لږ پام وکړي د روسیې د نولسمې پېړۍ د پیل تاریخ د همدغو څو کورنیو تاریخ دی. تولستوی هڅه کوي په خورا حماسي –ادبي بڼه د دغو کورنیو د ژوند روح بیان کړي. هغه روح چې ایمان یې بایللی یا یې هېر کړی او پر روسیې د رارسېدونکي او کېدونکي بهرني یرغل له وېرې د عیش او نوش، د نڅاوو بنډارونو ، د شرابو او مینو تر پردې لاندې خپل ژوند تېروي .

بلـه ډلـه بیا وایي چې جګـړه او سـوله ، د روسـې د ملت د ناسیونالیستي روح بیان دی. هېواد پالنه ده. د روس د ساده پوځ ویاړ دی او د روسي پوځ د قوماندانانو کوتوزوف او اندرې بالکونسکي او د دوی د ټولواک هغه پرتمین احساس دی چې ټوله اروپا باید د هغه سپېڅلوالي ته ګونډه ووهي. د همدې ناسیونالیستي روح ځانګړتیا ده چې د روسیې ټولواک الکساندر د خپل ملت لپاره د خدای سیوری، د عدالت استازی او د ملت پلار ګڼل کېږي. هلته وینو چې ټولواک الکساندر ته د روسیې پوځ، د روسیې بډایان، د هغو بزګر د یوه ستر آسماني الهام په توګه ګوري او دښمن ناپلیون ته د یو دوکه مار، ډارن، ځان غوښتونکي او شیطان په بڼه کتل کېږي. د روسیې یو ناقد په دې اړه لیکي:

"داسې برېښي چې ليکوال په دې اثر کې د روسي ملت روح لکه د انګورو د يوه وږي په توګه ښتيځلی او د خپل ملت د غرور په جام کې يې ځاځکې ځاځکې څڅولی دی . "

ده بـه کلـه کلـه د خلکـو د حـال او د ټـولنې د ژونـد د ښـو پلټنـو لپـاره ځانګړې تجربې کولې ،لکه دا:

هغه په هغې سرشميرنه کې چې پر ۱۸۸۲ کال پـه مسکـو کې تـر سره شوې ګډون کړی دی.ده پـه دې اړه چې ولـې يـې پـه دې سرشـميرنه کې ګډون کړی ليکلي دي:

"ما د دې لپاره په دې سرشمېرنه کې ګډون وکړ چې په دې پـوه شـم چې په مسکو کې څه شمېر وګړي بې وزلي دي.ما هيله لرلـه چې يـو ډول نه يو ډول لـه هغـو سره ،کـه د پيسـو ورکـول هـم وي،د دې لپـاره مرستـه وکړم چې په مسکو کې خوار پاتې نه شي. "

کله ناکله د کتاب د ځينو کرښو له لوستلو وروسته(د غه شان کرښې کمې هم نه دي)داسې برېښي چې تولستوی ، د روس د ملت د پـرتم او هېوادپـالنې هسـکې څـوکې ايلـوي او د دغـه ملـت ناسيونالسـتي روح آسمان ته هسکوي.

په هغه کې د کوتوزف نه ماتيدونکی روح او د هغـه پـرتمين پرتم،پـه هغه کې د روس د ټولواک،د لومړي الکسـاندر خواخـوږي ،مهربـانی او د اروپـا د ژغـورنې ويـاړ،د روس د بزګـرو کليوالـو ، اشـرافو،اعيانو او هسـې ټولـو وګـړو نـه ماتيـدونکی غـرور،پـه هغـه کـې د هـر فرانسـوي تـالانګره څېـره او دوکـه مـار نـاپليون د ببلابېلـو دوکـو او نـاځوانيو انځورونه ،په هغه کې د اشرافي ژوند او پر هغو د وياړ ښکارونه ،ټول هغه څه دي چې هر يو ، د هېواد پالنې،له خدای سره د مينې، د انساني اخلاقو او بشري ښېګڼو غوره بېلګې جوړوي.

د کتاب د هرې کرښې په لیکنه کې د تولستوی، ټوله عارفانه پوهه، د هغه اشرافي دریځ، د هغه ناسیونالیستی احساس چې د مشر سردار بالکونسکی په ژړاوو او د کوتوزف په زغم او له هېواد ، شاه او خدای سره د هر روس کلیوال به مینه کې نغښتل شوي دي او دده د روح په حماسې ګانه ګانې شوي دي، څنګ په څنګ د رومي او د کتاب د حماسه والي سندرې غږوي.

خو د کتاب تر لوستنې او پلټنې نه وروسته دا سې څرګندېږي چې لیکوال نه یوازې د روسي ملت هېواد پالنې، د روسي اشرافیت، د روسي نهلیزم، د روسي کلیوال ژوند بلکې د خیر او شر، د مرګ او ژوند موضوع هم د خپلو اتلانو په چارو کي لټوي او دې پوښتنو ته ځواب پیدا کوي:

ژوند څه شی دی؟ مینه څه ده؟

مرګ څه شی دی؟

ولی له ژوند سره مینه او له مرګه ویره لرو؟

ګناه څه شی دی؟ او ګناه څه ده؟

له څه شی سره باید مینه ولرو او له څه شی کرکه؟

موږ د څه لپاره ژوند کوو؟

زه څوک یم؟

هغه څوک یا څه شی دی چې نړۍ او فلک یې په فرمان چلېږي؟

او لنډه دا چې هغه موږ ته مینه را زده کوي. مینه له ټولو سره، له هغو سره چې له موږ سره مینه لري او له هغو سره چې له موږ سره کرکه کوي، مینه له دوستانو سره او مینه له دښمنانو سره، هغه څه چې خدای یې موږ ته را ښیي.

جګړه د تولستوی لپاره جګړیزه پیاوړتیا یا د سرتیرو لړوالی یا زیاتوالی نه دی، جګړه دهغه لپاره یوازې ماتې او بري نه دي بلکې جګړه دهغه لپاره، د پراخو پرګنو روحي پیاوړتیا او د هغوی د ارادې یووالی دی.

دغه راز د جګړې ویر، دجګړې ماتم، دجګړې غم، دجګړې ورانی او تالان، دجګړې اور او ایره کول، دجګړې کرکه، دجګړې غیر انساني څېره، دجګړې دماتې ویر، دجګړې وینې او دجګړې تر تولو چور بل اړخ: دجګړې دګټلو ویاړ او غرور دا هغه څه دي چې موږ یې دلته لولو.

هغه په دې اثر کې رښتیاني او خیالي اتلان دواړه لري. هغه نه یوازې ددغو اتلانو ورځنی ژوند انځوروي، بلکې هغه له هغو سره د انسان، تاریخ، ژوند، شر او خیر، عدالت او انساني برخلیک په اړه عرفاني او فلسفي خبرې کوي.

د ۲۰۱۰کال په یوې ښکلې باراني ورځې وچې نړیوالو آژانسونو خبر ورکړ:

"د روسیې د ستر لیکوال لیف تولستوی ستر شهکار جګړه او سوله د نیوزیک مجلې د نړۍ د ټولو ملتونو او دټولو زمانو تر ټولو ستر اثر غوره کړ.

ددې لیکنې له مخې دغه اثر د سلو آثارو په منځ کې لومړی ځای ګټلی دی .

ددې خبرې لامل د تاریخ په اوږدو کې پر نړیوال فرهنګ ددې اثر اغیزه او د لوستونکو زیاته لېوالتیا. "

د مرګ د سفر پیل

ښځې ته وروستی لیک

له دې کبله ډېر خواشینی یم چې هر څه داسې شول، خو ما احساس کړه او دا ومنه چې همداسې ده، ما وبښه چې بل ډول مې نه شو کولای.

زما حالات، نور نو په کورکې خورا نه زغمېدونکي شوي و. په دې او نورو دلایلو زه نه شم کولای په هغو شرایطو کې ژوند وکړم، په هغو خورا بدایو او خورا اصراف کوونکو شرایطو کې لکه چې تر اوسه مې ژوند کاوه.

اوس به زه خپله ټوله هڅه وکړم هسې ژوند وکړم چې ټول پاخه عمري او زما په شان زاړه وګړي یې په دوديزه او معمولي ډول کوي.

هغوی پرتمین ژوند پرېږدي. هغوي یوازې، په ارامه، په کراره او له نورو نه لرې ژوند کوي.

مهرباني وکړه، که زما له تګه خبره او پوه شوې چې زه چېرې یم، ما پسې به نه راځې. ستا دغه راتګ به ستا او زما حالات لا پسې خراب کړي، ته به راشې، خو زما په پرېکړې کې به هېڅ بدلون را نه ولي.

له تا نه د هغو ۴۸ سپېڅلو کلو ګډ ژوندله چې له ما سره دې کړی دی، مننه کوم، او هیله لرم ما د هغو ټولو ګناهانو په خاطر وبښې چې ستا پر وړاندې ما ملامتوي. دغه راز زه هم تا د ټولو هغو ګناهونو له امله د زړه له کومې ببښم چې تا زما پر وړاندې ملامتوي.

تاتـه مشـوره درکـوم لـه هغـو نويـو حـالاتو سـره ځـان برابـر کـړې چې زما تنګ به تا ورسره مخامخ کوي.که غواړې ماته څه ووايې يا کوم خبر راکړې، هغه زموږ لور ساشا ،ته ووايه، هغه به خبره وي چې زه چېرې يم.هغه به هرڅه چې لازمه وي ماته راولېږي، خو دا خبره چې زه چېرې يم، تاته ويلی نه شي، ځکه هغې له ما سره ژبه کړې ده چې هېڅ چاته و نه وايي چې زه چېرې يم.

ليف تولستوی

داکتوبر ۲۸

زما کالي او خطي نسخې به ټولې ټولې کړې او ماته به يې راولېږي، ما په دې اړه لور ته ،ساشا ته سپارښتنه کړې ده.

ل.ت.

د ۱۹۱۰ کال د نوامبر په لسمه ليف تولستوی، خپله دا وعده چې د خپل ژوند وروستي کلونه به د خپلو عقايدو له غوښتنو سره سم په کراه، يوازې او آرام ژوند کوي، پرځای کړه.

هغه له خپل.داکتر د.پ.ماکوفيځکي ،سره مل په پټه له خپل کلي ياسنيا پلينا نه ووت.

ليکوال د ژوند وروستی مزل پيل کړ.د دوه ورځو په اوږدو کې له خپلې سيمې ووت ،هلته يې د شامورډينو په سيمه کې له خپلې خور ماريا تولستوی سره وکتل، همدلته يې يوه لور الکساندره هم ورسره يو ځای شوه،دا د نوامبر ۱۳ مه وه او د کزلوفسکي ريل تمځای و.

تولستوی او ملګري په چټکۍ په رارسېدونکي ۱۲شمېره ريل کې

کېناستل.دا سې چټکې چې ټکټونه يې هم اخېستي نه و.ټکټونه يې په بل تمځای کې واخيستل.که څه هم دغه سفر کومه ځانګړې موخه نه لرله،خو د هغه تکل دا و چې د نوفاچرکاس ښار ته به ځي،هلته به پاسپورت اخلي او بيا به بلغاريا ته روانېږي او که دا کار ونه شي ،نو قفقاز ته به ځي.

خو له بد مرغه په لاره کې پر تولستوی سخته تبه راځي،ناروغه کېږي او د سختې ناروغې له امله له ريل نه ښکته شي.

دا د استاپوا ،ريل تمځای و . د نوامبر شلمه نېټه وه.د دغه تمځای مشر هغه وپېژاند او دا ناروغ يې خپل کور ته يوړ.تولستوی هاملته مړ شو.د ۱۹۱۰ کال د نوامبر شلمه ورځ و.

د نوامبر په ۲۳ يې د خپل وصيت له مخې د خپل کور د باغ په څنډه کې،همالته د ياسنياپلينا په سيمه کې خښ کړ.

دهغه په ځنازه کې له رسمي چارواکو نه چا ګډون کړی نه و او آن ويل کېږي چې مذهبي مراسم هم ترسره شوې نه دي،خو دهغې دمېرمنې صوفيا تولستوی په هغه ليک کې چې پر ۱۹۱۲ کال ليکل شوی او د ۱۹۱۳ کال د دسامبر پر ۲۲ خپور شوی راغلی دی:

"ددې په حضور کې يو مذهبي مشر د تولستوی ځنازه وکړه. "

دغه راز هغې ليکلي دي:

غواړم دا څرګنده کړم چې تر مرګ دمخه يې هېڅ کله دا هيله نه ده څرګنده کړې چې دده ځنازه دې و نه شي ،که څه هم لا پر ۱۸۸۵ کال کې يې په خپل وصيتليک کې ليکي و:

که امکان لري،خښ مې کړي،خو له ملايانو او مراسمو پرته، که دا

کار د خښوونکو لپاره ستونزمن او ګران وي، نو پرېږدي چې په معمولي ډول مې خښ کړي، مګر چې څومره ارزان او بې خرڅه وي، هومره به ښه وي.

د ليکوال په اړه د نورو نړيوالو څېرو ويناوې:

ديمتيري ميريژکوفسکي:

•د هغه څېره د بشريت څېره ده. که د کومې بلې نړۍ او سېدونکو زموږ له نړۍ پوښتلي وای، ته څوک يې؟ بشريت کولای شو، تولستوی ته اشاره وکړي او ځواب ورکړي: دا زه يم.

مهماتا ګاندي:

تر هرڅه نه زيات په تولستوی کې زه دې خبرې حيران کړی يم چې هغه خپلې ويناوې په عمل مدللې کړي او د رښتيا په خاطر يې هر ډول قربان زغملي ده... هغه د خپلې زمانې تر ټولو نه سپېڅلی انسان و. د هغه ټول ژوند پرله پسې هڅې وې، هغه د رښتيا د موندلو په هڅو کې خپل ژوند بايلودي.

تولستوی هېڅکله دا هڅه نه ده کړې چې رښتيا پټه کړي، هغه بدله کړي، هغه پرته له هغه چې له ټولنيز او معنوي واک ته وډار شي، له هر ډول سازشه پرته په ډاګه رښتيا غوښته.

الکساندر مان:

تولستوی لا تر اوسه هم د وجدان غږ ګڼل کېږي. هغه د هغو کسانو لپاره يوه ستره پناه ده چې په اخلاقي معيارونو ژوند کوي.

" وختونه دروميږي، خو ويل شوي خبرې همداسې پاتېږي. "
تولستوی

د کتاب څلور غوره کورنۍ:

لومړۍ کورنۍ: ،د رستوا

۱-ګراف اليا اندريوويچ،د کورنۍ پلار.

۲-ګرافينه نتاليا رستوا ،د اليا ښځه.د کورنۍ مور.

۳-ګراف نيکولای ايليچ رستوف،د کورنۍ مشر زوی.

۴-ويره الينيچنيا رستوا ،د کورنۍ مشره لور.

۵-ګراف پيتر ايليچ رستوف، پيتيا ،د کورنۍ کمکی زوی.

۶-نتاليا رستوا ،د کورنۍ کمکۍ لور،د اندرې مينه او د پيير دويمه ښځه.

۷-سونيا ،د ګرافينې خورځه، په دې کورنۍ کې لويه شوې ده.

۸-اندريوشه رستوف،د نيکولای زوی.

دويمه:د بالکونسکي کورنۍ:

۱-سردار نيکولای اندريوويچ بالکونسکي،مشر سردار،د روسيې د سترې ټولواکې ايکاترينې زمانې جنرال، د کورنۍ پلار.

تولستوی، په هغه کې د مور له خوا د خپل نيکه تصوير باسي .

۲-سردار اندرې نيکولايوويچ بالکونسکي،د کورنۍ زوی.

۳-شهزادګۍ ماريا نيکولايوويچ،د بالکونسکي لور او اندرې خور.هغه وروسته د نيکولای رستوف سره واده وکړ.

وايي چې تولستوی، په هغې کې د خپلې مور انځور کړی دی.

۴-ليزا ،د سردار اندرې بالکونسکي لومړنۍ ښځه، چې پر ماشوم

(نیکولای)مړه شوه.

۵-کمکی سردار ،نیکولای اندریوویچ بالکونسکي ،د اندرې زوی.

دریيمه: د کوراګین کورنۍ:

۱-کوراګین واسیلي سرګیوویچ ،د کورنۍ پلار ،د پییر لومړنی خسر.

۲-کوراګین اناتولي (اناتول) دکورنۍ زوی.

۳-کوراګین ایپولیت ،دویم زوی.

۴-کوراګینه الینه ،د واسیلي مېرمین.

۵-کراګینه ایلنا ،ایلین ګرافینه بېزاوخوفه. د پییر لومړنۍ ښځه.

څلورمه: د بېزاوخوفي کورنۍ:

۱-ګراف کیریل ولادیمیریوویچ بېزاوخوف.د روسیې تر ټولو لوی بډای ،د پییر بېزاوف پلار.

۲-ګراف پییر بېزاخوفُ ،پیتر کیریلیوویچ.

د ماموتوتافوفه:

۱-مامونوتوا ،کاتویشــه ،کاترینه ســیمیونووا ،د کــراف بیــاوخوف پییر ،خورځه.

۲-مانوتوا ،ولګا ، ،د ګراف بیاوخوف پییر ،خورځه.

۳-مانوتوا ،صوفیا ، ،د ګراف بیاوخوف پییر ،خورځه.

کاراګین:

۱-ژولیا ، کاراګین. د ماری لوفوفنا لور.

۲-ماری لوفوفنا کاراګین.

ټولواکان:

۱-لومړی الکساندر، دروس څار او ټولواک.

۲-ناپلیون بناپارت،د فراسې ټولواک.

۳-فرانس،د اتریش ټولواک.

روسی او بهرني مشر پوځیان:

۱-پتر ایوانوویچ بګراتیون.

۲-بارکلي دوتولي.

۳-بېرګ الفون کارلوویچ،د وړې رستوې خاوند.

۴-دینیسوف واسیلي دیمتریوویچ.

۵-کوتوزوف ،میخایل ایلاریوونوویچ.

ځینې نور اتلان:

۱-ژارکوف،د کوتوزوف د سواره پوځ افسر.

۲-الین،دپاولګراد دپوځ افسر.

۳-ماک،جنرال،د اتریش د پوځ عمومي قوماندان.

۴-میشو ،ډګروال،دپترزبورګ او مسکو تر منځ استازي.

۵-نیسفیڅکي،د کوتوزوف دقوماندانې افسر.

۶-پوفول،جنرال.

۷-تلیانین،دپوځ بریدګی.

۸-تول،د استرلیځ په جګړه کې،بریدګی.

۹-توشین،د تانک دپوځ تورن.

۱۰-شوبیرت کارل بګدانیچ،دپالولګراد د غنډ افسر.

پارتیزانان:

۱-لیخاچوف،د دینسوف،د قزاقي ډلې نه.

۲-لوفایسکي،د دینیسوف،دپارتیزاني ډلې نه..
۳-تیخون شیرباتي،یو بزګر پارتیزان.

د رومان نورې غورې څېرې:

۱-انا پاولوفنا شیریر،د روس د ملکې خورا نېږدې خورلنډه.

۲-انا میخایلوفنادروبڅوکیا ،پخوانۍ مخوره او د لویې کورنۍ خاونده.هغه اوس خواره شوې ده او د خپل زوی باریس دربڅوکیا ،غمخوري کوي.

۳-باریس دروبڅکوي،د انامیخایلوفنا زوی.

۴-پلتون کاراتایوف،روسي ساده سرتیري.هغه له پېیر بېزاوخوف سره په بندیخانه کې اشنا شوی دی.

۵-تورن توشین،د تانک د قواوو تورن.

۶-فیدر دولوخوف،د سیمیونوفسکي دګارډ افسر.هغه د پارتیزاني غورځنګ مشري کوله.

۷-واسیلی دیمیتریوویچ دینیسوف،د نیکولای رستوف ملګری.

۸-ماریا دیمیتروفنا اخروسیووا ،د رستوف د کورنۍ خورلنډه.

د کتاب ځینې غوره ویناوې:

ټولې هغه معناوي چې سترې اغیزې لري،تل خورا ساده وي .
زموږ ښې ځانګړتیاوې تل زموږ تر بدو هغو نه ،زموږ

ژوند ته زيات تاوان رسوي.

ټولې هغه معناوي چې سترې اغېزې لري، تل خورا ساده وي .

نيکمرغه هغه څوک دی چې په خپل کورکې نيکمرغه وي.

وختونه درومي، خو ويل شوې خبرې همداسې پاتې کېږي.

ټولې نيکمرغې کورنۍ يو بل ته سره ورته دي، خو هر بدمرغه کورنۍ په خپل ډول بدمرغه ده.

که ټولې جګړې د عقيدو لپاره وای ،اصلا به جګړې نه کېدای.

دا ټول ننګ او شرافت هسې خبرې دي.

-کله چې ستا ټول ژوند ،دابديت په وړاندې له يوې شېبې نه زيات نه دي،نو ولې ددغې شېبې له امله دومره عذاب په ځان زغمې؟

--هېڅ بشر نه څه موندلی او نه يې څه جوړکړی دی.موږ په هېڅ شي پوهېدای نه شو ، يوازې په دې پوهېدای چې نه پوهېږو. او دا د انساني پوهې تر ټولو لوړه پوله ده.

-زه هېڅکله نه شم کولای دا دعوا وکړم چې حقيقت ته رسېدلی يم، هېڅوک په يوازې ځان نه شي کولای حقيقت ته ورسېږي. هغه معبد چې د خدای د ستاينې او لمانځنې وړتيا پيدا کوي خښته په خښته لوړېږي او ودانېږي، دغه لمانځتون، له آدامه تر دې دمه، د ډېرو انسانانو په هڅو پوړ پر پوړ لوړ شوی او لا اوس هم لوړېږي.

-آسماني حکمت او حقیقت لکه رانه انګبین داسې دي چې موږ غواړو خپله تنده پرې ماته کړو، آیا موږ کولای شو، په خپل ناولې ځان کې دغه شان رانه انګبین راواخلو او قضاوت پرې وکړو؟ یوازې د خپل ځان او روح د سپېڅلتوب له لارې تر یوې اندازې پورې د دغو ځکل شویو رڼو انګبینو سپېڅلتیا وساتو.

--د دې پوهې او علم زده کړې او منلو لپاره، انسان باید خپل زړه هر ډول ناولتیا نه سپېڅلی کړي، هغه نوی کړي او ددې کار لپاره تر پوهې نه مخکې باید ایمان ولرو او د هغه د کمال هڅه وکړو. دغه ارمان ته د رسېدو لپاره، باید د خدای ځلا چې موږ یې وجدان نوموو په ځان کې ځای او ونغاړو.

-زموږ په لمانځتونو او معابدو کې د تقوا او ګمراهی د کچو او درجو نه پرته، بله درجه نه شته. هر کله که امتیاز رامنځ ته کېږي، هلته ده چې د انسانانو تر منځ د برابرۍ زړې او بنسټ رنګېږي.

-دښمنان دې ښه او له خواخوږۍ نه پرته، په بل ډول، له هغو نه غچ مه اخله. هر وخت چې په دې توګه لوړ آسماني قوانین مراعات کړې، د لرغوني پرتم ورکې شوې ښې به بیا پیدا کړې.

.-هر هغه اصلاحات چې د زور له لارې ترسره شي، هغه د درناوي وړ نه دی، ځکه تر هغه پورې چې انسانان خپله

اصلاح شوي نه وي، هېڅ توان نه شي کولای د اهریمن د ناولتیا او بدیو د مخې خنډ شي، نو ځکه عقل زور زیاتی ته اړتیا نه لري.-۱۹۲مخ

-په تاریخ کې تقدیر ته ځان سپارل د غیر منطقي پدیدو (یعنې هغه پدیده چې عقل سره اړخ نه لري) د سپړنې لپاره حتمی برېښي. ځو مره چې هڅه کوو د تاریخ دغه شان پدیدې د عقل په تله وتلو، په هماغه اندازه هغه زموږ لپاره غیر منطقي او ناپېژندلي پاتې کېږي.

بس همدومره

په مینه او ادبي تلوسې

دوکتور لطیف بهاند

کابل-افغانستان

د ۲۰۱۲ کال د جولای ځلورمه

لومړی برخه

۱

- ګرانه (سرداره) ! ژنیوا او لوکا ، د بناپارت د کورنۍ له شتمنیو پرته بل څه نه دي، خو په هر حال، زه غواړم لا د مخه تاسو ته ووایم ،که تاسو لا تر اوسه هم دا و نه منئ چې، جګړه را روانه ده،که تاسو نور هم ځان ته دا اجازه ورکړئ چې، د دغه بې ایمانه (زه په رښتیا په دې باور یم چې هغه بې ایمانه دی) له هر ډول بېلا بېلو ببولالو او هر وحشت نه ملاتړ وکړئ، نور نو زه تاسو نه پېژنم، نور نو تاسو ، خپل ملګری نه شم ګڼلی، نور نو لکه هغه شان چې،تاسو یې انګېرئ، زما وفادار مریی نه یاست. ښه ده، ښه ده.سلام ـ سلام، هرکله ـ هرکله، وینم چې زما له خبرو مو ګېښې په زړه در ننوتـه، وډار شوئ، مهرباني وکړئ، کېنئ او دزړه خواله پیل کړئ.

د **۱۸۰۵**ز.کال د جون په میاشت کې، دملکې مارینا فېدروفنا خورا ګرانې، همرازې، مخورې، ځېرکې او نېږدې خورلنډې اناپاولوفنا په دغې یادې شوې وینا ، د خپلې مېلمستیا لومړني راغلي مېلمه او یو ډېر اغېزمن چاروا کي سردار واسیلي ته، هر کلی ووایه. انا پاولوفنا ، چې له څو ورځو راهیسې ټو خېده او ددې د وینا له مخې، په والګي ـ ګریپ(ګریپ چې په هغو ورځو کې نوې کلمه وه او له څوتنو مخورو پرته، لا د بل چا په ژبه نه یادېده) اخته شوې وه. په هغه بلنلیک یې چې په سره رنګ لیکل شوی و او نن سهار یې، بې له تو پیره د ټولو مېلمنو په نامه لېږلی و ، لیکلي وو:

ګران سردار (ګرانې سردارې)که تاسو نن ماښام کوم خورا ښه څه نه لرئ او که تاسو له یوې خوارې او ناروغې سره د ماښامنۍ تېرول نه ډاروي، نو د ماښام د اوو او لسو بجو ترمنځ به ستاسو په لیدو ، په بې ساري توګه خوشاله شم.

انا شیرېر

نوي را رسېدلي سردار چې، ښکلې،ګنډل شوې، پرتمېنې درباري جامې یې اغوستې وې، اوږدې جورابې، سګک لرونکي بوټ یې په پښو او ټټر یې په ځلېدونکو ستورو ګاڼلی و ، بې له هغه چې د کورښې، ددغه تاوده هرکلي نه ځان بایلي، په ورین تندي یې وویل:

- اې خدایه څه اورنی برید !

هغه په روانه، خوږې فرانسوي ژبې خبرې کولې. هغه ژبه چې زموږ نیکونو او غور نیکونو نه یوازې ویله، ان فکریې هم پرې کاوه. د هغه له ژبې او د کلمو له اداآ او پرتمینوالي نه داسې څرګندېده چې، د دربار او لویو مخورو کورنیو په ترانو کې رالوی شوی دی. هغه انا پاولوفنې ته ور نېږدې شو ، خپل خریلی، عطرجن، بې وېښتو سر یې د هغې په وړاندې ټیټ او د هغې د لاس تر ښکلولو نه وروسته، پر یوې څوکۍ ډوله کټ کېناست. بې له هغه چې خپل غږ بدل کړي، په داسې حال کې چې په سړه ژبه کې یې د خواخوږۍ او نزاکت تر شا ، د پیغور نښې څرګندېدې، وویل:

-ګرانې ! تر هر څه دمخه د خپلې روغتیا په هکله راته وغږېږئ، په دې اړه زما ټولو اند ښنو ته اورونه ورته کړئ او ارام مې کړئ.

انا پاولوفنا وویل:

-کله چې د انسان روح نا ارامه وي، څنګه کېدای شي د هغه حال ښه وي؟ په دې وخت او زمانه کې آن دیوه لږ احساس لرونکی هم نه شي

کولای ارامه پاتې شي. ښه ورک يې که، هيله لرم چې تر شو مه د مه پورې زما په مېلمستيا کې پاتې شئ.

سردار وويل:

- نو د انګريز د سفير مېلمستيا به څنګه شي؟ نن خو چارشنبې ده، زه بايد هلته هم ځان ور ښکاره کړم، زما لور د همدې لپاره، په ما پسې دلته راتلونکې ده، چې ما هلته له ځان سره بوزي.

- ما داسې تصور کاوه چې، د نن ورځې مېلمستيا بدله شوې ده. زه داسې انګېرم چې، دغه مېلمستياوې او دا اورلوبې، نور نو د زغملو نه دي.

سردار واسيلي بې له هغه چې په دې ډاډه وي چې، څوک يې خبروته غوږ دي او کنه ،د کوک شوي ساعت په څېر په پرله پسې توګه غږېده او ويل يې:

-که په رښتيا سره چا دا تصور کولای شو ،چې تاسو د هغې مېلمستيا د ځنډولو هيله مند ياستئ ،چا به په هغه کې بې خيالي نه وای کړې.

-نور مې نو مه ځوروئ، تاسو خو په هر څه خبر ياست،دا راته ووایاست چې، د نوواسېلڅووف د يادښتونو په اړه مو څه پرېکړه وکړه؟

سردار په غملړلي او خواشيني غږ وويل:

- څنګه يې درته ووايم؟چې څه پرېکړه يې کړې ده، هغوی دا جاج اخيستی دی چې، بناپارت خپلو بېړيو ته اور ورته کړي او زه داسې انګېرم چې، موږ هم چمتو يو ، خپلو هغو ته اور ورته کړو (يانې خپله لاره يې خپله بنده کړې ده).

سردار واسيلي،تل ديوه خورا ښه لوبغاړي په څېر چې کومه

لرغوني ننداره لوبوي، په ډېرخير، پام او ارامتيا خبرې کوي، مګر انا پاولو فنا شيرير، سره له هغه چې د څلوېښت کلنۍ خونه يې رنګه کړې وه، اوس هم لکه د اور سرکشه لمبه، له شور او خوځېدا نه ډکه وه او د پاوليوو نه د ډک مړوند په شان شرنګها يې کوله.

له شور او خوځېدا نه ډکوالي ښودنه، د اناپاولوفنې د ټولنيز دريځ يوه برخه وه،ان، هغه وخت چې ددې دغه شان ښودنې تکل هم نه لاره، ددې لپاره چې ديارانو او اشنايانو دخوښۍ سره سمه وي، هغې به دغه شان شر او شورجوړ وه.

د اناپاولوفنا پر شونډو وېده موسکا، چې پرله پسې به ددې پر شونډو راويښېده او راخورېده،که څه هم دهغې عمر وهلې څېره سره اړخ نه لګاوه،که څه هم هغه په خپلې دغې نيمګړتيا ښه پوهېده ،خو هغې هم دنازولي ماشوم په څېر چې دخپلو نازونو په نيمګړتيا پوهېږي ،خو نه غواړي،يا نه شي کولای، له هغه نه لاس واخلي ،له هغې نه لاس نه اخيست.

.د تودو مرکو په لړکې چې، خبره سياست ته ورسېده، اناپاولوفنې اور واخيست او سره لمبه شوه:

- اوف نور نو د اتريش نوم مه راته ياده وي.که څه هم په سياست زما سر نه خلاصېږي، مګر اتريش هېڅکله جګړه نه غوښتله او اوس يې هم نه غواړي. هغه موږ ته خيانت کوي. روسيه بايد په يوازې ځان د اروپا ژغورونکې وي.زموږ مشري په خپل دې لوړ دريځ پوهېږي او هغه ته به وفامنه وي. دا هغه يوازيني څه دي چې، زه پرې ګروهمنه (عقېدمنه) يمه. زموږ مهربان، پاک نيته او خيرخواه ټولواک ته د نړۍ تر ټولو لوی پور او ونډه ور په برخه شوې ده. هغه دومره پوه او خير غوښتونکی دی چې، خدای به هغه هېڅکله. ددغه انقلاب او د هغه د اوه سري مار په

وژلو کې چې، د ولسونو په وژلو یې د وحشت ننداره جوړه کړې ده، یوازې پرېښوړدي. یوازې مورږ یو چې ،باید د وینو غچ او پور واخلو. اوس له تاسو پوښتنه کوم: څنګه او چاته کولای شو، په تمه شوو؟ انګلستان ته! هغه په خپل سوداګر طبیعت، نه پوهېږي او نه کولای شي، د ټولواک الکساندر د روح په پرتم پوه شي. هغه د مالتا په ماتې کې نندارچي پاتې شو. انګلستان غواړي لاس تر زنې نندارچي پاتې شي او د سیاسي کړو او راکړې ورکړې تر شا، خپلې پټې اندېښنې ولټوي. هغوی نوو اسیلځووف ته څه وویل؟ هېڅ، هغوی په هېڅ پوه نه شول. هغوی نه شي کولای، په دې پوه شي چې، زمورږ ټولواک د ځان لپاره هېڅ نه غواړي، هغوی دا نه شي درک کولای چې، زمورږ د ټولواک ټوله سرښندنه، د نړۍ د ژغورنې او د خلکو له نیکمرغۍ پرته بل څه نه دي. هغوی څه ژبه وکړه؟ هېڅ، هغوی چې څه وعدې هم وکړي،هغوته یې درناوي ونه کړ. پروس خو لا دمخې دا منلې چې بناپارت نه ایلیدونکی او ان ټوله اروپا هم نه شي کولای، دهغه په وړاندې ودرېږي. زه اوس په دې برخه کې د هېچا په کړو او خبرو باوراو ایمان نه لرم. د پروس دا تش په نوم ناپېیلتوب چې اوس...ټول د هغه په اړه ډنډورې غږوي،له دامه پرته بل څه نه دي. زه یوازې په خدای او تر هغه وروسته پر خپل مهربانه او ګران ټولواک ،دهغه پر بختور برخلیک او روڼ تندي ایمان لرم.زه ایمان لرم چې هغه به اروپا وژغوري.

هغه ناڅاپه چپه شوه. په یوې موسکایې په خپلو تېرو اورنیو خبرو ملنډې ووهلې او پر خپل اورني طبیعت یې ولکه ټېنګه کړه..

سردار وخندل او وې ویل:

-زه داسې انګېرم،که زمورږ دمهربان او ګران شهزاده، پر ځای یې تاسو لیږلې وای، ،تاسو به په خپلو دې خوږو خبرو دا توان لرلای چې،

له مور سره د يوځای کېدو لپاره د پروس د پاچا خوښه د سترګو په رپ کې تر لاسه کړئ؟ هو ،تاسو که ماته يوه پياله چای راوړئ.

- سمدلاسه.

هغې هغه کوله بېرته کراري او ارامي خپله کړي،هغې وويل:

- رښتيا نن ،ماته ،دلته دوه خورا په زړه پورې،مخور راغې.د هغو نه يو تن،سردار مورتيمار نومېږي(چې د فرانسې د يوې خورا مخورې کورنۍ چې د مونورانتۍ له لارې د دروګانونو کورنۍ ته رسېږي) وينه لري.هغه له هغو ښو او ډاډ ور کوونکو له ډلې دی او بل هغه ابات موريوو ،تاسو خو د هغه د بې سارې هوښيارتيا په اړه اوربدلي دي؟ خبرياست ! هغه ټولواک هم خپل حضور ته منلی و ،هرومرو به مو اوربدلي وي.

سردار وويل:

- عجيبه ده ،ډېر به خوشاله شم.

او زياته يې کړه:

- ووايا ست.

دا يې داسې وويل ته به وايې چې همدا اوس کوم څه وريا د شوي وي.داسې چې ګواکې هغه څه چې ده يې پوښتنه وکړه، دې ځای ته دده دراتګ اصلي هدف وي.

سردار وويل:

-ګوره دا رښتيا ده چې مور ملکه هيله لري او سپارښتنه يې کړې ده چې، بارون فونکه ،په وين، کې د لومړي سکرتر په توګه وټاکل شي؟ هغه خو يو ډېر نالايق سړی دی.

سردار واسيلي هڅه کوله،همدا ځای چې ډېرو ،د اعليحضرتې ماريانا فيدروفنا ،له لارې بارون ته،دهغه د ورکولو هلې ځلې

کولي، خپل زوی ته تر لاسه کړي.
انا پاولوفنا، خپلې سترګې او بانه په ناز وتړل. د هغې دې اداء، دا مانا لرله چې، نه دا په خپله، دا علیحضرت ټولواک، د تکل او ذوق د تللو سیاله ده او نه بل څوک ددې په کچه بولي چې، د هغه په اړه وغږیږي، خو هغې په غمجن او ساړه غږ وویل:
-ښاغلیه! بارون فونکه، اعلیحضرت ټولواکې ملکې ته د هغه د خور له خوا د ټاکنې لپاره وریاد شوی دی او همدا چې، د اعلیحضرت ملکې مور نوم یې پر شونډو شو، د هر وار په څېر یې چې د اعلیحضرتې نوم یادوه، دا وار یې هم د یوې بې پایه، رښتینې او ژور درناوي او سر ښندنې نښې په څېره کې را څرګند شوې او د هر بل چا په څېر چې، د خپل بادار یا خاوند یادونه کوي، په دې هم د غم دوړو لمن وغوړوله او وې ویل:
- علیا حضرتې هیله څرګنده کړه چې، بارون فونکه ته خواخوږي څرګنده شي.
تر دې خبرې وروسته یې بیا د غم سیوری پر سترګو را خور شو.
سردار په بې پروایئ، چوپتیا غوره کړه. انا پاولوفنا په خپل ځانګړي ښځینه ظرافت او نازکخیالۍ چې، د درباریانو ځانګړتیا وي، هیله لرله چې، له یو پلو، د شهزاده پام له اعلحضرتې سره د هغه دخبرو د تون او له هغې سره د خبرو د ادابو نه د سرغړونې ګناه ته ور واړوي او له بله پلوه، هغه ارام کړي، خو له دې سره سره یې په خواخوږۍ وویل:
- رښتیا که ستاسو د کورنۍ په اړه درته ووایم، له هغه وخته چې ستاسو لور، بنډارونو ته تګ راتګ پیل کړی دی، ټول یې په خپلو کړو او ښکلا میئن کړي دي، هغه خبره سمه ده چې خلک وایي، هغه پر ټولو

لکه لمر داسې ځلېږي.

سردار، دمينې او مننې په نښه دهغې پر وړاندې د درناوي سر ټيټ کړ.

انا پاولوفنا، تر يوې لنډې چوپتيا وروسته نوره هم سردارته ور نږدې شوه، په يوې مينه ناکې موسکا سره يې چې، پر شونډو خوره وه، په دې پلمه چې د اعيانو په مېلمستياوو کې نور نو سياسي خبرې اترې او مرکې پای ته رسېدلي او اوس د خوږو خبرو، ټوکو ټکالو او د زړه خوالې وخت دی، داسې دوام ورکړ:

-زه زياتره داسې فکر کوم چې، ځينې وختونه د خدای دبندګانو تر منځ د نيکمرغۍ او برياليتوب د وېش په وخت کې بې انصافي شوې وي. د ساري په توګه، ولې تقدير تاسو ته داسې دوه ښکلي، خواږه او ښايسته ماشومان در په برخه کړي دي. وروسته يې خپلې وروځې پورته واچولې او په غوځه يې وويل:

-ستاسو کشر زوی اناتولي يادوم، هغه زما نه خوښېږي، ولې نه پوهېږم چې، څنګه خدای تاته داسې ښايسته زوی درکاوه؟ هو-هو، دا دلمر په شان ښکاره خبره ده، حال دا چې تاسو د هغه په قدر نه پوهېږئ، نو له دې امله، د هغو د درلودلو وړتيا نه لرئ.

د دې خبرو له پای ته رسېدو سره سم يې په څېره کې خوښي او پر شونډو د شور او مستۍ، موسکا خوره شوه.

سردار، وويل څه وکړم؟ که لافاتر (د سويس دا تلسمي پېړۍ روحاني شاعر) ژوندی وای، ويلي به يې و:

-زما پر تندي د پلرولۍ نښې ليکل شوې نه دي.

اناپاولوفنا، بيا خبرې پيل کړې او وې ويل:

-ښه ده، راځئ ټوکې پرېږدئ، غواړم له تاسو سره خو ډانګ پيبلې

خبرې وکړم، پوهېږئ ستاسو د کشر زوی له لاسه مې لړمون خوړين دی.خبره دې زما او ستا ترمنځ وي(بيايې پر څېرې د غم دوړې راکندېک شوې)د عليا حضرتې په حضور کې ،دهغه په اړه د خواخوږۍ او ستاسو په ګټه څه يادونې شوې دي.

سردار چې چپه خوله او تريو تندی ناست و، هېڅ يې نه ويل. اناپاولوفنا هم چپه پاتې شوه، خوخبريال غلچک يې پر هغه سترګې خښې کړې او ځواب ته سترګې په لاره وي.

-تاسو څه غواړي؟زه څه وکړم؟ما ديوه پلار په څېر هرهغه څه چې مې له لاسه کېږي،د هغو د روزنې لپاره کړي دي،مګر دهغو دواړو نه هسې يابوګان جوړ شول، خو ددوی په منځ کې توپير دادي چې ايپوليت ،ارام يابو دی او اناتولي،مست يابو.

هغه چې له اندازې لوړه او بې خونده موسکا کوله،خوله يې جينګه او دخندا وړ ګرځېدلې وه، دوام يې ورکړ:

-دهغو ټول توپير همدا و چې درته ومې ويل.

له دې خبرو سره يې يو ځای ګونځو دهغې له خولې نه غبر تاو کړه، تندی او څېره يې لا پسې خواشينې او دنه زغم کړل.

اناپاولوفنا ،په خيالو کې ډوبه شوه،په داسې حال کې چې سترګې يې وغړولې،هغه ته يې ور واړولې او وې ويل:

-د تاسو په شان کسان ولې پلار ږي؟که تاسو پلار نه وای ،مابه نه شو کولای په تاسو کې کومه نيمګړتيا پيدا کړم.

-زه ستاسو مريي يم اوکولې شم، يوازې تاسو ته دزړه له کومې ووايم چې، زما ماشومان ،زما په غاړه کې ځنځير او زولنې دي. دوی زما د ګناهانو هغه صليب دی چې، بايد په غاړه يې وګرځوم، هو زه خپل زړه ته همداسې وايم،څه وکړم؟

تر دې خبرو نه وروسته چپ شو او په يو خوځون يې د خپل تريخ تقدير تسليمي ښکاره کړه.

اناپاولوفنا چې چرتونو اخيستې وه، وې ويل:

تاسو کله خپل دې بې لارې زوى، اناتولي ته د واده کولو ،فکر نه دى کړى؟ وايي چې زړې پېغلې نورو ته دواده کولو ناروغي لري، هغې زياته کړه:

-که څه هم ما دا ناروغي لا احساس کړې نه ده،خو يوه داسې پېغله پېژنم چې، د پلار په کورکې،ډېره بد مرغې ده، هغه د بالکونسکي د کورنۍ يوه شهزادګۍ ده او له مور سره خپلوى لري.

سردار واسيلي بې له هغه چې ځواب ورکړي، په خپلې ځيرکتيا او پياوړې حافظې سره چې، د درباريانو او اعيانو ځانګړتيا ده، د سر په يوې خوځېدا وښودله چې، پوه شوى او د هغه په اړه فکر کوي. هغه يوه شېبه وروسته ناڅاپه او په بېړه وويل:

- دادې، زړه ته لوېږي چې، ددې اناتولي کالنى خرڅ څلوېښت زره روبله کېږي.

له ورايه ښکاره ده چې سردار د خپلو غملړو خيالونو مخه نيولې نه شوه ،نوځکه يې خبره اوږده کړه:

-که خبره همداسې اوږده شي،نه پوهېږم، پنځه کاله وروسته به څه پېښېږي؟دا هم دتاسو بډايانو ديوه سردار د پلارولۍ خوند دى. دا راته ووايه چې دهغې پلار شتمني لري او کنه؟

دهغه پلار ډېر بډاى، سخت او بخيل دى. هغه په کلي کې ژوند کوي.دا هماغه سردار بالکونسکي دى چې لا دخداى ښنلي ټولواک د واکمنۍ په وخت کې يې، د((پروس د شاه))نوم ګټلى و.هغه ډېر هوښيار، ځيرک او باسواده دى، مګر ډېر عجيبه عادتونه لري، نو له

دې کبله له هغه سره ژوند کول ډېر ګران کار دی. د هغه لور لکه د غره کاڼي خورا بد ژوند لري او بد مرغه ده.

د هغه دا لور له ده سره ډېر بد مرغه ژوند لري. د هغه ورور څو موده د مخه، له لیزا ماڼین سره، واده وکړ، دی اوس د کوتوزوف، یاور دی، هغه نن شپه د لته راتلونکی دی.

سردار ناڅاپه د هغې په خبرو کې ورننوت، د هغې لاس یې ونیوه او معلومه نه وه چې، ولې یې هغه ښکته خواته ښکته کړ او وې ویل:

-ګرانې انت ! راته غوږ شه ! که دغه کار دې راته جوړ کړ، زه به د ژوند تر پایه، ستا مریې پاتې شم. دا پېغله هم د یوې مخورې کورنۍ ده، هم بډایه ده. دا ټول هماغه څه دي، چې زه اړتیا ورته لرم. نور نو څه غواړم؟

د دې خبرې د پای ته رسېدو سره سم یې په یوې چټکې خوځېدا چې، له مینې او چوغلۍ نه ډکه وه، د ملکې د مینځې لاس راونیو او ښکل یې کړ. وروسته یې غلچک بلې خواته واوښت او په داسې حال کې چې په خیالو کې زنګېده، د مینځې لاس یې یو وار بیا کېښکود او په نرمه څوکۍ کې یې ډډه ولګوله او سترګې یې په نامعلوم ټکي خښې کړې.

انا پاولوفنا، چې ځانښودنه یې کوله، وویل:

- زغم کوه ! زه به نن ماښام، داندرې بالکونسکي له مېرمنې، لیزا سره وغږېږم، غر چې څومره لوړ وي پر سر یې لاره شته. زړه پېغله به، ستاسو د کورنیو د ستونزو په اوارې کې یو وار بیا خپل کار پوهنه وازمایي.

۲

د انا پاولوفنا ،په مېلمستون کې کرار کرار ګڼې ګوڼې زور اخیسته. مېلمستیا ته د پترزبورګ تر ټولو مخور او پېژندل شوي خلک راغلي وو.

خلکو که څه هم د طبیعت،عمر او ډلو له پلوه تو پیر درلود ،خو د ټولنیز دریځ له پلوه ،یو ډول وو.دهغو په ډله کې ،د سردا واسیلي لور،ایلین چې خدای بې ساري، ښکلا ور په برخه کړې وه،خپل پلار پسې راغلې وه چې له هغه سره په ګډه ،دانګریز د سفیر مېلمستیا ته لاړه شي. هغې، ښکلی، سپین اوږد کمیس چې د درباري نجونو دویاړ نښان یې پر ټټر ځلېده ،اغوستی و.له دې سره جوخت،د پترزبورګ تر ټولو نه زړه وړونکې ښکلې ځوانه او کوچنۍ شهزادګۍ بالکونسکایا چې ښکلې او ځوانه ښځه وه هم راغلې وه. ویل کېدل چې د پترزبورګ تر ټولو نه زړه وړونکې ښکلا بلل کېږي. تېر ژمی واده شوې وه او د امېدوارۍ له کبله چېرته نورو مېلمستیاوو ته نه ځي. ددې تر څنګ د سردار واسیلي زوی ،سردار ایپولیت چې خپل مېلمانه کورښۍ ته ور پېژندل هم،مورتیمار سره د مېلمنو په منځ کې لیدل کېدل.ابات موریوو او نور ډېر کسان هم راغلي وو.

انا پاولوفنا په داسې حال کې چې نویو راغلو مېلمنو ته هر کلی وایه،ویل به یې چې:

-ایا تاسو زما ترورېئ جانه، نه ده لیدلې؟ او که له هغې سره پېژندګلوی نه لرئ؟

دې ټولو مېلمنو ته لاربښوونه کوله چې، له هغې زړې، جدي او کوچنۍ بوډۍ سره ستړې مشې وکړي چې، د دې مېلمستیا تر ټولو مشره او خورا درنه مېرمن ګڼل کېده. کرار کرار د مېلمنو راتګ زیاتېده او هغې ټول په نامه او د کورنی نوم سره یادول. ټول مېلمانه له هغې بوډۍ سره تر ستړې مشې، خواره مشې وروسته، لوېې کوټې ته خورېدل. هغوی له هغې زړې او نامعلومې بوډۍ سره چې هېچا نه پېژندله، تر ستړې مشې وروسته له هغې لرې کېدل او ځان ته یې ځایونه خوښول. انا پاولوفنا په غمرلي او خواشیني او از مېلمنو ته هرکلي وایه.

زړې ترور، په پرله پسې او په یو ډول خوځنه بڼه او خبرو له ټولو مېلمنو سره د روغبړ په ترخ کې د هغو د روغتیا، د خپلې روغتیا چې د خدای له برکته نن ښه وه او د ټولواک د روغتیا په هکله غږېدله.

که څه هم له د غې بوډۍ سره ستړې مشې سخته ستومانه کوونکې وه، خو هېچا هم له نزاکته په روغبړ کې تلوار نه کاوه، هغوی له حیا نه هېڅ نه ویل، مګر هڅه یې کوله چې د مېلمستیا تر پایه پورې هغې ته بیا ورنبږدې نه شي.

ځوانه شهزادګۍ، بالکونسکایا د خپل ګنډ او بدلو سیخونه، په سرو زرو ګنډل شوې ګلابې کڅوړې کې، له ځان سره راوړي وو. هغه راغله.

د هغې ښکلې پاسنۍ شونډه چې نازکو ویښتو توره کړې وه، د اسې لنډه وه چې، تر غاښو پورې نه رسېده، مګر بیا هم څومره چې هغه په مهربانۍ خورېده او ان تر کوزنۍ هغې یې ورکوزېده. د هغې د شونډې

دلنډوالي نېمگړتيا ،لکه هغه شان چې د خورا ښکلو ښځو ،نېمگړتيا وي،دهغو ښکلا لا پسې ښکلوي،دهغې پاسنۍ لنډې شونډې او نېمه وازې خولې هم د هغې ښکلا لاپسې ښکلې کوله.ټولو هغو کسانو به چې دغې امېدوارې ،زغم مننونکې ،پنډ ګېډې ښځې او پوره روغې راتلونکې مور ته کتل، دخوښۍ احساس يې کاوه.له هغې سره تر ځوشېبو غږېدا وروسته،سپين ږېرو او غمجنو تريو تنديو زلميانو ته داسې برېښېده چې، ګواکې دوی خپله هغې ته ورته کېږي.

هر هغه ځوک چې له هغې سره غږېدلي وو او له هرې کلمې سره يې،د هغې کوډګره موسکاګۍ او ځلېدونکي سپين برېښېدونکي پرله پسې غاښونه ليدلي وو، ځان يې ترټولو نيکمرغه انګېره او ټولو نورو هم همداسې انګېرله.

کوچنۍ شهزادګۍ په لنډو ،مګر چټکو ګامونو وخوځېده او کځوړه په لاس له ميزه ورتېر شوه،په خوښې يې دخپل کميس لمنه ورټوله کړه او پر سپينې، اوږدې ،کټ رنګي ځوکۍ کې د سپينو زرو له سماوار سره کيناسته اوداسې يې انګېرله،هر هغه څه چې دا کوي،دهغې اودټولو هغو کسانودخوښۍ سبب کېږي چې، له دې نه چاپېره وو.

هغې چې خپله دکار کځوړه غوړوله ،شونډې پرانستې او وې وويل:

- ما خپل اوبدل شوی ګنډ له ځانسره راوړی دی.

دې دکور مېرمنې ته مخ ورواړاوه او وې ويل:

-ګوره انا ! له ما سره له کنايو ډکې ټوکې مه کوه.تا خو ماته ليکلي و چې، ستاسو مېلمستيا به ډېره وړه وي. ته ګوره ! چې زما جامې په څه حال دي؟

هغې لا سونه هسې پرانستل چې، ګريوان، ټټر او لمن يې له ورايه ننداره جوړه کړه او وليدل شوه چې، ملا يې په يوه ښکلي زرين پلن دستمال تړلې ده.

انا پاولوفنا چې دهغې خبرې واورېدې، داسې ځواب يې ورکړ:

-ارامه اوسئ ليزا ! په هر حال، تاسو تر ټولو ښه ياستئ.

شهزادګۍ په هماغه خوند او رنګ خپلو خبروته دوام ورکړ او خوا ته ناست جنرال ته يې مخ وروا ړاوه او وې ويل:

-تاسو پوهېږئ چې زما خاوند ،ما دبېلتانه منګولو ته سپاري او خپله د مرګ غېږې ته روان دی ،بيا يې سردار واسيلي ته مخ ورواړاوه:

.تاسو ماته ووايئ،دا لعنتي جګړه د څه لپاره ده ؟

هغې پرته له هغه چې د سردار واسيلي ځواب ته سترګې په لاره شي،دهغې له ښايسته لور، ايلين سره خبرې پيل کړې.

سردار واسيلي وروسته په ډېر ټيټ اواز ،انا پاولوفنې ته وويل:

- دا وړه شهزادګۍ څه بې ساري خوږه ده

تر کمکۍ شهزادګۍ نه وروسته، يو پنډ ،عينکي ځوان چې نوي يې وېښته جوړ کړي وو ، راووت. ځوان دهغه وخت په دود رنې،ښکلې جامې او نرۍ کوټ اغوستی و.دا ځورب ځوان د ايکاترينې د زمانې د يوه لوړ پوړي چارواکي،ګراف بېزاوخوف نومي سردار نامشروع زوی دی چې اوس په مسکو کې ،په مرګنی حال پروت دی. دغه ځوان په همدې وروستيو وختونوکې تازه له بهره راغلی دی.هغه هېڅکله او هېڅچېرې کار نه و کړی دا لومړی ځل و چې دخلکو منځ ته راغلی و.انا پاولوفنا ، يوازې د سر په ښورېدو ،هغه ته داسې هرکلی ووايه،لکه څوک چې د کلي يوه خوار او وزګار سړي ته هرکلی وايي ،خو ددې ساړه هرکلي سره سره دانا پاولوفنا په څېره کې يو داسې ډار او سخته

وسوسه چې په چا کې دیوه لوی غیر وجداني څه په لیدو ،راڅر ګند یږي، راپیدا شول.

پییر ،د ټولو هغو نارینه وو په منځ کې چې هلته وو ،دپام وړ و ،نو دانا پاولوفنا ،دا ویره په دې مېلمستیا کې کېدای شي ،له نورو نه د داسې یو توپیر په ونکي او ځېرک ځوان او دهغه دغلچکو له کبله و.

اناپاولوفنې چې هغه یې تر خپلې ترور پورې بدرګه کاوه او په پټه پټه او وېرني غلچک یې له ترور سره غلچکونه بدلول،هغه ته وویل:

-ښاغلیه پییره ! تاسو ډېره مهرباني وکړه چې ددغه راز یو ناروغ پوښتنې ګرو ېږنې ته راغلې یاست؟

پییر، چې ترسترګو لاندې یې څه کتل،له هغه سره جوخت شونډو لاندې بنګېږده، خو څوک نه پوهېدل چې هغه څه وایي.په پای کې یې په داسې حال کې چې د یوه ډېر نېږدې چا په توګه په ډېرې خوښۍ او موسکا ،وړوکې شهزادګۍ ته ددرناوي سر ټېټاوه، زړې ترور، ته ورنېږدې شو. د انا پاولوفنې ویره او ډار بې ځایه نه و ،ځکه پییر ،بې له هغه چې دځان د روغتیا په هکله ،دهغې معظمې ،وینا ته غوږ ونیسي،له هغې لرې شو ،خو اناپالوفنا په ډېر تلواراو ډار پر هغه داسې غږ وکړ:

_تاسو ! اباته موریوو ،نه پېژنئ؟ هغه ډېر په زړه پورې سړی دی.

_هوکې ما د ټینګې سولې په هکله ،دهغه د وړاندېز اورېدلي دي،دا ډېره په زړه پورې خبره ده،خو غواړم وو ایم چې ایا دا ،داسې امکان لري؟

اناپاولوفنا ،دهغې په ځواب کې وویل چې:

-تاسو همداسې فکر کوئ؟خو، پییر،ته یې په خپلو ځانګړو کړو او چارو کې هرکلی پیل کړ. هغه بې له هغه چې د چا خیال وساتي، خپلې

خبرې پیل کړې.دڅو شېبو مخکې په شان یې بیا بې له هغه چې د ترور خبرو ته غوږ ونېسي،خپلې کیسې، افسانې او پوښتنې پیل کړې.هغه په خپلو خبرو دکور مېرمن چې باید د مېلمنو هرکلی کړی وای،بوخته یې ساتلې وه. هغه ،هغې ته سر ټیټ کړ،دهغه پر وړاندې ودرېد او غوښتل یې چې له انا پاولوفنا سره دا خبره سپینه کړي، ولې دا تصور کوي چې ،اباته موریوو ،د ابدي ژوند خیال لري؟

انا پاولوفنا ،په موسېدو ،موسېدو وویل:

-په دې اړه به وروسته وغږېږو....

اناپاولوفنا د اوبدلو دفابریکې داسې یوې مشرې ته پاتې کېده چې خپل کارکوونکي کارته ګماري ،خپله هلته ګرځي راګرځي، خو همهاله بې له هغه چې هغوته وګوري هغوی څاري او دهغو هر غږ او شر اوشور اوري.هغه دهر غږ په اورېدو هغې خواته ور اوړي او سمدلاسه هلته ځان ورسوي.

اناپاولوفنا ، په دې مېلمستیا کې هم همداسې ګرځېده او هر څه یې څارل.هغې به هر چېرې ته چې لږه چوپتیا او یا شر او شور جوړ شو ،ځان نېږدې کاوه،هغه به یې پوهول او یا به یې د مېلمنو د ځای په بدلون ټول سم کړل ،خو ددې ټولو بوختیاوو اوښېګڼو سره سره داسې برېښېده چې ګواکې د پېیر، له کړو ډېره نا ارامه او په اند ېښنه کې وه.هغه ،هغه وخت او هغه شېبه د مورتیمار، ډلې ته ور نېږدې شوه ،چې پېیر،دې ډلې ته نېږدې خبرې کولې.د پېیر لپاره چې په بهر کې روزل شوی و،داناپاولوفنا دا مېلمستیا لومړنۍ ،مېلمستیا وه چې روسیې ته د راتګ له وخته ده، په هغه کې ګډون کړی و.هغه په دې پوهېده چې دلته د پترزبورګ ټول روښان اندي هم راټول شوي دي، هغه له دې وېرېده چې په دې بڼه ار کې کومه عاقلانه وینا ترې پاتې نه

شي،نو له دې کبله د پېير سترګې د ماشومانو په څېر ځلېدلې.هغه چې کله په دې مېلمستيا کې د راټول شويو خلکو ډاډمن حالت او نوراني څېرو ته کتل او له هغو نه يې دکومې نوې او عاقلانه خبرې انتظار لاره.په پای کې هغه موريوو ، ته ځکه ورنېږدې شو چې د هغه خبرې ورته ډېرې په زړه پورې ښکاره شوې.هغه هلته په دې تمه تم شو او ودرېد چې دی هم خپلې د زړه خبرې وکړي،داسې چې هر ځوان د هغه د ويلو هيله لري.

۳

د انا پاولوفنې دغه مېلمستيا په خورا درب جوړه شوې وه. ټنګ ټکور او نابرابر شر او شور له هرې خوا او بې له ځنډه اوربدل کېده. که پر ګونځمخې والاحضرتې ترور او د هغې څنګ ته ناستې بوډۍ، چې له دې ټنګ ټکور او شور نه ډک بنډار سره يې څنګ نه لګاوه، سترګې پټې کړو، مېلمستيا ته راغلي مېلمانه په دربو ډلو ويشل شوي وو:

په لومړنۍ ډله کې چې، زياتره يې نارينه وو، ابات موريو ته خلک غوړ غوږ وو.

دويمه هغه ډله وه چې، په هغې کې د سردار واسيلي د لور، ښکلې شهزادګۍ ايلين او سور غومبورې شهزادګۍ بالکونسکايا، په شا و خوا ځوانان راټول شوي وو، او دريېمه هغه ډله وه چې، د هغې په وړاندې مورتيمار او انا پاولوفنا ويناوې اورولې

مورتيمار(سردار)، چې ځان يو پېژندلې څېره ګڼله، د ښې څېرې او خوږ طبيعت خاوند و، داچې دښې روزنې خاوند و له خورا کمينۍ نه يې خپله پوهه پر نورو هغو کسانو پېرزو کوله چې په بنډار کې راټول شوي وو. انا پاولوفنا غوښتل هغه ديوه خوږ ژبي او ځانګړي چا په توګه خپلو مېلمنو ته وروښيي. د انا پاولوفنې دا کار هغه څه ته ورته و چې کوم اشپز په پخلنځي کې هغه غوښه چې د هيچا نه خوښېږي د خوږو خوږو په څېر مېلمنو ته وړاندې کړي، انا پاولوفنا هم نن لومړي سردار، او وروسته آبات موريو، د ځانګړو نازکخيالو وګړو په څېر خپلو مېلمنو ته وروپېژندل. د مورتيمار، په ډله کې بې له ځنډه او ناڅاپه د

ګيرځوګه اينګينسکي‌(سردار) د وژنې خبرې پيل شوې، سردار ويل:

- ګيرځوګه اينګينسکي، د خپلې ځانغوښتنې قرباني شوی دی او د بناپارت تربګنۍ د هغه پر وړاندې خپل ځانګړي دلايل لرل.

انا پاولوفنې وويل:

- اه ! ښه به وې چې موږ ته يې وواييځ ! هغه داسې وانګېرله چې د ((ښه به دا وي چې موږ ته يې وواييځ)) خبره هغې ته د پنځلسم لويي د وختونو حال وريادوي.

(سرادر) ، د درناوي په ښه سر ټيټ کړ او په ډېرې خواخوږۍ يې پر شونډو موسکا خوره شوه.انا پاولوفنا مېلمانه د سردار ، شا وخوا ته راټول کړل او هغو ته يې بلنه ورکړه د هغه خبرو ته غوږ شي،د يو چا په غوږ کې يې وويل:

- ستر ګيرځوګه اينګينسکي، په خپله سردار ، پېژانده.

بلکې هغه ته يې بيا يادونه کوله چې سردار خورا خوږ ژبی دی.

دربيم ته يې ويل چې هغه د تودې او زړه راښکونکې وينا خاوند دی.

په دې توګه هغې سردار هم ديوې الو شوې خوږې ټوټې غوښې په شان په يوه تاوده کپړي کې چې په سبو ښکلی شوی وي په خورا ښې ساري شان بنداار ته وړاندې کړ.

سردار چې خوږه موسکا يې پر شونډو خوره وه، غوښتل خپله کيسه پيل کړي. په دې وخت کې انا پاولوفنې، ښکلې شهزادګۍ ته چې د يوې ډلې کړۍ يې جوړه کړې وه ،وويل:

- ګرانې ايلين ! ته هم موږ ته رانږدې شه.

شهزادګۍ ايلين وموسېده او د خورا ښکلې ښځې د نه بدليدونکې ،نه وبدېدونکې،مالګينې موسکا سره چې د راتګ په وخت کې يې پر شونډو خوره وه، پاځېده.(پاځېدويې، پاځول سل افتونه) د خپل سپين

اوږد ،نازک سپین د نخا او بنداړونو ځانګړي کمیس له شغهار سره وخوځېده. له ځلېد ونکو بربنډو اوږو ، درمندو یو خوا ته خورو ویښتو او دګڼو ګاڼو له شرنګا ،په مستو خماري سترګو ، بې له هغه چې چاته وګوري دهغو نارینو په منځ کې چې د تېرېدو لاره یې ورته پرانسته،تېره شوه.

هو کې،هغه،د درمندګڼو ،ځلېدونکو څیو ،سپینو ،مرمرینو ،اوږد واوږېو غمیو او مستو خمارو سترګو سره ،دهغو نارینو له منځه تېرېده چې دې ته یې،په بې ساري ګڼه ګونې کې لاره جوړوله.بې له هغه چې چاته وګوري،خوږې موسکایي ،ټوله ته،تود هرکله وایه.هغې ته په کتو سره داسې بریښېده چې دا ،ټولو ته ددې دښکلا دستاینې په بدل کې،خپلې وتلې اوږې او د ورځنۍ دود له مخې لوڅ او تر زیاتې اندازې بربنډ شوی ټټر، ډالۍ کوي.هغه د انا پاولوفنا خواته راغله او داسې تصور کېده چې دګډا دغې ننۍ مېلمستیا ته یې په خپلې خوځېدا پرتم وروبښاه.ایلین داسې ښکلې وه چې د هغې په خوځېدا کې نه یوازې دهېڅ ډول بې حیایۍ څرک نه لګېده بلکې په هغې کې داعیانتوب او دنورو د زړه راښکون، ځانګړې اغېز،له ورایه څرګند و.داسې تصور کېده چې هغه په لوی لاس غواړي د خپلې ښکلا پرتم څه کم کړي،ولې نه کېده ،ځکه هرچابه چې هغه لیدله،دهغې ښکلا ته به ګوته په غاښ و ،ګواکې له کومې کوډګرې افسانوي ښکلا سره مخامخ دی او ویل به یې:

- دې ته ښکلا وایي،څه ښکلې ښځه !

سردار داسې و لکه چې دیوې زړه راښکونکې منظرې پر وړاندې حیرت وهلی پاتې وي.هغه وروسته خپلې اوږې پورته او سترګې ښکته اچولې وې.کله چې ایلین دهغه ترمخې کیناسته،ده هڅه کوله هغه

دخپل يو رنګې ،دايمي موسکا په منګولو کې راونيسي ،يو درناوي يې وکړ او وې ويل:

-ګرانې اغلې ! وبښه چې وينا به مې ددغه شان اوربدونکو د اوربدو ښکلا ونه لري.

شهزادګۍ خپل لوخ،غوښن مړوند پر ميز ولګاوه، هېڅ داسې څه يې ونه موندل چې دهغه ځواب ووايي. هغه چې نرۍ موسکايې پر شونډو لوبېدله،کوم څه ته سترګې په لارې وه.په دې ټوله موده کې به يې کله ناکله خپلو غوښنو منګولو ته چې په کراره يې پر ميز ايښې وې،کتل او کله کله خو به يې بيا تر هغه خپل ښکلي، لوڅ او بربنډ ټټر ته کتل او هلته به يې دخپلو نورو ښکلاوو په منځ کې،خپل د الماسو ځلېدونکي غمي ځاى پر ځاى کول،ځو واره يې دخپل اوږده له پاولوډک کميس ګونځې او ځونډې سم او راټول کړل،خو هره شېبه به چې د وينااوالوو ،مېلمنو يا کوربنوخبرو څه اغېز پرې وکړ،بې له ځنډه به يې انا پاولوفنې ته ور وکتل او له کتو سره سم به ددغې مينځې څېرې دملکې ټولواکې د څېرې ښه غوره کړه،خو تر ځو شېبو نه وروسته به يې خوږې موسکا پر شونډو د سپرلي وږمه وچلوله او ارامه به شوله.

تر ايلين وروسته کشره شهزادګۍ هم دچاى له ميزه، دې خواته راغله.هغې پر سردار غږ وکړ او وې ويل:

- لږ ځنډ شئ چې کڅوړه مې راوړم.له دې سره همماله يې د سردار ايپوليت خواته وکتل:يعني څه؟ تاسو څه فکر کوئ؟ ښه به دا وي چې زما کڅوړه راته راوړئ.

کشرې شهزادګۍ په موسېدو موسېدو هرچاته هر څه ويل، ناڅاپه يې د بنډار ارامي،نا ارامه کړه ،خو کله چې پر خپل ځاى کيناسته.په

خورا ښې ادا سره یې چې خپل کمیس له هر پلوه راټولاوه، وویل:
- اوس ارامه یم.

هغې هیله وکړه چې اوس نو وياند کولی شي، خپلو خبرو اترو ته دوام ورکړي.دې هم خپلو اوبدلو ته دوام ورکړ.

سردار ايپوليت چې دهغې کڅوړه راوړې وه، هم هغې پسې دې ډلې ته راغی،لاس لرونکې څوکۍ یې دهغې خواته ورپورې وهله او دهغې خواته کېناست.

سردار ايپوليت، دهغه غیرمعمولي ورته والي له کبله چې له خپلې خور سره يې لاره، خو د ورته والي سره سره بياهم خورا شډل برېښېده، ډېر دپام وړ ګرځېدلی و.د څېرې هر څه يې دخور هغې ته ورته وو،مګر همدا ټول دخور په څېره کې دهغې دمينه ناکې،ژوند ښښوونکې، له مينې ډکې موسکا ، لـه نورونه د تـو پير لرونکـې ونـې، د لرغونـو يونيانيانود الهاوو ښکلاوو ته ورته ښکلا له برکته،په بې سارې توګه ښکلې برېښېدل،حال داچې،د ورور په څېره کې همدا ټول د يو غم لړلي غبار په بڼه،دغم څپې خپرولې.له هغه نه دخواشينۍ لړې راتاوې وې.اندامونه يې خوار ،سترګې او پزه يې وتلې او خوله يې داسې وه چې ګواکې کړه وي.دې ټولو يوځای په ده کې يو ناڅرګند غم رامروړلی و.ددې تر څنګ د هغه دلاسونو او پښو خوځېدا هم ځان دده له واکه ايستلي وو.

هغه دشهزادګۍ تر څنګ کيناست او په چټکۍ يې خپلې عينکې د خپلو سترګو مخې تـه ونيـوې ،داسې برېښـېده چې ګواکې،لـه دغـو عينکو پرته دی غږېدای نه شي، هغه وويل:

-وګورم چې د ارواحو کيسه نه وي؟

وياند دده دخبرو په اورېدو اوږې پورته واچولې او وې ويل:

-نه ګرانه ! نه ! داسې خبره نه ده.
سردار ایپولیت وویل:
-زه له اروا حېزه کیسو نه کرکه لرم.
دهغه له غبرګ ځرګنده وه چې دی ،وروسته له خبرو پوه شوی دی چې څه یې ویلي دي.په داسې ډاډ یې خبرې کولې چې چا دا تصور نه شو کولای چې دده دا خبرې له ځرکتیا او هوښیارۍ دي او که د سر له کدوالي او پوچوالي نه ؟....
سردار ،هم هغه پېښه، چې په دې وروستیو وختونو کې ټولو هغه یو بل ته ویله،په ډېره خوږه ژبه اوروله،هغه دا چې:
ګیرځوګه اینګینسکي،په پټه د پېغلې ژرژ(ممثله)دلیدلو لپاره پاریس ته تللی وه.ګېرځوګه اینګینسکي،په ناڅاپه توګه د خپلې مئینې (ژرژ، لوبغاړې) په کورکې له ناپلیون بناپارت سره چې هغه هم ددې (ژرژ، لوبغاړې) لېوال او مینه وال دی،مخامخ کېږي.دلته ناڅاپه ناپلیون دهغې ناروغۍ له کبله چې لرله یې ،بېسده کېږي او لوېږي.په دې توګه هغه خدای داینګینسکي منګولو ته سپاري،مګر هغه له دې بخت نه هېڅ ګټه نه اخلي.وروسته ناپلیون دهغه ددې لطف بدل، دهغه په وژلو ،ادا کوي.
ددې پېښې بیان ،خورا خوږ او نه هېرېدونکی و ،په تېره بیا دهغې شېبې انځور بیان چې دواړه سیالان یو بل پېژني.ددې پېښې دهمدې ټکي اورېدل تر ټولو زیات د ښځو دپام او لمسون وړ و.
انا پاولوفنا ،په یوه پوښتنېزغلچک ،کمکۍ شهزادګۍ ته وکتل او وې ویل:
- ډېره په زړه پورې وه.
کمکۍ شهزادګۍ هم،خپلو اوبدلو ته دوام ورکړ او په کراره یې

وويل:

- بې درکه کيسه وه.

کمکۍ شهزادګۍ چې ستن په ګنډ کې منډله، په خپل دې غږ يې، غوښتل وو ايي چې دغې کيسې ته غوږ نيولو دا له کار ويستلې وه.

سردار، په يوې منـنيزې موسکا ، ددې خاموشۍ ستاينه وکړه او غوښتل يې چې څه وو ايي، مګر په دې وخت کې انا پاولوفنا چې کله کله يې پيير ته چې ددې له نظره يو احساساتي او ډېر تود ځوان و، ورکتل.دې وليدل چې هغه د کاتوليک کليسا له يو پاپ ابات سره په خورا بې احتياطۍ او لوړ اواز غږېږي.هغې ځان هغوی ته ددې په ګمان دناڅاپي مرستو لپاره ور ورساوه.ربښتيا هم چې، پيير، هغه روحاني ته د سياسي انډول په اړه خبروکې خپل نظر سپړلی و او ابات دغه تود ويني والګي وهلی ځوان ته په دې اړه خپلې شنني شنلې وې.دواړه په ډېر شوق او ذوق او بې هر ډول تکلف نه غږېدل.دواړه يو بل ته په ځير غوږ وو.دا هماغه ښه حالت او فضا وه چې د انا پاولوفنا نه خوښېده.

ابات ويل:

- د اروپا د ستونزې اواري ، هلته د قواوو انډول او دخلکو حقوقو ته ، غاړه ايښودل دي.ددې چارې د سرته رسولو لپاره، بايد يو واکمن هېواد ، لکه روسيه چې په نړۍ کې په غچ اخېستلو ، زور زياتي او په بې ساري ظلم پېژندل شوې د اروپا ديووالي په نامه مخکې شي. د ټلوالي بې سارې مشري وکړي او د اروپا انډول او نړيواله سوله وژغوري.

پيير وويل:

- ښه ، دغه شان انډول به څنګه منځ ته راشي ؟

په همدې وخت کې انا پاولوفنا راورسېده.برند برند يې پېير ته وکتل او له ايتالوي روحاني نه يې پوښتنه وکړه:

- د پترزبورګ هوا څنګه زغمئ؟ د دغه ايتالوی څېره په ناڅاپه توګه د ښه والي او خوښۍ خواته ،هغه شان يې چې له ښځو سره په خبرو کې بدلون کاوه ،بدله شوه او وې ويل:

- د دې ښار له اوسېدونکو ،په تېره بيا له مېرمنو سره له ليدو کتو نه،فضل او کمال دومره نيکمرغي را په برخه کړې ده چې له حيرانۍ نه يې لا تر اوسه ما ،دهوا په هکله د فکر کولو وخت پيدا کړی نه دی.

انا پاولوفنا نه غوښتل چې آبات او پېير، يوازې سره پاتې شي،په داسې حال کې چې هغوی يې څارل، له نورو مېلمنو سره د يوځای کېدو پلو ،بدرګه کړل.

په همدې شېبه کې يو بل تن تالار ته راننوت.نوی رارسېدلی ځوان سردار اندرې بالکونسکي،د کشرې شهزادګۍ خاوند و.سردار بالکونسکي که څه هم چندان جګ وني نه و ،خو هغه د ښکلې څېرې،او ځانګړې تند طبيعت خاوند و.په هغه کې هر څه له ستومانه او غمړلو کتو نه نيولې تر ارام او موزونه ګام اخيستو پورې،هېڅ څه،د هغې له مستې، چالاکې او خوځېدونکې ښځې سره سخت اړخ نه لګاوه. دا له ورايه ښرګنده وه چې هغه ،د اوسنۍ مېلمستيا ټول ګډونکوونکي نه يوازې پېژني بلکې له هغو نه داسې کرکه لري چې د هغو ليدل خو څه کوې چې اورېدل يې هم پر هغه خواشيني پارونکي اغېز کوي. داسې برېښېده چې د دغو ټولو څېرو په منځ کې چې په ده کې د غم او کرکې زړې کري،هغه تر ټولو نه زيات د ده د خپلې ښکلې ښځې څېره ده ،نو له دې کبله هغه له دغه ښکلي سينګار شوي مخ نه ،مخ واړوه او د انا پاولوفنا د لاس تر ښکلولو نه وروسته يې، په ځير او غونجوسترګو

ټول بنديار له نظره تېر کړ.

انا پاولوفنا هغه ته وويل:

ستر سرداره ! اورېدلي مې دي چې جګړې ته روان یاست.

بالکونسکي ځواب ورکړ:

جنرال کوتوزف لوربښنه کړې ده او زه يې خپل یاور ټاکلی يم. هغه دفرانسويانو په څېر د کوتوزف په وروستي سيلاب زوف ښه فشار راوړ.

ـ ليزا ! مېرمن به مو څنګه شي؟

-هغه به کلي ته لاړه شي.

ـدا به لويه ګناه نه وي چې مور ټول د خپلې ښکلې ښځې له ديدن نه بې برخې کړئ؟

ښځه يې چې لکه د زرو د ګونګري په شان شور کاوه او له نازه ماتېدله ،ته به وايې چې څوک له پرديو سره غږېږي ،مېړه ته وويل:

-اندرې ! تا نه دي اورېدلي چې سردار مور ته د پېغلې (ژرژ) او ناپليون په اړه څه يوه خوږه کيسه واوروله؟

سردار اندرې وروځې برندې کړې او مخ يې واړوه. پېير چې مېلمستون ته د رارسېدو له شېبې نه سردار اندرې په مينه او مهربانۍ څاره ،هغه ته ورنږدې شو او د هغه مړوند يې کلک راونيو.سردار اندرې،بې له هغه چې وګوري، دکوم چا له خوا يې د خپل لاس په نيولو داسې تندی تريو کړ چې ګواکې وايې دا څوک دی چې دی له لاسه نيسي، ،خو کله چې يې د (پېير)له موسکا ډکه خوله وليدله،پر شونډو يې داسې د خواخوږۍ او مينې موسکا را خوره شوه چې هېڅ چا يې تصور هم نه شو کولای.هغه پېير ته وويل:

- عجب ! اوس تاسو هم د لويانو بنديارونو ته تګ راتګ پيدا کړی

دی؟

پېير ځواب ورکړ:

- خبر شوم چې تاسو دلته راځئ.

هغه يې کوله د هغه د خبرو خندا نه شي،نو ځکه يې په کراره هغه ته وويل:

- اجازه ده ،مابنامنی له تاسو سره وخورم؟

سرداراندرې په خندا کې ورته وويل:

- نه اجازه نه شته !

او دهغه د لاس په کېښکودو يې هغه پوه کړچې اجازې ته اړتيا نه شته.هغه غوښتل نور څه ووايي ،مګر په دې وخت کې سرادر واسيلي له خپلې لور سره مل پاڅېدل.نارينه هم له هغوی سره يوځای پاڅېدل چې لاره ورته پرانيزي.

سردار واسيلي په مهربانۍ... مه پاڅېږه، وويل:

-... تاسو به ما ډېر وبښئ ! دا د سفير بد مرغه مېلمستيا ،نه يوازې ما ستاسو د ديدن له دوامه بې برخې کوي بلکې ستاسو په شيرينو ويناووکې هم دخندا سبب کېږي.بيا يې انا پاولوفنې ته مخ وروااړوه او وې ويل:

ډېر خواشينی يم چې ستاسو ددې لذت ښنوونکي بنډار پرېښودو ته اړ يم.

دهغې لور شهزادګۍ ايلين،چې د خپل اوږد ښکلي کميس ګونځې يې په کرار کرار او ناز سره راټولولې او يوه نه هېرېدونکې او له هر وخت نه په ياد پاتېدونکې موسکايې پر شونډو خوره وه،دڅوکيو تر منځ تېره شوه.کله چې دا زړه وړونکې ښکلا د پېير له څنګه تېرېدله، په داسې ډول يې هغه ته کتل چې سترګې يې د شور او مينې له لېوالتيا

او محبته وحشت وهلې بربښېدې.

سردار اندرې وویل:

-خورا ښکلې ده !

پېیر زیاته کړه:

-هو کې ،ډېره !

سردار واسیلي چې کله د پېیر له خنګه تېرېده ،د هغه لاس یې راونیو او انا پاولوفنې ته یې وویل:

-دا یاغې ابېرلېر راته وروزئ، دا ده یوه میاشت کېږي چې زما په کورکې اوسي،خو دا لومړی ځل دی چې زه هغه وینم.هغه زیاته کړه:

-د یوه ځوان لپاره د هوښیارو ښځو تر بنداره،بل ښه څه په دنیا کې نه شته.

۴

اناپاولوفنا وموسېده او وعده یې وکړه چې د (پېیر) سمه پالنه او خواخوږي به کوي، ځکه دا په دې پوهېده چې هغه د پلار له پلوه له سردار واسیلي سره خپلوی لري

هغه زړه بوډۍ چې تر او سه پورې د ترور تر څنګ ناسته وه، په چټکۍ او تلوار پاڅېده او ځان یې د سردار واسیلي مخې ته ور ورساوه. د هغې له څېرې هغه مخکنۍ ارامي او ځانښودنه ورک شول.د هغې پر مهرباني خو غمځپلې څېرې ګښېږ او ویره راخواره وو. هغې چې ځان له هغه نه مخې کاوه، وې ویل:

- ګرانه سرداره!

تاسو به ماته دما دبوریس په اړه څه وواییځ؟

هغې دخپل زوی نوم باریس، د الف، پر ځای و (و) د توري په ځانګړي فشار سره بوریس یادو و.(اصلا دا نوم باریس دی).زه نوره نه شم کولای په پترزبورګ کې پاتې شم، تاسو راته وواياست زه خپل هغه خوار، بې کسه او بې روزګاره زوی ته څه زېری رسولی شم؟

سره له هغه چې سردار واسیلي له کومې تلوسې او مینې پرته، دهغې بوډۍ خبرو ته غوږ و، او آن د بې صبرۍ نښې یې له ورایه په څېره کې څرګندې وې، مګر بوډۍ په خورا خواخوږۍ او مینې موسېدله او ان دا چې د هغه لاس یې راونیو، د هغه د تګ خنډ شوه او ورته وې ویل:

-نو تاسو ته به دا څه ګرانه وي، چې اعلحضرت ته یوه خبره ورسوئ، هغه به سمدلاسه په کارد کې وګمارل شي.

سردار واسیلي په کراره ځواب ورکړ:

- ګرانې شهزادګۍ !تاسو باور وکړئ ،هر هغه څه چې زما له لاسه کېږي ،هغه به زه تاسو ته وکړم، مګر ماته به ډېره ګرانه وي، چې اعلحضرت ته وواېم، خو که زما مشوره منئ، له ټولو اکه ددغه شان هیلې لپاره به ښه دا وي چې د سردار ګولڅین له لارې،رومیانځوف نه غوښتنه وشي. دا کار به تر ډېره عقلي ښه ولري.

دا بوډۍ، شهزادګۍ روبڅکایا ،وه. هغې د روسیې یوې ډېرې مخورې کورنۍ، پورې اړه لرله،مګر اوس ډېره بې وزلې وه. نور نو دهغې، پخوانی پرتم تللی او د اعیانو او مخورو ښځاارونو او مېلمستیا ته یې لار ،نه لرله.هغه اوس راغلې وه چې د خپل یوازیني زوی لپاره د امپراطورۍ په ګارد کې ځای پیدا کړي. هغه د انا پاولوفنې مېلمستیا ته هم بې بلنې ځکه راغلې وه چې هلته له همدې سردار واسیلي سره د کتنې ویاړ پیدا کړي. دهمدې کتنې په هیله یې د سردار ببولالو ته غوږ نیولی و.هغه ،د سردار واسیلي دا سې غوځ او په ډاګ ځواب سرسامه کړې وه،د هغې ځلېدونکې ،هیلمنده څېره ،ددې ځواب په اورېدو ،په خواشینۍ کې ډوبه شوه،مګر دې حالت څو شېبو نه زیات دوام پیدا نه کړ .دهغې سرسام حالت ترڅو شېبو وروسته په یوې موسکا ربدله او له موسکا سره غبرګ یې د سردار واسیلي لاس را ټینګ او په خورا نرمۍ یې هغه ته وویل:

-ګوره سرداره ! ما هېڅکله له تانه کومه هیله نه وه کړې.له دې نه وروسته به هم له تانه کومه هیله ونه کړم،هېڅکله مې له تا سره د خپل پلار مینه دریاده کړې نه ده،مګر اوس تاته په خدای قسم درکوم چې

زما پـر زوی رحم وکـړئ، زه بـه تاسو خپـل غمخـور وګڼم.هغـې همدلتـه لاپسې ننواتې زیاتې کړې او په کرار عذر یې وویل:

ګورئ !خوا بدي کېږئ بـه نه،لـه ماسره بـه هرو مرو ژبـه کوئ.ما لـه تاسو نه لا مخکې ګولځین تـه ویلي و ،هغـه راسره مرستـه ونـه کړه.زما هیله داده چې تاسو د پخوا په شان مهربانه اوسئ. هغـې ددې وروستیو خبرو په وخت کې هڅه کوله وخاندي، ولې اوښکو یې پر سترګو کې باران جوړ کړي وو.

شهزادګۍ ایلن ،چې دروازې ته نږدې خپل پلار ته سترګې په لاره وه،خپل ښکلی سر یې ،لکه دلرغونو مجسمو په څېر پخپلو ښکلو اوږو راواړوه او وې ویل:

-پلاره !ناوخته شوه !

په مخورو او اعیانو کې اغېز داسې پانګه ده چې په هڅې او هاند باید دهغه د ورکېدو مخه ونیول شي. سردار واسیلي په دې خبره ښه پوه و. دایې لـه ځانسره غوټـه کړې وه،کـه د هرچا پـه غوښتنه اوهیلـه لویانو، مشرانو ،چارواکو او مخوروته لمن وغوړوي، ډېر ژر بـه داسې وخت راورسېږي چې دخپلو اړتیاوو په وخت کې بـه یې څوک خبره نـه اوري، نو له همدې کبلـه هغـه پـه ډولنـه کې لـه خپـل اغېـزه زیاتـه ګټـه نـه اخیستـه،خو د خوارې شهزادګۍ دروبڅکایا د وروستۍ هیلې لـه املـه یې په زړه کې څه نا ارامـي احساسولـه.هغـې، ده تـه دا هـم ورپـه یـاد کـړه چې په دولت کې دده لومړنۍ دنده ترلاسه کول،په رښتیا دهمدې ښځې دپلار له برکته شوي و.له دې سره جوخت دده دې تـه هـم پـام شوچې دا د دروبڅکایا ،دهغو ښځو له ډلې نه ده چې یـو وار پـه زړه کې د یـوه کـار د سرتـه رسېدو پرېکړه وکړي،تر هغه یې چې تـر سره کـړی نـه وي،بیـا یـې ،نـه پرېږدي.ددې ترڅنګ کـه دداسې ښځو کـار ترسره نـه شي، هغوی

چمتو دي،د ورځنۍ سرخوږۍ او ان خندونو د پیدا کولو سبب شي.
ددې وروستۍ خبرې په پام کې نیولو سره لږ نرم شو، په ډېر ارام او سندریز غږ یې،چې خواشیني ترې اوربدل کېدله،وویل:
-ګرانې انامخایلوفنا !که څه هم د تاسو دهیلې سرته رسول زما له توانه لرې خبره ده،خو ددې لپاره چې وښیم، تاسو ماته څومره ګرانه او د خدای بښلي پلار یاد ته مو څومره درنښت لرم،دا نه کېدونکی کار به ترسره کړم.ستاسو زوی به ګارد ته بدل شي.دادې ددې وعدې د سرته رسولو دننښې په توګه،ستاسو لاس کېښکاږم، څنګه اوس راضي شوئ؟
_اې ماته ګرانه ! ته ډېر مهربانه او زموږ یوازینی غمخوریاست.ماله دې نه پرته،له تاسو نه بل انتظار هم نه درلود ،تاسو مهربانه یئ.
سردار، نور نو غوښتل لاړشي،مګر شهزادګۍ غږ پرې وکړ:
-یوه شېبه،یوازې دوه خبرې نورې هم لرم.وروسته له هغه چې هغه ګاردته راشي.هغه په شک کې شوه،ځنډ یې وکړ ،مګر غږېدا ته یې دوام ورکړ:
ستاسو خو اړیکي له میخایل الاریونوویچ ،سره ډېر ښه دي،ښه به داوي چې هغه ته سپارښتنه وکړئ چې باریس خپل یاور وټاکي.زه به هغه وخت بالکل بېغمه شم،اوبیابه...
د سردار واسیلي پر شونډو یوه ترخه موسکا خوره شوه او وې ویل:
-دا وعده نو نه شم درکولئ،.تاسو پوهېږئ،له هغه وخته چې کوتوزف د وسلوالو پوځونوستر قوماندان ټاکل شوی دی ،ټولو داسې ځان ترې تاو کړې دی لکه منجیله،ګورئ !څنګه غندل کېږي.هغه پخپله ماته وویل چې د مسکو ټولو مخورو او چارواکو ژبه سره کړې چې خپل نازولي به ،دده یاوران او مرستندویان ټاکي.

ـ نه، نه داسې نه کېږي، ګران او مهربانه! تر هغه پورې چې ما ته دې وعده هم رانه کړئ، کله دې پرېږدم.

د سردار ، ښکلي لور، په هماغه نرم او خواږه اواز بیا غږ وکړ:

-پلاره! نا وخته شوه.

ـ ښه، د خدای په امان، تر بیا لیدو...؟

ـ تاسو به سبا ته هرمرو، اعلحضرت سره ګورئ؟

ـ هرمرو، ولې د کوتوزوف وعده نه کوم.

انا میخایلوفنا، د ځوانو پېغلو تېږ، په شان ورته موسکا سره چې یو وخت په ځوانۍ کې په هغه ویاړېده، مګر اوس یې د هغې له پړسېدلي مخ سره اړخ نه لګاوه، خبره اوږده کړه او وې ویل:

-ښه به داوي چې هرومرو وعده وکړئ، واسیلي، هرومرو.

داسې برېښېده چې انا میخایلوفنا خپل عمر هېر کړی وي او د عادت له مخې یې له خپلو ټولو ښځینه، اداګانو ګټه اخېسته، خو همدا چې هغه ووت، د هغې څېرې بیا خپلې لومړنۍ بڼې ته راغله، د سړو او غم څپې پرې راخورې شوې، هغه د مېلمنو هغې ډلې ته ورننېږدې شوه چې هلته سردار خپلې کیسې کولې. بیا دیې ښودله چې خبرو ته غوږ غوږ ده، خو په زړه کې دې ته سترګه په لاره وه، چې ځنګه او څه وخت نوره پاڅېږي او لاړه شي، ځکه د هغه څه لپاره چې راغلې وه، هغه خو تر سره شول.

په دې وخت کې انا پاولوفنې وویل:

-د ایتالیا د میلان د ښار د دې تاج اېښودلو د وروستۍ کمیدۍ په هکله څه ویلي شئ؟ د دې نوو لوبو په اړه چې د ژینوا او لوکا د ښارونو خلک راځي او خپلې هیلې ښاغلي بناپارت ته ډالۍ کوي. ښاغلی بناپارت هم د شاهۍ او واک پر پالنګ ناست دی او د خلکو او ملتونو

هیلې پوره کوي.دا په رښتیا ،ډېره لویه، پېچلې او د تعجب وړ خبره ده.نه،نه ،دې ته لږ ځیر شئ،اخر باید لږ فکر وکړئ.سړی لېونی کېږي،دا سې تصور کېږي چې ګواکې دې خلکو هسې خپل عقل له لاسه ورکړی دی.

سردار اندرې چې اناپاولوفنې ته کتل،وموسېد او وې ویل:

-دا تاج ماته خدای راکړی دی. وا دهغه چا پر حال چې هغه ته لاس وروړی.(دا هغه توري دي چې ناپلیون بناپارت،د تاج ایښوولو په شېبه کې ویلې و او ویل کېږي چې هغه ددې تورو د اداکولو په وخت کې خورا ښکلی او پرتمین برېښېده)اندرې دا خبرې یوځل بیا دهغو په اصلي یعني ایتالوي ژبه تکرار کړې:

دا تاج ماته خدای راکړی دی،وا د هغه چا پر حال چې هغه ته لاس وروړي.

اناپاولوفنا دوام ورکړ:

- هیله لرم چې دا هغه وروستی څاڅکی و چې جام یې ډک کړ،نور نو ټولواکان نه شي کولای ،هغه څوک وزغمي چې ټول ګواښوي.

سردار، په ډېر ادب خو ناهیلۍ وویل:

-ټولواکان ؟اغلې ! تاسو دټولواکانو یادونه وکړه؟ البته زه د روسیې په اړه نه غږېږم،مګر دغه شان ټولواکانو لکه،شپاړلسم لویي،شهزادګۍ الیزابتې(د شپاړلسم لویي خور) ، څه وکړل؟هېڅ !

هغه خپلو خبرو ته په ډېرې تلوسې دوام ورکړ:

-باور وکړئ چې دا د بوربون،کورنۍ ته دهغو دخیانت د بدل ډالۍ ده. ټولواکان خپل سفیران استوي چې د تخت له ښکېلاکګرو (غاصبانو) سره خواخوږي وکړي.

هغه له سپکاوي نه یو سوړ اسویلی وویست او بېرته یې پر خپل

ځای کې ځنګ بدل کړ....

سردار، خبروته په داسې ژبه دوام ورکاوه چې ګواکې غوږونه یې دچا دخبرو د اورېدو پوروړي نه دي، بلکې داسې یې انګېرله چې په دې برخه کې دی تر ټولونه د ژورې پوهې خاوند دی او دی یوازې د خپلو خبرو او ذهني بهېر څارنه کوي، هغه وویل:

-که ناپلیون یو کال نور هم دفرانسې پر تخت پاتې شي، حالات به ډېر نازک او کړکیچن شي، دفرانسې ښه ټولنه به په دوکو، په تېروتنو، په تېریو، شړلو او وژلو دتل له پاره نابوده شي او هغه وخت به...

هغه اوږې پورته واچولې او لاسونه هم ورسره جګ کړل. پېیر غوښتل چې څه ووایي، ځکه دغو خبرو خوند ورکړی و، خو اناپاولوفنا هغه تل تر ستر ګولاندې څاره، نو دهغه دخبرو په منځ کې ورننوته او په هغې خواشینۍ چې تل یې د امپراتور ټولواک د کورنۍ دغړو دنومونو په یادولو، په غږېدا کې پیدا کېږي، وویل:

ټولواک الکساندر فرمایلي دي چې دفرانسې دحکومت ټاکنه، خپله فرانسویانو ته ورپرېږدئ.

هغې له ټولواکپال کډوال سره دخواخوږۍ په نښه زیاته کړه:

-هر هغه ملت چې ځان له غاصب واکمن نه وژغوري، بېشکه چې دقانوني ټولواک په پناه کې به ژوند کوي.

سردار اندرې وویل:

- په دې خبرې باور خورا ګران دی، ښاغلی سردار په رښتیا حق لري ووایي چې خبره ډېره کړکېچنه شوې ده، زه هم تصور کوم چې پخوانو حالتو ته به ستنېدل خورا ګرانه خبره وي.

پېیر، په تریو تندي او ترخه ژبه بیا خبرې پیل کړې او وې ویل:

-ټول مخور او درباریان دبناپارت پلوی شوي دي.

سردار پرته له هغه چې پيير ته وګوري، وويل:
-دا خبرې د بناپارت پلويان کوي.په دې ورځو کې د فرانسوی ټولنې د خيالاتو ځرګندول او خپريدل خورا ګرانه خبره ده.
سردار اندرې په ملنډو وويل:
دا بناپارت ويلي دي.له ورايه ځرګنده وه چې سردار د هغه نه خوښيږي، که څه هم هغه ته يې نه کتل،مګر دا ويناوې د هغه پرضد وې.
له لږ څه ځنده وروسته يې بيا د ناپليون د ويناوو يادولو ته دوام ورکړ:
- ما هغوته د وياړ لاره وروښوده،هغه دوی خوښه نه کړه،ما هغوی ته خپله سرښندنه وړاندې کړه ،خو هغوی د پرګنو خبرې کولې.
.نه پوهيږم چې ده تر کومه، دا حق لاره چې دا رنګه خبرې وکړي.
سردار چې د هغه خبرې نه منلې، په ځواب کې وويل:
-هيڅ، ان د ګيرځوګه، تر وژولو وروسته د هغه خورا نيږدې پلويان هم ،هغه د خپل اتلولۍ وړ نه ګڼي.هغه اناولوفنې ته مخ وراړوو او يادونه يې وکړه:
-ان که کوم وخت هغه ،د ځينو لپاره يو اتل هم و ،خو د ګيرځوګه تر وژنې وروسته په اسمان کې د شهيدانو شمير يو تن زيات او د ځمکې د اتلانو په شمير کې يو تن کم شوی دی.
اناپاولوفنا او نورو لا په خپلو موسکاوواو سر ښورونو د سردار د خبرو ستاينه، نه وه کړې چې پيير د هغو خبرو ته ورننوت.
که څه هم اناپاولوفنا لا له مخکې دا احساس کړې وه چې کيدای شي هغه اپلتې ووايي،مګر د هغه مخه يې نيولای نه شوه.
ښاغلي پيير وويل:
- د ګيرځوګه اينګينسکې اعدامول (پانسي) يوه ستره دولتي وړتيا او د ملي ګټو لپاره ډيره وړ وه،نو زما په عقيده د هغه

وژل، د بناپارت د روح د پرتم، څرګندونه کوي او دا ځکه چې د دغه شان یو مسوولیت له منلو و بربدلی نه دی.

اناپاولوفنا په ډېرې ګبنې او وېرې تر شونډو لاندې وویل:

-یا خدایه، یا خدایه.

کمکۍ شهزادګۍ چې داوبدلو سیخونه خپلې خوا ته را نېږدې کول، وویل:

-ښاغلیه پېیره! یعنې څه، څنګه تاسو د خلکو په وژنه کې د روح پرتم وینئ.

له هرې خوا شر او شور پیل او د ګنې ګونې اوازونه پورته شول:

-اه، اوه، دا څه وایي؟...

شهزاده ایپولیت چې په رغوو یې خپل ځنګنونه تپول په انګرېزي وویل:

-افرین، افرین.

سردار یوازې او یوازې اوږې پورته واچولې او بس.

پېیر، چې په ډېر پرتم د خپلو عینکو له شا، ټولو ته کتل او په داسې یو غږ چې ناهیلۍ ترې څرګندې وې، وویل:

- زه دا خبرې ځکه کوم چې د بوربن کورنۍ له انقلابه وتښتېده او ملت یې اړ دوړ ته پرېښوده، یوازې ناپلیون و چې انقلاب یې درک کړ، هغه یې برې ته ورساو، نو ځکه یې نه شو کولای، ټول ملت د یوه تن تر ژونده ځار کړي.

اناپاولوفنا پر هغه غږ وکړ او وې ویل:

-ښه به نه وي چې تاسو هغه بل میز ته لاړ شي.

مګر، پېیر، بې له هغه چې د هغې خیال و ساتي، ځواب یې ورکړ:

-نه!

هغه خپلې خبرې لاپسې اوږدې کړې او لا يې په ډېرې خوښۍ او تلوسې وويل:

-ناپليون،له دې کبله ستر دی چې تر انقلابه هم لوړ شو ،د انقلاب نيمګړتيا او بدۍ يې وځپلې،د خلکو لپاره يې د هغه ښېګڼې راڅرګندې کړې او د بيان او مطبوعاتو ازادي يې خوندي وساتله.ده يوازې له همدې کبله پر واک ولکه وکړه.

سردار وويل:

که د واک تر ولکې وروسته،هغه، له واکه د خلکو دوژلو لپاره کار نه وای اخيستی او هغه يې قانوني ټولواک ته سپارلی وای،ما به هغه وخت ،هغه ستر بللی وای.

_هغه نه شو کولای دا کار وکړي،ملت يوازې له دې کبله هغه ته واک وسپاره چې هغه،هغوی د بوربن د کورنۍ له ولکې نه وژغورل،دده په همدې چارې کې خلکو د هغه سترتوب وليد.

ښاغلي پېير، خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

-دانقلاب چاره،ستره چاره ده.

هغه په دغو لمسوونکو خبرو چې په هغو کې د هغه تودې خو ناهيلې غوښتنې څرګندې وې،هڅه کوله په يو وار د زړه براس وباسي.

اناپاولوفنا وويل:

-انقلاب او ټولواک وژنه ستره چاره ده،تر دې وروسته... او بيا يې خپله خبره هغه ته وريادة کړه:

-نه غواړئ هغه بل ميز ته لاړ شئ؟

سردار چې لنډه موسکا يې پر شونډو راخوره شوه،وويل:

- د ژان ژاک روسو ټولنيز تړون.

-زه د ټولواک د وژنې خبره نه کوم ،زما هدف د انديښنو خبرې دي.

له پېغور سره مل يوه بل غږ، دهغه خبرې ور پرې کړې:

-هو کې !د تالان، ټولواک وژنې، او د مرګ ژوبلې اند ېښنې.

_البته چې دا ټولې تندلارې چارې وې، د انقلاب ستروالى په دې کې نه و، د انقلاب ستروالى په بشري حقوقو، دخلکو په ژغورنه او دهغوى په برابرۍ کې و.ناپليون دا ټول کړه او دهغو چارې په ټول قوت سره خوندي کړل.

سردار په ډېره سپکه او ترخه ژبه، داسې چې ګواکې په پاى کې يې پرېکړه کړې، ددغه زلمي دخبرو ټول اپلتوالى په غوڅه ورته په ډاګه کړي، وويل:

_ازادي او برابري دهغه دهل غږ دى چې بدنامۍ او رسوايۍ لا پخوا ټولو ته ځرګندې شوي دي. څوک دي چې ازادي او برابري به يې نه خوښېږي؟ زموږ خپل ژغورونکى(حضرت عيسي) لا پخوا د برابرۍ او ازادۍ روزنه کوله.تاسو فکر کوئ چې تر انقلابه وروسته خلک نيکمرغه شول، برعکس، دا موږ وو چې د ازادۍ غوښتونکي وو او بناپارت هغه نابوده کړه.

سردار اندرې، چې خندل يې، کله پېير، کله سردار او کله هم کوربنې ته سترګې اړولې.

انا پاولوفنا، د پېير ددغو خبرو په پيل کې، دخپلو ټولو ټولنيزو تجربو سره سره، د هغه، له وينا نه وېربدلې وه، خو کله چې يې وليدل، د پېير د ټولوخيرو او تندو، وينااوو له اورېدو وروسته چې ددې له نظره چور کفر وې، سردار بياهم خپله ارامي ساتلې او په دې هم پوه شوى دى چې، خبره هسې له جوړېدو وتلې ده، په سپينه او ډانګ پېبلې يې له سرداره پلوى ځرګنده کړه او وې ويل:

-ګران او ښاغلي پېير،نو دا راته وواېه څنګه هغه سړى، د ستر

سړی په نامه یادوئ چې کولای شي ګیرخوګ خو څه چې ،آن بې ګناه سړی هم بې له دلیل او بې محکمې ووژني.

سردار وویل:

زړه مې و ،وپوښتم،چې ښاغلی د برومر داتلسمې نېټې په اړه څه ویلي شي؟ ایا دا دوکه نه ده؟ دا د دوکې او غولولو داسې یو دام دی چې دیوه ستر نارینه له کړو سره هېڅ نېږدې والی نه لري.

کمکۍ شهزادګۍ چې اوږې یې پورته اچولې غږ وکړ:

ولې دهغو برمتو(اسپرانو)په هکله څه نه وایي ،چې په افریقا کې هغه وژلي دي؟دا ډېره وحشتناکه ده.

سردار ایپولیت وویل:

-هر څه چې وایي ،هغه دې ووایي،هغه ډېر بې اصله او بې نسبه سړی دی.

پییر نه پوهېده چې ژرکوم سیال ته ځواب ووایي،ټولو ته یې وکتل، وموسېده،موسکا یې دنورو موسکاوو ته ځکه ورته نه وه چې ډېره تصنعي وه.کله چې یې شونډې خنداته جوړېدې،ناڅاپه یې څېره ځېرمنه او حتي لږشان ته،خواشینې شوه، غم په کې راخورېده او پر ځای یې بله څېره چې دماشومانو څېرې ته ورته او خورا زړه راښکوونکې وه راڅرګندېده،داسې څېره چې لږ شان ته ساده او په هغې کې دننواتو ننښې رابرېښېدې.

سردار چې دلومړي ځل لپاره هغه لیده،په بشپړه توګه په دې پوه شو چې دغه وطني یاکوبیڅ (سیاسي ډله) ،هومره ګواښمن او وحشتناکه نه دی لکه دهغه ویناوې چې ګواښمنې دي.

په دې وخت کې پر ټولو یوه چوپتیا راخوره شوه.

سردار اندرې وویل:

- تاسو څنګه غواړئ چې په يووار تاسو ټولو ته ځوابونه ووايئ؟زه داسې انګېرم چې د يوه دولتي چارواکي او د يوه ځانګړي وګړي کړه بايد دي وه ټولواک او لوی سردار له کړو نه جلا وګڼل شي.

پېير، چې د دغه شان يوې مرستې له رارسېدو نه خوشاله شو، وويل:

-هو کې هو کې...دا همداسې ده..

سردار اندرې، خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

-له دې نه سترګې پټېدای نه شي، چې ناپليون د يو ستر انسان په توګه د ارکول د پله د يافا په روغتون کې. پر کولرا د يوه اخه ناروغ د لاس په کېښکو دلو سره د يوه ستر سړي د ريځ تر لاسه کړ. خو له بله پلوه، هغه داسې کړه هم تر سره کړي چې د ښنلو نه دی.

سردار اندرې چې د تګ تکل يې کړی و، پاڅېده او د خوځېدو په تکل يې خپلې مېرمنې ته اشاره وکړه او له ورايه څرګندېده چې په دې ډول يې غوښتل د سردار پېير، د بې ځايه خبرو بده اغېزه را نرمه کړي.

سردار ايپوليت، ناڅاپه پاڅېد او د لاسونو په ښورولو يې د ټولو د تګ مخه ونيوله.هغوی ته يې د کيناستو بلنه ورکړه او وې ويل:

-اه، پوهېږئ نن مې يوه ډېره په زړه پورې، خوږه مسکوي ټوکه اورېدلې ده.هغه بايد هرمرو تاسو واورئ او خوند ترې واخلئ.

سرداره! تاسو به ما وبښئ.زه که دا ټوکه په روسي ژبه ونه وايم ټول مرچ او مالګه يې ورکېږي.

هغه د هغو فرانسويانو په لهجه داسې روسي ويل پيل کړل چې ګواکې يوازې يو کال يې په روسيه کې تېر کړی وی.هغه په داسې خوند اورنګ، مينې او تلوسې د اورېدونکو پام ځان ته هغه شان چې ده غوښتل ور واړوو، ټول ځای پر ځای ودرېدل او له خوځېدا نه پاتې شول.ټوکه داسې وه:

-په مسکو کې يوه مېرمن ژوند کوي، هغه خورا بخيله او موزي ده.هغې غوښتل چې دوې مينځې ولري.د هغې مينځې بايد دجګې ونې خاوندانې وي.هغه هم ډېرې لوړې، دا د دې غوښتنه او هيله وه.هغې وويل...

دلته و چې سردار ايپوليت چوپ شو.چورت کې لاړ، دا سې برېښېده چې نه پوهېږي څه ووايي.

هغه وويل:

-ونجلۍ !

خپلې ځانګړې مينځې ته يې وويل:

-راشه او د مينځو دا ځانګړې جامې واغونده او له ما سره لاړه شه،زما د ګاډۍ شا ته کېنه چې د هغه ديدن ته لاړ شو.

نور نو ويکنت، د اورېدونکو د خندا پر وړاندې د درېدو توان نه لاره او له هغو مخکې ده خندل.د دې خندا په خلکو خورا بده ولګېده، خو له دې سره سره زياتره اورېدونکو او له هغې ډله نه هغې زړې بوډۍ او اناپاولوفنا هم وموسېدل.

-مېرمن وخوځېده، خوناڅاپه سخت باد را ولګېده، د نجلۍ خولۍ يې يوړه او د هغه درمند ويښتان هم جړ جړ او ګډ وډ کړل.

کله چې ټوکه دلته را ورسېده، نور نو هغه نه شو کولی د خپلې خندا مخه ونيسي، هغه د خپلې خندا په څپو کې وويل:

-او ټول خلک پوه شول...

ټوکه همدلته پای ته ورسېده، ،خو څوک پوه نه شول چې هغه څه غوښتل.ولې يې دا ټوکه هغه هم په روسي ژبې وويله، مګر له دې سره سره اناپاولوفنې او د ښه‌ار زياترو کسانو له هغه نه ځکه مننه وکړه چې په خپلې ښکلې وينا يې د پېير نا ښکلې وينا هېره کړه.

تر دغې ټوکې وروسته خبرې بلې خواته واوښتې او په پای کې ټولو ،ددغې اوپخوانیو او راتلونکو نڅایزو مېلمستیاوو په اړه داسې خبرې کولې چې هغه به څنګه ،چېرې کله او دچا کره وي؟

۵

مېلمنو له اناپاولوفنې، دهغې له دې زړه وړونکې مېلمستیا، له تود هرکلي او په ورین تندي تر مننې وروسته، کرار کرار په وتلو پیل وکړ.

پییر یو ډېر شډل ځوان و، خو ځېدا یې هم کړه وړه وه. هغه تر نورو لږ د جګې ونې، څورب ځان او غټو سر اولاسونو په لرلو، دخلکو په وینا نه شو کولای په عادي ډول اوسېږي، بېدارونو او مېلمېستیاوو ته ورشي، په تېره بیا هغه نه شو کولای هسې په عادي توګه له هغه نه ووځي. تر وتلو مخکې د کومې ځانګړې خبرې ویل دده لپاره ډېره په زړه پورې و.

تر دې برسېره، هغه تل ګبنی اخیستی او په تلوار کې و. د ساري په توګه، کله چې هغه د وتلو په تکل پاڅېد، دخپلې خولۍ پر ځای یې، د کوم جنرال، درې کنجه په ښکو، ګاڼل شوې خولۍ، رااخیستې وه او داسې یې ښودله چې هېڅ څه ته یې پام نه دی. هغه له هغې خولۍ نه تاج ډوله ښکې ابستلې وې. دده دې کار تر هغه پورې دوام پیدا کړ چې جنرال له هغه هیله وکړه، خوله یې ورته وسپاري. خو دهغه دا ټول تلوار، ګبنی، الـه ګوله او کمزورتیا، بېدارونو او مېلمستیاووته دهغه ښایسته ننوتل او ښکلې خبرې، هغه څه وه چې دده دلومړیو ګناهونو پور یې پرې کاوه.

اناپاولوفنا، هغه ته مخ وروا ړوه او په ورین تندي یې چې د رښتینو عیسویانو ځانګړتیا ده، هغه ته دا وښودله چې ټول ناوړه کړه

یې وربښلي دي.هغې چې سر ښوراوو ،وویل:
-ښه ګرانه ! ښاغلیه پېیره ! هیله لرم چې بیا مو د دیدن نصیب وشي،خو ای کاشکې چې مو په خپلو اند ښننو کې ،بیا کتنه کړې وای.
مګر پېیر دهغې ځواب ورنه کړ،هغې ته په درناوي، درناوي کې یې ،خپله موسکا بیا پر شونډو خوره کړه،هغه موسکا چې د هېڅ شي ځرګندونه یې نه کوله مګر داچې:
زما اند ښښنې او عقاېد چې هرڅه وي،وي به،مګر وګورئ چې ډېر پاک زړی او رښتین ځوان او ویاړمن یم.
ټول اوربدونکي او دهغو له ډلې نه اناپاولوفنا ،ددې موسکا په اصلي معني ښه پوه شول.
سردار اندري له هغه دالانه چې جامې په کې ویستل او اغوستل کېږي،ورتېر شو ،خپلې اوږې یې دچوپړخواته واړولې او ددې لپاره لږ څه ورټیټ شو چې کوټ ور واغوندي.هغه په ډېرې بې پروایئ ،دخپلې مېرمنې د پرله پسې غوښتنو له امله دسردار ایپولت خبرو ته چې د کالیو اغستلو لپاره دالان ته راغلی و ،غوږ نیولی و.سردارایپولت دښکلې امېد وارې شهزادګۍ ترڅنګه ولاړو او دخپلو لاسي عینکو له شا یې په خوند خوند هغې ته کتل او نه یې شو کولای له هغې سترګې بلې خواته واړوي.
کشرې شهزادګۍ دخدای په امانۍ په ترڅ کې انا پاولوفنا ته وویل:
-مهرباني وکړئ انا جانې،چې ساړه مو ونه شي،او زیاته یې کړه:
-ارامه اوسئ.
اناپاولوفنا ددې مېلمستیا په لړکې په دې هم بریالۍ شوې وه،له لېږې سره د خپلو هغو خیالونو په اړه چې د سردار اناتول لپاره،دهغې دمېړه دخور ریباري وه،خبرې وکړي.

اناپاولوفنا، یوځل بیا په کراره وویل:

زماټوله هیله تاسو ګراني ته ده، هغه ته به هرومرو په دې اړه ولیکئ او وروسته به بیا راته ووایئ چې پلاریې په دې هکله څه وایي؟ دلیدو په تمه.

هغې دا خبرې وکړئ او د کالیو له کوټې نه ووته.

سردار ایپولیت، کشرې شهزادګۍ ته ورنږدې شو، خپل سر یې دهغې اوږوته ورټیټ کړ او په بنګېدو بنګېدو یې هغې ته څه وویل.

دشهزادګۍ او ایپولیت چوپړانو دهغو دخبرو دپای ته رسېدو په تمه یو شال اوبل کوټ په لاس ولاړ وو، هغوی سره له هغه چې په هېڅ نه پوهېدل، دهغوی خبرو ته چې په فرانسوي غږېدل، غوږ نیولی وو. خو دهغو خبرې دا ښودنه کوله چې ګواکې په هرڅه پوهېږي، مګر نه غواړي په څه شي پوه شي.

کشره شهزادګۍ دتل په شان په موسکا غږېده او په خندا، خندا یې خبرې اورېدې.

سردار ایپولیت وویل:

څومره خوښ یم چې د سفیر کره نه یم تللی، څومره ستومانه کوونکې به وه. دلته هرڅه په بې ساري توګه ښه او په زړه پورې وو. داسې نه و؟ ګوره ډېر ښه نه وه؟

شهزادګۍ خپله خوږه، نازکه لنډه پر نرو ویښتو ګاڼل شوې شونډه را لوړه کړه او ځواب یې ورکړ:

-وایې چې دنڅاوو بنډار هلته ډېر ښه دی، ټولې ښکلې ښځې همالته راټولې شوې دي.

سردار ایپولیت چې په بد مستۍ خندل، چوپړ یې پورې واهه، په ډېرې شدلې یې له هغه نه شال را واخیست او د شهزادګۍ پر اوږو یې

ورو غوړاوه او وې ویل:

-ټولې نه ،ځکه تاسو هلته نه یاست، ټولې نه.

وروسته له هغه چې یې شال، د شهزادګۍ پر اوږو ور وغوړاوه، دا معلومه نه شوه، چې سهواً و ،که لاسي، هغه خپل لاس ونه داسې ښکته واچول چې ګواکې دی هغه ځوانه ښځه کېښکاږي.

شهزادګۍ، په ډېر لطافت او نزاکت او همیشنۍ موسکا پر شونډو، د هغه له غېږې ځان را وویست او خپل خاوند ته یې سترګې وروا ړولې. شهزاده اندرې سترګې سره تړلې وې، داسې تصور کېده چې هغه ډېر ستومانه او خوبولی دی. په داسې حال کې چې ښځې ته یې نه کتل ،له هغې نه یې وپوښتل: چمتو یې؟

سردار ایپولیت خپل لنډ کوټ چې دده تر ځنګنو هم نه رسېده، واغوست. هغه که څه هم دده د تنګ خنډ کېده، خو د ورځني دود سره یې ځنګ لګاوه. په زینه کې یې ښکته مخه کړه او په شهزادګۍ پسې یې چې یوې مینځې مرسته ورسره کوله ګاډۍ ته وخېژي، منډه واخیسته. هغه په داسې یو ډول چې د ژبې واک یې هم لکه د پښو هغو ترې تللی و ،په ډېرې سختۍ یې چیغه کړه:

ـ ګرانې شهزادګۍ دلیدو په تمه !

شهزادګۍ خپله لمن او کالي راټول او په ګاډۍ کې کیناسته. مېړه یې خپله توره راووېسته او پر هغې یې لاس تېراوه. سردار ایپولیت په خپلې چوغلۍ د مرستې او چوپړ په پلمه د ټولو د زورېدو او نا ارامۍ سبب و. سردار اندرې چې سردار ایپولیت یې ګاډۍ ته د ختلو خنډ شوی و ،په وچه او ترخې روسي ژبې وویل:

-اجازه راکړئ !ښاغلیه ! چې تېر شم.

په هماغه خو دا وار، په خوږه او مهربانه ژبه یې، پېږیر، ته وویل:

تاسو ته سترګه په لاره یم،ښاغلیه ،پېیره !
ګاډیوان اسونو ته متروکه ور غبرګه کړه او دګاډۍ ارابې په چورلیدو شوې.
سردار ایپولیت چې سردار ته تر کوره د رسولو ،وعده ورکړې وه، د زینو پر سر ورته سترګه په لار ولاړ و او په ځند ځند خندا یې کوله.
سردار وروسته له هغه چې له سردار ایپولیت سره په ګاډۍ کې کیناست، وویل:
_دا باید ووایم چې ستاسو دا نازولې شهزادګۍ خورا ښکلې ده.ویلي شم چې بې اندازې.هغه دخپلو ګوتو څوکې مچې کړې او وې ویل:
کټ مټ لکه دفرانسویانو په شان !
سردار ایپولیت په کبرجن او لوړ اواز وخندل.
سردار دوام ورکړ:
- ایا ته په دي پوهېږې چې هغه په هغې ساده څېرې په زړونو څه اورونه بلوي؟زما یې هغه خوار مېړه ته زړه خوږېږي،هغه خوار پوځي چې تصور کوي د واک لوړو کړیو ته یې لاس رسېدلی دی.
ایپولیت بیا خپله غیر طبیعي خندا پیل کړه او د کړس کړس خندا په منځ کې یې وویل:
-ستا یادېږي چې ویل به دې چې روسۍ ښځې ،فرانسویانو ته نه رسېږي؟نه داسې نه ده، سړی باید په خبره پوه شی.
پېیر،چې د کور تر خاونده مخکې ،کورته رسېدلی و ،دهغه ملګري په شان چې دکوربانه په شان په کورکې بلد وی،مخامخ د سردار اندرې دفتر ته ورغی.پر هغه لوړې څه چې هلته دهغه سترګې ولګېدې،هغه کتاب و چې د سزار یادښتونه نومېده.هغه یې را واخیست،پر کټ اوږد

پرېوت، څنګل یې ولګوله، کتاب یې په منځ کې پرانست او دهغه په ویلو یې پیل وکړ.

سرداراندرې خپل دفترته د ننوتلو سره سم، خپل دواړه واړه او سپین لاسونه سره ومښل او وې ویل:

-تا په دې پېغلې شیرر، څه راوستي دي، اوس نو هغه، په رښتیا ناروغه ده.

پېير، له خپل ټول ځوربوالي او دروندوالي ،په ډډه واوښت، داسې چې تا ویل ګواکې کټ یې هم په ننواتو او زګیرویو راوستی وي. خپل مخ یې چې د مستۍ او شور نښې په کې راڅرګندې وې، د سرداراندرې خواته ورواړوه، وې خندل او وې ویل:

-خیر، دا ،ابات ،ډېر په زړه پورې سړی دی. افسوس، افسوس چې په پېښو پوره نه پوهېږي. زما په عقیده ،د ټینګې سولې راوستل، نا شونې خبره نه ده، خو زه نه شم کولای هغه تاسو ته ووایم ،یوازې، څه ووایم...شونې ده، خو نه د سیاسي انډول له لارې.

له ورایه څرګنده وه چې سرداراندرې د دغه تشو خبرو لېوال نه دی، نو وې ویل:

-ګرانه !دا نه کېږي چې په هرځای کې ،هر هغه څه ووایې چې په زړه درځي.

هغه ترلږ ځند او چوپتیا وروسته وپوښتل:

-ښه ده، اوس نو ته راته ووایه ،تا څه پرېکړه کړې ده؟ غواړئ چې شاهي ګارډ ته را شې او که غواړې چې دیپلوماتي کارونو غوره کړې؟

پېير، پر کټ کې کیناست، پلترۍ یې ووهلې او وې ویل:

- ته یې تصور هم نه شې کولای ،لا تر اوسه هم نه پوهېږم. که رښتیا راباندې وایې نه مې دا او نه مې هغه ،یو مې هم نه خوښېږي.

-مګر ته باید په پای کې پرېکړه وکړې، پلار دې تاته سترګې په لاره دی.

پېیر،لا دلسو کالو و چې د آباتـه پـه نامـه لـه خپـل یـوه روحـاني استاد سره بهر ته لېږل شوی و او تر شل کلنۍ پورې له وطن نه لرې پـاتې شوی و.مسکو تـه تـر راستنېدو وروسته یې پـلار آباتـه رخصت کـړ او خپل ځوان زوی ته یې ویلي و:

- اوس لاړ شه، پترزبورګ ته، سترګې دې ښې پرانیزه او ځان تـه دې یوه دنده غوره کړه.هر هغه پرېکړه دې چې وکړه، هغه زه منم،دا یو لیـک دی چې سردار واسیلي ته لیکل شوی دی،دا هم پیسې ،هرڅه دې چې وکړل، ماته یې ولیکه چې زه دې له کړو وړنه خبر واوسم.هر چېرې چې وې،زه مرسته درسره کولای شم.

درې میاشتې کېدې چې ،پېیر،دخپلې راتلونکې دندې پـه غـوره کولو لګیا و.هغه هر پلو ،هرځای ګرځېده او هرچا ورته. خو هېڅ پرېکړه یې نه وه کړې،دادي اوس سردار اندرې،دهمدې کار دغوره کولو پـه اړه او ځانګړتیا له هغه سره غږېده.پېیر، پـه خپـل تندي لاس تېر کـړ او وې ویل:

-هغه باید ماسون (روحاني-سیاسی ډله)وي.دده موخه هغـه آبات و چې په پرونۍ مېلمستیا کې یې لیدلای و.

سردار اندرې یوځل بیا هغه په دې اړه له خبرو نه منع کړ او ورتـه وې ویل:

_دا هسې تش خیالونه دي،ښه به دا وي چې دځېنو غوره خبرو پـه اړه خبرې وشي.ته د سورلیو ګارډ ته ورغلی وې؟

_،نه !نـه وم ،خو ماتـه یوڅه پـه خیـال کـې راګرځېدلي دي، غـواړم دهغه په هکله له تاسو سره وغږېږم.دادی اوس له ناپلیون سره جګړه تر

مخې ده، که دا جګړه د خپلواکۍ په لاره کې وای، زه به تر ټولو د مخه پوځ ته تللی وای، مګر اوس د نړۍ تر ټولو نه د ستر سړي پر وړاندې د انګلستان او اتریش تر څنګ دریدل به ښه کار نه وي.

-سردار اندرې د، پییر، د دې ماشوم ډوله خبرو تر اوریدو وروسته، یوازې اوږې پورته وا چولې او له کړو نه یې داسې څرګند یده چې ګواکې وایی، ښه به دا وي چې دغه شان احمقانه پوښتنو ته ځواب و نه ویل شي. رښتیا هم دغه شان ساده پوښتنو ته، له هغه ځوابه پرته چې سردار اندرې ورکړی وای، بل ځواب به ګرانه خبره وه، خو سردار اندرې زیاته کړه:

-که ټولې جګړې د عقیدو لپاره وای، اصلا به جګړې نه کیدای.

پییر، وویل:

-دا به څومره غوره وای که داسې وای.

سردار اندرې له ملنډو ډکه موسکا وکړه او وې ویل:

-دا به رښتیا هم غوره کار وای، خو د دې کار سرته رسیدل، هیڅ کیدونکي نه دي.

پییر وپوښتل:

-ښه نو، تاسو د څه لپاره جګړې ته ځئ؟

هغه له یوې شیبې چوپتیا وروسته خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

-ولې جګړې ته ځم؟ زه نه پوهیږم. همدا اسې لازمه ده. له دې پرته، زه ځکه جګړې ته ځم، دغه ژوند چې اوس یې زه دلته لرم، دا زما نه خوښیږي..

۶

په ګاونډ کوټې کې د ښځو د جامو شرهار او شور او ځوږ شو. سردار اندرې ته وا ګوا کې له خوبه راپاڅېدلی وي، ور ښږ دېد او څېره یې هماغه ښه غوره کړه لکه چې د اناپاولوفنا په مېلمستیا کې وه. پېیر، خپلې پښې، له کټه وځړولې، شهزادګۍ کوټې ته راننوته. هغې کالي بدل او ښایسته تازه کورنۍ جامې یې اغوستې وې، خو دا جامې هم د هغو نورو جامو په شان، په بې ساري توګه ښکلې او زړه راښکونکې بریښېدې. سردار اندرې، پاڅېد او په ډېر ادب یې هغې ته څوکۍ ور واړندې او برابره کړه.

شهزادګۍ په چټکۍ او ځانګړي تلوار پر څوکۍ کیناسته او د تل په شان یې په فرانسوي ژبه وویل:

ــ زه تل په دې خیال کې یم چې، ترور، ولې مېړه نه دی کړی؟ تاسې ښاغلي که هوښیار وای له هغې سره به مو واده کړی و. تاسو ما وبښئ، زه داسې فکر کوم چې د ښځو په هکله تاسو په هېڅ هم نه پوهېږئ. تاسو ښاغلیه پېیر! څومره ټینګار او اړودوړ کوئ.

پېیر، بې له هر ډول شرمه (په دې بڼه چې یو ځوان یې په ځوانۍ کې کوي) شهزادګۍ ته وویل:

- تصادفاً مې ستاسو له مېړه سره هم په دې اړه ډېرې خبرې کړي چې ولې جګړې ته ځي؟

شهزادګۍ د دې خبرو په اورېدو سره ور ښږ دېده او داسې وانګېرل

شوه چې ګواکې د پېښير خبرو د دې پر زړه مالګه دوړولې وي.
هغې وويل:
-اخ ! زه هم همدا وايم.زه نه پوهېږم په هېڅ ډول مې په دې سر نه خلاصېږي چې نارينه ولې نه شي كولای بې جګړې او شخړې ژوند وكړي ؟ ولې موږ ښځې هېڅكله هېڅ نه غواړو او هېڅ څه ته اړتيا نه لرو ؟ راشئ او تاسې پخپله قاضي شئ.زه هم تل هغه ته وايم چې هغه همدا اوس د قوماندان (ياور)لاسمل دی،نور نو ،تر دې نه ښه منصب څه غواړي ؟ټول هغه پېژني او درناوی يې كوي.څو ورځې دمخه مې د اپركسيانو ،په كورنۍ كې واورېدل چې يوې مېرمنې يې پوښتنه كوله:
-دا ددوی هغه پېژندل شوی سردار اندرې دی،.باور وكړئ،رښتيا وايم،دايې وويل ،په خندا شوه،او زياته يې كړه:
-د ټولو بنديوانو د سر تاج دی.په ډېرې اسانۍ سره كولی شي د معظم ټولواک ((ياور))شي.پوهېږئ چې اعلحضرت ،پرهغه څه مهرباني پيرزو ، كړې ده. اعلحضرت دده په هكله له ترور ،سره خبرې كړي.كله چې له ترور سره غږېده .هغې وويل چې، ددې كار سرته رسول به ګرانه خبره نه وي.ستاسو نظر په دې اړه څه دی؟
پېښير ،سردار اندرې ته وكتل،خو پوه شو چې آشنا يې ددغو خبرو په اورېدو چندان خوشاله شوی نه دی،نو ځواب يې ورنه كړ،خو وې پوښتل:
_تاسو څه وخت ځئ؟
-اخ،مه مې پوښته ! ددې تګ په هكله مې مه پوښته ،اصلا نه غواړم په دې اړه څه واورم.
شهزادګۍ په هماغه ناز او ادا چې په مبلمستيا كې له سردار ايپوليت سره غږېدله،اوس په خپل كور او كورنۍ كې چې

پیېر، هم د هغې غړی ګڼل کېده او باید داسې نه غړېدای، وویل:

-نن مې فکر کاوه چې ډیر ژر به ، دې په زړه پورې اړیکو ته د پای ټکی کېښودل شي، هو کې ! ته پوهېږئ اندرې، له دې نه چې ورتېر شو ، اندرې پوهېږئ، په دې وخت کې یې د میړه خواته په معنې داره غلچک وکتل ، هغه ته یې شا ور واړوله او په لړزېدلي نرم اوازیې وویل:

ـزه وېرېږم، وېرېږم.

د هغې مېړه هغې ته داسې وکتل چې ګواکې دی له دې نه په حیرت کې دی چې په دې کوټه کې له ده او پیېر پرته بل څوک هم شته. ،خو په ساړه نزاکت یې له خپلې ښځې وپوښتل:

ـلیزا.زما خو هېڅ سر نه خلاصېږي، ته له څه شي نه وېرېږئ؟

لیزا وویل:

ګورئ !نارینه څومره ځانغوښتي دي.ټول، هغه ټول ځانغوښتي او کبرجن دي.خدای خبر چې هغوی په خپلو کومو هوسونو پسې روان دي،زما هغه یې ځي او ما دژوند ټولو نادودو ته یوازې او یوازې په یوه کلي کې بند یوانه پرېږدي.

سردار اندرې په کراره هغې ته وویل:

-په یاد دې اوسه !له خپل پلار او خور سره دې پرېږدم.

ـڅه توپیر لري؟ بې له خپلو دوستانو چې هر چېرې یم، یوازې یم.بیا وایي نه پوهېږي، چې ولې وېرېږم؟

نوریې نو په ژبه کې کرکه له ورایه راڅرګنده شوه، نورې،نو پاسنۍ شونډه، څېرې ته د خوښۍ نښې نه ښندلې، بلکې د ځناور رنګه کرکې بڼه یې پیدا کړې وه.یوه شېبه خاموشه پاتې شوه، ته به وایې چې د خپلې امېدوارۍ په اړه یې د پیېر، په مخکې له شرمه څه نه شو ویلای، حال دا

چې ټول راز په همدې خبره کې نغښتی و.

سردار اندرې چې خپلې ښځې ته سترګې ګنډلې وې، په کراره وپو ښتل:

-خو بیا هم زما په دې سر خلاص نه شو او پوه نه شوم چې له څه نه وېرېږې؟

شهزادګۍ چې له ډېرې غصې تکه سره شوې وه، په ډېرمات زړه او ناهیلۍ یې لاسونو پاس واچول او وې ویل:

-نه اندرې ! باید دا ومنې چې ډېر ډېر بدل شوی یې.

سردار اندرې په ځواب کې وویل:

-داکتر دې، تا ته لارښوونه کړې ده، چې بېګا یې د وخته ویده کېږه، ښه به دا وي چې لاړ شې او ویده شې.

شهزادګۍ هېڅ و نه ویل، خو ناڅاپه یې لنډه او په نرو ویښتو پاسنۍ ښکلې شونډه په رېږدېدو شوه. په دې وخت کې سردار اندرې پاڅېد، اوږې یې پورته واچولې او د کوټې بلې خوا ته لاړ.

پېیر، د خپلو عینکو له شا نه، په سادګۍ او حیرت، کله شهزادګۍ او کله هم سردار ته کتل، ځان یې وخوځاوه، داسې خوځېدا چې تصور کېده چې هغه هم غواړي پاڅي، مګر هغه، له خپل دې تکل نه تېر شو او بیا په خیال کې ډوب شو.

کشرۍ شهزادګۍ ناڅاپه وویل:

ښه ده ! ښاغلي پېیر چې دلته دی، وي دې. د ښکلې او نازولې خبرې ښه یې، ژړغونې غوندې شوه او دوام یې ورکړ:

-اندرې له ډېرې مودې راهسې غواړم، له تا نه دا پوښتنه وکړم چې له ما سره دې په کړو وړو کې ولې داسې بدلون راغلی دی؟ اخر ما له تا سره څه بد کړي دي؟ ایا ته چې پوځ ته ځې، ما یوازې پرېږدې، په ما دې

زړه نه خوږېږي، وو ایه ! دڅه په خاطر؟
سردار اندرې یو ازې دومره وویل:لیزا !
د سردار اندرې په دې خبره کې هم هیله نغښتې وه او هم ګوابښ، خو له ټولو نه مهمه لا دا وه چې داندرې په دې خبرو کې یو ډول ډاډ هم نغښتی و چې ګواکې کېدای شي شهزادګۍ له خپلو کړو وړو نه خپله پښېمانه شي ،خو شهزادګۍ په ډېرتلوار خپله خبره اوږده کړه:
- ته له ماسره داسې غږېږي چې ګواکې له کوم ناروغ او یا له کوم څلور پنځه کلن ماشوم سره .زه هر څه وینم، ایا ته لا شپږ میاشتې مخکې همداسې وې؟.
سردار اندرې تر پخوا لا خبرې ځېږې کړې او وې ویل:
-لیزا !زه له تا نه هیله کوم، بس کړه.
پېیر، چې د دې ناندریو په اوربدو لاپسې ګبنۍ اخېست او له واکه وت، پاځېد او شهزادګۍ ته ور نېږدې شو.داسې برېښېده چې د اوښکو دلیدو زغم نه لري او هېڅ پاتې نه وه چې خپله په ژړا شي.
-شهزادګۍ ارامه شئ، تاسو خیال کوئ چې زه...تاسو ته ډاډ درکوم، پر ما همداسې تېر شوي...ولې...ځکه چې...نه، وبښئ، زه دلته هسې پردی... ارامه اوسئ ...دخدای په امان..
سردار اندرې، دهغه لاس راونیوه.او وې ویل:
_نه، پېیر، ودرېږه ،شهزادګۍ دومره خوا خوږې او مهربانه لري چې نه غواړي ما نن شپه ستا دبنډار له ویاړه بې برخې کړي.
په داسې حال کې چې د شهزادګۍ په لېمو کې د اوښکو باران راشېوه شو ،وې ویل:
-وینئ؟وینئ چې هغه یو ازې او یو ازې دخپل ځان په خیال کې دی.
اندرې په لوړه او ترخې ژبې وویل:

-لیزا !

دهغه غږ نور نو دومره لوړ و چې دهغه د زغم د پای ته رسېدو ښودنه یې کوله .

خو ناڅاپه د شهزادګۍ تریو تندی او وېرژله څېره بېرته بدله، ښکلې اوله نازه را ډکه شوه.دهغې ډارن حالت بېرته دخواخوږۍ او څېره یې زړه راښکوونکې شوه.تر ښکلو او وحشت ځپلو سترګو لاندې یې خپل خاوند ته وکتل..هغې په یولاس دخپل کمیس ګونځه شوې لمن راټوله کړه،مېړه ته وروړاندې شوه، هغه یې پر تندي ښکل کړ او وې ویل:

- زما خدایه !زما خدایه !

سرداره اندرې،له خپل ځایه پاڅېده،په ډېر ادب یې دیوه پردی، په څېر د خپلې ښځې لاس ښکل کړ او وې ویل:

-شپه په خیر،لیزا !

دواړه دوستان همداسې چپه خوله ناست وو.نه یوه شونډه ښوروله او نه هغه بل ژبه خوځوله.پېیر، پرله پسې اندرې ته کتل او سردار اندرې په خپلو ښکلو لاسونو ،خپل تندي مښه.

تر ښایسته ځنډه وروسته ،هغه پاڅېد ،سوړ اسویلی یې وویست، د وره خواته وخوځېد او وې ویل:

- درځئ چې ماښامنۍ وخورو.

هغوی یو ښکلي او پرتمین خوړنتون ته ورننوتل.په دې ځای کې هرڅه او هرشی،له دسترخوانه نیولې،لاسپاکونو ،سپینزرې کېړې،تر پیالو، چینیو او هرڅه هرڅه پورې لا تر اوسه دیوې نوې واده کړې ځوانې جوړې شوې کورنۍ نښې څرګندولې.د ډوډۍ په نمیایي برخه کې وه چې سردار اندرې څنګلې پر میز کېښودې او داسې بریښېده چې

ته به وايي له ډېرو وختونو راهسې يې کوم درونډ پېټی د زړه پر سر ايښې وي او غواړي چې په يو وار هغه لرې او يا يې ناڅاپه لرې غوځار کړي. په ډېرې عصبي بڼې او ګډبڼۍ يې چې لاتر اوسه هېڅکله، پيير، خپل ملګری، داسې نه و ليدلی، په خبرو پيل وکړ:

_ګرانه ملګريه! غواړم تا ته يوه لارښوونه وکړم. هېڅکله واده مه کوه. هېڅکله! تر هغه به واده نه کوې چې پوه شوی نه يې چې خپل ټول هغه ارمانونه نه دې پوره کړي چې پوره کول يې غواړې. تر هغه وخته به ښځه نه کوې چې خپله د خوښې ښځه لا در ته ګرانه وي او هغه دې ښه پېژندلې او ليدلې نه وي او کنه سخت به تېروتلی وې، داسې تېروتنه چې بيا به هېڅکله نه سمېږي. هغه وخت به ښځه کوې چې عمر دې خوړلی وي، زوړ شوی يې او بل هېڅ کار دې له لاسه نه کېږي او کنه، هرهغه درناوي او ګرانښت لوړ څه چې په تاکې شته، هغه به هسې تالاو الا شي. هر څه به دې په بې معنې او بېکاره کارو غوندې عبث وي. هو کې، هو کې، داسې په حيرت مه راته ګوره، که دې واده وکړ بيا به په هرګام کې داسې انګېرې چې تا ته هرڅه پای ته رسېدلي او ټولې لارې ستا پر وړاندې تړلي، تا ته به له سترو مېلمستياوو پرته هرڅه پای ته رسېدلي وي، هغه وخت به ته يو دريځ لري، هغه دا چې ته به له مينځو، مرييو، چوپړانو او تشو ککريو سره په يوه جاله کې لاس په نامه ولاړ وې... نو هغه وخت به بيا څه ګټه ولري...

د دې خبرو په پای ته رسېدو هغه په ډېر قوت لاسونه او سر وښورول او داسې يې وښودله چې هر څه تېرېږي.

پيير، عينکې له سترګو لرې کړې. د عينکو د لرې کولو سره د هغه د مخ بڼه هم داسې بدله شوه چې په هغه کې د لاسپېڅلتيا او مهربانۍ نښې څرګندې شوې. هغه په ډېر حيرت خپل ملګري ته کتل.

سردار اندرې خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

- زما مېرمنه خورا ښکلې ده، هغه يوه له هغو بې ساريو ښځو نه ده چې کېداى شي له هغې سره په ښه نامه او عزت ژوند وشي. مګر اې خدايه! همدا اوس زه دې ته چمتو يم چې د دنيا هرڅه چې لرم، هغه له دې ځار کړم چې بېرته يوازې او بې واده شم. هو کې پيېره! دا چې ته تر ټولو نه راته ګران يې، ته لومړنى او يوازينى څوک يې چې تا ته دا سې د زړه داغونه راسپړم.

سردار اندرې، د دغو خبرو په وخت کې هغه بالکونسکي سردار ته چې د اناپاولوفنا په مېلمستيا کې و، هېڅ ورته والى نه درلوده، هغه سردار ته چې هلته د انا پاولوفنا پر څوکۍ په مينه غزېدلى و، د لرليدو په پلمه به يې سترګې تنګولې او په غاښ چيچنې غاښ چيچېنې به يې يو نيمه فرانسوي خبره کوله.

د هغه د نا ارامې څېرې، هره مرانده او هره برخه له ډېره قهره جلا جلا، رېږدېدل. د هغه سترګې چې مخکې له هغه نه، د دوتشوو او له اوره خالي ځالو ته پاتې کېدې، اوس له رڼا او لمبو نه ډکې بربښېدې. دا سې ښکارېده چې څومره يې د ژوند چېنه په ورځني ژوند کې سړه او له کاره لوېدلې وي، په دغو شېبو کې، رنځورو او له تبې نه ډکو شېبو کې، په خورا بې سارې بڼه ابشېږي.

هغه خپلو خبرو ته دوام ورکړ او وې ويل:

- ته نه پوهېږې چې زه دا خبرې ولې کوم؟ ګوره! د ژوند ټوله کيسه په همدې خبرو کې پرته ده. ته د بناپارت، د هغه د سترو چارو او کړو وړو په هکله غږېږې. (که څه هم، پيېر، د بناپارت په اړه نه و غږېدلى) ته وايې بناپارت، بناپارت چې کله د هڅو له توفانونو نه ډک و، ګام په ګام د هدف په لور پرمخ تلو، هغه وخت ازاد و. هغه وخته يې له خپل هدفه

پرته، بل څه نه پېژندل،نو همدا علت و چې خپل هدف ته ورسېد.اوس راشه یوه ښځه هم ځان پورې وځړوه، په خپلو لاسو او پښو کې کړې واچوه او ځان له ازادۍ نه بې برخې کړه.هره هغه هیله، هڅه او توان دې چې په زړه کې وي، هغه به لکه د یو دروند پېټي په شان ستا په اوږوو درونـدوالی کـوي او د پېښـمانۍ لمبـې بـه دې پـه عـذابوي.دا مېلمسـتیاوې، دابنډارونه او پـه هغـو کـې ویـل کېـدونکې غیبتونـه، ببولالې، دانڅـاوې ،تېتـوالی، پاسـوالی او پـه هغـو کې ځانغوښتنې دداسې کوډو ، کړی دي چې نه شي کېدای له هغه نه ځان وژغورم.زه اوس جګړې ته روان یم، داسې سترې جګړې ته چې د تاریخ نه یاد پرې، حال دا چې زه په هېڅ نه پوهېږم او دهېڅ چا په درد نه خورم، هسې ببولالې غږوم او یو ښه لاپو یم او د اناپاولوفنا په مېلمستیا کې هم خلک زما خبرو ته غوږ غوږ وي.

سردار اندرې وروسته خپلو خبرو ته داسې دوام ورکړ:

- دا احمقه ټولنه، چې له هغې پرته زما ښځه ژوند نه شي کولای. توبه، توبه،له دې ښځو توبه،ای کاشکې ته په دې پوهېدای چې دا نیکې ښځې یا تش په نوم ښځې یعني څه؟ زما پلار رښتیا ویل چې کله د ښځو رښتینه څېره برالا شي،له ځانغوښتنې، ځانستاینې او بربادۍ پرته هلته بل څه نه شته، هو دا دې ښځې. کله چې په ورځني ژوند کې هغو ته ګورې، داسې برېښي چې په دې راز کې یو څه نغښتي، یو څه شته، مګر نه، کله چې لږ ښه ورته ځیر شي، هېڅ، هېڅ، هېڅ،...

سردار اندرې، خپلې خبرې داسې پای ته ورسولې:

-هو کې زما ګرانه ! ښځه به نه کوئ، هېڅکله به ښځه نه کوئ.

پېیر، وویل:

ډېره د خندا وړ ده، تاسو خو بلکل په ځان ملنډې وهئ، تاسو ځان

ناوړه او بېکاره ګڼئ، خپل ژوند له لاسه وتلی او بایللی بولی. نه، نه، دا سې نه ده، ستاسو راتلونکې په مخکې ده.او تاسو...

هغه خپلې خبرې نیمګړې پرېښودې او ونه یې ویل چې تاسو؟ څه؟ خو دژبې له خوږوالي نه یې داسې څرګندېده چې ترکومې اندازې پورې خپل ملګری ورته د درناوي وړ دی او دهغه راتلونکې ته څنګه سترګې په لاره دی.

پییر له ځانسره وویل:

- هغه څنګه کولای شي دا خبرې وکړي؟ پییر، سردار اندرې څکه د ټولو ښېګڼو غوره نښه باله چې هغه، هغه ښېګڼې درلودې، چې پییر دهغو له لرلو نه بې برخې و.هغه ښېګڼې چې دستاینې په غوره بڼه د وینایز هنر او ارادې ښېګڼې بلل کېدې.پییر، تل دبېلابېلو خلکو دکړو پرووړاندې د اندرې د ارامۍ، د حافظې د توان، د هغه د پراخې او هر اړخیزې مطالعې (هغه هر څه لوستنه، په هغو پوهېده او دهر څه په اړه یې معلومات لرل) او له هر څه زیات دهغه دکار کولو او زده کولو ځانګړتیاوو ته په حیرت کې و.که څه هم زیاتره وخت پییر، په سفسطه او خیالبافۍ کې(چې دی یې ډېر لېواله و) د اندرې له ناتوانۍ نه تعجب کاوه، خو بیا هم دغه ځانګړتیا هغه، دهغه نیمګړتیا نه بلکې د پوهې لوړتیا ګڼله.

آن په خورا نېږدې او ساده دوستانه اړیکو کې لړه خوږژبې او ستاینې په کار دي، لکه هغه غوړ چې د کوم څرخ دښې خوځېدا لپاره په کاروي.

سردار اندرې وویل:

-زه یو تباه شوی یمه. دما په اړه څه غږېږئ؟ راځه دتا په هکله وغږېږو.

هغه چې چپه خوله و ،زغمښوونکو خيالونو يې موسکا پر شونډو راخوروله، هغه موسکا چې په شپه کې يې بيا اغېز د پېير په مخ راڅرګند و.

د پېير شونډې چې يوې خوښوونکې او ژغورونکې موسکا نه خلاصېدې، وو يل:

-زما په اړه به څه وو ايي؟زه څوک يم؟يو ارموني زوی.

د دې وروستي خبرې په ويلو سره ناڅاپه هغه ځيګري ډوله سور شو.داسې بريښېدل چې دا ويناوې په اسانۍ د هغه پر ژبه جاري شوي نه دي:

- نه نوم او نه شتمني. ښه ده،نو څه کولای شو؟رښتيا خبره داده چې...خو هغه دا ونه ويل چې رښتيا خبره څه ده.سمدلاسه زه ازاده او ښه يم، خو په دې مې په هېڅ ډول سر نه خلاصېږي چې څه پيل کړم؟نو ځکه غواړم په غوڅه او سپينه له تاسو سره مشوره وکړم.

سردار اندرې، په خوږو او مهربانو سترګو هغه ته کتل. سره له هغه چې کتل يې دوستانه او له خواخوږۍ سره مل و ، خو په هغو کې تر پېيره د ځان ښه ګڼلو انځور له ورايه بريښېده،هغه زياته کړه:

- ته ما ته له دې کبله هم ډېر ګران يې چې د مونږ د ټولې او غوره ډلې په مينځ کې يو ژوندی سړی يې. په خپله وايې چې کوم شکايت نه لرې. دا نو ډېره ښه ده، هر کار دې چې خوښېږي، هغه در ته غوره کړه. دا مهمه نه ده چې څه کار، مهمه دا ده چې هر څه او هر چېرې وي چې ته هلته او په هغه کې خوښ واوسې.مګر،مګر يو کار وکړه او هغه دا چې: د دغه کوراګين له کورنۍ سره دې خپل تګ راتګ پای ته ورسوه.. بل دا چې، د ژوند او سنۍ لاره دې لږه بدله کړه.دغه ډول ژوند چې ته يې کوې، دا عياشي،دا مستي او د سواره پوځ له افسرانو سره ناسته

ولاړه ،له تا سره هېڅ نه ښايي.

پيير، اوږې پورته واچولې:

- نو څه وکړم ګرانه ! ښځې، ښځې...

اندرې ځواب ورکړ:

- پوهېږم، ښې ښځې خو ښځې وي، خو هغه ښځې چې د کوراګين کورته تګ راتګ لري، ...ښځې او شراب نه، په دې نه پوهېږم.

پيير، د سردار واسيلي کوراګين کره مېشت و. او د هغه د زوی اناتول په ټولو بې باکيو، عياشيو او مرداريو کې ورګډ و. دا هماغه اناتول و چې د پـه لار کېدو پـه هيله يې د سردار اندرې د خور ريباري ورته کېده.

پيير لکه چې کوم ډېر مهم او بختور خيال يې په تصور کې را ژوندی شوی وی، وويل:

- پوهېږئ ! سپينه يې درته ووايم، له ډېرو وختونو راهيسې په همدې چرت کې يم، هېڅ نه شم کولی، د دې ژوند په اړه څه پرېکړه او کوم سم فکر وکړم. سرسامه يمه او له ټولو نه بد تره چې جيب مې هم تش دی. اناتولي، همدا نن ماښام يې مېلمه کړي يم، خو زه نه غواړم هغه ته ورشم.

- نو له ما سره ژبه وکړه چې نه ورځئ.

- بس ژبه ده، سمه د ميړانې ژبه.

******

وخت د شپې له يوې نيمې بجې نه اوښتی و چې پيير، د خپل انډيوال له کوره ووت. د پترزبورګ د جون د مياشتې يوه سپينه شپه

وه. او د پترزبورګ له رڼو شپو نه، هغه شپې چې تیارې نه شي کولای لمن وغوړوي. پیېر، یوه ګاډۍ یې ونیوه چې کورته لاړ شي. خو هرڅومره چې کورته نه نږدې کېده، په دې ډاډه کېده چې په دې شنه سهار یا قضا مازدیګرته ورته رڼې شپې کې ویده کېدل ناشوني دي. ډېر لرې لرې په تشو واټونو کې، هر څه ښه لیدل کېدل. د لارې په اوږدو کې ور په زړه شول چې د کوراګین د کورنۍ په ننني ماښامنۍ مېلمستیا کې به له دود سره سم، د جوارۍ (قمار) بنډار ښه جوړ وي. هغه کسان چې په جوارۍ او شراب څکلو کې به روږدي وي، هغه به ټول را ټول وي. د مېلمستیا په پای کې به دا بنډار د ده د زړه د خوښې په لوبې پای ته رسیږي.

په زړه کې یې وویل:

- ښه به دا وي چې یو وار کوراګین ته ور تېر شم. خو ناڅاپه یې ور په یاد شول چې له سرداره اندرې سره یې ژبه کړې ده چې نور به د ګوراکین کورته هېڅکله نه ورځي، خو هماغه شېبه لکه چې د نا ژبو وګړو عادت دی، په خورا ضعیف النفسۍ وغوښتل یو ځل بیا، د اشنا هوسناک او هرزه ژوند خوند وڅکې. په دې یې زړه ته ډاډ ورکړ چې دا هېڅ پروا نه لري چې اندرې ته یې د خلکو په څېر په مېړانه ژبه کړې ده، ځکه هغه په دې دلیل ځان قانع کړ، مخکې له هغه چې زه د سردار اندرې سره ژبه وکړم، ما سردار اناتول ته وعده ورکړې وه چې کورته ورځم. وروسته یې دا هم په زړه کې ور وګرځېدل چې دا وعدې، دا ژبې او دا قولونه هسې تش نسبې ورځني خیالونه دي چې هېڅ معنی نه لري. هغه له ځان سره وویل:

- بله خبره دا ده چې، ژوند هېڅ اعتبار نه لري، کېدای شي، سبا ته ومرم، یا له کومې ناوړه بدمرغه پېښې سره مخامخ شم، بیا به نه

شرافت پاتې وي، نه ژبه او نه وعده. په دغه شان بېلا بېلو دلایلو یې ځان قانع کړ، د هغه لپاره د دغه راز دلیلونو او بهانو جوړول چې د هغه وعدې هسې تشې خبرې کړي ،ورځنۍ خبرې وي.ده دا وار هم خپلې ټولې وعدې، هېرې کړې او بالاخره، د کوراګین کور ته ورسېد.

دی،د هومره نه سترې مانۍ د وتلې څنډې مخې ته ورسېد.دامانۍ د سورو پوځونو دیوې قطعې تر څنګ پرته وه. هلته اناتول ژوند کاوه. هغه کرار کرار په زینو د مانۍ هغه پلو ته چې رڼا وه ور وخوت او په یوه پرانتې دروازې ورننووت. هلته هېڅوک نه لیدل کېدل،هرې خوا ته تش کنډولي ،نري کوټونه او کلوشې،خواره واره پراته وو، د شرابو بوی او لړې لړې د خلکو د ګڼه ګوڼې غږونه او شر و شور اورېدل کېده.

ډوډۍ او لوبې پای ته رسېدلې وې، مګر مېلمانه لا نه وو تللي. پېير خپل کوټ وارتېره او لومړنۍ کوټې ور ننووت. د سترخوانونه لا غوړېدلي وو. یوه چوپړ په دې هیله چې څوک یې نه ویني نیم پاتې جامونه پر سر اړول. له دریمې کوټې د شهواني زګیرویو ،مستې خندا ،آشناډوله آوازونه او د یوه ایږ غړمباري اورېدل کېدې. د اتوتنو په شاوخواکې ځوانان دکړکۍ مخې ته را ټول او ګڼه ګوڼه یې جوړه وه. درې تنه نور پر ایږ اخته وو، یوه یې ایږ له خنځیره نیولی او داسې یې هغه کشاوه چې بل یې پرې ډاراوه.

یوه نارې وهلې:

- ما په ستیفن سل روبله کېښودل.

بل یې نارې وهلې:

- پام چې څوک یې و نه ساتي.

دریم چغې وهلې:

-زه شرط وهم، چې دولوخوف یې ګټي، کوراګینه ! ته خو خپله

قاضي اوسه.

ښه میشکا نور یې نو پرېږده ،شرطونه ووهل شول.

ځلورم بیا ناري وهلې،چې یو ګړز وکړه،او کنه بای دې لوده.

د کور خاوند چې جګه ونه او ښکلې ځواني لرله، نازک کمیس په غاړه،پرانستې ټټر د دغې ګڼه ګوڼې په مینځ کې ولاړ و او ناري یې وهلې:

- یاکوفه ! راوړه، یو بوتل راوړه.

وروسته یې وویل:

- ښاغلو صبر وکړئ،د خدای لپاره !.

بیا یې مخ پېیر ته وروااړاوه، او وې ویل:

- دا هم پتروشا ، زما ګران ملګری !

د دغو ټولو مستو نشئیانو د شر وشور په منځ کې دیوه منځوني،روڼ شین سترګي سړي ،لوړو نارو او نشه والي ځانته پام وروااړوه.هغه د کړکۍ له څنګه ناري وهلې:

- دې خواته راشه او په دې لوبه کې منځګړی اوسه !

د دې غر خاوند دولوخوف و.د سیمینوفسکې د قطعې افسر.هغه چې له اناتول سره اوسېده. په جوارۍ او توره وهلو کې یې خورا لوی نوم لاره.

پېیر چې موسېده او په خوښۍ یې شاوخوا کتل،وپوښتل:

-په هېڅ مې سر نه خلاصېږي، څه خبره ده؟

اناتول غږ وکړ:

-ودرېږئ، هغه لا نشه شوی نه دی، راوړئ، یو بوتل راوړئ.

هغه له میزه یو جام را واخیست، هغه یې ډک کړ ،پېیر ته ور وړاندې شو او هغه یې څکلو ته وروبوله.

- لومړی باید جام پورته کړئ.

پيير، پيل وکړ، يو جام، بل جام او بل، تر ستر ګو لاندې يې هغه مست مېلمنانه څارل او د هغو خبرو ته يې غوږ نيولی و چې بيا يې د کړکۍ خوا کې ګڼه ګونه جوړه کړې وه. اناتول، پر له پسې هغه ته جام ډکاوه او ور ته ويل يې چې:

- دولوخف له انګريزي ستيفنس نومي ماڼو سره چې په دې مېلمستيا کې ګډون لري شرط تړلی دی چې هغه يعنې دولوخف، به د دغې کړکۍ نه چې د ودانۍ په دريېم پوړ کې دی، په داسې حال کې يو بوتل تر پايه څکې، چې دواړه پښې به يې د باندې ځړولې وي.

هغه چې وروستی جام ورته ورکاوه، وې ويل:

ژر، ژر، ښوره ! په سر يې واړوه، تر هغه چې کنډول تش نه کړې، کله دې پرېږدم.

پيير وويل:

-نه، نور يې نه غواړم، اناتول يې له مخې لرې پورې واهه او د کړکۍ خوا ته وروړاندې شو.

دولوخوف، چې انګريز له لاسه نيولی و، په داسې حال کې چې زياتره وخت يې اناتول او پيير ته کتل، د شرط، ټول شرايط يې په لوړه او خوږه ژبه، بيان کړل.

دولوخف، منځنۍ ونه، غوټه غوټه ويښته او شنې سترګې لرلې.هغه د ۲۵ کالو برېښېده. ده هم د ځمکني پوځ د ټولو افسرانو په څېر بريت خرئيل. نو له دې کبله د هغه خوله چې د هغه په ټول بدن کې د پام وړ وه، له ورايه ښکارېده. د هغه د شونډو کرښه ډېره ښايسته او د هر ليدونکي پام يې ځان ته ورګرځاوه.دهغه د پاسنې شونډې منځنۍ برخه چې د ټونګې بڼه يې پيدا کوله داسې پر لاندنۍ هغې را پرېوتې وه چې

ګواکې د خولې دواړو کنجونو کې يې د دوو موسکاوو دايمي تصوير جوړاوه. دغې خولې او شونډو، په تېره بيا خماري، ځير او ژور، د هغه څېرې ته هغه شان يو حالت ورباښه چې هېڅ امکان يې نه لاره، پام ځان ته وروا نه ړوي.

دولوخف، بډای نه و او نه يې کوم ځانګړي اړيکي او يا ټولنيز اغېز لاره. که څه هم هغه له اناتول سره چې د کال تر لسو زرو پورې روبله يې هسې خرڅول، اوسېده، مګر هغه داسې ژوند کړی و چې ټولو آشنايانو او نا آشنايانو، له اناتوله هغه ته زيات درناوي کاوه. هغه د هرې لوبې، لوبغاړی او د ټولو لوبو ګټونکی و. هغه به چې هر څومره څکل، عقل يې له لاسه نه ورکاوه. کوراګين او دولوخف، په دې پړاو کې د سن پترزبورګ په عياشانو کې، تر ټولو پېژندل شوي نومونه ياد بدل.

يو بوتل نوي شراب يې سره راوړل. دوو چوپړانو، هڅه کوله د کړکۍ چوکات چې د کړکۍ د بهرنيي سر، په ښکته خواکې ناستې ته خنډ جوړاوه، مات اولرې کړ. داسې برېښېده چې د دغه چوپړان هغو، نارو، سورو او سپاربنتنو لا پسې ورخطا کړي و چې له هرې خوا پر دوی وربدلې. اناتول، ديوه ګټندوی په څېر، کړکۍ ته نبږدې شو، زړه يې غوښتل چې کوم شي مات کړي. چوپړان يې پورې وهل او چوکاټ يې وښوراوه، خو دړه له ځايه هم و نه ښورېده.د ه .ايينه ماته کړه.

هغه پېير ته مخ وروا ړاوه اووې ويل:

-راځه زوروره !، وګورو چې ته څه کو ې؟

پېير، چوکاټ ته منګولې ورته کړې، د کړکۍ د ګوګل له تل نه خرپهاری اوچت او هغه د بلوطو له کلک لرګی نه جوړ شوی چوکاټ يې له بېخه را وويست.

دولوخوف وويل:

-درلرې يې کړئ او کنه بيا به سره و ايي چې له کوم ځيز نه مې لاسونه ټينګ کړي وو.

اناتول وويل:

-اې انګريزه !تا خو ويل چې باتې وهې، وادې وربدل؟اوس څنګه راضي شوې؟

پښير، بې له هغه چې جام په لاس له دولوخوفه ، سترګې بل پلو واړاوي، کړکۍ ته نږدې شو ، هغې کړکۍ ته چې په رانه اسمان کې يې د شنه سهار او ژيړې مازديګر ځلا له ورايه ښکاريده، هغه وويل:

-ښکاري چې راضي شوی دی...

دولوخوف بوتل په لاس کړکۍ ته ور پورته شو ، هلته ودريد او مخ يې مستو مېلمنو ته ور واړاوه، او په چغو چغو يې هغو ته وويل:

ـ غوږ شئ.

ټول چوپ شول.

- زه شرط وهم، پنځوس ايمپريالۍ شرط وهم.(هغه په فرانسوي غږېده ،ددې لپاره په فرانسوي چې انګريز يې په خبرو پوه شي،خو دهغه د فرانسوي چندان مزه نه وه).

مخ يې په مېلمستيا کې حاضر انګريز ته ور واړاوه:

زه په پنځوس ايمپريالۍ شرط وهم، که غواړې سل ؟

انګريز ځواب ورکړ:

- نه.هماغه پنځوس سم دي.

- ډېر ښه، زه په پنځوس ايمپرياله شرط وهم،زه د شرابو دغه بوتل بې له هغه چې له شونډو لرې کړم،ټول په يو وارڅکم،همدلته ددې کړکۍ نه بهر کېنم او هغه څکم.(هغه ټېټېږي او د کړکۍ د شاد ديوال وتلځای ښيي) همدلته کېنم او بې له هغه چې کوم ځای ټينګ کړم،

کولای شم یو بوتل همداسې په یوه سا تر پایه وڅکم، مني یئ؟
- انګریز وویل: ډېر ښه.
اناتول انګریز ته مخ ور واړاوه، هغه یې د کوټ له ټټر نه را ونیو. (دا چې د انګریز ونه ډېره ټیټه وه) ته به وایې چې له پاسه هغه ته ګوري، هغه ته یې په انګریزي ژبه د شرط، شرایط بیا بیاواورول.
دولوخف، جام ددې لپاره په کړکۍ وټکاوه، چې د مېلمنو پام ځانه ته ورواړوي او چیغه یې کړه:
صبر وکړئ، کوراګینه، غوږ شئ، که څوک دماغوندې بوتل تش کړي، زه هغه ته سل ایمپریاله ورکوم.
انګریز سر وښوراوه، خو دا څرګنده نه شوه چې په دې نوي شرط کې هم ګډون کوي که نه؟ اناتول انګریز نه پرېښود. سره له هغه چې، هغه د سر په ښورولو دا څرګندوله: چې په هر څه پوه شوی دی، مګر اناتول هغه ته د دولوخوف خبرې په انګریزي ژباړلې. یو ډنګر ځوان چې د سورو پوځیانو له ډلې نه و، (دا په اروپا کې یوه پوځي ډله وه چې په زړورتیا کې پېژندل شوې وه) چې نن شپه یې شرط بایللی و، پاس کړکۍ ته ور وخوت، له کړکۍ نه یې سر وویست او ښکته یې وکتل، هلته یې ښکته د پلو د لارې تیږې ولیدلې، چیغه یې کړل او وې ویل: وای، وای.
دولوخف، غږ پرې وکړ:
-دریش، او افسر یې چې د خپلیو سګکونه یې یو په بل کې بند شوي وو، له کړکۍ نه ښکته کوټې ته راوارتېره.
دولوخف، ددې لپاره چې د شرابو بوتل په آسانۍ را واخلي، هغه یې د کړکۍ په تادرۍ کې کېښود. په خورا احتیاط او کراره د کړکۍ منځنۍ برخې ته ور وخوت، پښې یې ښکته ځوړندې کړې، لاسونه یې

د کړکۍ دواړو خواو ته اندازه کړل، هر څه یې وآزمایل او کرار کېناست. لږ بښۍ او بیا کېښې خوا ته وخوځېد او بیا یې ځان وآزمایه. لاس یې را ښکته کړ او بوتل یې را واخیست. که څه هم هوا پوره رڼه شوې وه ولې بیا هم اناتول دوه شمعې راوړې او د کړکۍ دواړو خواو ته یې کېښودې. ټول د کړکۍ خوا ته ور ټول شوي وو. انګریز له ټولو وړاندې ولاړ و. پېیر، خندل، خو هېڅ یې نه ویل. د مېلمنو یو تن چې تر ټولو په حال او ځیرک بریښېده، خو د وحشت او وېرې ښې یې په څېرې کې څرګندې وې، په خورا خراب طبیعت، ناڅاپه تر نورو نه ځان وړاندې کړ او په داسې حال کې چې هڅه یې کوله د دولوخف ګریوان ته لاس ور واچوي، وویل:

- ښاغلو، دا احمقانه چارې دي، ځان په لوی لاس وژني.

اناتول هغه ودراوه، او وې ویل:

- ګوره، چې لاس ور نه وړې، که هغه وډار کړې، پوهېږې چې وروسته بیا څه کېږي. هو، هغه به ځان له لاسه ورکړي، پوه شوې؟

دولوخف بیا د کړکۍ دواړو خواو ته لاسونه ولګول، او په داسې حال کې چې خپل ځان یې لا پسې ټینګاوه، او خپلې خبرې یې د خپلو نازکو او سره مروړلو شونډو په مینځ کې ژولې، ټولو ته سر وښوراوه او وې ویل:

- آن، که یو تن هم زما ددې کار خنډ شي، یا کومه خبره په کې وکړي، له همدې کړکۍ نه به یې لاندې وارتیږم، پوه شوې؟

دا خبره یې چې پای ته ورسوله، اورمېږ یې تاو او لاسونه یې ښکته کړل، بوتل یې را واخیست، لوړ یې کړ او شونډو ته یې ور پورته کړ، سر یې شا خوا ته وګرځاوه، او خپل وزګار لاس یې د انډول د ساتنې لپاره پورته کړ. له هغو چوپړانو نه یو تن چې د ماتو شویو ښیښو د ټوټو

په ټولولو لګیا و، مخامخ یې کړکۍ او د دولوخف شا ته کتل او ځای پر ځای وچ پاتې و. اناتول داسې منګ و چې ته به وې په ویښه وېده دی. انګریزي د پربړ شونډي مېلمه له ځنګه کتل. هغه سړی چې دولوخف ته یې له ورنېږدې کېدو راستون کړی و، ځان د کوټې کونج ته رسولی او په یوه کټ کې مخ په دیوال پروت و. پیېر چې پر شونډو یې موسکا ورکه شوې وه، خپله ویرژلې څېره یې په لاسو پټه کړې وه، ټول چوپ وو. پیېر یو وار لاسونه له سترګو لرې کړل. دولوخف هماغه شان ناست و، مګر سر یې دومره د شا خوا ته زیات ګرځېدلی و چې جړ جړ ویښته یې د کمیس له غاړې سره لګېدل. د هغه، هغه لاس چې بوتل یې نیولی و، کرار کرار پسې لوړېده، مګر له ډېرې هڅې رېږدېده. بوتل چې په کومې چټکۍ تشېده، په هماغې چټکۍ د هغه لاندې برخه پورته تله او ځکوونکې(د دولوخوف) سر لاد شا خواته ځړېده.

پیېر په زړه کې وویل:

- دا څومره اوږده شوه؟ ده ته داسې وبرېښېده چې ګواکې نیمه ګړۍ تېره شوه. په همدې وخت کې ناڅاپه، دولوخف په ملا کې د شا پلو وخوځېد، او لاس یې په عصبې ډول ورېږدېد. دغه ټکان دې ته بس و چې د ده ټول ځان چې د کړکۍ د تا درۍ پر یوې نرۍ دړې ناست و، بې انډوله کړي. ټول بدن یې ښکته خوا ته تکل کړی و، لاس او سر یې د انډول په هڅه لا پسې په رږدېدو شول. یو لاس یې چېرته د بندېدو په دې هیله پورته خواته لاړ چې کوم ځای کې ټینګ شي، مګر بې له ګټې بېرته را ولوېد. پیېر، بېرته سترګې پټې او له ځانه سره یې وویل چې نور به یې هېڅکله بېرته نه خلاصوي. خوناڅاپه یې داسې وانګېرله چې د هغه ګرد چاپېره هر څه په خوځېدا شوي دي، سترګې یې پرانیستې وې او لیدل یې چې دولوخف، د کړکۍ د تادرۍ پر سر ولاړ دی، رنګ

يې الوته دی، خو خاندي.

-درواخله !تش دی !

دولوخوف دا وويل او بوتل يې، انګريز ته ور وارتيره. هغه په چټکۍ بوتل ونيو. دولوخوف چې له کړکۍ نه کوټې ته را ګام کړل، د هغه د سا له څپو نه د شرابو بوی اورېدل کېده.

د افرين او خورا ښه ،چيغې،له هرې خوا اورېدل کېدې،دغه ته شرط وايي،بلا کوي،بلا.

انګريز له جيبه بکس را ايستلی و او پيسې يې شمېرلې. دولوخف، چې وروځې يې برندې نيولې وې، آرام ولاړ و. پيير، په چټکۍ کړکۍ ته ور ګام او چيغه يې کړل:

- ښاغلو، څوک چمتو دي چې له ما سره شرط ووهي؟ زه هم دا کار کولای شم. اصلا شرط ته اړتيا نه ليدل کېږي، همدا سې بې شرطه غږ وکړئ چې يو بوتل راوړي. کټ مټ، همدا چاره زه هم سرته رسولی شم، هلۍ يو بوتل راوړئ.

دولوخف په خندا وويل:

- پرېږدئ، پرېږدئ، اوس به وګورو چې څه کوي.

له هرې خوا نه هر ډول او بېلا بېل غږونه واورېدل شول:

-لېونی شوی دی، هېڅوک دې نه پرېږدي، لا به کړکۍ ته نه يې رسېدلی او په وينو کې به سرسام شوی يې.

پيير، چې له مستۍ نه مست و، چغې يې وهلې:

-غواړم وې ښيم،هغه چې سخت نشه و ،په خورا کلکه يې ميز ته ګوزار ورکړ او د کړکۍ پلو څښېده.

هغه يې له لاسه سره راونيو، مګر دی دا سې غښتلی و، چې هر څوک به ورنږدې کېدل، هغه به يې دا سې بېرته پورې وهل چې مه کوه

پوښتنه.

اناتول وویل:

- داسې په اسانۍ یې نه شي کولي راتم کړي، پربیږدئ چې په تېر اېستو یې راتم کړو.

ده پر هغه غږ وکړ:

-ګوره !زه له تا سره شرط وهم، مګر سبا ته، ځکه اوس ټول خلک غواړي خپلو کورونو ته لاړشي، اوس موږ ځو د...کره.

پېیر لا پسې چیغه کړه:

-ځو ،خو دا اېږ هم له ځانسره بیایو.

هغه اېږ ته غېږ ورکړه ،هغه یې کېښکود ،پورته یې کړ او له هغه سره د کوټې په منځ کې په ګډېدا شو.

۷

سردار وا سیلي، خپله هغه وعده چې د اناپالوفنا په مېلمستیاکې یې له شهزادګۍ دروبڅکایا سره د هغې د یوازیني زوی باریس د کار په اړه کړې وه، پر ځای کړه. د هغه په هکله ټولواک ته وړاندېز شوی و او هغه او د نورو هیلمندو برخلاف د دویم برېدمن په رتبې د سیمونوفسکې د ګارد په یوه کنډک کې ګمارل شوی و، خو د ټولو هڅو سره سره باریس نه د لوړپوړو افسرانو او نه د کوتوزوف دیاورانو ډلې ته لاره پیدا کړای شوه.

انامیخایلوفا د اناپاولوفنا تر مېلمستیا وروسته سمدلاسه، مسکو ته راستنه او مخامخ د خپلو بډایو خپلوانو، د رستوفیانو کورنۍ کره لاړه. هغه په مسکو کې تل همالته او سېدله. د هغې نازولی بورنکای (باریس) چې په دې لنډو ورځو کې د مور په هڅو په خورا ښه قطعه کې منل شوی و، هغه له ماشومتوبه، په همدې کورنۍ کې را لوی شوی و او له کلونو راهسې یې په همدې کور کې ژوند کاوه. د غه قطعه لا د اګست په لسمه له پترزبورګه خوځېدلې وه. باریس چې د کالیو او نورو کېړو د اخیستلو لپاره په مسکو کې پاتې شوی و، باید دلارې په اږدو کې د رادزیفیلوف، په سیمه کې هغه ته ځان رسولی وای.

په هماغه ورځ د رستوف کورنۍ دوې کالیزې لمانځلې. د کورنۍ د مور او د هغو د کشرنۍ لور. دا دواړه ناتالیا نومېدې. دوی، د نوم د ورځې جشن لمانځه. لویه مېلمستیا وه. څو آسیزه ګاډیو، له سهاره د

مبارکۍ ویونکو ډلې د پاوارسکایا ،واټ ته چې د رستوا دکورنۍ مانۍ هلته ولاړه وه، رسول. دا مانۍ په ټول مسکو کې خورا پېژندل شوې مانۍ وه.ګاډیو نه یوازې مېلمانه راوستل بلکې هغوی یې بېرته خپلو ځایو ته رسول.ګرافینې رستوا او د هغې مشره لور د مېلمنو له هرې ډلې سره چې څو شېبې به دمبارکۍ لپاره کېناستل او بېرته یې خپل ځایونه نویو رارسېدلو مېلمنو ته پرېښودل،دهرکلي په لوی مېلمستون کې ناستې وې.

ګرافینه رستوا (ګرافینه او ګراف -د روسیې په امپراتورۍ کې د سردارانو ،خانانو ،اربابانو او نوابونو په شان ټولنیز درېځونه و) پنځه یا شپږ څلویښت کلنه بر ښښېده. د هغې له ډنګرې څېرې نه چې د ختیځ خلکو ته ورته وه،دا له ورایه څرګنده وه چې د پر له پسې ماشوم زیږونې له کبله (دولس ماشومان یې زیږولي وو) خورا ،خواره شوې وه. د خوارۍ له لاسه کرارې خوځېدنې او نرمې غږېدا ،هغې ته داسې حالت وربښلی و چې د هر چا درناوي یې ځان ته زیاتاوه.

شهزادګۍ انامیخایلوفنا دروبڅکایا ، چې د کورنۍ غړې ګڼل کېده، هم له هغو سره ناسته وه، مېلمنو ته یې هر کلي وایه او په خبرو اترو یې کې ګډون کاوه. تنکیو پېغلو او زلمیانو چې نه غوښتل یې دمېلمنو په هر کلي کې ګډون وکړي، بلې کوټې کې را ټول شوي وو. ګراف رستوف به نه یوازې ټولو رارسېدونکو مېلمنو ته هر کلي وایه بلکې دتګ په وخت کې به یې هغوی تر وتلو بدرګه کول او هر یو به یې غرمنۍ ته رابلل،او ویل به یې:

ګرانه، د ځان او د خپلو دوو ګرانو له خوا چې د هغو په ویاړ دا مېلمستیا جوړه شوې ده، ستاسو د راتلو له امله مننه کوم.

هغه ټولو ته، دهغو ټولنیز درېځ او عمر ته له پامه پرته، که به تر ده

نه په ټيټ دريځ کې و که لوړ، ګران ويل. هغه همدا سې پر له پسې ويل:
- هېر مه نه شئ، ګرانه. که نننۍ غرمنۍ ته رانه شئ، زه به خوا شينى شم.

تاسو به له موږ سره غرمنۍ کوئ، د ټولې کورنۍ په نامه د زړه له کومې له تاسو نه هيله کوم چې موږ ته ويار راوبښئ ګرانه!

د هغه خوشاله، چاغه خريل شوې څېره، د دغو يورنګه او تکراري خبرو د ويلو په وخت کې چې ټولو ته درناوي او يو ډول ټينګ لاس ورکولو يې ملتيا کوله، د ټولو لپاره يو ډول تکراريې بڼه پيدا کړې وه او هېڅ ډول بدلون نه په کې ليدل کېده.

ګراف به چې هر وار کومه ډله مېلمانه بدرګه کړل، يو ياڅو تنه ښځينه يا نارينه پاتې مېلمنو ته په بېرته راګرځېدو سرسم به يې، لاس لرونکې څوکۍ پورې وهله، د هغه چا په شان به چې خوښېږيي او يا غواړي وخت په خوښۍ تېر کړي، په خوښۍ کېناست، لينګي به يې سره خلاصول، لاسونه به يې پر څنګونو کېښودل، خپل لاس او پښې به يې په انډول کې ساتل، د راتلونکې ورځې د هوا اټکل به يې کاوه، کله به په روسي او کله به يې هم په خورا بدې خو په ډېر ډاډ په فرانسوي ژبې د مېلمنو د حال پوښتنه کوله او له دې سره به يې په خورا ستومانتيا خو د مېلمه پالنې په روحيې، پر خپل تک شين سر، څه لږ پاتې سپين او نري ويښته په خورا ځېرتيا سمول. تر هرکلي وروسته به يې مېلمانه، ډوډۍ ته وربلل. کله کله به يې چې دا چاره له پيل نه راپيلوله، د چوپړانو د ناستې، له هغه دالانه چې د نارنج بڼ ته ورته و، تېرېده او هغه مرمرين او لوى مېلمستون ته به ورغى چې د اتيا تنو لپاره به په کې د ډوډۍ ميز جوړېده او د هغو چوپړانو څارنه به يې کوله چې د ميزونو او پرهغو د سپين زرو، چنيو او ښکليو د ستمالونو په جوړولو او ټولولو

به لګیا وو. هغه به دیمتري وا سیلوویچ چې یو سیال سړی او دده یاور او دټولو چارو څارونکی و، ځانته رابالله او ویل به یې:

-ګوره میتنکا ! پام کوه چې هر څه خورا ښه وي.

هغه چې په ډېرې مینې جوړ شوي لوی میز ته کتل، ویل یې:

-او ! هو کې ! همدا ډېر ښه دی. په میز جوړولو کې تر ټولو غوره د خوړولو ټولول دي.

هغه چې ډاډمن اسویلي ویسته، بېرته د هرکلیو کوټې خواته وخوځېد.

په دې شېبه کې د سردار یو غټ چوپړ چې خورا پلن او څورب او تل به یې په تنګ راتګ کې د هغه ملګرتیا کوله، د مېلمستون مخکې راښکاره شو او غږ یې وکړ:

-مارینا لوفوفنا کوراګینه او دهغې لور !

ګرافینې تر لږ فکره وروسته، خپله زرینه تنباکو مروړه چې د خاوند څېره یې په کې وهلې وه، بوی او په پزې کې یې د تنبکو تر اچولو نه وروسته وویل:

-دا مېلمستیاوې مې نور نوله ژونده باسي. ښه، ښه ! دا به یوه له وروستیو مېلمستیاوو نه وي چې جوړو وي یې.

دغه ښځه چې د ځانغوښتنې یوه بې سارې نښنه وه، په غم لړلي آواز چې ګواکې ویل یې: ښه ده... مهرباني وکړئ.

په دې وخت کې یو جګه، څوربه د ځانګړې ادا مېرمنه، سره له خپلې ګرد مخې خندنۍ لور سره چې د کمیسونو شغهارېې له لرې اورېدل کېده، مېلمستون ته راننوتې.

- اه ! ګرانې ګرافینې، مودې مودې کېدې چې ناروغه وه... د رازموفسکې د کورنۍ په ښادار کې... ګرافینه اپره کسینه.. زه خورا

خوشاله شوم...

دښځو د غرېدا شر او شور چې په چټکۍ یې خبرې کولې او دیو بل خبرو په منځ کې سر لوېدې، دهغوی خبرې چې د میزو او څوکیو د وړاندې وروسته کولو سره مل وې، تر هغه به اوږدېدې چې دوی به سترګه په لاره وې چې په هغو کې د لومړني ځنډ نه ګټه واخلي او داوږدو کمیسونو د شغهار په شور کې پاڅي او ووايي:

- له لیدو نه مو دزړه له کومې... ګراني مورې ستاسو روغتیا... اغلې اپره کسینه. او تر دې نه وروسته بیاهم د اوږدو کمیسونو په شغهار او شر وشور کې د جامې اغوستلو دالان ته ورتېر شي، خپل درانه یانري کوټونه واغوندي او د کورونو په لور وخوځېږي.

په مېلمستیا کې سخته ګوښه ګوښه، شر او شور، اړ دوړ او شور ماشور روان و، خو د مېلمستیا ټولې خبرې، د هغې ورځې په یوه مهم خبر را تاوېدې. دا خبر د زاړه، پېژندل شوي بډای د دویمې کاترینې د زمانې تر ټولو نه د خورا ښکلي نارینه زاړه سردار، بېزاوخوف د ناروغۍ او د اناپاولو فنا شرير، په مېلمستیا کې د هغه د نا مشروع زوی پېبير، د ناوړه کړو په اړه وې.

یوې مېلمنې وویل:

- ځومره مې په دې خوار سردار، زړه سوځي. د هغه روغتیا هسې هم مزه نه وه، خو. اوس یې چې زوی د اسې ګلان کړلي، د هغه روغتیا به لا پسې خرابه شي او کبدای شي هغه له پښو وغورځوي.

ګرافينې (ګرافينې) وپوښتل:

- څه خبره ده؟

هغې داسې ښودله، چې ګواکې دا په دې نه پوهېږي چې دا مېلمانه د څه په اړه غږېږي، حال دا چې، له پنځلس وارو نه یې زیات واورېدل

چې هغوی ټول د سردار بېزاوخوف د ناروغۍ په لاملونو خبرې کوي.
ګرافینې وویل:
- دا اوسنۍ ښوونه او روزنه، بالکل بل ډول ده. دا ځوان له هماغه ورځې چې بهر ته تللی و، هماغه شان په خپل حال پاتې شوی دی. اوس لا خلک وايي چې هغه په دې وختونو کې په پترزبورګ کې داسې رسوايي جوړه کړې وه چې پولیس اړوتل هغه تر ښارنې لاندې له هغه ښاره وشړي.
ګرافینې وویل:
-عجیبه ده، ښه غږېږئ، دا څنګه پېښه وه.؟
شهزادګۍ انا میخایلوفنا، د نورو د خبرو په منځ کې ور ودانګل او وې ویل:
- هغه ډېر بد دوستان ټاکلي دي.چې بد ګرځي بد به پرزي. د سردار واسیلي زوی،هغه او بل کوم دولوخف نومي افسر ،درې واړوو، خدا زده، څه بدنامۍ پیل کړي دي.دوه تنه یې جزايي شول. دولوخف له افسرۍ نه ،د سربازۍ رتبې ته ټیټ شوی دی، د بېيزاوخوف زوی یې مسکو ته شړلی ،خو داناتول کوراګین ګناه د هغه د پلار په لحاظ ورته ښښل شوې ده، مګر سره له هغه هم د پترزبورګ نه ویستل شوی دی.
ګرافینې پوښتنه وکړه:
- دا نو دوی څه کړي دي؟
مېلمنې وویل:
- دوی له داړمارانو هېڅ کم نه دي، خدای دې سرې ترې ساتي، په تېره بیا له دولوخفه، هغه خو د ماریا ایوانوفنا دولوخوفې، زوی دی. خورا درنه مېرمن ده، خو هغه څه کولای شي. هغه درې تنو، کوم ابېږ خدا زده له کومې را پیدا کړی،هغه یې ځان پسې کومې کراچۍ کې کېښولی

او بیـا یـې د لوبغـاړو ښـځو کورتـه وروسـتلی دی، جنجالونـه جوړشـوي، خلک اړوتـي، لـه پولیسـو مرسـته وغـواړي. مګـر هغـوی د پولیسو سرمامور، له هماغه ابړ سره شا په شا تړي او کوم لوی مردار ډنډ ته ور ارتیږي. ابړ لامبي او سرمامور هم له هغه سره اوړي را اوړي.

ګراف چې له خندا نه یې بډوډي کلک کړي وو ،وویل:

- ګرانه ! دا نوعجیبه کیسه ده.د سرمامور حال ښه دننداروو.

- اخ !دا څه وایئ ښاغلیه سرداره.

خو ښځو بې ارادې خندل او خندا یې درولی نه شوه.

مېلمنې دوام ورکړ:

- پـه یـوډول نـه ډول هـر څنګـه چې و، د پولیسـو سرمامور یـې سره وژغوره.

هغې دوام ورکړ:

-داهـم د ګـراف کېریـل ولادیمیـروویچ بېزاو خـوف زوی پـه داسـې هوښـیارۍ ننداریزې لوبې جوړوي.څومره یې د هغـه د ښـې ښـوونې او روزنې په اړه سره ویل چې داسې دی او هسـې دی. ګورئ چې د بهرنـۍ روزنې پای چېرې ورسېد ! هیله لرم چې دلته څوک د هغـه پـه بدا یتوب تېرنه وزي او خپل کورته د هغه د تګ راتګ لاره خلاصـه نـه کـړي. چا غوښتل چې له ما سره یې پېژندګلوي وشي ! هېڅکله او پـه هېـڅ ډول بـه دې پېژندګلوۍ ته غاړه کېنږدو. خدای دې نه کوي،زه پېغلې لورګانې لرم.

-ګرافینه لږه تېته شوه او له هغو نجونو نه یې چې لاترا وسه داسې ښودل چې ګواکې څه نه اوري،مخ واړاوه او وې پوښتل:

- تاسې لـه څـه نـه داسې وایي چې دا ځوان ډېر بد ای دی؟ د مشـر ګراف اولادونه خو ټول لـه بې نکـاح ښـځو نـه پیدا شوي دي. هغـوی د

میراث حق نه لري. ویل کېږي چې پېیر هم همداسې دی، ارمونی دی.

مېلمنې دواړه لا سونه جګ کړل او وې ویل:

-داسې انګېرم چې ارموني ماشومان یې له شلو اوښتي دي...

شهزادګۍ انامیخایلوفنایې بیا خبرو ته ورننوته او دا هڅه یې کوله چې له لویانو او اعیانو سره خپله پېژندګلوي نورو ته ور ښکاره کړي، په ډېره خوږه خو زارۍ وزمه بڼه یې وویل:

- اوس به زه درته ووایم، ټول خلک پوهېږي چې ګراف کېریل ولادیمیرووېچ څه ډول سړی دی. له هغه نه په رښتیا دخپلو ماشومانو شمېره له یاده وتلې، خو دا پېیر، هغه ته تر ټولو ګران و.

ګرافینې وویل:

- خورا زوړ ښایسته سړی و. ما وروستی ځل همدا پروسږکال ولید، د هغه په رنګ ښکلی نارینه ما کله نه و لیدلی.

انا میخایلوفنا، خبره ور غبرګه کړه:

-اوس بالکل بدل شوی دی. غواړم ووایم چې سرداروا سیلي، دښځې له پلوه د هغه د ټولو شتمنیو میراث تر لاسه کوي. خو پلار ته، پېیر ډېر ګران و. د هغه روزنې ته یې هم ځانګړې پاملرنه کړې وه. آن ټولواک ته یې هم لیکلي و..هېڅوک اوس نه پوهېږي ،خدای مه کوه، که هغه په رښتیا ومري(اوس د هغه حالت دومره ژوبل دی چې هره شېبه د هغه وروستې سا ته سترګې په لاره دي.آن داکټر لورن یې(فرانسوي طبیب ،چې د پتېرزبورګ د مخورو دارو درمل به یې کاوه) له پترزبورګ نه ده ته راوستی دی، خو دا اوس لا پوره څرګنده نه ده، که هغه ومري، د هغه دا بې پایه شتمني به چاته رسي؟ پېیر ته، که سردار واسیلي ته؟ څلویښت زره کسان او میلیونهاو روبله نغدې. زه پوره له دې نه خبره یم.ځکه سردار واسیلي په خپله ما ته ویلي

و چې کېرېل ولادیمیروویچ خو زما د مور د ماما د زوی ماما کېږي. او هغې دا خبرې په داسې بې پروايی کولې، چې ګواکې هغې ته هېڅ اهمیت نه لري او زیاته یې کړه:

-هغه د بوریا دیني پلار هم دی.

مېلمنې وویل:

سردار واسیلي پرون شپه مسکو ته رارسېدلی دی،ویل کېږي چې هغه د پلټنې کوم ماموریت ته روان دی.

ګرافینې وویل:

- مګر خبره دې زما او ستاسو ترمنځ وي، دا یوه هسې پلمه ده. هغه، د دې لپاره راغلی دی چې له نېږدې نه د ګراف کېرېل ولادیمیروویچ حال وګورې چې په رښتیا همداسې ژوبل دي چې خلک وایي که څنګه؟

ګراف، چې کله پوه شو، چې مېلمنه د هغه خبرو ته غوږ نه نیسي، مخ یې د نجونو پلو ور واړاوه او وې ویل:

- ګرانه، مګر هغه ننداره به، خورا په زړه پورې وه. هو، زه همداسې فکر کوم. زه داسې انګېرم، چې د پولیسو سرمامور ،ښه د خندا او ننداري وړ و. زه به یې اوس تاسو ته پېښنې وکړم.

په دې وخت کې یې لاسونه ګواکې داسې ښورول لکه سرمامور چې به له اېږ سره په اوبو کې ښورولي وي. بیا یې کړس کړس خندا پیل کړه. له دې خندا سره، د هغه څورب او لوی بدن، د هغو کسانو په شان چې له ډېرو خوړو او څکلو تند شوي وي په ځانګړي توګه رېږدېده. هغه تر خندا وروسته وویل:

مهرباني وکړئ، غرمه به له موږ سره تېره کړئ.

****

۸

يوه چوپتيا خوره شوه. ګرافينې مېلمنې ته کتل هغې چې خوره موسکا کوله، دا يې هم نه پټوله که مېلمانه همدا شېبه پاڅي، لاړشي او ووځي، هېڅوک به هېڅکله له هغه ګيله هم نه کوي. د مېلمنې لور چې خپله لمن لا دمخې را ټوله کړې وه، په پوښتنيز غلچک يې مور ته کتل، په دې وخت کې ناڅاپه د څنګ له کوټې نه د نارينه او ښځينه چټکو منډو دا سې آواز وا ورېدل شو چې د دوی خوا ته را روان دي. د هغو د يو تن پښه په کومه څوکۍ کې ونښته او ولوېده. يوې دياړلس کلنې نجلۍ چې د خپلې نازکې او نرۍ لمنې لاندې يې څه پټ کړي و، په منډه منډه تالار ته را ننوته، خو کله چې د تالار منځ ته را و رسېده، ودرېده. دا سې ښکارېده چې هغې د خپل تګ اندازه نه ده لګولې او په خپل وخت درېدلې نه وه، ځکه معلومېده چې هغې دالان ته د را ننوتلو هيله نه لرله. په همدې وخت کې يوه زده کوونکې چې سوربخن غاړی کميس يې پر غاړه و، د ګارډ يو افسر، يوه پنځلس کلنه نجلۍ او يو ژېړ رنګه هلک چې د ماشومانو کرتۍ يې پر غاړه وه، د دالان د وره په خوله کې را ښکاره شول. ګراف، پاڅېد، وخوځېد، غېږ يې پرانيسته او په منډه له راغلې نجلۍ نه يې لاسونه تاو کړل، په لوړه يې وخندل او چيغه يې کړل:

- دا هم د ننۍ کاليزې او بنده ار خاونده، زما ګرانه ناتاشا!

ګرافينې چې د خورا سخت دريځۍ ځانښودنه يې کوله، وويل:

- ګرانې، هر کار خپل وخت لري.
هغې خاوند ته مخ ور واړاوه، او وې ویل:
-نتالي، ته هغه ډېره نازه وې.
مېلمنې کمکۍ نجلۍ ته وویل:
- سلام ګرانې، جشن مو مبارک شه! وروسته یې ګرانې ته مخ ور واړاوه او زیاته یې کړه:
- ډېره ښایسته نجلۍ ده.
تور سترګې، لویه خوله ،نه چندان ښایسته نجلۍ خو ډېره خوځنده وه. ښکلې، ماشوم ته ورته اوږې یې چې په منډو کې کمیس ترې ښویېدلې و بربنډې شوې وې، تور، ګونځې ګونځې کاکل یې له تندی نه شا ته وهلی و، مړوندونه یې نازک او لوخ وو، په لنډه پرتوګ کې یې نري خو ډنګر ورنونه یې له ورایه برېښېدل، په داسې حال کې چې د بوټونو بندونه یې پرانتې و،په دا منګ داسې خوږه او زړه وړونکې برېښېدله چې نور نجلۍ ماشوم او ماشوم لا پېغله نه ګڼله کېږي.
ځان یې د پلار له غېږې راوویست او مور ته یې ور منډه کړه. بې له هغه چې د مور ویناوو ته غوږ شي، ځان یې د هغې پر اوږو، په پراته تور شال کې ومروړه او په خندا شوه. هېڅ نه و ښکاره چې ولې خاندي، خو په خندېدو خندېدو کې یې په ژولې ژبه د هغې نانځکې په اړه خبرې کولې چې تر خپلې ګونځې شوې لمنې لاندې یې راویسته.
- ګورئ، زما نانځکه، ګو... ر ... ئ.
ناتاشا، نور نه شو کولای خبرې وکړي، هر څه یې تر پامه زیات خندني برېښېدل. په مور یې ځان ور وارتیره. او داسې په لوړ اواز یې خندل چې ټول، آن هغه وچه او غمجنه مېلمنه هم بې واکه په خندا شوه.
مور یې په یوې ترخه خوله ،له ځانښودنې نه په ډک ډول هغه له ځانه

لرې کړه او وې ویل:

- څه، څه، له دې ځایه لاړه شه. هغې چې مېلمنې ته مخ اړاوه، وویل:

- دا مې کمکۍ لور ده.

هغې د کومه شېبې لپاره د مور له تور شاله سر را وویست او تر ستر ګو لاندې یې د خندا او ژړا په مینځ کې هغې ته وکتل او بېرته یې ژر مخ پټ کړ.

مېلمنې، ځان اړ وګاڼه چې د دې کورنۍ پېښې ستاینه او دا یې ښه وګڼله چې په یو ډول نه یو ډول د هغې سره لېوالتیا ښکاره کړي، نو هماغه و چې ناتاشا ته یې مخ ور واړاوه او ورته وې ویل:

- وګوره، را تـه ووایـه، ګرانې !دا ماشوم (نانځکه) ستاسو څه کېږي، دا سې ښکاري چې لور دې ده.

د ناتاشې هغه څه خوښ نه شول چې د غه مشره مېلمنه په غرور خو ،د ماشومانو په ژبې له دې سره غږېږي، نو ځکه یې ځواب ور نه کړ، مګر هغې ته یې برند برند وکتل.

په دې وخت کې، د ځوان نسل ډله، باریس هماغه د ګارد افسر د شهزادګۍ انامیخایلوفنا زوی، محصل- نیکولای د ګراف مشر زوی، او سونیا - د سردار ۱۵ کلنه خورځه او د هغوی تر ټولو کوچنی زوی پتېروشه، ټول په مېلمستون کې ځای پر ځای شول. هغوی په برالا تو ګه هڅه کوله خپل هغه شور او خوښي چې د هغو له هر غړي نه وربېده په ډېر نزاکت وساتي. دا ښکاره وه چې تالار ته له بلې کوټې نه په تلوار تر راتګه مخکې ،هلته د دوی خبرې او کیسې تر هغه څه او خبرو نه چې دلته د ښار د آوازو، د هوا د حالتو او د ګرافینې اپرېکسنې په اړه کېدې، خورا په زړه پورې وې. هغوی کله نا کله کولای شول یو بل ته ور وګوري او نه یې شو کولای د خپلو خنداوو.مخه ونیسي.

دوه زلميان، محصل او د ګارد افسران وو، هغوی له ماشومتوبه ملګري، هم منګه او ښکلي وو، خو يو بل ته هېڅ ورته نه وو
باريس، ښکلی، لوړ او ژير ځني و، هر غړی يې ډېر ښکلی، يو له بل سره جوړ، ښکلې څېره او آرامه طبيعت يې درلود. نيکولای منځنۍ ونه او ورين تندی، ويښته يې ګونځ ګونځ، پر پاسنۍ شونډه يې د ويښتو نرۍ کرښه را پيدا شوې وه. د ځوانۍ شور او مستي يې له څېرې ورېده. نيکولای مېلمستون ته د رارسېدو سره تک سور شو. داسې برېښېده چې په زړه کې څه کري او ريبي، خو د ويلو لپاره څه موندي نه شي چې وې وايي، مګر باريس سمدلاسه، خپله آرامتيا ببرته پيدا کړه، په ډېرې آرامۍ او تورکماره ژبه يې وويل:
- دا نانځکه مور، لا د ځوانۍ او پېغلتوب له هغه وختونه پېژني، چې پزه يې لا داسې کړه شوې نه وه، او که حافظه يې له ده سره ملګرتيا وکړي کولای شي ووايي چې په دې وروستيو پنځو کالونو کې داسې زړه او ژوبله شوې ده چې سر يې، بې ارادې داخوا اخوا ترې خوځېږي.
هغه چې دا خبره وکړه، ناتاشې ته يې وکتل، مګر ناتاشا له هغه مخ واړاوه او خپل کشر ورور ته چې سترګې يې د بې غږه خندا له زوره سره ورغلې وې، وکتل. هغه د هغه زور له کبله چې پر ځان يې راوړی و، ريږدېده. همدا چې د زغم او توان اندازه يې پای ته ورسېده، د مور له څنګه يې ودانګل او په هغې چټکۍ چې ځومره يې پښو کولای شو، له مېلمستونه د کوټې پلو ته منډه کړه، خو باريس نه خندل، په داسې حال کې چې موسکا يې پر شونډو خوره وه، مور ته يې وويل:
- مور جانې، داسې ښکاري چې تاسو هم چېرته تلئ، ګاډۍ ته اړتيا شته؟
مور يې په موسکا وويل:

- هو ، ورشه، ورشه، ګاډی برابره کړئ.

باریس په آرامۍ له تالاره ووت او په ناتاشا پسې لاړ. دوی پسې غبرګ، هغه ښورب وړوکی هلک چې، د مېلمستیا د پای ته رسېدو له امله یې په تندي کې د خفګان نښې ښکارېدې، هم ور منډه کړې.

۹

د ځوانانو په ډلې کې، د ګرافینې، د مشرې لور نه پرته(چې څلور کاله تر خپلې خور نه مشره وه او د چټو پېغلوچم یې کاوه)، هغه مېلمنه، نیکولای او د ګراف خورځه سونیا هم په مېلمستون کې پاتې وو. تورسترګې سونیا په ملانرۍ ډنګره، میناتوره څېوره، تر اوږدو ښو لاندې ملال کاته، اوبدل شوې دوه واره تر سر تاو شوې تورې کوڅۍ، تاند مخ، نرۍ غاړه، په تېره بیا بربنډو دنګرو لاسونو او د ښکلیو مړوندونو ژېړ رنګ یې، له لیمو سره سیالي کوله. په څپه ایزه تګ، د نرمو، ښکلو غړو په چټکۍ او ځیرکتیا خوځېدا، هغه پیشونګوري رایادوو چې ډېر ژر به هغه په یوه شیطانې او دوکمارۍ پشو بدلېږي. پر شونډو خوره موسکا یې په بنډارکې له روانو مرکو او خبرو اترو سره د ګډون دلېوالتیانښه وه، خو هغې د پېغلتوب، اوږدو ګڼو ښولاندې غلچک، په سودایي توګه جګړې ته تلونکي د ماما زوی ته ورګنډلی و. د هغې غولونکې موسکا، ان یو شېبه هم څوک نه غولول. ټولو ته ځرګنده وه چې هغې له دې کبله پیشو له ځانسره راوړې وه چې په دې پلمه په چټکۍ هغه وتښتي او د ناتاشا او باریس په څېر د خپل ماما له زوی سره له تالاره ووزي او دوی خپل جلا بنډار پیل کړي.

ګراف، مېلمنې ته مخ وروا ړاوه او خپل زوی نیکولای ته یې په اشارې کې وویل:

هو کې، ګرانې ! وګورئ، د هغه همزولې، باريس افسر شوی او له هغه نه غواړي چې د هغه ملګرتوب پر ېږدي، نو ځکه اوس هيله لري پوهنتون او ما غوندې زوړ پرېږدي او عسکرۍ ته لاړ شي. حال دا چې که ده غوښتلای په ډېرې آسانۍ به هغه ته د بهرنيو چارو په وزارت کې ښه غوره او د پام وړ کار پيدا شوی وای. وروسته يې خپلو خبرو ته په پوښتنيز ډول دوام ورکړ:

- آخر دا څه ملګرتوب دی؟

مېلمنې وويل: هو کې، ويل کېږي چې د جګړې داوربل غږ هم شوی دی.

ګراف وويل:

- هو کې، له پخوا راهيسې دا خبرې کېږي، هو ،دا خبرې پر له پسې روانې دي، دا خبرې همداسې له تشو خبرو نه زياتې نه شوې او وروسته يې خپله خبره بيا تکرار کړه:

- هو کې، ګرانه ! دا څه ملګرتوب دی چې د هغه لپاره سړی د سپرو پوځ ته لاړ شي، هو کې، هو کې؟

مېلمنه مېرمن چې نه پوهېده څه ووايي، سر يې ښوراوه او چوپه پاتې شوه.

نيکولای، چې د دې خبرې په اورېدو ،سره لمبه شو ، ګواکې هڅه يې کوله چې غواړي ځان له دې بدناميو وژغوري،نو غږيې وکړ:

- دا خبرې ملګرتوب پورې اړه نه لري، زه خپله داسې انګېرم چې زه خدای پوځي خدمت ته پيدا کړی يم او له هغه سره مينه لرم.

هغه دا خبره وکړه او دوو نجونو ته،مېلمنې او د ترور لور ته چې دواړو هغه ته د ستاينې سترګې ګنډلې وې، وکتل.

ګراف وويل:

- نن د ګروال شوبېرت، د پاولوګارد د سواره پوځ د فرقې قوماندان د غرمنۍ لپاره دلته راځي. هغه دلته خپلې رخصتۍ تېروي او بیا هغه هم له ځانه سره بیایي.

هغه خپلې اوږې پورته واچولې او ښکاره وه چې د دې خبرې سخت خواشینی کړی دی او غواړي هغه په ټوکو واړوي، هغه وویل:

-ښه نور څه وکړو؟

نیکولای وویل: ګرانه پلاره !

-ما خو درته وویل، که ته په رښتیا ماته پوځ ته د تګ اجازه نه را کوې، پاتې کېږم، خو زه په دې پوهېږم چې له پوځي خدمته پرته بل هېڅ زما د لاسه نه کېږي. له ما نه، نه ښه دیپلومات جوړېږي او نه به دولتي خدمت وکړیپی شم، ځکه زه خپل احساسات پټولی نه شم.

ده چې دا خبرې کولې، د زلمیتوب په یوه ښکلې انداز یې، سونیا او مېلمنۍ ښېغلې ته کتل....

زاړه ګراف وویل:

- ښه ده، ښه ور ته وګورئ، سرتر پایه سره لمبه او خوټېږي، بناپارت ټول لېوني او سرسام کړي دي، ټول دې سودا اخیستي دي چې دا سړی څنګه له برېدګیتوبه امپراتورۍ ته رسېدلی دی.

ګراف، پرته له هغه چې یې د میلمنۍ له ملنډو ډکې موسکا ته پام شي، زیاته کړه او وې ویل:

-څه ووایم، خدای دې وکړي.

مشران ټول د بناپارت په هکله غږېدل. ژولیه، د کاراګین لور چې خوږه موسکا یې پر شونډو خوره وه، ځوان رستوف ته مخ ور واړاوه او وې ویل:

- افسوس، افسوس چې تاسو د پنجشنبې په ورځ د ارخاروفو، په

مېلمستیا کې نه وئ. .بې له تاسو زه هلته خورا خفه وم.

ځوان، چې د نجلۍ د غو ،تومارکوونکو خبرو لېوني کړی و ،په داسې حال کې چې پر شونډو یې د ځوانۍ زړه وړونکې موسکا راخورېده، ځان هغې ته ور نېږدې او له نورو نه جلا یې له ژولیه سره چې موسېده ،د زړه خواله پیل کړه. د هغه دې ته هېڅ پام نه و چې د رخې هغه چاړه چې دده همدې بې ارادې موسکا تېره کړه وه، د سونیا زړه چې دروغجنه موسکا یې کوله او سره لمبه شوې وه، ځنګه پرهر پرهر کړ. هغه، د خبرو په مینځ کې سر لږ پورته کړ او هغې ته یې ور وکتل. سونیا چې نه شو کولای د خپلو اوښکو مخه ونیسي یو مرګنی خو هوسناک غلچک هغه ته ورولیږه او هماغه دروغجنه موسکا یې پر شونډو پاڅېده او له مېلمستونه ووته. د نیکولای شوق او ذوق ناڅاپه ورک شول.هغه په خبرو کې دلومړني ځنډ په پیدا کېدو، په ګېڼۍ له کوټې نه ووت او د سونیا په لټه کې شو.

انا میخایلوفنا ، له کوټې نه وتونکِ نیکولای ته، اشاره وکړه او وې ویل:

-وای، وای، چې ددې ځوانانو راز لکه په تورو جامو کې سپینه بخۍ، څومره له ورایه ښکاري. !دماما او ترور لور او زوی تل، اور او اوبه دي.

ګرافینې وویل: هو کې !

وروسته له هغه چې مېلمستون ته دلمر راغلې ځلا ددغو ځوانانو سره ګډه پناه شوه ،ته به وایې ګرافینې غوښتل هغې پوښتنې ته چې دایې پرله پسې سودایې کړې وه او هېڅچا له هغې نه ،نه وه کړې، ځواب جوړ کړی،وې ویل:

- څومره رنځونه، څومره دردونه او غمونه وزغمل شول چې اوس یې

د ثمر خوند او خوښي وو ينو ، مګر رښتيا خبره داده چې اوس تر خوښې نه انديښنې او ويره زياته ده. هره ورځ ،ورځ تر ورځ ويره او انديښنې ،ډار او ډار.هو دا د عمر هغه منګ دی چې پېغلوټو او تنکو زلميانو ته ګواښ ورپېښوي.

مېلمنې مېرمنې وويل:

-دا ټول په روزنې پورې اړه لري.

ګرافينې وويل:

-هو کې، رښتيا ده، تر ننه پورې زما ماشومانو شکر د خدای دی ما خپل دوست ګڼي او په ما پوره ډاډ او باور لري.

ګرافينې،هم د نورو زياترومیندو او پلرونو په څېر تېروتنه کوي اوداسې ګڼي چې ګواکې ماشومان يې له دوی نه هېڅ راز نه پټوي،هغې خپلو خبرو ته داسې دوام ورکړ:

- پوهېږم چې زما د رازونو لومړی محرم به زما لونې وي او نيکولينکا که په خپل اوړني او شوقي طبيعت کومه ورځ کوم شيطانت وکړي،ودې کړي، کوم ځوان دی چې نه يې کوي. د هغه شيطنت چې هر څه وي.خو د پترزبورګ دښاغلو هغو ته به ورته نه وي.

ګراف،هره جړه او سخت کړکېچ،په دې وينا چې ويارمنه ده، ويارمنه ده زلميو !آواره ګڼله، په همدې پلمه چې هر څه به ښه او خورا ښه شي، د خپلې مېرمنې د خبرو د ښو ګڼلو لپاره يې وويل:

- هو ،ډېر ښه ماشومان دي، هېڅ ساری نه لري، ګوره،هغوی غواړي د ګارد غړي شي.ډېره ښه ده،شي دي. ګرانه !نو څه پروا لري؟

مېلمنې مېرمنې خبره غبرګه کړه، ستاسو کشره لور څه د ناز ټوټه او دباروته دانه ده.

ګراف وويل:

- هو کې !دباروته دانه، هغه کټ مټ ماته شوې ده، که څه هم زما لور ده او زما له خوا به یې ستاینه په ځای نه وي، خو رښتیا ،رښتیا دي، هغه به ژر سندرغاړې شي، یو ایتالوی ښوونکې مو ورته ګمارلی دی چې ویې روزي، بلـه سالوموني (د نولسمې پېړۍ په پیل کې په مسکو جرمنه سندرغاړې) به شي.

- ترا وسه به لا وخته وي، وایې په دې منګ د اواز روزنه، آواز ته تاوان رسوي.

ګراف ځواب ورکړ:

-ځنګه وخت دی، هیڅ وخت نه دی، څنګه پخوا زموږ میندو په دولس کلنۍ دیارلس کلنۍ کې ودونه کول.

ګرافینې چې پټه موسکایې پر شونډو خوره او دباریس مورته یې کتل، وویل:

-هغه لا همدا اوس په باریس مینه ده، تاسو ګورئ؟

او وروسته یې ګواکې هغې پوښتنې ته ځواب لټاوه چې تل ددې خیال پرې بوخت و، خبرو ته یې دوام ورکړ:

-نو ګورئ؟ که ما هغه تر سختې څارنې لاندې نیولې وای، په هغې مې بندیز لګولی وای،...خدای پوهیږي هغوی به په پټه څه نه وای کړي(د ګرافینې موخه دا وه چې ښکلول به یې سره) خو اوس زه د هغې په هره خبره او راز پوهیږم.هغه به ماښام ته راشي او هرڅه به راته ووایي.کېدای شي چې زه هغه ونازوم، دا ښه ده، ځکه ما مشره تر سختې څارنې لاندې نیولې وه.

مشرې لورېې ،ښکلې ګرافینې، وېره، چې موسبده، وویل:

-هو کې ! زه یې چوربل ډول روزلې یم، خو موسکا ،هغه شان چې تل به د وېرې، څېره ،ښکلوله دا واریې ښکل نه کړه. برعکس یې د هغې

طبیعت لا پسې ختمه او رنګ یې والوته وېره، په رښتیا ښایسته، هوښیاره، په زړه کړو کې خورا ښه، د ښې روزنې خاونده وه. د هغې آواز خورا خوږ او زړه راښکونکی و، هغه څه چې هغې وویل ټول رښتیا او پر ځای، مګر دا عجیبه وه چې ولې مېلمنې او ګرافینې داسې هغې ته مخ وروا ړوو چې ګواکې، ولې وېرې داسې خبرې وکړې چې دوی یې نارامه او حیران کړي وو.

مېلمنې وویل:

- هرڅوک تل هڅه کوي، له لومړیو ماشومانو سره له ځیرکتیا او هوښیارۍ نه کار واخلي او په دې توګه کوم ستره چاره چې تر نورو تو پیر لري ترسره کړي.

ګراف وویل:

-غاړه به نه بندوم، ګرانه! زموږ ګرانې ګرافینې، وېره تر سختې څارنې لاندې وروزله، نو، څه وو ایو؟ او وروسته یې په داسې حال کې چې وېرې ته، په ستانیزه ښه سترګه کېښکودله، زیاته کړه:

-نو ګوره چې څومره ښه شوه.

مېلمانه پاڅېدل، لاړل او ژبه یې وکړه چې غرمنۍ ته راستانه شي.

ګرافینې د مېلمنو تر بدرګې وروسته وویل:

-داځینې هم عجب عادت لري چې یو وار کېناستل بیا دې خدای هغوی پاڅوي.

-

۱۰

کله چې ناتاشا ،له مېلمستونه ووتله،منډه يې کړه،خو لـه ګلخانې وړاندې نه لاړه.هغه په ګلخانې کې ودرېده او په کوټه کې روانو خبرو ته دغوږ نيولو په ترځ کې، باريس ته سترګې په لاره پاتې شوه.نوځکه يې پښې پرځمکه ټکولې، حوصله يې په تمامېدو برېښېده او نېږدې و چې له دې کبله پـه ژړا شي چې باريس ولـې سمدلاسـه هغـې پسـې نـه دی راوتلی ،خو بالاخره د کوم ځوان دعـادي،ارامو ،خو نـه چټکو ګـامونو غږ واورېدل شو.ناتاشا په چټکۍ د دوو ګلدانو منځ تـه ځان ورساوه او هملته پټه شوه.

باريس دکوټې په منځ کې ودرېد ، داخوا هغه خوايې وکتل،په ګوتـه يې له لستوني نه خلی وواهه، هينداري ته ورنږدې او پـه هغـې کې يې خپلې ښکلې څېرې ته وکتل.ناتاشې پـه خپـل ګوګـل کې سا بنده او لـه خپـل ځـارځی نـه يـې دهغـه ځارنـه کولـه.باريس،څو شېبې د هينداري ترمخې ودرېد ، وموسېد او دروازې تـه نېږدې شو.ناتاشا غوښـتل پـر هغه غږ وکړي،خو وروسته يې له ځان سره وويل:

-پرېږده چې ما ولټوي.

همـدا چـې بـاريس لـه ګلخـانې راووت،سـونيا پـه خـورا اورنـي او ژړغوني حالت له بلې دروازې راووته.ناتاشا لـه خپـل هغـه تکـل نـه چـې هغـه تـه ورګـام کـړي تېـره او دا يـې ښـه وګڼلـه چـې پـه خپلځـار ځـای کـې داسې پټه پاتې شي چې ګواکې کومه کوډګره خولۍ يې پـر سـر کـړې او

ټول هغه څه ويني چې په نړۍ کې تېرېږي، خو هېڅوک دا نه ويني. هغې له دغه حالت نه کوم نا پېژندلی خوند اخيست.سونيا چې تر شونډو لاندې څه ويل د مېلمستون د دروازې خواته کتل.نيکولای، په دې وخت کې له دروازې نه راووت.

نيکولای د سونيا په ليدو ،هغې ته ورمنډې کړل او وې ويل:

-سونيا په تا څه شوي دي؟ د باور وړ نه دي.

سونيا چې سلګۍ وهلې، وويل:

-هېڅ، هېڅ، پرې مې ږدئ، پرې مې ږدئ.

-نه،نه،زه پوهېږم، څه شوي دي.

-ښه ده !ښه ده !چې پوهېږئ،نو ښه به دا وي چې ورستون شي.

نيکولای چې هغه له لاسه راونيوه،وويل:

-سونيا يوه خبره واوره !څنګه ته کولای شي چې په تشو خيالونو ځان او ما دواړه داسې وزوروئ.؟

سونيا خپل لاس هماغسې د هغه په منګولو کې پرېښود او ژړا يې بس کړه.ناتاشا چې سا يې په ګوګل کې ټېنګه کړې وه، پرته له هغه چې وخوځېږي، په ځلېدونکو سترګو يې له خپل ځارځای نه هرڅه ځارل او له ځانسره يې تصور کاوه:

-اوس به څه کېږي؟

نيکولای وويل:

زما په ژوند کې هېڅ نه دي په کار،يوازې ته ماته هرڅه يې، دا به زه تاته وښيم.

- دغه څه چې ته وايي،زما هېڅ نه خوښېږي.

نيکولای،هغه ځانته رانېږدې او ښکل يې کړه،وې ويل:

-نه به وايم،نه به وايم، سونيا ،ما به وبښئ.ناتاشا په دې وخت کې

فکر وکړ او وې ویل:
-اخ ! څه خوند کوي، څومره ښه.
کله چې سونیا او نیکولای له کوټې ووتل، ناتاشا هم هغوی پسې ووتله، په خورا ځیرکتیا او پام یې باریس خپلې خواته ته راوغوښت او وې ویل:
-دلته راشه !....دې خواته، دې خواته !
هغې، هغه ګلخانې ته، ددوو سترو ګلدانو منځ ته، هغه ځای ته چې هغه پټه شوې وه، بدرګه کړ.
باریس چې خندا یې پر شونډو خوره وه، هغې پسې روان و.
باریس له هغې وپوښتل:
- دا څه دي چې ما ته یې ویل غواړې؟
ناتاشا یو ډول وار خطا شوه. دا خوا او هغه خوا یې کتل، نانځکه یې چې همالته پرته وه، راواخیسته او وې ویل:
- راشه او زما نانځکه مچو کړه.
باریس په خورا ځیر، د هغې ملالو سترګو او تاندې څېرې ته وکتل، خو هېڅ یې و نه ویل.
ناتاشا وویل:
-نه غواړې هغه مچو کړې؟ چې داسې ده، نو په ما پسې راځه.
هغې دا وویل او د ګلانو په مینځ کې وړاندې لاړه.
خپله نانځکه یې هلته لرې د ګلانو په مینځ کې وارتیېرله، باریس یې بیا له لستوڼي راونیو او په بنګهاري یې وویل:
- ما ته را نږدې شه، نور هم را نږدې !
د هغې په سره شوې څېره کې، د ګېڼې او بري ګډې نښې څرګندې وې، تر سترګو لاندې یې هغه ته کتل، موسکا یې پر شونډو خوره وه،

سترګې يې د خوښۍ له اوښکو ډکې وې، په داسې يو غږ چې متې اوربدل کېده، هغه ته وويل:
- نه غواړې ما مچ کړئ؟
باريس تک سور شو او وې ويل:
- څو مره د خندا وړ يې.
هغه نور هم هغې ته ورخم شو، څېره يې لا پسې سره او پرته له چې څه وکړي، سترګې په لار پاتې شو.
ناتاشا ناڅاپه د ګلدانو پاسني پوړ ته وروړدانګل، داسې چې تر هغه نه لوړه ودرېده، لاسونه يې له هغه داسې تاو کړل، چې ډنګر او لوڅ مړوندونه يې د هغه په اورمېږ کې سره غوټه شول، وروسته يې په کرارۍ خوځېدا خپلې څڼې شاته واچولې او د هغه شونډې يې مچې کړې.تر مچې وروسته، د ګلدانو په منځ کې، د ګلځانګو او ګلپاڼو شا ته وروخوځېده، د ګلانو شا ته لاړه، سر يې ښکته واچواه او ودرېده.
باريس وويل:
-ناتاشا، تاسو پوهېږئ، چې ماته ګرانه ياست، خو....
ناتاشې ورزياته کړه: تاسو په ما مين ياستئ؟
- هو.مين يم، مګر مهرباني وکړئ، هغه څه ونه کړو چې اوس... څلور کاله نور ...نو هغه وخت به ستا ريباري کوم.
ناتاشا تر لږ فکره وروسته په خپلو تاندو نريو ګوتو وشمېرل:
- ديارلس، څلورلس، پنځلس او شپاړلس، ژبه کوئ. ژبه؟ همداسې؟
د خوښۍ او ارامۍ يوې نرۍ موسکا د هغې سره ابشېدلې څېره، لا پسې وځلوله.
باريس ځواب ورکړ: ټينګه ژبه.

هو !هو همداسې !ژبه ده.

نجلۍ وویل: د تل لپاره؟ د مرګ تر شیبې پورې؟

خپل لاس یې د هغه په څنګل کې ور واچوه، په کراره او داسې حال چې نیکمرغي یې له څېرې وربدله، له هغه سره څنګ په څنګ، د مېلمسون په لور وخوځېده.

۱۱

ګرافینه، له دې هرکليو، داسې ستومانه شوې وه چې نور يې نو مخامخ د هېڅچا دليد و هيله نه لرله، نو ځکه يې چوپړانو ته سپارښتنه وکړه چې مبارکۍ ته راتلونکي را رسېدونکي مېلمانه، دې سره له کتنې پرته، مخامخ غرمنۍ ته بدرګه شي.

ګرافينې، غوښتل چې د خپل ماشتوم توب د منګ له خورلنې، شهزادګۍ انا ميخايلوفنې سره چې له پترزبورګه د راستنېدو وروسته يې لا په مړه ګېډه ليدلې نه وه، يو په يو د زړه خواله وکړي. انا ميخايلوفنا په ژړغونې او مالګينې خبرې، د ګرافينې څوکۍ ته ورنږدې شوه او وې ويل:

- غواړم له تاسره سپينې او دانګ پېبلې خبرې وکړم. ته خو پوهېږې، چې زما او ستاسو د زړو دوستانو له ډلې نه يوازې يو څو تنه ګوته په شمار ژوندي پاتې دي، نو ځکه، ستا دوستي ماته ډېره ګرانه او په هغې داسې وياړم.

انا ميخايلوفنا، سترګې د*وېرې*خوا ته وروا ړولې او چوپه پاتې شوه.

هغې، چې د خپلې خورلندې لاس کېښکو د خپلې مشرې لور، وېرې ته چې له ورايه برېښېده، تر دې نه کشره لور ورته ګرانه ده، په تريو تندي وکتل او وې ويل:

- ستا شاله په هېڅ سر نه خلاصېږئ؟ ايا ته نه وينئ، چې ته دلته په

کار نه يئ؟ لاړ شه، خپلو خويندو ته ورشه! او يا....

ښکلې وېرې چې د سپک کړل شوي چا په شان موسېده، خو داسې يې وښوده چې د مور خبرې يې کوم سپکاوی نه دي ګڼلي نو وې ويل:

- مور جانې! که دې د مخه ويلي وای، زه به هماغه شېبه وتلې وای.

وېره، تردې خبرې وروسته د خپلې کوټې په لور وخوځېدله، خو د کمکۍ کوټې نه د تېرېدو په وخت کې يې پام شو چې دوه ځوانې جوړې د دوو کړکيو مخې ته ناستې دي. هغه ودرېده او له سپکاوي ډکه خندا يې وکړه. ژوليا د نيکولای تر څنګ ناسته وه. نيکولای هغې ته خپل لومړنی ليکل شوی شعر ډالۍ کاوه. باريس او ناتاشا د بلې کړکۍ خوا ته ناست وو. خو کله چې وېره کوټې ته راننوته چوپ شول. سونيا او ناتاشې په ملامتو خو نيکمرغو غلچکونو وېرې ته کتل. دغو دوو مينو نجونو ته کتل، خورا، زړه راښکونکې او په زړه پورې وو، مګر داسې وبرېښېده چې وېرې، دهغو په ليدو کوم غوره اغېز احساس نه کړ، هغې وويل:

-په وار، وار مې درته ويلي دي چې زما هېڅ شي وا نه اخلئ، مګر تاسو خپله کوټه او خپل هرڅه نه لرئ؟ددې وينا سره سم يې له نيکولای نه خپله مشوانۍ راواخيسته.

نيکولای چې ښکه په مشوانۍ کې کېښوده، وې ويل:

- سمدلاسه، سمدلاسه!

ويرې خبرو ته دوام ورکړ:

- ستاسو ټول کړه، ټول، بې ځايه کړه دي. وګورئ! کله چې يو ځای او داسې په ډله ايزه توګه مېلمستون ته را ننوتلئ چې ستاسې پر ځای ټول ناست مېلمانه و شرمېدل.

هغه څه چې هغې ويل، ټول رښتيا و، نو ځکه هېڅ چا هڅه نه کوله

دهغې ځواب وو ایي. هغو څلور تنو یو ازې په خپل منځ کې یو بل ته تر سترګو لاندې کتل. ویره چې مشوانې یې په لاس همدا سې په کوټه کې ولاړه پاتې وه، وویل:

-په دې عمر، په دې منګ د ناتاشې او د باریس یا ستاسو د دواړو تر منځ به څه راز وي؟ دا ټولې بې معني او دملنډو وړ خبرې دي.

ناتاشا له ټولو نه د ملاتړ په نښه په خورا کرار اواز غږ وکړ:

- ویرې ! نو دا تا پورې څه اړه لري؟

دا سې برېښېده، چې ناتاشا تر بل هر وخته نن پر ټولو خورا خوږه او مهربانه وه.

ویرې وویل:

-دا خبري ډیرې احمقانه خبرې دي، ستاسو پر ځای زه په دغو کارو شرمیږم. دا څه راز، دا څه خبرې دي؟

ناتاشا یو وار لکه چې اور یې اخیستی وی، وویل:

- هر څوک ځان ته یو راز لري، موږ کله، ستا او بېرګ په اړیکو کې کله غږېدلي نه یو؟

ویري وویل:

- زه دا سې انګېرم، چې تاسو ځکه غږېدا ی نه شئ، چې زما په کړو کې هېڅ کله کوم احمقانه څه نه شته. اوس نو صبر وکړئ چې زه مې مور جانې ته وو ایم، چې ته د باریس سره څه کارونه کوي.

باریس وویل:

له ما سره د ناتالیا ایلینشینه، اړیکي خورا ښکلي او ښه دي. زه نه شم کولای له هغې هېڅ ډول سر ټکونه ولرم.

ناتاشا په خواشیني سپک شوي او لړزېدلي آواز وویل:

- ښه دي، نور نو بس دي باریسه، تاسو نو دا سې دیپلوما سي مه

کوي.(د ديپلوماسۍ کلمه د ماشومانو تر منځ د هغو په ځانګړې معنې سره دود وه)

ناتاشا چې په چټکۍ او پر له پسې خبرې کولې، ويرې ته مخ ور واړاوه او وې ويل:

-ته به په دې هيڅ کله پوه نه شې، ځکه چې تا ته هيڅوک، هيڅ کله ګران نه و، ته زړه نه لرې. ته پوهيږې ته څه شی يې؟ ته مېرمن "ديجينليس" غوندې يې.(دا نوم ډېر بد نوم و، چې نيکولای پر ويرې ايښې دی) ستا په تومنه کې تر ټولو نه د خوند چاره، داده چې نور وزوروې، اوس ځه، څومره دې چې توان رسي، بېرګ ته نازونه کوه.

- هر څه چې وي په مېلمستياوو کې زما سترګې په بدو ايو ځوانانو پسې نه چورلېږي...

په همدې وخت کې نيکولای خبره واخيسته او وې ويل:

ښه ده ويرې! څه دې چې زړه غوښتل هغه دې وکړل، څومره دې چې بد او ښکنځل زده وو، هغه دې ټولو ته وويل، ټول دې تر سپږمو راوستي دي.

نيکولای تر يوې شېبې ځنډه وروسته ټولو ته بلنه ورکړه او وې ويل:

- درځئ چې ځو، نور نو خپلې کوټې ته ولاړ شو.

هغوی څلور واړه، د مرغانو د يوې ترهېدلې ډلې په شان يو ځای پورته شول، وخوځېدل او له کوټې ووتل.

د هغو د پاڅېدو سره يو ځای ويرې غږ وکړ:

- دا زه وم چې سپکې سپورې مې واورېدې، ما چا ته سپکې سپورې نه دي ويلي.

له کوټې نه بهر د مستو خنداوو کړسهاري په منځ کې دا غږ اورېدل کېده چې ويل يې:

- مېرمن دیجینلیس، مېرمن دیجینلیس.

ښکلې وېرې، چې پر ټولو ناوړه او بد اغېز ښندلی و، ومو سېده، او بې له هغه چې ددې په اړه شویو ویناوو ته پام وکړي، د هیندارې مخې ته ودرېده، خپلې څنې او شال یې جوړ کړل او د خپلې ښکلې بشرې په لیدلو ،له پخوا لا سړه او آرامه شوه.

په مېلمستون کې خبرې اترې او مرکې تودې وې.

ګرافینې رستوا وویل:

آه ګرانې! زموږ په ژوند کې هر څه داسې د خوښۍ او هیلو وړ نه دي، زه په ډاګه وینم، داسې خرڅونه او لوبې چې موږ یې کوو، ډېر ژر به چاره اړوکو ته ورسېږي. او کله هم که کلې ته لاړ شو، فکر کوئ، ته وا موږ به استراحت وکړو؟ هېڅکله! دا ټول بېځایه ځانښودنې دي، ...او خدای پوهېږي څه لوبې دي! زه هېڅ نه پوهېږم چې ولې یوازې زما په ژوند او حال وغرېږو؟ راځې چې لږ ستا په اړه، ستا د کارونو او دا چې څنګه...،زه چې کله تا ته ګورم آنتې،ته حیرانېږم،په داسې پاخه عمر، مسکو او پترزبورګ ته تګ راتګ کوي، دلته او هلته ګرځې، ټول وزیران ګوري او کتنې ور سره کوي،دا څنګه یې حوصله لري؟ زه په رښتیا نه پوهېږم، چې دا ټولې چارې ته څنګه سرته رسوئ؟ اوس ماته ګوره! زه خو یو هم نه شم کولای.

شهزادګۍ انا میخایلوفنې ځواب ورکړ:

اخ! ګرانې! خدای دې نه کړي چې په تا راشي،له داسې یو زوی سره چې د لمانځنې تر پولې در ته ګران وی، بې پناه، بې پلاره، په غمونو او خواریو کې ډوبه، کونډه او یوزای پاتې شي.

وروسته یې لږ په ویاړ سره دوام ورکړ:

-په دغه حالت کې انسان هر څه زده کوي، د ژوند سختیو ما ته ډېر

څه را زده کړل. هر کله چې د دغه لويانو نه د يوه ليدو ته اړيږم، يو ياد ښت ورته ليکم:

فلانۍ سرداره هيله لري له تاسو سره وګوري... بيا يې خپله ځارم، که يې ځواب را نه شي، دويم ځل، درېيم، څلورم ځل همداسې تر پايه پورې. لنډه دا چې دومره او تر هغه پورې ليکونه او غوښتنې ليکم، چې زما غوښتنه ترسره شي. هېڅ په دې فکر نه کوم چې هغوی څه فکر کوي.

ګرافينې وپوښتل:

- ښه دا را ته ووايه چې د بورنکا (باريس) کارونه دې څنګه جوړ کړل؟ ښه، زوی خو دې اوس د ګارد افسر کړ، خو زما نيکولای جان، همداسې يو ساده افسرګوټی پاتې دی. هغه هېڅوک نه لري چې غمخور يې شي. له تا سره په دې برخه کې چا مرسته وکړه؟

شهزادګۍ انا ميخايلوفنا، ټول هغه سپکاوي چې دې خپل هدف ته د رسېدو لپاره، ليدلي وو، چور هېر کړل او په ډېرې مينې يې ځواب ورکړ:

-سردار واسيلي! هغه له ما سره ډير مهربانه و، زما تر غوښتنې وروسته يې سمدلاسه، پخپله له ټولو اک سره په دې اړه خبرې وکړې....

ګرافينې وپوښتل:

- دا را ته ووايه چې سردار واسيلي به ډير زوړ شوی وی؟ ما له هغه وخته چې د رومانځوف په کور کې مو، هغه ننداره ښودله، بيا نه دی ليدلی. دا سې ګومان کوم چې زه به يې چور هېره کړې يم. او په يوې موسکا يې په ياد راوړل او وې ويل:

- هغه، هغه وخت يې په ما پسې ډېرې منډې وهلې او رانه تاوېده راتاوېده.

انا میخایلو فنا ځواب ورکړ:

نه، هماغه شان چې و ، هماغه شان و . هماغه شان مهربان او مېلمه پال دی. لوړ دریځ ته رسېدلی، خو د پخوا په څېر ساده او خوږ دی او غوره کې شوې نه دی. هغه ما ته وویل:

-ګرانې شهزادګۍ ! ډېر زوربېږم چې تاسو ته ستاسو د شان وړ خدمت نه شم کولای.

هغه تل ما ته دا خبره تکراروله:

-تاسې یوازې او یوازې ما ته سپارښتنه وکړئ. نه، نه، هغه خورا ښه سړی او مهربانه خپلوان دی.

مګر ناتالیا !ته خو مې له زوی سره، زما په بې پایه مینې ښه خبره یې، ګومان نه کوم چې داسې کار به نه وي چې زه یې د هغه د نیکمرغۍ لپاره ترسره نه کړم.

انا میخایلو فنا، خپل غمیزه سندریزه بڼه لږه بدله کړه او په غمجن ټیټ آواز یې دوام ورکړ:

-وایي تشه لاسه ته مې دښمن یې، تش لاس له مانه هم د بخت مرغه الوزولی دی. ما چې هر څه درلودل، په دې دعوا مې خرځ کړل، پایله یې هم هېڅ ښکاره نه ده. ته یې تصور هم نه شې کولای. همدا اوس یوه ټنګه، یوه ټنګه د هغې په رښتیانۍ معنې سره نه لرم. آن نه پوهېږم چې باریس ته کالي په څه واخلم. هغې خپل دستمال له جیبه را وویست او په ژړا شوه. دا اوس پنځه سوه روبلو ته اړتیا لرم، خو په جیب کې له **۲۵** روبلو نه زیات څه نه لرم. ته نه پوهېږئ چې خدای په ما څه بد مرغۍ روا ستې دي، زه په دغه حالت کې یم. یوازې او یوازې یوه هیله لرم، هغه هم ټول امید ګراف کیریل ولادیمیرو ویچ بېزاو خوف ته دی او بس. که هغه هم د خپل دیني زوی لاس نیوی ونه کړي، د هغه د خرځ غم و نه

خوري، ته خو پوهېږئ چې هغه دباريس ديني پلار دی. که دا کار و نه شي، ټولې خوارۍ او زارۍ به مې اوبه يوسي. ځکه ما وويل چې آن هغه ته کالي او د اړتيا وړ شيان هم را نيوای نه شم.

- ګراف همداسې ژړل او په چوپه خوله يې د څه په هکله فکر کاوه.

شهزادګۍ وويل:

- زياتره وخت داسې فکر کوم، کېدای شي دا ګناه وي، پوهېږم، اما څه وکړم؟زياتره وخت فکر کوم چې سردار، کېريل ولاديميرووېچ بېزاو خوف يوازې ژوند کوي...دا د دومره شتمنۍ...د څه په تمه ژوند کوي؟ په دې عمر، هغه ته له ژونده يو دروند پېټی جوړ شوی دی، خو زما د باريس لپاره ژوند نوی پيل کېږي.

هغې خپلې خبرې اوږدې کړې:

- کېدای شي، هغه خپل ديني زوی باريس ته يو څه پرېږدي. يو څه شتمني.

ګراف پاڅېده، خدای ښه پوهېږي، زما ګرانه !باور مې نه شي، دا بډای او مخور خلک ډېر ځانخوښي دي، خو سره له دې هم زه له باريس سره په ګډه ورځم او خپلې ټولې ستونزې په سپينه او په ډاګه ورته وايم. پرېږده هر څه چې وايي وايي دې. که رښتيا ووايم اوس مې د زوی ژوند دې خبرې پورې اړه لري.

تردې خبرې نه وروسته وخوځېده او وې ويل:

-اوس دوه بجې دي، ډوډۍ په څلورو بجو خوړل کېږي، وخت شته کولئ شم ورشم.

د يوې پترزبورګۍ چټکې مېرمنې په توګه چې بايد څنګه له وخته ګټه واخلي، انا ميخايلوفنا ځوک خپل زوی پسې ولېږل او له هغه سره ګډه دا هم ووته.

هغې ګرافينې ته چې تر دروازې پورې يې دا بدرګه کوله وويل:

- د خدای په امان ګرانې ! او په داسې زاری ډوله يې چې زوی يې وا نه وري ور زياته کړه:

ګرانې ! دعا به راته کوئ چې بری مو په برخه شي.

ګراف، هم چې د خوړنتون تر وره پورې بدرګې ته راغلی و، وويل:

-ګرانه ! تاسو د ګراف کېريل ولاديميروويچ ديدن ته ځئ؟ که يې طبيعت جوړ و، نو زما له خوا پېبير، هم ډوډۍ ته را وبولئ. پخوا به هغه زموږ کره راته، له ماشومانو سره به يې د نڅا بنډارونه جوړول، هرو مرو يې را وبولئ، ګرانه !

اوس به نو ګورو چې تاراس به نن موږ ته څه نوي راوښيئ، (يعني آشپز تاراس څه نوي پخوي) وايي نن موږ ته داسې ډوډۍ را کوي، چې لا تر اوسه آن د ګراف ارلوف په کورنۍ کې هم چا خوړلې نه ده.

۱۲

ګرانه باریسه !

دا خبره انامیخایلوفنا هغه وخت خپل زوی باریس ته وکړه چې ددوی ګاډی، له سَوارۍ(دغنمو پاتې برخه) نه په پوښلې کوڅې تېره او د ګراف کېریل ولادیمیروویچ بېزاوخوف د کور لوی انګړ ته ورننوته.

مور خپله خبره تکرار کړه او خپل زوی ته یې وویل:

ګرانه باریسه !

بیا یې خپل لاس له نري، زاړه، پراخ باراني کوټه راوویست او په ډېرې خواخوږۍ یې د زوی پر لاس ورکېښود.

- ګرانه باریسه، مهربانه او ځیرک اوسه. هر څه چې نه وي، ګراف کېریل ولادیمیروویچ ستا دیني پلار دی، ستا راتلونکی ژوند ، هغه پورې تړلی دی. دا په یاد ولره ګرانه، له هغه سره مهربانه اوسه. زه پوهېږم که ته وغواړې، ته همداسې کولای شي...

زوی یې ډېر سوړ ځواب ورکړ:

کاشکې په دې ډاډه وای چې دا ټولې خبرې له سپکاوي او خوارۍ نه پرته بل څه پایله لري،ښه به وای.اوس بې غمه اوسه،ځکه ما له تا سره ژبه کړې، نو دا کار ستا د خیال د ساتنې لپاره کوم.

که څه هم ساتونکي د کوم چا پرتمینه ګاډی د وره په مخ کې ولاړه

ولیده، مور او زوی یې چې د ځان له پېژند ګلوۍ پرته ،مخامخ له هینداړو نه کتاره شوي د هلیز ته چې دواړه خو او وې یې په تاقچو کې په ابښودل شویو مجسمو ګانډل شوې وې،ورننوتل، په ځار ځار وځارل.هغه د شهزادګۍ زوړ کوټ ته په پوښتنیز غلچک وکتل، او وې پوښتل:

- د چا لیدو ته راغلي یاست؟ د شهزادګیو که ګراف؟ ساتونکی همدا چې پوه شو چې دوی د سردار دیدن ته راغلي دي،وې ویل:

- د والاحضرت حال نن ښه نه دی، هغوی هېڅ څوک نه مني.

باریس په فرانسوي ژبه وویل:

- چې داسې ده، نو ځئ چې بېرته ځو.

مور یې بیا لاس د هغه پر لاس ور کېښود.ګواکې غوښتل یې چې په دې ډول هغه آرام او یا پاتې کېدو ته وهڅوي. تر هغه وروسته یې په زارۍ وویل:

- زما ګرانه !

باریس چوپ شو ، بې له هغه چې کوټ وباسي، بیا یې په پوښتنیز بڼه مور ته وکتل.

انا میخایلوفنا ، په ډېره نرمه او مهربانه ژبه ساتونکي ته وویل:

- پوهېږمه قربان ! پوهېږمه چې سردار کېریل ولادیمیرو ویچ، ډېر ناروغه دی... زه اصلاً د همدې لپاره راغلې یم، زه یې خپلوانه یمه... زه نه غواړمه هغه نا ارامه کړمه،قربان...زه یوازې غواړم، سردار واسیلي سرګیوویچ وګورم. هغه خو همدلته ولاړ دی؟ هیله لرم چې هغه ته وو ایاست، مهرباني وکړئ.

ساتونکي په ډېرې بې پروایۍ ،بړوسه خبره او تریو تندي هغه پړی چې څه شي پورې پاس تړلی و ، کش کړ، مخ یې واړوه او هغې چوپړې

ته چې اوږدې جورابې، بوټ اولنډه کوټ يې اغوستی و او له دويم پوړ نه په زينو کې په چټکۍ راښکته کېده، غږ وکړ:

- شهزادګۍ دروبتڅکايا، د سردار واسيلي سرګيوويچ ديدن ته راغلې ده.

مور د خپل وريښمين، رنګ کړل شوي کوټ ګونځې سمې او ځان يې په مخامخ ديوال کې لګېدلې لويې هينداره کې ښه وځاره، دهغې، هغه بوټونه په پښو وو، چې پوندې يې سوليدلې وې، په ډېرې چټکۍ پورته پر هغې زينې پورته وختله چې په قالينو ښکلې شوې وه.

بيا يې د خپل زوی د آرامولو لپاره د هغه پر لاس، لاس تېر کړ. دې لاس تېرونې، نه يوازې د هغه د ارامۍ بلکې زوی ته دا هم وريادول چې:

-ګرانه! په ياده لره چې له ما سره دې ژبه کړې وه؟

زوی يې سترګې ښکته واچولې او همداسې په کراره په هغې پسې روان و. دوی هغه دهليز ته ورننوتل چې يوه دروازه يې د سردار واسيلي کوټې ته د ورننوتلو لپاره ځانګړې شوې وه.

کله چې مور او زوی د دهليز منځ ته رسېدلي وو او غوښتل يې له هغه سپين ږيري چوپړه چې د دوی هر کلي ته پاڅېدلی و، د واسيلي کوټې ته د ننوتلو دلارې پوښتنه وکړي، ديوې دروازې يو برنجي لاستی وچورليد او سردار واسيلي چې د بخملو کورني کالي يې اغوستي، پر ټټر يې يو ستوري لګېدلی، له يو تور څښې نارينه سره مل د باندې راووت. دا سړی په پترزبورګ کې پېژندل شوی ډاکټر، ډاکټر لورن و.

سردار واسيلي وويل: نو، همداسې ده؟ آه!

ډاکټر چې لاتينی کلمات يې په فرانسوی لهجې د(ر) توری يې په

(غ) ادا کاوه، وویل:

-زما سرداره ! انسان واجب الخطا دی.

-ډېر ښه !ډېر ښه !

سردار واسیلي، د انامیخایلوفنا او د هغې د زوی په لیدو سره دملا په خمېدو ،له ډاکټر سره خدای په اماني وکړه او بې له هغه چې څه ووایي، په پټه خوله، په پوښتنیز حالت هغوی ته ورنږدې شو. د زوی یې دې ته پام شو چې څنګه دمور په سترګو کې،ناڅاپه د یو ژور غم نښې را څرګندې شوې،خو سره له هغه هم دده پر شونډو یوه نه خوځېدونکې موسکا راښکاره شوه.

انا میخایلوفنا ، ګواکې چې د سردار واسیلي سوړ او له سپکاوي ډک کتل یې نه وي لیدلي، وویل:

-هوکې ! ، په څه له خواشینۍ نه ډک وخت کې مو له سردار سره دیدن په برخه شو ، په هر حال د ګران ناروغ روغتیا څنګه ده؟

سردار واسیلي په پوښتیونږزه څېره او د تعجب تر حده پورې لومړی انا میخایلوفنا او وروسته د هغې زوی باریس ته وکتل.

باریس، په درناوي ټیټ شو.سردار د باریس دې درناوي ته هېڅ ځواب ورنه کړ،خو انامیخایلوفنا ته یې مخ ورواړو او دهغې پوښتنې ته یې د سر اوشونډو په خوځېدا داسې ځواب ورکړ، چې دناروغ حال خورا کړکېچن او وحشتناکه دی.

انا میخایلوفنا ،په حیرت،وویل:

-عجبه ده؟دا څنګه کېدای شي؟ خورا وحشتناکه ده.

تر دې وروسته یې په داسې حال کې چې خپل زوی باریس ته اشاره کوله،وویل:

-دا زما زوی دی،هغه غوښتل خپله له تاسو نه مننه وکړي.

باریس یو ځل بیا د درناوي په نښه سر ټیټ کړ.

خو مور یې یادونه وکړه:

-ګرانه سرداره باور کوئ او کنه؟مور هېڅکله هغه څه هېرولئ نه شو چې تاسو زموږلپاره تر سره کړي دي.

سردار واسیلی چې د خپل کمیس غاړه جوړوله، په هغه ادا او اواز چې په مسکو کې د انامیخایلوفنا د ملاتړ لپاره څرګنداوه او تر هغه لا زیات څه چې په پترزبورګ کې یې د اناپالوفنا په بنډار کې څرګند کړی و، وویل:

-ډېر خوشاله یم، هغه څه مې کړي چې ستاسو د خوښۍ سبب شوي دي.

په دې وخت کې یې باریس ته مخ ورواړوه او زیاته یې کړه:

-ډېر خوښ یم چې تاسو دلته خپلې رخصتۍ تېروئ؟ښه به داوي چې په خپلو کړو کې زیارمن، بې ساری او رښتین واوسئ.

باریس، پرته له هغه چې یا د سردار له ځېږې ژبې نه خپه شي، یا په خپله وینا کې له هغه سره د خبرو کومه نښه څرګنده کړي، په خورا آرامۍ او ادب، چې آن د سردار پام یې هم ځانته ورواړوو، په ځیر هغه ته کتل، ځواب یې ورکړ:

- ګرانه والاحضرته ! فرمان ته سترګې په لاره یم، چې خپلې نوې دندې ته لاړ شم.

- تاسو له خپلې مور سره اوسېدلئ؟

- نه، زه د ګرافینې رستوې، په کور کې ژوند کوم. خپلې خبرې یې، بیا حضرت سردار، په ویلو پای ته ورسولې.

انا میخایلوفنا وویل:

- دا هماغه ناتالیا شین شین ده، چې له ایلیه رستوف سره یې واده

کړې دي.

سردار واسیلي په خپل هماغه نا سند ریزه آواز وویل:

- پوهېږم، پوهېږم، خو زه هېڅکله په دې پوه نه شوم، چې څنګه ناتالیا دا ومنله، چې له دغه ناولي ابېږ سره واده وکړي، هغه خو یو سرسامه او ورځ چارې سړی دی. ما اورېدلي، چې جواري (قمار) هم کوي. انامیخایلوفنا چې یوه داسې خوږه موسکا یې په شونډو خوره وه چې ګوا کې دا ښه پوهېږي چې ګراف رستوف، د همدغه شان قضاوت وړ دی، مګر دا د خوار بوډا د خیر غوښتنه کوي ،وویل:

-هو ، مګر هغه ډېر مهربانه سړی دی،ګرانه !سرداره !

ګرافینې، ترڅو شېبو چوپتیا وروسته،په داسې حال کې چې د هغې په ژړغوني څېره کې د یو ژور غم نښې را څرګندې شوې ،وویل:

- اوس ډاکټران څه وایئ؟

سردار وویل:

-دومره هیله نه لري.

- ما غوښتل یو ځل بیا د هغې مهربانۍ له امله مننه وکړم،چې له ما او باریس جان سره یې لرله.هغه خو د هغه دیني پلار دی.

هغې دا خبره په داسې یوه ژبه وکړه چې ګواکې دا خبر به سردار واسیلي خورا خوشاله کړي.

سردار واسیلي چې په درنو خیالونو کې ډوب و ،وروځې لږ څه برندې کړې. انا میخایلوفنا داسې وانګېرله چې سردار له دې وډار شو چې په هغې کې د سردار بېزاوخوف په میراث کې د بل سیال نښې وینې، نو ځکه یې د هغه د خیال د آرامولو لپاره په تلوار وویل:

- که له ماما جان سره زما د زړه له کومې مینه او خواخوږي نه وای (هغې د ماما جان کلمه په ډېر ډاډ او ښه وویله) ... زه د هغه په طبیعت ښه

پوهېږم، مهربانه، مخامخ. مګر له شهزادګانو پرته اوس بل څوک د هغه په شا او خوا راټول نه دي، هغه ټول ځوانان او بې تجربې دي... خپل سر یې سردار ته ور وړاندې کړ، او په زګېروېز غږ یې وویل:

- سرداره، دا راته ووایه چې وروستني دیني مراسم یې پر ځای کړي دي؟ دا وروستۍ شیبې خورا درنې او دپام وړ دي. که رښتیا یې حال دومره خراب وي، باید هرو مرو هر څه په ځای او چمتو شي. مورېښځې باید ،سردار... تر یوې خوږې او مالګینې موسکانه وروسته دوام ورکړ:

- ګرانه سرداره! دا مورېښځې تل پوهیږو چې دا خبرې څنګه وویل شي. دا پر ما پورده چې هغه باید ووینم، که څه هم دا کار به زما لپاره خورا درونـد او ګران وي، خو زه د ژوند د ترخو د زغملو سره روږدې شوې یمه.

سردار د هغې په نیت ښه پوه شوی و او په دې هم پوه شوی و چې بیاهم لکه دانا شیرېر دمېلمسیتا په شان داوار هم له انامیخا یلوفنا نه ځان ژغورل څه اسانه خبره نه ده. هغه وویل:

ګرانې! انامیخایلوفنا! تاسو فکر نه کوئ چې ددغه شان یوې کتنې زغم به هغه ته ډېر ګران نه وي؟ ښه به دا وي چې تر ماښامه پورې صبر وکړو، ډاکټران د ښه حالت اټکل نه کوي.

-ګرانه سرداره! په دغه شان شېبو کې باید دصبر خبرې و نه شي. لږ فکر وکړئ، خبره دهغه د روح په ژغورنه کې ده، اخ، دا د یوه مسیحي لپاره یو پور دی.

د کوټې په هغې کوزنۍ خوا کې یو ورېرانیستل شو، د سردار د خورځو نه، یوه ترې راووتله. دې شهزادګۍ غمجنه او سړه څېره درلوده. د هغې ټټر خورا لوړ او د هغې اوږدې ملا له پښو سره هېڅ انډول نه درلود.

سردار واسیلي هغې ته مخ وروااړاوه او وې پوښتل: هغه، څنګه دی؟

شهزادګۍ، اناميخايلوفنا ته داسې وکتل لکه يوې پردۍ ته چې ګوري، خو وې ويل:

- حال هماغه شان دی چې و، خو له هغه شر او شور نه چې دلته دی تاسو څه انتظار لرئ؟

اناميخايلوفنا چې يوه نا ليدونکې موسکا يې پر شونډو خوروله، په کراره د سردار خورځې ته ورنږدې شوه او وې ويل:

-آخ ګرانې ! هېڅ مې و نه پېژندلې.

تر هغه وروسته يې د سترګو په يوې ادا او خواخوږۍ وويل:

-زه له تاسو سره د بابا په چوپړ کې د مرستې لپاره راغلې يم،زه تصور کولای شم چې تاسو څومره زغم ګاللی دی.

شهزادګۍ،بې له هغه چې ځواب ورکړي،آن کومه موسکا يې هم پر شونډو و نه ليدل شوه،هماغسې سمدلاسه ووته.

انا ميخايلوفنا ،دستکش له لاسه وويستل، ديو ګټندوی په شان پر لاستي لرونکي څوکۍ کې کېناسته او سردار واسيلی ته يې بلنه ورکړه چې د دې تر څنګه کېني.

هغې په خندا خپل زوی ته وويل:

- باريسه، زه ګراف ته ورځم او ته به پيېر، ته ورشې. ګرانه ! هغه ته درستوف د کورنۍ د مېلمستيا خبر هېره نه کړې. بيا يې مخ سردار ته ور واړاوه، او وې ويل:

هغو غرمنۍ ته وربللی دی،خو فکر نه کوم چې ورشي.

سردار چې ښکاربده طبيعت يې خوراګډوډ شوی، وويل:

برعکس ډېر به خوشحاله شم چې ما له دې ځوانه وژغورئ، هغه چې

اوږې پورته اچولې زياته کړه:
ټوله ورځ دلته راته ناست وي، ګراف يې هېڅکله پوښتنه نه ده کړې.
ځوان چوپړ ،ښکته خواته وخوځېد او له بلې زينې نه يو پوړ پورتـه لاړ او پيتر کېريلوويچ يې بدرګه کړ.

۱۳

پيير، ونه شو کړای ځانته په پترزبورګ کې دريځ پيدا او خوښ کړي او په رښتيا د کومې وژنې په تور، مسکو ته وشړل شو. هغه کيسې چې دده په اړه، د سردار رستوف په کور کې شوې وې، ټولې رښتيا وې. هغه په هغې ډله کې ګډ ون درلود چې د پوليسو سرمامور يې له اېږ سره تړلی و. دی دا څو ورځې کېدې چې مسکو ته راغلی او د تل په شان د پلار کره مېشت او استوګن و. که څه هم ده تصور کاوه چې په پترزبورګ کې دده له کړو او کيسو ټول مسکو خبر او هغه ښځې چې ده ته په ښه سترګه نه ګوري او له پلاره يې راتاو دي، له دغو ټولو نېمګړتياوو نه به په ګټې اخيستو سره پلار دده پر وړاندې ولمسوي، مګر بيا هم مسکو ته په رارسېدو، مخامخ د پلار کور ته لاړ. هغه کوټې ته چې په دو ديزه توګه به هلته شهزادګانې يعنې د سردار خورځې ناستې وې، ورننوت. ده له هغو سره يې سترې مشې وکړه. هغوی درې تنه وې. او درې واړه په اوبدلو او دکتاب په لوستلو بوختې وې. مشره هغه يې چې انا ميخايلوفنا ته ور وتلې وه، په لوړ اواز نوروته کتاب لوست. منځنۍ هغه يې، چې نرۍ ملا لرله، د سپېڅلتيا لېواله او چته ځېږه پېغله وه، دوو کوچنيو خويندو څه اوبدل، دواړه ښکلې او زړه راښکونکې وې، خو ددوې يوازينی توپير هغه خال و چې د يوې پر شونډو وېده و.

دې خال د هغې خبرې ته مالګينه او زړه وړونکې ښکلا ښښله. له

پېير سره د هغوی ليدنې داسې حالت درلود چې ګواکې څوک له اديرې نه کوم راتښتېدلی مړی او يا د کوم نړي رنځ له ناروغ سره مخامخ شوی وي.مشرې شهزادګۍ،د هغه په ليدو ، له لوستلو پاتې او له وېرې نه په ډکو سترګو يې هغه ته په وحشت کتل. کمکې خور چې پر شونډو يې خال نه لاره، کټ مټ د مشرې خور په شان حيرانه وه ،مګر تر ټولو ځوانۍ خور چې خال او موسکا يې پرشونډو وو ،ددې لپاره چې خپله خندا پټه کړي، سر يې لا پسې تيټ کړ، هغې ځکه خندل، چې تصور يې کاوه، راتلونکې رارسېدونکې شيبې به ډېرې خندنۍ وي....په دې وخت کې پېير وويل:

- سلام ! د ترور لور، اوس مې شاله ،نه پېژنئ؟

- زه تاسو ډېر ښه پېژنم، خورا ښه.

پېير په ناآرامۍ خو د تل په شان بې تلوسې وويل:

- دګراف روغتيا څنګه ده؟ زه کولای شم هغه وګورم؟

- ګراف له ځاني او روحي پلوه ډېر نا آرامه دی او داسې ښکاري چې تاسو هم اوس پوره هڅه کړې ده، هغه روحا لا پسې په عذاب کړي.

پېير، تکرار کړه:

- زه کولای شم، سردار ووينم او کنه؟

- هو ،که تاسو غواړئ هغه ووژنئ،ښېخې يې ووژنئ،يعنې تکل موکړی چې هغه ووژنئ، هو کولای شئ.

او ددې لپاره چې هغه ته څرګنده کړي چې هغوی بوختې دي او بوختيا يې هم د هغه د پلار لپاره له چوپړه پرته بل څه نه ده،او دی غواړي په خپلو کړو هغوی وزوروي.

هغې خور ته وويل:

- ولګا !ته لاړه شه، وګوره، چې د ماما جان شوروا چمتو ده او

کنه، ځکه د هغه د ډوډۍ وخت دی.؟

ولګا له کوټې نه ووتله. پېير، چې په دې خوښند و ستړګې خښې کړې وې، همداسې ولاړ پاتې شو او تر دروازې وروسته يې وويل :

-ښه ! چې نو داسې ده، زه مې خپلې کوټې ته ځم، هر وخت يې چې د ليدو امکان پيدا شو، ما ته خبر را کړئ.

هغه ووت،خو د خال دارې خور د خندا کړسهاری، هغه پسې انګازې جوړې کړې.

يوه ورځ وروسته، سردار واسيلي راورسېد او د سردار په کور کې استوګن شو. هغه پېير،راوغوښت او ورته وې ويل:

-زما ګرانه !په دې پوهېږئ؟ که ته دلته هم وغواړئ خپلو هغو د پترزبورګ کيسو او ډنډورو ته دوام ورکړې، پای به يې تا ته ډېر ناوړه تمام شي. د سردار ناروغي خورا بده ناروغي ده، د هغه ليدو ته هېڅ اړتيا نه شته.

له دې نه وروسته، هېڅ چا له پېير سره څه کار نه لاره، ،ټوله ورځ به يوازې همالته په دويم پوړ کې په خپله کوټه کې، مېشت و.

کله چې باريس د هغه کوټې ورغی، هغه په خپله کوټه کې ګرځېده، خو کله کله به کوم کونج کې ودرېد ، ديوال ته به يې داسې ګواښونه کول چې ګواکې،د تصور شوي دښمن ټټر په توره توره وهي.

خو کله به يې چې د عينکو له شا نه برند وکتل،بيا به يې په ګام وهلو پيل وکړ، اوږې به يې پورته واچولې، لاسونه به يې وښورول، داسې به غږېده چې څوک به نه پرې پوهېدل،چا ته به يې ګوته نيوله او ويل به يې:

-د انګلستان خبره پای ته رسېدلې، ښاغلی پيټ، ملت او خلکو ته په خيانت تورن دی. هغه لا د پيټ ،د محکوميت حکم بشپړ کړی نه و

چې په دې شېبه کې يې ځان د ناپليون پر ځای داسې تصور کړ، چې له خپلو اتلانو سره يو ځای د (پادوکاله له تنګۍ ـ د فرانسې او انګلستان ترمنځ پروت سمندرګی) نه اوښتي او لندن يې لاندې کړی دی. دی د خيالونو په همدې تال کې زنګېده چې په دې وخت کې يې خپلې مخې ته يو ډنګر، لوړ، ځوان افسر وليد، د هغه په ليدو ودرېد، پيير، باريس، له څورلس کلنۍ نه وروسته نه و ليدلی او چور يې هغه په ياد هم نه و، خو سره له دې يې هم، هغه په خپلې ځانګړې مهربانۍ له لاسه راونيو او په خوږه موسکايې د هغه هرکلی وکړ.

باريس په خوږه موسکا او آرامه ژبه وويل:

- زه مو په ياد يم! له ادې سره د ګراف ليدو ته راغلی يم. مګر ښکاري چې روغتيا يې خورا د انديښنې وړ ده.

پيير چې هڅه کوله، دا ځوان ورپه ياد او هغه وپېژني، ځواب يې ورکړ:

- هو، هو، وايي چې حال يې ښه نه دی او د هغه خپل خپلوان هم هغه په کرار نه پرېږدي.

باريس احساس کړله چې پيير هغه و نه پيژاند، خو ده هم دا وړ و نه ګڼله چې ځان ور وپېژني. مګر بې له هغه چې وشرمېږي مخامخ يې د پيير سترګو ته وکتل. تر يوه پوره ځنډ نه وروسته يې چې د پيير د ګبنۍ او تلوسې سبب شو، وويل:

- ګراف رستوف ورته وويل:

-تاسو ته بلنه ورکړم، نن غرمه د هغو مېلمانه ياست.

پيير په خوښۍ ځواب ورکړ:

- اوهو، هوکې! ګراف رستوف، نو تاسئ د هغه زوی ياستئ؟! ايليا؟ تصورېې کوئ، تاسو مې لومړی هېڅ و نه پيژاندئ، ياديږئ مو، چې له

مېرمن ژاکو سره، ((د مرغيو غرونو)) ته تلو ، له هغه وخته، ډېره موده تېره شوې ده.

باريس چې کراره او له ملنډو ډکه موسکا يې کوله، وويل:

- تاسو تېروتې ياستئ، زه باريس نومېږم او د شهزادګۍ انا ميخايلوفنا دروبځکايا زوی يم، ايليا ،درستوف د پلار نوم دی. د هغه زوی نيکولای نوميږي او مېرمن ژاکو خو زه هېڅ نه پېژنم.

پيير ،خپل سر او لاسونه داسې ښورول چې ګوا کې ،غومبسو يا مياشو په هغه يرغل کړی وي.

- آه، دا څه وشوه ! زه په هر څه کې تېروتلی يم، په مسکو کې خپل او خپلوان دومره ډېر دي چې سړی په کې سرسامه کېږي. ښه نو تاسې باريس ياست... ښه ده چې اوس هر څه روښانه او موږ سره پوه شوو. ښه ! تاسو د فرانسې په شمال کې د بولونسکې دبندر د عملياتو په اړه څه وايئ؟ که ناپليون له سمندرګي نه واوړي، د انګلستان حال به ډېر بد شي، داسې نه ده؟ زه داسې انګېرم چې دا يرغل کېدونکی دی، په دې شرط چې فيلانيوف تېر نه وزي.

- باريس،نه دبولونسکې د يرغل په اړه په څه پوهېده. نه يې ورځپاڼې لوستې چې په دې پوه شي او دا لومړی ځل و چې د فيلانيوف نوم اوري. په هماغه آرامه او له ملنډو نه، په ډکه ژبه يې وويل:

-موږ دلته په مسکو کې تر سياست نه زيات په مېلمستياوو او غيبتونو اخته يو. هغه څه چې تا يې يادونه وکړه، زه هېڅ نه پرې پوهيږم او دهغو په هکله فکر کوم، ده خپلې خبرې اوږدې کړې:

- په مسکو کې خلک په چغليو او اپلت ويلو لګيا دي. په دې ورځو کې خو ټول ستا او سردار په اړه خبرې کوي.

پيير ،دخپل اوربدونکي د خيال دساتنې په سودا کې، يوه خوږه

موسکا وکړه، په دې وپوهېده چې دا سې څه يې له خولې ونه وزي چې وروسته يې د پښېمانۍ سبب شي، مګر باريس چې مخامخ د هغه دوو سترګو ته کتل، په ځير، څرګندې او لوړې خبرې کولې، هغه زياته کړه:

- هو کې، مسکو پرته له غيبته بل کار نه لري او ټول په دې سودا کې دي چې سردار به خپله شتمني چا ته په ميراث پرېږدي. که څه هم کېدای شي، هغه له موږ ټولو نه زيات ژوند وکړي، هغه څه چې زه د زړه له کومې له خدای نه ورته غواړم.

پيېر، دا ومنله او وې ويل:

- هو کې، دا ټول د نه زغم او د خواشينۍ وړ دي.

خو، له دې ويرېده چې دا ځوان افسر دا سې کومو خبرو ته ور پرې نه وزي چې بيا خپله په کې بند شي

باريس، چې لږ سور شوی و، بې له هغه چې خپل غږ بدل کړي تر لږ ځنډه وروسته يې، وويل:

- تاسو دا سې تصور کوئ چې اوس ټوله مشغولتيا په همدې کې ده چې هرڅوک، هڅه کوي، له دغه بډايه يو څه ميراث تر لاسه کړي.

پيېر، په زړه کې وويل:

-دا همدا سې دي.

- او ما د ناسم تصور د څرګندولو لپاره په لوی لاس غوښتل تاسو ته ووايم چې تاسو ډېر تېروتلي ياست، که تاسو ما او زما مور په دغه ډله کې شمېرئ، سخت تېروتلي ياستۍ. موږ خورا بې وزله خلک يو، لږ تر لږه د خپل ځان په اړه در ته ويلی شم، زه په تېره له همدې کبله چې ستا پلار بډای دی، نه غواړم ځان ستاسو خپلوان وګڼم. زه او مور مې له هغه نه د څه شی هيله نه لرو. او نه د څه شي د منلو په خيال کې يو.

پيېر، تر ډېره وخته نه پوهېده، خو کله چې پوه شه، له ځوکۍ نه

راپاڅېد ، په هغې چټکۍ چې د ده ځانګړتیا ده،له قهره په ډکې او تر باریسه لا په سرې شوې څېرې په شرمېدلي اواز وویل:

- عجیبه خبرې دي ! ایا زه ...ښه !چا کولای شو تصور وکړي... زه ډېر پوهېږم...

خو باریس بیا د هغه خبرو ته ور منډه کړه:

- ته به ما وبښئ، خو زه خوشحاله یم چې د زړه خبرې مې درته وکړئ.. دا زما عادت دی او هغه دا چې هر څه په ډاګه او سپینه وایم. اوس را تـه ووایه چې سردار رستوف ته څه ووایم؟ تاسو د هغه مېلمستیا ته راځئ او کنه؟

باریس ته وبرېښېده چې یو لوی بار یې له خپلو اوږو ارتېرلی او بل ته یې سپارلی وي،بیا یې د پوره ارامۍ او خوښۍ احساس وکړ.

پېیر،چې کرار کرار آرامېده، وویل:

- غوږ شه، ته عجیبه سړی یې، هغه څه چې تا اوس وویل، ډېر په زړه پورې و ، ډېر، داسې بریښي چې ما نه پېژني. ډېر کلونه وشول چې موږ یو بل نه دي لیدلي... له ماشمتوبه... تاسو کولای شئ په ما ډاډه اوسئ... ، زه ستاسو په تکل ښه پوهېږم، ډېر ښه پوهېږم. ما به دغه کار نه وای کړای، زه د داسې یوه کار زړه هم نه لرم، خو ښه ده زه ډېر خوشحاله یم چې له تاسو سره مې وپېژندل.تر یوې شېبې چوپ و نه وروسته یې موسکا پر شونډو خوره شوه او وې ویل:

-عجیبه ده، تاسو زما په اړه عجب تصور او انګېرنه لرله.

وې خندل او وې ویل:

-نو ښه؟ په راتلونکې کې به یو بل ښه وپېژنو. د باریس لاس یې کېښکود او وې ویل:

-په دې پوهېږئ کنه؟ ما لا تر اوسه یو وار هم سردار نه دی لیدلی،

هغه زه غوښتی نه یم...دیوه انسان په توګه مې، ډېر زړه پرې سوځي،نه پوهېږم، څه باید وکړو؟

باریس چې موسېده، وپوښتل:

- تاسو فکر کوئ چې ناپلیون به وکولای شی چې خپل پوځ له سمندرګی واړوي؟

پېیر، پوه شو چې باریس غواړي خبره بدله کړي، ده چې هم دا غوښتل، نو د بولونسکې د عملیاتو د ګټو او تاوانونو په اړه یې خبرې پیل کړې.

کوم چوپړ راغي او باریس ته یې وویل چې مور دې غواړي. شهزادګۍ غوښتل ستنه شي. پېیر، چې په ډېرې مینې د خپلو عینکو له شا باریس ته کتل،دهغه لاس یې په کلکه کېښکوده او ژمنه وکړه چې له ده سره د زیاتې آشنایۍ لپاره د رستوف مېلمستیا ته ورشي...پېیر،د باریس تر وتلو وروسته ډېر وخت په خپله کوټه کې دا خوا آخوا ګرځېده، نور یې خیالي دښمن په تورو نه ویشت، بلکې د هغه، مهربان، هوښیار او مېړني ځوان له یادو سره موسېده.

هغه شان چې دځوانۍ په پیل کې،په تېره بیا چې کوم ځوان یوازې وي،داسې پېښېږي دهغه هم، د دغه ځوان پر وړاندې په زړه کې یوه مینه پیدا شوې وه او پرېکړه یې وکړه چې له هغه سره دوستي پیل کړي.

سردار واسیلي، شهزادګۍ بدرګه کوله. شهزادګۍ په یو دستمال، خپلې اوښکې پاکولې او ویل یې:

- وحشتناکه ده، هېڅ تصور یې نه شي کېدای، اما زه په هر شېبه کې چې کېږي، خپل پور ادا کوم. راځم او هره شېبه تر سهاره پورې د هغه پر پالنګ کېنم. هغه باید یوازې پرې نه ښودل شي، هره شېبه ډېره ارزښمنه ده. زه پوهېږم چې سرداران ولې په دې پوهېږي، هیله لرم چې

خدای به خپله رحم وکړي او زه به وکولای شم کومه لاره پیدا او هغوی به قانع کړم. خدای مو مل او مرستندوی اوسه. د خدای په امان ګرانه شهزاده.

سردار واسیلي ځواب ورکړ:

- خدای په امان ګرانې !

هغه دا وویل او بېرته ترې راستون شو.

کله چې دوی دواړه په ګاډۍ کې کېناستل، مور زوی ته وویل:

- اخ، اخ، خورا بد حالت کې دی، هغه هېڅوک نه پېژني.

زوی یې وپوښتل:

- زه په دې نه پوهېږم، چې له پېیر سره یې اړیکي څنګه دي؟

- وصیت لیک به هر څه روښانه کړي، ګرانه ! زموږ ژوند هم په هغه پوري تړلی دی.

- مګر ته ولې داسې فکر کوئ چې هغه به موږ ته هم یو نیم څه را پرېږدي؟

-اخ ! اخ ! ګرانه ! دا ځکه چې هغه داسې شتمن او موږ داسې بې وزلي یو.

- مګر، دا خو پوره دلیل نه شو، خو مورجانې.

مور یو اسویلی وویست او وې ویل:

-ای زما خدایه، څنګه هغه په عذاب دی.

۱۴

کله چې انامیخایلوفنا له زوی سره یوځای د ګراف ولاد یمیرووېچ بېزاوخوف، کورته لاړه، ګرافینه (سرداره) رستوا ، ډېر وخت یوازې پاتې وه، شېبه په شېبه یې په سترګو دستمال تېراوه.خو په پای کې یې زنګ کېښکود ، په خورا ترخه ژبه یې هغې چوپړې ته چې په ډېر ځنډ یې د دې زنګ ته ځواب ورکړی و ، وویل:

- وګورم ګرانې، څه شوي دي؟ نه غواړئ دلته خدمت وکړئ؟ بل ځای درته پیدا کړم که څنګه؟.

-د خورلنډې،ډېرې او د سپکاوي ترکچې خوارې، د ګرافینې خوا ، خورا ورشنه کړې وه،د دغې خواشینۍ اغېز د هغې په حالت کې داسې راڅرګند بده، چې هغې به د چوپړانو سره په خبرو کې د «ګرانه» په ځای «تاسو» ویل.

چوپړې ځواب ورکړ:

- ډېره بښنه غواړم.

- له ګرافه نه هیله وکړئ چې ماته راشي.

ګراف، په درنو چټکو ګامونو ، د تل په شان، د یوه ملامت او ګنهکار په څېر خپلې ښځې ته ورغی او وې ویل:

- ښه نازولې ګرافینې ! ته پوهېږې ګرانې چې قره قوش به له «ستو له مرد یو» سره پاخه کړئ (هغه خواړه چې په شرابو کې پخیږي) ما یې مزه څکلې ده. پیښمانه نه یم ،تاراسکا (ددوی اشپز) مې په زر روبله

واخیست. ((په هغه زمانه کې چې دغه پېښې انځورېږي په روسیه کې بزګر له ځمکو سر یو ځای خرڅېدل او بدایانو هر څوک په پیسو اخیستلای شول-ژباړن)) ارزي! ارزي!

هغه د خپلې مېرمنې څنګ ته کېناست او د ځوانانو غونډې یې لاسونه پر زنګنو کېښودل، خپل ماش وبرنج څڼې یې په یو ټکان سره ګډې وډې کړې او وې ویل:

- زما ګرانې ګرافینې، سپارښتنې کوه!

- هغې چې د هغه پر واسکټ تور داغ ته ګوته نیوله، په موسکا یې زیاته کړه:

-دا څه شي دي، ګرانه؟ دا کېدای شي «ستو له مردیو» سره وي. هوکې، ګرانه سرداره!، ته را غوږ شه! زه پیسو ته اړتیا لرم. د دې خبرې سره سم د ګرافینې په څېرې کې د غم څپې را خورې شوې.

- ای زما شهزادګۍ! په دواړو سترګو... په خورا مینې او خواخوږۍ یې له خپل جیبه لوټونه را وویستل.

ګرافینې، خپل نازک دستمال راوویست، هغې چې د مېړه د واسکټ، داغ پاکوه، ویل یې:

- نه ګرانه ګرافه!، زما زیاتې پیسې په کار دي. زه پنځه سوه روبله غواړم.

سمدلاسه، سمدلاسه. آها، کوم یو څوک دلته شته، ده په ډېر ډاډ د هغه چا غونډې داسې غږ وکړ چې ګوا کې د شونډو په ښوربدو به سمدلاسه څوک ورته لاس تر نامه شي، او بیا یې غږ وکړ:

-میتینکا ته ووایئ چې دلته راشي.

میتینکا چې د کومې لویې درنې کورنۍ ماشوم او د سردار په کور کې روزل شوی و او اوس یې د ټولو چارو مشري کوله، په ارامو ګامونو

کوټې ته راننوت.

ګراف دغه درانه ځوان ته چې کوټې ته راننوتلی و، وویل:

- ګرانه، غوږ ونیسه، زما لپاره به...

او لږ ځنډ وروسته یې دوام ورکړ: هو کې! اوه سوه روبله راوړه، هو! هو! مګر، پام کوه چې هغه د تېرو وار په شان زاړه او شېرې لوټونه را نه وړې. زما د ګرافینې لپاره نوي لوټونه په کار دي.

ګرافینې چې په خواشینۍ اسویلي ویستل وویل:

- هو کې، میتینکا! مهرباني وکړه چې لوټونه نوي او پاک وي.

میتینکا وویل:

-د ګراف حضورته! سپارښتنه وکړئ، د څه وخت لپاره ورانديې شئ؟

- ښښنه غواړم، هیله لرم وو ایم... په دې وخت کې یې پام شو چې د سردار سا په تنګېدو شوه، دا تل د هغه د خواشینې کېدو نښه وه، میتینکا زیاته کړه:

- تاسو بېخي آرامه اوسئ. که وغواړئ همدا اوس به چمتو شئ؟

- هو کې! هو. همدا اوس یې راوړئ. او ګرافینې ته یې وسپارئ.

کله چې هغه ځوان له کوټې ووت، ګراف په خندا وویل:

-زما دا میتینکا د سرو زرو ټوټه ده او جوړه نه لري، هغه ډېر پوه سړی دی. د هغه ژبه د «نه کېږي» خبره نه پېژني. زه هېڅکله د «نه کېږي» د کلمې د اورېدو زغم نه لرم، ځکه غر چې هر څومره لوړ وي، پر سر یې لاره شته.

ګرافینې وویل:

اخ، ګرانه! پیسې! ګرافه! څه غمونه دي چې په دې نړۍ کې د دې پیسو له لاسه په زړونو منګولې نه لګوي، زه دغو پیسو ته ډېره اړتیا

لرم.

ګراف وويل:

- زما نازنينې ګرافينې جانې! ټول پوهيږي چې تاسو څومره لوی لاس او پراخ زړه لرئ.

هغه د خپلې ښځې د لاسونو تر ښکلولو وروسته، د خپل کار کوټې ته ستون شو.

کله چې انا ميخايلوفنا د بېيزاو خوف له کوره بېرته راستنه شوه، د ګرافينې مخې ته پر ولاړ ميز، تر يوه نازک دستمال لاندې، پيسې پرتې وې. ټول نوي لوټونه. خو دانا ميخايلوفنا دې ته پام شو چې د ګرافينې خوا په کوم شي خورا شنه ده.

ګرافينې وپوښتل:

- ښه ګرانې! وايه څه خبرې دي؟

- اخ، نه پوهېږم چې په څه وحشتناک حالت کې دی، نور نو بې سده دی، حال خورا خراب دی، هېڅوک نه پېژني، زه يوازې يو څو شيبې ورسره کېناستم، دوه خبرې مې هم و نه کړې...

ګرافينې، پيسې له دستمال لاندې را وويستلې، په داسې يو حالت کې چې سره شوه او دغه حالت، ددې ددغه منګ سره، نه ځوانی او نه ډنګر مخ سره اړخ نه لګاوه، وويل:

- تروري جانې! ته او خدای چې زما دا سوغات به اخلئ.

انا ميخايلوفنا، سمدلاسه په خبره پوه او لږ ددې لپاره ورکړه شوه چې په يوه غوره شېبه کې په خوا خوږۍ له ګرافينې غېږ راتاو کړي.

- دا زما له خوا باريس ته ورکړه، پر برده ځانته دريشي پرې وګنډي.

انا ميخايلوفنا چې ژړل، له هغې نه غېږ تاو کړې وه، ګرافينې هم ژړل، دواړو ژړل. هغو دواړه ځکه ژړل چې دوی دواړو ملګرې او دواړه

مهربانې دي، چې دوی دواړه د ځوانۍ ملګرې دي،دوی ځکه ژړل چې دوی دواړه پر یوه سپک څیز لکه پیسو خپل سپېڅلي زړونه اخته کړي دي او لـه دي کبلـه یـې هـم ژړل چـې د دواړو ځـوانۍ تللـې دي، خـو د اوښکو دې باران دواړو ته خوند ورکاوه.

۱۵

ګرافينه رستوا ،له خپلو لوڼو اويو شمېر ډېرو مېلمنو سره په مېلمستون کې ناست وو. ګراف، ځينې نارينه مېلمانه د خپل دفترکوټې ته بوتلل او هلته يې هغه خپل ترکي (پيپونه- دتنباکو څښولو پيپ) چې په ډېر خوند او رنګ يې هلته را ټول کړي وو، د هغوی مخې ته کېښودل. کله کله به ووت، او پوښتنه به يې وکړه:

-را غله کنه؟

ټول د ماريا ديمتروفنا اخروسيموا ،راتګ ته چې ،د اعيانو په ټولنه کې (د ګوانښمن ښامار) نوم ګټلی و ،سترګې په لاره وو. دغې مېرمنې ته، نه د بډايتوب يا ټولنيز دريځ له کبله، بلکې د هغې له ساده ګۍ او په ډاګ ويلو له امله درناوي کېده. دښار کورنۍ ماريا ديمتروفنا پېژندله، ټول مسکو او پترزبورګ له هغې سره اشنا وو او دواړه ښارونه د هغې، کړو ته په حيرت کې وو. ټولو به په پټه د هغې په سپين سترګيو خندل او د هغې په اړه به يې ټوکې ټکالې او ملنډې جوړولې، مګر ددې سره سره له يو مخې ټولو د هغې درناوي کاوه.

د ګراف، له لوګيو نه په ډک دفتر کې ټولې خبرې د هغې جګړې په اړه راچورليدې چې تګلاره يې لا د نوامبر په مياشت کې خپره شوې وه.که څه هم دغه خبرتيا ،لا چا لوستې نه وه ،خو د هغې له خپرېدو ټول خبر وو.ګراف د داسې دوو تنو په ګاونډ کې پر څوکۍ ناست و چې ډېر

غږېدل او پرله پسې يې پيپونه دودل. خپله ګراف چې نه يې څه ښول او نه يې خبرې کولې، خپل سر کله يو خوا او کله بله خوا ته تاوه. د خپلو هغو مېلمنو له خبرو نه چې ده خبرو او مرکو ته هڅولي وو او د هغو له پيپ څښلو نه يې، چې ده خپله ورته لګولي وو، خوند اخيست.

له دغو دوو تنو مرکچيانو نه، يو تن، يو غير پوځي، نرى، ږيره خريلى، ژېړ رنګى، ګونځمخى سړى و چې زړښت يې پر ځواني لاسبرې کاوه، خو په کاليو اغوستو کې تر ټولو ځوانانو نه مخکې برېښېده. ته وا، داسې چې په خپل کور کې ناست وي، پرڅوکۍ يې پلترۍ وهلې وې، کهربايي پيپ يې د شونډو په کونج کې منډلى و او بې له هغه چې ګوتې وروړي، هغه يې څښاوه، دود يې دوداوه او ژوره يې سا يې ويسته.

دا بد ژبى سړى، د ګرافينې ترور زيى و، زوړ مجرد او شيشين نومېده. د هغه د ترخې ژبې کيسې د مسکو په مېلمسنونو کې هر چا اورېدلې وې. هغه له خپلو اوريدونکو سره په ويار او کبر غږېده.

هغه بل سړى، تازه او تاند د ګارد پوځي و، چې څېره يې ځلېده، د کاليو تڼۍ يې تړلې او ويښته يې په ډېر ځير سره ږمنځ شوي وو. کهربايي پيپ يې، د خولې په منځ کې ايښى، په سرو شونډو يې هغه په لنډه، لنډه سا څښاوه او کړۍ کړۍ لوګى يې له ښکلې خولې پو کاوه.

دا هماغه د سيموفسکې د فرقې ساتمن و چې باريس بايد له هغه سره فرقې ته لاړ شي. دا هماغه څوک و چې ناتاشې، پرخپلې مشرې خور ګرافينې ويرې، دملنډو لپاره دهغه کوژدنى نومولى و. هوکې دا ببرګ و. ګراف، د دواړو تر منځ ناست و او په ډېر ځير يې دهغو خبرې اورېدې. که د بوستون له لوبو سره دهغه پرلېوالتيا وو سترګې پټې شي، ګراف، تر ټولو نه زيات، دده او هغه د خبرو له اورېدو سره ليونى

مینـه لرلـه. د ده بـه داسـې خبرې هغـه وخت لا پسـې ډېرې خوږېدې چې ویناوال به یې نانددریو ته سره ورسول. شینشین، له ملنډو نه په ډکه ژبه چې د هغه د خبرو دود و، غږېده، هغه چې په روانه فرانسوي ژبه خبرې کولې، د روسي ژبې خورا کلیوالي ترکیبونو او اصطلاحاتو به یې خپلې وینا ته ورګډول او ویل به یې:

-ښه، پلارکه !ښاغلیه ! حضرت الفونس کارلیچ، تاسو تکل کړی دی چې د دولت له خرڅونو نه ځان ته ګټې او د خپل جیب پرسولو ته کومه لاره پیدا کړئ؟

- خیر، پیتر نیکولایوویچ، یوازې غواړم دا په داګه کړم چې د سپاره پوځ د ګټو کچه تر پلیو هغو ډېره لږه ده. اوس تاسو خپله زما د حالت اټکل وکړئ، پیتر نیکولایوویچ.

ببرګ، تل، خورا ځیرې، رښتیې، ارامې او په پوره پام خبرې کولې. هر وخت به چې خبرې او اترې د داسې څه په اړه وې چې په ده پورې به یې اړه نه لرله، دی به چپ پاتې کېده. هغه، په ساعتونو ،بې له هغه چې نا آرامه شي یا د بل چا د نا آرامی سبب شي، کولای شول چپ پاتې شي، مګر په هره هغه شېبه کې چې به، بیا خبرې ده پورې اړه پیدا کړه، ببرته به یې په خبرو پیل کاوه او له هغو نه به یې سخت خوند اخیسته.

- نیکولای پتروویچ ،زما حالت هم تصور کړئ، که زه په پوځي سپور ټولي کې سرتېری یا ان د برېدګي په رتبه کې هم وای، اوس به مې په هرو دریو میاشتو کې له دوسوو روبلونو نه لږې پیسې اخیستې، خو اوس دوه سوه دیرش ګټم.

هغه، په خوږې او له خوښې سره مل موسکا ، شینشین او ګراف ته داسې کتل چې ګواکې دی داسې انګېري چې ده بری ،دنورو پاتې

وګړو لپاره تل د ژوند بنسټیزه برخه جوړوي.

بېرګ خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

-خو اوس چې ګارد ته رابدل شوی یم، تر هر څه دمخه مشرانو ته نېږدې یم. په ځمکني پوځ کې خالي بستونه خورا پرېمانه شوي دي او تر ټولو لا دا تصور کړئ چې څنګه مې په دوسو و دیرش روبلو هم ګوزار کړې او هم مې زېرمه کړې ده. هغه چې له خولې کړی، کړی لوګی ویست زیاته کړه:

-له دې پیسو نه مې لا پلار ته هم یو څه ورلېږم...

ګراف، په کړس کړس وخندل، د نورو مېلمنو چې کله دې ته پام شو چې شینشین غزېږي، رانېږدې او غوږغوږشول. بېرګ چې نه یې د شینشین په خبرو کې پټو ملنډو ته پام و او نه یې خپلو خبرو ته د نورو بې پروایي احساسوله، خپلو کیسو ته دوام ورکړ او وې ویل چې څنګه دې ګارد ته په رابدلیدو سره، تر خپلو ټولو همرتبو نه مخکې ترفیع کړې ده. هغه دا هم ویل چې په جګړه کې کېدای شي ددوی کوم قوماندان ووژل شي او هغه یې په ډېرې اسانۍ ځای ونیسي، دغه راز څنګه ددوی په کنډک کې، دی ټولو ته ګران او پلار یې هم ترې خوشاله دی.

داسې برېښېده چې بېرګ ددغو ټولو کیسو له ویلو ښه خوند اخلي، هغه د خپلو ټولو کیسو په وخت کې دا ګمان نه کاوه چې د نورو خلکو هم کېدای شي دې ته ورته ګټې وي، خو هغه ټولې داکیسې دځانپالنې او سادګۍ په داسې خوند او رنګ کولې چې، ټول اورېدونکي له حیرته ورته ګوته په غاښ وو.

شینشین چې پښې له څوکۍ نه ځوړندې او هغه یې په اوږو ډباوه، ورته وویل:

-ښه پلاره ! هېڅ باک يې نه شته چې تاسو چېرې واوسئ، پلي او که سواره پوځ کې ،زه تاسو ته يو اټکل کوم،هغه داچې تاسو هر چېرې خپله لار موندلی شي.

بېرګ له خوښۍ نه وموسېد ،ګراف مخکې لاړ او نور ټول مېلمانه هغه پسې مېلمستون ته لاړل.

***

نور نو ترغرمنۍ نه مخکې،هغه وخت رارسېدلی و چې مېلمانه ټول راټول وو ، هغوی دبسم الله بلنې ته سترګې په لاره وو ،سره له هغه چې په دغه شان شېبو کې څوک اوږدو مرکو او خبرو ته زړه نه ښه کوي،خو له دې سره همهاله چا دچپ پاتې کېدو هڅه هم ددې لپاره نه کوله چې وښيي،هغوی ډوډۍ ته دناستې لپاره تلوار نه لري.کوربنو هره شېبه د دروازې خواتـه کتـل او کلـه ناکلـه بـه يـې يـو بـل پـه سـترګو کـې پوښتل.مېلمنو هڅه کوله په دغو کتنو کې دې پوښنې تـه ځواب پيدا کړي چې:

- ايا کوم خپلوان ته سترګې په لاره دي چې ناوخته کړې يې ده او يا کومو خوړو ته سترګه په لاره دي چې لا پاخه شوي نه دي.

پـېير،د غرمنۍ د پيل په درشل کې راورسېد او دمېلمستون په منځ کې داسې يو ځای پر څوکۍ کېناست چې دتګ راتګ لاره يې چور بنده کړه.

ګرافينې، غوښتل هغه خبروته اړ کړي،خو هغه دعينکو لـه شانه پـه داسې سادګۍ خپل شا وخوا ته کتل چې ګوا کې دچا پـه لټـه کې دي.د ګرافينې، پوښتنو ته يې هم په ډېره سختۍ،په يو ډول او لنډ ځوابونه

ویل. هغه بې له دې نه چې ځان ته یې پام شي، شرمناکه او یوازې و. زیاتره مېلمانه چې له ابې سره دهغه له کیسې نه خبر وو، په ډېر ځیر او شوق دغه لوی، ځورب او ارام سړی ته کتل او دې ته حیرانه وو چې څنګه هغه د پولیسو له سرمامور سره هغه شان ټوکه کړې ده؟

ګرافینې له هغه نه وپوښتل:

- تاسې تازه مسکو ته راغلي یاست؟

پېیر، چې دا خوا او خوا یې کتل، ځواب ورکړ:

-هو کې !اغلې !

- زما مېړه مو نه دی لیدلی؟

پېیر، په هسې بېځایه خندا وویل:

- نه آغلې !

- داسې ښکاري چې ځو موده مخکې په پاریس کې وئ؟ ګومان کوم، هغه په زړه پورې ښار دی؟

- هو کې، ډېر په زړه پورې دی.

ګرافینې، انامیخایلوفنا ته وکتل. انامیخایلوفنا پوه شوه چې ملګرې یې ددې هیله لري چې له دې ځوان سره خبرې اترې پیل کړي. هغه د پېیر، څنګ ته کېناسته او د هغه د پلار په اړه یې غږېدا پیل کړه. خو هغې هم د ګرافینې، په شان ،له لنډو ځوابونو هو او نه،نه پرته بل څه له هغه نه وا نه وربدل. مېلمنانه ټول پخپل منځ کې په تودو خبرو اترو بوخت وو.هرې خوا ته یې داسې خبرې،لکه،رازموفسکې همداسې دی، ... تاسو نه پوهېږئ، ځومره په زړه پورې وه، ... دا ستاسو ورده، ... اوربدې.

په پای کې ګرافینه پاځېده او لویې خونې ته چې د مېلمنو د انتظار کوټه وه لاړه، خو ژر یې غږ وا وربدل شو:

- ماريانا ديميتروفنا له خيره سره راغله؟
يوه زړه زورونکې ښځينه آواز يې په ځواب کې وويل:
- هو کې، زه په خپله يم ! او له دې غږ سره جوخت، ماريا ديميتروفنا په خپله را څرګنده شوه.
له خورا زړو کسانو پرته، ټولې پيغلې او آن مېرمنې هم ،له ځايه پاڅېدې.
ماريانا ديميتروفنا ،د وره په خوله کې ودرېده، پر پراخو اوږوېې، د سپينو ويښتو پر کړيو خپل پنځوس کلن سينګار کړی سر لا پسې لوړ او ټول مېلمانه يې وڅارل. او په ډېر تلوار يې د خپل کوټ پراخ لستوني چې ګواکې پورته کوي يې، بڼه وهل. هغه بې له هغه چې خبروته يې فرانسوي ورګډه شي، تل په سوچه روسي ژبه غږېدله.
هغې په لوړ ،درانه او پر نورو غږونو اغېز من غږ، وويل:
- د جشن ګرانې خاوندې ! جشن مو مبارک شه ! ستاسې سيوری دې د ماشومانو له سره لرې نه وی.
هغې ،ګراف ته چې د دې لاسونه يې مچول، مخ ورواړاوه، او وې ويل:
- ای ګنهګاره بوډا ! په مسکو کې خو به په تنګ شوی نه يې.دلته داسې ځای هم نه شته چې سپي وجنګوئ؟ ښه، نو څه کولای شئ، ګرانه پلاره ! هغې پېغلو ته تر اشارې وروسته وويل:
- غواړئ نه غواړئ، بايد مېړونه ولټول شي.
هغه چې له ډاره پرته او په خوښۍ دناتاشا د لاسونو ښکلو ته ورنږدې شوې وه ،هغه يې د لاس په تېرولو ،ونازوله، او وې ويل:
- ښه،نو ، زما قزاقې؟ (ماريانا ديميتروفنا ناتاشې ته قزاقې نوم ورکړی و.) زه پوهېږم چې هغه د اور لمبه ده، خو سره له هغه هم ماته

ګرانه ده.

هغې له خپلې لويې کځوړې نه، يو جوړ ياقوتي اوښکې، چې ناک ته ورته جوړې شوې وې، راويستلې او هغه يې ناتاشا ته چې له خوښۍ نه ځلېدله، ورکړې. مګر سمدلاسه يې له هغې نه مخ واړاوه. په نازک او نرم غږ يې، چې د دوکې نښې په کې ځرګندې وې، پيېر، ته وويل:

- اې، اې، مهرباني وکړئ، دلته راشئ ! ځنډ مه کوئ، تاسو ته وايم، هيله کوم دلته راشئ !

هغې په ګوابښمن ډول، لستوڼي لا پورته بډ وهل.

پيېر، چې په ساده ګۍ د عينکو له شا نه په هغه سترګې خښې کړې وې، ور نږدې شو.

- راځه، راځه مهرباني وکړه ! زه يوازيني ځوک وم چې ستا پلار ته مې، کله به چې يو نيم امکان پيدا شو ، هر څه په ډاګه ويل، تاته خو لا وايم چې وايم.

هغه چپ و ، ټول چوپ وو ، ټولو يو څه احساسول او يو څه ته سترګې په لاره وو ، ټولو دا د کومې پېښې پيل انګېره.

- ډېر ښه !څه به وو ايم ، ښه ځوان دی... پلار يې د ځنکندن په حال پروت دی او هغه لا هماغه شان خپلو بې لاريو ته دوام ورکوي، د پوليسو مشر په اېږ پسې ترې.د شرم او بېحيايۍ خبره ده. د دې پر ځای چې جګړې ته تللی وای، ښه به و.

ماريا ديميتروفنا ، مخ واړاوه ، ګراف ته يې چې له خندا يې بډوډي نيولي و ، لاس ورکړ او وې ويل:

- ښه، اوس ددې وخت را رسېدلی دی چې ميز ته لاړ شو.

ګراف او ماريا ديمتروفنا مخکې، تر هغه وروسته ګرافينه او دسورو پوځونو هغه ډګروال روان و ، چې نيکولای بايد له هغه سره خپل

غونډ ته تللي وای. انا میخایلوفنا له شینشین سره روانه وه، بېرګ وېرې ته لاس ورکړی و او موسکا یې پر شونډو خوره وه، ژولیه کاراګین له نیکولای سره میز ته نېږدې شول، هغو پسې نورې رنګارنګې جوړې روانې او کتار یې د مېلمستون تر بلې خوا پورې غځېده، بیا ماشومان چې جلا جلا وړاندې تلل او تر هغو وروسته بیا دکورنیو ښوونکو او روزونکو کتار جوړ کړی وو.

د څوکیو اومیزونو د وړاندې وروسته او بېځایه کېدو غږ چې چوپړانو او مینځو په خورا لېوالتیا سمول، په مېلمستون کې انګازې جوړولې، په همدې شېبه کې و چې سازیانو هم خپلو نازولو ته ګوتې وروړې او د خوږې نغمې غږ یې پورته کړ. مېلمانه کرار کرار سره ځای پر ځای شول.لا څوشېبې تېرې نه وې، چې دمېلمنو دخبرو اترو ، ټوکو ټکالو ، دهغوکاشوغو او چړو او د چوپړانو دتګ راتګ او منډو غږ په ساز او اواز لاسبری وکړ.

د میز ،یوې برې خوا ته ګرافینه ناسته وه.دهغې ښي خوا ته ماریانا دیمتېرتوفنا او چپې هغې ته یې انا میخایلوفنا او یو شمېر نورې مېلمنې ناستې وې.

د همدې میز بل سر ته ګراف، د هغه کین لاس ته د سواره پوځ ډګروال او ښي لاس ته یې شینشین او نور نارینه میلمانه لیدل کېدل.

د اوږده میز یو خوا ته د پاخه عمرځوانانو ځای نیولی وو ، وېره د بېرګ تر څنګه او پېیر د باریس خوا ته او د همدې میز بلې خوا ته ماشومان او ښوونکي ،ځای پر ځای وو.

ګراف، د ګڼو لوړو خمونو ،کرستال جامونو او د میوو د ډکو شاکاسو له منځه، خپلې مېرمنې ته چې لوړه نیغه شنه پټاره خولۍ یې په سر وه کتل او په ډېره لېوالتیا یې خپل څنګ ته ناستو مېلمنو ته چې

ځان يې هم نه هېراوه جامونه ډکول. ګرافينې، هم بې له هغه چې د مېلمه پالنې دندې هېرې کړې، د اناناس د لوړ او غټ بوتل له شا نه په تلوسې او ګبنې او ځانګړې معنې لرونکې ډول خپل مېړه ته کتل. هغې ته داسې برېښېده چې د مېړه د مخ سوروالی او د سپينو وېښتو څنګ ته د ځلېدونکې سر ځلېدل يې له دود يز ډول نه زيات شوی وی. د مېز په هغه سر کې چې ښځې دېره وې، شر او شور يو رنګ او ارام، خو په هغه بل سر کې چې نارينه ټول وو، د غږېدا او خندا اوازنه شېبه په شېبه په زياتېدو وو. په تېره بيا د سواره پوځ ډګروال د بې سارو خوړلو او څکلو نه داسې سور سور شو چې ګراف، هغه د نورو مېلمنو د هڅونې لپاره، د خورا ښيلګيز مېلمه په نامه ونوموه.

بېرګ چې مينه ناکه موسکا يې پر شونډو خوره وه، وېرې، ته د مينې رازونه سپړول او ويل يې چې:

- مينه، نه ځمکنی بلکې، يو اسمانی احساس دی.

باريس چې مخامخ ده ته له ناستې ناتاشې سره سترګې جنګولې، خپل نوي ملګري. پېير، ته نوې رارسېدونکې خبرې ورپېژندلې.

پېير، ډېر لږ غږېده، نويو څېرو ته يې کتل او زيات يې خوړل...

ناتاشا چې مخامخ ده ته ناسته وه، په پر له پسې توګه يې سترګې په باريس خښې کړې وې. باريس ته د هغې کتل، د هغې د يارلس کلنې نجلۍ غلچک ته ورته و چې څو شيبې د مخه يې د لومړي ځل لپاره له د غه هلک سره مچو کړې وې او زړه يې پرې بايللی وې. ناتاشې، د غه شان غلچک، کله کله هم پېير، ته ورلېږه. پېير، غوښتل د د غه خندا وړ نجلۍ، خندنيزو غلچکو ته وخاندي، خو نه پوهېده چې پر څه وخاندي.

نيکولای چې له سونيا نه لرې، د ژولې کاراګين خوا ته ناست و، بيا

يې له هغې سره په يوه نا بللې موسکا خبرې کولې. که څه هم سونيا په ظاهره خندل، خو له څېرې يې دا څرګندده وه چې، په زړه کې يې د تېرېدونکې رخې د زهر د خوټېدو کيسه روانه وه. کله به يې رنګ وتښتېده او کله به سره شوه. هغې په ټول قوت سره غوږونه لا پسې، تېره کول چې واوري، نيکولای او ژوليا د څه شي په اړه غږېږي.
دماشومانو ښوونکو په ډېرې نا قرارۍ شا و خوا ځارل او د هغو کسانو پر وړاندې يې ځان غبرګون ته چمتو کاوه چې ماشومان ازاروي.

جرمن ښوونکي هڅه کوله چې د ټولو خوړو او شرابونو نومونه د دې لپاره ياد ته وسپاري چې بيا يې په خپل ليک کې خپلو خپلوانو ته وليکي، نو له دې کبله که کوم وخت به يو نيم چوپړ دده د ميز له څنګه د تېرېدو په وخت کې ،له ده سره ونه درېده، سخت به خوابدي شو. هغه به تندی تريو او وروځې په يې برندې برندې کړې، دا به يې ښودله چې دی د شرابو د لاس ته راوړلو لېوال نه دی، خو دی په دې خوابدی دی چې، هېڅوک په دې نه پوهېږي، چې شراب ده ته نه د تندې د ماتولو ،نه د بخيلۍ بلکې د دې لپاره د پام وړ دی چې په رښتيا هغه غواړي د هغو په کيفيت او توپير پوه او په دې اړه خپله پوهه زياته کړي.

۱۲

د نارینو د میز په کوزنۍ برخه کې خبرې دم په دم تودېدې. ډګروال ویل چې د جګړې تګلاره په پترزبورګ کې خپره شوې او د هغې یوه ځانګړې ګڼه چې د ډاګي په لاس ستر قوماندان ته لیږل شوې وه، ده هم لیدلې ده.

شینشین وویل:

- نه پوهېږم کومه بلا موږ له ناپلیون سره جګړې ته هڅوئ؟ هغه په یو ګوزار داتریشیانو غرور مات او له دې ویرېږم چې اوس زموږ وار نه وي.

دغه روسي الماني ډګروال، چې غټ، جګه ونی ،تندمزاجه، ویاړمن پوځي او هیوادپاله و ،د شینشین له خبروخوابدي غوندې شو.هغه چې، لکه د بهرنیوپه څېر (یه) په (اِ) او نرم توري یې سخت ادا کول، وویل:

- پوهېږئ ولې؟ ځکه چې ټولواک تر ما او تاسو نه ښه پوهيږي. ګرانه ښاغلیه! هغه ښاغلي په خپلې وینا کې یادونه کړې ده، نه شي کېدای هغه ګواښ ته بې تفاوته وګوري چې روسیه ګواښوي،هو کې امنیت ته، دهېوادنوم،دامپراتورۍ دریځ او سپېڅلي ټلوالو ته ...خو دا هېڅ څرګنده نه وه چې ولې یې د ټلوالو په کلمې ټینګار وکړ. داسې ټینګار، چې ګواکې دهغه ټوله موخه په همدې کلمې کې نغښتې وه ،دخپلې نه اشتباه کوونکې حافظې دځانګړتیا له مخې یې چې رسمي

یادښتونه یې له یادو ،یادول،د جګړې د اوربل د خبرتیا لومړې کرښې بیا تکرار کړل:

...«د ټولواک هیله او یوازینۍ او نه بدلیدونکې موخه په دې کې ده چې،په اروپا کې د سولې د پوره ټینګښت لپاره،همدا اوس د پوځونو یوه برخه له پولونه بهرته وخوځول شي او د دې پرېکړې د سرته رسولو لپاره نورې هڅې پیل کړي».

هغه خپل جام په سر واړوه او د خپلو خبرو د تایید لپاره یې د ګراف خوا ته ور وکتل او د یوه نصحیت کوونکي په توګه یې وویل:

- هوکې، درنه ښاغلیه ! له دې کبله.

شینشین تندی تریو کړ او په داسې حال کې چې موسکایې پر شونډو خوره وه، په فرانسوي او روسي ګډه ژبه یې وویل:

ګرانه سرکاره، دا عالي متل دی اورېدلی دی:

-ناست به وې په کورکې خپلې زغنې به دې اوبدلې.

شینشین خبرې اورېدې کړې او وې ویل:

دا متل زمونږ له حال سره ښه برابر دی. سوروف یې له خپل ټول واک سره، تری تالان کړ،زه له تاسو نه پوښتنه کوم،هغه سوروفان مو چېرې دي؟

ډګراوال چې میز یې په سوک واهه،وویل:

- مونږ باید د خپلې وینې تر وروستي څاڅکې پورې جګړه وکړو او خپل ژوند تر خپل ټولواک نه ځار کړو. هغه وخت به هر څه جوړ شي. مونږ څو کولای شو باید خبرې کمې وکړو.د "کولای " شو ټکې ته یې ښه زور ورکړ، بیا یې ګراف، ته مخ ور واړاوه، او وې ویل:

- مونږ د سپاره پوځ زاړه یاران، پېښې داسې څېړو.

په دې وخت کې یې مخ نیکولای ته چې د جګړې د خبرو په اورېدو

یې له بل چا سره مرکه پرېښې وه او په ټولې ځیرکتیا یې ده ته کتل او په شروشور کې ده ته غوږ غوږ و ، مخ ور واړاوه او وې ویل:

-ښه زلمیه !تاسو ځوان سواره یې ځنګه ځېږئ؟

نیکولای چې له ګبنې نه یې اور اخیستی و ، قاب یې په لاس کې چورلاوه او د شرابو کنډولي یې په داسې غوځه خو مایوسۍ برابرول چې ګواکې همدا اوس له یوه سترګوابن سره مخامخ دی، ځواب ورکړ:

-په پوره توګه ستا خبرې منم، دی، په دې باور دی چې روسان دوه لارې لري، یا باید ومري او یا بریالي شي.

تردغې خبرې وروسته دی هم دنوروپه څېر په دې پوه شو چې، په دې وخت کې دده، دغه وینا خورا رسمي او دده تر کچې لوړه ویل شوې، نو ځکه بې ځایه او بې وخته وه.

ژولیا ، چې د هغه له څنګه لږ هغه خوا ناسته وه، یو سوړ اسویلی وویست او وې ویل:

-ستاسې خبرې خورا ښکلې وې، خورا ښکلې.

سونیا ،دنیکولای د غږېدا په وخت کې ټوله وربږدېده او تر غوږو تکه سره شوه له غوږو نیولې ترغاړې اواورمېږه پورې.

پېیر، چې د ډګروال خبرو ته په ځیر غوږ غوږو د منني سر یې ښوراوه او وې وویل:

- دغه ته ویاړ وایي.

ډګروال بیا میز په سوک وواهه او چیغه یې کړه:

- افرین ځوانه !د سواره پوځ رښتیني افسر باید همداسې وي.

په دې وخت کې دمیز له هغې خوانه، ناڅاپه د مارینا دیمیتروفنا ، ناولی آواز واورېدل شو چې ویل یې:

-دا څه خبره ده چې داسې شر او شور مو جوړ کړی دی؟ هغې د

سواره پوځ پوځي ته مخ ورواړاوه او وې ویل:

په تا څه شوي چې دومره میز ډوبوئ؟ دا څه داسې میزونه ټکوئ؟ چاته داسې اور اخیستي یئ؟ څه فکر کوي د فرانسې پوځیان دي مخې ته ولاړ دي، چې داسې ګوابنونه کوئ؟

د سواره پوځ پوځي، په موسکا غږ وکړ:

-زه، رښتیا وایم.

ګراف،د میز له بلې خوا را چغې کړې، ټول یوازې او یوازې د جګړې خبرې کوئ، ګوره،مارینا دیمتروفنا ! زما زوی جګړې ته روان دی.جګړې ته !

د میز له بلې خوانه بیاد ماریا دیمیتروفنا، آواز بې له هغه چې کومه لېوالتیا په کې احساس شي،را اوچت شو:

- زما څلور زامن پوځ ته تللي دي، دا خو د زوربدو خبره نه ده، څه چې خدای کوي، هغه به کېږي. که د خپل کور په بړستن کې هم پروت وي،د مرګ نه هېرېږي. د جګړې په ډګر کې هم خدای مهربانه دی

- سمه ده، رښتیا وایي.

او په بېلابېلو ډلو کې بیا خبرې تودې شوې. د میز په یو سر کې د ښځو ډله او د میز په بل سر کې د نارینو ډله.

د ناتاشا، کشر ورور، هغې ته وویل:

- وینئ ! ولې پوښتنه نه کوئ؟ ګوره ! نه،پوښتنئ؟

ناتاشا ځواب ورکړ:

- پوښتم، پوښتم.

د هغې څېره چې ناڅاپه لکه اور تکه سره شوې وه، په کې د مایوسۍ او خوښۍ نښې ځرګندې وې. هغه، پاڅېده ، پېیر ته یې چې دې ته مخامخ ناست و ، په کتو کې د غوږ نیوو بلنه ورکړه او خپلې مور ته یې

وویل:

- مور جانې !

پر تول میز د هغې له ګوګل نه را پورته شوې ما شومانه غږ، انګازې خپرې کړې.

ګرافینې په ډېر ډار وپوښتل:

-څه وایې؟

خودا چې د لور په خبره کې یې د شیطانۍ نښې ولیدې، په ګوا ښمنه او د نه منونې په توګه یې سر او لاس وښورول.

پر ښځه ار چوپتیا خوره شوه.

دناتاشې اواز لا پسې زغرد شو او نګازه یې وکړه:

-مور جانې ! کوم شیریخ به وي؟

ګرافینې غوښتل تندې تریو کړي، خو و یې نه شو کولای، ماریانا دیمیرتوفنا خپله د شهادت ګوته، د ګوا ښ په توګه ناتاشې ته وښوروله او وې ویل:

- اې قزاقې !

زیاترو مېلمنو چې په پوښتنیز ډول یې د هغې مور او پلار ته کتل، نه پوهېده چې دناتاشې ددې کړو په بدل کې څه وکړي.

ګراف وویل:

- اوس به له تا سره ګورم.

ناتاشې په دې ډاډمنه وه چې د هغې د کړو به په خوښۍ هرکلی کېږي، په لا ناز، زړورتیا او خوښۍ یې چیغه کړه:

-مور جانې ،څه فکر کوئ،شیر یخ به راوړي؟

سونیا او څورب پیتیا چې له خندا نه یې بډوډۍ خوږ شوي وو، ځانونه پټ کړل.

ناتاشا چې بیا پېیر او خپل کشر ورو ته وروکتل، په بنګهاري یې وویل:

- ودې لیدل چې ومې پوښتل.

ماریانا دیمیتروفنا وویل:

- شیریخ شته، خو، تا ته یې څوک نه درکوي.

ناتاشا چې نور، له چا نه، نه ډارېده، له ماریا دیمیتروفنا نه هم و نه ډار شوه، هغې ته یې وویل:

ماریانا دیمیتروفنا کوم شیریخ به راوړي، زما خو، غوړ رنګه هغه نه خوښېږي.

-د ګازرو له خوند سره.

ناتاشې، چې او ازیې چیغو ته ورته کېده، چیغه کړل:

-نه!

ماریا دیمترفنا راته وو ایئ کوم شیریخ، زه غواړمه پوه شم، کوم؟

ماریا دیمتروفنا او ګرافینې وخندل او له هغوی سره ټول نور مېلمانه هم په خندا شول. ټولو خندل، خو نه د ماریا دیمیتروفنا ځواب ته، بلکې دهغې نجلۍ حیرانوونکې زړورتیا او ځیرکتیا ته چې داسې د ماریا د یمیتروفنا په وړاندې درېدلې وه.

ناتاشا، ترهغه پورې په کرار نه شوه چې د انانس (میوه) لرونکې شیریخ د راوړلو زېری یې وانه ورېد.

د انانس لرونکې شیریخ تر راوړلو مخکې شامپاین راوړل شول، سازیانو بیا سازونه وغږول، ګراف، له ګرافینې سره ښکلول، مېلمنو چې ګرافینې ته مبارکې ویله، د میز پر سر یې ګراف او خپل منځ کې جامونه جنګول. چوپړانو د میزونو-څوکیو او په نورو ځینو ځایو کې د ډوډۍ په جوړولو کې تلوسه او لېوالتیا زیاته کړه او مېلمانه له پخوا

په لا تاندو شویو، لا سرو شویو او لا خوښو شویو ښېرو ببرته مېلمستون او د ګراف کوټې ته راستانه شول.

۱۷

د قطعو د پانو او لوبو لپاره میزونه سم شول. د لوبو د سیالۍ ډلې جوړې شوې. د ګراف، مېلمانه څوک په لوی مېلمستون، څوک په کمکي مېلمستون او څوک هم په کتابتون کې ځای پر ځای شول.

ګراف، چې ټولو ته موسېده، په چټکۍ یې خپلې قطعې په لاس کې اړولې راړولې او په خورا سختۍ یې له هغه خوب سره منګولې نرمولې، چې له ډوډۍ وروروسته دی ور سره روږدی و. د ګرافینې په خوښه او بلنې، ځوانان د وړې پیانو او چنګ شا و خوا ته ورټول شول. تر هر چا د مخه ژولیا د ټولو په بلنې له چنګ سره کېناسته او ... بېلا بېلې نغمې یې وغږولې. تر دې وروسته، هغې د نورو پېغلو په مرسته، له ناتاشې او نیکولای نه چې د ټولو په منځ کې د موسیقۍ د ښه ذوق د خاوندانو په نامه پېژندل کېدل، غوښتنه وکړه چې یو څوسندرې ووایي. ناتاشې، چې نور نو هغې ته نه د پروني ماشوم بلکې د یوې پېغلې، په توګه کتل کېدل او په دې هغه ویاړېده هم، په ډېرې ځان غوښتنې وویل:

-ووایئ، څه ووایم؟

نیکولای ځواب ورکړ:

- د کلوچ، په نامه د مینې سندره.

ناتاشې وویل:

- نو راځئ، ژر کوئ. باریسه! دې خواته راشه، او ربښتیا، سونیا

چېرې ده؟

هغې، دې خوا هغې خوا وکتل، خو چې خپله ملګرې يې تر سترګو نـه شوه، په منډه د باندې ووتله، ځان يې د سونيا کوټې تـه ورسـاوه، هلته يې هم پيدا نه کړه، نو د ماشومانو د لوبو کوټې تـه يې مخـه کړه، سونيا هلتـه هـم نـه وه. ناتاشـا ،پوه شـوه چـې سـونيا ،بـه پـه دهليـز کـې د ولاړ صندوق تـر شا وي. دا دلارې پـه څنـګ کـې ولاړ صـندوق، د رستوف د کورنۍ د تنکو پېغلو د زړه خوالې ځای و. دوی هرکله هلته کېنا ستل او خپلې کيسې به يې کولې. په رښتيا هم سونيا ګلابي کميس په غاړه چې نازک او ښکلي لاسونه يې تر مخ تاو کړي وو، پـر صندوق يې خيرنـه او څېرې توشکه غوړولې او دا پر هغې، پر مخ پرته وه. دا سې يې ژړل، چې بربنډې نازکې اوږې يې دژړا له زوره ريږدېدې.د ناتاشې مخ چې په هغـه ورځ، ددې د نامه دجشن په ويار، په خوښيو او شر او شـور کـې ډوب او تاند و، ناڅاپه بدل او مات شو. د خوښۍ ځلا يې لـه سـترګو ورکـه او لـه نڅا ودرېده. اورمېږ يې وريږدېد او شونډې يې ښوسې شوې.

- سونيا ووايه څه شوئ؟ څه خبره ده؟

ناتاشې، خپله لويـه خولـه جينګـه کړه، د خولې لـه جينګېدو سره د هغې څېره لا پسې بد رنګه شوه. په همدې شېبه کې، بې له هغې چې پوه شي، يوازې لـه همـدې کبلـه چـې سونيا ژاړي، د ماشوم پـه شـان يـې پـه ساندو پيـل وکـړ. سونيا غوښتل سر پورتـه او هغـې تـه ځـواب ووايي، مګر وس يې نه کېده او خپل مخ يې پټاوه. ناتاشا ،هسې د پښو پر سر په همـاغې شـين رنګې توشـکې ناسته او خپلـه خورلنډه يـې پـه غېږ کـې کېښـکوده او ژړل يې. پـه پـای کـې سـونيا ، زړه او قـوت را ټول کړل، پاڅېده له سترګو نه يې اوښکې پاکې او په خبرو شوه:

- نيکولای، تريـوې اونـۍ وروسـته ځي، د هغـه دلېږدولـو فرمـان...لا

وخته لاسلیک شوی دی... هغه خپله ما ته وویل...

هو کې،ما به نه ژړل (هغې، هغه کاغذونه چې په لاس کې یې وو، راوغوړول، هغه د نیکولای شعرونه وو)ما به هر څه زغملي وای، ما به هېڅ نه ژړل، مګر نه پوهېږم...هېڅوک نه پوهیږي، چې د هغه په زړه کې څه دی...

او بیرته په ژړا شوه. د هغې ژړا ، د هغې د پاک، سپیڅلي او روڼ روح څرګندونه و.

بیا یې هڅه وکړه چې د خپلو ساندو مخه ونیسي او وې ویل:

- سخ په تا... کېدای شي ته داسې وانګیري چې زه له تا سره رخه لرم... ته ما ته ګران یې... باریس هم را ته ګران دی...هغې په زړه کې وویل:

- هغه خورا خواخوږی دی...هېڅ څه ستاسو د نیکمرغۍ خنډ نه دي، خو نیکولای خو زما د ترور زوی دی...(په روسانو کې د کاکا ،ماما او ترور له زامنو او لوڼو سره نکاح ناروا ده) باید خپل ستر پاپ اجازه ورکړي... کنه اجازه نشته.له دې که تېرشو فکر نه کوم، مور جانه (سونیا ،ګرافینه خپله مور ګڼله او د مورپه نامه یې یادوله)ونه وایې چې زه د نیکولای راتلونکې نه بربادوم. یا به ووایي چې زه سخت زړې یم او یا د چا ښه هېروم،هغه به حق ولري، خو ربښتیا خبره دا ده چې په خدای قسم (پر ټټر یې صلیب انځور کړ) هم هغه او هم تاسې ټول را ته ګران یاستئ. ولې یوازې ویره... هغه هم نه پوهیږم ولې؟ نه پوهیږم ما هغه ته څه بد رسولي؟ زه له تاسو ټولو مننه کوم. زړه مې غواړي هرڅه تر تاسو ځار کړم،مګر هېڅ نه لرم، وایي، تشه لاسه ته مې د ښمن یې.

سونیا ،نور نه شوکولای وغږېږي، سر یې په لاسونو او بیا په سروېږدي کې پټ کړ.ناتاشا هغه دلاساکړه،خو د هغې له خبرې،له ورایه څرګنده وه، چې هغه د زړه له کومې د خپلې خورلنډې په درد او

غم، پوهېږي.

ناڅاپه یې چیغه کړه:

- رښیا ده، رښتیا ده.

تـه بـه وایـې چې د سونیا د ټولـو اورنیو غمونـو رښتینی علت یـې موندلی دی:

ـ هرو مرو تا ته له غرمې وروسته، ویرې، څه ویلی دی؟ همدا سې نه ده؟

- هو کې، دا شعرونه نیکولای په خپله لیکلي دي او نور ما پـه خپلـه لیکلي. ویرې، هغه زما پر میز پیدا او وې ویل:

- هغه به مورجانې ته وښیئ.

او دایې هم وویل چې، دچا دښو درناوي نه کوم، دا چې مورجانـه بـه هېڅکله اجازه ورنه کړي، هغه له ما سره واده وکړي، هغه به له ژولیا سره واده کوي.تـه خو ګورئ ! هغـه ټولـه ورځ، لـه هغې سره...نو ناتاشې !نو ولې؟ د څه لپاره؟

تر دې خبرو وروسته ژړا لا پسې زیاته شوه.ناتاشا هغه را پورتـه، پـه غېږکې یې ټینګه،له خندا نه په ډکې خو لې او له اوښکو په ډکو سترګو یې د هغې خواخوږي کوله:

-ګرانې سونیا ! ته د هغې خبرې مه منه ،د زړه سره ! د هغې خبرې مـه منه. ستا په یاد دی چې موږ دواړه لـه نیکولای سره د څوکۍ پـر سر څه وویل؟ ستا په یاد نه دی کنه؟ یو ما خوستن نا وخته شومه دم و ، ګوره ! مـوږ ټولـو پربکـړه وکـړه چـې څنګـه بـه کـوو ؟ زمـا لـه یـاده وتلـي چـې څنګه؟خو دومره مې په یاد دي چې، هرڅه ښـه او د هرڅه اجازه شته. تـه وګـوره ! چې شینشـین لالا ، د خپلـې تـرور لـه لـور سره واده کـړی دی او موږ خو ،د ترور د ترور لونې کېږو. او باریس خو ویل چې دا هـېڅ خنډ نـه

لري.ناتاشې،دوام ورکړ:

-ته پوهېږئ، ما هرڅه هغه ته وويل، هغه خورا پوه او ښه هلک دی. هغه له هر څه نه خبر دی. ته مه ژاړه، مه ژاړه، زما ګرانې، مهرباني د زړه سرې سونيا.

بيا يې په خندا هغه مچو کړ او دوام يې ورکړ:

-ويره خورا بدنيته نجلۍ ده. بلا دې په پسې وي. توکل په خدای وکړه. ټول کارونه جوړېږي. مورجانې ته هم هغه نه وايي، نيکولای به خپله ورته ووايي. هغه ،د ژوليا په خيال کې هم نه دی.

هغه يې پر سر مچ کړه. سونيا ، پاڅېده ، پيشونګوری،بيا مست شو ، سترګې يې وځلېدې،داسې برېښېده چې چمتو ده،لکۍ وښوروي او د پخوانی عادت په څېر،هرڅه په خپلو منګولو وچورلوی.

په چټکۍ يې خپل کالي جوړ او څنې برابرې کړې او وې ويل:

- ته همداسې فکر کوئ؟ رښتيا وايئ؟ ته او خدای همداسې ده؟

ناتاشې چې د خپلې خورلنډې له کوڅيو نه را وتلې ويښته سمول، وې ويل:

-رښتيا وايم، په خدای باور وکړه، رښتيا وايم.

او دواړو په ګډه وخندل.

-ښه، نو درځه اوس به د چېښې، سندره وبولو.

- درځه.

ناتاشا ناڅاپه ودرېده او وې ويل:

-پوهېږئ، هغه څورب پېير، چې د ميز پر سر زما مخې ته ناست و ، ډېر د خندا وړ سړی دی،هغه چې هر وار رايادېږي، خندا راځي.

دا خبره لا پای ته رسېدلې نه وه،چې ناتاشا ،د هليز ته منډې کړې.

سونيا ، هغه ښکې وڅنډلې چې جامو پورې يې نښتې وې، د

شعرونو کاغذونه یې لوړ پر ډنګر ټټر وتړو مبل، په ارامو او له خوښیو په ډکو ګامونو او ګلابي اننګو، ناتاشې پسې، د دهلیز له لارې مېلمستون ته ننوتله. د مېلمنو په پر له پسې غوښتنې، ځوانانو هغه(کلوچ) یا چینې په نامه سندره وویله، سندره په بې ساري توګه د ټولو خوښه شوه. وروسته بیا نیکولای، هغه سندره چې نوې یې زده کړې وه، وویله:

دروسي متن ۸۴مخ
ښکلې شپه، د سپوږمۍ تر رڼا لاندې
د نیکمرغۍ تصوریې کولي شي
چې لا نړۍ کې یوڅوک پاتې،
چې خیالوکې دتا ډوب دی
په نازکو نرمو ګوتو
بیاد چنګ په اوربل لوبې کوي
په زړګي کې مینه او لېوالتیا را خوټېږي
او تا ځان ته ورغواړي،
خو افسوس، افسوس چې دا وصل دسترګو رپ دی
افسوس چې سپرلی او لمر دواړه بې وفا دي

هغه، لا د سندرې وروستی بند، پای ته رسولی نه وچې په مېلمستون کې ناستو زلمیانو، سمدلاسه د پښو دډبډو له زوره ځمکه په ریږد بدا راوسته او د سازیانو دغاړو د تازه کېدو انګازه هم خوره شوه.
پېیر، په حجره کې کې ناست و. شینشین، په دې پلمه چې پېیر تازه له بهر نه راغلی دی، د پېیر لپاره بې خونده، سیاسي خبرې اترې له هغه سره تودې کړې. ځینې نور هم له هغوی سره یو ځای شول.

د موسیقۍ د پیلېدو سره سم، ناتاشا حجرې ته را ننوتله او مخامخ پیېر ته ورغله، په خندا مګر په سپین سترګۍ یې وویل:

- مورجانې وویل چې تاسو نڅا ته را وبولم.

پیېر وویل:

- ډاریږم چې د نڅا، په خوځېدا کې تېر نه وزم، خو که ته ما ته لاربنوونه کوې هغه بیا بله خبره ده.

هغه خپلې شنډلې منګولې ورټیټې او تنکۍ پښغلې ته یې ور وړاندې کړې.

پیېر، په دې هیله چې نورې جوړې هم جوړې او سازیان سازونه سر کړي، د خپلې کوچنۍ تنکۍ جوړې تر څنګ سترګې په لار ودرېد. ناتاشا له دې کبله له خوښۍ نه په جامو کې نه ځایېده چې له ځانه مشر، هغه هم له بهره راغلي یو چاسره، د ټولو مخکې غږېږي او نڅېږي.

د هغې په لاس کې هغه ببوزۍ (پکه) وه چې په ښځار کې یوې ښځې د ساتنې لپاره هغې ته سپارلې وه، هغې یوه ځانګړي توګه پکه ښوروله (خدای خبر چې هغې د غه ښورېدا چېرې زده کړې وه) او د هغې له شا نه یې خپل د نڅاله جوړې سره خبرې کولې.

مشره ګرافینه چې کله له تالاره تېرېدله، د هغې په لیدو یې په موسکا، موسکا وویل:

-وګورئ! وګورئ!

ناتاشا، تکه سره شوه، وموسېده او وې ویل:

-ته څه وایي مورې؟ څه شوي دي؟ دلته! څه د تعجب وړ دي؟

په هغې حجرې کې چې، ماریا دیمیتروفنا او ګراف نڅېدل، (ایکوسز) د چټکې نڅا د دربېم وار په نیمای کې، د څوکیو د دېخوا

آخوا کولو شروشور پاځېد ،زيات شمېر مېلمانه،په تېره بيا ګران او پاخه عمري،تر څه ناستې وروسته سره وښوربدل،د پيسو کڅوړې يې په جيبو کې ځای پر ځای منډلې(هغوی خو قطعي په پيسو کولې) او د دېرې خواته خوځېدل. دټولو مخکې،په ډېرې خوښۍ او ورين تندي، ماريا ديميتروفنا او ګراف روان وو.ګراف،د بالت د نڅاګر په شان په داسې يوې ادا چې دخوښۍ او ټوکې نښې په کې څرګندې وې،ملا کږه او ماريا ديميتروفناتـه لاس ورکړ.هغه چې تېتره الۍ کړی و او يوې موسکا چې رندانه او دخوښۍ ځيرکتيا ترې وربده ،د هغه څېره ځلوله. همدا چې د (ايکوسز)چټکه نڅا پای ته ورسېده، دسازيانو د پام رااړولو لپاره يې،لاسونه سره وپړکول،په لومړني ويلن غږونکي يې غږ وکړ او وې ويل:

-سيمون ! ته د دانيلو کيوپر ،نغمه غږولئ شئ؟

داهغه نغمه وه چې دګراف خورا خوښېده او په ځوانۍ کې هغه دې نغمې ته ډير نڅېدلی و.(دانيلو کيوپر ،دچټکې خوځېدا نڅا ده).

ناتاشا داچور هېره کړې وه چې له ځانه مشره سره ناځي،داسې په ملا ماته شوه چې سر او تـاو شوې کوځۍ يې ځنګنوته ور ورسېدې، دهغه دلوړې خندا کړسهاری په ټول صالون کې انګازې ګډې کړې او خپله يې تر هغه نه په لوړ اواز په پرمېلمنو چيغه کړل:

-وګورئ ! پلار ته مې وګورئ ! غواړي وناځي !

په رښتياهم ،ټول هغه کسان چې په صالون کې وو ،په خورا خوښۍ او لېوالتيا ،د خوشاله بوډا لورته سترګې اړولې وې.ګراف،په نڅا کې دخپلې محترمې جوړې،ماريا ديمتروفنا تر څنګ،چې تر ده لوړه، ولاړ وه، هغه خپل مړوندونه د نڅا نغمې تـه ښورول،په داسې حال کې چې

اوږې يې هسکې نيولې وې، په ځانګړي اندازې يې چورلولې، پښې يې دنڅا نغمې ته په پام سره په ځمکې وهلې او په هغې موسکا، چې دده څېره يې لا غوړوله، نندارچيان هغه څه ته چمتو کول چې راتلونکو شو شېبو کې پېښېدل. همدا چې د ترپاچکا(يو ډول نڅا ده) ته ورته، د دانيلو کيوپر سندريزه او نڅالمسونکې نغمه وغږېده، د دېرې، د دروازو دواړه خواوې، يو خوا له نارينو او بله خوا له ښځينه چوپړانو را ډکې او ټولو له موسکا نه په ډکو خولو د کوربانه ننداره کوله.

دچوپړانو له ډلې نه يوې مينځې په لوړ اواز غږوکړ:

- نو زموږ بابا ، باز دی !باز !

ګراف، خورا ښه، نڅېده، دی خپله هم پـه دې پوهېده چې ښه نـاڅي، خو د نڅا جوړې يې نـه شو کولای او نـه يې غوښتل چې ښه ونـاڅي. هغه جګـه ونـه ولاړه او خپل درانـه او قـوي لاسونه يې ښکته ځوړند کړي وو(خپله وړه کڅوړه يې ګرافينې ته ورکړې وه)خو يوازې د هغې ځيرړه ،خو ښکلې څېره نڅېدله. هغه څه چې د ګراف، پـه ټوله لنډه ونـه کـې ښـکارېدل، دماريانا ديمتر فنـا ،يوازې پـه خنـدنۍ څـېره او خوځېدونکې مخ پورته پزه کې راځرګندېدل ،خو هغه څه چې ګراف، کـه ګـراف بـه دخپلـې احسـاس ښـونکې لېوالتيـا او دخپلـو پښـو پـه چټکتيا ،ښکلې خوځېدا ،پاځېدو او کښېناستو کې نندارچيان دځان لېواله کول، ماريا ديمتروفنا هم دخپلې ټولې حيا او جديتـه سره، په کراره خوځېدا ،نرۍ نرۍ اوږو ښورولو او پـه نڅا کې د لنډو کېناستو او پاڅېـدو او زړه وړونکـو نرمـو چورلکونـو د مېلمنـو پـه زړه تـالان جوړاوه...ټولو مېلمنو په لېوالتيا او مينې، ګراف او ماريا ديمتروفنا تـه سترګې ګنډلې وې. ناتا شي، دټولو حاضرينو لستونو تـه چې هسې هم بې دهغې لـه سپارښتنې نـه پـه دغې نڅېدونکې جوړې سترګې خښې

کړې وې، لاس ور اچاوه چې د دې د پلار نښاته وګوري. ګراف، د نڅا په ځندنيو شېبو کې ژوره سا بدلوله او د لاسونو په پړکولو يې سازيانو ته د چټکو نغمو غږولو ته هڅول. دی پخپله لا په چټکۍ، لا پسې چټکۍ او لا پسې چټکۍ، په خورا مينې او مستۍ د لېونتوب ترکچه نڅېده او د ګوتو او پوندو پر سر به د ماريا ديمتروفنا تر شا او خوا وچورليده. هغه ، خپله جوړه د نڅا تر پای ته رسېدو وروسته د هغې د ناستې تر ځايه بدرګه کړه. د هغې پر وړاندې يې درناوي وکړ... په خولو کې لوند لوند ، د ننداره چيانو په تېره بيا د ناتاشې د لاس پړکولو په شر او شور کې يې خپل ښی مړوند پرانست او کړۍ رنګه يې وښوراوه. د واړه نڅاګر و د رېدل ، ژورې سا يې وويستلې او په د سمالونو يې خپلې خولې پاکولې. په دې وخت کې ګراف وويل:

-هو کې ګرانو ! او زموږ په وخت کې ټول د غه شان نڅېدل.

ماريا ديمتروفنا ، چې لستوني بډوهل او په سختۍ يې اوږده او ژوره سا ويسته ، وويل:

-بچک دې مړشه، دانيلو کيوپر .

۱۸

په هغې شپه کې چې، د رستوف، د کورنۍ په صالون کې، سازیانوله له ډېرې ستومانۍ یې د شپږم انګلز په نامه د ناسمې غږېدونکې کمپوز نوې ناسمې نغمې ته مېلمانه نڅېدو ته، هڅول او ستړو اشپزانو او چوپړانو د ماښامنۍ چمتوالی نیوه، پر ګراف بېزاوخوف، د زړه د ناروغۍ شپږم ګوزار راغلی و. داکترانو، نورنو د هغه درغېدو، تمه نه لرله. ناروغ د پټې خولې دعا ته هڅول شوی و، پرهغه د دعا ویل پیل او هغه یې وروستي منیځلو او هغه پورې اړوندو دعاګانو ته چمتو کاوه. په کورکې هغه ګڼه ګوڼه او ګڼېې پیل شوې وه چې د دغه شان یوې پېښې د درشل په وخت کې رامنځ ته کېږي. له کوره بهر د ګور او کفن او تدفین کسانو چې هڅه یې کوله ځان په ګاډیو کې له رارسېدونکو ویرجنو نه دلویو دروازو تر شاپټ کړي، د ګراف د خښولو لپاره دیوه قیمتي تابوت او کفن د جوړولو د فرمایش د ترلاسه کولو لپاره سترګې په لاره وو. د مسکو پوځي لوی قوماندان چې د ټولواکې دویمې ایکاترینې په وخت کې لوی او نامتو سړی و او په پرله پسې ډول یې د ګراف د حال د خبرتیا لپاره خپل یاوران یو په بل پسې رالېږل، دا وار خپله راغلی و چې د ګراف بېزاوخوف، جاج واخلي او ښېنه ترې وغواړي. د هرکلي په پرتمینه کوټه کې سخته ګڼه ګوڼه وه. پوځي قوماندان له نیم ساعته وخته وروسته چې یو په یو یې له

ناروغ سره تېر کړي و ،راووت،تول ناست کسان يې د رناوي ته پاڅېدل،قوماندان چې هغوی ته د درناوي سر ښوراوه هڅه يې کوله چې څو مره ژر کېږي د داکترانو ،روحانيونو او دناروغ دخپلوانو له سترګو نه چې ده ته يې سترګې ور اوښتې وې،ځان پناه کړي.سردار واسيلي چې په دې څو ورځو کې ژيړ او ډنګر شوی و ،د بدرګه کېدو په حال کې يې څو واره په پټه د پوځي قوماندان په غوږ کې څه وويل.

هغه د پوځي قوماندان تر بدرګه کېدو وروسته،په صالون کې يوازې پر څوکۍ کېناست،پښه يې په پښه واړوله،څنګلې يې په ځنګنو کېښودې او سترګې يې په لاسونو پټې کړې،سردار واسيلي، يوڅو شېبې په همدې حال پاتې شو ،پاڅېد او وروسته دده د دوديز حال برخلاف، په چټکو ګامونو ، ګبنۍ حالت، له وحشت نه په ډکو سترګو دا هغه خوا ،له اوږده دهليزه واوښت او د ودانۍ دنيمايي شا ته د مشرې شهزادګۍ کورته لاړ.

په تته او نيمه تياره کوټه کې ناست کسان،په نابرابر بنګهاري خپل منځ کې يو له بل سره غږېدل او هر وار چې به دروازه په کراره خلاصېده،هغې ته به څوک ورننوتل او يابه ترې راوتل، په خورا انتظار او پوښتنيز غلچک به يې دهغو خواته کتل.

يو سپين ږيری چې له روحاني څېرې نه يې نور ورېده،هغې بوډۍ ته چې تر څنګه يې ناسته وه او په خورا حيرانۍ او سادګۍ يې ده ته غوږ نيولی و ،وويل:

-هر بنده ته يو بريد ټاکل شوی دی او له دې بريده تېری ناممکنه دی.

بوډۍ چې ګواکې د روحانيت په اړه يې هېڅ معلومات نه لرل او د روحاني، د روحانيت درجه يې په پام کې ساتله، وويل:

-فکر نه کوئ چې پر هغه د شهادت ویل څه ناوخته شوی دی؟
روحاني په خپل شنه سر چې څو تاره ویښته یې پرې خورا سم کړي وو ،لاس تېر او وې ویل:
-دغه دعا ،د کلیسایي مراسمو خورا مهمه برخه ده.
د صالون په بله خوا کې کوم یوه وپوښتل:
-دا څوک و؟ پخپله پوځي قوماندان؟خپله راغی،څه ځوان دی،آه؟
-هو کې له شپیتو یې عمر اوښتی او خلک یې ځوان بولي. داسې ویل کېږي چې ګراف نور نو هېڅوک نه پېژني،سره غواړي پر هغه شهادت وویل شي.
-زه یو څوک پېژنم چې اوه واري یې شهادت پرې ویلی دی.
منځنۍ شهزادګۍ،په ساندو او ژړا د ناروغ له کوټې راووته او د داکتر لورن څنګ ته چې په خورا پرتم د ددویمې ایکاترینې تر تصویر لاندې ناست او څنګلې یې پر میز ایښې وې،کېناسته.
داکتر ددې پوښتنې په ځواب کې چې هوا څنګه ده،وویل:
-خورا ښه ! خوراښه هوا ده ! خورا ښه هوا ده شهزادګۍ او بله خبره خو داده چې مسکو خو یوه کلي ته ورته دی.
شهزادګۍ یو سوړ اسویلی وویست او وې ویل:
-همداسې ده ! ایا هغه ته اوس کوم شربت ورکولی شئ؟
داکتر لورن، لږ په چرت کې لاړ.
-هغه خپله دوا خوړلې ده؟
-هو.
داکتر ،خپل بریګه نومی ساعت ته وکتل او وې ویل:
- په یو ګیلاس ایشېدلو اوبو کې د پزې د یو وار نصوارو په اندازه، کرمو تاري، نومه دارو واچوي.

یو الماني داکتر چې ځيني توري يې په خپله لهجه ناسم ويل، يوه ياور ته وويل:

-لاتر اوسه هېڅکله داسې نه دي شوي چې ځوک دې، د زړه له دريېمې حملې نه ژوندی راوتلی وي.

ياور، وويل:

-خورا ژوند زړی او مست سړی و، خو په زګيروي يې وويل:

- اوس به د هغه دا شتمني او جايدادونه چاته رسي؟

-الماني ځواب ورکړ:

-سودا يې مه کوئ؟ميراث خواره يې پيدا کېږي.

ټولو بيا دروازې ته وکتل. منځنۍ شهزادګۍ هغه شربت چې د لورن په سپارښتنه جوړ کړی و، نارغ ته وروړ. الماني داکتر، لورن ته نږدې شو او په خپلې ناسمې فرانسوي لهجې يې وپوښتل:

-کېدای شي تر سبا سهاره پورې ژوندی پاتې شي؟همداسې نه ده؟

داکتر لورن، چې شونډې سره کېښکودې، خپله ګوته په خورا غوڅه بڼه د خپلې پزې پر وړاندې د نه په نښې وښوروله، په کراره، خو په داسې موسکاچې په هغې کې له ځانه د هسې رضايت نښې ځرګندې وې چې ګواکې د ناروغ په حال خورا ښه پوهېږي، وويل:

-همدا نن شپه او بس!

هغه د دې خبرې سره سم ووت.

په دې وخت کې سردار واسيلي، د شهزادګۍ د کوټې دروازه ببرته کړه. کوټه تته غوندې وه، هلته د سپېځلو شمايلو پر وړاندې دوه شمعې لګېدلې او د ننه د کوټې نه، د ګلانو او ځکول شويو تنباکو بوی راته. کوټه له ښکلو الماريو، ځوکيو او کټونو ډکه وه. د پاسته او لوړ کټ پر سر، يوه سپينه روجايي ليدل کېده. په دې وخت کې ديوه

کونګري د غپا غږ هم واورېدل شو.

-اوهو ! دا ته يې د کاکا زويه !

هغه پاڅېده او خپلې څنې يې چې تل آن همدا اوس، د اسې ږمنځ، جوړې او په غوړو غوړې شوې وې چې ويلې به دې، هغه له ککرې سره يوه ټوټه دي، سره بيا جوړې او وې پوښتل:

-څه پېښه ده؟ څه شوي دي؟ زه لا د وخته داسې ډاره شوی وم.

سترې شهزاده چې د شهزادګۍ پر ځای پر څوکۍ کېناست ، ځواب يې ورکړ:

-نه !نه ! هېڅ نه دي پېښ شوي، حال هماغه دی چې و. کاتيوش ! (د کاترينې د نوم لنډه بڼه)زه راغلم چې له تا سره وغږېږم. دا کوټه دې څنګه تو ده کړې ده، مګر په هر حال، راځه کينه چې سره وغږېږو.

شهزادګۍ چې ځان د خبرو اورېدو ته چمتو کاوه. په نه بدليدونکې، حيرانۍ او منګ شوې بڼې د شهزاده مخې ته کېناسته او وې ويل:

-ما تصور کاوه چې څه پېښ شوي نه وي، د کاکا زو !غوښتل مې وېده شم، خو نه کېږي.

سردار واسيلي د هغې لاس راونيو او د عادت له مخې يې، ښکته کېښکود او وې ويل:

-ښه نو !راته وايه ګرانې !

داسې برېښېده چې د غه خبره (ښه نو !راته وايه)د نورو ټولو هغو خبرو په شان ده، چې آن د هغې له يادونې پرته ،دواړه ښه پرې پوهېدل، چې څه دي.

شهزادګۍ، له خپل بې ډوله ځان ،نريو اوږدو لينګيو ، وچې ملا ،په مړاوو ، پړسېدلو او خړو سترګو ، برندبرند کتو ،مخامخ شهزاده ته ځير وه. بيا يې سر وښوراوه، اسويلی يې وويست او سپېڅلي شمايل ته يې

وکتل. د هغې د غه حالت هم کېدای شو ناروغ ته د خواخوږۍ او لېوالتیا ښنبه او هم د خورا ستومانتیا او ژر استراحت ته د هیلې ښنبه وګڼل شي.

سردار واسیلي چې د هغې د غه حالت د ستومانتیا ښنبه ګڼله، وې ویل:

-تصور کوئ چې زما حال ښه دی؟د یوه بار وړونکي آس په څېر سا نه شم اېستلي، ټوټه، ټوټه یم، خو بیا هم غواړم کتویشا !له تاسره وغږېږم.

هغه هم خورا سپین او په ډاګ غږېده.

سردار واسیلی، چپ شو او د هغه غومبوري، کله یوې او کله بلې خواته په ربړېدو شول.د هغه بشرۍ ته یې داسې ناخونده، بهه ورکړه چې، هېڅکله، په هېڅ مېلمستیاوو کې د سردار واسیلی مخ هسې چانه و لیدلی.د هغه سترګې هم هغه خپل همیشنی حالت نه درلود، کله به بې حیا ټوکېده او کله به له ډاره ډکې د بېخوا اخواغړېدلې.

شهزادګۍ، چې خپلو ډنګرو وچو منګولو کې خپل سپی په ځنګنو نیولی و، په خورا ځیر یې د سردار واسیلي سترګو ته کتل، خو داسې برېښېده که تر سهاره هم سترګې په لارې پاتې شي، خو بیا به هم په پوښتنه چوپتیا ماته نه کړي.

سردار واسیلي، چې ښکارېده د خپل ګوګل د اخ او ډب تر اغېز لاندې یې خپلې خبرې را جوړې کړې، زیاته کړه:

-کاترینې سیمینوفنې ! په دغه شان شپو کې لکه همدا اوس، باید د هر څه په اړه هر اړخیز فکر وشي، باید د راتلونکې په اړه فکر وشي، د تاسو په اړه...ته خو په دې پوهېږئ چې تاسو ټول ماته لکه د خپل اولاد په شان ګران یاستئ.

شهزادګۍ، همداسې په ځیر، خو بې احساسه هغه ته کتل.

سردار واسيلي، پرته له هغه چې هغې ته وروګوري، په خورا خواشينۍ، ميز له ځانه پورې واهه او خپلې خبرې يې اوږدې کړې:

-اوبالاخره، زما د کورنۍ په هکله هم بايد فکر وشي، ته پوهېږې، کاتيوشې! ، تاسې درې خويندې، د مامنتوف لوڼې، بله زما ښځه، موږ د ګراف يوازيني وارثان يو. پوهېږم، پوهېږم، د دغه شان شيانو په اړه تا ته فکر کول او غږېدا ځومره ګرانه ده، خو ماته هم تر تا نه اسانه نه ده.مګر ګرانې، زما چې اوس عمر شپېتو ته نږدې دی، د هر ډول پېښې د پېښېدو امکان شته دی. پوهېږې دا زه وم چې پيېر، پسې مې سړی ولېږه، خپله ګراف، د هغه تصوير ته مخامخ اشاره کوله او هغه يې ځانته ورغوښت.

سردار واسيلي، چې په پوښتنزه، شهزادګۍ ته کتل، خو په دې پوه نه شو چې د هغې په دې خبره سر خلاص شو چې ده هغې ته وکړه او يا هسې دا ده ته ګوري...

هغې ځواب ورکړ:

-د کاکا زو ! زه يو څه له خدايه غواړم ، پاک الله دې زموږ پر ناروغ رحم وکړي او د هغه سپېڅلي روح ته دا توان ورکړي چې په ارامه له دې...

سردار چې په خپل شنه سر لاس تېراوه او له خورا خواشينۍ نه يې هغه ميز چې پورې وهلې و، بېرته ځانته ورنږدې کړ، په تاو تريخوالي وويل:

-هوکې همداسې ده ! همداسې ! خو بالاخره ... خبره په دې کې ده چې ته هم پوهېږې، هغه دا چې ګراف، پروسږکال ژمی، وصيتليک ليکلی او په هغه کې يې اصلي وارثانان چې موږ يو، بې برخه کړي او ټوله شتمني يې پيېر، ته ور کړې ده.

شهزادګۍ، په کراره ځواب ورکړ:

- پرېږده چې ليکلې يې وي، هغه نه شو کولای شتمني د پيېر، په نامه کړي، هغه خو د هغه نامشروع زوی دی.

سردار واسيلي چې ګېنۍ اخيستی و، ځان يې ميز پورې ونښلاوه، خپلې خبرې يې لاتودې او چټکې کړې او ناڅاپه يې وويل:

- خو که هغه ټولواک ته ليک ليکلی وي او په هغه کې يې هيله کړې وي، چې پيېر، د هغه مشروع زوی وګڼل شي، بيا به څه کېږي؟ ته پوهېږئ؟ د ګراف خدمتونو ته په پام سره د هغه غوښتنې ته درناوی کېږي.

شهزادګۍ، ومسېده، د هغه چا غوندې ومو سېده چې انګېري، له هغه چانه زيات پوهېږي، چې ورسره غږېږي.

سردار واسيلي، د هغې لاس راونيو او وې ويل:

- راشه چې له بلې دې خبر کړم، ليک ليکل شوی و، که څه هم هغه ټولواک ته استول شوی نه دی، خو ټولواک له هغه نه خبر دی. اوس خبره په دې کې ده چې ليک له منځه وړل شوی دی او کنه؟ که له منځه وړل شوی نه دی، هره هغه شېبه چې دا کار پای ته ورسي - سردار واسيلي اسويلی وويست او په دې توګه يې غوښتل دا څرګنده کړي چې د ده دا خبره "چې دا کار پای ته ورسي" نه يې موخه څه وه...

هغه خبرې اوږدې کړې:

- د ګراف کاغذونه به سره لاندې باندې کړئ، وصيتليک او ليک به ټولواک ته واستول شي، د هغه ليکل شوې هيلې ته په درناوي هرڅه منل کېږي او پيېر به، لکه مشروع زوی ټوله شتمني ترلاسه کوي.

شهزادګۍ په ملنډو ومو سېده، د اسې چې ګواکې له دغې خبرې پرته هرڅه کېدای شي، وې ويل:

-او زمونږ برخه؟

-ماتـه ګرانـي کاتيوشـي !خبـره داسـي سـپينه ده لکـه لمـر.خبـره چـې داسې ده، هغه دتولې شتنمي يوازيني وارث دی او تاسو تـه هـېڅ هم نـه رسـېږي.ماتـه ګرانـې !تـه بايـد پـه دې پـوه شي چې ايـا وصـيتليک او ليک، ليکل شوي وو او کنه ! که ليک ،ليکل شوی و ،هغه له منځه وړل شوی او کنه؟ او کنه هغه ولې هېر شوی،ته بايد هرومرو پـوه شي چې هغه چېرې دی او بايد پيدا يې کړې،ځکه چې...

شهزادګۍ له درده په ډکې موسکا ،بې لـه هغـه چې مـلال کاتـه بـدل کړي،دهغه خبرې پرې او وې ويل:

- يـوه دا لا پـاتې وه،تاسو فکر کوي زه ښځه يم او ښځې پـه څه نـه پوهېږي،خو هـر څـه چې وي،دومره پـوهېږم،چې نامشـروع زوی وارث کېدای نه شي،هغې زياته کړه:

-يو ارمونی.

هغې چې دارموني کلمه په فرانسوي ويلي، داسې وانګېرلـه چې پـه دې تو ګه يې دسردار دخبرو بابېزوالي پوره ثابت کړی دی.

-ګرانې کاتيوشا !اخر ته ولې نه پوهېږې؟ ته داسې هوښياره او بيـا نـه پـوهېږې.کـه ګـراف، ټولـواک تـه ليکلـي وي او پـه هغـه کـې يـې دا غوښـتنه کـړې وی چـې دهغــه زوی دی مشــروع وبلــل شــي،نور نو ،پيير ،پيير ،نه ،بلکې هغه به ګراف بېزاوخوف او دوصيت ليـک لـه مخې به دټولې شتمنۍ اصلي وارث وي.

اوکه وصيتليک او ليک، له منځه وړل شوي نه وي،تاته پرته له دې چې ته ښه او دثواب وړ ښځه يې بل هېڅ نه پاتېږي،هغه څه چې زه درتـه وايم،يوه رښتيني خبره ده.

شهزادګۍ... په يوې ادا سره زياته کړه:

- زه، پوهېږم چې وصیتلیک ،لیکل شوی، خو په دې هم پوهېږم چې هغه اعتبار نه لري، خو زه خپه په دې یم چې تاسو پر ما د احمقې ګمان کوي، دکاکا زو.

سردار واسیلي په خورا تلوار وویل:

-ماته ګرانې، کاترینې سیمینوفنا ! زه دلته د دې لپاره نه یم راغلی چې یو بل ته کړې او زړه زورونکې خبرې وکړو ،بلکې د دې لپاره راغلی یم چې له یوې خپلې ،ښې، مهربانې ،رښتینې او په رښتیا خپلوانې سره، دهغې دګټو په اړه وغږېږم. دا لسم وار دی چې درته وایم، که د ټولواک په نامه لیک او د پېیر، په ګټه لیک شوی وصیتلیک، دګراف د کاغذو په منځ کې پیدا شي، نه ما احمقګوټي ،نه تا او نه دې خویندو ته، هېڅچا ته هم، هېڅ ډول میراث نه رسېږي. که زما خبرې نه منئ ،دهغو کسانو خبرې ومنئ چې په دې کار پوهېږي، هغه دیمیتري انوفرییوویچ، چې، دهغو دکورنۍ مدافع وکیل دی، یادوم.هغه هم داسې وویل.

داسې وبرېښېده چې دشهزادګۍ، په خیالاتو کې ناڅاپي او ژور بدلون راغلی وي، تاندو شونډو یې رنګ بایلود(سترګې یې په خپل حال پاتې شوې) کله چې یې خبرې پیل کړې، ژبه یې داسې بنده بنده کېده چې دې ته خپله هم د نه منلو وړ نه و.دې زیاته کړه:

-دا به ډېره ښه وه، ما نه څه غوښتل او نه څه غواړم.

هغې له ځنګنو نه ،خپل وړوکی کونګری ښکته کړ، دخپل کمیس ګونځې یې سره سمې کړې او وې ویل:

-دې ته وایي مننه ،دې ته وایي شکریه، هغه هم له هغه چانه چې خپل ټول ژوند یې له هغه نه ځار کړی و.ډېر ښه ! ډېر ! ګرانه سرداره غواړم ووایم چې زه خپله خو هېڅ شي نه غواړم.

سردار واسیلي ځواب ورکړ:

-سمه ده !خو ته یو ازې نه یې، ته خویندې هم لرې.

مګر شهزادګۍ، دهغه دا خبره نه منله.هغې وویل:

-هو کې زه لا له پخوا نه پوهېدم،خو هېره کړې مې وه چې په دې کورکې له سپکاوي ،دوکې، رخې، لمسون،ناشکرۍ او تربګنۍ پرته دبل څه تمه نه کېږي...

سردار واسیلي چې غومبوري یې له پخوا نه لا زیات رپېدل،وویل:

-ته په دې پوهېږئ او کنه چې هغه وصیتلیک چېرې دی؟

-هو کې،خو زه احمقه وم،په خلکو مې باور درلود ،له هغو مې ځان،ځاراوه،خو ګټه هغه څوک کوي چې دوه مخي او په زړه ناپاکه وي،زه پوهېږم،پوهېږم چې دا دچا لمسون او لاس دی.

-شهزادګۍ دپاڅېدو تکل وکړ ،مګر سردار هغه له لاسه راونیوه.

شهزادګۍ ،دهغه چا حالت غوره کړی و چې ناڅاپه له ټول بشریت نه ناهیلې شوې وي،هغې په ځیر،ځیر خپل مرکچي ته کتل.

-تراوسه پورې لا ناوخته شوې نه ده،زما ګرانې !ته پوهېږې، کاتیوشې !داټول نه په لاسي بلکې په بې پروایۍ کې،د قهر او دناروغۍ په شېبو کې ترسره شوي او بیا یې له یاده وتلي دي.د زړه سره !زموږ دنده داده چې دهغه دا تېروتنې راسمې او د هغه د ژوند وروستۍ شېبې ورته داسې ارامې کړو چې هغه ته ددغو تېروتنو د سرته رسېدلو اجازه ورنه کړل شي،هغه باید په داسې خیالو کې مړ نه شي چې فکر وکړي،ځیني هغه کسان یې بدمرغه کړي...

شهزادګۍ دملاتړ په توګه،دهغه خبره پرېکړه:

- هغه کسان چې خپل هرڅه یې تر ده ځار کړي و.

شهزادګۍ دا خبرې دهغه دخبرو د لاپخوالي لپاره وکړې اوبیا یې

هڅه وکړه چې پاڅې، مګر سردار دهغې مخه ونيوه، دې وويل:
-خو هغه هېڅکله دهغو په قدر پوه نه شو، يوسوړ اسويلی يې وويست او زياته يې کړه:
-زه په دې پوه شوم چې په دې دنيا کې بايد ښو ته سترګې په لاره نه شوو، په دې دنيا کې نه شرافت شته او نه حقيقت.په دې دنيا کې بايد چالاکه او ظالم واوسئ.
-ښه ده !ښه ده ! ته اوس په کراره شه،زه پوهېږم چې ته څومره پاک زړه لرې.
-نه !نه !زما زړه له کرکې ډک دی.
سردار خبره اوږده کړه:
-زه په دې پوهېږم چې ته پاک زړه لرې،زه دتا د دوستۍ په قدر پوهېږم او له تانه هم دا هيله لرم چې ته هم ماته په دې سترګې وګورې.تر اوسه لا وخت شته، کېدای شي ديوې شپې ورځې په اوږدو کې، کېدای شي يو ساعت،ښه به دا وي چې ته ماته هرڅه ووايي، پر هر هغه څه چې ته د وصيتليک په اړه پوهېږې، په تېره بيا په دې بايد پوه شي چې هغه چېرې دی؟ مورږ به اوس هغه را واخلو او ګراف ته به يې وښيو.هغه هرومرو هغه هېر کړي او دی هم غواړي هغه له منځه يوسي.ته پوهېږئ زه يوه هيله لرم چې په خورا رښتيني ډول دهغه ټولې سپارښتنې تر سره شي.زه دهمدې هيلې دترسره کولو لپاره دلته راغلی يم.زه دلته ددې لپاره راغلی يم او هغه دا چې له تاسو سره مرسته وکړم.
شهزادګۍ وويل:
- اوس زه په ټولو پوه شومه،زه پوه شومه چې دا دچا دوکې دي.
-خو خبره په دې کې نه ده، د زړه سره.
-هو کې !خبره ستاسو په هغې سن پطرزبرګوالي، ستاسو په هغې

ګراني انا میخایلوفنا کې ،په هغې شیشکې کې ده...

-ښه به داوي چې وخت له لاسه ور نه کړو.

-اخ !څه وو ایم.همدا پروسږکال ژمی و چې دلته راغله او دګراف په غوږوکې یې زموږ په اړه هغه مرداري ببولالې،په تېره بیا د سوفیا په اړه هغه ډنډوري وغږولې، نه ،نه،زه نه شم کولای، هغه دلته رایادې کړم چې د ګراف ناروغي یې لاپسې دوچنده کړه او تر دوه اونیو خو یې له موږ سره خبرې څه چې ببخې یې موږ ته نه کتل.دا همهاغه وخت و چې دغه د کرکې وړ او مردارلیک ولیکل شو ،ما داسې تصور کاوه چې دغه کاغذ کوم اعتبار نه لري.

-خبره په همدې کې ده،نو تا ولې پخوا په دې اړه ماته هېڅ نه ویل؟

شهزادګۍ بې له هغه چې پوښتنې ته سترګه په لاره شي،وویل:

-دا لیک دهغه،په هغې ښکلې کڅوړه کې دی چې تر خپل بالښت لاندې یې کلکه ساتي.اوس زه پوهېږم.هغه، داسې ګبنۍ اخیستې وه چې ببوا که یې چیغه کړه:

-که کومه ګناه لرم،هغه به همدې مکارې او دوکمارې ښځې پر وړاندې د کرکې ګناه وي.زه نه پوهېږم،هغه ولې دلته داسې له دوکو نه ډکه ښکته پورته کېږي؟ زه به ورسره ګو رم.وخت به یې راشي.

۱۹

په هغو شپو کې چې د هرکلي او د شهزادګۍ په کوټې کې د غه خبرې اترې روانې وې، هغه ګاډۍ چې پيير(ابږ پسې لبړل شوې وه)او انا ميخايلوفنا(خپله يې ښه ګڼلې وه چې ورسره راشي) ،په کې سپاره وو ،د ګراف بېزاوخوف،دانګړ منځ ته راننوته.کله چې تر کړکيو لاندې پر پرتو سوارو ،د ګاډۍ د تايرونو غږ نرم شو ،انا ميخايلوفنا ،هڅه وکړه چې خپل مل ،په خوږو ، پستو او هيلمندو خبرو ارام کړي، هغه ته يې مخ ورواړوه، خو وې ليدل چې هغه د ګاډۍ په کنج کې وېده دی،نو راويښ يې کړ. راويښ شوی پيير،انا ميخايلوفنا پسې غبرګ له ګاډۍ نه راښکته شو او راښکته کېدو سره سم له خپل نامشروع پلار ،زنکندن په حال کې پلار سره د کتنې چرت يوړ.دې ته يې هم پام شو چې دوی نه د ماڼۍ له مخکنۍ لويې دروازې نه، بلکې د ودانۍ د شا له دروازې نه ننوتلي دي.

له ګاډۍ نه د راښکته کېدو په وخت کې يې هغو دوو تنو ته پام شو چې جامې يې د دې کور او سېدونکو ته ورته نه وې(د خوارانو جامې)او د دروازې له خوا نه يې ،د ديوال سيورې ته ځان پناه کړ.پيير ،څو شپې ودرېد ،دا خوا هغه خوا يې وکتل او د ديواله د دواړو خواوو په سيوري کې يې ،د غو دوو تنو ته ورته نور څو تنه وليدل،خو نه انا ميخايلوفنا ،نه د هغې ګاډيوان او نه له دوی سره مل چوپړ چې نه شو

کولای هغوی ونهویني، یوه هم هغوته پاملرنه ونه کړه.پیېر ،له ځانسره وویل چې ددې خلکو شتوالی به دلته یوه عادي خبره وي او باید همداسې وي.هغه انا میخایلوفنا پسې وخوځېد.انا میخایلوفنا په چټکو ګامونو ،پر هغو له تېرو نه جوړو نریو زینو چې په تته رڼا ،رڼې شوې وې، پورته وخوت او پیېر ته یې چې له دې نه شاته پاتې شوی و ،غږ وکړ، چې چټک شي.پیېر ،اصلا نه پوهېده چې دی ولې ګراف ته ورځي او له هغه نه زیات چې په دې بېخي نه پوهېده چې ولې دوی ودانۍ ته د شا د زینو له لارې ننوتل،خو دانا میخایلوفنا ډاډمن حالت او چټکو هڅو ته یې چې کتل،له ځانسره به یې وویل:

-دا باید همداسې وشي.

لا دزینو نیمایي ته ورسېدلي نه وو ، چې څوتنه چوپړان سطل په لاس،په خورا چټکۍ،داسې چې د تېرو پر زینو دهغو دبوټو آوازونو انګازې کولې،راښکته کېدل او نبږدې و چې له دوی سره ټکر شي.چوپړانو چې ددغې مور او زوی له لیدلو هېڅ تعجب نه و کړي،دوی ځانونه، ددې لپاره ددیوال خواته کړل چې مور او زوی ته لاره پرېږدي.

انا میخایلوفنا ،ددغو چوپړانو نه دیوه نه وپوښتل:

-دشهزادګیو دکوټو لاره همدا ده؟

چوپړ، په داسې لوړ او زړورتیا چې ګواکې اوس نو دهرڅه او هرکار اجازه شته، هغې ته ځواب ورکړ:

-دلته ده ادکې،دچپ لاس دروازه.

پیېر،چې کله د زینو ګرځني ته ورسېد ،له ځانسره یې وویل:

-کېدای شي چې ګراف به زه نه یم غوښتي،ښه به دا وي چې زه خپلې کوټې ته تللی وای.

انا میخایلوفنا ،د دې لپاره تم شوه چې پیېر، هغې پسې ورورسېږي، بیا یې خپل لاس، د هغه پر لاس ور کېښود او د سهار په څېر یې بیا وویل:

-ګرانه !باید ووایم، چې تر تا نه زه زیاته زورېږم، خو ښه به دا وي چې مېړنی او ټینګ واوسئ.

پیېر، چې د عینکو له شا نه په خورا مهربانۍ انامیخایلوفنا ته کتل، وپوښتل:

-رښتیا ،ښه به دا نه وي چې زه لاړ شم؟

انا میخایلوفنا یو سوړ اسویلی وکړ او وې ویل:

-ته باید ټول هغه بد هېر کړې چې له تا سره په ژوند کې شوي دي. فکر وکړه چې هغه ستا پلار دی...کېدای شي هغه د زنکندن په حال وي، خو ماته تل د زوی په شان ګران وې، پر ما ډاډه اوسه،زه ستا ګټندویه یم.

د پیېر، سر په هېڅ نه خلاصېده .له پخوا نه ده ته لا په ډاګه وبرېښېده چې دا ټول باید همداسې شي چې وایي او همداسې غوږ غوږ یې انامیخایلوفنا پسې چې نوره یې نو دروازه پرانیستې وه، روان و.

دروازه،د ودانۍ د شا سرای ته ور خلاصېده. هلته په یوه کنج کې، یو بوډا چوپړ ناست و او جورابې یې اوبدلې.پیېر،د ودانۍ ،د دغې نیمایي ته هېڅکله نه و راغلی اوآن د دې تصور یې هم نه شو کولای چې هلته څه شته.انامیخایلوفنا ،له هغې مینځې نه چې په ډېر تلوار یې هڅه کوله ،له هغو نه مخکې شي (او دې له نازه هغه زما ګرانې کوترې وبلله)د شهزادګیو د روغتیا پوښتنه وکړه او پیېر یې په هغه دهلیز کې چې په تېږو ګانډل شوی و ،وړاندې تګ ته هڅاوه.په دهلیز کې،لومړنۍ چپه دروازه د شهزادګیو ،کوټې ته ور خلاصېده. هماغې،مینځې چې په

تلوار تر دوی نه مخکې شوې وې (په دغه وخت کې ټول کارونه په تلوار سره کېدل) دغه دروازه هم ځان پسې نه وه پورې کړې، پېير او انا ميخايلوفنا دهغې له مخې نه د تېرېدو په وخت کې هسې په ناخبره توګه د ننه دغې کوټې ته ورپام شو او وې ليدل چې مشره شهزادګۍ او سردار واسيلي سره ناست او خبرې کوي. سردار واسيلي، دهغو په ليدو، په تلوار او خواشينۍ وخوځېد او د شا خواته يې ځان پر څوکۍ ورواچوه. شهزادګۍ له خپله ځايه پاځېده، په بې ساري قهر يې دروازه ووهله او کلکه يې وتړله. د شهزادګۍ دغه کړه دهغې هميشنۍ ارامۍ ته هېڅ ورته نه و او هغه وحشت چې د سردار واسيلي په بشره کې راڅرګند شوی و، دومره دهغه له ورځني حالت سره توپير درلود چې پېير، ودرېد او دخپلو عينکو له شا نه يې خپلې لارښوونکې ته وکتل. خو انا ميخايلوفنې، هېڅ تعجب ونه کړ، يوازې يوه نرۍ موسکا يې پر شونډو راخوره شوه، سوړ اسويلی يې وويست، ګواکې غوښتل يې ووايي چې، له دې پرته يې بله هيله نه درلوده.

هغې، د پېير، دکتو په ځواب کې وويل:

-ښه ګرانه! ښه به داوي چې مېړنی اوټينګ واوسئ. دا زه يم چې ستا دګټو ساتونکې يم. د دې خبرو سره جوخت يې، خپل ګامونه لا چټک کړل.

پېير، نه پوهېده چې څه خبره ده او له دې نه لا مهمه دا چې په دې خو يې هېڅ سر نه خلاصېده چې (ستا دګټو ساتونکې يم)، څه معنی لري. خو په زړه کې به يې ويل، دا لازمه ده چې دا ټول بايد همداسې شي. هغوی د دهليز له لارې، يوه تنګې کوټې ته، دګراف، دهرکليو کوټې ته

ور رسېدل او ورننوتل. دا یوه له هغو پرتمینو ، سړو کوټو نه یوه کوټه وه چې پېیر ددې ودانۍ پر دروازې ترراننوا ته، سمدلاسه یې پېژانده ،ځکه هغه به تل ددغې ودانۍ دلویې دروازې له لارې هلته راته. ددې کوټې په منځ کې یو تشناب لیدل کېده ،د تشناب شاوخوا ته پرتې قایلینې لمدې وې.چوپړ چې مجمر په لاس کې و ،د کشیش لاسمل چې دوی ته یې پاملرنه نه کوله،د ګوتو پر سر روان وو ،دوی ته مخامخ له کوټې راووتل.پېیراو انا میخایلوفنا ، پېیر، ته اشنا دهرکلیو هغې کوټې ته ورننوتل چې په ایتالوی دود یې دوه کړکې او باغچې ته یوه وتلې دروازه لرله.په کوټه کې د دویمې ایکاترینې(دروسیې ستره ټولواکه) لوی تصویر چې دهغې له سره تر پښو ښودنه یې کوله، ځوړند و.

په صالون کې ،هماغه مخکني خلک چې تقریبا په هماغه حالت ناست وو ، په پټه پټه یو له بل سره غږېدل.صالون ته دهغوی په راننوتو سره ټول چپ شول.هغوی،د انامیخایلوفنا ژېړې څېرې او له اوښکو ډکو سترګو او ځوړب لوړ پېیر ته چې سرېې ښکته اچولی او په خورا اطاعت هغې پسې روان و ،وکتل.

د انامیخایلوفنې،په څېرې کې له ورایه څرګندېده چې خورا ټاکو و نکې شېبې رارسېدلي او دیوې ځیرکې سن پترزبورګۍ ښځې په څېر په ټینګه او پوهې، پرته له هغه چې پېیر ،له ځانه لرې کړي، په خورا زړورتیا ، داسې زړورتیا چې تر سهارنۍ هغه نه لا پسې زیاته شوې وه، کوټې ته ننوته.

هغې دا احساسوله چې تر شا یې هغه څوک را روان دی چې د زنکندن په حال کې ناروغ یې دلیدو هیله لري،نو ځکه ،له هغه سره په کېدونکې دیدن ډاډه وه.په یوه چټک غلچک یې په کوټه کې ناست

ټول کسان وڅارل، دګراف، ځانګړي کشیش ته یې پام شو، پرته له هغه چې درناوی یې کړی وي، تا به ویل چې ګواکې په ملاماته شوه، په ارامو او لنډو ګامونو هغه ته ورنږدې، لومړی یې د هغه او وروسته یې د هغه څنګ ته د ولاړ بل کشیش دعا واخیسته او هغوی ته یې وویل:

- د خدای شکر دی !د خدای شکر دی چې راورسېدو، موږ، نږدې خپلوان یې ډېر ویرېدو. هغې په کراره زیاته کړه:

- د غه ځوان، دګراف زوی دی، هې هې څه سخت ساعت دی.

تر دې خبرو وروسته، هغه داکتر ته ورنږدې شوه او وې ویل:

-مهربان داکتره !د غه ځوان د ګراف زوی دی...څه هیله شته او کنه؟

داکتر پرته له هغه چې څه ووایي، آسمان ته یې وکتل او اوږې یې پورته واچولې. انامیخایلوفنا هم داکتر ته ورته اوږې پورته واچولې، سترګې یې وتړلې او دداکتر له خوا نه، پېیر ته ورنږدې شوه. په ډېر درناوي، په خورا خواخوږۍ او له خواشینۍ نه په ډکه ژبه یې، پېیر، ته وویل:

- د خدای رحم ته امید ولره. هغه ته یې یوه کوچنۍ څوکۍ وروښوده چې پرې کېښني او سترګه په لارې پاتې شي، خپله په کراره د هغې دروازې خوا ته وروخوځېده چې ټولو په ځیر څارله او دروازه یې په داسې یو غږ چې په سختۍ تر غوږو رسېده، ورپسې پورې شوه.

پېیر، چې په خپلو ټولو چارو کې یې، د خپلې لارښودې سپارښتنې منلې، د هغې څوکۍ خواته چې هغې ورته ښودلې وه، وخوځېد. همدا چې انامیخایلوفنا، د دروازې شاته پناه شوه، د هغه دې ته پام شو چې په کوټه کې ناست کسان په خورا ځیر او له خواخوږۍ نه په زیات پام ده ته سترګې ګنډلي دي. هغه، احساس کړه چې ټول له یو بل سره په پټه پټه څه وايي او ده ته یې تر سترګو لاندې کله په وېرې او کله په درناوي

اشارې کولې. هغه ته يې داسې درناوي کاوه چې تر دې د مخه هغه ته چا نه و کړي. يوې، ناپېژندل شوې مېرمن چې له روحانيونو سره غږېده پاڅېده او هغه ته يې بلنه ورکړه چې د هغې پر ځای کېني. يوه ياور، په چټکۍ هغه دستکش چې له ده لوېدلی و، راپورته او هغه ته يې وړاندې کړ، هغه وخت چې د داکترانو له خنګه تېرېده، ټول دوی ته د درناوي په نښه چپ او ددې لپاره چې پيېر ته لاره پرېږدي لرې په څنګ شول. پيېر خو لومړی غوښتل په بله څوکۍ کېني چې د دغې مېرمنې خنډ نه شي، غوښتل يې خپله دستکش راپورته او داکتران خو اصلاً دده دلارې خنډ نه و، چې لاره بدله کړي، خو ناڅاپه يې له ځانسره وويل چې نه، ښه نه ده. هغه داسې وانګېرله چې نن شپه دی داسې څوک شوی دی چې اړ دی، ټولو هغو نادودو، دودونو او تشريفاتو ته درناوي وکړي چې دا خلک يې له هغه نه د هغو د سرته رسولو هيله لري، نو له دې کبله دی بايد ټول هغه څه ومني چې خلکو ده ته د درناوي په نښه کول. بې له هغه چې څه ووايي، له ياور نه يې دستکش واخيست او پر هغې څوکۍ کېناست چې هغې مېرمنې ورته ښودلې وه. خپل غټ لاسونه يې په خلاصه بڼه لکه د مصر مجسمه په خورا سادګۍ پر زنګنونو کېښودل او په زړه کې يې بيا تېره کړه چې تر ده نه به دا نور خلک ښه پوهېږي چې دا ټول کارونه بايد همداسې چې کېږي، ترسره شي. که هغه غواړي چې دی په دې اله ګوله کې ځان ورک نه کړي... نو ښه به دا وي، هغه څه به کوي، چې نور يې ده ته لارښوونه کوي.

لا دوې دقيقې تېرې نه وې چې د رې ستوري په ټېرستر قوماندان، سردار و اسيلي، په لوړسرا و شاهانه خوځېدا کوټې ته راننوت. هغه له سهاره، لا ډنګر بر ښېده، کله چې يې په کوټه کې دا خوا هغه خوا وکتل او هلته يې پيېر وليد، داسې ښکارېده چې سترګې يې تر ورځنې

ښځې غټې او پراخې شوې دي. هغه ته ورنږدې او د هغه لاس يې راونيو (هغه څه چې پخوا يې هېڅکله نه کول) د هغه لاس يې داسې ښکته کېښکود چې ګواکې غواړي، د هغه زور وازمايي او وې ويل:

-غم مه کوئ !غم مه کوئ ! زړورشه ګرانه ! ته يې راغوښتي يې ...ښه ده، ښه ده...دا يې وويل او غوښتل يې چې لاړ شي، مګر پېير، ښه وګڼله له هغه نه وپوښتي:

- د...روغتيا څنګه ده، شک يې درلود ، ځکه نه پوهېده چې د زنکندن په حال ناروغ ګراف، وبولي او کنه؟ځکه هغه ته پلار ويلو نه هم، هسې شرمېده.

سردار ځواب ورکړ:

-نيم ساعت دمخه يې هم يوه حمله تېره کړه، هوکې يوه بله حمله، غم مه کوه ! زړه ورشه ګرانه !

پېير، په داسې پرېشانۍ کې ډوب و چې د حملې د کلمې په اورېدو سره يې تصور وکړ چې کوم چا په بل چا برېد کړی دی. حيران حيران يې سردار واسيلي ته کتل او وروسته په دې پوه شو چې ناروغۍ ته حمله وايي. سردار واسيلي په تګ تګ کې داکتر لورون ، ته څو خبرې وکړې او د پښو د منګولو په سر کرار کرار دروازې ته نږدې شو. هغه د ګوتو په سر تګ نه شو کولای، نوځکه يې د منګولو په سر تګ، ګام اچولو ته ورته کېده. هغه پسې مشره شهزادګۍ، بيا روحانيون او د هغو مريدان ،چوپړان، مينځې او نور خلک دروازې ته نږدې شول. د دروازې له شا نه د الـه ګولې او ګڼه ګونې غږ اورېدل کېده، خو په پای کې انا ميخايلوفنا ،هماغه شان رنګ الوتې چې دعا يې ويله له دروازې راووته او لاس يې د پېير پر لاس کېښود او وې ويل:

-د خدای رحم بې پايه دی، اوس شهادت ويل پيل کېږي، راځه !

راځه !

پېير، په پاسته فرش وخوځېد له دروازې تېر شو او وې ليدل چې ددې لاربنودونکې، هغه ناپېژندلې ښځه او د مينځو او چوپړانو نه هم ثوتنه ټول داسې ده پسې را روان دي چې ګواکې دې کوټې ته نور د راننوتلو لپاره اجازه په کار نه ده.

۲۰

پییر، دغه لویه کوټه چې لوړو دایروي ستنو او د هغه په سر دایروي قوسونو په دوو برخو ویشلې وه او دیوالونه یې په ښکلو پارسي قالینو ګاڼل شوي وو، ښه پېژندله.

د ستنو شا ته چې یوې خوا ته یې له سره لرګی نه، په وریښمنو پردو کې مروړ شوی، جوړ لوړ کټ ولاړ و او بلې خوا ته یې هغه لویه هینداریزه طاقچه وه چې سپېڅلي شمایل په کې ځای پر ځای شوي وو، په سره رڼا داسې روښانه شوي و، لکه کلیسا چې د ماښامني عبادت په وخت کې روښانه کېږي. تر سپینو ځلېدونکو سپېڅلو شمایلو لاندې د والتروفسکي یوه څوکۍ ولاړه وه. پر هغې څوکۍ (تکیه لرونکې څوکۍ) واورین سپین بې ګونځو بالښتونه چې ښکاریده، نوي بدل شوي، اېښودل شوي وو او د هغه پر سر، پییر، ته اشنا، د هغه پلار ګراف بېزاوخوف ناروغ بدن چې تر ملا پورې د شنه رانه څادر لاندې پټ و، پروت و. هغه له خپلو هماغه سپینو او زمري غوندې اوږدو ځنو سره چې تندی یې ورته سینګار اوه، هغه له خپلو هماغه پر سور ژېړ مخ ژورو ګونځو سره چې د هغه ښېرې ته یې ځانګړې ښکلا ښښله، مخامخ د هماغه سپېڅلو شمایلو لاندې ځای پر ځای شوی و. د هغه دواړه څورب او شډل لاسونه، له څادره راوتلي او پر څادر پراته وو. یو زوړ بوډا چې د څوکۍ له شا نه ددې لپاره راخم شوی و چې

دګراف، د سر چپه لو بدلي د ښي لاس د غتې او شهادت ګوتو ترمنځ مومیايي شمع کېږدي. روحانیونو چې پاک او خورا ښکلې قیمتي جامې یې اغوستې او اوږدې ځنې یې پرې راپرتې وې، شمعې په لاس په کراری، خو په ډېر پام او ځیرکتیا سره دعاګانې لوستې. د هغو نه لږ شا ته دوه ځوانې شهزادګۍ چې دستمالونه یې سترګو ته نیولي وو، ولاړې وې، د هغو تر ټولو مخکې مشره شهزادګۍ، هماغه کاتیوشا، چې کرکجنې او برندې سترګې یې یوه شیبه یې هم له سپېځلو شمایلو نه، نه شلولې ولاړه وه، ځکه هغې ګواکې غوښتل ټولو ته دا څرګنده کړي، که یوه شیبه هم هغه له هغو سترګې واړوي، دا به د خپلو کړو ځواب ونه شي ویلای. انا میخایلوفنا، چې څېرې یې د یوه ژور غم او خواخوږۍ څرګندونه کوله، له وره سره د ناپېژندل شوې ښځې تر څنګ ولاړه وه. د دروازې بل څنګ ته، سردار واسیلي، لاس لرونکې څوکۍ ته نږدې، د هغې بخمل شوې څوکۍ شا ته چې، شا یې ځان خوا ته راګرځولې وه، ولاړ و. هغه د خپل چپ لاس څنګله، چې شمعه یې په لاس کې وه، پر څوکۍ ایښې وه، په ښي لاس یې پر تندي او ټټر د عیسوي صلیب په ایستلو درناوي پرځای کاوه او هرځل به یې چې ګوتې تندي پورې رسېدلې، سترګې به یې د اسمان پلو تلې. د ارام متقي او الهي ارادې ته د تسلیم نښې یې په څېره کې څرګندې وې. بشرې او خوځښت یې دا ښودل، په هره کچه چې تاسو د غه احساسات درک کولی نه شي، هومره به تاسو ته ګرانه تمامېږي.

د هغه شا ته، یاوران، بیا داکتران او تر هغه وروسته نارینه چوپړان ولاړ وو، نارینه او ښځې لکه په کلیسا کې چې وي، جلا جلا ولاړ وو. که څه هم ټول په پټه خوله پر ځان د صلیب نښې ویستلې، خو د کلیسا د زنګونو او روحانیونو د دعا اوازونو انګازې جوړې کړې وې. هر وار به

چې د کليسا زنګونه او د دعاګانو اوازونه په کرار شول ،د خلکو دګامونو دجګېدو او ځای پر ځای کېدو غږونه به اوربدل کېدل.اناپاولوفنا ،په خورا ځانښودنې، داسې ځانښودنې چې ګواکې ښيي چې په دې پوهېږي چې څه کوي،د کوټې له بر سره په ټولې کوټې کې تېره او پېبيرته ورغله او هغه ته يې شمع ورکړ.هغه شمع ولګاوه،خو داچې خلکو ته د زيات پام له امله يې خيال ګډ وډ شوی و ،په هماغه لاس کې يې چې شمع نيولې وه،دصليب اېستل هم پيل کړل.

کمکۍ شهزادګۍ، سوفيا ،سره اننګي،خال په شونډو چې خندل يې، هغه ته کتل.هغه چې موسېده ،مخ يې په دستمال کې مروړلی او تر ډېرې پورې يې نه لوڅاوه،خو همدا چې بيا يې پېبير،ته وکتل په خندا شوه.هغه ځان کې دا توان ونه ليد چې د هغې په ليدو ،ونه خاندی،خو دايې هم نه شو کولای چې هغه ته ونه ګوری،نوځکه يې دا ښه وګڼله چې د لوېې ستنې شاته ځان پناه کړي.د مراسمو په منځ کې ناڅاپه، دروحانيونو ددعا اوازونه بند او په بنګهاري يې يوبل ته څه وويل.بوډا چوپړ چې دګراف لاس نيولی و ،پاڅېد اوښځو ته يې څه وويل.انا ميخايلوفنا ،وړاندې شوه،په ناروغ ورخمه او دګوتې په اشارې يې داکتر لورن ځان ته ور وباله.فرانسوي داکتر(چې ستنې تهډډه لګولې وه،سره له هغه چې شمع يې په لاس کې نه و ،خو کړو وړو يې د هغه پردی د درناوي څرګندونه کوله چې،غواړي وښيي دمذهب له توپير سره سره،د دغو مراسمو په اړتيا ښه پوهېږي او هغه ته درناوي کوي) ديوه پاخه تجربه لرونکي په شان ،په درنو ،خو بې غږه ګامونو ،ناروغ ته نېږدې ورغی،په خپلو ښکلو او نازکو ګوتو يې د هغه ازاد لاس له شنه څادره را لوړ،مخ يې واړاوه او د هغه نبض يې ونيواو په چرت کې لاړ.ناروغ ته يې کوم شربت ورکړ،يوڅو شېبې د ناروغ په شاوخوا کې

بیا الـه ګولـه جوړه خو هرڅوک ډېـر ژر پخپلو ځایونو کېناستل او ددعاګانو اوازونه پورته شول. په مراسمو کې دځنډ راتګ په وخت کې دپېیر ،دې تـه پام شو چې سـردار واسیلي ،پـه داسې حالـت کې چې،پوهېږم چې څه کوم او وا پرهغو چې نه پوهېږي ،له خپلې څوکۍ نه پاڅېد ،ددې پر ځای چې ناروغ ته ورشي،دهغه له څنګه تېر او له مشرې شهزادګۍ سره یوځای د ګراف دخوب دکوټې په بر سر کې ،د لوړ ابښودل شوي کټ خواته چې وریښمینې پردې پرې راځوړندې وې ،ورغی او دواړه دکوټې دشا له دروازې نه په ګډه ووتل،خو د مراسمو دپای ته رسېدو نه مخکې بیا یو په بل پسې جوخت، بېرته خپلو ځایونو ته راستانه شول.پېیر ،دې پېښې ته هم هومره پاملرنه وکړه،لکه هغه نورو ته یې چې کړې وه،ځکه هغه له ځان سره دا پرېکړه کړې وه، هره هغه څه چې نن شپه دیویني،هغه باید ټول ددې لپاره وي چې اړتیایې لیدل کېږي او باید همداسې شي.

د کلیسا د زنګونو اوازونه ارام شول او د کشیش هغه غږ دهغه په ځای انګازن شو چې ناروغ ته یې د رارسېدونکې پوښتنې او ځواب مبارکې ویلې.ناروغ هماغه شان بېسده او بې هرډول خوځېدا پروت و.دشا وخوا خلک ټول په خوځېدا او دګامونو او ساندو آوازونو یې چې په هغو کې د انامیخایلوفنا اواز له لرې اوربدل کېده،له هرې خوانه پورته وو.پېیر،دهغې غږ واورېده چې هغه وایي:

-هغه باید هرومرو کټ ته یوړل شي،دلته دهغه پربښودل به ښه نه وي...

داکتران،شهزادګان او چوپړان،داسې له نارغه تاو شوي ووچې نور نو پېیر، د ګراف،هغه سپینې یال ډوله ،سرې بخوني،ژېړې شوې څټې چې د ټولو مراسمو پـه اوږدو کې،سره لـه هغه چې نورو څېروتـه هم

کتل، دده له سترګو نه لرې کېدې، نه لیدې. د هغه خلکو له احتیاط چې دده د پلار څوکۍ نه تاو شوي وو، تصوریې وکړ چې هغه پورته کوي او کتې ته یې وړي.

د یو چوپړ له ګېنې نه ډک غږ یې واورېد:

زما لاس در کلک کړه، کنه لوېږي.

یو بل ناري کړې:

-لږ ښکته!

ځینو نورو غږونو بیا ټینګار کاوه چې:

-لږ نور هم، لږ نور...او یوه بل...

د هغو کسانو د ساه ویستلو او پښو او ازونه لا پسې داسې درند بدل، تا به ویل چې ګواکې هغه بار چې دوی وړي، درونـد والي یې ددې له توانه خورا زیات دی.

ناروغ وړونکو چې انا میخایلوفنا هم د هغو په ډله کې وه د پېیر، مخې ته ورورسېدل او هغه یوه شېبه د هغو له شا او اوږو له منځه، دناروغ، ځورب پراخ ټټر، خلاصې تنې او سوروري اوږې، سپینې، یال ډوله، سرې بخونې، ژېړې شوې څنې چې خلکو تر ترخګ لاندې نیولی او پورته کړي یې وو ولیدل. د هغه دا څېره، پراخ تندی، وتلي اننګي، شهواني ښکلې خوله او شاهانه ساړه کتل، آن د مرګ په را رسېدو هم هېڅ بدل شوي نه وو. او هماغه شان و، لکه درې میاشتې مخکې په شان، د هغه وخت په شان، چې هغه پېیر، سن پترزبورګ ته لېږه او ده هغه لیدلی و، خو دادې د هغه سر او س د پېیر، د سترګو په وړاندې، ناخوځنده او بېواکه، د لېږدونکو له ګېنو اخیستو ګامونو سره ټکان خوړ، رېږدېده او د هغه مړو او سړو کتو، نه شو کولای په کوم ځای ودرېږي.

هڅو او اله ګولې څو دقيقې نورهم د هغه د کټ په شا و خوا کې دوام پيدا کړ. د ناروغ تر ليږدولو وروسته چوپړان خواره واره شول. انا ميخايلوفنا، لاس د پيير، پر لاسونو ور کېښود او وې ويل:

-در ځه !چې ورشو !

پيير، د انا ميخايلوفنا، سره په ګډه، هغه کټ ته ور نېږدې شول چې (تکيه لرونکې څوکۍ) ناروغ په يوه پرتم سره پر هغه کټ پروت و چې څو دقيقې مخکښې يې(غسل) مراسمو پورې يې اړه درلود، هغه د اسې پر کټ غځېدلی و چې سريې لوړ پر سرو بړدې تکيه و. د هغه لاسونه، پر شنه وريښمين ټوکر د اسې لوېدلي وو چې رغوبيي ښکته پراته وو. کله چې پيير، ور نږدې شو، ګراف هغه ته مخامخ وکتل، خو د هغه د کتو معنې، هغه معني او مفهوم و چې څوک پرې پوهېدای نه شو. يا دا چې دې کتو په پوره توګه هېڅ نه ويل، يا دا چې سترګې ددې لپاره دي چې چېرې کتل کېږي، هلته وکتل شي او يا دا چې د هغه سترګو او کتو دومره زيات ويل چې پوهېدل يې ګران و. پيير، چې نه پوهېده، څه وکړي، ځای پر ځای وچ پاتې شو. په پوښتنيز ډول يې خپلې لارښودې، انا ميخايلوفنا ته وکتل.

انا ميخايلوفنا، په تلوار د سترګو په اشاره د ناروغ لاس ور وښود او په لېو کې يې مچه ورولېږله. پيير، سره له هغه چې وېرېده، پر هغه پراته ځادر کې ونه نښلي، خو بيا يط هم په سختۍ او رمېږ ور اوږد کړ، د هغې سپارښتنه يې پر ځای کړه او خپلې شونډې يې د هغه پر وچ او پاسته لاس ورکېښودې. خود ګراف نه لاس او نه يې د څېرې کومه برخه، يو هم ونه ښورېده. پيير، يوځل بيا، انا ميخايلوفنا ته، په دې معنی وکتل، چې څه وکړم ؟ انا ميخايلوفنا، په سترګو کې، هغه لاس لرونکې څوکۍ ته وکتل چې د کټ تر څنګه ايښې وه. هغه هم بيا د هغې

خبره و منله ، پرځوکۍ کېناست. خو سترګو يې همدا پوښتنې لرلې، ايا دا کار چې ده وکړ ښه ده، که څنګه؟ انا ميخايلوفنا ، سر د هو او مننې په نښه وښوراوه. پيير ، بيا د مصر د مجسمې په شان د ساده ګۍ ښه غوره کړه او ظاهرا يې په دې افسوس کاوه چې په دې غټ، خورب، ناچالاکه او درانه ځان يې د کوټې دومره لوی ځای نيولی دی او خپل ټول روانې توان يې دې هڅې ته سپارلی چې څومره کېږي کمکی ښکاره شي. هغه ګراف، ته کتل، خو د ګراف سترګې په هماغه ځای نښتې وې چې څو شيبې د مخه پيير، هلته ولاړ و او ده ورته کتل. انا ميخايلوفنا ، په خپلې دې درېدا او دغه شان حالت سره غوښتل دا وښيي چې د پلار او زوی د دغه وروستی ديدن د پرتمينو شيبو له درد او ويرې نه پوره خبره ده. دغو کتلو دوې دقيقې دوام و نه کړ، خو پيير، تصور وکړ چې څو ساعته تېر شوي دي. ناڅاپه د ګراف، په ځيرې او ګونځنۍ څېره کې يوه ريږدېدا پيدا شوه، رېږېدا يې لا پسې زياته او ښکلې خوله يې تاوراتاو غونډې شوه، (په همدي شېبه کې د لومړي ځل لپاره د پيير، زړه ومنله چې پلار يې څومره مرګ ته نېږدې دی) د هغه، همدې تاو راتاو خولې نه، نه پوهېدونکی او پېچلی خرهاری واورېدل شو. انا ميخايلوفنا چې په خورا ځير د ناروغ سترګې څارلې، هڅه يې کوله پوه شي، هغه څه غوښتل. يو ځل يې پيير، بيا يې د شربت پيالې ته اشاره وکړه او که په زګيروي زګيروي يې يو وار د سردار واسيلي نوم ياد کړ او يا کېدای شي هغې بړستنې ته اشاره کړې وي. د ناروغ په سترګو او بشره کې د شک نښې ځرګندې شوې، هڅه يې وکړه هغه چوپړ ته وګورې چې لا تر اوسه يې ترسر پورې ولاړ و.

چوپړ په کراره وويل:

- غواړي په بل اړخ واوړي.

پېير، چوپړ سره د مرستې لپاره پاڅېد.

هغه، د دې لپاره ور وړاندې شو، چې د ګراف، درونـد ځان مـخ پـه دیوال واړوي.

کله چې یې ګراف، پـه بل اړخ اړاوه، یـو لاس یې شا تـه ولوېد ،هغـه هسې بې ګټې هڅه کوله، چې هغه د ځان خوا ته ور ټول کړي. ایا د خپـل زوی د هغه وحشتناک غلچک پـه معنی چې د ده بې ځانـه لاس تـه یې کتلي و، پـوه شو او کنه؟ او یا پـه دې شېبه کې کوم بـل څه دده پـه مړه کېدونکي سر کې ور تېر شول؟ خو هغه، خپل فرمان نه وړونکی لاس او د پېير، څېره کې بربښېدونکي وحشت تـه او بیا لاس تـه کتـل او پـر شونډو یې دا سې دردناکه ،زورزنکې موسکا چې دده طبیعت سره یې اړخ نـه لګاوه او ګواکې پـه خپلې ناتوانۍ ملنډې وهي، را خوره شوه..

پېير، دې موسکا پـه لیدو پـه ګوګل کې رېږدېدا او پـه پزه کې یـو سوز احساس کړ او اوښکو د هغـه سترګې تتې کړې. دا هغـه حالت و چې ده هېڅکله د هغه تمه نه لرلـه. پـه دې وخت کې یې ناروغ پـه اړخ ،مخ پـه دیوال وروا ړاوه او هغه یو سوړ اسویلی وویست.

انا میخایلوفنا ،د بلې شهزادګۍ پـه لیدو ،چې پـه خپـل وار د ناروغ سره د یوې شپې د تېرولو لپاره راغلې وه، وویل:

-پربوت، ځي چې ځو.

او پېير له کوټې نه ووت.

۲۱

د هرکليو په تالار کې، له سردار واسيلي او مشرۍ شهزادګۍ نه پرته چې د ايکاترينې تر ستر انځور لاندې ناست او د کوم څه په هکله يې توده مرکه درلوده، نور نو بل هېڅ څوک نه و. همدا چې هغوی پيېر او د هغه لاربښوده وليدل، چوپ شول. پيېر، داسې وپتېيله چې شهزادګۍ کوم څه پټ کړل، کېدای شي همداسې ورته برېښېدلي وي، نوځکه يې وويل:

- د دې ښځې د ليدلو زغم نه لرم.

سردار واسيلي، انا ميخايلفونا ته مخ ورواړاوه، او وې ويل:

- کاتيوشا، سپارښتنه کړې ده چې په کمکي تالار کې، د چای ميز جوړ شي. ګرانې ميخايلوفنا ! مهرباني وکړئ، يو څه وخکې، کنه له ورږې نه به ژوبله شئ.

هغه، پيېر ته څه ونه وويل، خو د هغه لاس يې راونيو او د هغه مټ يې لږ په احساس ورکېښکود. پيېر او انا ميخايلوفنا په ګډه کمکي تالار ته لاړل.

د کمکي ګرد تالار په مينځ کې ډاکټر لورن د هغه ميز تر څنګ ولاړ و چې چای او ساړه خواړه پرې ټول شوي وو. هغه چې له يو ښکلې نازکې چينايي پيالې نه چای څکه، په ډېره نرمه ژبه يې وويل:

- د يوې شپې ترشوګېرۍ وروسته، بيا حال ته راتګ لپاره، د دغه ښه روسي چای د يوې پيالې نه پرته بل هېڅ شي داسې ښه مرسته نه شي

کولای. ټول هغه کسان چې هغه شپه د ګراف بېزا او خوف په کور کې پاتې وو، د همدې میز شا و خوا ته راټول شوي وو.

د هرکلي دغه ګرده کمکۍ کوټه، سره د هغې له بې شمېره هیندارو او وړو میزونو سره د پییر ښه په یاد وه. هغه وخت به چې د ګراف په کور کې د نڅا او موسیقۍ بنډارونه وو او دده نڅا نه وه زده، هغه دا ښه ګڼله چې په همدې وړه هینداریزه کوټې کې کېني او د مېلمستیا لپاره دراتلونکو هغو ښځو او پېغلو ننداره وکړي چې، ښکلې جامې په غاړه ،پر جګو غاړو او بربنډو اوږو پرتې مرغلرې او ګاڼې به د همدې کوټې له لارې تېرېدې او دغو ځلېدونکو هنېدارو ته په رسېدو سره به چې ددوی تصویرونه به یې څو واره پرله پسې ښودل د خپلو ښکلاو په کتو ښکلا ییزه تنده ماتوله. اوس دغه کوټه د تل په خلاف تته وه، په نیمه شپه کې یوازې دوه مړ ژواندې شمعې په کې لګېدلې او د میز پر سر د خوړو او چایو له ګډوډو پرتو قابو پرته هلته بل څه نه لیدل کېږي، هلته په ښکلو جامو کې ناستو بېلابېلو ،ډول ډول خلکو ،خبرې اترې سره کولې،خو په خپلو خوځېدا وو او هرې خبرې کې یې دا نه هېرولـه چې د خوب په کوټه کې څه تېرېږي او څه کېدونکي دي.پییر ،سره له هغه چې ډېر وږی و ،خو څه یې ونه خوړل.هغه خپلې لارښودې ته په پوښتنیزې ډول وکتل ،ویې لیدل چې هغه د پښو په سر د هرکلو د کوټې خوا ته چې هلته یوازې سردار واسیلي او مشره شهزادګۍ پاتې وو ،روانه ده،دی هم وخوځېد ،له ځانسره یې وویل چې دا کار هم باید همداسې وشي،تر لنډه ځنډ وروسته هغې پسې وروخوځېد. انامیخایلوفنا د شهزادګۍ تر څنګ ولاړه وه،دواړه په خپل منځ کې په ګڼهۍ ،یوځای ،خو په ساندیزه بڼه غږېدل.

داسې ښکارېده چې مشره شهزادګۍ ،لا دګڼهۍ په هماغه حالت کې

ده چې د خپلې کوټې د دراوزې د پورې وهلو په وخت کې وه، هغې وويل:

-ګرانې شهزادګۍ !هيله لرم اجازه ولرم، خپله دا پرېکړه وکړم چې څه ښه دي او څه ښه نه دي.انا ميخايلوفنا چې د ګراف کوټې ته يې تلونکې لار، د هغې پرمخ وتړله، هغه يې د خوب کوټې ته ننوتلو ته پرېښودله، په کراره، خو ډاډمنه ژبه يې وويل:

- نو ګرانې شهزادګۍ !فکر نه کوي، دغه کار به په دې شېبو کې چې کاکاجان تر دې اندازې ارامۍ او خواخوږۍ ته اړتيا لري، د هغه لپاره د زغم وړ نه وي؟

د هغه لپاره د دې دنيا په اړه خبرې، هغه هم په دې شېبو کې چې د هغه روح بلې دنيا ته د الوتلو چمتوالي...

سردار واسيلي، د خپل عادت له مخې، پښه په پښه اړولې ،پر څوکۍ ناست و.لو بدلي غومبوريې په چټکۍ ربړد بدل، خو داسې برېښېدل چې د بشرۍ کوزنۍ برخه يې تر برنۍ هغې لويه شوې ده.هغه ،هغه نارينه ته پاتې کېده چې د دوو ښځو مرکې ته هېڅ پام نه کوي، مګر وې ويل:

- پوه نه شوم چې څه؟ پرېږدئ، هر هغه څه چې د کاتيوشې، زړه غواړي، هماغه وکړي، تاسو خو پوهېږئ چې ګراف ته هغه څومره ګرانه ده.

مشرې شهزادګۍ چې د ګراف ځانګړې کڅوړه يې په لاس کې وه، سردار واسيلي ته اشاره وکړه او وې ويل:

- داهېڅ نه پوهېږي چې په دې کاغذ کې څه ليکل شوي دي، خو دا په دې پوهېږي چې رښتينی وصيتليک ،له هغه سره په دفتر کې دی او داهسې کوم هېر شوی ليک دی...

هغـې غوښـتل چـې دانامیخایلو فنالـه څنګـه تېـره شـي، خوانا میخایلوفنـا ، دهغــې مخکـې ودرېـده، لاره یــې بنـده کـړه، لاس یــې وروارتېرړه او داسې کلکه یې کڅوړه راونیوله چې دژر پرېښـېدو هیله یې نه وه، هغې زیاته کړه:

-ګرانۍ شهزادګۍ ! زه له تاسو نه هیله کوم، تاسو ته عذر کوم، کوم ،مهرباني وکړئ، پر هغه رحم وکړئ...

شهزادګۍ که څه هو چوپه وه، خو د کڅوړې د ترلاس کولو لپاره اخ وډب روان و، داسې برېښـده چې شهزادګۍ څه نه وايي او که وايي د انا میخایلوفنې په زړه به نه وي.انا میخایلوفنې، کڅوړه، سخته نیولې وه، خو سره له هغه هم دهغې اواز خپل نرموالی، خواخوږي او خوږوالی ساتلی و، هغې وویل:

-پېږه !زما ګرانه !دې خواته راشه،زه داسې فکر کوم چې هغـه ددې کورنۍ له غړیتوب نه ویستل شوی نه دی، همداسې نه ده سرداره !

شهزادګۍ، ناڅاپه داسې چیغه وکړه چې غږیې آن په مېلمستون کې واوارېدل شو او خلک یې په وېره کې واچول:

- وا دترور زویه تاسو ،ولې چوپه خوله یاست یې ! تاسو ،ولې آن هغه وخت چپ یاستئ، چې خدا زده ولې هرڅوک، خپل او پردي ځان ته د مور په کورنیو چارو کې دلاسوهنې حق ورکوي او دزنکندن په حال کې سړي د کوټې تر شا نانډرۍ جوړوي، له ځانسره یې وویل:

-نو دوکه ماره ښځه !

او په ټول قوت او کرکې یې، کڅوړه را کش کړه، انامیخایلوفنا ، وړاندې لاړه، څوګامه له کڅوړې سره ددې په هیله وړاندې لاړه چې کڅوړه پرېښږدي او بل لاس یې هم تر کڅوړې تاو کړ.

سرداروا سیلي، پاڅېد ، په ګوابښمن اواز او حیرانتیا یې وویل:

-ای، های، تاسو ته وایم، دا دخندا وړ ده، دخندا ، تاسو ته وایم، پرېږدئ، پرېږدئ !

شهزادګۍ کڅوړه پرېښوده.

-تاسو یې هم پرېږدئ !

مګر د انامیخایلوفنا غوږونه کاڼه وو.

-تاسو ته وایم، پرېږدئ. دا په ما ، زه خپله ځم او هغه پوښتم. اوس مو خوښه ده؟

انا میخایلوفنا وویل:

-ګرانه سرداره ! تاسو ته وایم، ددغه شان مبارکو مراسمو تر سرته رسېدو وروسته، ښه به دا وي چې هغه آرام پرېښودل شي.

هغې ،پېير، ته مخ ورواړه چې ښځي ددوی څنګ ته نېږدې شوی و او په حیرانۍ یې نه یوازې د شهزادګۍ کرکجنې څېرې ته چې نور نوله نزاکته وتلې وه بلکې د سردار واسیلي له قهره رېږدېدونکو غومبورو ته یې هم کتل. هغه لیدل چې د سردار غومبوري څنګه الوزي، مخ یې وروااړاوه، او وې ویل:

- راشه پېيره !تاسو څه وایئ ؟

سردار واسیلي په غوڅه وویل:

دا په یاد لرئ چې د خپلو دې کړو ځواب به په خپله وایئ، تاسو په خپله هم نه پوهېږئ چې څه کوئ؟

شهزادګۍ ناڅاپه انامیخایلوفنا ته لاس وروااچاوه، د هغې له منګولو یې کڅوړه راوویسته او وې ویل:

-شیشکې !دوکه ماري ښځې !

سردارواسیلي سر ښکته واچاوه او منګولې یې د حیرانتیا په ښښه سره خلاصې کړې.

په دې وخت کې، دروازه، هماغه دروازه چې له ډېره وخته راهسې، پېپير، هغه ته سترګې ګنډلې وې او تل به په خورا نرمۍ وازه او پورې کېده، په داسې يو شرق را وازه شوه چې پر ديوال ولګېده. منځۍ شهزادګۍ په ډېرتلوار، شرو شور او ګبنۍ چې لاسونه او سر يې ښورول، ترې را ووته او چيغه يې کړل:

-دا تاسو څه کوئ؟ دهغه زنکندن دی، وروستۍ سا باسی او تاسو زه يوازې پرېښې يم.

مشرې شهزادګۍ کڅوړه وارتيېله. انا ميخايلوفنا، په چټکۍ خمه او هغه شي يې چې تر اوسه، پرې لاس و ګريوان و، را پورته او په خورا چټکۍ دګراف، د خوب کوټې ته ورننوتله. مشره شهزادګۍ او سردار واسيلي هم دمنځنۍ شهزادګۍ چغې را په سد کړل او هغې پسې لاړل. لا څو دقيقې نه وې تېرې شوې چې تر ټولو نه دمخه، مشره شهزادګۍ په الوتي رنګ چې شونډې يې ژوولې له کوټې را ووته. د پېير، په ليدو يې، په څېره کې نه مهارېدونکې کرکه ځرګنده شوه او وې ويل:

-ښه ده، اوس نو خوشحاله اوسئ، تاسو همدې شېبې ته سترګې په لاره وئ! هغې چې ساندې وهلې، خپل مخ يې په دستمال پټ کړ او په ژړا ژړا له کوټې ووتله.

تر هغې وروسته سردار واسيلي له کوټې را ووت، په لړزېدلو او ښوېدلو ګامونو يې ځان تر هغې اوږدې څوکۍ ورساوه چې پېير، ډېره پرې لګولې وه، پر هغه ورولوېد او سترګې په لاسونو پټې کړې.

د پېير، پام شو چې د هغه رنګ تښتېدلی او داسې بربښېده چې ژامه يې د تورې تبې په اور کې سوځي او سخته رېږدي. هغه د پېير، څنګل را ونيوله او وې ويل:

-آه، ګرانه زويه!

د هغه په خبرو کې داسې یو رښتینتوب او ناتواني احساسېدله چې پېير، تر دې نه مخکې هېڅکله په هغه کې نه وه احساس کړې.

-څه لو یه ګناه تر سره کوو ، څومره يو بل دو که کوو ، نه پوهېږم دا ټول د څه لپاره؟ زه يې زوی، عمر مې شپيتو کالو ته رسېدلی. آخر ما ته ... هرڅه په مرګ پای ته رسېږي...هرڅه... مرګ وحشتناکه دی. او هغه وژړل.

انا ميخايلوفنا تر ټولو ،وروسته،له کوټې را ووته، په آرامو او بې غږه ګامونو پېير ،ته ور نږدې شوه او هغه ته يې وويل:

- پېيره !

پېير په پوښتنيز ډول هغې ته وکتل .

انا ميخايلوفنا دغه ځوان په تندي مچ ،اوښکو يې د هغه مخ لوند او خپله چوپه شوه.

هغې،تر لږ ځنډه، وروسته وويل:

-هغه،له موږه لاړ.

پېير، د عينکو له شا نه هغې ته وکتل.

-راځه چې ځو ،هڅه يې وکړه چې وژاړي او د زړه براس په اوښکو ښه وباسي.

هغه يې تياره تالار ته بدرګه کړ. پېير، په دې خوشحاله و چې هلته يې چا مخ نه ليد. انا ميخايلوفنا له هغه نه ووته، خو کله چې بېرته راستنه شوه، ګوري چې هغه لاسونه تر سرلاندې ايښي او په کلک خوب ويده دی.

بله ورځ سهار انا ميخايلوفنا ، پېير ته وويل:

- هو کې د زړه سره ! دا زموږ د ټولو په تېره بيا ستا لپاره يوه ستره ورکه ده. خو خدای به ستاسو پناه و اوسي. تاسو ځوان او دادي

اوس، هیله لرم چې د ستړې شتمنۍ خاوند یاست. لا تر اوسه وصیتلیک، لا کتل شوی نه دی. زه تاسو پوره پېژنم او ډاډمنه یم چې دغه شتمني به تاسو سرسام نه کړي. خو دا هم په یاد لرئ چې دغه شتمني په خپله یو لوی کړکېچ او درونند پېتی په تاسې در اړوي. باید زړور او مېړنی و اوسئ.

پېیر، چوپ و.

-کېدای شي، وروسته کومه ورځ، تاسو ته وو ایم، که زه دلته نه وای، خدای خپله ښه پوهېږي چې څه به پیښ شوي وای. پوهېږئ خدای ښېلي تره مې، تر دا درې ورځو مخکې هم، له ما سره ژبه کوله، چې باریس به نه هېره وي، خو اجل وخت ور نه کړ، د زړه سره ! زه هیله لرم چې تاسو د خپل پلار نیت ته درناوي ولرئ.

د پېیر، په دې خبرو هېڅ سر نه خلاصېده. هغه چې له شرمه تک سور شوی و، په چوپه خوله شهزادګۍ انا میخایلوفنا ته کتل. انا میخایلوفنا، وروسته له هغه چې خپلې ټولې خبرې هغه ته وکړې، پاڅېده او د ګراف رستوف کور ته لاړه او وېده شوه.

بله ورځ سهار چې له خوبه را پاڅېده، په ډېره هر اړخیزه توګه یې د ګراف بېزاوخوف د مرګ کیسه، د رستوف د کورنیو غړو او ټولو آشنا یانو ته بیان کړه، هغې ویل چې:

- ګراف بېزاوخوف، هغه شان مړ شو چې دې غوښتل. د هغه د ژوند پای نه یوازې غمجن نه و، بلکې ټولو ته دپند او زده کړې وړ و. د پلار او زوی وروستی دیدن داسې زورونکی، غمجن او اغېز ښندونکی و چې بې اوښکو یې یادېدل ګران دي، دا نه شو کولای وو ایو د دغو دوو نه د کوم یو کړه او حالت ددغه ویر او ماتم په وخت کې دستاینې وړ و..د پلار کړه چې تر وروستۍ شېبې پورې یې ټول پېژندل او په یاد یې

وو او زوی ته یې زورونکې خبرې کولې، که د پېیر حالت چې لیدو یې په زړه کې د غم او ویر زړي کرل او دی خپله ګونګ او د مړي په شان و ،خو سره له دې یې هم هڅه کوله چې خپل بې پایه او نه بیانېدونکی درد او غم پټ وساتي چې د حق ته رسېدونکې پلار د ازار سبب نه شي.هغې کیسه کوله چې:

د ګراف او پېیر، په شان د زاړه پلار او ګلالي زوی لیدل په دغه شان یو شېبه کې، که څه هم ډېر ګران او زورېدونکې دي، اما خورا ګټور او د روح د سرلوړۍ سبب کېږي.

هغې د مشرې شهزادګۍ او سردار واسیلي د کړو غندنه هم هېره نه کړه،خو دا کار یې خورا په پټه او په بنګهاري کاوه.

۲۲

له مسکوه لرې سهیل ته، په لېسې ګوریه، یا غرنی ځنګل کې سردار نیکولای اندرېوویچ بالکونسکي ،هره ورځ ځوان سردار اندرې او د هغې مېرمنې شهزادګۍ ته د راتلو لارې څارلې،خو دغه پر له پسې انتظار، د دغه بوډا سردار په کورنۍ کې د ژوند دودیز نظم ته څه خنډ نه پېښاوه. ستر جنرال، سردار نیکولای اندرېوویچ بالکېنسکي د اعیانو په منځ کې د ((پروس د ټولواک))، په نامه پېژندل شوی و. د پاول د واکمنۍ له وخته ،چې کلي ته تبعید شوی و ،له لور شهزادګۍ ماریا او له خپلې مینځې پېغلې بوري ین، سره په خپلې غرنۍ ځنګلیزه مېنه کې آرام او بې شره و شوره ژوند درلود. که څه هم هغه د نوي ټولواک په وخت کې اجازه پیدا کړې وه چې پلازمېنې ته راستون شي، مګر هغه دا ښه ګڼلې وه چې همدلته ګوښې په کلي کې خپل ژوند ته دوام ورکړي، هغه به ویل، دی خو هېڅکله، هېچاته اړتیا نه لري، خو که څوک د هغه د دیدن تږی وي، ځان به لږ غوندې په عذاب کړي او د مسکو په یوسلوپنځوس ورست (د اندازه کولو کچه) کې به ده پسې، په غرنیو ځنګلو کې پروت کلي ته ورشي، هغه به ویل:

- د انسان د ټولو نیمګړتیاوو سرچینې یوازې دوې دي: بېکاري او په خرافاتو باور. هغه دا هم ویل چې د انساني ښېګڼو سر چېنې هم دوې

دي. یو کار بل عقل .د خپلې یوازینۍ لور ماریا روزنه یې خپله کوله او ددې لپاره چې په هغې کې د دوو اصلي ښېګڼو روح وروزي، خپله یې، هغې ته الجبر او هندسه ورزده کول. د کار او هڅو په مرستې به یې دهغې د ورځني ژوند کړه وړه ټول په خپله برابرول. هغه خپله هېڅکله نه وزګاریده، یا یې خپلې خاطرې لیکلې، یا به یې د الجبر پېچلي پوښتنې سپړلې.. کله به یې د نصوار کوتي جوړول، یا به یې په خپل باغ او پالیز کې خولې تویولې او یا به یې دهغو بې پایه ودانیو د جوړلو څارنه کوله چې دده په جایدادو کې یې، جوړېدل پای ته رسېدونکي نه و. څنګه چې نظم د کړو اصلي جرړه ده،نو د غه ښېګڼه د هغه په ژوند کې د هغې په بشپړې معنی خپل ځای درلود. د سترخوان ته د هغه راتګ،نه یوازې په یو او نه بدلیدونکي ډول،نه یوازې په یوه او نه بدلیدونکي ساعت بلکې په یوه او نه بدلیدونکي اوټاکلي شېبې ترسره کېدل.له ټولو هغو وګړو سره چې ده کړه وړه درلودل، له لورنه نیولې او بیا ترچوپړانو او مېنځو پورې خورا ځیږ او سخت ګیره و، نو له همدې کبله ،بې له هغه چې سخت زړی اوسي، د ټولو په زړه کې یې ځان ته داسې درناوی او وحشت پیدا کاوه چې دهغه پیدا کول د ډېرو او آن د ډېرو سخت زړو او بې رحمه وګړو لپاره ګرانه خبره وه. که څه هم له رسمي چارو نه پخوا لرې شوی و او اوس یې په هېڅ ډول دولتي چاروکې رسمي دنده نه لرله، دهغه ولایت چې د سردار جایدادونه هغه پورې اړوند و ،هر مشر چارواکي به خپله دنده ګڼله چې دده درناوي ته ورشي او هماغه ډول لکه دباغوان،مهندس یا شهزادګۍ ماریا په څېر، د کار له دفتره دهغه دمبارک راوتلو ترټاکلي وخت پورې،دخوړنځي ترڅنګه،دچوپړانو او مینځو د ناستې په ځای کې، دهغه راوتلو او یا لیدو ته سترګې په لاره پاتې شي. کله به چې دده دکار د کوټې لوړه او لویه دروازه وازه او ددغه

بوډا نا لوړه، عمروهلې، خولۍ په سر، پودر هلې څڼې او مخ را څرګنده شوه، خريلې ككره، كوچنيو وچولاسونو، رالويدلو ګڼو سپينو وروځو، سرې برندو ځلېدونكو ستر ګو چې د مستۍ او ځوانۍ كيسې يې كولې، د هر چاپه زړه كې د ويرې او درناوي يو شان احساس را پاراوه.

دځوانانو د راتګ د ورځې په سهار، شهزاګۍ ماريا د دود سره سم په خپل وخت د سهارني سلام د منني لپاره د چوپړانو كوټې ته ورغله، له ډاره يې پر ټټر او تندي صليب انځوراوه. هغه به هره ورځ په همدې ډول دې كوټې ته تله او هيله يې درلوده، چې دعا يې قبوله او ددې دغه سهارنۍ كتنې په خير او خوښۍ تمامې شي.

زوړ پودر وهلى چوپړ، په كراره خوځېدا پاڅېدا او په پسهاري يې، وويل:

- هيله كوم، مهرباني وكړئ.

د خراطۍ د ماشين يو رنګه غږ د وره له شا نه اورېدل كېده. شهزادګۍ، ددروازې هغه ور چې په خورا آسانۍ او نرمۍ ببرته كېده، د ځان خوا ته را پورې كړ او دهغې تر مخې ودريده.

سردار د خپل ماشين شاته لګيا، داخوا، هغه خوا يې كتل او خپل كار ته يې دوام وركاوه.

د كار پراخ دفتر، له شيانوډك وو او داسې برېښېده چې پرله پسې كارول كېږي.

سترميزاوپر هغه پراته كتابونه او نقشې، لوړې كلې لرونكې، له كتابونو ډكې هيندارېزې الماري، په ولاړې دليكلو لوړ ميز چې پرانستې كتابچې پرې پرتې وې، دخراطۍ ماشين او پر هغه ګډوډ پراته ډول ډول وسايل، دميز شاوخوا ته دلرګو (ارې بوره او تراش شوې

دړې)تول د یوې پرله پسې، رنګارنګ او منظمې هڅې نښې وې.

په سپینوزرو اوبدل شویو تاتاري موزوکې د هغه د نه چندان لویو پښوله خوځېدا او پرکپړو او ډول ډول وسایلو، د هغه د وتلو متهو او وچو لاسونو له لاسبرۍ نه د سردار د ځوان زړښت د قوت تاند توب له ورایه ښکارېده. سردار، د ماشین د څو واره څرخېدو وروسته، پښه له رکابه لرې، خپله چاړه یې پاکه او په هغې چرمي کڅوړې کې چې د ماشین له څرخ سره تړلې وه، واچوله. د میز خوا ته لاړ او خپلې لورته یې ورغږ کړ. هغه هېڅکله خپل ماشومانو ته د خیردعا نه کوله. اوس یې هم یوازې، خپل غومبوري چې نن خریلي نه و، هغې ته ور وړاندې کړ او اجازه یې ورکړه چې هغه یې مچو کړي. د خپلې لوربشرۍ ته ښه ځیر شو، په ډېره غوڅه مګر مهربانه او خواخوږۍ یې هغې ته وویل:

- تبه خو به دې نه وي؟...ښه ده، کینه.

د هندسې هغه کتابچه یې را واخیسته چې ده په خپل قلم لیکلې وه، په پښه یې خپله څوکۍ پورې وهله، په چټکۍ یې د خپلې خوښې مخ پیدا، په کلکو نوکانو یې له یوه بند نه تربله پورې هغه په نښه او بیا یې ماریا ته وویل:

–دادې هم د سبا لپاره !

شهزادګۍ، پرمیز پرتې، خپلې کتابچې ته سر ورخم کړ.

بوډا ناڅاپه، له هغې کڅوړې نه چې پر میز پرته وه، یو لیک چې په ښځینه لیک لیکل شوی و، را وویست، هغه یې پر میز وارتیره او وې ویل:

-ودرېږه، دا لیک ستا لپاره دی.

د لیک په لیدو، د شهزادګۍ پر بشرې سره داغونه راخواره شول، په تلواریې لیک را واخیست او پر هغه یې سر ورټیټ کړ.

سردار، په یوې سړې موسکا چې لاپاخه خو ژیړبخن غاښونه یې ترې بربښېدل، وپوښتل:
دا، د الویزې، دئ؟
شهزادګۍ په خوراحیا او لوړسر، یوه مړ ژواندې موسکا وکړه او وې وویل:
-هوکې، د ژولې دی.
سردار خپله غړېدا لا پسې ځیږه کړه او وې ویل:
- دوه نور لیکونه به نه خلاصوم، خو درېیم هغه به ولولم، ویرېږم چې ډېرې ببولالې سره و نه وایئ. درېیم هغه یې لولم.
شهزادګۍ چې له پخوا نه لا پسې سره شوه، لیک یې هغه ته ونیوه او ځواب یې ورکړ:
-دادی! وې لولئ پلار جانه!
سردار، لیک شا ته وواهه، په لوړ مګر لنډ غږ یې چیغه کړل:
- درېیم، ومې ویل، درېیم.
ځنګل یې پر میز کېښوده او هغه کتابچه یې چې هندسي رسمونه په کې انځور شوي وو، ځان ته را وړاندې کړه.
خپل یو لاس یې په هغې لاستی لرونکې څوکۍ کېښود چې لور یې پرې ناسته وه، پر کتابچې داسې ور خم او سر یې ورنیږدې کړ چې شهزادګۍ ځان د تنباکو او د پلار د کمیسه د هغه پخواني بوی، په کړۍ کې ایسار ولید چې دا ورسره له پخوانه ړږدې وه، بوډا وویل:
- ښه والا حضرتې ملکې! دا دوه دوه مثلثونه سره ورته دي، هیله لرم پام وکړې چې دلته د ABC زاویه ...
شهزادګۍ په خورا وحشت، د خپل پلار سترګو ته چې د دې د سترګو په وړاندې ځلېدې، کتل. د هغې په غومبورو او اننګو کې سره

دا غونه لا پسې زیاتېدل، په هېڅ شي یې سر نه خلاصېده، هغه ډېره ویربده، د همدې ویرې له کبله و چې د پلار پر خبرو چې هر څومره به، څرګندې او سپړل شوې وې، پوه نه شي. اوس دا نه وه څرګنده چې نیمګړتیا ، د چا وه، د ښوونکي او که د زده کوونکې ،خو یوه خبره پوره څرګنده وه چې دا پېښه او کړه وړه هره ورځ تکرارېدل. د شهزادګۍ پر سترګو یوه توره پرده را غوړېده.نور یې نو ،نه څه لیدل او نه یې څه اورېدل، مګر یوازې یې د زاړه، ځیږ او سخت زړي پلار څېره،د ځان تر څنګه احساسوله او د هغه ستما او خوشبوي یې اورېده. د هغې یوازینۍ تلوسه به همدا وه چې څنګه د پلار له کوټې ځان وژغوري او په یوازې ځان خپله کوټه کې په آرام خیال خپل لوستونه ولولي. بوډا به په قهرېده، چغې او سورې او هماغه څوکۍ یې چې خپله پرې ناست و، په شر و شور سره وړاندې وروسته پورې وهله راپورې وهله. له دې ټولو سره سره به یې هڅه کوله چې قهر یې ښکاره نه شي، مګر د دې هڅو سره سره، بیا هم د هغه بد خلق له ورایه څرګندېده، خبره به شر و شور ښکنځلو او کله کله آن د کتابچې څیرلو یا ارتېړلو ته هم رسېده او چیغه به یې کړې:

-شهزادګۍ تېروتلې ده.

سردار کتابچه پورې وهله، په قهر یې مخ واړاوه، او چیغه یې کړه:

- وای چې څومره بې عقله ده.

سمدلاسه پاڅېد ،لږ وګرځېد ،په دواړو لاسونو یې د شهزادګۍ څنې و نازولې، بېرته کېناست، هغې ته ورنږدې شو او خپلو خبرو ته یې دوام ورکړ:

- نه، شهزادګۍ،نه.

کله چې شهزادګۍ،خپله، له پوښتنو نه ډکه تړلې کتابچه

راواخیسته اونورنو وتو ته چمتو وه، سردار غږ پرې وکړ:

-زما آغلې !ریاضی ستره پوهه ده،زه نه غواړم چې ته زموږ احمقو مېرمنو ته ورته واوسې. زغم ولره، مینه به دې ور سره پیدا شي.

هغه،دهغې غومبوري ونازول او وې ویل:

-حماقت له ککرې وباسه.

هغې بیا د وتلو هڅه وکړه،خو هغه، په اشارې ودروله ،له لوړ میزنه یې چور نوی او لا نه پرانستل شوی کتاب راواخیست او وې ویل:

-دغه دې درواخله،دادې،نه پوهېږم،الیوزې، د رازونو، کومه کلې یې درته رالېږلې ده،مذهبي ده.زه دچا پر مذهبې اعتقاداتو کار نه لرم...ما هغه هسې وکوت ،دروایې خله ،درځه،وځه !

لاس یې پر اوږې ور کېښود او خپله یې هغې پسې،ور، ور وتاړه.

شهزادګۍ ماریا ،له هغې وېرې او خواشینۍ سره چې یوه شېبه هم له هغې نه،نه لرې کېده او دهغې نا ښکلې او رنګ الوتې څېره یې لا ناښکلې کوله، ببرته خپلې کوټې ته راستنه شوه،دلیک لوست، دخپل لیک لوست د میز تر شاچې په میناتوري عکسونه ګاڼل شوی و او پر هغه کتابونه او کتابچې پرتې وې، کېناسته. د شهزادګۍ، پلار چې څومره بانظمه و ، په هغه اندازه دا بینظمه وه.هغې په تلوار دهندسې کتابچه کېښوده او په تلوار یې لیک پرانست.دا لیک دهغې دماشومتوب دوختونو ،د خور لنډې لیک و:

دالیک ،دهغې د هماغې خورلنډه ژولیه کاراګینه و ،چې دګرافینې رستوې، د کالیزې په ورځ ،ددوی کورته راغلې وه،هغې لیکلي وه:

ګرانې او مهربانې خورلنډې !ستا بېلتون څومره ګران او زورونکی دی. هرڅومره چې زړه ته وایم چې زما نیمایي ځان اونیکمرغي له تا نه دي،دهغه لرې واټن سره سره چې موږ سره بېلوی،زموږ زړونه

ناشلیدونکي مزي سره یو کړی دی، دټولو هغو لذتونو او خوږو سره چې زه یې چاپېره کړې یم، زړه مې د ازل په وړاندې پاڅون کوي او نه شم کولای پر هغې خواشینۍ لاسبری پیدا کړم چې زموږ تر ېلتانه وروسته یې، زما د زړه په تل کې جرړې کړې دي.ولې موږ د تېر اوړي په شان، ستا د لوېې کوټې په شنه بخن کټ کې ،هغه کټ کې چې زموږ درازونو ځاله وه، یوځای نه یو؟ ولې، د درې میاشتو پخوا په شان نه شم کولای، ستا له خواږه او مهربانه غلچلک نه چې له ارامۍ سره سره به یې زما دزړه ترتله لاره وهله ،د زړه قوت واخلم. له هغه غلچکه چې ماته خورا ګران او ددې لیکنې په شېبه کې زما ترسترګو رپې.

شهزادګۍ چې تر دې ځایه لیک ولوست، یو سوړ اسویلی یې وویست او هغې سترې هینداري ته چې ددې ښې خواته په دیوال کې ولاړه وه، وکتل، خو هلته یې له یوې نابنکلې څېرې، خوار او ډنګر ځان نه پرته بل څه و نه لیدل.هغې پخپلو همیشنو له غمه ډکو سترګو ،له پخوانه لا په زیاتې ناهیلۍ په هینداره کې خپل ځان ته وکتل او وې ویل:

- هغه، دا له ما سره دخواخوږۍ لپاره وایي. مخ یې له هینداري راواړاوه او لوستلو ته یې دوام ورکړ، خو ژولیه ،دخپلې خورلنډې د خواخوږۍ لپاره دروغ نه ویل. دهغې سترګې په رښتیا ملالې، لوېې، ژورې او دومره ښکلې وې چې(کله کله به له هغو نه د شغلو په شان ځلا وربدله) د هغې د بشرې د نابنکلتوب سره سره یې ،دهغې دڅېرې ښکلا زړه راښکونکې کوله،خوشهزادګۍ،دخپلو سترګو ښکلا ، د خپلو سترګو هماغه طبیعي حالات هېڅ کله لیدلی نه شو چې کله به یې د ځان په اړه فکر کاوه. ددې څېره به هم دنورو ټولو هغو کسانو په شان هینداري ته د کتو سره سم،نابنکلې او لاسې بربېښېده.هغې دلیک

لوستلو ته دوام ورکړ:

په مسکو کې ټولې خبرې اترې یوازې په جګړه راچورلې.زما له دوو ،ورونو نه یو اوس بهر او بل هغې فرقې سره مل دی چې دهېواد پولو ته رسېدونکې ده.زموږ ګران ټولواک،هم پترزبورګ پرېږدي او خلک وايي چې هغه تکل لري، خپل ګران ژوند دجګړې له ګواښ سره مخامخ کړي. خدای دې وکړي،دا له کرس نه (دځای نوم دی)راپیدا شوی (دیو) چې د اروپا ارامۍ ته یې ګواښ ورپېښ کړی دی،دهغې فرښتې په مرسته چې پاک الله په خپلې بې پایه مهربانۍ او کرم سره، زموږټولواکۍ ته ګمارلې ده،را وپرزوي.زما له ورونو پرته دغې جګړې،زه دخپل زړه له یوې بلې ټوټې نه هم بې برخې کړې یم.زه نیکولای رستوف یادوم.هغه څوک چې دخپلې ټولې ځانغوښتنې سره یې بیاهم پوهنتون پرېښود او پوځ ته لاړ.هوکې ګرانې ماریا !د زړه له کومې درته وایم چې په دې کم عمر پوځ ته دهغه تګ،ماته لوی او نه هېرېدونکی ژورغم دی.دا هماغه زلمی دی چې تېر اوړی یې ماتاته ستاینه کړې وه،هغه دومره ددرناوي وړ او دهغه ځوانی هسې په سپېڅلتیا کې بې سارې ده چې دهغه ساری زموږ د زمانې ددې زړو زړونو شل کلنو په منځ کې ډېر لږ پیدا کېږي.دهغه زړه خورا خواخوږی، حساس او دټولو لپاره په رښتیني توګه لوی دی.هغه له داسې سپېڅلو او شاعرانه خیالونو نه ډک دی چې له ما سره دهغه اړیکي دعمر له لنډوالي او تاند توب سره سره، زما دخوار اوپه دې ځوانۍ کې دډېر رنځېدلي زړه له خورا خوږو لذتونو نه و.زه به کوم وخت وکولای شم تاته زموږ دخدای په امانۍ دشېبې او ټولو هغوخبرو په اړه چې په هغه شېبه کې ویل شوې وې،د زړه غوټه پرانیزم.دا لا تراوسه خورا تاند او تازه دي،اخ اخ...ګرانې، خورلنډې !ته نیکمرغه یې

چې ته دغه اورنی سوځونکی لذت نه پېژني او زغملی دې نه دی، دغه سوځونکی غم، په دې ډېره ښه پوهېږم چې ګراف نیکولای، د دې لپاره خورا زلمی دی چې ما ته پرته له دوست نه بل څوک واوسي، خو دغه خوږه دوستي او دا دومره شاعرانه او سپېڅلي اړیکي زما د زړه اړتیا وه. زه له دې راضي یمه، خو که له دې تېر شو، د ګراف بېزاوخوف د مرګ او د هغه میراث، هغه خبره ده چې اوس ټول مسکو پرې غږېږي. تصور یې کولای شي، درې شهزادګیو ته هسې تش په نوم یو څه رسېدلي، سردار واسیلي ته هېڅ ور په برخه شوي نه دي، خو، پېیر، پېیر ته نه یوازې، ټول میراث ور سېدلی دی، بلکې د روسیې تر ټولو نه د زیاتې شتمنۍ او جایدادونو، ګراف بېزاوخوف، د قانوني زوی په نامه پېژندل شوی دی. ویل کېږي چې سردار واسیلي په دې لوبه کې خورا د شرم وړ نقش لرلې ده، نو ځکه یې اوس پترزبورګ ته سترګې پناه کړې دي.

د زړه له کومې غواړم ووایم چې د دې وصیتلیک، میراث او ویش په اړه مې په هېڅ څه، سر نه خلاصېږي، خو دومره پوهېږم له هغه وخته چې دغه ځوان چې مونږ ټولو هغه د تش پېیر، په نامه پېژانده، د روسیې تر ټولو نه د لویې شتمنۍ خاوند او ښاغلي بېزاوخوف نوم ګټلی دی، د هغه په وړاندې چې زما له نظره یو سپک او ټیټ سړی دی، د ټولو هغو میندو په خبرو او کړو کې چې پېغلې لوڼې لري، ستر بدلون راغلی دی او زه رښتیا وایم چې د دغه حال له لیدو نه سخته زوروېږم. لکه هغه شان چې دا دووکالو راهسې ما ته د ملنډو یا د دوکې له مخې کوژدني خوښوي، دا سې ځینې کوژدني چې زه اصلاً هم هغه نه پېژنم او د مسکو د تش په نامه ریبارانو لپاره خو دا دي اوس شهزادګۍ بېزاوخوفه، هم شوې یم. خو ته پوهېږې چې زه د دغه شان نامه د ګټلو، هیله هم نه

لرم.رښتیا د ودونو په اړه.ایا تاسو په دې پوهېږئ چې څو موده د مخې ټولو ته منل شوې ترور، انامیخایلوفنا، ما ته ډاډ راکړ، هغه هم په خورا پټه چې تاسې ته یې د کوژدنۍ د پیدا کولو یادونه کړې.پوهېږئ دا څوک دی، دا د سردار واسیلي زوی، اناتولي دی.د هغه کورنۍ غواړي له یوې بډایې او پوهې پېغلې سره د واده له لارې، هغه نیکمرغه کړي.او د هغه مور او پلار، ته خوښه کړې یې.زه نه پوهېږم چې ته په دې اړه څه وایې، خو ما دا خپل پور ګڼه چې تا ته هغه ووایم، هو کې رښتیا، دا سې ویل کېږي چې هغه خورا ښکلی او د ښځو لېواله دی.دا هغه څه و چې ما د هغه په اړه اورېدلي دي.

نور به ببو لالې بس کړم.رښتیا د لیک دویم مخ هم ډک شو او مور مې څوک راپسې رالېږلي چې د ما ښامنۍ لپاره د آپراکسین کره لاړ شوو.یو عرفاني کتاب درته دراستوم.دې کتاب دلته خورا نوم ګټلی دی، که څه هم په هغه کې داسې خبرې شته چې د انسان د ناتوانه مغزو لپاره د هغو پوهېدنه ګرانه ده، خو بیا هم یو غوره کتاب دی چې د هغه لوستنه د انسان زړه ارامو ي او روان ته یې قوت ښني.د خدای ښه دي وي.پلار ته دې زما درناوي او پېغلې بوري ین ته زما سلامونه ورسوه.د زړه له کومې دې کېښکاږم.

ژولیه

یادښت: د خپل ورور او د هغې د زړه وړونکې ښځې په اړه را ته یو څه ولیکه.

***

شهزادګۍ، لږ په چورت کې لاړه او په چورت کې، موسکۍ شوه (په دې موسکا سره یې، بشره چې د ځلېدونکو سترګو په ځلا کې ځلېدلې

وه ،بدله او ښکلې شوه)ناڅاپه پاڅېده او په درنو ګامونو دخپل ميزخوا ته لاړه. يو کاغذ يې راواخيست او په چټکۍ يې لاس پر هغه وچورلېده، دادي د هغې ځواب:

ګرانې او درنې خورلنډې !

ستا د ۱۳مې نېټې ليک ماته خورا خوښي راوښله.زما ګرانې شاعر وزمې !داسې برېښې چې لا تر اوسه هم درته ګرانه يم.له دې ښکاري ،هغه بېلتون چې دومره يې تاسې ،غندنه کوئ،په تاسو خپل دوديز اغېز نه دی کړی.تاسو دبېلتون او خپلو نه دبېليدو نه شکايت کوي،نو که ماکولای شوای څه به مې ويلي وای،زه له ټولو هغو نه چې راته ګران دي،جلا شوې يمه.اخ !که د دين آرامي نه وای،ژوند به خورا زورونکي وای.کله چې له هغه ځوان سره دخپلې لېوالتيا خبره کوي،نوبيا ولې زما غلچک، ويشتونکی او نه منونکی ګڼې؟ په دې برخه کې زه يوازې دخپل ځان په اړه سخته يم.د نورو دغه شان احساس ته په درنښت ګورم،خو له دې چې هېڅکله ما دغه شان يو احساس لرلی نه دی،مننه يې راته ګرانه ،مګر دهغو غندنه ،نه کوم.خو يو څه وايم هغه دا چې زما په ګمان هغه مينه چې حضرت عيسي ښودلې ده،له خپلو سره مينه او له پرديو سره مينه،دهغې مينې تر احساسه، خورا خوږه او زړه راښکونکې ده، چې ديوه ځوان ښکلي سترګې يې دتاسو په څېر،د يوې شاعر مزاجې ،نازک خيالې او ګرانښت وړپېغلې په زړه کې را وېښوي.

د ګراف بېزاو خوف،دمرګ خبر،ستاسو دليک تر رارسېدو نه دمخه موږ ته رارسېدلی او زما پلار يې خورا خورا خواشينی کړی و.هغه وايي چې هغه د پرتمينې پېړۍ دپای لخوا دويم استازی و چې له موږه لاړ او تر هغه وروسته اوس دده وار دی،خو هغه به دده په توان کې

ټول هغه څه وکړي چې ده ته دغه وار ډېر ناوخته ورسېږي.خدای دې موږ له دغه شان غم نه په امان کې وساتي.

د پيير په اړه ستا نظر ځکه نه منم چې هغه زه لا له ماشمتوبه پېژنم.ماته داسې برېښېده چې هغه سپېڅلی زړه لري او دا هغه څه دي چې زه يې تر ټولو نه زيات په خلکو کې غوره ګڼم.او هغه څه چې ده ته دميراث په نامه رسېدلي، په دې برخه کې دده او سردار واسيلي کړو پورې اړه لري،دواړه د خواشينۍ وړ دي.اه !ماته ګرانې !په دې برخه کې داسماني استازي خبره ډېره په حق ده چې وايي:

-د ستنې له سوري نه د اوښ تېرېدل به تر هغه څه نه آسانه وي چې يو بډای د خدای دربار ته ورسېږي.دا خبره په وحشتناکه توګه رښتيا ده. سردار واسيلي او په تېره بيا پيير خو ببخي درحم وړدی چې په دې ځوانه ځوانۍ کې دداسې بې پايه شتمنۍ دغه درونډ پېټی دده په اوږو وربار ېږي.دا خوار به له څه سختيو سره لاس ګريوان کېږي.که چا له مانه پوښتي وای چې په دې نړۍ کې د څه شي هيله لري،ما به ورته ويلي وای چې غواړي،په ټولو بېوزلو کې،دبېوزلو ،بېوزلی واوسي.

ګرانې !د هغه کتاب نه چې تاسو راته رالېږلي او وايي چې هلته يې شروشور ګډ کړی دی،هم په زړګونې مننې کوم.ستاسو دوينا له مخې په هغه کتاب کې دډېرو ښېګڼو تر څنګ ،ځينې داسې ټکې هم شته چې دانساني ناتوان عقل لپاره دهغو سپړل ګران برېښي. زما په اند د بې مفهومه کتاب لوستنه يو بېثمره کار دی،ځکه دهغه لوستل به ،لوستونکي ته هېڅ ډول نتيجه را نه وړي.هېڅکله په دې پوه نه شوم چې ځينې خلک ولې دعرفاني کتابونو دلوستلو...ښه به دا وي چې انجيل او دهغه دقدسيانو سپړنه ولولو اودهغه داسرارو د جرړو دستونزو په سپړنې پسې ونه ګرځو ،ځکه موږ بينوا ګنهګاران، څنګه

د دې زړه وکړو ،څنګه د دې هیله وکړو چې د دې جسماني ولکې نه او دهغه اغېز نه منونکي حجاب له شا نه چې ځان یې زموږ او ابدیت ترمنځ ځوړند کړی دی،دلوی خدای په اسرارو او دهغه په سپېڅلو رازونو پوه شو ؟نبه به دا وي دهغوغوره اصولو په لوستنه بسنه وکړو چې اسماني ژغورونکې یې ،په دې نړۍ کې،زموږ د کړو وړو او کړنلارې دغوره والي لپاره سپارښتنه کړې ده.په دې تکل کې واوسو ،دهغو په رڼا کې خپل ژوند جوړ ،برابر...

پلار مې ماته پرته له دې یادونې چې د سردار واسیلي لیک یې تر لاسه کړی او ډېر ژربه یې دیدن ته راشي، د ریبارانو په اړه هېڅ څه نه دي ویلي.خو زما ګراني او درنې خورلنډې !هغه څه چې واده او بیا زما د واده پورې اړه لري،غواړم ووایم چې،نکاح زما په اند یو خدایي تړون دی چې باید هغه ته غاړه کېښودل شي.که خدای پاک اراده وکړي او ماته د ښځتوب او مورولۍ دندې را وسپارې، که هرڅومره هغه ګرانې وي اودهغه چا په وړاندې ،دخپلو احساساتو له پامه پرته، چې مېړه توب یې زما نصیب شوی،خپلې ټولې دندې به په خورا صداقت او ایمانداري سرته رسوم.

ماته مې د ورور لیک رارسېدلی دی،په هغه کې یې لیکلي چې دی به له خپلې ښځې سره یوځای لیسیه ګورې،(د دوی کلي)ته راځي،خو دهغه د راتګ دغه خوښي به خورا لنډه وي،ځکه هغه د دې لپاره موږ دبېلتون منګولو ته سپارې چې په هغې سوځونکې جګړې کې ګډون لپاره لاړ شي چې یوازې خدای پوهېږي څنګه او ولې په موږ راتپل شوې ده.یوازې هلته،ستاسو ،دلویانو ستر او پرتمین ښاړونه نه دي چې د جګړې خبرې په کې کېږي،دلته د بزګرو په کړو وړو کې،د صحرا په سوله ایزه او دطبیعت په ارامه غېږ کې،چې ښاریان دهغو په

مرسته، د کلي تصور کوي، هم د جګړې شخړې او تریخ درد احساس او ربدل کېږي. پلار مې د پوځونو دوړاندې او یا شا ته تګ او یا لېږد ولو پرته بله خبره نه لري، هغه خبرې چې زما سر هېڅ نه پرې خلاصېږي. پرون نه هغه بله ورځ، کله چې د کلي په کوڅه کې په خپل ورځنۍ ګرځېده اخته وم، یو ې ډېرې زورونکې پېښې سره مخامخ شوم. په کلي کې یې هغه زلمیان راټول کړي وو چې پوځ ته لېږل کېدل، تاکه د دغو سرتېرو میندو، ښځو او ماشومانو حال لیدلای وای او د هغو ژړا او ساندې دې او ربدلې وای، ویلي به دې وای چې د خدای مخلوق د خپل ژغورونکي هغه روزنه او قوانین چې مینه کول او له دښمنۍ او ازار نه ځان ساتنه ده، هېر کړي دي او بله دا چې د دوي لپاره د یوبل دوژلو په فن کې مهارت او کارپوهي تر ټولو نه غوره چاره بلل کېږي.

د خدای په امان ګرانې او مهربانې خورلنډې !...

هو کې، هیله لرم چې زموږ ژغورونکی، هغه لوی پرودګار دې، تا په خپل امان کې وساتي.

ماری پېغله بوري ین، په خپل ژوندي، تند او خواږه غږ چې د شمالي فرانسویانو په شان یې د(ر) توری، په (غ) ادا کاوه، په خندا خندا، شهزادګۍ ماریا ته چې په خپل غم لړې دنیاګۍ کې ډوبه وه... وویل:

-اه، شهزادګۍ !لیک لیکې !ما خپل ولېږه، مور ته مې لیک ولیکه. بیا یې خپل غږ لږ راټیټ کړ او زیاته یې کړه:

-شهزادګۍ باید ګوا ښمنه یادونه درته وکړم. سردار له میشل ایوانوف سره سخته نانديرۍ وکړې...

هغې د نانديرۍ کلمه خورا غوره او په خوند ادا کړه، هسې چې ګواکې غوښتل یې خپل غږ خورا سند ریز کړي:

-له میشل ایوانوف سره یو سخته ناندرۍ ! طبیعت یې خورا خرابه دی، خورا خواشینی دی، ځانته دې پام کوه، پوهېږئ...

شهزادګۍ ماریا ځواب ورکړ:

-آه ! ګرانې !ما په وار وار سره ټینګار کړی دی چې زما د پلار د ښه او یا نا ښه طبیعت په اړه ماته څه مه وایئ، زه هېڅکله ځانته د هغه په اړه د قضاوت اجازه نه ورکوم او هیله نه لرم چې بل څوک هم ځانته د غه شان اجازه ور نه کړي.

وروسته ته یې خپل ساعت ته وکتل او وې لیدل چې پنځه دقیقې له هغه وخته تېرې شوې دي چې دا باید د وړې پیانو تر شا ولاړه وای، په تلوار تالار ته لاړه. سردار د خپل دودیز مهال ویش له مخې د غرمې له دولسو نه تر دووبجو پورې ویده کېده او شهزادګۍ به په دې وخت کې وړه پیانو غږوله.

۲۳

بوډا چوپړ په خپله کوټه کې ناست و ،د خوب او ويښتيا حالت کې ډوب و او د سردار خرهاري ته چې د خپل کار په لوی دفتر کې ويده و ، غوږ نيولی و. د کور له لرې لرې صالون او د تړلو دروازو له شا نه د پيانو د غږېدا غږ، چې غږونکې،د ديونسکوف سونات، د يوي نغمې ستونزمنې برخې، په پر له پسې تر شلو وارو نه زيات تکرارولې، اوربدل کېده.

په دې وخت کې، د کور مخې ته يوه ګاډۍ را اورسېده. سردار اندرې له هغې نه را کوز شو او خپله ګلالۍ او ګل اندامه مېرمن يې لاس نيولې له هغې راکوزه او ترڅانه مخې يې ولېږله.تيخون نومي سپين ږيري چوپړ د تل په شان سينګار کړی و ،خپله خولۍ يې د درناوي په نښه له سر نه لرې کړه ،په ملا مات شو او وې ويل:

-حضرت سردار استراحت کوي او بيا يې په تلوار ور پورې کړ.تيخون په دې پوهېده چې نه د سردار د زوی رارسېدل او نه به بله کومه بېړنۍ پېښه وکولای شي د مشر سردار د ژوند په نظم کې بدلون راولي او غوره خو دا وه چې د سردار اندرې هم د تيخون په شان په همدې خبره ښه سرخلاصېده.او د دې لپاره چې دا څرګنده کړي چې د ده دوه مره نشتوالي په وخت کې يې د پلار په عادتونو کې کوم بدلون راغلی نه دی، خپل ساعت ته يې وکتل او مېرمنې ته يې وويل:

-شل دقيقې وروسته به راپاڅي... اوس راځئ چې شهزادګۍ ماريا ته ورشو.

کشره شهزادګۍ لږ څوربه شوې وه خو سترګې او لاندنۍ لږ ټيټه شوې شونډه يې چې د خندا په وخت کې يې دغه نيمګړتيا لا پسې ښکلې کوله او په مالګينه توګه پورته راتله، هماغه شان وه، چې وه.

دې خوا ته، هغې خوا ته يې وکتل او دهغه مېلمه په توګه چې د هرکلي په وخت کې د کوربانه ستاينه او پالنه کوي، شونډې پرانيستې او وې ويل:

-دا خو يوه ماښې ده !ماښې !درځئ درځئ... درځئ....

هغې، هماغه شان چې په ښکلي انداز يې هر څه ثارل، خپل مېړه، تيخون او هغه چوپړ ته چې د دوی ملګرتيا يې کوله وموسېده او وې ويل:

- دا څوک هلته پيانو غږوئ؟ ماري؟ نو راځئ کرار کرار به ځو ، چې ناڅاپه ورننوځو.

سردار اندرې په خواشينۍ خو ډېر ادب خپلې مېرمنې پسې روان و. کله چې د بوډا له څنګه تېرېدل او لاس يې ور ته مچول، وې ويل:

-تيخونه زوړ شوی يې.

د هغې کوټې له يوه ورنه چې د کلارمن دغږېدو غږ ترې راته، يوه ژيړ ځنې، ښکلې فرانسوي راووته.دا ببغله بوري ين وه چې غوښتل يې له ډېرې خوښۍ نه والوزي، هغې وويل:

دا د شهزادګۍ لويه نيکمرغه ده. بالاخره، پرېږدئ چې خبره يې کړم.

شهزادګۍ له هغې سره د روغبړ او ښکلولو په لړ کې وويل:

- نه، نه، هيله کوم، ... تاسو ببغله بوري ين ياستئ ! زه تاسو د خپل مېړه دخور له ستاينو او له تا سره د هغې له مينې نه پېژنم. موږ غواړو

چې هغې ته بې خبره او ناڅاپي ورننوزو.
هغوی، د هغه تالار وره ته ورنيږدې شول چې پرله پسې له هغه نه د غږېدونکې نغمې غږ راته. سردار اندرې تصور کاوه چې کوم بد نوغي ورپېښېدونکی دی، ودرېد او وروځې يې برندې کړې. د شهزادګۍ کوټې ته ورننوت، سندريز آواز په ټپه ودرېد. لومړی د يوې چيغې او بيا د شهزادګۍ ماريا درانه ګامونه او په پای کې د روغبړ او ښکلولو خواږه آوازونه واورېدل شول. کله چې سردار اندرې کوټې ته ورننوت، دواړه شهزادګۍ ماريا او ليزا د اندرې ښځه، چې يو واريې پخوا د لنډې شېبې لپاره د اندرې په واده کې سره ليدلي و، يو بل سره غېږ په غېږ وې، او لکه دوه پخوانۍ خورلنډې چې له اوږدې جلاوالي وروسته يې ليدلي وي، سره ښکلول. پېغله بوري ين، د هغو تر څنګ ولاړه وه، خپل لاسونه يې سره سولول او د ښه نيت يوه داسې موسکا يې پر شونډو خوره وه چې تصور کېده، د خندا او ژړا تر مينځ ورکه وي. سردار اندرې اوږې پورته اچولې او د يوه موسيقي پوهان په شان يې، سترګې او وروځې داسې برندې کړې وې چې د غږېدونکې نغمې کوم سر بې سره واوري. شهزادګيو يو بل سره پرېښودلې، خو بيا يې هم له لاسه سره نيولي وو، داسې تصور کېده، د وخت د چټکه تېرېدو له ويرې همداسې يو بل کېښکاږي، نوځکه يې په پرله پسې لاسونه سره نيولي وو. د يو بل د ښکلو په لړ کې يې، بيا لاسونه يو د بل له لاسو راوويستل چې بيا سره ښکل کړي، تر هغه وروسته، هغوی بيا په ژړا پيل وکړ. سردار اندرې چې داسې انتظار نه درلود، هک پک و. هغوی بيا غاړه غړۍ شول. پېغلې بوري ين هم په ژړا شوه. سردار اندرې نور نو آرامه و. خو داسې يې ګڼله چې د شهزادګيو ژړا يوه هسې طبيعي خبره وي، داسې خبره چې دوی يې د بل ډول سرته رسېدو تصور هم نه

شو کولای.

ناڅاپه دواړه په خندا شوې او همهال یې خبرې پیل کړې، کمکۍ شهزادګۍ وویل:

- آه ګرانې ماریا !... آه ماریا ، تاسو ډېر ښکلې شوې یاستئ... نه !نه که چاغه شوې یاستئ؟ په دې وخت کې یې غلېږه بوري ین د هغوی په خبرو کې راننوته او وې ویل:

- ما له ورایه مېرمن شهزادګۍ وپېژندله.

شهزادګۍ په ګبنۍ وویل:

- ما ته وایه چې زه یې اصلا په فکر کې نه وم. زه اندرې، تا ته مې هیڅ پام شوی نه و.

سردار اندرې د خپلې خور لاس کښېکود ،له هغې سره یې ښکل کړل او وې ویل چې هغه لا تر اوسه هماغه شان ژړغونې ده، که څنګه؟

شهزادګۍ ماریا مخ ورور ته وو واړاوه او د اوښکو دځلېدونکې پردې له شا یې. په مینه، تاوده او خواږه غلچ ورور ته کتل.

شهزادګۍ پر له پسې غږېده. پاسنۍ نازکه،نرۍ په نیمګړیتا ښکلې شوې شونډه یې چې کومه شېبه را ښکته کېده او چېرې چې یې اړتیا لیدله، د هغې د ښکلې،نرۍ نرۍ لاندنې شونډې سره به غبرګه شوه او بیا د غاښونو له ځلا او د سترګو له خوښۍ سره مل د موسکا په بڼه د هغې پر شونډو راخوره شوه هغې ډول ډول کیسې کولې، یو نقل یې دا وه چې د سپاسکویه په غونډیو کې یوه داسې بده پېښه شوې وه چې د دې امېدوارۍ ته یې ګواښ ور پېښ کړی و. دا کیسه خلاصه نه وه چې وې ویل:

-دې خپلې ټولې جامې په پترزبورګ کې پرېښې دي، اوس خدای پوهېږي چې دلته به څه اغوندي. دا یې هم وویل چې اندرې چور بدل

شوی دی، تر هغه وروسته یې یادونه وکړه چې کاتیا ادینځوې، له یوه بوډا سره واده کړی دی، خو دا یې په ډېرې مینې وویل چې د هغې یعنې شهزادګۍ ماریا لپاره مېړه پیدا شوی دی، خو دا یې زیاته کړه چې په دې هکله به وروسته اوږدې خبرې ورسره ولري. شهزادګۍ ماریا په ټول دې وخت کې په چوپه خوله او ځیرځیر خپل ورور ته کتل او ښکلې سترګې یې، له یوې غمجنې مینې نه ډکې وې. دا ښکاره وه چې د هغې هغه ځانګړې خیالات چې د هغې د ورینداریې له خبرو سره هېڅ تړاو نه لري، همدا اوس یې د دې په ذهن کې توفان جوړ کړی دی. کله چې شهزادګۍ لیزا د پترزبورګ د وروستیو جشنونو ستاینې یې پیل کړې، په همدې وخت کې شهزادګۍ ماریا خپل وروز ته مخ وروااړاوه، یو سوړ اسویلی یې وویست او وې ویل:

-اندرې، وایي چې ته غواړې جګړې ته لاړ شې؟

له لیزا نه د اور لمبې راتاو شوې، خو اندرې ځواب ورکړ:

-هو کې، همدا سبا ته!

شهزادګۍ لیزا وویل:

-هغه غواړي ما دلته یوازې پرېږدي، هېڅ نه پوهېږم؟ حال دا چې کولای شي جګړې ته لاړ نه شي او همدلته د یو لوی منصب څښتن شي.

شهزادګۍ ماریا د هغې د خبرو تر پای ته رسېدو پورې څه و نه ویل، خو په خیالونو کې ډوبه شوه. بیا یې د امېدوارې ورینداریې پنډې ګېډې ته په مهربانو سترګو اشاره وکړه او وې ویل:

-په همدې وخت کې ستا تګ هرو مرو دی؟

د هغې د ورینداریې څېره په یوه شېبه کې څو رنګه بدله شوه، اسویلی یې وویست او وې ویل:

-هو، د هغه تګ هرومرو دی، هو کې... ډېره وحشتناکه ده، ډېره

وحشتنا که ده.

د لیزا پاسنۍ شونډه بیا راولوېده، په کرار کرار یې ځان ماریا ته ورنږدې کړ، خو چې لاس یې هغې ته ورسېده، شرنګ په ژړا شوه.

سردار اندرې بیا وروځې برندې کړې او وې ویل:

- ښه ده چې استراحت وکړئ، همداسې نه ده لیزا؟ هغه خپلې کوټې ته بوزه. زه به خپل ګران پلار ته ورشم، د هغه حال څنګه دی؟ د تل په شان؟ ماریا په خوښۍ ځواب ورکړ:

- هو کې، هماغه شان چې و، هماغسې دی، خو نه پوهېږم چې تا ته به هغه څنګه وې!

سردار اندرې چې په سختۍ موسېده، وپوښتل:

- په هماغه ټاکل شویو وختونو د ټاکلو کارونو کول، د باغ په هماغه ټاکلو شویو ځایو کې ګرځېدل، هماغه د خراطۍ څرخ لرونکی ماشین؟

دده دا نه لیدونکې موسکا دا معني لرله چې پلار ته د ټول درناوي او له هغه سره د ډېرې مینې سره سره، د هغه له ځینو نیمګړتیاوو نه هم خبر دی.

ماریا وویل:

- په هماغه ټاکلو او نه بدلیدونکو وختونو کې، د باغ په هماغه ټاکلو ځایونو کې د چکر او څرخ لرونکي ماشین تر څنګ، زما د ریاضي او هندسې لیک او لوست هم شته.

د هغه له ژبې داسې برېښېده چې د پلار لپاره د هندسې زده کړې د ژوند د خوښۍ او لذت یوه خورا لومړنۍ سرچېنه ده.

وروسته له هغې چې د هغه د پاڅېدو د وخت د رارسېدو لپاره پاتې شل دقیقې پوره شوې، تیخون راغی او ځوان سردار یې د هغه خپل

پلار ته ور وبوله. بوډا پلار د خپل زوی د را رسېدو په درناوي، د خپل ژوند ، په ټاکلي نظم کې لږ بدلون هم منلی و او هغه دا چې اجازه ورکړي، زوی یې هغې کوټې ته ،هغه وخت ور ننوزي چې ده لا وروستی جاکټ نه و اغوستی. بوډا سردار، د پخوانیو دودونو سره په خپله کوټه کې کورنۍ جامې اغوستې. او سربه یې لوڅ و.

(د اندرې څېره په دې شېبه کې، نه د هغه د همیشنۍ ځانګړتیا په شان چې ځېږه، تونده او غمجنه به وه بلکې د هغه وخت په بڼه خوښه او د ژوند له لذتونو ډکه وه چې دی به له پېښېر سره غږېده) دی په همدې بڼه د پلار کوټې ته را ننووت. پلار یې هینداري ته مخامخ ولاړ او په لاس لرونکې چرمي څوکۍ ته ناست و... خپل سره یې زوی ته وروا ړاوه او چیغه یې کړې:

-هو ، جګړه مار زویه، غواړې لاړ شې، بناپارت نسکور کړې؟ او و یې څیېځ؟لږ تر لږه، ته !لاړ شه او په مېړانه د هغه سره منګولې نرمې کړه، کنه ډېر ژر به زموږ نومونه هم د خپلو وګړو او سرتېرو په ډله کې ولیکي.

خپل مخ یې هغه ته ور وړاندې کړ.(ددې لپاره چې هغه مچ کړي)

بوډا چې تر ورځني خوبه وروسته، ښه تازه او تاند و ،هغه وویل:

تر غرمې وروسته خوب سپین زر او تر هغې مخکې سره زر دي .

تر ګڼو ځوړوندو وروځو لاندې یې،د سترګو له کنجه په خوښۍ او مینې خپل زوی ته کتل، سردار اندرې لږ رامخکې شو او د مخ پر هغه ځای یې ښکل کړ چې پلار یې ور ته ښودلی و، په ډېرې تلوسې، خوښۍ او ډېر درناوي یې د پلار د سر او مخ، بېلا بېلو برخو ته کتل. هغه په دې توګه هڅه کوله هغه مرکه پیل شي چې په دې ورځو کې د بناپارت سره د جګړې خبرو پیدا کړې وه، هغه ځواب ورکړ:

- هو کې، پلار جانه، له خپلې امېدوارۍ ښځې سره ستا سو درناوي او چوپړ ته راغلی يم. ستا سو روغتيا څنګه ده؟

-ناروغتيا وروره !يوازې او يوازې د بې مغزو (احمقانو) ډېر خوړونکو او عياشانو کار دی. ته خو ما پېژنې، ټوله ورځ لګيا يم په خوړو او څکو کې هم منځ لاری، نو ځکه مې حال ښه دی.

زوی يې په خندا وويل:

-د خدای شکر دی

-دا په خدای پورې څه اړه لري،بيا هغه د خپلې خوښې خبرو ته را وګرځېد او دوام يې ورکړ:

- ښه، را ته وو ايه،څنګه دنوې پوهنې له مخې چې د سترا تيژۍ نوم مو پرې ايښي،جرمنيان څنګه دبنا پارت په وړاندې جنګېږي،هغه مو زده کړئ؟

سردار اندرې وخندل.

هغه په موسکا دا ښودل چې د پلار دا نيمګړتياوې،هغه درناوي ته تاوان نه رسوي چې دی يې هغه ته لري،هغه پلار ته وويل:

- ګرانه پلاره ! ښه به دا وي چې لږ دمه شم، ساه وباسم، ګوره چې لا ناست نه يم او خولې مې وچې شوې نه دي.

سپين ږيري خپلې ځنې ددې لپاره وخنډلې چې ډاډه شی،هغه سمې او ټينګې ځای پر ځای شوي او کنه؟ بيا يې زوی له متې راونيو او وې ويل:

- اپلتې مه وايه، ښځې ته دې ښه ځای جوړ شوی دی، شهزادګۍ ماريا به هغې ته خپله کوټه ور وښيئ، دومره به سره وغږېږي چې يو بل نه به سترې شي. دښځو کارونه ښځو ته پرېږده، زه خوشحاله شوم چې ښځه دې دلته راغله، اوس کېنه ! را ته وو ايه چې هو، زه خو د

میخلسون د پوځ په ونډه پوهېږم، د تولستوي(د روسي پوځ له مشرو جنرالانو نه) په برخه مې هم سر خلاصیږي.ښه ده، ښه ده، د بېلا بېلو پوځونو هم مهاله لېږدول او پلې کول، دا خبرې... مګر سهیلي پوځ به څه کوي؟ د پروس ناپیلتوب هم نوې خبره نه ده.

له خپل چرمي لاستي لرونکې څوکۍ نه پاڅېد، په چټکۍ سره په کوټه کې ګرځېده راګرځېده، تیخون چې ده ته یې یوه برخه کالي ور اغوستي و، ده پسې ګام په ګام روان و، ده وویل: اتریش یې لا څه؟ سویدن به څنګه شي؟ له پومراني نه به څنګه تېر شئ؟

سردار اندرې چې د پلار ټینګار ولید، لومړی څه زړه نا زړه و، خو وروسته یې په ډېره مینه او زیاتېدونکې تلوسې پیل وکړ چې هغه ته د رارسېدونکې جګړې کړنلاره وسپړي، لږ وروسته یې، نه په لوی لاس بلکې د عادت له مخې، ژبه بدله او په فرانسوي ژبه یې خبرې پیل کړې او وې ویل چې:

-څنګه باید په نوي ۹۰ زریزه پوځ، پروس ته ګواښ ورپېښ کړل شي. هغه به په زور له ناپیلتوبه راجلا او جګړې کې ښکېل شي، هغه دوام ورکړ:

- د دغه پوځ یوه برخه به د شترال زوند په سیمه کې له سویدني پوځ سره یو ځای کېږي. ټاکل شوې ده چې شل زره اتریشي پوځیان به له سل زره روسي هغو سره د ایتالیا د ساحل په څنډو کې د راین سره پلې شي. د دې سره جوخت ۵۰ زره روسان له ۵۰ زرو انګریزانو سره په ناپل کې پلې کېدونکې دي. که په لنډه توګه وو ایو، (۵۰۰) پنځوسو زره پوځیان به له بېلا بېلو خواوو نه پر فرانسې یرغل کوي.

بوډا سردار، د زوی خبرو ته هېڅ ډول پام نه و ساتلی، دا سې برېښېده چې اصلا یې هغه ته غوږ نه وي نیولی. هغه په کوټه کې

ګرځېده را ګرځېده او کالي يې اغوستل. هغه درې ځله په ناڅاپي ډول د زوی خبرې پربکړې او وې ويل:

سپينه، سپينه!

له سپينې نه د هغه موخه دا وه چې تيخون نومي چوپړ، ده ته سپينه کرتۍ، نه وه ورکړې. بل واريې د زوی خبرې په دې پوښتنه پربکړې چې:

- ماشوم به څه وخت دنيا ته راشئ؟

هغه سمدلاسه، د ملامتۍ په نښه سر وښوراوه او وې ويل:

- ډېر بد حالت دی، دوام ورکه، دوام ورکه!

دربيم ځل يې هغه وخت د سردار اندرې خبرې پربکړې چې هغه د جګړې په اړه خپلې خبرې پای ته نبږدې کړې وې. بوډا د زړښت په لړزېدلي آواز په يونا سندريزه بڼه دا کليوالي سندره پيل کړه:

-مالبروک ځي جګړې ته، خدای خبر چې کله به راستون شي ؟

زوی يې پرته له هغه چې څه وو ايي، وې خندل او وې ويل:

- زه نه وايم، هغه څه چې زه وايم دا منل شوې کړنلاره ده، ما يوازې هغه څه درته وويل چې کړنلاره څه ده.او ناپليون خو لا پخوا خپله کړنلاره جوړه کړې ده،هغه کړنلاره چې تر دې نه بده نه ده.

-ښه ده،ښه ده ! خو ستا په خبرو کې مې هيڅ نوي شي پيدا نه کړل.

هغه په خپلو خيالونو کې ډوب شو،خو ناڅاپه يې تند تند وويل:

- خدای ښه پوهيږي چې کله به بيا راستون شي؟ درځئ،ډوډۍ ته درځئ !

*****

۲۴

سردار چې څنې يې غوړې کړې او ږېره يې خريلې وه، په خپل ټاکل وخت خوړنتون ته لاړ. هلته يې ناوې، شهزادګۍ ماريا، پېغله بوري ين او د معمارۍ استاد ورته سترګه په لاره وو. د معمارۍ دغه استاد زاړه سردار د غوښتنې سره سم اجازه پيدا کړې وه چې له ده سره د ميز پر ډوډۍ کېني. که څه هم هغه کوم ټولنيز دريځ نه درلود او هېڅکله يې دا تصور هم نه شو کولای چې دا سې وياړ ور په برخه شي.
سردار چې تل ټولنيز دريځ ته پر درناوي ټينګار کاوه آن دا چې د ځينو ولاياتو لوړ پوړې چارواکې به يې هم ډوډۍ ته نه منل، په ناڅاپي توګه پرته له هغه چې دليل يې ښکاره وي، دا معمار ميخائيل ايوانوويچ سره له هغه چې د دربارۍ ناستې ولاړې په لومړنيو نزاکتونو هم نه پوهېده او يو وار به يې د خلکو په مينځ کې مخ واړاوه او په خپل برګ د ستمال کې به يې پزه سوخ کړه، پر يوه ميز کېني او په دې ډول خلکو ته څرګنده کړي چې ټول انسانان سره برابر دي. هغه پر خپلې لور په وار وار ټينګار کړی و، چې ميخائيل ايوانوويچ په هېڅ ډول له دوی يعنې سردار او د هغې د لور نه کموالی نه لري. سردار چې تل د ډوډۍ په وخت کې خوله ګنډله، خو له دغه معمار سره يې مرکه هېڅ پای ته نه رسېده.
په خوړنتون کې هم لکه چې د نورو کوټو په شان يې لوی پراخ تالار

او لوړ چت درلود ، د کورنۍ غړي او ټول چوپړان هر يو د يوې څوکۍ شا ته ولاړ وو او د سردار د راتګ انتظار يې درلود. د چوپړانو مشر چې دستمال به يې پر مړوند پروت و او د ډوډۍ د ميز جوړېدنې ته به ځير و ، که څه هم د سترګو په اشاره به يې هر چوپړ ته سپارښتنې کولې، خو د هغه سترګې د هغې دروازې ته چې بايد سردار پرې را ننوتلی وای اود هغه ديوالي ساعت ترمنځ چې په همدې دروازې ځوړند و ، سرګردانه وې. سردار اندرې هم هغه لوی زرين قاب ته چې ده ته يې ډېر نوی والی درلود او په هغه کې د بالکونسکې د کورنۍ شجره د څو پوښتو په اوږدو کې په کې انځور شوې وه کتل... سردار همداسې د شجرې قاب ته کتل، موسېده او سر يې ښوراوه.د هغه موسکا ،هغې موسکا ته ورته وه چې ګوا کې داسې يو انځور ته ګوري چې انځور يې د اصل په پرتله خورا دخندا وړ وی.

هغه شهزادګۍ ماريا ته ورنبږدې شو او وې ويل:

- ستا برخه په دې انځور کې خورا غوره ګڼم.

شهزادګۍ ماريا د خپل ورور کړو ته هک حيرانه وه. هغه په دې نه پوهېده چې ورور يې ولې او څه ته موسيږي، ځکه د خپل پلار هر کار يې د داسې غوره درناوي وړ باله چې په هغه کې يې آن د خبرو اجازه هم نه لرله.

سردار اندرې دوام ورکړه:

هر څوک د آشيل(د آشيل مورخپل زوی ته ،په ستيکس نومې چينې کې لامبو ورکړې وه.تر دغې لامبو نه وروسته هغه نه ايلېدونکی شوی و ،خو يوازې د پښې پونده يې دلامبو په وخت کې د مور په لاس کې پاتې شوې وه.دا داشيل عيب و) په څېر يوه نيمګړتيا لري.

زه نه پوهيږم چې ولې انسان سره له هغه چې ځان اشرف المخلوقات

بولی، بیا ځان ته د دغه شان منلړو اجازه ورکوي.
شهزادګۍ ماریا نه شوکولای د پلار په کړو ،د خپل ورورد ا تېری ومني. هغې ځان هغه ته د ځواب پیدا کولو لپاره چمتو کاوه چې د هغو ګامونو د راتګ غږ واورېدل شو چې ټول هغه ته سترګې په لاره وو. سردار د تل په شان، په چټکۍ او تازه ګۍ راننوت. داسې برېښېده چې په لوی لاس غواړي په خپلو خوځېدو او آزاد تګ سره په کور سخت پوځي لاسبری نظم مات کړي. په هماغه شېبه کې په تالار کې لوی راځوړند شوی ساعت دوه زنګه ووهل او د هر کلي په تالار کې بل کوچنی او ښکلی ساعت په ښکلی غږ سره ګوا کې د هغه ځواب ویلی وي.
سردار ودرېد ،دهغه دګڼو ځوړندو وروځو لاندې د هغه له هیلو نه ډکو سترګو غلچک ،پر ټولو وګرځېد راوګرځېد او په کمکۍ شهزادګۍ ودرېد.
په دې وخت کې د شهزادګۍ احساس هماغه له وېرې او درناوي نه ډک احساس و چې درباریان یې د شاه د راتګ په وخت کې لري.
دا هغه احساس و چې د ټولو هغو کسانو په زړه کې پیدا کېږي چې دغه بوډا ته ورننېږدې کېږي. د شهزادګۍ پر سر یې لاس تېر کړ او بیا یې په یوې ناڅاپي خوځېدا ،هغه څو ځله په کرار په اورمېږ ووهله، بیا یې په ځیر ځیر خو ډېره لنډه شېبه د هغې سترګو ته وکتل او وې ویل:
-خوشحاله یم، خوشحاله یم.
تردې وروسته په چټکۍ لرې شو ،په خپل ځای کېناست او وې ویل:
- کېنئ ! میخائیل ایوانوویچ کینئ ! په خپل څنګ کې یې، خپلې

ناوې ته یو ځای و ښود او چوپړ د هغې لپاره ځوکۍ شا ته کړه.د بوډا چې د ناوې کردې، پنډې او پړسېدلې ګيډې ته پام شو ،وې ويل:

- هه، هه ډېر تلوار مو کړی دی، دا ښه کار نه دی!

هغه وخندل،ډېره بې خونده او وچه خندا ،د هغه هماغه خپله همیشنۍ خندا ،چې هسې یوې خولې خندا نه بل څه نه وي، داسې خندا چې سترګې يې هغه هېڅ نه احساسوي، هغه وويل:

-باید وګرځئ، زیاته وګرځئ، ډېره زیاته.

کشرې شهزادګۍ، د هغه خبرې هېڅ نه اورېدې، یا یې نه غوښتل هغه واوري.چو په خوله وه ،داسې برېښېده چې شرمېږي.بوډا د هغې د پلار پوښتنه وکړه او شهزادګۍ په موسېدو موسېدو هغه ته ځوابونه ویل. بیا یې د هغو کسانو او آشنایانو پوښتنه ترینه وکړه چې ده هم پېژندل او هغې هم. د ګډو آشنایانو د خبرو په لړ کې و ، چې شهزادګۍ په خبرو کې توده شوه او پیل یې وکړ چې چا ده ته سلامونه رالیږلي اودآشنایانو په مینځ کې څه آوازې خپرې دي،هغې وويل:

-د خوارکۍ،شهزادګۍ آپراکسین میړه مړ شو ،هغې دومره پسې وژړل چې سترګې یې پسې ړندې شوې.

په هره اندازه چې د شهزادګۍ خبرې تودېدې په هماغه اندازه د سردار سترګې هغې ته لا پسې ځېرېدې،مګر یو وخت په ناڅاپي توګه ګواکې د ده زغم پای ته رسېدلی وي او په ټولو خبرو پوه شوی وي، له هغې نه یې مخ واړاوه او میخائیل ایوانوویچ ته یې وويل:

- ښه، میخائیل ایوانوویچه ! داسې ښکاري چې زموږ ددې بناپارت وضعه خورا کړکېچنه وي، هغه شان چې سردار اندرې را ته وويل (هغه کله چې د خپل زوی په اړه غږېده، هغه یې تل په دې نامه یادوه) ډېر ستر پوځونه د هغه په وړاندې راټول شوي دي. داسې

ښکاري چې خورا هیبتناکه او ګواښمن سړی دی، حال دا چې موړ او تاسو هغه یو ناوړه او سپک سړی ګڼه.

د میخائیل ایوانوویچ هېڅ په یاد نه وچې څه وخت "موړ او تاسو" د بناپارت په اړه داسې خبرې او قضاوت کړی وي. هغه پوه شو چې سردار یوازې غواړي خبرې پیل کړي، هغه هم د خپلې خوښې خبرې، نو ځکه یې د هغه نوم ته اړتیا لرله. بې له هغه چې ددې کار په پای پوه شي، حیران حیران یې ځوان سردار ته وکتل. مشرسردار معمار ته اشاره وکړه او خپل زوی ته یې وویل:

-دا سړی د تاکتیک په برخه کې خورا لوی لاس لري.

یو ځل بیا یې د جګړې، بناپارت، جنرالانو او د لوړ پوړو چارواکو په اړه نوې خبرې پیل کړې. دې بوډا داسې ښووله چې د اوسنی زمانې چارواکې او سیاسیون د ښوونځیو د ماشومانو په څېر دي او آن په بوځي الفبې هم نه پوهېږي او د اداري له ټولو چارو نه بې خبره دي.

ده به ویل چې بناپارت یو خورا بېکاره سړی دی او د بري راز یې یوازې په دې کې دی چې د دویمې ایکاترینې د وخت پاتیمکین او سوروف نومي پوځي سرداران نور نو په ډګر کې نه شته.هغه سرداران چې د هغه په وړاندې جګړې ته ورودانګي. د هغو پر ځای یوازې او یوازې له ملنډو ډکې لوبې دي چې اوسني کسان یې ښوونه کوي .سردار نه یوازې دا چې د پلار ټولو خبرو ته غوړ و او د هغې ملنډې یې په زغم او موسکا اورېدلې، بلکې پلار یې په تلوسې او خوښی خبرو ته هڅاوه او په لاځیر او پام یې د هغه خبرو ته غوړ نیو.

زوی یې وویل:

- ټولې تېرې پېښې، ځکه موږ ته ښې برېښې چې د مبالغې په ښکلا رنګینې شوې دي، که داسې نه وي، همدا سوروف نه و چې د مورو

منګولو ته ورولوېد ،ځان يې ترې و نه شو ژغورلی؟

زاړه سردار په چيغه چيغه وويل:

- دا خبرې چا تاته ويلي دي؟ چا ويلي دي؟ سوروف خو... دا خبره يې چې کوله، خپل قاب يې وارتيېره، مګر تيخون هغه په چټکۍ له هوا نه را ونيو، هغه خبرو ته دوام ورکړ:

- سردار اندرې! سوروف! که ته لږ په ژوره سوچ وکړې، ته بايد د سوروف خبرې بالکل له فرېدريخ (فرېدريخ د پروس پادشاه و) نه جلا کړې. فرېدريخ يو څوک دی او سوروف بل څوک. وايي چې مورو! که سوروف په خپلو کړو کې خپلواکي لرله، مورو به اسير شوی وای. خو مورو (ويکتور مورو د ناپليون يو ستر قوماندان).بلې خو اته هوفس کريکس (د اتريش جګړيزه شورا) د چارو واک ټول له هغه نه اخيستی و. آن که شيطان خپله هم وو ايي، کور به يې وران و. اوس لږ زغم ولرئ، خپله به يې وګورئ. تاسې به هم له دې فوس کريکس سره آشنا شئ. که سوروف د هغو سيال نه شو، نو کوتوزوف، به څنګه وکولای شي دا کار وکړي. له لږ ځنډ نه وروسته يې وويل:

- نه ګرانه ملګريه! تاسو له خپلو دغو جنرالانو سره، نه شي کولای د بناپارت سيالي وکړئ. ددې لپاره چې اوس د بناپارت سره د سيالۍ سيال شئ، بايد فرانسويان اجير شي چې له هغه سره منګولې نرمې کړئ، الماني پالن، فرانسوي مورو پسې امريکا ته استوي چې د خپلو هېوادوالو د ځپلو لپاره يې، په روسي پوځ کې وګماري... عجبې خبرې دي! ايا پاتيمکين، سوروف او اورلوف الماني وو؟ نه وروره، يا تاسې ليوني شوي ياستئ، يا ما په دې زړښت کې عقل له لاسه ورکړی دی. خدای مو مل اوسه، که عمر ياري وکړي، بيا به مو ديدن وشي. اوس نو بناپارت لوی سردار شوی دی.

سردار اندرې وويل:

- ما مخکې دا دعوا نه ده کړې چې ليکل شوي فرمانونه ټول ښه او په ځای دي، خو په دې نو پوهېږم چې تاسو څنګه کولې شئ د بناپارت په هکله داسې قضاوت وکړئ، هر څومره چې غواړې ملنډې ووهې، ولې زه غواړم ووايم چې زه بناپارت يو مشر سردار جنګيالی ګڼم.

سردار معمار استاد ته چې فکر يې کړی و، دی د نورو هېر شوی دی، او د الو شويو غوښو په خوړلو لګيا و، غږ وکړ:

- ميخائيل ايوانوويچ ماخو تاسو ته ويلي و چې بناپارت د تاکتيک له پلوه بې ساری دی؟ مهرباني وکړئ، هغه هم همداسې خبرې کوي.

استاد ځواب وکړ:

-همداسې چې وايي، والاحضرته!

مشر سردار بيا وخندل، هماغه دوديزه سړه خندا چې د ده ځانګړې ځانګړتيا وه.

- بناپارت ته خدای دويم ځل ژوند پيرزو کړ.

هغه پياوړي پوځيان لري، د دې تر څنګ هغه د نړۍ لاندې کول، له المان نه پيل کړی دی، المان تر اوسه يوازې تنبلانو لاندې کړی نه دی. له هغې ورځې نه چې دنيا ، دنيا ده، المانيانو له هر چانه ماتې خوړلې ده، هغوی پر هېڅ سيال بری نه دی موندلی، نه، نه داسې نه ده. دوی هغه وخت بری تر لاسه کوي چې په خپل مينځ کې سره وهي. بناپارت هم خپل وياړونه، پر هغو د بری نه پيل کړې ده.

تر دې وروسته يې د بناپارت د هغو تېروتنو شمېرنه پيل کړه چې د هغه په اند بناپارت په ټولو جګړو او آن سياست او اداره کې کړې دي. زوی يې که څه هم د هغه د خبرو په وړاندې څه نه ويل، خو ښکاره وه

چې هغه هم د پلار په شان په ډېرو دلايلو ، که څه هم ډېر قوي وو ، نه قانع کېده. هغه له خپله نظره نه تېرېده. اندرې د پلار خبرې په ځير اورېدې، له هغه سره يې د سيالۍ نه ډډه کوله، خو په دې حيران و چې دا بوډا ،دا څو کاله په يوه لرې کلي کې يوازې پروت دی، مګر څنګه د اروپا د ټولو وروستيو کلونو له پوځي او سياسي چارو نه خبر دی او څنګه په ډېرې زوړتيا ، حيرت او احتياط، د هغو په اړه قضاوت کوي.

زاړه سردار داسې پايله واخيسته:

-ته داسې انګېرې چې زه زوړ شوی يم او له هغه څه نه چې په دنيا کې تېرېږي، خبر نه يم. ته بايد پوه شې چې زما خيال يوه شېبه هم له دې خبرو بې غمه نه دی.دا خيالونه او دهغو غم په شپو شپو په ما خوب حراموي. ښه، اوس راته ووايه چې دا ستا مشر سردار خپل هنر او ځانګړتياوې چېرته او چاته ښوولې دي؟

زوی يې ځواب ورکړ:

- دا اوږدې خبرې دي.

-چې داسې ده، نو ولې نه ځئ د بناپارت لپاره ځان نه ځاروئ؟ په روانه فرانسوي ژبه يې چيغه کړه:

-مهرباني وکړئ، دا هم ستاسو د ټولواک يو روغ ليونی!

پيغله بوري ين ځواب ورکړ:

-حضرته سرداره ! تاسو خو پوهېږئ چې زه د بناپارت له پلويانو نه، نه يم؟

بوډا سردار، په يو نا سندريزه آواز وويل:

- خدای پوهېږي چې بيا به راستون شي او کنه؟او تر هغې نه لا په بې ډوله خندا له ميزه پاڅېد او ووت.

ځوانه شهزادګۍ د دغه ټولو خبرو او ډوډۍ په اوږدو کې چوپه خوله پاتې وه او په وحشت سره به یې کله شهزادګۍ ماریا او کله به یې هم خپل مېړه ته کتل. کله چې دوی هم له میزه پاڅېدل، د شهزادګۍ ماریا لاس یې راونیو، هغه یې بلې کوټې ته وبلله او ورته وې ویل:

-ستاسې پلار څه با فرهنګه سړی دی، کېدای شي له همدې امله دی چې زه ورنه وېرېږم.

شهزادګۍ ځواب ورکړ:

هو، تصور یې هم نه شي کولای چې څومره مهربانه دی.

۲۵

د بلې ورځې ژېړې مازیګر و چې سردار اندرې ځان تګ ته چمتو کاوه. سره له دې هم مشر سردار د خپل ژوند په ټاکلي ژوند کې هېڅ بدلون را نه وست او تر غرمنۍ نه وروسته بیا هم د خپل کار کوټې ته لاړ. کمکۍ شهزادګۍ د خپل مېړه له خور سره پاتې شوه.سردار اندرې چې ساده، سفري کالي اغوستي وو، په هغه کوټه کې چې له مخې ور ته ټاکل شوې وه، د چوپړانو په مرسته د سفر کالي تړل.

تر هغه وروسته یې چې خپله ګاډۍ وکتله، سپارښتنه یې وکړه چې په هغې پورې آسونه وتړي. په کوټه کې، له لویو پنډونو نه یوازې هغه څه پاتې و چې ده تل هغه له ځانه سره ګرځول. هغه یوه بوخچه او صندوقچه وو چې په هغه کې به جامې، ډوډۍ، دوه تورې تمانچې او هغه توره چې پلار یې د اوچاکوف، له جګړې سوغات ورته راوړې وه، پراته وو. سردار اندرې د دغو شیانو ځانګړې ساتنه کوله. هر څه نوي او پاک وو. دا ټول شیان په سپینو پنبیزو پوښونو کې په ډېرې ځیرکتیا تاو او په نازکو کلکو رېښکو تړل شوي وو.

په دوو دېزډول د سفر او خوځېدو په وخت کې ټول په ځان لا سبري خلک د خپل ژوند په ورځنیو چارو، کړو وړو او اندېښنو کې د ژور بدلون شاهد وي. په دې وخت کې د تېرو وختونو اندازلګوي او د راتلونکې په ټولو تاندو مزو فکر کوي. د سردار اندرې څېرې د یوې

اندېښنې او فکر کیسې کولې. لاسونه یې تر شا سره غوټه کړي وو او په چټکۍ د کوټې له یوې خوا نه بلې خوا ته، ګرځېده راګرځېده او راتلونکې ته په اندېښنو کې ډوب و او سر یې ښوراوه.

ایا جګړې ته له تګ نه ویرېده؟

ایا د ځوانې ښځې یوازې پرېښودو زوراوه؟

یا کېدای شو چې هم له دې ویرېده او هم له هغه. په هر حال، هغه هېڅ هیله نه درلوده چې دی په دې حال ځوک وګوري، نو ځکه یې د چا د ګامونو د غږ په اورېدو لاسونه په چټکۍ پرېښودل، د میز تر څنګ ودرېد او داسې یې ښودله چې ګواکې، د صندوقچې د پوښ په ټولولو لګیا دی. هغه ځان آرامه کړ او ځېرې ته یې همیشنۍ بڼه ورکړه، دا د شهزادګۍ ماریا د ګامونو غږ و چې را رسېدونکې وه.

شهزادګۍ ماریا چې سا یې سوې وه او داسې برېښېده چې په ځغاسته راغلې وي، وویل:

-وا مې ورېدل چې چوپړانو ته د ګاډۍ د چمتو والي سپارښتنه شوې ده، ډېر مې زړه غوښتل چې له تاسره لږ او یوازې د زړه خواله وکړم، ځکه خدای پوهېږي چې بیا به تر څه وختونو پورې یو بل و نه وینو. زما په راتګ خو به دې خوا بده نه وي؟

او د خپلې پوښتنې د بشپړتیا لپاره یې وویل:

-آخر (اندروشا !(له نازه اندرې ته وایي- ژباړونکې) ته ډېر بدل شوی یې !

او د اندروشا د نوم په ویلو وموسېده. له ورایه ښکاره وه چې تصور یې هم نه شو کولای چې دا غوښ او ښکلی ځګ نارینه دې، هماغه د دوی د ماشومتوب د وخت ډنګر، شیطان او د ده ملګری اندروشا وي.

سردار اندرې، دهغې د پوښتنې په ځواب کې وموسېد او ځواب يې ورکړ:

- نو ليزا چېرې ده؟

شهزادګۍ ماريا ، پـه کـراره ، پـه مخامخ ولاړه څوکۍ کې کيناسته اوويې ويل:

- هغه داسې ستومانه شوې وه چې همالته زما پـه کوټـه کې ځای پـر ځای پـر څوکۍ خوب يووړه.اې،وروركـه !څه ښـځه،څه ښکلې ښـځه لرې،لال د جواهرو ده. هغه څه کوئ چې کټ مټ لکه ماشوم داسې ده. يو خوږ، خوشحاله، سپېڅلی ماشوم، پوهېږم ډېرخې پرې مينه شوې يمه.

سردار اندرې چوپـه خولـه پـاتې شو. خو ويـې نـه شو کـولای هغـه د ملنډو او نه باور نښې چې دده په څېره او سترګو کې را څرګندې شوې وې، و نه ويني.

-اندرې،ولې ورې نيمګړتياوې او تېروتنې بايـد پـه درنـاوې سره وبښل شي. څوک دي چې دغه شان نيمګړتياوې نه لرئ ؟ دا بايد هېره نه کړې چې هغـه د پلازمېنې پـه يـوه ښه ايـه کـورنۍ کې زيږېدلې،لويـه او همالته روزل شوې ده.ددې نه چې تېر شو ، د هغې اوسنی د امېدوارۍ حالت، هم هومره ښـه نـه دی، انسـان بايـد کلـه کلـه ځان د نـورو پـه ځـای تصـور کـړي. پـه دې ټولو شيانو چې پـوه شي بيـا بـه ښـل ګـران نـه وي. بېچاره ماشوم چې له هغه ژوند سره روږدې شوې ده، اوس بايد لـه خپـل مېړه نه جلا او د ژونـد پـه دې ګـران وخت کې پـه کلي کې يـوازې پـاتې شي. اوس يې نو تصور وکړه چې بايد څه حال ولري؟وحشتناکه ده.

سردار اندرې خپلې خور تـه کتـل او موسېده، هماغـه شـان موسـکا چې د ځينو کسانو د خبرو د اورېدو په وخت کې ګومان کوو چې د هغـو سپېڅلي ګوګل په غوره توګه وينو ،هغه زياته کړه:

- ته خپله په کلي کې ژوند کوي، خو دغه او سېد نه تاته وحشتناکه نه برېښي.

-زما بله خبره ده، ته ولې دلته زما د حالت خبرې کوې. زه د بل ډول ژوند هیله نه لرم او نه شم کولی د هغه هیله ولرم، ځکه زه بل ډول ژوند نه پېژنم. مګر اندرې، ته لږ فکر وکړه، ځوانه او با معاشرته ښځه، د هغه ژوند په خورا ښکلي منګ او کلونو کې د یوه لرې کلي په کونج کې خښوې، هغه هم یوازې. ځکه پلار جان خو تل په خپلو ځانګړو کارونو اخته دی او زه؟ ته ما پېژنې او پوهېږې...زه یوې ښځې ته چې د پلازمېنې رنګین او له شر و شور نه ډکې مېلمستیاوې، نڅاوې او بنډارونو یې لیدلي دي، څومره ساده، بې وزله او بې رنګه برېښم. پاتې شوه، پیغله بوري ین....

سردار اندرې په دې وخت کې د خور خبرې پرې کړې او وې ویل:

-زما د تاسې دا بوري ین، هېڅ نه خوښېږي.

-وای، داسې مه وایه! ډېره مهربانه او پاک زړې نجلۍ ده. له ټولو غوره لادا چې د رحم وړ ده. هېڅوک نه لري، هېڅوک، که رښتیا را نه پوښتې په دې کور کې د هغې او سېد نې ته، نه یوازې اړتیا نه لیدله کېږي بلکې زما د رنځ او عذاب سبب هم ده. ځکه ته خو پوهېږئ، زه تل له خلکو تښتم، له هغوی نه ځان لرې کوم، اوس تر هر بل وخته، همداسې یم. زه په یوازېتوب مینه یم. خو هغه پلار جان ته ډېره ګرانه ده، پلار له دوو تنو سره ډېر ښه کوي. همدا پېغله بوري ین او میخائیل ایوانوویچ. د دې خبرې علت هم دا دي چې دا دوه تنه خپل ژوند ،د هغه له برکته بولي. د هغه د مینې او د هغه د مینې له برکته. لوی لیکوال ستېرن (په اتلسمه پېړۍ کې ایرلندی -لیکوال) به ویل:

- " موږ ته زیاتره خلک، نه یوازې له دې کبله چې موږ ځان د هغو د

مينې منت بار بولو بلکې د هغو ښو له کبله ګران دي چې مور له هغو سره کړي دي. "

پېغله بوري ين، يوه يتيمه پېغله وه چې پلار جان چېرته په لار کې پيدا کړې وه. هغه ډېره پاک زړې او مهربانه ده او دهغې کتاب لوستنه، د پلار جان ډيره خوښېږي. هغه په شپو شپو هغه ته په لوړ آواز کتابونه لولي او ډېر ښه يې لولي.

سرداري اندرې ناڅاپه پر خور غږ کړ:

ښه ماريا، رښتيا را ته ووايه، زه داسې تصور کوم چې کله کله د پلار جان زغمل هم تا ته ډېر ګران دي؟

شهزادګۍ ماريا ،ددې پوښتنې په اورېدو، تعجب وکړ، خو وروسته يې په وحشت سره وويل:

- ماته؟... ماته؟ ماته يې زغمل ډېر ګران دي؟

سردار اندرې په لوی لاس، پلار په ترخه ژبه يادوه چې خور په حيرت کې واچوي يا يې وآزمايي، خو هغې وويل:

-البته، دا خبره ما ته نوی والی نه لري، خو د هغه د ژبې ځيږوالی، تريخوالی او تېره والی، په تېره بيا اوس رښتيا هم له زغمه لرې شوی دی. شهزادګۍ په داسې ژبه غږېده چې ګواکې د خپلو خيالونو لمن يې نيولې، نه د اورېدونکو، هغې وويل:

اندرې، ته له هر پلوه ښه يې، خو يوه ستره فکري نيمګړتيا لري چې زما په اند هغه لوی عيب دی. هغه دا چې څنګه څوک کولای شي، د خپل پلار په هکله داسې فکر وکړي لکه ته يې چې کوې؟ بيا هم که دغه شان فکرونو ته اجازه وای، نو دغه شان شخصيتونو لکه زمونږ پلار څنګه کولای شي پرته له مينې او خواخوږۍ نه، بل څه د چا په زړه کې راوېښ کړي؟ زه د هغه تر څنګه ډېره راضي او نيکمرغه يم. يوازينۍ

هیله مې داده چې ته هم زما په څېر نیکمرغه واوسې.
ورور په ځنډني باور سر ښوراوه.
ماریا دوام ورکړ:
- اندرې، که رښتیا را نه غواړې، یوازې یو شی دی چې زغم یې زما لپاره ډېر ګران دی او هغه د مذهب سره د پلار اړیکې دي. زما په دې هېڅ سر نه خلاصېږي چې په داسې سترې پوهې، عقل او منې سمبال یو سړی، داسې یو څه چې د لمر په شان ځلېږي، ونه ویني او څنګه دا شونې ده چې داسې بې لارې شي؟ دا زما د ژوند د تریخوالي یوازینۍ سرچینه ده، خو په دې وروستیو وختونو کې، په دې برخه کې هم یو څه ښه والي راغلي، یو څه موده کېږي چې په مذهب پورې د هغه ملنډې ډېرې ترخې نه دي او له دې نه لا غوره داده چې یو راهب هم پیدا شوی چې څو ځله پلار هغه منلی او ډېرې اوږدې خبرې یې ورسره کړې دي.
سردار اندرې په ښه خو د پېغور په ژبه وویل:
- مګر زما د زړه سره! زه له دې وېرېږم چې ستا او د هغه راهب ټولې خوارۍ د سیند په غاړه کرلې ګلان نه شي.
-ګرانه وروره، زما توکل په خدای دی او هیله لرم چې خدای تعالي مې دعا ومني. یوه شېبه چوپه شوه. او بیا یې وویل:
ګرانه اندرې، زه له تا نه هم یوه هیله لرم.
-کومه هیله، ګرانې خورې!
-نه، نه، ژر یې نه وایم. تر هر څه لومړی ته راته ووایه چې هغه یې منې. زماهیله، نه تا ته کومه ستونزه پیدا کوي او نه کوم ناوړه کاردی، خو که ته هغه ومنې، زما له اوږو نه به یو لوی بار لرې کړې.؟ ژبه وکړه او لاس راکړه، چې منې یې.
ماریا، چې دا خبره وکړه، لاس یې جیب ته کړ، یو څه یې له جیب نه را

واخیستل، خو ښکاره یې نه کړل. دا ښکاره وه چې همدا په لاس کې پټ شی، د دې هغه هیله ده چې باید ورور یې ومنې، مګر تر هغه چې له ورور نه ژمنه وا نخلي، هغه به ورته ښکاره نه کړي.

په هیله ناکو او آرامو سترګو یې ورور ته وکتل.

سردار اندرې داسې چې ګواکې نور نو پوه شوی دی، ځواب یې ورکړ:

-آن که د دې هیلې سرته رسول، زما لپاره د ډېرو ستونزو سبب هم کېږي، هغه به د ...

-ته چې هر فکر کوې، کوه یې، زه پوهېږم چې ته هم کټ مټ د پلار جان په څېر یې. ته چې خپله هره عقیده لرې، هغه لره، خو دغه کار هم زما د خوښۍ او خاطر لپاره وکړه، هیله کوم دا ومنه.دا لا زموږ د پلار د پلار، آن زموږ نیکه، په ټولو جګړو کې له ځان سره ګرځاوه...

هغې ،هغه څه چې له کڅوړې نه لاس کې را اخیستي و، هماغه شان یې پټ نیولی و.

-ښه، نو ژمنه کوې چې زما هیله منې؟

-هو کې، منم یې، اوس وو ایه خبره او هیله څه ده؟

-اندرې، زه تا ته دغه وړوکي شمایل د حضرت مسیح کوچنی تصویر د تبرک په ډول درکوم، ته به لاس راکوې او ژمنه به کوې چې هغه به هېڅکله له ځانه، نه لرې کوې، څنګه ژمنه ده؟

سردار اندرې ځواب ورکړ:

- که د هغه درونډوالي دوه پوته (۱۲ګرامه کیلوګرام زیات) په اندازه نه وي، غاړه مې ماته نه کړي، ستا د خیال د ساتلو لپاره به هغه...

خو سمدلاسه،د هغې خوابدی له له لاسه چې دده د دغې ټوکې له امله د هغه د خور په څېره راخوره شوه، پښیمانه شو، خپلې پیل شوې

خبره یې نیمګړې پرېښووه، خو وې ویل:
- په ډېره مینه یې منم... بیا یې زیاته کړه:
رښتیا وایم، په ډېرې مینې... ګرانې!ستاله دې تبرک نه خورا خوشاله یم، رښتیا خوشاله یم.
د شهزادګۍ ماریا غږ چې له ډېرې ګښې نه رېږدېده، وې ویل:
-دا به ستا د ټولو بې اعتقادیو سره سره تا ژغوري، ګناهونه به دې ببښي، تا به ځان ته وربولي، ځکه رښتیا، آرامي او سپېڅلوالی یوازې په هغه کې نغښتی دی.
دا یې وویل او ددې خبرې سره یې همهاله په یوې پرتمینې او درنې خوځېدا یې، یو کوچنی، لرغونی، ګرد، شمایل چې د زیات وخت په تېرېدو په هغه کې د حضرت مسیح څېره تته شوې وه، په دواړو لاسونو، د ورور تر مخې ونیو.په خپل ټټر یې صلیب انځور کړ(عیسویان د لمانځنې یا د کومې پېښې په وخت کې، پر ټټر صلیب انځوروي- ژباړن) شمایل د سپینو زرو په یوه قاب یا اډانه کې ځای پر ځای او نازک ښکلی زنځیر یې هم د سپینو زرو و.
هغې شمایل ښکل کړ او اندرې ته یې د ورکولو په وخت کې وویل:
-اندرې، دا زما د زړه د خاطرپه خاطر....

د هغې په غټو سترګو کې د مینې او خواخوږۍ شغلې ځلېدې.د غو سترګو د هغې په رنځپلې او وچې بشرې رڼا خپروله او ښکلوله یې.د هغې ورور غوښتل صلیب واخلي، خو هغې، هغه ودراوه.اندرې په خبره پوه شو ،په تندي او ټټر یې صلیب انځور کړ او بیا یې خپله صلیب مچ کړ. د هغه په څېره کې همهاله د خواخوږۍ (ځکه اغېز یې پرې کړی و)او ملنډو نښې څرګندې وې.

شهزادګۍ ماریا وویل:

- مننه ! ګرانه !

ماریا دخپل ورور تندی مچ کړ او بېرته په څوکۍ کېناسته.دواړه چوپ شول.

تر لنډې چوپتیانه وروسته ماریا ،ورور ته وریاده کړه:

-ماخو تاته وویل اندرې ،ښه به دا وي ،هڅه وکړې چې دتل په شان مهربان او دلوی زړه خاوند واوسې.

هغې زیاته کړه:

- لیزا په خپلو نیوکو مه زوروه ،هغه خورا خواخوږې او مهربانه ده ،هغه په یوه کړکېچن حال کې ده.

-ماشې !(په روسي ژبه ماریا ته له نازه ماشه وایي)زما خو داسې کوم څه په یاد نه دی.چې تاته مې ویلي وي چې دکوم څه په خاطر مې خپله ښځه رټلې وي ،یا مې له هغې نه چاته ګیله کړې وي ،نو ته ولې ماته داخبرې کوې؟

دماریا بشره ،تکه سره او خپله چوپه شوه ،داسې سره او چوپه چې ګواکې دملامتۍ احساس یې راوپارېده.

خو اندرې دوام ورکړ:

-ما هېڅ شکایت نه دی کړی ،خو تاته خدازده چا څه ویلي او همدا خبره ده چې زما زړه شینه وي.

سره داغونه،دشهزادګۍ ماریا ،اننګو ،تندی او غاړې ته هم ورخواره شول.هغې غوښتل څه ووایي ،خو نه یې شو کولای.دماریا ورور رښیا هم پوه شوی و چې خبره چېرې ده ،تر غرمنۍ نه وروسته کشرې شهزادګۍ(داندرې ښځه)دهغې تر مخې ژړي او ویلي یې و چې دماشوم زېږېدنې دې ته خورا سخته او له بدمرغۍ سره مل برېښي ،دې

ویلي و چې دې نه ډېره ډاربږي او له دې سره د خپل مېړه او خسر له کړو وړو نه هم ګیله لري.هغه په همدې ژړا او ګیلو کې خوب وړې وه.هو کې،خو داندرې چې خپلې خور ته یې زړه خوږېده،وې ویل:

-ګرانې ماشا! ته باید په یوه خبره پوه شې،زه هېڅکله خپله ښځه نه ملامتوم،ملامته کړې مې هم نه ده او ملامته به یې هم نه کړم او له هغې سره په کړو کې ځان هم هېڅ نه شم ملامتولای او څه به په ژوند کې نه راځي،دا به همداسې وي.او که ته غواړې په رښتیا پوه شې...که غواړې په دې پوه شې،چې زه نیکمرغه یم؟نه!که غواړې په دې پوه شې چې هغه نیکمرغه ده؟نه!دا ولې؟په څه علت؟په دې زه هم نه پوهېږم.

هغه د دې خبرې په لړ کې خور ته نېږدې شو،سر یې ټیټ کړ او هغه یې په تندی مچ کړه.د هغه ښکلې سترګې چې په هوښیارۍ،مهربانۍ او غیرمعمولې ځلا ځلېدلې،نه خور ته بلکې د هغې د سر له شا نه،د خلاصې دروازې تتې تیارې ته کتل.

هغه وویل:

-درځه چې هغې ته ورشو،باید خدای په امانی وکړو.یا که ته غواړې یوازې ورشه،راویښه یې کړه،بیا به زه درشمه.هغه ناڅاپه خپل چوپړ ته غږ وکړ:

-پتروشکا!دلته راشه!دا درټول کړه.

د پتروشکا د رارسېدو سره یې هغه ته وویل:

-دغه به په ګاډۍ کې د ناستې په ځای او دغه به یې ښۍ خوا ته کېږدې.

شهزادګۍ ماریا پاڅېده،د دروازې خوا ته وخوځېده،بیا ودرېده او ورور ته یې وویل:

-که تا ایمان لرلای، دخدای په لمانځنه کې به دې، دهغـه لـه دربار نـه دهغې مینې هیله کړې وای چې ستا په زړه کې نـه شـتـه، پاک الله بـه ستا غږ اورېدلی وای او هرومرو به یې در پیرزو کړې وای.

سردار اندرې ځواب ورکړ:

-ښه !رښتیا وایې؟ ماشې !ځه لاړه شه، زه اوس درځم.

دخور کوټې ته دتګ په وخت کې یې ، پـه لاره کې ،پـه هغې لاره کې چې دوه ودانۍ یې سره نښلولې، پېغله بوري ین چې نرۍ موسکا یې پر شونډو خوره وه ،ولیدله.پېغلې هغه ته یوه خوږه موسکا وکړه.دا دربېیم واره چې نن دوی په دې اوږده نرۍ لاره کې سره مخامخېدل او هر وار بـه همدا خـوږه خـو سـاده موسـکا دهغـې پـر شـونډو راخورېـده.خـو دا دیوهېـدو وړ نـه وه چـې هغـه ولـې سـره شـوه او سـترګې یـې ښـکته واچولې، مګر وې ویل:

-ما تصور کاوه چې خپلې کوټې کې یاست.

اندرې تند ،تنـد هغـې تـه وکتـل او ناڅاپـه یـې پـر څېـره د قهـر لړلـې راخورې شوې.تک سور واوښت.سردار پرته له هغـه چې دهغـې سترګو ته وګورې، دهغې کوڅیو او تندی ته پـه سـپکاوې وکتـل ،هـېڅ یـې ونـه ویل او خپله مخه یې ونیوه.کله چې دخور کـوټې تـه نـېږدې شـو ،پوه شـو چـې کشـره شـهزادګۍ راویښـه شـوې وه او دهغـې لـه خوښـۍ نـه ډک خوږغږ چې کلمات یې یو پـه بـل پسـې ادا کـول،لـه خلاصـې پـاتې شـوې دروازې نه اورېدل کېدل.هغـه داسې ژرژر غږېده چې ګواکې لـه ډېـرې چوپتیا نه وروسته غواړي، دلاسه وتلې وخت ،پوره ادا کړي.

هغې ویل:

-نه نه !تصور یې نه شي کولای، دا بوډۍ ،ګرافینه زوبووا ، لـه خپلـې

مصنوعي خولۍ او له خپلو مصنوعي غاښونو نه ډکې خولې سره غواړي، په زړښت ملنډې ووهي.هاهاها !ماريا.

سردار اندري،له نورو سره په خبرو اترو کې له خپلې ښځې نه ،د ګرافينې زوبوفې په اړه ،همدغه خبرې ،له همدې خندا سره ،لا تراوسه پنځه شپې څله، اوريدلي وې.هغه په کراره کوټې ته راننوت.

شهزادګۍ،غونډه منډه،تکه سره،د اوبدلو توکر په لاس،په ارامه لاس لرونکې څوکۍ کې ناسته،پرله پسې غږېده او د سن پترزبورګ ديادونو په تازه کولو يې ،پخوانۍ خبرې همداسې تکرارولې. سردار ورننېږدې شو ،دهغې څنې يې ونازولې او وې پوښتل:

- د لارې ستوماني دې لرې شوې او کنه؟

هغه پاڅېده او خپلو خبروته يې دوام ورکړ.

د سردار ،شپږ آسيزه ګاډۍ، کور ته نېږدې،دزينو مخې ته ولاړه وه.په کوڅې کې د مني تورې شپې لمن غوړولې وه.هوا داسې تياره وه چې ګاډيوان د ګاډۍ ريښکۍ نه ليدلې،ځينې کسان شمعې په لاس د کور مخې زينو کې ولاړ وو.دا ستره ودانۍ،دلويو کړکيو دڅراغونو په شغلو کې لګېدلې بربښېده.ټولو چوپړانو ،دکور مخې ته ځکه ګڼه ګونه جوړه کړې وه چې غوښتل يې له ځوان سردار سره،مخه ښه وکړي. د کورنۍ غړي او نېږدې خپلوان:ميخائيل ايوانوويچ ،پېغله بوري ين، شهزادګۍ ماريا او شهزادګۍ ليزا ، په مېلمستون کې ولاړ وو.سردار اندري،دپلار دفتر ته، ددې لپاره غوښتل شوی و چې له هغه سره په کراره او جلا خدای په اماني وکړي.ټول دهغه راوتلو ته، سترګې په لاره وو.کله چې سردار اندري،دپلار کوټې ته ورننوت،مشرسردار خپلې زړې پخوانۍ عينکې په سترګو کړې او سپين اوږد کميس يې اغوستی و.هغه پرته له خپله زويه،بل څوک په دې جامو کې نه منل.هغه

دميز تر شا ناست و او کوم څه يې ليکل.هغه زوی ته وکتل او وې ويل:
-ښه ځئ !او بېرته يې ليکل پيل کړل.
-د مخه ښه لپاره راغلم.
زاړه سردار،خپل غومبری وروښود او وې ويل:
مچ يې کړه،مچ !-مننه،مننه.
-د څه نه مننه؟
-دا ترټولو نه غوره کار دی چې نه تمېږې او د ښځې خبرې نه منې،له هغې نه مننه،ډېره مننه.او بېرته يې ليکل پيل کړل.دا سې ليکل چې دليکلو له ښکې نه يې شغهار خوت.له ليکلو سره هممهاله يې وويل:
-وايه !څه دې ويل غوښتل،دليکلو سره يې اوريدی هم شم.
-د ښځې په اړه مې،زه دا سې شرمېږم چې هغه ستا سو په اوږو ،در پېټې کوم.
-بنګېږه مه،په ډاګه يې ووايه.
- کله چې د ماشوم د زېږد يدو وخت رانېږدې شي،ښه به دا وي مسکو ته څوک دا کتر پسې ولېږل شي چې د ماشوم د زوکړې په وخت کې همدلته وي.
مشر سردار،دا سې هک پک پاتې شو چې ګواکې د زوی په خبرو پوه شوی نه وي،برند ،برند ،خو په ځير يې زوی ته وکتل.
سردار اندرې چې له ورايه ناارامه بريښېد ،وويل:
-زه پوهېږم که طبيعت مرسته ونه کړي،هېڅوک مرسته نه شي کولای،زه دامنم چې له ميليون،ميليون دغه شان پېښنو نه يوازې يوه بدمرغه وي،دا دايي خو هسې ددې او زما خيالونو دي،خدای خبر چې هغې ته يې څه له ډاره ډکې ډنډورې سره غږولې دي،هغې خوب ليدلی ،هغه ډاريږي.

بوډا سردار چې بیا لیکل پیل کړي و ، تر شونډو لاندې وبنګېده:

-ښــه ده ، ښــه... ښېغمــه اوســه.د قلــم پــه چټکــۍ خوځېــدا یــې لیک ، لاسلیک کړ ، بیـا یـې پـه چټکـۍ مـخ زوی تـه وروا ړه او پـه خند ېدا یې پیل وکړ او وې ویل:

-لویه سرخوږي ده کنه؟

-کومه سرخوږي؟ پلاره.

زاړه سردار ، په لنډه خو له معنی نه ډکه وویل:

-ښځه !

سردار اندري ځواب ورکړ:

-زه نه پوهېږم.

بوډا وویل:

-ښه ده ملګریه ! چې ښځه دې وکړه ، همداسې وي ، بیا هېڅ نه شي کولای ، له ورخه تللې او به بېرته نه راګرځي ، ځه ډار ېږه مه... هېچاته تـه بـه ونه وایم ، خپله پوهېږئ !

پـه ډنګـر او وچ لاس یـې د هغـه څنګـل راونیوه ، ټکـان یـې ورکړ ، پـه ځیـږو او ژورو کتـو یـې مخـامخ د هغـه بشـرۍ تـه داسـې کتـل چـې ګواکې ، د هغه د ګوګل د تل رازونه ویني او بیا یې خپلې سرې خندا تـه دوام ورکړ.

زوی یې سوړ اسویلی وویست او دده دا اسویلی ددې ښښه وه چې ګواکې پلار دده د زړه له حاله خبر شوی دی. پلار د خپل عـادت سره سم په چټکۍ ، د لیک د پاکتونو ، ترلو او مهرولو ته دوام ورکړ.

له مهرکولو نه د اوزګارۍ په شېبه کې یې وویل:

- ښـکلې ده ! زمـا لـه لاسـه چې څـه کېږي ، هغـه بـه ورتـه کوم ، ښېغمـه اوسه !

سردار اندرې، چوپ و. هغه له دې چې پلاريې دده د زړه د تل په راز پوه شوی و، هم خوشاله و او هم خپه و. بوډا پاڅېد او ليک يې زوی ته ورکړ او وې ويل:

-غوږشه! د ښځې له خوا د ربېغمه او سه، هغه څه چې بايد وشي، هغه به ټول وشي. اوس لږ ارامه شه او دا ليک به ميخائيل ايلاريانوويچ ته ورکړې. هغه ته مې ليکلي چې تا ته يوه غوره چاره وسپاري او ډېر وخت دې خپلې ياورۍ کې و نه ساتې دا ياوري خورا بد کار دی. ته به هغه ته ووايې چې زما هېر نه يې او هماغسې را ته ګران يې چې وې. هو کې! دا به راته وليکې چې څنګه يې ستا هرکلی وکړ. که يې ستا ښه هرکلی وکړ، ښه چوپړ يې کوه، د اندرېووېچ بالکونسکی زوی، هسې په منتونو د چا خدمت نه کوي، اوس نو دې خوا ته راشه!

هغه په داسې چټکۍ خبرې کولې چې نيمايي تورې او کلمات يې سم نه ادا کول، خو زوی د هغه له دا شان خبرو سره روږدی و او په ټولو پوهېده. زوی يې د خپل کار ميز ته ورنېږدې کړ، د ميزجعبه يې راکش کړه او له هغې نه يې يوه کتابچه چې په غټو، اوږدو خو خورا نېږدې تورو ليک شوې وه، راوويسته.

- په اغلب ګمان چې زه به له تانه مخکې مرم، دا زما يادښتونه دي، زما تر مرګه وروسته به هغه ټولواک امپراتور ته سپارې، بله دا چې دا د لومبار، د بانک لپاره دليک مل يوه حواله ده. دا دهغه چا لپاره يوه جايزه ده چې د سووروف، د جګړو تاريخ وليکي، دا د فرهنګ ټولنې ته واستوئ. او دغه پاتې مې، ټول ځانګړې يادښتونو دي، زما ترمرګه وروسته به دهغو لوستنه تاته خورا ګټوره وي.

اندرې پلار ته ونه ويل چې نور ډېر کلونه به عمر کوي، ځکه د دې خبرې يادونې ته يې اړتيا ونه ليده، خو دا يې وويل چې:

-پلار جانه !دا به ټول وکړم.

هغه خپل لاس زوی ته د مچولو لپاره وروړاندې کړ ،هغه یې غېږ کې کېښکود او وې ویل:

- خو یو څه په یاد لره، که تا ووژني، ما بوډا ته به خورا دردمنه او ګرانه وي...هغه ناڅاپه چوپ شو او بیا یې هم ناڅاپه په زګېرون او لوړ اواز دوام ورکړ:

- او که پوه شوم چې کړه وړه دې، د نیکولای بالکونسکي د زوی په څېر نه وی، دلته له ځانسره وبنګېده او بیا یې وویل:

-ماته به خورا ... شرم وي.

زوی وموسېده او وې ویل:

-پلار جانه !دې خبرې ته د ویلو هېڅ اړتیا نه وه.

بوډا چوپ شو ،خو اندرې خبروته دوام ورکړ:

-نور مې غوښتل له تاسو هیله وکړم، که زه ووژل شم، که زما زوی پیدا شي، مه یې پرېږدئ چې له تاسو لرې وي، لکه هغه شان مې چې بېګا تاسوته وویل، ښه به دا وي چې هغه له تاسو سره لوی شي ...هیله کوم.

بوډا وخندل او وې ویل:

-ښځې ته دې ورنه کړو.

هغوی پټه خوله یوبل ته مخامخ ولاړ وو.بوډا په ځیرمخامخ د زوی سترګو ته کتل او ناڅاپه په دې وخت کې د بوډا د مخ په لاندني برخه کې، څه وربېږد بدل.

او په لا ناڅاپي یې، هغه ته وویل:

- مخه ښه وشوه، درځه !

د کوټې دروازه یې خلاصه کړه، په خواشیني او لوړ اواز یې چیغه

کرل:

-درځه ! څه ته ګورئ؟

دواړو شهزادګيو وليدل چې سردار اندرې راووت، هغوی وليدل.وې ليدل چې مشر سردار چې ،سپين اوږد کميس په غاړه، زړې پخوانۍ عينکې په سترګو او مصنوعي څڼې يې په سر نه وې ،يوه شېبه له خپلې کوټې نه راووت،دواړو وپوښتل:

-څه شوي؟څه خبره ده؟

سردار اندرې، سوړ اسويلی وويست، ځواب يې ورنه کړ،خو خپلې ښځې ته يې وويل:

-ښه ! او دا (ښه)دا سې يوه دا سې سړه ننښه په ځان کې نغښتې وه چې ګواکې غواړي ووايي:

-اوس دې نو خپلو ټوکو ته دوام ورکړه.

دکمکۍ شهزادګۍ له ډاره رنګ والوته او مېړه ته يې په کتو کتو کې هغه ته ،وويل:

-اندرې ! دومره ژر؟

اندرې هغه په غېږ کې راتاو او کښېکښوده.شهزادګۍ چيغه کړې او بېسده دهغې پر اوږو ورولوېده.

سردار اندرې، خپله هغه اوږه چې مېرمن يې پرې سر ايښی و ،په کراره،لږ راوويسته،دهغې بشرې ته يې وکتل او په نرمۍ يې په لاس لرونکې څوکۍ کېنوله.هغه په سړه سينه خور ته وويل:

-دخدای په امان ماريا.دهغې لاس يې کېښکود او په مخ يې سره مچ کړل او بيا په چټکو ګامونو له کوټې نه ووت.

کشره شهزادګۍ پر څوکۍ پرته وه، پېغلې بوري ين،دهغې څنګې ورمښلې او شهزادګۍ ماريا هغه تر ترخګ لاندې نيولې وه،خو دهغې

له اوښکو ډکې سترګې، لاهما غسې په هغې دروازې کې خښې وې چې سردار اندرې ترې وتلی و.بيا يې د هغه په نامه، پر ټټراو تندي د صليب نښـه تېـره کـړه.د مشـر سـردار لـه کـوټې نـه،ډزو تـه ورتـه،د پزې دزا ړه سوغهاري، پرله پسې ،خو دخواشينۍ نه ډک اوازونه اورېدل کېدل.د سردار اندرې د وتلو سره سم،دمشـر سـردار د کـوټې دروازه رابېرتـه او دی پخپله ديوې شپبې لپاره اوږد سپين کميس په غاړه،پـه خورا تريـو تندي او برندو کتو ،راښکاره شو.هغه په ملامتۍ او په خورا خواشينۍ ،پر څوکۍ ببـسدې پرتې شهزادګۍ ته وکتـل ،سر يـې وښـوا روه او وې ويل:

-لاړ؟نو ډېر ښه شو !

او دکوټې دروازه يې پورې کړه.

د لومړۍ برخې پای

لومړی کتاب

دويمه برخه

۱

د ۱۸۰۵ کال د اکتوبر میاشت وه چې روسي پوځ، د اتریش د ایرځګیرڅو ګستفا، ښار او د هغه کلي په د اسې حال کې لاندې کول چې هغو ته له روسیې نه، نور تازه کنډکونه رارسېدل. د براونا د کلا د شا وخوا په کلوکې په مېشتېدو سره یې د سیمې د خلکو ژوند تریخاوه. د کوتوزوف، سرقوماندانې د براونا په کلا کې پرته وه.

د ۱۸۰۵ کال د اکتوبر په یوولسمه د براونا سېمې ته، نیم میله نېږدې یو مېشت کنډک د سرقوماندان کتنې ته سترګه په لاره و. د غه کنډک د سیمې د نا روسوالي او د چاپیریال د نا اشنایۍ سره سره (د میوو باغونه، د تېږو دیوالونه، د خټو بامونه، لرې پراته غرونه، غیر روسي وګړي چې په حیرت یې سرتېرو ته کتل) د بل هر هغه روسي کنډک په څېر و چې چېرته د روسیې په زړه کې یې ځان، کتنې ته چمتو کاوه.

پرون ماښام ناوخته، د اسې سپارښتنه رارسېدلې وه چې، سرقوماندان به د د غه کنډک نه صحرایي کتنه کوي. که څه هم د کنډک د قوماندان د اند له مخې، د سپارښتنې، کلمه دوی ته چندان روښانه نه وه او د شک له مخې یې دا پوښتنه رامنځ ته کوله چې د صحرایي پرېټ، مراسم به ترسره کېږي او کنه؟ مګر د کنډکونو په جرګو کې پرېکړه شوې وه چې د درناوي ګارډ به، پر هغه بنسټ ځکه وړاندې کېږي چې تر نه د رناوي نه درناوی غوره دی. له همدې کبله و چې سرتېري د دیرش میله سفرد ستړیا سره سره بیاهم ترسبا پورې ځکه وېده نه شول چې ټوله شپه یې، په پاکولو، جوړلو او ګنډلو تېره

کړه.قوماندانانو او دهغو یاورانونه یوازې خپل جوړ او وران مهمات او وسایل بلکې د روغو ،ناروغو ،حاضرو او غیرحاضرو سرتېرو شمېرنه برابرولـه.دهمدې هڅـو پـایلې داګتـه وکـړه چـې پرونـۍ ګـډوډه نـوې رارسېدلې دوه زریزه ډله،سهار ته داسې یوه منظمه قطعه وه چې دهغې هر وګړي پـه خورا پـام خپـل ځـای او دنـده پېژنده، هرې تنۍ او تسمې خپل ځای موندلی و او له پاکې نه لکه لمر داسې ځلېده.د سرتېرو دغـه پاکي او سپېځلوالي، نه یوازې دهغـو پـه جامو او څېروبلکې کـه ستر قوماندان غوښتي وای، دهغو کالو لاندې ځارنه او پلټنه وکړي،هغه به د هر سرتېري تـر اغوستو کوټونو لاندې پـاک کمیسونه او د هریـو پـه کځوره کې بـه یې دخدمتنامې لـه مخې،هغـه شان چې سرتبري خپلـه وایي(تار او ستن)هم پیدا کړي وای،خو یوه خبره چې ټول یې سودا یي کـړي وو ،هغـه د سرتېرو بـوټ وو.لـه نیمـایي نـه دزیـاتو سـرتېرو بوټـان شلیدلي وو.خو دا دکنډک دقوماندان نیمګړتیا نـه وه،ځکـه دهغـه دوار وار غوښتنلیک اوټینګار سره سره بیاهم د اتریش، لوژستیک هغـه تـه دده دغه وړاندیز پوره کـړای نـه و. اوکنډک لـه همدغو شـلیدلو بوټـانو سره، زر،ورست(د اندازې مقیاس) لاره وهلې وه.

دقطعې قوماندان،یوتندمزاجه جنرال،چې دګنوبڼو او غوږولانـدې وینښتان یې سپین شوي،څورب،شډل او داسې پلن و چې ټټر او سینه یې تـر اوږو هغـو سـورور برېښـده.دقطعې قوماندان،هغـه چاتـه پـاتې کېـده چـې ګـواکې دخپـل ژونـد یـو ترټولونـه غـوره پرتمینـه چـاره ،پـه نیکمرغـۍ ترسره کوي.هغه چې دتیارسۍ قطعې په وړاندې ګرځېده ،له هرګام سره یې ځان ربړدېده او ملایې لږ خمېده. داسې برېښـېده چې،پـه خپلـه قومانـدانۍ کې نیکمرغـه دی، پـر خپلـې قطعـې خورا ویـاړې او دهغـه زړه دهغـې دقطعـې لـه نظمـه بـل ارمـان نـه لري،خو دهغـه دغـه لـه

غرورېږ کې خوځېدا داڅرګندونه هم کوله چې دهغه په زړه کې د پوځي مشغولتیاوو ترڅنګ، عیش ونوش او ښځوسره لېوالتیا هم غوره ځای لري.

هغه دخپل یوکنډک پر قوماندان غږ وکړ:

-میخائیل میتریچ !

(دکنډک قوماندان دغږ په اورېدو. یو ګام راوړاندې شو او داسې برېښېده چې هغه هم ځان خورا نیکمرغه انګېره)او وې ویل:

-پرون شپه مو پر تبۍ تېره شوه ،خو ښکاري چې پایله یې خوراښه ده ،قطعه بده نه برېښئ؟

دکنډک قوماندان چې دخپل قوماندان په ټوکېزه کنایې پوه شو. وموسېد او وې ویل:

-که دڅاریځن(د مسکو باغونه) په چمنونو کې هم وای،ښه به مو نیولای و.

قوماندان وپوښتل:

-دا څه وایئ؟

په دې وخت کې پر هغه واټ چې ښار ته رسېدونکی او پیرې، پرې درول شوې وې،دوه سواره راښکاره شول.دهغو یو تن د مشر قوماندان یاور او بل تن له هغه سره مل قزاق ،چې شاته پسې روان و.دټولو قواوو قوماندانۍ ،خپل یاور ددې لپاره رااستولی و چې د پرونی فرمان ناڅرګند ټکي دقطعې قوماندان ته څرګند کړي.دا خبره په دې معنی وه چې دټولو قواوو قوماندان ،دا هیله لرله ،چې دغه قطعه دې باید ،دراخوځېدو او تګ دوخت په حالت کې وګوري: جامې، خولۍ اونور هرڅه ول چمتوالی سپیځلیا او نور....

تېره شپه د روس د ټولو قواوو قوماندان کوتوزوف ته ،د ویانا د

دربار د پوځي شورا يو غړی له دې وړاندې سره راغلی و چې څومره ژر کېږي ،بايد روسي قواووې،د ارشګير څوګ فرديناند او ماک له پوځونو سره يوځای شي.کوتوزوف چې د پوځونو په دغه يوځای کېدو کې، خپله ګټه نه ليده ،تکل لاره چې دنورو دلايلو ترڅنګ چې دځان دقناعت لپاره يې لرل،اتريشي جنرال ته دا وښيي چې دده تر قوماندې لاندې قواوو ته،په څه سختۍ له روسيې نه تازه قواووې رارسي...که څه هم ياور له دومره خبرو نه خبر نه و ،د ټولو قواوو دقوماندان سپارښتنه يې ،دقطعې قوماندان ته څرګنده او هغه دا چې سرتېرو بايد کوټان اغوستي او خولۍ يې په سر،وي او کنه له دې پرته به هغه خورا نا راضي وي.

دقطعې قوماندان،ددغو خبرو په اورېدو ، سر ښکته واچوه او پرته له هغه چې ځواب ووايي،اوږې يې پورته واچولې،لاسونه يې چې د خورا خواشداني او قهر نښه و ،دواړو خواوو ته پرانستل او په ګواښمنه ژبه يې د کنډک قوماندان ته وويل:

-نور يې نو ستړی کړی يم،ماخو تاسو ته ويلي و ميخائيل ميتريچ چې د سفر برۍ تر ټولو غوره ،خبره کوټونه دي.

هغه په ملامتۍ د کنډک قوماندان ته وکتل او زياته يې کړه:

-اخ !زما خدايه !

دا يې وويل، څو ګامو ټينګ،ټينګ مخکې لاړ او دهغه چا په شان چې ژبه يې له قوماندانۍ سره رږدې وې،غږ وکړ:

- ښاغلو دکنډکونو قوماندانانو ،د ټوليو مشرانو او بربدګيو !...

بيا ياور ته وروړسېد ،له ستاينې سره مل په خورا ادب يې چې ګواکې، په خپله دټولو قواوو قوماندان سره غږېږي،وپوښتل:

-څه وخت به دې دليدو وياړ را په برخه شي؟

-فکر کوم يو ساعت وروسته !داسې چې ده ،نو دکاليو بدلولو ته وخت لرو؟

-نه پوهېږم، جنرال صاحب...

دغونډ قوماندان،د سرتېرو کرښو ته ورننوتې شو او سپارښتنه يې وکړه چې ټول دې بيا خپل کالي بدل کړي.دټوليو قوماندانان،خپلو ټوليو ته منډې کړې او واړه قوماندانان د لوژستيک او تحويلدارانو په لټه کې شول،ځکه په رښتيا هم د کوټونو ،حالت ښه نه وو.په يوه شېبه کې خوره ارامي په ګټه ګوډه او اله ګوله بدله شوه،ځارلو نظم مات کړ، له هره پلوه شر وشور شو.او له هرې خوا سرتېرو منډې وهلې او ګامونه يې اچول،تلوار يې کاوه او تلل،راتلل،پټکونه يې ارتېږل،کوټونه وو چې راويستل کېدل، لاسونه وو چې په لستوڼو ننوتل او کوټونه وو چې اندازه کېدل.

ترنيمې ګړۍ وروسته،هرڅه بېرته په خپل ځاى او نظم بېرته ټينګ شو ،خويوازې د سرتېرو ،تورمربع ډوله درېدل،لږخړ رنګه بربښېدل.د قطعې قوماندان،بيا په خپل هماغه،ټينګو او ريږدېدونکو ګامونو ،دقطعې مخې ته ووت،ددې لپاره لږ شا ته لاړ چې هرڅه ښه ووينې،ناڅاپه يې پر يوه ځاى سترګې خښې او چغې يې کړې:

-دا لا پسې څه دي،وګورئ ! د درېيم ټولي قوماندان چېرې دى. راشئ ! دې خوا ته راشئ !

-د درېيم ټولګي قوماندان دې جنرال ته ورشي ! د درېيم ټولګي قوماندان دې، جنرال ته ورشي !

دې غږونو په کتارونو کې انګازه جوړه کړه اويو ياورهغه پسې داسې، پلټنه کوله چې بربښېده.دهغه له پيدا کېدو سره چندان لېوالتيا نه لري،خوبيا يې هم هغه پسې کتارونه لټول.

کله چې د غـه تلو سـه ښـو د ونکي غږ ،لـه ډېرو چغـو او تکـرار ه د اسې بـدل شـو :چـې جنـرال تـه ،دربېیم کنـډک تـه..نـو ،غـږ خپـل ځـای ونیـو او راغوښتل شوي افسر دخپل ټولي له شانه راښکاره شو ،که څه هم عمر خوړلی او دمنډو نه و ،مګر هڅه یې کوله چې منډه کړي.دبوټونو ځوکې یې سره نښتې وې او دجنرال پلو یې تلوار کاوه.د ټولی د قوماندان څېره ،له خورا ډاره، دښوونځي ،هغه زده کوونکي ته ورته شوې وه چې دنازده کړو لوستو، پوښتنه ترې کېږي.دهغه په سره پزه(کېدای شي د زیاتو ودکاوو دڅکلو له امله به سره شوې وه) څه داغونه راخواره وو او دخولې غړي یې داسې له واکه وتلي وو چې هېڅ نه په کرار بدل. د غونډ قوماندان خپل دغه لومړي بربد من ته چې په ستما ستما ده ته نږدې کېده لا پسې کرارېده ،سر تر پښو وکتل.

جنرال چې خپله لاندنۍ ژامه یې وړاندې کوله،د دربېیم ټولي یوه سرتېري ته چې د خمتا په رنګ کوټ یې په ځان او له نورو سره یې ډېر توپیر درلوده،اشاره کوله او چیغه یې کړه:

-ډېر ژر به خلکو ته پلاستیک ور په غاړه کړئ ! دا څه شي دي؟خپله چېړې وې؟هلته دټولو قواوو قوماندان را روان دی او تـه لـه خپـل ځایـه ورک یې.زه به اوس تاته وښیم چې د ټولو قواوو قوماندان دمعاینې په وخت کې خلکو ته دقزاقي کالو اغوستل څه معنی؟ هوکې؟ دټولي قوماندان چې په جنرال سترګې خښې کړې وې،دښي لاس دوې ګوتې یې پرله پسې، دخپلې خولې په یوې څنډې کېښکودلې او داسې یې انګېرله چې ژغورنه یې په همدې کېښکودو کې نغښتې ده.

جنرال چې دغږ اواز یې، د زغرد او ملنډو ترمنځ و ،وویل:

-ښه نو داځوک دی چې ځان یې د هنګریانو په شان جوړ کړی دی؟

-تاسو عالی جناب؟ تاسو عـالی جنـاب؟ تاسو عـالی جنـاب؟ تاسو

عالي جناب؟له خپل عالي جناب سره وغږېږئ... عالي جناب لا پسې څه شي وي؟...

لومړي برېدمن ځواب ورکړ:

- عالي جناب، دا دو لوخوف دی چې رتبه ترې اخيستل شوې ده...

- ښه نو چې رتبه ترې اخيستل شوې ده !دفليد مارشارل رتبه خو به يې نه وي ورکړې...هغه سرتېرى دى...او سرتېري؟سرتېري، بايد دټولو په شان خپله دريشي واغوندي.

-تاسو عالي جناب، په خپله اجازه ورکړې ده چې په صحرايي عملياتو کې...

جنرال څو شېبې ارامه شو او بيا يې وويل:

- اجازه مو ورکړې؟ اجازه مو ورکړې ؟ اجازه مو ورکړې، يعنی څه؟ اجازه مو ورکړې ! اجازه مو ورکړې !تاسو ،افسران ټول همداسې ياستئ. اجازه مو ورکړې ! تاسو ته يوه خبره لا چا نه وي کړې او تاسو بيا...لږ ځنډ يې وکړ او بېرته په قهرشو او وې ويل:

-تاسو ته يوه خبره لا چا نه وی کړې او تاسو بيا...دا خبرې څه معنی لري؟ اوس غوږ شه، خپلو سرتېرو ته سمې جامې ور واغوندئ.

جنرال له هغه مخ واړوه، ياور ته يې وکتل او په هماغه ښودونکي، رېږدېدونکي تګ ،دغونډ دکتارونو خواته وخوځېد.داسې برېښېده چې خپل قهر يې خپله خوښ شوی او دغونډ دکتنې په وخت کې ،دبيا قهرېدو لپاره، کومې پلمې پسې ګرځي.يو افسر نه يې له دې امله پليت راوشکاوه چې هغه يې سم نه و ګنډلی او ديوه ټولي قوماندان يې په دې وښکانځه چې سرتېری يې په کرښې کې کوږ ولاړ و:

-دا...دا آخر دا څنګه درېدل دي؟پښو ته يې ګورئ چېرې دي؟او کرښه چېرې؟

تر هغه وروسته چې دربیم ټولی ته ورسېد ،هغه ځای ته چې پنځه شپږ تنه وروسته دولوخوف، هغه څوک چې خمتا رنګه کوټ یې اغوستی و، ولاړ و ،ده چیغه کړه ،داسې چیغه چې یو رنځ یې په غږ کې نغښتی وي.

-ولې دا شین بخن کوټ؟ دلګی مشره ! ژر نوي کالي راوړه او ددې ښاغلي جامې وربدلې کړه.

دولوخوف، خپلې کږې پښې، په خورا سختۍ راسمې کړې، په برندو او رڼو سترګو یې جنرال ته وکتل.

- شین کوټ لاپسې څه وي؟ مړ دې...ورواغوندی...ده لا دا خبرې پای ته نه وې رسولې، چې زیاته یې کړه:

-جنراله ! زه یوازې یوه دنده لرم چې د مشرانو سپارښتنې ومنم، خو دا دنده نه لرم چې د هغو د سپکاوي...

-په جبهه کې غږېدل نه شته ! غږېدل نه شته ! غږېدل نه شته !...

دولوخوف په زوره چیغه کړې:

- دا دنده نه لرم چې د هغو سپکاوي وزغمم.

د جنرال او سرتېری سترګې سره ونښتې. جنرال چپ شو ، له غاړې نه دسخت تاو شوي دستمال غوټه یې لږ راخلاصه، لړیې ښکته را ښکته کړ او په لرې کېدو ،لرې کېدو کې یې وویل:

- له تاسو نه هیله کوم ،اجازه راکړئ، جامې بدلې کړم.

۲

په دې وخت کې له لرې نه يوه څارونکي، نارې کړې:
- را روان دي.
د غونډ قوماندان تک سور شو، د آس خواته يې ورمنډه کړې. په ربړد بدونکو لاسو يې دآس رکاب راونيو، پښه يې هلته کېښوده او خپل درونډ ځان يې په زين کې ځای پر ځای کړ، خپلې جامې يې راسمې، سم کېناست، خپله توره يې راوويسته، په ډاډمنه او خوشاله څېرې او يوې خواته پرانستې خولې، دې ته چمتو شو چې فرمان ورکړي او چيغه کړي. غونډ دهغه مرغه په څېرچې ځان وخنډوي، بڼې راټولې کړې او ارامه شو.
دغونډقوماندان، داسې اواز چې د زړه تارونه يې ربړدول، چيغه کړل:
-غونډ...تيا...رسئ.. !
په دې چيغه کې په ځان ډاډمنتوب، پر غونډ د لاس بري او د پوځ رارسېدونکې ستر قوماندان ته هرکلی څرګند بدل.
پر پراخ واټ کې چې دواړو خواته يې د ونو کتارونه ولاړ وو، په وين کې يوه جوړه شوې شنه بخنه ګاډۍ چې آسونه يې يو بل پسې تړل شوي وو، په چټکۍ را روانه وه. ګاډۍ چې د څرخونو نرم آواز يې انګازه کوله، د قوماندانانو د سپرو ساتونکو له خوا بدرګه کېده. اتريشي جنرال چې سپينې دريشي يې د روسي پوځيانو د تورو جامو په منځ کې

لـه ورایـه بربښـېده،د کوتـوزف تـر څنـګ ناسـت و.ګـاډۍ دغونـډ د راټولیـدو ځـای تـه نـږدې ودرېده.کوتـوزف چـې پـه کـراره لـه اتریشـي جنرال سره خبرې کولې،کله چې دهغه درانه ګامونه له رکابه ،ځمکې تـه راټيټ کړل،داسې یوه ښکلې موسکا یې پر شونډو خوره وه چې ګواکې هغـه دوه زره تنـه چـې سا یـې پـه ګوګلونـو کـې بنـده کـړې وه او دغونـډ قوماندان ته ګوري، هېڅ نشته.

دهرکلي اواز،هرڅه ولړزاول،دغونډ قوماندان بیا وریږدېد ،دقطعې مخې تـه ودرېد او یـوه مرګنۍ چوپتیـا لاسبرې شوه.پـه دغـې مرګنـۍ چوپتیـا کـې دپـوځ دسـترقوماندان،ټيټ اوازواورېـدل شـو.دغونـډ قوماندان وغړمبېد او ځواب یې ورکړ:

جلالتمئاب،هر...که...له (جلالتمئاب دې هرکله) اوبیا دچوپتیا لمن وغوړېده.کوتوزوف،پخپل ټاکلي ځای کې ودرېد او دغونډ تـر مخـې یې پربټ تر سره کړ،تر هغـه وروسـته یـې دسپین کـالو جنرال او نورو بدرګه کوونکو سره مل ټوله قطعـه، پلې کتـار پـه کتـار وکتلـه.دقطعې قوماندان چې دځلېدونکې تورې په ملتیایې،د را رسېدو پـه شـېبه کـې دپوځ ستر قوماندان ته سترګې ګنډلې وې،د ستر قوماندان دخوځېدو له خونده یې خوند اخېست.هماغسې بې خوځېدا او سینه ویستلې ولاړ و ،هغه ته یې درناوی وکړ او تر هغه وروسته یې،لږ سر ښکته کتـار پـه کتار په جنرالانو پسې روان و.هغـه چـې پـه خورا سختۍ پـه هرګـام کـې دخپلو غړو د رېږدېدا مخه نیوله،ګواکې دستر قوماندان له هرې خبرې یا وینا سره یې غوښتل وړاندې ورودانګي اوداسې بربښېده چې هغـه دقوماندانۍ نه دلاس لاند يتوب د دندې د سرته رسولو نه زیات خوند اخلي.دغه غونډ دهغو نورو غونډو پـر پرتلـه چـې همهالـه،براوناو تـه رارسېدل،دهغه دقوماندان د زیاتو هلوځلو له کبله،پـه خورا ښـه حالـت

کې و. د هغه د ناروغانو او له کتار پاتې ښوونکو شمېر په ټولې توګه دوسوه او ولس تنه وو. که د سرتېرو د بوټونو پر بد حالت سترګې پټې شي، له هر پلوه منظمه او له نیمګړتیاوو لرې و.

کوتوزوف، په ټولو کتارونو وګرځېد او کله ناکله به یې له هغو افسرانو سره چې له ترکیې سره یې د جګړې له وخته پېژندل په خواخوږۍ وغږېد او کله به یې هم له سرتېرو سره د زړه خواله وکړه. کله چې یې د سرتېرو څېرو او زړو بوټانو ته کتل، ځو واره یې سر وښوراوه او اتریشي جنرال ته یې د هغو د ښودلو په شېبه کې وویل چې، که څه هم په دې کې هېڅوک ملامتولی نه شي، خو دا هم هېرولی نه شي چې خورا خرابه خبره ده. د غونډ قوماندان، هر وار له دې وېرې مخې ته هڅه کوله چې خدای مه کړه د خپل غونډ په هکله د ستر قوماندان د کومې خبرې اورېدل ترې پاتې شي. کوتوزوف له خپلو نورو ملګرو سره په داسې یو واټن کې روان و چې ده سره مل شلو تنو بد رګه کوونکو ان دده خورا ټیټې خبرې هم اورېدلای شوې. د غه ښاغلي، یو له بل سره خپلې مرکې او دزړه داسې خواله کوله چې که ناکله به کرس کرس په خندا شول. کوتوزوف ته نږدې د هغه یو ښکلی یاور، روان و. دا ښکلی یاور هماغه سردار بالکونسکي و. د هغه څنګ ته د هغه نږدې ملګری نیسفیڅکي روان و. دده ملګری، د قوماندانۍ افسر، لوړه ونه، ښه څورب، د مهربانې، موسېدونکې، ښکلې او ځلېدونکې څېرې خاوند و. هغه، خپل څنګ ته د سواره پوځ د افسر د کړو له کتنې نه وروسته، په سختۍ سره کولای شو د خپلې خندا مخه ونیسي. د سواره پوځ د غه افسر، بې له هغه چې خپله وخاندي، یا یوه ټکې ته خپلې ګنډل شوې سترګې د کتو له ځایه وښوروي، په خورا ځیر یې د غونډ قوماندان پسې کتل او د هغه د ټولو کړو پېښې یې کولې. هر وار به چې د غونډ

قوماندان ریبړدېده او تېر به یې لږ ښکته خواته ټېټېده، د سواره پوځ افسر به هم کټ مټ، په هماغه ډول، ریږدېده او وړاندې خواته به خمېده. نیسفیڅکي له خندا وران و، په څنګل به یې، نور پورې وهل او ددغه ټوکمار خندونکو کړو ننداره ته به یې بلل.

کوتوزوف، په کرار او خورا نرمۍ دهغو زرګونو سترګو له مخې چې نېږدې وې د کاسو نه راووزي او دده ننداره یې کوله، تېرېده. کله چې د دربیم ټولي مخې ته ورسېد، ناڅاپه ودرېد، دهغه ملګرو چې په دغه ځای کې دده د درېدو اټکل نه کاوه، بې له ارادې دده خواته ورنېږدې شول. د پوځ ستر قوماندان، هغه سور پزی، لومړی برېد من چې د شنه بخن کوټ د اغوستلو له امله ښکنځل شوی و، وپېژاند او ورته وې ویل:

-آ ! تیموخینه !

هغه وخت چې دغونډ قوماندان، تیموخین ښکنځلی و، دا سې سم، چنګ او ځیر ولاړ و چې تا به ویل تر دې نه نورد سم درېدو امکان نه لري، خو اوس چې د پوځ ستر قوماندان له هغه سره غږېده، هسې مجسمه ډوله په ځای وچ ولاړ و چې تا به ویل که قوماندان لږ نور هغه ته وګوري، زغم به یې ونه کړای شي. کوتوزوف چې دهغه دا حال احساس کړی و، له هغه سره د خواخوږۍ په هیله یې په تلوار له هغه نه مخ واړاوه، له پرهر نه په پړسېدلي مخ یې پټه موسکا خوره شوه او وې ویل:

-دا !هوکې ! دا د اسماعیل دجګړو یاردی، خورا زړورافسر دی !او غونډ له قوماندان یې وپوښتل:

- څنګه؟ ته به ترې خوشاله یې؟

دغونډ دقوماندان خورا کوچنۍ خوځېدا چې، دهغه شا ته د سواره

افسر له خوا لکه هینداره تکرارېدله، سر تر پښو ورېږدېد ،مخې ته لاړ او ځواب یې ورکړ:

-جلالتماب !له هغه نه خورا راضي یم.

کوتوزوف،له هغه نه لرې شو او په موسکا یې وویل:

-په موږ کې هېڅوک بې عیبه نه یو ،هغه دباکوس له سرځارونکو نه و.

دغونډ قوماندان له دې وډارشو چې دی دلته ملامت نه وي،هېڅ ځواب یې ورنه کړ.په دې وخت کې دټوکمار افسر،هغه لومړي برېدمن، سره پزي او تنډ خېټې ته پام شو ،دهغه د درېدو او څېرې داسې پېښې یې وکړې چې نیسفیڅکي هر څه وکړل،دخپلې خندا مخه یې ونه شوه نیوای او په لوړ اواز یې وخندل.کوتوزوف،مخ راواړوه،خو پېښې کوونکي افسر پرخپلې بدلیدونکې څېرې پوره لاس بری درلوده او کولای شو ،هره شېبه چې هر څنګه وغواړي،هماغسې یې کړه کړي.هغه د کوتوزوف،دمخ اړولو په شېبه کې هم ،دسترګو په رپ کې خپله څېره بېرته خورا درنه،ددرناوي وړ او ساده څرګنده کړه.

دربېیم ټولی،د سترقوماندان،دکتنې وروستی پړاو و ،دهغې ترکتنې وروسته ،کوتوزوف په خیالونو کې ډوب شوی و ،داسې ښکارېده چې هغه هڅه کوي،څه وریاد کړي.سردار اندرې د یاورانو له ډلې نه راووت او په فرانسوي ژبې یې هغه ته په کراره وویل:

- تاسو فرمایلي و.هغه دولوخوف چې په دې غونډ کې خدمت کوي او رتبه یې ترې اخیستل شوې ده،ستاسو حضور ته دریاد کړم.

-کوتوزوف وویل:

-دولوخوف چېرې دی؟

دولوخوف چې جامې بدلې کړې وې او خاورین رنګه کوټ یې

اغوستی و ،دې ته پاتې نه شو چې څوک ورغبرګ کړي.په دې وخت کې د کوتوزوف، هغه ښکلي،ژېړځنی،شین سترګی، سرتېري ته پام شو چې له کتاره یو ګام وړاندې راووت او دده خواته په تلوار راغی او ودرېد.

کوتوزوف،وروځې برندې کړې او وې ویل:

- څه شکایت لرئ؟

سردار اندي وویل:

-دولوخوف دی.

کوتوزوف وویل:

-هو ! هو !هیله لرم چې دغه پېښه دې راسم کړي، خدمت کې هڅه کوه ،ټولواک مهربان او ښونکی دی، که څه مېړانه وکړې زه به دې هم هېر نه کړم.د دولوخوف شنې بخونې سترګې، په هغه سپین سترګی چې دغونډ قوماندان ته برندې شوې وې، دهغه بر عکس ستر قوماندان ته ځیر پاتې وې.داسې برېښېده چې دی غواړي ،دحال په ژبه غواړي،د ټاکلو مراسمو او تشریفاتو ،هغه دیوال رنګ کړي چې د ستر قوماندان او یوه ساده سرتېري ترمنځ واټن جوړوي.هغه په تېره ،سندریز او ارام اواز وویل:

- له تاسو نه یوازې یوه هیله لرم او هغه داده چې ،ماته وخت راکړل شي،چې خپله تېروتنه سمه او خپل ټولواک او روسیې ته خپله ځارونه څرګنده کړم.

کوتوزوف، له هغه نه مخ واړاوه.یو ملنډیز غلچک،هماغه شان غلچک چې د تورن تیموخین نه دمخ اړولو په وخت کې یې بشره ور غوړولې وه ،بیا په یوه لنډه شېبه کې بشره وروغوړوله.مخ یې واړاوه او بیا یې وروځې برندې کړې، ګواکې په دې توګه یې غوښتل دا ووایي، هغه څه چې دولوخوف ده ته وویل او هغه څه چې هغه کولې شي

ده ته وواییي، ده لاخورا پخوا اوربدلي او پرې پوهېږي.دا هغه خبرې دي چې دده په ګوګل کې خاورې ایرې شوې دي..هغه راستون شو او دخپلې ګاډۍ خواته وخوځېد.

غونډ ،ټولی، ټولی وویشل شو او سرتېرې په دې هیله چې، دوی ته د لویو او درنو لارو تروهلو وروسته، د براونااو په سیمه کې ،ځای، خواړه، کالي او خوب چمتو دي، هغې قرارګاه ته مخه کړه چې دغه ښار ته نېږدې دوی ته ټاکل شوې وه.

دغونډ قوماندان ددربیم ټولي له قوماندانه چې د قرارګاه پلو روان و، مخکې شو او تیموخین ته چې پلی دخپل ټولي مخکې خوځېده، ورنږدې شو او وې ویل:

-پراخور ایګنانات ویچ ! زه هیله لرم چې له مانه به خپه نه یاست.

هغه ترهغه بریالي ،نیکمرغه پرېښ او درناوي نه وروسته داسې خوشاله و چې نه یې شو کولای نښې یې په خپله خبره کې پټې کړي. خدمت، دپاچا خدمت دی...نه کېږي...که بل وار په جبهه کې هسې له حاله ووزي...پروا نه لري...زه خپله لومړی ښننه غواړم، تاسو ما ښه پېژنئ...هغه له تورن نه ډېره مننه وکړه او لاس یې هغه ته ور اوږد کړ.

سور پزی تورن وموسېد او له موسکا سره یې خوله داسې خلاصه شوه چې د اسماعیل په جګړه کې یې د قنداغ له ګوزاره ددوو مخنیو لوېدلو غاښونو، خالی ځای راڅرګند شو او وې ویل:

-ستاسو خوښه !زه څوک یم؟...

-هو !ښاغلي دولوخوف ته هم ووایاست چې هغه زما هېر نه دی، ښېغمه دې اوسي، هوکې ! مهرباني وکړئ ووایئ ،غوښتل مې تاسو وپوښتم چې کړه وړه یې څنګه دي؟او بس...

تورن ځواب ورکړ:

-تو پير لري، جلالتمابه !يو ورځ يو ډول او بله ورځ بل ډول. کله ځيرک، هوښيار او مهربانه او کله خو بيا لکه ځناور داسې وي. که اجازه راکړئ وو ايم، نېږدې و چې په پولند کې يو يهودي ووژني.

دغونډ قوماندان وويل:

- ښه نو، ښه نو !ځوان دی، دبدمرغۍ په لومه کې لوېدلی دی، بايد زړه پرې وسوځوو، خورا مخور اشنايان لري، هدف مې دا و چې تاسو...

تيموخين وموسېد او دايې وښوده چې د قوماندان په هيله پوه شوی دی، نو وې ويل:

-منم يې ! جلالتمابه !

-نو، ښه ده، ښه ده.

-دغونډ قوماندان دکتارونو له منځه دولوخوف پيدا او هغه ځای ته له رسېدو سره يسمې خپل اس راتم کړ او وې ويل:

-هو کې زموږ لومړنی کار د افسرۍ پليټونو بېرته اخيستل دي.

دولوخوف، پرته له هغه چې څه ووايي، سر تر پايه يې هغه ته وکتل او دموسکۍ، خو خندا ته نا رسېدلې خوله حالت يې بدل نه کړ.

د غونډ قوماندان، د ښه ده، ښه ده په ويلو سره خپلې خبرې اوږدې کړې او داسې په لوړ اواز چې سرتېري يې واوري، وويل:

-زما له خوا ټولو ته يو يو جام ودکا ! او زياته يې کړه:

-دخدای شکر دی.

هغه د دغه ټولي نه تېر شو او بل ته ورغی.

تيموخين خپل څنګ کې روان افسر ته، وويل:

-هو کې !که رښتيا راباندې وايي، ښه سړی دی. له هغه سره د دندې سرته رسول په زړه پورې ده...

دمشــــرانو لـــه خوښــــۍ او شــــوره دډک حالــــت، تر کتنــــې

وروسته، سرتېرو ته هم راورسېد. ټولې په خوښۍ کې ډوب روان و. له هرې خوا نه د سرتېرو د غږېدا شروشور اوربېدل کېده.

-نو څنګه یې ویل چې کوتوزوف کوږ سترګی دی، یوه سترګه یې نه وینئ؟

-هو کې !همدا سې، هغه چور په یوه سترګه ړوند دی.

-نه وروره، هغه په یوه سترګه ترما او تا نه ښه ویني، په یو کتو یې هم ستابوټونه او هم د بوټو تلونه ولیدل...

-ودې لیدل چې هغه څنګه زما پښو ته کتل، تصور کوم...

-هغه بل اتریشي چې له دوی سره و، هغه دې ولید...ته وا په صابون یې مینځلی وي، لکه د وړو په شان تک سپین و، دا سې بریښي چې له وسلو سره یو ځای یې پاکه وي.

-فدوشا !دا راته ووایه !هغو څه ویل چې اوربل به څه وخت وي؟ته خو نبږدې ورته ولاړ وې.ټولې خبرې د بناپارت په اړه وې، وایي خپله بناپارت او س جبهې ته راغلی دی.

-ته هم لیونی یې، بناپارت دلته څه کوئ؟

-اوس پروس یاغي شوی دی، اتریشیان به لومړی هغه پرځای کېنوي. کله چې پروس پر ځای کینول شو، بیا نو د جګړې وار بناپارت ته رسېږي. تا څه ویل چې بناپارت د برن په ښارکې دی، همدلته دی چې ساده ښکارې، ښه به وي چې غوږونه ښه څک کړې.

-ګوره دا پنځم ټولي ته ګوره !موږ لا لار وهو او هغوی بیا کلي ته رسېدلي او خپله شوله یې بار کړې ده.

- لږه وچه ډوډۍ خو راکړه ،بلا دې پسې وي..

-تا پرون ماته تنباکو راکړه؟ ښه...وروره !راځه..راځه واخله !خدای دې خیر کوي...

-کاشکې يې يوه دمه سره راکړې وای، کنه په دې تشو ګېډو نوره پنځه ورسته(د اندازې مقياس) لاره وهل قيامت دي.

- بده به نه وای که المانيانو ګاډي راکړي وای، دا سپور تګ هم خپل خوند لري.

- وروره دلته خلک باځاري غوندې راښکاره شول، پرون ټول پولندي او د روس رعيت وو او نن بيا له يو مخې په خټه جرمنيان دي.

دټولي د قوماندان غږ واورېدل شو:

- سندرغاړي دې مخ ته شي !

دده له غږ سره سم، دټولي له بېلابېلو کتارونو نه دشلو په شاوخوا کې کسانو رامنډې کړې، ترټولو مخکې ډولچي راووت، مخ يې ببرته سندر غاړو ته ورواړاوه، او دلاسونه په ښورولو يې دهغو د اوازنو لاربښوونه واخيسته او دا پوځي سندره يې وغږوله چې په دې ټکو پيلېږي:

«سپيدې وچاودې او لمر په راختو دی»

او په دې ټکو پای ته رسېده چې:

دا پرتمين وياړ ورونو !دپلار کامينسکي تر مشرۍ...دې سندره چې له ترکانو سره په جګړې کې خورا وياړ ګټلې، اوس دلته په اتريش کې په دې تو پير بلل کېده چې د «پلار کامنيسکې» دټکو ځای «دپلار کوتوزوف»ټکو نيولی و.

ډولچي، چې دځلويښتو کلونو په منګ او دځانګړې ښکلا خاوند و، د سندر غاړو دلارښوونې په وخت کې يې لاسونه داسې څنډل چې ته به وايې کوم څه شی په ځمکه ولي، وروسته له هغه يې چې دا وروستي ټکې د سرتېريتوب د ژوند په مينه ادا کړل، په خورا برند غلچک يې سندرغاړو ته وکتل او چې پوه شو چې دټولو ستر ګې ده ته ځير شوي

دي، خپل دواړه لاسونه یې داسې پورته کړل چې ګواکې د تصور له مخې او یا په رښتیا کوم درانه څه جګوي، خو شېبې یې لاسونه همالته په سر ونیول او بیا یې په خورا ناهیلۍ ښکته واچول او په سندریز اواز یې وویل:

-آخ !زما کوډلې !آخ !زما ځالې !

او شلو آوازونو په هماغه سندریز آواز ورسره غبرګه کړه:

--آخ !زما کوډلې !آخ !زما ځالې !

او د کاچوغو (سازیانو کې کله یوتن د کاچوغو اواز باسي) غږونکې، د خپلې وسلې د درنوالي سره سره، په خورا چټکې وړاندې ګام کړل، د ټولي د قوماندان ترمخې یې، په هماغې سندریزه خوشالۍ او مستۍ، د خپلو کاچوغو، ځنډلو ته داسې دوام ورکړ چې، ګواکې چاته کرښې باسي او تر هغه وروسته په هماغو ګامونو شاته لاړ. سرتېرو د ترانو د سندریزوالي په وزن لاسونه ښورول او په لوړو او بې له ارادې نه په کلکو ګامونو وړاندې روان وو. د ټولي له شا نه، د ګاډیو د څرخونو او د آسونو د سمونو بې شمېره ترکهاري او رېدل کېدل. دا کوتوزوف او د هغه ملګري وو چې بېرته ښا ته راستنېدل.

ستر قوماندان، په یوې اشارې ،دا وښودله چې دوی دې خپل تګ ته دوام ورکړي. دده او دده د ملګرو له څېرې نه داڅرګندېده چې دوی د سندرې له اورېدو ، د کاچوغږونکي ګډا اییزې خوځېدا او د سرتېرو له سندریز ډله ایز د ګام اخیستو نه خوند اخلي. د ټولي د ښۍ خوا په دویم کتار کې، یعني هماغې خوا ته چې ګاډۍ تېرېږې، بې له ارادې نه شین سترګی سرتېری خورا د پام وړ دی. دا سرتېري دولوخوف دی چې په ځانګړې ادا او تمکین یې له سندرې سره ګام اخیست او د دوی څنګ ته په تېرېدونکو کسانو یې ځکه زړه سوځېده چې ولې نه شي کولای له

ټولي سره ملګرتیا وکړي. دکوتوزوف دملګرو،د سواره پوځ نه،هغه افسر چې دغونډ د قوماندان پېښې یې کولې،له ګاډي نه کوز ،لږ سست او دولوخوف ته ورنږدې شو.

د سواره پوځ دغه افسر ژیرکوف،یو وخت د پترزبورګ دهماغې یاغي ډلې غړی وچې دولوخوف یې مشري کوله.په بهر کې،هغه دولوخوف د سرتېر په جامه کې ولید ،نوځکه هغه داسې وانګېرله چې هغه نه پېژني. او اوس چې کوتوزوف له دولوخوف سره پوښتنه وکړه ،هغه په خورا خوښۍ ده ته پخوانۍ اشنایي ورياده کړه،دخپل آس ګامونه یې د ساز او د ټولي د سرتېرو دګامونو له آواز سره برابر کړل او وې ویل:

- دزړه سره یاره !څنګه یې؟

-دولوخوف خورا په سړه سینه ځواب ورکړ:

-څنګه یم؟راته ګوره !دغه شان چې ګورې مې.

د سندرې ،خوښۍ ښونکي حالت دژیرکوف له خوښۍ نه ډک او د دولوخوف لاسی سړو ځوابونو ته ځانګړې رنګ اوحال ورباښه.

ژیرکوف وپوښتل:

-ښه !له قوماندانانو سره دې څنګه یې؟

-کومه ګیله نه لرم.بد خلک نه دي.ښه تا ونه ویل چې تا څنګه په ستره قوماندانۍ کې ځانته ځای پیدا کړ.

-هلته خدمتي یم.هسې نوکریوال.

لږ شیبه دواړه چوپ پاتې شول،خو سندرې داسې دوام درلود:

-خپل بازمې والوزاوه،له ښي لستوني نه مې والوت.

دغې سندرې،دهغو په زړه او ګوګل کې یوه نا اشنا مینه او تلوسه را ویښوله.که دغه سندره نه وای کېدای شو، دهغو خبرې به خدای زده

څه رنګ درلود ای.

په دې وخت کې دولوخوف وپوښتل:

-دارښتیا ده چې اتریشیانو ماته خوړلې ده؟

-بلامې پسې، هرڅه چې وایي، همدا سې یې وایي.

دولوخوف، په سپینه او لنډه ،لکه چې د سندرې غوښتنه وه، ځواب ورکړ:

-خوشاله یم.

ژیرکوف وویل:

-نوڅه ووایو ،هر وخت چې غواړې،یو بېګا راشه چې قطعې وکړو ، دفرعون لوبه.

-پیسې دې، پرېمانه پیدا کړي که څنګه؟

-راشه !راشه !

-نه،نه ! نه شم کولای، قسم مې خوړلی، ترهغه چې مې رتبه او پلیتونه بېرته نه وي اخیستي، نه به شراب وڅکم او نه به جوارۍ ته لاړ شم.

- ښه له خیره سره، په لومړیو ،عملیاتو کې به یې بیا پیل کړم.

-هماغه ساعت، هماغه خبرې.

او بیا دواړه سره چوپ شول.

ژیرکوف وویل:

- که کوم څه دې په کاروي، ببغمه راځه !په قوماندانۍ که هم مرسته درسره کوي...

دولوخوف په ملنډو وویل:

-ښه به دا وي چې زما په خیال کې و نه اوسې ،که زما څه په کار وي،زه سلا نه کوم، خپله یې اخلم.

- هو کې،زه څه وو ایم،زه خو...

-هو کې !زه هم همد اسې...

- دخدای په امان.

-روغ او سئ.

...او هسک ته،دا سمانو پلو

دوطن او مینې په لور...

ژیرکوف،دخپلو بوټونو پـه څوکـه، آس پـه ځـانګړې توګـه وو اهـه او دهغه خولې شـوی آس دوه درې واره ځـای پـر ځـای ځکـه ګامونـه واچـول چې نه پو هېده ،له کومې پښې ګام پورته کړي،خو پـه پـای کې وخوځېد او هغه هم څه ځغاسته.د سندرې ،د سندریز اواز په وزن دټولي له څنګه تېرشو او دګاډۍ خواته ورغی.

۳

کوتوزوف، د غونډ تر کتنې وروسته، له اتریشي جنرال سره ګډ د خپل کار کوټې ته راغی، خپل یوه یاور ته یې ورغږ کړ، هغه ته یې سپارښتنه وکړه چې د نویو رارسېدل شویو قوتونو د حالت، د ارځګیرځوګ فیردینادا او د مخکښ پوځ د قوماندانۍ له خوا راغلي لیکونه ورته راوړي. سردار اندرې بالکونسکي له غوښتل شویو اسنادو سره. د سرقوماندان کوټې ته راننوت. کوتوزوف او د جګړې شورا غړی اتریشي جنرال د هغه میز تر شا ناست، وچې خریطه پرې غوړېدلې وه.

کوتوزف، بالکونسکې ته وکتل او وې ویل:

-آه !... او داسې بربښېده چې غواړي وو ایي لږ تم شه او خپلو پیل شویو خبرو ته یې په فرانسوي ژبه دوام ورکړ.

کوتوزوف، په خوراخوږه، ځرګنده، سنجېده او داسې مهربانې ژبې خبره کوله چې اورېدونکې یې دې ته هڅول، د هغه د خبرو یوې یوې بې تلواره ادا شوو کلمو ته په خورا ځیر غوږ ونیسي. دا هم ځرګنده وه چې ده هم خپلې خبرې په خورا خوند اورېدلې، هغه ویل:

-ښاغلی جنرال !زه غواړم یوازې دا وو ایم چې که خبره یوازې زما په ځانګړې لېوالتیا پورې اړه لرلای، د اعلحضرت ټولواک فرانتز(له ۱۸۰۴تر ۱۸۳۵ پورې د اتریش پاچا) هیله به لا پخوا ترسره او زه به لا ډېر پخوا د ارځګیرځوګ فیردینادا ، له پوځونو سره یوځای شوای

وای.باور وکړئ، تاسو ته په شرافت قسم خورم چې زما لپاره به دډېرې خوښۍ ځای وای چې دپوځ لویه قوماندانی مې ترځانه یو پوه او پیاوړي جنرال ته چې داتریش په پوځ کې یې ښېلګې بې شمېره دي،ورسپارلې وای او دا د پوره او مسوولیت پېټې مې له اوږو لرې کړای وای.ولې ښاغلیه جنراله ! څه وکړم؟ کله کله د حالتو جبر تر انساني هیلو پیاوړي وي.

وموسېد او داسې بربښېده چې ګواکې غواړي څه وایي:

-تاسو پوره حق لرئ چې زما خبرې ونه منئ او ان زما لپاره باک هم نه لري چې هغه ومني او که نه یې مني،خوتاسو کولای نه شي،ماته دنه منلو علت څرګند کړي او ټولو خبره هم په همدې کې ده.

اتریشي جنرال له ورایه ناراضي بربښېده،خونه یې شو کولای په هغه ژبه چې کوتوزوف له ده سره غږېده، هغه ته ځواب ورکړي.په خواشیني او خوابدي اواز سره چې دده چوغل دوله ژبې ته ورته نه و،له پخوا نه په چمتو شویو جملو سره یې وویل:

- برعکس ! اعلحضرت ټولواک،په ګډو عملیاتو کې ستاسو ګډون ته په خورا درنه سترګه ګوري،ولې په دې باور یو چې په عملیاتو کې اوسني ځنډونه به روسي زړور جنګیالي سرتېري اودهغو نومیالي قوماندان له هغو زرګونو ویاړمنو نښانونو نه بې برخې کړي چې، دوی یې په هره جګړه کې په ګټلو رږدي شوي دي.

کوتوزوف چې هماغه پخوانۍ موسکا پر شونډو وه ،سر یې د درناوي په نښه ټیټ کړ او وې ویل:

-ولې زه په دې ډاډمن یم او د ارځګیرځوګ فیردینادا ، له وروستي لیکه چې زما په نامه یې لیکلی داڅرګندیږي،باور شته چې اتریشي پوځونه به د هغه د پیاوړي مرستیال جنرال ماک تر قوماندې لاندې

همدا اوس ټاکونکې بریاوې ترلاسه کړي او نور نو زموږ مرستو ته اړتیا نه لري.

اتریشي جنرال تندی تریو کړ، که څه هم د اتریشي پوځونه د ماتې خبر لا په پوره توګه چا منلی نه و، خو په دې اړه بېلابېلې اوازې او زورونکې نښې نښانې هم د اتریشانو په ګټه نه وې، نو ځکه د اتریشیانو د بري په هکله د کوتوزوف خبرې زیاتې ملنډو ته پاتې کېدې، خو کوتوزوف، هماغسې په سادګۍ او خوښۍ موسېده او دهغه دې موسکا ددې ښودنه کوله چې دده دا ډاډ بې ځایه نه دی، ځکه د ماک د پوځ له قوماندانۍ نه، ده ته رارسېدلی وروستی لیک، دهغه د بري او ښه ستراتیژیک حالت خبرې کولې.

کوتوزوف، سردار اندرې ته وویل:

-ته دا لیک ماته راکړه. او جنرال ته یې مخ ورواړوه او وې ویل:

-مهرباني وکړئ دا وګورئ! په داسې حال کې چې د شونډو په یو کنج کې یې له ملنډو سره مل موسکا خوره وه، په المانۍ ژبه یې د ارځګیرخوګ فیردینادا، دلیک لاندنې برخه هغه ته ولوستله:

د اویا زروتنو په شاوخوا کې، خورا ګڼ وډ پوځ لرو، که د ښمن پوځ، د (لخ)له سیند نه راواوړي، دا توان لرو چې پر هغه یرغل او مات یې کړو. اوس مو چې دلئیم ښار لاندې کړی دی، دا امتیاز چې پر دونایه، له دواړو خوا لاسبري واوسو، له لاسه ور نه کړو او هممهاله که دښمند (لخ) له سیند ه را تېر نه شي، هره شېبه دا کېدای شي موږ له دغه روده ورواوړو او دهغه پر ارتباطي کرښې ورودانګو اولږ کوز بیا له دونای نه راتېر او دې خواته راواړوو. که دښمن ددې تکل وکړي چې په خپل ټول قوت زموږ په پوځي ملګرو ګزار وکړي، نو دا تکل به یې بې اغېزه کړو. په دې ډول به موږ تر هغه وخته په زړورتیا دې ته سترګې په

لاري پاتې شوو چې د روسيې د امپراتورۍ پوځ په هر اړخيزه ډول چمتو شي او بيا وروسته په ګډه او په خورا اسانۍ د دې امکان پيدا کړو چې دښمن ته هغه څه ور وښيو چې ور يې دي.

کوتوزوف د دغو کرښو تر لوستنې وروسته ،يو سوړ اسويلی وويست او په ځير خو مهربانۍ يې د جګړې د شورا غړي ته وکتل.

اتريشی جنرال چې د کوتوزوف ياور ته کتل،ښکاريده ،دغه لوبې پای ته ورسوي او ډانګ پيپلو خبرو ته راشي، وويل:

- تاسو عاليجناب ،هغه د احتياط قاعده چې په ټولو حالاتو کې بايد خورا بد حالت ته ځان چمتو کړو هېره کړې نه ده.

کوتوزوف د هغه خبره پرېکړه:

-ښښنه غواړم جنراله !

همهاله يې سردار اندرې ته مخ ورواړاوه او ورته وې ويل:

-پوه شوئ د زړه سره ! موږ ته له لومړۍ کرښې نه ټول راسېدلي ګزارشونو ، ته له کزلوفسکی نه واخله.دغه د ګراف نوستيځ دوه ليکونه او دغه د ارځګير ځوګ فيرديناډا ليک ، دا ټول درواخله(او هغه ته يې څه نور کاغذونه هم ورکړل) په فرانسوي ژبه له هغو نه يو ښه، سپېڅلی ګزارش جوړ کړه او د هغه لنډيادښت سره چې موږ يې د اتريش دعملياتو د اطلاعاتو نه لرو ،يوځای او چې جوړ شو ،عاليجناب ته يې ورکړه.

سردار اندرې،داسې سر وښوراوه چې، نه يوازې د کوتوزوف په ويل شويو خبرو بلکې په هغه څه هم پوه شوی دی چې هغه ده ته، دهغو دويلو تکل لاره. ټول اسناد او کاغذونه راټول او دواړو قوماندانانو ته تر درناوي نه وروسته،کرار کرار پر قايلينې وخوځېد او له کوټې نه ووت.

که څه له هغه وخته چې سردار اندرې له روسیې نه وتلی و، خورا لږه موده وتلې وه، خو په دغه لنډ وخت کې هغه ډېر بدل شوی و. دهغه په بشره، په خوځېدا او تګ کې هغه پخوانۍ پېښې او ځانښودنې، ستومانې او تنبلي، یو هم نه ښکارېده. هغه، هغه چاته پاتې کېده چې په دې اړه فکر وکړي چې په نورو څه اغېز لري او دهغه کار سخت لېواله دي چې پرې اخته دي. دهغه په بشره کې پر ځان او دخپلې شاوخوا پر خلکود ډاډ نښې ځرګندې وې. موسکا او کاته یې ترپخوا هغه نه په زړه پورې او له خوښۍ ډک بربښېدل.

هغه چې په پولند کې، ځان کوتوزوف ته رسولی و، دهغه لخوا په خورا مهربانۍ منل شوی او وعده یې ورکړې وه چې هېڅکله به یې نه هېروي. کوتوزوف، اندرې دخپلو نورو یاورانو په پرتله چې په پولند کې پاتې شول، له ځانسره ویانا ته راوست او هغه ته یې خورا غوره چارې سپارلې وې. دهماغه ویانا له ښاره و، چې خپل پخواني ملګري، داندرې پلار ته یو لیک ولیکه:

ستاسو زوی دخپلې پوهې، ټینګار اود چارو په سرته رسولو کې د زغرد دریغ په درلودلو، داهیله راپیاوړې کوي چې هغه به یو خورا بې ساری افسر وي. زه ځان ډېر نیکمرغه ګڼم چې ترلاس لاندې مې یو داسې څوک کار کوي...

د کوتوزوف په قوماندانۍ، د انډیوالانو او په ټولې ټوګه د پوځ په منځ کې، لکه هماغه شان چې د پترزبورګ په ټولنه کې و، سردار اندرې په دوو خورا مخالفو نومونو پېژندل کېده.

یوه ډله چې شمېر یې لږ و، سردار اندرې یوه ځانګړی، ترځان او تر ټولو لوړګانه، دهغه خبرې یې اورېدې، دهغه ملاترېې کاوه، له هغه نه یې د لوړو بریو هیله لرله او لنډه دا چې دهغو خوښېده. بله ډله چې شمېر

يې ډېرو ، سردار اندرې يې نه خوښېده.هغه يې تريو تندی، سوړ او بدنيتی ګاڼه، خو د سردار اندرې کړه وړه له هغو سره داسې و چې هغوی له ده نه ډاربدل او درناوي يې کاوه.

سردار اندرې، چې د کوتوزوف له کوټې نه راووت، کاغذونه يې په لاس کې و ،هغه، دانتظار کوټې ته چې نوکرايوال ملګری کزلفسکې ،هلته د کړکې خواته کتاب په لاس ناست و ،ورننوتې شو.

کزلفسکې وپوښتل:

- ښه ! سرداره وايه څه خبرې دي؟

سپارښتنه شوې چې يو ياد ديښت وليکو او په هغه کې دنه پرمختګ دلايل او لاملونه څرګند شي.

دا نو څه لاملونه دي؟

سردار اندرې اوږې پورته واچولې.

کزلفسکې وپوښتل:

-له ماکه ،کوم خبر نه شته؟

-نه.

-که دهغه ماتې حقيقت لرلای، خبر به يې هرومرو رارسېدلای وای.

سردار اندرې ځواب ورکړ:

دا کار شونی دی، او د وتلو دروازې خواته وخوځېد.په همدې شېبه کې دروازه په خړس راخلاصه شوه او لوړ، خړرنګه کوټ په غاړه،تر سر تور دستمال تړلی او د ماري تريزې نښان په غاړه اتريشي جنرال چې ښکارېده نوی رارسېدلی، کوټې ته راننوت. سردار اندرې له تګه پاتې شو.نوی رارسېدلی جنرال چې شاوخواته يې کتل ،په پرله پسې او بې ځنډه غږېده، په ښکاره الماني لهجه يې په چټکۍ وويل:

- جنرال ! کوتوزوف؟

کزلفسکي په تلوار دهغه جنرال مخې ته چې نه یې پېژانده، ورغی، د د کوتوزوف، ددروازې خواته یې، دهغه مخه بنده کړه او وې ویل:

-جنرال بوخت دي، که مو نوم ووایاست خبر به ورکړم.

نااشنا جنرال له پاسه کزلفسکي ته چې منځنی ونه یې درلوده، له دې کبله په سپکاوي وکتل چې ،فکر یې کاوه، څنګه دا امکان لري چې دی څوک ونه پېژني.

کزلفسکي په کراره بیا وویل:

-جنرال بوخت دی.د جنرال تندی لاپسې تریو او راټولې شوې شونډې یې وربېږد بدې.دیادښت وړه کتابچه یې له جیبه راوویستله، یو څه یې هلته ولیکل او لیکل شوې پاڼه یې له کتابچې راپرې او افسر ته یې ورکړه، ترهغه وروسته په چټکو ګامونو دکړکۍ خواته لاړ، ځان یې په څوکۍ کې وارتبره او په کوټه کې یې ناستو کسانو ته داسې کتل ته به وایي چې غواړي په دې پوه شي چې ولې ټول ده ته ګوري.بیا یې سر راپورته او داسې یې غاړه راسمه کړه چې ګواکې غواړي څه ووایي، خو سمدلاسه یې دهغه چا په شان چې له خورا بې پروایۍ د کومې سندرې د ویلو هیله لري، یو عجیب غږ یې له ستوني راوویست، مګر ناڅاپه یې اواز چوپ شو.دکوتوزوف دروازه راخلاصه او کوتوزوف په کې رابنکاره شو.دستمال په سر تړلی جنرال دهغه چا په شان چې غواړي له کوم ګواښ نه ځان ژغوري، سر ښکته، پاڅېد، دډنګرو پښو په چټکو ګامو سره دکوتوزوف خواته ورغی، په مات او ربړېد بدونکي غږ یې چې په سختۍ یې له ستوني راوت، وویل:

- ستاسو تر مخې بدمرغه ماک ولاړ دی.

کوتوزف چې په وره کې ولاړ و، دڅو شېبو لپاره یې څېره لکه د تېږې په شان کلکه او ناخوځنده شوه.بیا یې دګونځو ځپه پر مخ راخوره ،خو تندی یې صاف شو، سر یې په خورا درناوي دهغه په وړاندې ټیټ، سترګې یې پټې او په چوپه خوله یې له خپل څنګه ماک ته دننوتلو لاره ورکړ او تر هغه ورسته یې ځان پسې دروازه ورپورې کړه.

دئولم،دښار په شاوخواکې د اتریشیانو دماتې او دهغو دټول پوځ د تسلیمۍ آوازې چې مخکې خورې شوې وې،دادې رښتیا وې.نیم ساعت لا تېرنه و چې بېلابېلو قطعاتو ته یاوران ولېږل شول،هغوی دا زېری له ځان سره وړ،هغه روسي پوځیان چې لاتراوسه جګړې ته نه دي تللي ،باید په خورا چټکۍ ددښمن مخې ته ورودانګي.

سردار اندرې دسترې قوماندانۍ له ګوته په شمار افسرانو نه و چې له هرڅه نه زیات یې پام دجګړې بهیر ته و.هغه دماک تر لیدو او دجګړې د پېښو تر اورېدو وروسته په دې پوه شو چې دوی نیمه جګړه بایلودې ده. هغه روسي پوځ ته په ورپېښ ګواښ پوه و او په خورا ښه بڼه یې دا تصور وکړ چې ددوی پوځ ته کوم برخلیک سترګه په لارې دی او دا یې هم تصور کړه چې په دې پوځ کې به دده خپل دریځ څه وي.داتریش دځانستایونکي پوځ د ماتې له تصوره او ددې خیال نه چې څنګه به یوه اونۍ وروسته،د سوروف دزمانې نه،دلومړي ځل لپاره دروسي او فرانسي پوځونو دجګړې، داسې جګړه چې دی به یې هم ګډونکوونکی وي،شاهد واوسي،په زړه کې یې دخوښۍ څپو ځپې وهلې،خو دبناپارت له پوځي نوښت نه چې دروسي پوځ دبې ساري زړورتیا نه یې کچه درنه وه،خورا ډارېده او د خپل پوځ دماتې د رسوایۍ تصور یې هم نه شو کولای.

سردار اندرې په همدې خیالانو، غم او اندېښنو کې ډوب ،خپلې

کوټې ته له دې امله مخه کړه چې د عادت له مخې پلار ته لیک ولیکي. په لاره کې د خپلې کوټې له ملګري نیسفیځکي او توکمار افسر ژیرکوف سره مخامخ شو او د تل په شان یې خبرې اترې، ټوکې ټکالې او خندا پیل کړه.

نیسفیځکي، د سردار اندرې رنګ الوتې څېرې، تبې وهلو سترګو او له ورایه ګبنې حالت په لیدو، وپوښتل:

-څه شوي چې داسې خواشینی یې؟

بالکونسکي، ځواب ورکړ:

-د خوښۍ کومه خبره نشته.

هغه وخت چې سردار اندرې په دهلیز کې له نیسفیځکي او ژیرکوف سره مخامخ شو، له بلې خوا نه د کوتوزوف په ستره قوماندانۍ کې د روسي پوځ لپاره د لوژستیکي اړتیاوو د پوره کولو اتریشي جنرال، شتراوخ، او په دربار کې د جګړې د شورا غړي جنرال چې پرون شپه رارسېدلی، د دوی خواته راروان و. د لارې ارتوالی متې دومره و. چې د دغو درې تنو له څنګه هغه جنرالان تېر شي، خو ژیرکوف، په لاس نیسفیځکي، ببرته پورې واهه او په درنې سا ویستلو یې وویل:

-راروان دي، راروان دي، مهرباني وکړئ لاره پرېږدئ.

د جنرالانو له څېرې نه داسې څرګندېده چې غوښتل یې د دغه درناوي له درانه پېټي ځان وژغوري، خو ناځاپه د توکمار ژیرکوف څېره هغې له ملنډو ډکه خوښۍ وغوړوله چې ګواکې د هغې د پټولو توان یې نه لاره. هغه مخکې لاړ او په الماني ژبه یې اتریشي جنرال ته وویل:

-جلالتماب! ویاړمن یم چې تاسو ته د زړه له کومې مبارکي وایم. تر درناوي وروسته لکه د هغو ماشومانو په څېر چې نڅا زده کوي،

خپلې پښې، بې خياله کله يو خوا او کله بله خوا ته په ګرځنده بڼه خوځولې.

په دربار کې د جګړې د شورا غړي جنرال، برندبرند هغه ته وکتل، خو دا چې د هغه احمقانه موسکايې د زړه له کومې احساس کړه، نه يې شو کولای يو شېبه هغه ته ځير ځير ونه ګوري، داسې هغه ته ځير شو چې ګواکې غوږ يې ورته نيولی دی:

جنرال تندی تريو کړ، مخ يې واړاوه او وړاندې لاړ، څو ګامه چې مخکې لاړ، په خواشداني يې وويل:

-او خدايه !څومره ساده دي.

نيسفيځکي، چې کړس کړس خندل، سردار اندرې يې غبرګ کې راټينګ کړ، خو د بالکونسکې له مخه الوتی رنګ ،لاپسې زيړ، په خورا قهر يې هغه له ځانه پورې واهه او مخ يې ژيرکوف ته ورواړاوه.د ماک له ديدن او د هغه د ماتې له اغېز نه پرېشانه او عصبي او هغه انديښنې چې روسي پوځ ته څه ګوابنونو ترمخې دي، ټول د قهر او غضب د پټ اور په څېر د ژيرکوف د ملنډو په وړاندې لمبې شوې.

لاندنی ژامه يې لږ وربېږد بده او په تېره ،خو درانه غږ يې وويل:

-ښاغليه ! که تاسو ددې لېواله ياستئ ټوکمار واوسئ، زه ددې حق نه لرم ،ستاسو مخنوی وکړم،خو غواړم تاسو ته په زغرده ووايم چې که يو ځل بيا مو زما په مخکې دغه شان ټوکې وکړې،بيا به زه تاسو ته وښيم چې ټوکې څه ته وايي.

نيسفيځکي او ژيرکوف،له دغې تندې چارې نه داسې په حيرت کې وو چې په چوپې خولې او وازو سترګويې بالکونسکې ته کتل.

ژيرکوف وويل:

-څه خبره شوې ده؟ما خو هغه ته يوازې مبارکي ورکړه.

بالکونسکي چیغه کړل:

-زه له تاسو سره ټوکې نه کوم، اجازه راکړئ، له تاسو هیله وکړم چې چوپ شئ.

هغه د نیسفیځکي مړوند راونیو او له ژیرکوف نه چې نه پوهېده څه ځواب ووایي، لرې شول.

نیسفیځکي د سردار اندرې د کرارولو لپاره وویل:

-څه شوي دي وروره؟ولې دې طبیعت داسې خرابه دی.

سردار اندرې له ډېره قهره او تلوسې ودرېد او وې ویل:

-څنګه څه شوي دي؟موږ باید ټول دا په خپل منځ کې په ډاګه کړو چې څوک یو ، یا هغه پوځیان یو چې د ټولواک او هېواد په چوپړ کې یو ، له خپل ګډه بری نه خوشالېږو او دخپلو پوځي ملګرو په ماتې زورېږو او خپه کېږو. یا هغه نوکران یو چې دخپل بادار په بري او نابري هېڅ کار نه لرو ، او ګواکې دا چې په فرانسوي ژبه خبرو خوړوالی او قوت وربښي په فرانسوي ژبه وویل:

-څلویښت زره سرتېري یې ټول وژلي دي.زموږ دمتحد ، اتریش پوځ ماته خوړلې ده او تاسې ټوکې ټکالې کوي.دغه کار ددغه شان یوه سپک ماشوم او بېعقله سړي لپاره چې تاسو ، له هغه سره ملګرتوب کوي، دبښنې وړ دی، خو نه ستاسو لپاره، هوکې نه ستاسو لپاره.خورا عجیبه ده...اندرې بیا په روسي ژبه خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

-یوازې تنکي زلمیان کولای شي دغه شان ټوکې وکړې، د (تنکي زلمیان)کلمه یې ځکه په فرانسوي لهجه وویله چې تصوریې کاوه ،ژیرکوف کېدای شي لا دده خبرې واوري....

هغه سترګه په لاره پاتې شو چې د سواره پوځ افسر ځواب وایي او کنه، خو ژیرکوف راستون شو او له هلیزه ووت.

۴

د پاولوګراد سپورو غونډ، له براوناو، نه دوه میله لرې ځای پر ځای شوی و او هغه سواره چې نیکولای رستوف په کې خدمت کاوه، د جرمني د زلیځنیک په کلي کې مېشت شوي وو. د کلي تر ټولو نه غوره کور د دغه غونډ د سپورو د قوماندان تورن دنیسوف په برخه شوی و. دی په ټول پوځ کې د واسکا دنیسوف، په نامه یادېده او. رستوف نومی افسر هم له هغه وخته چې په پولند کې ځان غونډ ته رسولی و، له ده سره په همدې کور کې اوسېده.

د اکتوبر په اتمه، په همهغه ورځ چې د جنرال ماک د ماتې خبر د پوځ په قوماندانۍ کې هرڅه لاندې باندې کړل او ټول تیارسۍ شول، خو د سواره پوځ په صحرایي قوماندانۍ کې د ورځنی ژوند بهیر د پخوا په شان کرار روان و. کله چې سهار دوخته رستوف پر خپل آس سپور د وښو ټولولو له دندې نه راستون شو، دنیسوف چې ټوله پرونۍ شپه یې په قمار تېره کړې وه، لا کور ته نه و راغلی. رستوف پوځي جامې په غاړه، د خپل کور تر چوترې پورې وړاندې راغی، خپل آس یې په یوې خوځېدا پورې واهه او خپله یوه پښه یې د ځوانانو په څېر په چټکۍ او نرمۍ له رکابه راخلاصه او لږه شېبه پر بل رکاب وځنډېده، داسې چې ګواکې کولای یې نه شو، زړه له خپله آسه وشلوی، خو په پای کې یې له هغه ګام او خپل پیره دار ته ورغږ کړ.

هغه، هغه سرتېري ته چې په تلوار یې دده د آس خواته ور وځغاستل،

په وروږګلوی، مینه ناکې او خوږې ژبې، په هغې ژبې چې ځوانان د خوښۍ په وخت کې په خپل منځ کې پرې غږېږي، وویل:

-آه، باندارینکه !ملګریه راشه ! لږ یې وګرځوه.

او کرائیني ځوان چې سر یې په خوښۍ ښوراوه، ځواب ورکړ:

-جلالتمابه ! وامې ورېدل.

-ګوره چې ښه یې وګرځوئ، پام پرې ساته.

بل سرتېري هم د هغه د آس خواته وروداننګل، خو باندارینکه لا دوخته د آس له غاړې غاړکۍ او له خولې نه قیزه لرې کړې وو. ټولو ته ثرګنده وه چې رستوف د کار په بدل کې د ودکا پیسې ورکولې او هغه ته منډې وهل یې بې ګټې نه پاتې کېدل.رستوف د خپل آس پر غاړه لاس تېر کړ، بیا یې د هغه څنې ونازولې ،د خپل کور په چوترې ودرېد او په خندا یې له ځانسره وویل:

- خورا ښه آس دی، خورا بې سارى !

خپله توره یې لږ ښکته پورته او د زینو خواته یې منډه کړه، د بوټونو د څوکو وسپنو یې شرنګ شرونګ کاوه.د کورجرمنختي، څښتن چې لنډې جامې یې اغوستې او کلیوالي خولې یې پر سر وه او په شاخې یې غوجله پاکوله، د رستوف په لیدو یې طبیعت وغوړېده، ومو سبد ،سترګه یې کېښکوده او بیا یې په الماني ژبې وویل:

- سهار په خیر !سهار په خیر !

داسې بربښېده چې کوربه د غه ځوان ته له هرکلي نه خوند اخلي.

رستوف په هماغه مینه ناک او له وروګلوۍ نه ډکې موسکا چې له شونډو نه یې نه ورکېده، وویل:

- ته بیا وخته په کار لګیا یئ !

او هغه خبرې چې په پرله پسې توګه د کور د الماني خته څښتن نه اوربدلې تکرار کړې:

-ژوندي دې وي اتريشان،ژوندي دې وي روسان او تل دې وي ټولواک الکساندر !

الماني چې له خندا نه وران و ،له غوجلې راووت،خولۍ يې له سره هسکه کړه ،بيا يې هغه تر سر تاو او چيغه يې کړه:

-ژوندي دې وي،د ټولې نړۍ خلک !

- رستوف،د الماني په څېر له سره خولۍ پورته کړه ،هغه يې ترسر تاو او په خندا يې چيغه کړه:

--ژوندي دې وي،د ټولې نړۍ خلک !

که څه هم نه د جرمن چې خپله غوجل يې پاکوله د خوشالۍ لپاره کومه پلمه لرله، او نه د رستوف لپاره چې د شنو او وښو د راټولو نه د خپلو ملګرو سره راستون شوی و ،خو سره له دې هم دواړو په خوښۍ ا و وروګلوۍ يو بل ته کتل، يو بل ته يې په خواخوږۍ سرونه وښورول او سره جلا شول.جرمن بېرته خپلې غوجلې او رستوف خپل کورته چې له دنيسوف سره يې په ګډه لاندې کړی و ،ستانه شول.

دنيسوف د رستوف له ياور ،لاروشکا ،نه چې په ټول غونډ کې يې په دکمارۍ کې نوم ګټلی و ،وپوښتل:

-ښاغلی چېرې دی؟

لاروشکا ځواب ورکړ:

-پرون ماښام چې وتلی،بيا نه دی راغلی،هرومرو يې جواري بايلودې ده. اوس، ددوی حساب راته څرګند شوی دی،که جواري وګټي،ژر راستانه کېږي ،چې بيا خپلې اپلتې او حانستاينې وکړي او که يې بايلي تر سهاره به راستانه نه شي ،داسې يې وګڼه چې بايلودې

يې ده او وير کورته راوړي.ښه ماته څه سپارښتنه؟وبښئ، قهوه درته راوړم؟

-ښه رايې وړه، رايې وړه، وګورو چې څه کېږي.

لاروشکا ،لس دقيقې وروسته، قهوه راوړه او وې ويل:

-را روان دي، اوس نو بدمرغي پيل کېږي.

رستوف له کړکۍ نه وکتل، وې ليدل چې دنيسوف، دکور پلو راروان دی.دنيسوف، وړځانی واودسرې ځېرې خاوندو ،تورې ځلېدونکې سترګې، تور بريت او تورې جږې څڼې يې لرلې.د کالو تڼې يې خلاصې، دزياتو ګونځو پطلون يې لږښويېدلی او خولۍ يې هم څټ ته ورلوېدلې وه.په خورا خواشداني او ښکته لوېدلي سر، دکور دمخې زينو ته نږدې کېده.

هغه په خورا خواشداني او قهر چيغه کړه:

-لاروشکا !راشه جامې رانه دو واخله !(دنيسوف،د (ر) دتوري پر ځای د(و) توری کاراوه.

لاورشکا ځواب ورکړ:

-ښه ده !دادی اوس يې درنه باسم ،نو دا ترخه ژبه څه په کار؟

دنيسوف، کوټې ته ننوت او وې ويل:

-آه !ته بيا پاڅېدلی يې؟

رستوف وويل:

-زه خورا دوخته پاڅېدلی يم، وښو پسې تللی وم، او د ماتليد ملګرې، نجلۍ مې هم وليده.

دنيسوف، په چيغه، چيغه وويل:

- او زه دسپي بچی، لاړم جواری ته، څه مې چې درلودل، ټول مې بايلودل، څه بدمرغي ده؟څه بدمرغي !همدا چې ته لاړ يې، نور نوبخت

هم کړه وکړه، ورکه وه يې، چای راوړئ !چای.

دنيسوف، خپله خبره داسې برنده کړه چې ګواکې، موسيږي، د هغه لنډه او ټينګ غاښونه له ورايه وبربښېدل. د دواړو لاسو په لنډه و ګوتو يې، خپلې تورې، ګڼې او جږې څڼې، لا پسې جږې کړې.بيا يې په دواړو لاسونو خپل تندی او بشره ومښل او وې ويل:

- هېڅ نه پوهېږم چې چا او څنګه ددې موږک کورته بوتلم (دوی په قطعه کې يو افسر د موږک په نامه ياداوه) کولي شي تصور يې وکړې، يو وارمې هم ترې ونه شوه ګټلای، آن يو وار هم.

دنيسوف، لګولای پيپ چې ده ته لاورشکا ورکړ په لاس کې و ، هغه يې په ګوتو کې يې کېښکود ، خوله ډېره قهره يې پرځمکې وواهه، اور هرې خواته وشيندل شو او ده چيغه کړې:

- هغه په هر ډول ګټله... پر شيندل شوی اور يې پښه ور کېښوده، پيپ يې مات کړ. اخواته يې وارتېره، بيا چوپ شو او ناڅاپه يې تورو ځلېدونکو سترګو، رستوف ته وکتل او وې ويل:

- کاشکې کومه يوه ښځه پيدا شوې وای، کنه پرته له دې چې شراب وڅکو بل هېڅ کوم کار نه شته. يا کاشکې اوس دا جګړه پيل شوې وای. په دې شېبه کې هغه د دروازې له شا نه ددرنو بوټو لرونکو ګامونو د درېدا او له درناوي نه ډک توخي، غږ واورېد ، د غږ داورېدو سره يې چيغه کړل:

- آها ! دا څوک دی؟

لاورشکا ، ځواب ورکړ:

- د سرکار ډلګی مشر

ددې خبرې په اورېدو ، ددنيسوف تندی لا پسې تريو او وې ويل:

- بد کار و شو.

دخپلو پیسو وړه دجیب کڅوړه یې چې د سرو زرو څو سکې په کې پرتې وې، پر میز واچوله او وې ویل:

-راشه، رستوف جانه !وګوره ! وې شمېره چې څومره پاتې دي او بیا یې د سرو بړ دي لاندې کېږده.هغه دا خبره وکړه او له کوټې نه ووت.

رستوف پیسې را واخیستې او په دوه برخو ،زړو او نویو یې وویشلې. یو پر بل یې کېښودې او وې شمېرلې.

د دنیسوف غږ له بلې کوټې نه اورېدل کېده چې ویل یې:

-آ ! تلیاتینه !څنګه یاست؟پرون شپه یې سره تالان کړم.

یو بل نری غږ پورته او وې وویل:

-چېرې؟د ببکوف کره؟د موږک کره؟پوهېدم.

دهغه پسې جوخت، د سواره پوځ وړوکی ځوان برېدګی، تلیاتین، کوټې ته راننوت.

رستوف د دنیسوف د پیسو جیبی کڅوړه تر سر و بړ دي لاندې نیسته او ده ته اوږدشوی په خولو لوند لاس یې کېښکود.دا چاته څرګنده نه وه چې، تلیاتین ولې جبهې ته ترتګ نه مخې،له ګارد نه،غونډ ته رابدل شوی و.کړه وړه یې خورا ښه و ،مګر دچا نه خوښېده، په تېره بیا رستوف،نه شو کولای له دغه افسره ،پرخپلې بې دلیلې کرکې لاسبری شي او خپله کرکه پټه کړي.

له رستوفه یې وپوښتل:

-ښه، ځوانه سوره !زما له ګراچېکي نه خوښ یئ؟(ګراچېک دهغې اسپې نوم و ،چې تلیاتین په هغه خرڅه کړې وه).

دغه برېدګي به ،هېڅکله دهغه چا سترګو نه کتل چې دی به ورسره غږېده او سترګې به یې تل له یو څه نه بل څه ته اوښتې.

-ما ولیدې ،تاسو نن راغلئ...

رستوف ځواب ورکړ:

-ښه دی !ښه آس دی.(که څه هم دغه آس چې رستوف په اوه سوه روبله اخیستی و ،دخپلې بیې په نیمایي نه ارزېده)خو زیاته یې کړه:

- خو دهغه چپه مخنۍ پښه لږ ګوډه ،ګوډه کېږي.

-دهغه سم چاودې شوی دی،زه به یې در وښیم یو میخ چې په کې ووهې، جوړېږي.رستوف وویل:

-مننه !مهرباني وکړئ،که راوې ښیئ،ډېره به ښه وي.

-ښه ده،در ښیېمې،دا کوم راز نه دی،دعا به راته کوئ.

رستوف چې غوښتل ځان دهغه له جنجال او ډېرو خبرو نه وژغوری، وویل:

-نو زه لاړم چې ورته ووایم،آس سره راولي.او دسپارښتنې لپاره له کوټې نه ووت.

په لاره کې،دبرېدګي د دروازې تر مخې،دنیسوف، پیپ په شونډو ، پلترۍ وهلې وې او برېدګی هغه ته څه نوې خبرې لرلې. دنیسوف، درستوف په لیدو ،تندی تریو او سترګې ګونځې کړې، دځټ له خوا یې په غټه ګوته هغې کوټې ته چې تلیاتین په کې ناست و ،اشاره وکړه او بې له هغه چې د برېدګي خیال وساتي،وویل:

-آخ ! چې دغه ځوانیکي مې نه خوښېږي.

رستوف هم داسې اوږې پورته واچولې،چې ګواکې رښتیا وایي:

-زما هم همداسې،مګر څه کولای شو ؟خو وروسته له هغه یې چې سپارښتنه وکړه ،بېرته تلیاتین ته ورغی.

-تلیاتین،هماغسې شان چې څوشېبې مخکې،رستوف لیدلی و ،پلترۍ وهلې، همالته ناست و او خپل دواړه سپین لاسونه یې سره مښل.

رستوف، کوټې ته د راننوتلو په درشل کې له ځانسره داسې بنګېده:

-دائیني ښځې هم څومره کرکجنې دي.

تلیاتین له ځایه پاڅېد او په خورا بې پروایې شا او خوا وکتل او وویل:

-سپارښتنه مو وکړه چې آس راولي؟

-هو کې، وې ویل.

-ښه ! راځئ چې ځو، زه یوازې ددې لپاره راغلم چې له دنیسوف، نه د پروني سپارښتنې په اړه وپوښتم، دنیسوفه !تاسو ته یې سپارښتنه اورولې ده؟

-نه لا تر اوسه نه، ته چېرې ځئ؟

ځم، دغه زلمي ته ورزده کړم چې آس څنګه نالېږئ.

-د کور د مخې چوترې او له هغه ځایه غوجلې ته لاړل، برېد ګې، رستوف ته د آس د نالولو چل وروښود او بېرته کوټې ته راستون شو. کله چې رستوف، بېرته کوټې ته راستون شو، پر مېز یو بوتل ودکا او یو څه کالبسه (وچه شوې غوښه) ایښې وو. دنیسوف، د مېز شا ته ناست او په ښکه یې، شغ شغ پر کاغذ څه لیکل.

هغه په تریو تندي، د رستوف مخ ته وکتل او وې ویل:

-هغې ته یې لیکم.

خپلې څنګلې یې پر مېز کېښودې، له دې چې وخت یې پیدا کړی دزړه له کومې او په خوږه ژبه څه ولیکي، خورا خوشاله و، هغه د خپل لیک، د لیکنې څو ټکې رستوف ته یاد کړل.

-ګوره اندیواله !تر هغه چې مین شوي نه یو ،وېده یو. د ادیرې خاورې ایرې یو ،...خو کله چې مین شو...آسماني روح په موږ کې ننوزي،سا رابښي، د ازل د سپیدو په څېر سپېڅلي کېږو... او پر لاروشکایې ،چې په بې ادب توګه هغه ته نېږدې شوی و ،چیغه کړه:

-دا لا پسې څوک شو؟ بلا پسې یې ولېږئ...

-څوک دی؟برېدګی دی، پیسو پسې راغلی،تاسو خپله راغوښتی و.

دنیسوف،وروځې برندې کړې، چوپ شو او له ځانسره وبنګېد:«بد کار وشو !» او له رستوف نه یې وپوښتل:

- دجیب په کڅوړه کې څومره پاتې شوې؟

-اوه(۷) نوې سکې او درې زړې سکې!

-نه،نه !خورا بد کار وشو ! او پر لاورشکایې چیغه کړه:

-آخ بد کار وشو !نوڅه ؟ ته ولې داسې ولاړیې لکه بت؟پیره دار پسې یې ولېږه ،چې دلته یې راولئ.

-رستوف،چې تک سور اوښتی و، په ګبنۍ وویل:

- دنیسوف ! هیله کوم،مهرباني وکړې چې څومره مو په کار وي،هغه واخلۍ،زه پیسې لرمه.

دنیسوف وغړمبېد:

-زما نه خوښېږي چې له پېژندونه ،پیسې پور کړم،نه !نه،هېڅ مې نه خوښېږي.

رستوف بیا تکرار کړه:

-که ته له مانه پیسې وانخلې،مابه خوابدی کړې،پیسې زما دي او زه حق لرم هغه درکړم.

-نه، ما وویل، نه !
او د کټ خوا ته نېږدې شو. چې د پیسو کڅوړه را واخلي.
-رستوفه د پیسو کڅوړه دې چېرې، ایښې ده؟
- ترسر و بړ دی لاندې.
-دلته خو نشته. د نیسوف، دواړه سرو بړ دې لاندې باندې کړل، خو د کڅوړې نښه هم نه وه.
-دا څه شوه؟
رستوف وویل:
- صبر وکړه، وې ګورم، دې خوا ته دې نه یې اچولې.
هغه سرو بړ دي، یو یو لاندې باندې کړل، و یې څنډل، څادر یې را واخیست هغه یې هم وڅانډه، خو بیا هم د کڅوړې نښه نه وه.
رستوف وویل:
- چې هېر کړې مې نه وي؟ نه ! دا سې نه ده، زما ښه په یاد دی چې د کېښودو په وخت کې مې فکر وکړ چې ته به لکه خزانه هغه د سر لاندې ساتې. کڅوړه مې هم دلته کېښوده. له لاورشکانه یې وپوښتل:
-کڅوړه څه شوه؟
-زه خو هېڅ کوټې ته راغلی نه یم، هرچېرې مو چې ایښې هلته به مو ایښې وي.
-خو نه شته، کنه؟
تاسو ټول همدا سې یئ، هرچېرې چې رسېږئ، خپل شیان هماغلته ارتېږئ، جیبونه مو وګورئ.
رستوف وویل:
- نه، نه ! دا شونې نه ده، که د ایښېدو په وخت کې مې د خزانې په اړه فکر نه وای کړای، بیا په یوه خبره وای، مګر نه، زما ښه په یاد

دی، همدلته مې کېښوده.

لاروشکا، تول کټ لاندې باندې کړ، دمېز سر يې وکوت او ترهغه لاندې ننوت، توله کوټه يې ګډه وډه کړه او دکوټې په منځ کې ودرېد. دنيسوف، هغه ښه ځاره، خوښ يې نه ويل.لاورشکا لاسونه پرانستل او په حيرت او خورا کمداني يې رستوف ته وويل:

- رستوفه !دما شومانو کارونه به نه کوئ.

رستوف، ځان خوا ته د دنيسوف په ځير کتل احساس کړل، سترګې يې پورته او سمدلاسه يې بېرته ښکته واچولې.دهغه دټول ځان وينه، د سر او سترګو خواته را وکوچېدله او هغه نه شو کولای سمه ساه وباسي.

لاروشکا وويل:

-پرته له تاسو او برېدګي نه بل څوک په کوټه کې نه و، کڅوړه بايد په همدې کوټه کې وي.

دنيسوف،ناڅاپه تک سور شو او په يو ګوا ښمنې خوځېدا يې ،دخپل چوپړ خواته ورو دانګل او چيغه يې کړل:

- اې شيطاني نانځکې !دوکماره !ژر ژر خوځېږه، هغه بايد پيدا کړې، کنه تر وهلو لاندې به دې سا وباسم، هم دتا او هم دنورو.

رستوف، هڅه کوله دنيسوف ته ونه ګوري، هغه دخپل جمپر دتڼيو په تړلو پيل وکړ، توره يې تر ملا وتړله او خولۍ يې پر سر کړه.

دنيسوف،د لاروشکا اوږې په سختۍ کېښکودلې، په ديوال يې وهلې او چيغې يې پورته وې:

-تاته وايم کڅوړه بايد سمدلاسه پيدا شي.

رستوف، چې سترګې ښکته اچولې وې اود دروازې خواته روان و، وې ويل:

- دنیسوفه !پرېږده هغه،زه پوهېږم چې کښوړه چا اخیستې ده.

دنیسوف،خپل چوپړ پرېښود او تر یوې شېبې چوپتیا وروسته ګواکې د رستوف په اشاره پوه شو ،دهغه لاس یې راونیو او داسې چیغه یې وکړه چې دهغه مراندې لکه ریښکۍ داسې دهغه په ستونې او غاړې راوپړسېدې،هغه وویل:

-اپلتې مه غږوه !لیونی شوی یې که څنګه؟زه تا ته اجازه نه درکوم،کښوړه همدلته ده،ددې سپک نه به پوستکی وباسم،ګورې به چې پیدا شي.

رستوف،په رېږدېدونکې آواز تکرار کړه:

-زه پوهېږم دا دچا کار دی او ددراوازې خواته لاړ.

دنیسوف،دهغه مخې ته ودرېد ، دهغه دوتلو لاره یې بنده کړه او وې ویل:

-زه وایم چې دا کار به نه کوې او که هغه وکړې...

خو رستوف خپل لاس په داسې قهر د دنیسوف،له لاسه را وویست چې تا به ویل دهغه نه پخلاکېدونکی دښمن دی،هغه په برند او مخامخ توګه هغه ته وکتل او په رېږدېدلي آواز یې وویل:

-ته پوهېږئ چې څه وایي او کنه؟پرته له مانه بل هېڅوک په کوټې کې نه و ،نو که دا دهغه کار نه وی،نو...

خو هغه ونه شو کولای خپله خبره تر پایه ووایي او په تلوار له کوټې نه ووت.

-بلا دې در پسې وي،هم تا او دنورو ټولو پسې.

دا هغه وروستې خبرې وې چې رستوف واورېدې.

هغه مخامخ د تلیاتین کورته لاړ او دتلیاتین چوپړ وویل:

ارباب،په کور کې نه شته،ستړې قوماندانۍ ته تللی دی او

د نفر خدمت د اندېښمنې څېرې په لیدو یې زیاته کړه:
-څه پېښه شوې ده؟
-نه، څه نه شته.
-نفر خدمت وویل:
-همدا اوس ستاسو راتګ نه شېبه مخکې لاړل.
ستره قوماندانۍ، درې ورسته لرې د زالڅېنیک، په ښار کې پرته وه. رستوف، بې له هغه چې کورته لاړ شي، خپل آس یې واخیست او مخامخ قوماندانۍ ته لاړ.هغه کلی چې قوماندانۍ هلته پرته وه، یو مېلمستون درلود ،د دغه مېلمستون مېلمانه افسران وو.رستوف چې کله مېلمستون ته راورسېد ،د تلیاتین آس یې د مېلمستون ترمخې ولید.
د مېلمستون په دویمه کوټه کې دیوه میز شاته برېدګی ناست وا و مخې ته یې پر میز، ساسیکې(د ساندویچ په شان غوښه)او یو بوتل شراب ایښي وو.
هغه برېدګی د رستوف په لیدو، وموسېد، وروځې یې پورته واچولې او وې ویل:
- ته بیا راورسېدې، ځوانه !
رستوف، ځواب ورکړ:
-هو کې !دده له خبرو نه داسې برېښېده چې آن ددغې یوې کلمې د ویلو لپاره یې هم پر ځان خورا زور راوستی دی،لاړ او دهغه دګاونډ میز شا ته کېناست.
دواړه چوپ وو.له دوی نه پرته په کوټه کې دوه جرمن او یو روس افسر هم ناست وو ،ټول چوپ وو او په دې چوپتیا کې ،پرقابونو دچړو دلګېدلو ترکهار او دبرېدمن دخولې شرپهار اورېدل کېدل.تلیاتین،

چې کله ډوډوۍ وخوړه، یوه دوه جیبېزه کڅوړه یې له جیبه راوویسته او په خپلو نازکو، سپینو او څوکپنډو ګوتو یې دهغه غوټه خلاصه کړه او له هغې یې یوه دسرو زرو سکه راوویسته، هوتلي ته یې ورکړه او وې ویل:

- هیله کوم لږ ژر کوئ.

دزرو سکه، نوې وه. رستوف پاڅېد او تلیاتین ته ورنېږدې شو، په داسې یو ټیټ آواز یې چې متې اوربدل کېده، هغه ته وویل:

- اجازه راکړئ چې دجیب کڅوړه دې وګورم.

هغه، ناڅاپه تک ژېړ شو، هوکې !هوکې خورا ښکلې کڅوړه ده او زیاته یې کړه:

-وې ګوره ځوانه !

رستوف، کڅوړه واخیسته، کڅوړې، دهغې په منځ کې پیسو ته او بیا تلیاتین ته ځیرشو. تلیاتین، دخپل عادت له مخې شاوخواته وکتل او ناڅاپه پر هغه دخوښۍ څپه راخوره شوه او وې ویل:

-که ویانا ته لاړ شو، هلته به ټولې خرڅې کړم، خو اوس به دلته په دې خوار او بد مرغه ښارګوټي کې په پیسو، څه وکړم؟ او زیاته یې کړه:

-ښه ځوانه !اوس خو دې وکوت، راېې کړه، چې زه ځم.

رستوف چوپ پاتې شو، خو تلیاتین دوام ورکړ:

-تاسو څه کوئ؟تاسو هم غواړئ سهارنۍ وخورئ، دلته ډوډۍ بده نه ده، سړی ښه پرې مړېږي، راکه !کڅوړه راکړه.

لاس یې وروغځاوه او کڅوړه یې په منګولو کې راټینګه کړه. رستوف هغه پرېښوده. تلیاتین هغه واخیسته او دپطلانه په جیب کې یې ننیسته. په خورا نه پام یې وروځې پورته لاړې او خولې یې داسې لږه وازه شوه چې تابه وې چې وایي:

-هو کې !هو کې !کڅوړه مې په جیب کې ږدم، په خورا ساد ګۍ او چا پورې اړه هم نه لري.بیا یې سوړ اسویلی وویست او د برندو پاس خواته تللیو وروځولاندې یې رستوف ته وکتل او وې ویل:

- ښه ! وایه څه خبره ده او څه شوي دي ځوانه؟

د تالندې په شان شغلې د تلیاتین له سترګو نه د رستوف او د رستوف سترګو نه د تلیاتین سترګو ته وځلېدې، په نیمه شېبه کې د ده نه هغه او له هغه ده ته ،ځو ځله دا ځلېدل تکرار شول.

رستوف، د تلیاتین مړوند راونیو او په کراره یې ورته وویل:

-دې خواته راځه !

رستوف هغه په زور د کړکۍ خواته راوست او په کراره یې د هغه په غوږ کې وویل:

-دا د نیسوف پیسې دي او تا هغه اخیستې دي.

تلیاتین ځواب ورکړ:

-څه ،څه ؟څنګه ته کولای شي؟څه؟

خو د هغه د غه غند نیزې خبرې، د اسې شکایت او ناهیلې ته ورته وې چې د ښښـنې غوښتنې، نښـې پـه کـې څرګنـدې وې.همـدا چـې رستوف، د هغه پـه اواز کې، د زاریو سند ریزغږ احساس کړ، د شک او ګمان یو ټینګ دیوال یې په ګوګل کې راونړېد.د خوښۍ او همهالـه دده پـه وړانـدې پردغـه ولاړ بدمرغـه یې د رحـم احسـاس پـه زړه کـې را وتوخونبد ،خو پیل شوی کاریې باید پای ته رسولی وای.

تلیاتین، خپله خولۍ واخیسته او د وړې او تشې کوټې خواته په تګ تګ او بنده، بنده ژبه وویل:

-خدای پوهېږي خلک د لته څه فکر کوي، د رڅه چې هلته یې سپینه کړو.

رستوف وویل:

زه د خپلې خبرې په رښتینتوب ډاډه یم او هغه کولای شم ثابته کړم.

-ما...

د تلیاتین دډارځپلې او رنګ الوتې بشرې تول غړي په رېږدېدو شول، سترګې یې دا خوا هغه خوا رغړولې، چېرته ښکته به یې کتل، خو د رستوف ترسترګو ورپورته کېدای نه شوې، ناڅاپه د هغه د ژړا غږ واورېدل شو، پیسې یې پر میز وارتبړولې او په زاریو یې وویل:

-ګرافه !د یو ځوان ژوند مه بربادوئ، وا خلئ دا بدمرغه سپېرې پیسې درواخلئ...ما مه رسوا کوئ..زما پر زړه مور او بوډا پلار لږ ورحمېږئ.

رستوف، چې هڅه کوله د تلیاتین سترګو ته ونه ګوري، پیسې یې واخیستې ،بې له هغه چې څه وواییي، د دراوازې پلو ته لاړ.د دروازې په خوله کې ودرېد ،مخ یې راواړاوه او په ژړغوني اواز یې وویل:

-پاکه خدایه !زه نه پوهېږم تا څنګه کولای شول دا کار وکړې؟

تلیاتین، هغه ته ورمنډې کړې او وې ویل:

-ګرافه !

رستوف ځان ترې شاته کړ او وې ویل:

-ماته به لاس نه راوړې، که دې پیسو ته اړتیا لرې درو ایخله.

د پیسو کڅوړه یې، وروارتبړله او خپله له مېلمستونه ووت.

۵

د هماغې ورځې په ماښام، د دنیسوف، په کوټه کې د سواره پوځ د افسرانو ترمنځ سختې تودې خبرې اترې روانې وې.

د ستري قوماندانۍ د یوه ټولي قوماندان چې جګه ونه، ماش برنج ځنې، خورا ببر بریتونه، قوي شډل غړي او ګونځې ګونځې بشره یې لرله او رنګ یې له ډېره قهره تک سور شوی و، وویل:

-رستوفه !ته باید د غنډ له قوماندان نه بښنه وغواړې.

دا افسر تورن، کریستین، نومېده او دوه ځله یې له دې کبله خپلې رتبې له لاسه ورکړې وې چې د خپل حیثیت نه یې په کلکه دفاع کړې وه او دواړه واري یې د ښه زیار او کار له برکته بېرته خپلې رتبې ګټلې وې.

رستوف چیغه کړل:

-زه هېڅ‌چا ته دا اجازه نه ورکوم چې ماته دروغجن ووایي. هغه ماته وویل چې زه درواغ وایم، خو ما هغه ته وویل، چې هغه خپله دروغ وایي او دا زما دزړه او وروستې خبره ده. هغه کولای شي ما هر ورځ پیرې ته وباسي، یا مې حبس کړي، خو هېڅوک ما دې ته اړولی نه شي چې له چانه بښنه وغواړم، که هغه د غونډ قوماندان دی وې دی، د دې تور له امله زه هغه دوئل ته رابولم.

د قوماندانۍ افسر خبرو ته ورننوت، خپل ببر، اوږده او پنډ بریتونه یې صاف کړل او په شډل اواز یې وویل:

-پلار کـه !صـبر وکړئ، غـوږ شـئ، وګورئ څـه وایم، تاسـو د نـورو افسرانو ترمخې دغونډ قوماندان ته وایئ چې دهغه یوه افسر غلا کړې ده...

-دا زماګناه نه ده چې داخبرې دنورو افسـرانو ترمخې شوې دي، که څه هم دا به ښه وه چې دا دهغو ترمخې نه وای شوې، خو دیپلومـات نه یم، زه دسورو افسـرانو دکتـار خواتـه راغلم، تصور مې کـاوه چې دلتـه دغـه شـان نزاکتونـه پـه کـار نـه دي، اوس هغـه راتـه وایـي چې تـه دروغ وایي...باید هغه ددې تور بد راکړې...

-داټولې خبرې په ځای دي، هېڅوک نه وایي چې تـه کـوم ډارن افسـر یې، خو خبره په دې کې ده، هو تـه له دنیسوف نه وپوښته چې دا چا کلـه لیدلې چې یو پیردار دې، د غونډ قوماندان ته د دوئل بلنه ورکړي؟

دنیسوف، چې خپل بریت ژویـل او پـه تریـو تنـدي یـې دغـو خبـرو تـه غوږ نیولی و، ښکارېده چې نه غواړي دغو خبرو کې ورګډ شی، دا افسـر پوښتنې ته یې هم د سر په ښورولو، دنه ځواب ورکړ.

دقوماندانۍ افسردوام ورکړ:

-تاسو دافسرانو ترمخې د غونډ له قوماندان سره، ددغې رسـوایۍ په اړه خبرې کوي، نو بګدانیچ(دقوماندان نوم بګدانیچ و)دې ته اړیږي چې تا په خپل ځای کېنوي.

-هغه په خپل ځای کېننولم، هغه راته وویل، چې دروغ وایي.

- ښه ! نو، تاهغـه تـه څه اپلتې ویلي، بایدلـه هغـه دې ښښـنه غوښـتې وای.

رستوف، چیغه کړل:

-اخر دڅه لپاره، ښښنه؟دښښنې غوښتل ناشوني دي.

دقوماندانۍ افسرپه زغرده او ټینګه وویل:

-له تاسو نه مې داهيله نه لرله، تاسو چمتو نه یاست له هغه نه بښنه وغواړئ، حال دا چې نه يوازې د هغه بلکې د ټول غونډ او زموږ د ټولو په وړاندې ګنهګارېږي.ښه به داوي چې لږ فکر دې کړی وای، له خپلو دوستانو سره دې مشوره کړې وای چې په کراره، بې شرو شوره دا جړه غوټه خلاصه شوې وای.خو ته برعکس، داسې بې خياله د ټولو افسرانو په مخکې، هرڅه په ډاګه کوې، اوس نو د غونډ قوماندان څه کولای شي؟باید ګنهګار افسر محکمې ته ولېږي؟ د يوه بدذاته په خاطر ټول غونډ بدنامه کړي؟ څنګه ! ستاسو له نظره باید همداسې شي؟خو موږ داسې فکر نه کوو ، په بګدانیچ، دې افرین وي چې هغه وویل چې ته دروغ وايي.که څه هم دا د خوښۍ خبره نه ده، خوڅه وکړو پلاره ! ستا خپله ګناه ده. او اوس چې، غواړې، روغه سره وکړئ، بیاته د خپلې ځانستاینې له کبره بښنه نه شي غوښتی او د ټولو خبرو دویل تکل لري.تاته دا ګرانه ده چې له يوه مېړني او سپېڅلی افسر نه بښنه وغواړي. بګدانیچ، يو مشر، زړوړه ګروال دی او تاته د غونډ نوم او ویاړ هېڅ د رنښت نه لري؟

دقوماندانۍ دافسر غږ چې په رېږدېدو کېده ،وویل:

-ته په دې غونډ کې يو دوه ورځې يې که نه يې، نن دلته، سبا به خدای پوهېږي چېرې ځي او د کوم چا یاور به يې، ته خو يې بیا څه پروا لري چې بیا به خلک څه وايي ((د پاولګراد سکې د افسرانو به منځ کې غل پیدا شوی دی)).خو موږ ته دا خبره خورا ګرانه ده، هو کې !دنیسوفه !موږته خورا ګرانه ده.

دنیسوف، چوپه خوله و او هېڅ يې نه ویل، خو د هغه تورې ځلېدونکې سترګې، رستوف ته ور اوښتې.

د قوماندانۍ افسر زياته کړه:

-تاسو ته خپل غرور ګران دی، زړه مو نه غواړي ښښنه وغواړئ، خو موږ زاړه افسران په همدې غونډ کې لوی شوي یو او که دخدای خوښه وي په همدې غونډ کې به مرو، نوله همدې کبله دې چې دغونډ غرور او ویاړ موږ ته خورا ګران دی او بګډانیچ په دې خبره ښه پوهېږئ.آه !یوازې خدای پوهېږئ چې زموږ نوم او آبرو زموږ یوازداني پانګه ده...

دنیسوف، پاڅېد او په خورا توده ژبه یې وویل:

-رستوفه !خو رښتیا وایي، ته څه پې کې وایئ؟

درستوف مخ به کله سور او کله سپین شو، کله به یې دې او کله به یې هاخوا کتل او وې ویل:

-نه ښاغلو !نه !...تاسو داسې فکر مه کوئ چې زه د بر پوهېږم... تاسو باید زما په اړه داسې فکر ونه کړئ..زه..زما لپاره...دغونډ ویاړ او غرور خورا ګران دی،...څه فکر کوئ..زه له خپل غونډ سره مینه نه په خبرو بلکې په کړو کې په ډاګه کوم...ښه تېر به شو...تاسو په حق یاستئ،زه ګنهګاره یم.سترګې یې له اوښکو ډکې شوې وې:

-ګنهګاره یم، ډېر ګنهګاره یم، نور نو څه غواړئ؟

دقوماندانۍ افسر راستون شو، په درنې او سوروري منګولې یې پر اوږې وواهه او چیغه یې کړه:

-افرین، ګرافه !

دنیسوف چیغه کړه:

-ما خو تل تاسو ته ویل چې خورا ښه هلک دی.

دقوماندانۍ افسر بیا وویل:

-دا خورا ښه شو، ګرافه !...اوس به جلالتماب راشي او دی به ښښنه ترې وغواړي، کنه ګرانه؟

رستوف په زارۍ زارۍ، وویل:

-ښاغلو هر کار چې راباندې کوي، کوم یې، خو په دې اړه واله که څوک یوه خبره رانه واوري...خدای شاهد دی نه شم کولای. هر کار چې کوي، کوي یې، خو څنګه به دیوه ماشوم په شان له چانه ښښنه غواړم.

دنیسوف، له خندا شین شو.

کېرستن وویل:

-دا به تاته تاوان وکړي، باګدانیچ لکه اوښ داسې کرکه په زړه کې ساتي، دا سر زوري تاته خورا لوی تاوان لري.

-په واله که سر زوري وي، دا یو احساس دی چې زه یې تاسو ته ویلي نه شم، نو نه شم کولای...

د قوماندانۍ افسر وویل:

-ښه ! خوښه دې.او له دنیسوفه یې وپوښتل:

-هغه بل خبیث څه شو ؟

دنیسوف، وویل:

-ځان یې په ناروغۍ وهلی، داسې سپارښتنه شوې چې سر له سبانه دهغه نوم له حاضرۍ نه هم ویستل شي.

برېدګي وویل:

-دې هلک نه باید په رښتیا رتبه واخیستل شي.کنه بل ډول نه کېږي.

دنیسوف، په خندني غږ وویل:

-ناروغ ،نارغ، خو هڅه دې وکړي چې زما مخې ته رانه شي، کنه وژنم یې.

په دې وخت کې ژیرکوف کوټې ته راننوت.

ټولو افسرانو.هغه ته مخ ورواړوو:

-ته دلته له کومې راپیدا شوې؟

-ښاغلو د سفربرۍ امر ورکړ شوی دی، ماک او د هغه تر واک لاندې ټول پوځونه تسلیم شوي دي.
-اپلتې مه غږېږه !ته باور لرې؟
-ما په خپلو سترګو ولید.
-تا !په خپلو سترګو ماک ولید ؟روغ جوړ !
-د سفر برۍ امر، دعملیاتو پیل، په دې ویاړ باید هغه ته یو بوتل شراب ورکړ شي.ته دلته څنګه او د څه لپاره راغلې؟
-بیائې غونډ ته ولېږلم، دهمدې بد مرغه ماک په خاطر !یوه اتریشي جنرال له مانه شکایت کړی دی، هغه ته مې د ماک د راتګ مبارکي ورکړه...په تا څه شوي دي رستوفه؟دا سې ښکاري لکه چې په رښتیا له حمامه راوتلی یې؟
-دلته دا دوه ورځې دا سې ډنډورې غږېږي چې والله که مور خپل زوی پیدا کړي.
د غونډ د قوماندان یاور رانښوت او دژیرکوف.دخبر رښتیاوالی یې بیا ومانه. سبا ته د سفر برۍ امر ورکړشوی دی.
ښاغلو !بالاخره، زموږ لپاره جګړه پیل شوه.
-شکر د خدای دی چې دا جګړه پیل شوه، کنه دلته به خوسا شوي وو.

۶

کوتوزوف،دویانا لورتـه ،دشاته کېدو پـه لړکې،پـه براوناوا کـې د (این)،پر سیند ټول پلونه او دغه راز په (لینځې)کې د (تراون) د سیند له پلونونه تر اوښتو وروسته،هغه پلونه رنګ او وران کړل. د اکتوبر په درویشتمه،روسي پوځونه د(انس)له سیند نه هم واوښتل.د وسایلو د ارابـــو ،دپلیـــو دډلو ،دتوپونو دکتــــارونو اود روســـي پوځونـــو دمهماتو ،خوځېـدا د ورځـې پـه اوږدو کـې د انـس دښـار د پلـه دواړو خواوو ته دوام لاره.

دمني (خزان) یوه توده خو باراني ورځ وه،دروسي پوځونو دتوپونو اور،دیوې جګې غونډې لـه سره،پل تـر خپـل چتـر لاندې ساته.پـه هغـه سیمه کې هرڅه چې ددغې غونډۍ په لمنه کې تر لرې لرې پراته وو ،کله به د لیوني اوربښت دتال په زنګېدا کې ورک او کله به بیا ناڅاپه ببرته راښکاره او هرڅه به تر لرو لرو دلمر تر ځلېدونکو شغلو لاندې لـه ورایـه لکــه پــه غــوړوکې دغــوړو شویوشـیانو پــه شـان ځلېـدل.دکـوچنی ښارسپینو کورونو دسرو بامونه کورونه ،دهغه کلیسا اوپه سیند ولاړه هغه پـل بـه دې لیـده چې لـه دواړوخواو ګڼو روسـي پوځونودې لپـاره پرې یرغل روان کړی وچې ترې واوړي.د دانیوب دسیند پـه غـبـړه کـې ځو ببـډۍ لیـدل کېدې. د انـس او دانیـوب سیندونه مـو لیـدل چې لـه ځو ،وچو او پـه یوه پارک کې لـه ولاړې مـانۍ نـه خپلې څپـې راتـاو کـړې

وې.هلته په کین ساحل کې د دانیوب تېرو چې دننبنترونو پوښلې وې او د ونو ګڼو شینوالی چې په اوږدو درو کې یې د رازونو تر غبرږو لمنې غځولې وې، ځان رانبکاره کاوه. د کلیسا برجونه مو لیدل چې د وحشي ځنګله، هغه ځنګله له شانه چې تصور کېده هېڅکله د انسان لاس وررسېدلی نه دی، سرونه راهسک کړي وو او هلته لرې د انس د سیند د غاړې آه پلو ،د غرو په لمنه کې پر دښمن د برید دلارو چارو نښې برېښېدې.

د غرو په لمنه کې د شا پوځونو قوماندان جنرال له خپلو ملګرو سره د ګڼو وسلو او مهماتو په منځ کې، پر لوړې غونډۍ ولاړ او په خپل لرلید او دوربین کې یې شا اوخوا سیمې څارلې.تر هغه نه لږ شا ته نیسفیځکي، چې د سترې قوماندانۍ له خوا ،شاتلونکو قواوو ته رالېږل شوی و ، دیوه توپ شا ته ناست و.هغه سره راغلی قزاق ملګري یې ده ته یوه کڅوړه او پټک ورکړل.نیسفیځکي ،له کڅوړې نه پتېرې او خورا تند شراب راویستل او هغو افسرانو ته چې شا اوخوا ته یې، څوک په ګونډو او څوک هم په پلترو په لمدو شنیلیو کې ناست وو ،د خوړلو او څکلو ست کاوه.

نیسفیځکي،ویل:

-هوکې !دغه اتریشی شهزاده هم ساده سړی نه و چې هغه ماڼۍ یې هلته جوړه کړې ده، خورا ښه ځای دی.ښاغلو ! مهرباني وکړئ،ولې یې نه خورئ؟

یو افسر چې د قوماندانۍ د دغې کچې له یوه استازي سره خبرې کول یې، خپل ویاړ ګاڼه،وویل:

- د نوکرۍ اطاعت په توګه یې مننه کوم شهزاده !تاسو مهرباني کوي.ښکلی ځای دی،موږ د یوه پارک له څنګه تېرشوو ،هلته مو دوه

ښکلې کبلۍ (آهوان) ولیدې او دماښۍ ښکلا خو کوډې کوي.

یو بل افسر چې زړه یې غوښتل یوه بله پتېره راواخلي، خو له شرمه یې نه شو کولای، هغه ته داسې ښودله چې د سیمې په ننداره بوخت دی، وویل:

-وګورئ شهزاده! لاهېڅ خبره نه ده شوې او زموږ پلي سرتېري بیا هلته رسېدلي دي.آهغلته، د کلي تر شا په شنو کې، هغه درې تنه څه شي وړي او د پوره باور په ښېښه یې زیاته کړه:

-هغوی به اوس په دې مانۍ ولکه ټینګه کړي.

نیسفیڅکي، وویل:

-رښتیا ده! رښتیا! او په ښکلې او لوړ ونه ډکه خوله کې یې د پتیرې د ژولو سره یوځای، وویل:

-پوهېږئ! زړه مې څه غوښتل؟ زړه مې غوښتل چې ځان هلته ورورسوم، هغه، د هغې کلیسا برجونو ته چې د غرونو په لمنه کې ولاړه وه، اشاره وکړه، وموسېده او په تنګو سترګو کې یې له شوقه ځلا وځلېده.

-او! ښاغلو! څومره به ښه و.

او افسرانو وخندل.

-لږ تر لږه د دې راهبو ښځو د ډارولو لپاره، وایي چې ایتالوی راهبې خویندې هلته شته او ځینې یې ځوانۍ هم دي، رښتیا، چمتو یم خپل پنځه کاله ژوند ورو بښم.

یوه افسر چې ترنورو سپین سترګی و، په خندا یې وویل:

-کېدای شي د هغو زړه هم هلته په تنګ شوي یي.

په دې وخت کې د جنرال سره یاور چې تر نورو مخکې ولاړ و، کوم څه یې جنرال ته وروښود او جنرال په خپل دوربین کې، هغه ځای ته چې

ده ته ښودل شوی و ،وکتل او په خورا خواشداني یې،دوربین له سترګو لرې کړ،اوږې یې پورته واچولې او وې ویل:

-هو کې ! څه چې دي،هغه دي،تاسو رښتیا وایئ.رښتیا هم هغوی پله ته اور ورته کړی دی،خو ولې هغوی دومره ځنډ کوي؟

د رود له غاړې آ پلو دښمن او دهغو مهمات له ورایه، په ساده کتو بې له دوربینه،لیدل کېدل.د هغو له توپ نه سپین، شودو ته ورته لوګی پورته شو.د لوګي ترلید و نه لنډه شېبه وروسته له لرې نه د توپ اواز واورېدل شو او دا ښکارېده چې څنګه زموږ سرتېرو د پله خواته یرغل وروړ.

نیسفیڅکي،پاڅېد ،یوه ژوره سا یې وویسته،په موسکا د جنرال خواته ورغی او وې ویل:

-جلالتماب ! څنګه !خوښه مو نه ده چې یوه مړې ډوډۍ جوړه شي؟

جنرال بې له هغه چې دهغه ځواب ورکړي،وویل:

-ښه کار و نه شو ،زموږ سرتېري خورا ځنډني شول.

نیسفیڅکي،وویل:

-جلالتماب !خوښه مو نه ده،که زه یو ځل هلته ورغلی وای.

جنرال هغه سپارښتنه چې په پوره توګه مخکې ورکړ شوې وه،بیا تکرار کړه او وې ویل:

-هو کې !هیله کوم د پوځ سورو ته وواییي،لکه هماغه شان چې مې مخکې سپارښتنه کړې وه،چې دوی تر ټولو وروسته له پله نه واوړي اوتر تېرېدو نه وروسته پله ته اور واچوي،خو ترهرڅه دمخه پر پله داور اچولو مواد په ښه توګه وڅاري.

نیسفیڅکي،ځواب ورکړ:-ډېره ښه ده،جلالتماب اطاعت کېږي.

هغه ،هغه قزاق ته چې دده دآس ساتونکی و ،ورغږ کړ او ورته وې

ویـل چې دده کڅوړه او تپـک راټول او راواخلي. وروسته یې پخپلـه ،سره له ټول ځوربوالي او درندوالي په چټکۍ دآس زین تـه ور ودانګل او افسرانو ته یې چې په خندا یې ده ته کتل وویل:

-ځم چې په کلیسا کې د ښځینو راهبانو پوښتنه وکړم.اوله دې سره یې، دغره پر لمن پر نرۍ، کږې،وږې لارې ور هه کړل.

جنرال دتوپچي قوماندان ته مخ وروا ړوه او وې ویل:

-ښه سرکاره !وزګاره مه کینئ،وزګاري سړی سترۍ کوي،ښه به داوی چې توپونه بیابیا وګورئ.

دقوماندان سپارښتنه واوریدل شوه:

-لومړی توپ،اوربل !

لومړی توپ په خورانرمۍ له ځایه وخوځېده او سپنیزکټوونکی اواز پورتـه شـو او دغونډۍ په لمنه کې دخپلو سرتېرو دپاسه،دهغو دتوپ دګولۍ غږ لمن وغځوله او دلګېدو پر ځای کې چې لـه دښمنه لا لـرې وه ،نری لـوګی پورتـه شـو اوشېبه وروسته هلته دچاودنې غږ واوریدل شو.

دسـرتېرو او افسـرانو څېـرې ددې غـږ پـه اورېدو ،پـه خوښـۍ وغوړېدې. ټول پاځېدل او دخپلو پوځیانوشر او شور ته چې لکه دلاس پـه رغـوېي کـې ورتـه لـه ورایـه ښـکارېدل ،کتـل او ددښمن دپوځونو خوځېدا یې لیدله چې له لرې نه دې خواته رانږدې کېدونکې دي.په همدې شېبه کې لمر په بشپړه دوریځوله غېږې راووت او دتوپ دغه یـوازینی زړونکی غـږ دلمر لـه ژوند ښـوونکو ځلېدونکو شـغلو سره یوځای،خورا خوښي ښوونکي او روح پالونکي وو.

۷

د پله له پاسه د دښمن د توپ دوه ګولۍ تېرې شوې وې او د پله په سر د سرتېرو دېرغل خورا ګڼه ګوڼه وه.

سردار نیسفیڅکي، د پله په نیمايي کې له آسه کوز شو او ودرېد. ګڼې ګوڼې د هغه غټ او درونـد ځان د پله پر کتارې ورکېښکود. کله به یې وخندل او خپل قزاق ته چې د دوی زین کړي آسونو یې له جلوه نیولي وو او ترده څو ګامه شا ته ولاړ و، وروکتل او همدا چې سردار نیسفیڅکي، غوښتل وړاندې لاړ شي، د سرتېرو د ګڼه ګوڼې او د هغو د کراچیو د زور څپې پرې ورغلې او هغه یې بیا د پله پر کتارې ورکېښکود. هغه، پرته له دې چې وخاندي، بل هېڅ ور پاتې نه و.

قزاق هغه سواره سرتېري ته چې پر سرتېرو، د هغو پر یابوګانو، آسونو او ګاډیو ورخوت او وړاندې ته، چیغه کړه:

-آه! وروره! صبر نه شي کولای؟ نه وینئ چې جنرال تېرېږي؟

خو سپور سرتېري بې له هغه چې جنرال، د هغه پرتم او هغو سرتېرو ته چې له هرې خوا وېي دی کېښکود او دده مخه یې نیوله، پام وکړئ، چیغه کړه:

-اې وطنداوانو! له مخې لرې شئ، لږ چپې خوا ته شئ، صبر وکړئ.

مګر وطنداران، اوږه په اوږه سره تاو شوي، نیزې یې سره ګډې وډې، بې له هغه چې سره بېل شي، په ډله ایزه توګه پر پله، د وړاندې

تګ هڅه کوله. سردار نیسفیځکي، چې د پله له کناري نه ښکته اوبو ته کتل دانس د سیند چټکۍ، شر و شور نه ډکې او په اندازه اوچتې یاغي څپې لیدلې چې په خورا سختۍ سره اوښتې، ښکته پورته کېدې او په ګرځنو کې ترتاوېدو نه وروسته، یو له بله د مخکې کېدو هڅې کولې.خو کله به یې چې سترګې بېرته د پله سر ته را واړولې، هغه به هماغه شان د سرتېرو یوډول او تکراري مګر ژوندې څپې لیدلې .ده دغه سرتېري چې پوښ لرونکې خولۍ یې پر سر، پټک په شا ،اوږده تېره نیزه لرونکی توپک په اوږه او ترخولیو لاندې یې وچې ادوکېږې بشرې چې له ستومانۍ سره رږدې شوې بربېښېدې،تر سترګو تېرول اولیدل یې چې هغوی بې پروا خپل ستړي ګامونو په هغو سرېښیزو خټو کې وړاندې کشکارېږي چې دوی خپله د پله سرته راوړې وې. کله به یو کوټ په غاړه افسر لکه دانس د سیند دیوډول او تکراري څپو په منځ کې راپیدا کېدونکي ځګ غوندې ،چې له سرتېرونه به یې څېرې توپیر لاره ،دمخ په روانو سرتېرو دیو ډول اوتکراري څپو په منځ کې ځانته لاره ابسته او کله به د پلو سرتېرو په زورورو څپو کې کوم سپور پوځي له آسه راکوز او ...

تر هغه وروسته یو ډله خوشاله او له ورایه له شرابو مست سرتېري روان وو.له هغو نه یوتن چې د کوټ لمنه یې لوړه کړې او په ګنډه کې یې وهلې وه ،په خورا خندا او مستۍ یې لاسونه ښورول او ویل یې:

-نه پوهېږې ګرانه یاره !که پوهېدای چې څنګه یې د توپک په قنداغ په غاښونو وویشت !

هلته بل سرتېري په کړس کړس وخندل او وې ویل:

-د سرکوزي خورا خوندوره غوښه وه.

هغه هم لاړل او تېر شول، خو نیسفیځکي، په دې سر خلاص نه شو

چې چا دچا غاښونه ورمات کړي او په دې هم پوه نه شو چې د سر کوزې خوندوره غوښه چا خوړلې وه.

بربډګي په خورا قهر او غندنيزه ژبه وويل:

-هغوې داسې تښتېدل چې ګواکې د مرګ سيورې پسې اخيستي او تصور يې کاوه چې ټول به اوس قتل عام شي.ځوان سرتېري چې خورا لويه خوله لرله او په ډېر زيار يې کولای شول د خپلې خندا مخه ونيسي،ويل:

-پوهېږئ چې څنګه مې ګولۍ له څنګه تېره شوه کاکا !،هغه د توپ ګوله يادوم،داسې مې د غوږ په بېخ کې يو غږ پورته شو چې ما ويل سا مې وختله،داسې چې مه کوه پوښتنه،خدای دې ما ځوانيمرګ کړي که به دروغ ووايم.

هغه، د خپل ډار دا کيسه داسې په وياړ کوله چې ګواکې د غه ډار د ډېر وياړ خبره ده.

هغه هم تېر شو.شا ته يې داسې يوه ګاډۍ را راونه وه چې نورو هغو ګاډيو ته چې تر اوسه پورې تېرې شوې وې، هېڅ ورته نه وه.

يوه داسې دوآسيزه الماني ګاډۍ وه چې تا به ويل د کور ټول کالي او کپړې يې په کې بار کړي دي.د دغې ګاډۍ،شاته چې ګاډيوان يې يو الماني و،ښکلې،برګه او د غټې غولانځې لرونکې غوا تړل شوې وه.د ګاډۍ پر څوکيو په پرتې توشکې يوه ځوانه ښځه چې کمکی دغېږې ماشوم يې غېږ کې و ،له يوې روغې، سرو اننګو لرونکو ،تکې سپينې الماني پېغلې سره د زړې بوډۍ څنګ ته ناست وو.داسې ښکارېده چې دغو اتريشي کډوالو له ښاره د لېږد بدلو لپاره ځانګړې اجازه ليکونه ترلاسه کړي دي.ټولو سرتېرو دغو دوو ښځو ته سترګې ګنډلې وې. په ټولې هغې مودې کې چې ګاډۍ په آرامه دګامونو په

واټن ددوی له څنګه تېرېدله، دهغوې ټولې ټوکې ټکالې او ملنډې یوازې ددغو دوو ښځو په هکله وې. دټولو پر بشرو یوه داسې موسکا چې ددغو دوو ښځو په باره کې یې دناپاکۍ څرګندونه کوله، را خوره وه...

یو، پلي افسر چې منه یې خوړله، موسکا پر شونډو پېغلې ته کتل او وې پوښتل:

-چېرته ځئ؟

الماني سړي دسترګو په تړلو، داسې اشاره وکړه، چې نه پوهېږي.

افسر خپله منه پېغلې ته ورکړه او وې ویل:

-غواړئ؟ واییخله. ستادې وې.

پېغله وموسېده او منه یې واخیسته. نیسفیڅکي، د ټولو هغو نورو نارینو په شان چې پر پله وو، تر هغه چې ګاډۍ پناه نه شوه، هغو ښځو ته کتل. کله چې دغه ګاډۍ او په هغه کې ناست کسان له سترګو پناه شول بیا سرتېري هماغه پخواني سرتېري او دهغو هماغه پخوانۍ خبرې وې، دې حال ترهغه دوام وکړ چې یو وخت ناڅاپه ودرېدل. هغه شان چې زیاتره وخت پېښېږي، دپله په وروستې برخه کې دګاډي یو دکوم آس پښه بندېږي، درېږي او نور ټوله دې ته اړوزي چې ودرېږي او سترګه په لاره پاتې شي.

سرتېرو غږ وکړ:

-ولې ودرېدئ؟ هېڅ نظم نه شته.

ټول له خوځېدا پاتې وو ، یوبل ته یې کتل او مخ وړاندې یې زور واهه. له هرې خوا نه شروشور جګ وو:

-مه مې کښېکاږه! چېرته زور وهئ؟ ولې خدای وهلې یې، یوه شېبه تم شئ. که پله ته اور وروا چوي لا بل څه به وګورئ... هلته ګورئ چې هغه

افسر يې پسې واخيست... پرېږده، پرېږده...

نيسفيڅکي، تر پله لاندې د انس د رود اوبو ته کښته شو. ناڅاپه يې يو داسې غږ تر غوږه شو چې ده ته خورا نوی و. د کوم ډېر لوی شيز غږ و چې په چټکۍ رانږدې کېده او ګړز په اوبو کې ولوېد.

يو سرتېری چې هلته په اوبو کې دلوېدو ځای ته نږدې ولاړ و، د غږ په اورېد يې په اندېښناک اواز وويل:

-فکر کوم چې اوربل شو !

يو بل سرتېري په خواشداني وويل:

-مورې دې ته هڅه وي چې تلوار وکړو.

خلک بيا ټول په خوځېدا شول. نيسفيڅکي، پوه شو چې هغه غږ مبهاری د توپ غږ و.

هغه وويل:

آه قزاقه !آس راوله، لاړ شئ ! هلته وګورئ !ژرژر لاره خلاصه کړئ.

هغه په خورا سختۍ ځان آس ته ورورساوه. پرله پسې نارې يې وهلې او په نارو نارو کې يې مخ ته چو کړل. سرتېرو شا ته ددې لپاره زور واهه چې هغه ته لاره پرانيزي، خو بېرته دده خواته داسې راکوچ شول چې د هغه پښې ترپښو لاندې شوې. خو په دې ټيل ماټيل کې هېڅوک ځکه ګنهګار نه و چې هغوی خپله ترسخت زور لاندې و.

په دې وهلو ټکولو کې، د شا له خوانه يو ډډ او له تريګنۍ غږ وااورېدل شو چې ويل يې:

- نيسفيڅکي، نيسفيڅکي، تاته وايم، ورکېږه ! خينځيره.

نيسفيڅکي، شا ته وکتل او لس پنځلس ګامه لرې، د مخې تلونکو پليو پرګڼو د ګڼه ګوڼې او شورماشور په منځ کې يې، تورسترګی، سوررنګی، جرګنی وااسکا دنيسوف وليد چې خولۍ يې څټ ته کوزه

کړې او کوټ يې لکه چې د ځانښودو ځوانانو دود دی، په خورا بې پروايۍ داوړو پر سر اچولی و.

دنيسوف، چې له قهر او خواشداني نه لکه اور داسې ابشېده او د سترګو توريې، په سپينو کې د شغلو په شان لمبې وهلې، په نا ارامۍ يې خپله توره په نازکو او ښکلو لاسو کې نيولې او ښوروله.

نيسفيڅکي، په خوښۍ چيغه کړل:

-اوهو !دا ته يې واسکا !په تا څه شوي دي؟

د خورا قهر نه د وسکادنيسوف، خوله لاپسې خوره شوه او سپين غاښونه يې ترې وبرېښېدل.د هغه تور، ښکلی، عربي، بدوئين نومی آس ،چې دنيزو په منځ کې يې سر وخانده، وشنهېده او شنهېدو سره يې له خولې نه ځګونه باد شول.سمونه يې د پله په تختو وټکول او که د هغه څښتن هغه پرېښې وای، آس به له کټارې نه ځان وړاندې سين ته ارتېرلی وای.

هغه چغې وهلې:

-دا څه حال دی!د پسو ګله د ،د پسو !رښتيا ،رښتيا هم لکه د پسو په شان !لرې شئ ،لاره وکړئ...ودرېږئ ،ګاډۍ ته لاره ورکړه ،کنه په توره به دې ټوټې ،ټوټې کړم او په رښتيا يې خپله توره له غلاف نه راوويستله او په ښوربدو ،ښوربدو يې وګواښوله.

سرتېري ،ټول په خورا وحشت له يو بله تاوېدل، اوښتل او وړاندې وروسته کېدل.د نيسوف، هم ځان نيسفيڅکي، ته ورورساوه.

دنيسوف، نيسفيڅکي،ته د ورسېدو سره سم وويل:

- څنګه دې نن شراب نه دي وهلي؟

واسکا دنيسوف، ځواب ورکړ:

-ايا دوی چاته د سر د تودولو وخت ورکوي؟له سهاره تر بېګا پورې

دا سرتېري له دې خوانه هغې خواته او له هغې خوانه دې خواته، همدا کشول دي او بس.خو نه پوهېږم که جګړه ده، پرېږدئ چې جګړې ته شو ،خو دغه څه چې موږ کوو، پرته له جګړې نه نور هرڅه ته ورته دي.

نیسفیڅکي، چې د هغه نوی کوټ او دآس ځل ته کتل، وویل:

-څنګه دې نن داسې ځان جوړ کړی دی؟

دنیسوف، دخپلو ښکلو جامو له جبه په عطرو لړلی یو دستمال راوویست، هغه یې د نیسفیڅکي، پزې ته ونیوه او وې ویل:

-بله لاره نه شته، جګړې ته روان یم، ځکه مې ږیره پاکه وهلې، غاښ مې برس کړي او ښه عطرو مې وهلي دي.

دنګ ونې نیسفیڅکي، له هغه سره مل قزاق، د دنیسوف ټینګ تکل چې خپله توره یې نځوله او دلیونو په شان یې دزړه له تل نه رمباړې وهلې، ټولو ګواکې خپل اغېز وکړ چې دواړه افسران په خورا خوارۍ ځان د پله بلې خواته ورسوي او د هغو پلو سرتېرو مخه ونیسي چې له پله نه تېرېدل.نیسفیڅکي، هغه ډګروال چې ده باید هغه ته د جنرال فرمان سپارلی وای پیدا کړ او دخپل ماموریت تر سرته رسولو وروسته، بېرته راستون شو.

دنیسوف، چې لاره پاکه کړه، د پله په وروستۍ برخې کې ودرېد.

هغه دخپل آس قیزه دم په دم ځکه را کلکوله چې د هغه آس د نورو اسونو په لیدلو سره هغو ته زور ورواهه، سمونه یې پرځمکه ټکول او سترګې هغو ته ګنډلې وې.پر پله د سمونو سندریز غږ، داسې شرنګېده چې تا به ویل یوازې څو اسونه روان دي، حال دا چې هلته څلور، څلور تنه د سورو پوره یو ټولګی روان او د پله بلې خواته ورسېدل.

د پلي پوځ ګڼ سرتېري چې د پله د سر په خټو کې نښتي او له خوځېدا پاتې و، د سواره پوځ سرتېروته چې نوې جامې په غاړه، په

سندريزو ګامونو ددوی له ځنګه تېرېدل ، په هغې رخې او کرکې کتل،لکه د تل په شان چې د پوځ دوه بېلابېلې ډلې د مخامخ کېدو په وخت کې يو بل ته ګوري:

-ځوانانو داسې ،ښکلې او نوې جامې اغوستې وې، ته وا چې پرېټ ته روان دی.

يو بل تن غږ وکړ:

-نو تاسو څه فکر کوئ؟نو د څه لپاره يې خوځولي دي، يوازې د ننداري لپاره.

يوه سواره چې آس يې په ځغاسته کې يوه پلي ته ختمه ورشيندلې وه، په ملنډو هغه ته وويل:

-هلکه دوړې به نه کوې.

پلي سرتېري چې په لستوڼي يې ختې له څېرې نه پاکولې، وويل:

-که تا دوه ګرځني لاره پلې وهلې وای، پښو به دې پوټکي اچولي وای، خو تاسې لکه مرغانو غوندې الوزې،له هغو نه هم لا ښه.دلګی مشر، هغه سرتېري ته چې د پېټې له لاسه يې ملاخمه شوې وه، په ټوکه وويل:

-زيکينه !که ته چا پر آس سپور کړی وای، بيا به داسې سرسام نه وای.

سواره غږ وکړ:

-آس څه وي؟يو لرګيز آس د لينګيو ترمنځ کېږدي، چو دې کړي او ځي دې.

۸

دپلي پوځ پاتې سرتېري هم ،په چټکۍ له پله نه اوښتل او دپله په وروستۍ برخه کې يې نرۍ کرښه جوړوله.په پای کې ټولې ګاډۍ وخو ځېدې، ګڼهګوڼه کمه شوه او وروستی کندک هم د پله سر ته ورسېد.يوازې ددنيسوف،د سپرو ټولی دپله آ پلو د دښمن په وړاندې پاتې شوي و. د غره له پاسه لرې لرې لا دښمن ليدل کېده،له لاندې ،يعني دپله له سره لا دليدلو نه و ،ځکه مخامخ غونډۍ چې مخه يې نيولې وه،له هغې درې نه چې سيند په کې بهېده له نيم ورسته زيات واټن نه درلود ،د افق مخه نيولې وه، او همدا د نيم ورست بې ونو واټن هغه ځای و چې ډلې ډلې ځارونکې قزاقان په کې ګرځېدل راګرځېدل. خو ناڅاپه له هغې نرۍ لارې نه چې دغونډۍ له پاسه ښکته راښېوه شوې وه،شين جاميزه سرتېري او څو توپونو راښکاره شول.هغه فرانسويان وو.قزاق ځارونکي په خورا چټکۍ له غونډې نه راښکته شول.که څه هم ددينسيوف،سپورو افسرانو او سرتېرو ،ټولوهڅه کوله پرته له هغه څه نه چې ناڅاپه ددوی ترمخ راپيدا شوي وو ،بل دهرڅه په اړه وغږېږي او وګوري،خو بيا هم دوی هغه تتې ځېرې ځارلي چې په لرې افقونو کې ددوی ترسترګو پيدا کېدې او ورکېدې.دوی پوهېدل چې دددښمن سرتېري دي.له غرمې نه وروسته بيا آسمان شين اودځلېدونکي لمر شغلې د دانيوب پرسيند اوپر توربخنو ځنګلو

مرور ل شوي غرونو او دهغو پرشاوخوا لمن خوروله.

که څه هم زوروره چوپتیا خوره وه، خوکله کله به له مخامخ غره نه ددښمن، د تروم او قوماندانانو دچغو غږ، په دې خواکې اوریدل کیده.د دښمن په قواووکې دله وړو څارونکو ډلو پرته بل څوک نه و. د شپږ او وه سوه متره په واټن خالي دښتې هغه سره لرې کول.ددښمن ډزې بندې شوې وې او دا هماغه ګواښمنه، ډانګ پیېلې، له رازه ډکه او ناڅرګنده چوپتیا وه چې، دوه دښمنې ډلې یې سره بېلوی.

دا حالت له هغه حالته یو ګام لرې و، چې د مرګ او ژوند دتراژېدی نری کرښه سره جلا کوی.هغه کرښه چې د تېرېدونکو له ډلې نه یې یو هم بېرته راستون شوی نه دي.هېڅوک په دې نه پوهېږي، چې د هغه برید او کرښې آپلو، څه شی دی؟ څوک دي؟، دهغې کروندې، دهغې ونې او دهغه بام شاته چې دلمر شغلو خپلې غبرکې رانیولي دي، څوک دي او څه کوي؟ هېڅوک نه پوهېږي، خوټول غواړي پوه شي، تر دغه برېد نه اوښتل خورا وحشتناکه دي، خوټول غواړي چې واواړي.پوهېږئ !سره له هغه چې نن روغ، جوړ، مست او له هرڅه بې پروا، دځان په شان دنورو انسانانو په منځ کې ژوند کوو، ژر وي که وروسته، اول وي که آخر، دې ته اړیږو چې دغه لاره ووهوو او په دې پوه شو هلته څه دي، لکه هغه شان چې باید پوه شو دمرګ آه پلو څه شي دي او څه کېږي.

تصور کېږي هرهغه څوک چې ددښمن سره دلاس ګریوان کېدو په درشل کې دي، له دې نه پرته د بل شي په اړه فکر نه کوي او همدا احساس د همدې شېبو د پېښو دخوښۍ داحساس ترڅنګ ځانګړی پرتم او ځلا وربښي.

پر غونډۍ ددښمن د سورو پوځونود کرښو په سر دتوپ د ویشتل

شوې ګولۍ دلوګۍ کرښه خوره شوه.راټول شوي افسران خواره واره شول او هر چا خپل ځای ته مخه کړه.سورو هغه کوله چې خپل آسونه سره سم او هغه په خپلو ټاکل شویو ځایونو کې وساتي.پر پوځیانوچوپتیا خوره شوه. ټولو ،یا هغې غونډۍ ته چې دښمن په کې مېشت و ،کتل او یا هم د خپل قوماندان، قوماندې ته سترګې په لاره وو.دویمې او دریېمې ګولۍ هم د سرونو دپاسه تېرې شوې.داسې برېښېده چې هغوی په سورو پوځیانو ډزې کوي،خو ګولۍ نه په هغو بلکې دهغو ترشا چېرته لرې لرېدلې.سورو داخوا هغه خوانه کتل،خو ټولو دهرې ګولۍ په تېرېدو ،ته به وایې د قوماندان په قوماندې، په ناورته شېبرو ،سره ورته حالت نیوه ،تر هغه به چې ګولۍ تېرېده ،خپلې ساوې به یې په ګوګل کې بندولې، همماله به پر رکابونو ورپاڅېدل او همماله به بېرته خمېدل.ټول بې له هغه چې مخ واوړوي، د سترګو له ځنګه یوبل ته کتل اوپه خورا ځیر بې د خپل انډیوال بشرې او سترګې څارلې.

له دنیسوفه نیولې تر جارچي پورې دټولو د څېرو دشونډو په شاوخوا او ژامې لاندې د ګبنې او ربړد بدا ،یو رنګه حالت لیدل کېده. دلګۍ مشر،تندي تریو کړ او سرتېرو ته یې داسې ورکتل چې ګواکې هغوی ته دسختې جزا ګواښ کوي.دحربي ښوونځي نه راغلي ځوان میرونوف، دهرې ګولۍ له هرګذار سره ځان خورا ښکته خماوه. رستوف، چپې خواته، په خپل ښکلی او مست ګراچیک نومي اس چې ګوډګوډ کېده ناست و.هغه ته داسې برېښېده چې دیوې ډلې مخې ته دداسې ازموینې لپاره راغوښتل شوی دی او دی ډاډمن دی چې برې په کې حتمي دی.هغه ټولو ته داسې په ځیر او نانواتو کتل چې ګواکې غواړي له هغو نه هیله وکړي چې وګوري دی څنګه ددښمن ګوزارونو

ته ټینګ ولاړ دی، خو دهغه په څېره کې ناڅاپه هماغه دګېنې او ګوابښ
څرګندونکې نښې راڅرګندې شوې.

دنیسوف په خپل آس سپور، پرله پسې لرې، نېږدې او شاخوا چورلید ه، هغه چیغه کړه:

-دا څوک دی چې هلته کوږ وږ خوځي او درناوي کوي؟میرونوفه !دا ښه کار نه دی،ټول باید ماته غوږ واوسئ.

د واسکادنیسوف څېره،دهغه له لنډې مخ پورته پزې سره ،له ګڼو تورو څڼو،لنډ خو ښکلي اندام سره چې په قوي ،لنډو ګوتو او تورو ویښتو مروړلي لاس کې یې دخپل ځلېدونکې تورې لاستی نیولی و،د تل، په تېره بیا دهغو شپو په څېرچې دوه بوتله یې وهلي وي،ټوله لمبه لمبه وه.یوازې هغه په نادوده ښه تر بل هر وخته تک سور او داوبو ځکلو په وخت کې یې، خپل دګڼو څڼو سر لکه مرغۍ داسې پورته او په وړو پښو یې په داسې بې رحمۍ له خپل بوئین نومې عربې آس نه داسې کړس جګ کړ چې آس په دوو پښو دربدو ته اړوت او نېږدې و چې دی هم شا خواته له هغه نه غوځار شي.هغه آس چو کړ او دنورو سورو خوا ته ورغی او په جږغږ یې پر هغو داسې غږوکړ چې خپلې تومانچې وګورئ.بیا دقوماندانۍ نه درالېږل شوي افسرکیرستن، خواته نېږدې شو،هغه پرسوروړې او ارامۍ اسپې دده هرکلي ته را روان شو.بریتور کیرستن دتل په شان خورا جدي خو سترګې یې تر بل هر وخته زیاتې ځلېدلې.

هغه دنیسوف ته وویل:

-څه خبره ده؟تصور کوم خبره جګړې ته ونه رسېږي، هیله ده چې بېرته شا ته لاړ شو.

دنیسوف ترشونډو لاندې، وویل:

-والله که د شیطان هم دهغو په کارونو سر خلاص شي.او چې کله یې سترګې د رستوف په خوشاله او مستې څېرې ولګېدې، چیغه یې کړه:
-وا رستوفه !واخله !درواخله دادې هماغه ورځ چې تا یې د رارسېدو هیله لرله. او دخوشال او له دنیانه دبېغمه پوځي زده کوونکي په لیدو یې دمننې موسکا پر شونډو راخوره شوه.
رستوف په زړه کې دنیکمرغۍ ګوړې ماتولې.په همدې وخت کې و ،چې دپله دپاسه د کنډک قوماندان راښکاره شو.دنیسوف په تلوار دهغه پلو ورمنډې کړې او وې ویل:
-که جلالتماب اجازه وکړي، اور به بل کړو...زه به هغه درته ایل کړم.قوماندان چې دکوم مچ له آزارېې تندی تریو کړ، په خورا بې حوصلګۍ او خواشداني یې وویل:
-کوم اوربل !کوم یرغل ! نه پوهېږم، تاسو لا تراوسه دلته ولې ولاړ یاستئ؟نه وینئ چې نور قوتونه شاته ځي؟خپل سواره راوګرځوئ.
سواره،بې ل هغه نه چې یو مرګ ژوبله هم ورکړي،له پله نه واوښتل او د دښمن د ډزو له ګوانښه ووتل.ترهغه وروسته،دسورو دویم تولی هم د جبهې لومړۍ کرښې نه راپه شا او له پله نه واواښتل او ترټولو وروسته قزاقانو دپله آه پلو سیمه پرېښوده.
دپاولوګراد دغونډ دوو سپوروکنډکونو هم شا ته،تګ پیل کړ او له پله نه تر تېرېدو وروسته یې یو په بل پسې غرونو ته مخه کړه.
د غونډ قوماندان، کارل بګدانیچ شوبرت،د دنیسوف سپرو ته ورنږدې شو او له رستوفه په لږ واټن کې له سوروسره، ګام په ګام همګامه وخوځېد ،که څه هم تلیاتین دپېښې له کبله،تر خواشداني کېدو نه وروسته دا لومړي ځل و چې سره مخامخېدل،خو هغې پېښې ته یې هېڅ پام ونه کړ.رستوف چې په جبهه کې،ځان دهغه چا تر واک

لانـدې احساسـاوه چـې دی ورتـه ملامـت دی، نـو دهغـه دپنـډو قـوي اوږو ،ژیړو څڼو او سرې غاړې نه یې سترګې نـه لـرې کـولې. کلـه کلـه یـې داسې انګېرله چې بګدانیچ هسې داسې څرګندوي چې ده ته یې پام نه دی او غواړي دی وازمايي، نوځکه به سم کېنناست، ټټر به یې وویست او په خورا خوښۍ او مستۍ به یې هره خوا ته کتل. کله به یې بیا داسې انګېرله چې بګدانیچ په لوی لاس غواړي، هغه ته نېږدې خپل آس ددې لپاره وزغلوی چې ده ته خپله زړورتیا او مېړانه ښکاره کړي او کله بـه یـې پـه زړه کـې دا راوګرځېـده چـې د هغـه سـیال رسـتوف بـه، دی او دده سـواره اوس پـه لـوی لاس دده دلاځپلو لـپاره د مـرګ او جګـړې ډګـر تـه استوي او یا به یې تر خیاله شوه چې دی تر یرغله وروسته ټپي شوی او قومانـدان بـه پـه خـورا مهربانـۍ دهغـه پوښـتنې تـه راځـي او ده تـه د بـه پخلاینې لاس ورغځوي.

ژیرکوف، چې وتلې او سوروړې اوږې یې د پاولګراد دغونډ ټولو پوځیانو تـه اشنا وې، ځکـه ډېرمـوده نـه کېـده چـې دی لـه هغـه غونډ نـه رابدل شوی و. ژیر کوف، دغونډ قوماندان ته ورنږدې شو. هغـه دسترې قومانـدانۍ نه تر لرې کېدو نه وروسته، نور نو په غونډ کې پاتې شوی نه و او ویل یې، لېونی خو نه دی چې ګوډګوډ پـه جبهـه کـې وړانـدې لاړ شي، حال داچې په لویه قوماندانۍ کې لـه کـوم سـختۍ او زیـار نـه پرتـه یې وکولای شي، هم لوړه رتبه او هم ستاینلیکونه ترلاسه کړي او هم دشـهزاده بـاګراتیون، اسـتازیتوب وکـټـي او دادي اوس د وروسـتیو قواوو دقوماندان له خواخپل پخواني قوماندان ته د پیام راوړونکی و.

په وچه ژبه او تریو تندي یې خپل سیال رستوف ته مخ وروا ړاوه او دسترګو له کنجه یې په کتو کتو کې خپلو ملګرو ته وویل:

-ښاغلیه ډګرواله! سپارښتنه شوې ده چې تم شئ او پله ته اور ورتـه

کړئ.

ډګروال چې په روسي ژبه ښه نه پوهېده، په خورا خواشداني یې وویل:

-چا سپارښتنه کړې ده؟

افسر په خورا زغرده او له ډګرواله په پیښنو پیښنو، ځواب ورکړ:

-نه پوهېږم ډګروال صاحب !نه پوهېږم چې چا سپارښتنه کړې ده،

یوازې شهزاده ماته وویل:

-لاړشه، ډګروال ته ووایئ، چې سمدلاسه سواره پوځونه راوګرځي او پله ته اور ورته کړي.

له ژیرکوف نه وروسته، د شهزاده له چوپړانو نه، ډګروال ته یو افسر راغی او د هماغه فرمان خبر یې ورکړ. تر دې افسره بیا وروسته، پر یوه قزاق اس سور نیسفیڅکي، چې تر درانه اندام لاندې یې آس په خوارۍ خوځېده، راورسېد او لا ولاړ نه و، چې ناره یې کړې:

-دا نو څه دي؟ایا ما تاته نه و ،ویلي چې پله ته اور واچوئ؟...

ډګروال سمدلاسه غونډ دریش کړ او نیسفیڅکي، ته یې وویل:

-تاسو ماته داور اچوونکو موادو په اړه وینا کړې وه، خو پله ته داور اچولو مو هېڅ نه وه، ویلي.

نیسفیڅکي، ودرېد ،خولۍ یې له سره لرې او په داسې حال کې چې په څورب لاس یې، خپل په خولو لامده شوي ویښته راجوړول، وویل:

-پوه نه شوم ګرانه !ځنګه مې څه نه دي ویلي... تاته مې وویل چې کله مو اور اچوونکي مواد پر پله ځای پر ځای کړل، هغه ته اور ورته کړئ.

-ښاغلیه افسره !تر هرڅه لومړي خو زه ستاسو(ګران)نه یم، دویم داچې تاسو ماته ،پله ته داور ورته کولو په اړه هېڅ نه و ،ویلي. زه څه پوځ ته نوی نه یم راغلی، دا زما عادت دی چې هره سپارښتنه په خورا

ځیر کتیا ترسره کړم.تاوویل چې باید پله ته اور ورته کړئ، څوک باید پله ته اور ورته کړي؟زه د سپېڅلو ارواحو په مرسته دچا دخبرو تصور نه شم کولای.

نیسفیڅکي، لاسونه وخنډل او وې ویل:

-هوکې !دا تل همداسې وي.

بیا یې ژیرکوف ته مخ وروا ړاوه او وې ویل:

-ته دلته څه کوئ؟

زه هم ستا په څېر دهمدې سپارښتنې د رسولو لپاره راغلی یم.

دغونډ قوماندان په خواشداني وویل:

- تاسو وویل چې...

چوپړ افسر دهغه خبره ونیوه او وې ویل:

-ډګروالـه !تاسو باید تلوار وکړئ، کنـه دښمن خپـل توپچي پـوځ وړاندې راولي او موږ به بیا تر ډزو لاندې راځو.

ډګروال چوپ پاتې شو او پـه ځیر ځیر یې چوپړ افسر، څورب نیسفیڅکي او ژیرکوف ته وکتل او په زغرده یې وویل:

-ډېر ښه !زه به پله ته اور ورته کړم.

-هغه دا خبره په داسې یوې ادا کوله چې ګواکې غواړي ووایي، چې

:

-سره له هغو ټولو نادودو چې دده پـه وړاندې شوي دي، دی بیاهم هغه څه ترسره کوي، چې باید ترسره شي.

هغه په اوږدو اوغوړرو پښو آس ته داسې ګذار ورکړ چې تا به ویل په دې ټولو کې ګناهګار هغه دی.دی د سورو دویم تولي ته ،هلته چې رستف د دنیسوف تر قوماندې لاندې خدمت کاوه ،مخکې ورغی، او هغه ته یې سپارښتنه وکړه چې پله ته ورستانه شي.

رستوف په زړه کې وویله:

-هو همدا سې ده چې وایم، هغه غواړي ما وآزمايي.په ګوګل کې يې لمبې بلې او وينې يې دمخ پلو ته هڅه کړه، بيا يې له ځانسره ياده کړه:

-پرېږده چې وګوري ،ځوک ډارن دي.د سواره ټولي د ټولو وګړو خوشاله څېرې بيا هغه شان برندې، برندې شوې لکه پر دوی د توپونو د ډزو په وخت کې چې وې.رستوف، په پرله پسې د غونډ د قوماندان څېره ،چې خپل سيال يې ګاڼه، ځارله او يوازې دا هيله يې لرله چې په هغه کې د خپلو انديښنو نښې پيدا کړي. خو ډګروال، رستوف ته،آن مخ هم وروانه ړاوه او د تل په شان يې ،پرله پسې په غوره او ټينګه د جبهې کرښې ته کتل او د هغه د قوماندې غږ، واورېدل شو:

ځوناري واورېدل شوې:

- ژر، ژر ځئ !خوځېږئ !

سواره پوځيان سره وښورېدل، بې له هغه چې ځوک په دې فکر وکړي چې وروسته به دوی څه کوي، له آسونو نه د راښکتکېدو په وخت کې يې د بوټونو او سپنيزو پوندو شرنګهاري کاوه.دوی خپلې تورې په تلوار د آسونو په افسارونو کې غوټه کولې.دوی پر تندي او ټټر د دعا په نښه لاس تېراوه.رستوف، نورنو د دې وخت نه لاره چې د غونډ قوماندان، ډګروال ته وګوري.هغه ډارېده، د زړه له تله ډارېده، چې له نورو سورو نه شاته پاتې نه شي.کله چې يې خپل آس،آس ساتونکي سرتېری ته سپاره، لاسونه يې رېږدېدل او زړه ته يې د رسېدونکو وينو ،درزهارې نښه احساساوه. دنيسوف، پر آس ناست،له خياله شاته ځوړند او په خورا مستۍ او چغو د هغه له څنګه تېر شو.رستوف پرته له هغو وګړو نه چې دده تر شاوخوا هرپلو ته، په منډه وو او د بوټونو اسپنيزو پوندو او توروېې شورماشور جوړ کړی

و ،بل څه نه لیدل.

دشاله خوا یو غږ واورېدل شو:

-یوه کراچۍ !

رستوف دې ته پام ونه کړ چې کراچۍ دڅه لپاره غواړي،دهغه ټوله هڅه یوازې ددې لپاره وه چې تر ټولو نه مخکې واوسي،خو کله چې پله ته ورورسېد ،ترپښو لاندې ځمکه نه ښکارېده،په خټو کې یې پښې ونښتې، مخ وړاندې غوځار او دواړه لاسونه یې ولګېدل،دی همداسې په خټو کې نښتی و ،خو هېڅ هغه ته پام نه کاوه او ټول،په تلوار دهغه له څنګه تېرېدل.

دغونډ دقوماندان غږ یې واورېد.هغه چې سپور تر ټولو وړاندې تللی او په غوړېدلې څېرې ،پرتمین غرور او له خوښۍ نه په ډک اواز پله ته نبږدې غږېده ،ویل:

- دواړو خواوته !تورن صاحب !

رستوف چې په خټو ککړ لاسونه،په خپل پطلانه پاکول،خپل سیال ته وکتل او هڅه یې وکړه چې مخ وړاندې لاړ شي،ځکه تصوریې کاوه چې، څومره وړاندې لاړ شي،هومره ښه او دده په ګټه ده.خو بګدانیچ،که څه هم درستوف څېرې ته نه ځیر او نه یې پېژندلای و ،په خورا قهریې پر هغه غږ وکړ:

-داڅوک دي،چې پرپله منډې وهي؟ښي لاس ته !شا ګرز دلګی مشره !

تر هغه وروسته ډګروال، پر دنیسوف،چې دزړورتیا ښودنې لپاره دپله سرته تللی و ،غږ وکړ:

-اې ټولیمشره ! ولې په لوی لاس ځان له ګواښ سره مخامخ کوئ؟ښه به دا وي چې دې خواته راکوزشي.

دنیسوف واسکا چې پر زین ورخم شوی و، راستون شو او وې وویل:

-له ګولۍ نه څوک پېښېدای نه شي، هر هغه څوک چې برخه یې وي، خپله پیدا کوي.

په دې وخت کې نیسفیځکي، ژیرکوف او دستر قوماندان د سپارښتني راړونکی چوپړ افسر، د دښمن تر اور لاندې سیمې نه دباندې ولاړ وو. کله به یې دغې وړې ژیړ خولو ډلې ته چې، پاخه شنه رنګې واسکټونه او د سورو پوځونو آسماني رنګه پطلونونه یې اغوستي، د پله څنګ ته راټول شوي او په خورا شور او مستۍ سره خوځېدل، کتل او کله به له لرې نه دې خوا ته رانږدې کېدونکې، شنو جامو ډلې ته چې پر آسونو سپاره او دوسلو د ډوله نه په آسانۍ پېژندل کېدل، ورکتل.

دې پله ته به څوک اور ورته کوي او کنه؟ او که اور ورته کوي، هغه به څوک وي؟ ایا دغه ډله به اخر پر پله، ددغه کار د سرته رسېدو لپاره وخوځېږي او کنه؟ او یا به دوی، دومره سره دادي او هغه دي، وکړي چې فرانسویان به تر دوی مخکې او دوی به په خپلو ګولیو تالان والان کړي؟

دا د هغو بې شمېره پوځیانو د هر یو پوښتنې وې، چې د لمرلوېد تر زرینو شغلو لاندې د غونډۍ پرلمنه ولاړ وو او د خوښۍ له څپو نه په ډکو درزېدونکو زړونو یې ترخپلو پښو لاندې پله، د هغه پر سر ولاړو سورو او هغو شنو جامو دښمنانو ته کتل چې، نیزې په ټټر له توپخانې سره را روان و.

نیسفیځکي، وویل:

-اوس به زموږ پر سپرو قیامت جوړ شي، اوس ټول، د دښمن تر اور

لاندې راتلای شي.

چوپړ افسر وویل:

-هسې يې دا ټول سرتېري دې کار ته واستول.

نيسفيځکي، وويل:

-خو که رښتيا وو ايم، دې کارته دوه شازلميان بس و.

ژيرکوف، چې د پله له سورو نه سترګې نه اړولې، په هماغه خپله ساده ښه چې نه پوهېدل کېده، ټوکې کوي او که رښتيا وايي، د هغه خبرو ته ورود انګل او وې ويل:

-آه، جلالتمابه !دوه شازلمي ورولېږئ، څه وړاند يز؟بيا به هغه وخت، کوم چا يوازې د دوو تنو د وژل کېدو په درناوي، مور ته د ولاديمير نښانونه راکړي واى؟ پل تر اور لاندې دی؟وي دې.کارونه به سره وويشو، سواره به وړاندې واستوو او د نښانونو د منلو ګران کار به خپله وګالو، زمور بګد انيچ، د کارونو په نظم خورا ښه پوهېږي.

چوپړ افسر، د فرانسويانو هغه توپونو وښودل چې له اسونو نه يې خلاصول او آسونه يې په چټکۍ وړاندې خوځول.

د فرانسويانو په خواکې، د راټول شويو وسلو په منځ کې، يو لوګی پورته شو، له هغه سره هممهاله دويم، درېيم او په هماغه شېبه کې و چې د لومړي ګولۍ د الوتو غږ هم راورسېد، دويم غږ، درېيم او څلورم غږونه هم واورېدل شول.

نيسفيځکي، ته وا، له کوم سوځونکي درد ه چغې کړې، اخ، اخ يې کړل او چوپړ افسر يې له څنګلې راونيو او وې ويل:

-وګورئ ولوېد، لومړي ټپي، ولګېد، ولوېد.

-ښکاري دوه ولوېدل، دوه...

نيسفيځکي، مخ راواړاوه او وې ويل:

که زه د ټولو اک پر ځای وای، هېڅکله به مې جګړې ته غاړه اېښې نه وای.

فرانسویانو بیا په توپونو کې ګولۍ کېښودې او شین جامې پوځیان په منډه منډه د پله خواته مخکې را روان وو. تر لنډ ځنډ وروسته د لوګو کربښې یو په بل پسې پورته ختې او د توپ د ګولیو ډزو ډوز، غړمبهاري او د شروشور شور د پله نه لرې واورېدل شو، خو دا وار نیسفیځکي، پر پله د سخت لوګي نه د خورېدو له امله نه شو کولای ووینې، چې پېښه څه ده. سواره پوځونه بریالي شوي وو، پله ته یې اور ورته کړي او فرانسویان هم هغوی د توپونو تر ډزو لاندې راوستي، خو نه د دې لپاره چې د اور اچولو مخه ونیسي بلکې له دې کبله چې نور نو د هغوی توپونه خوځېدلي وو او د موخې په لور روان وو.

مخکې له هغه چې روسي سواره پوځیان له پله نه راستانه شي، فرانسویان په دې بریالي شول، چې درې واري پل د توپونو تر اور لاندې راولي، که څه هم د هغو دوه واره ډزې بې ځایه لګېدلې وې، خو یوه ګولۍ مخامخ د سرتېرو په منځ کې لګېدلې وه او درې تنه لوېدلي وو.

رستوف چې ټول خیال یې په دې کې و، چې قوماندان ته ځان زړور ښکاره کړي، د پله پر سر پاتې و او په دې نه پوهېده چې څه وکړي. هېڅوک نه و چې هغه یې سر پرې کړي (هغه شان چې هغه تل ویل) پله ته یې اور اچوونکو سره هم ځکه مرسته نه شوه کولای چې ځله انسره یې کوم ګېډۍ وابښه یا سواره نه و راوړي. هغه ودرېد، شاو خواته یې وکتل، ناڅاپه یې د پله له سره شروشور واورېد، دا سې شروشور چې ګواکې کوم شي راوپرزېدل. یو سرتېري چې تر ټولو هغه ته نېږدې ولاړ و، زګیروی وکړ او د پله له کټارې ور ولوېد. رستف له ځینو نورو سره د هغه مرستې ته ور ودانګل او بیا چا نارې کړې:

-کراچۍ، کراچۍ !سورو ،پوځیانو ځلور تنه ټپیان را ونیول او هغه یې راپورته کړل.

یو ټپي سرتېري زګیروی کاوه:

-وای،وای د خدای لپاره پرې مې ږدئ..خو ددې عذر سره سره یې هغه راپورته کړ.

نیکولای رستوف بېرته راستون شو ،داسې بربنبېدل چې ګواکې دهغه سترګې چېرې لرې، د دانیوب په اوبو کې،په آسمان کې او په لمر کې کوم شي لټوي.آسمان څومره ښکلی و ،څنګه تک شین او بې ساری او څنګه ژور ژور.څنګه روښانه او پرتمین لوېدونکی لمر،د دانیوب لرې ځلېدونکې او جړېدونکې اوبه او له هغه نه هم د دانیوب پر غاړو ولاړ ښکلي تک شنه غرونه،په هغه کې ولاړه کلیسا ،له رازونو ډکې درې او دنښترو ځنګلونه چې د سپوږمۍ په سیند کې لاهو وو ،هلته،سوله ایز جنت و ،هغه جنت چې عیش او عشرت یې په هستۍ کې ډوب شوي وو.رستوف،په زړه کې ویل:

-کاشکې زه هلته وای،که زه هلته وای،نور مې نوله خدای نه هیڅ، هیڅ نه غوښتل.یوازې زما په ګوګل او په ځلېدونکې لمر کې ،دنیکمرغۍ چینې راخوټېږي...او دلته له غم،بدمرغۍ،ویرې،عذر وزارۍ او له تلواره پرته بل څه نه شته.او بیا چغې اوناري او بیا بېرته ستنېدو ته منډې، منډې، هغه ده مرګ ،زما په شاوخوا کې،له ماسره مل او زه له هغه سره روان...او یوه شېبه وروسته به زه، نه دا ځلېدونکي لمر او نه هغه تنګه ښکلې دره، یوه هم نور ،نو زه لیدلي نه شم...

په دې شېبه کې لمر کرار کرارداورو تر شا پناه کېده.دهغې تر مخې نورې کراچۍ،تېرېدې او تېرېدې...دمرګ سیوری،دمړو وړونکې کراچۍ،له لمر او ژوند سره مینه،ټول ټول ،په یوه غمجن،دردمن خیال

کې راڅول شول.

رستوف، تر شونډو لاندې وویل:

اې لویه خدایه !دا تاسو هلته په راڼه آسمان کې، ومې ژغوره، ومې بښه او ومې ساته !

سواره پوځیانو ،دآس ساتونکو پلو ته مخه کړه:

-ښه وروره !تاسو د باروت بوی واورېد ؟څنګه و ؟

رستوف، وویل:

-هرڅه تېرېږي ،خو زه ډارن یم،ډارن.شرم دې وي چې زه یو ډارن ځوان یم.هغه سوړ اسویلی وویست او ګراچیک نومې آس یې، چې پښه یې پر ابښې وه،له آسوانه را ونیو ،پر هغه سپور شو او له دنیسوفه یې وپوښتل:

-دا څه وه؟د توپونو ډزې وې، که څنګه؟

-هوکې او څه ډزې؟موږ خپله هڅه وکړه،خو خبره په دې کې ده چې موږ څوک یرغل ته نه پرېږدي،...

دنیسوف،دا وویل او دغونډ دقوماندان، نیسفیڅکي،ژیرکوف او چوپړ افسر خواته ،چې له رستوفه راتاو شوي وو ،ورغی.

رستوف، په زړه کې وویل:

-ښکاري دهېڅچا ،هېڅ شي ته پام شوی نه دی، ځکه له جګړې نه دیوه پوځي زده کوونکي احساس ،دلومړي وار لپاره دباروتو دبوی اورېدل او دتوپونو تر ډزو لاندې دهغه راتګ دهېڅچا لپاره نه نویوالی درلود او نه دپام وړ و.

ژیرکوف وویل:

اوس نو ددې وخت را رسېدلی چې یو ښه راپور ولیکئ،نښانونه او جایزې واخلي او که ماته کومه ترفیع هم په کې ورسېږي بده به نه وي.

دغونډ قوماندان ډګروال ،په خوشۍ ،پرتم او غرور سره وویل:
-شهزاده ته راپور ورکړئ،چې ما پله ته اور ورته کړ.
-که دمرګ ژوبلې پوښتنه وکړي؟
ډګروال،په کبرجنه او دبرۍ له میو په مسته ژبه وویل:
-ورته وواییئ،هېڅ !دوه سواره ټپي او یو هم وژل شوی دی.
نه یوازې دهغه له خبرو نه خوښي څرګندوه بلکې نه یې شو کولای خپله هغه موسکا چې ددغې خوښۍ انځور یې ویست پټه کړي.
هغه د (وژل)کلمه داسې ادا کړه چې ګواکې دهغه له ویلو نه خورا خوند اخلي.

۹

د کوتوزف تر قوماندې لاندې، د روسیې پنځه دیرش کسیزه پوځ، چې د ناپلیون بناپارت تر قوماندې لاندې د فرانسې سل زریزه پوځ پسې اخیستی و، هغوی هر چېرې د سیمه ایزو خلکو له سختو نانډریو او تربګنیو سره مخامخ وو، نوریې پرخپلو ټلوالو پوځونو دا ډله لاسه ورکړی او د خوړو او اوبو له لړ والي سره مخامخ وو، په خورا نه اټکلېدونکو شرایطو کې په جګړه لګیا او دې ته اړ وو چې په تلوار د دانیوب پر غاړو ښکته خوا ته راشي او په هغو ځایو او سیمو کې ځای پر ځای شي چې د ښمن پسې رارسېد. دوی به په دې حالت کې خپل پوځونه په هغه اندازه له د ښمن سره لاس وګریوان کول چې تر وروستې اندازې د وسلوله لاسه ورکولو او وګړو له مرګ ژوبلې پرته، شاته لاړ شي.

دغه راز جګړې په لامباخ، آمشتیتن او میلک کې پېښې شوې. خو د روس د پوځ د ټولې زړورتیا او مېړانې سره سره چې د ښمنانان هم په هغه قانع وو، دغه اخ او ډب له دې پرته چې د ښه او چټک شاته تګ لاره آواره کړي، بله ګټه نه لرله. د اتریش پوځونو چې د ئولم په ښار کې یې ماته خوړلې وه، یوازې په دې بریالي شوي وو، چې دا سېر کېدو نه ځان وژغوري او دبراونا او په سیمه کې له کوتوزف سره یو ځای شي، او س د روس له پوځه په خورا لرې واټن کې پاتې وو او د ټولو قواوو قوماندانان یې له ډېر لږ او ستومانه کسانو سره یوازې پرېښې

و.نور نو آن د ویانا د دفاع، خیال هم بې ځایه و.

دهغه پلان له مخې چې کوتوزوف ته په ویانا کې د استوګنې په وخت کې د اتریشي پوځیانو له خوا ورکړ شوی و، بنسټیزه موخه دا وه چې د یر غلیزې جګړې پر ځای، باید خورا ځیرل شوی او د دربار د جګړیزې شورا له خوا د جګړې د نوې پوهې، ستراتیژۍ پر بنسټ، کوتوزوف باید داسې وکړي چې ترخپل واک لاندې پوځ لکه د ماک په شان چې په ئولم کې یې خپل پوځ تباه کړ، تباه نه کړي او له هغو روسي تازه دمو پوځیانو سره چې دې خوا ته له روس نه را روان دي، یو ځای شي.

کوتوزوف د اکتوبر په اته ویشتمه نېټه له خپل پوځ سره یوځای د دانیوب د رود کینې غاړې ته راواوښت، دغه سیند یې دځان او د فرانسویان د اصلي قوا وترمنځ برېد کړ، دشا ته راتګ له پیله دا لومړی وار و چې خپلو پوځونو ته یې ددرېدو امر وکړ.داکتوبر په دېرشمه یې دمارشال موتیه، فرقه چې د دانیوب د سیند په کینه خوا کې پرته وه، تر ګذار لاندې راوسته او تالان یې کړه.په همدې جګړه کې و، چې دوی دلومړي ځل لپاره له دښمنه غنایم ولکه کړل.په دغو غنایمو کې د دښمن یو بیرغ اوځو توپونه هم و، دغه راز دهغو دوه جنراله هم اسیر شوي وو.روسي پوځ تر دوه اونیز شاتګه وروسته، دادي دلومړي ځل لپاره ودرید، هغوی نه یوازې دجګړې ډګر ګټلی و، بلکې فرانسویان یې هم پسې اخیستي وو.سره له هغه چې روسي پوځ سم کالي نه لرل او ګېډې اخیستي و.سره له هغه چې دهغو یو په درېیمه برخه، ځوک ناروغ، ځوک ټپي او ځوک وژل شوي وو، سره له هغه چې ددوی ټپیان او ناروغان د دانیوب د سیند آ غاړه پاتې وو او کوتوزف، دښمن ته دیولیک په ترخ هغه دهغوی انسان دوستۍ ته سپارلي وو او بیا هم

سره له هغه چې د کرمس دښار لوی روغتونونه او زیاتره کورونه په پوځي روغتونونو بدل شوي وو ،آن د ناروغانو او ټپیانو لپاره نور دبستر کولو ځای پاتې نه و ،خو بیا هم په کرمس کې پاتې کېدل او په مارشال مورتیه بری دروسي پوځیانو روحیات خورا لوړ او دوی یې خورا زړور کړل.په ټول پوځ په تېره بیا په ستره قوماندانۍ کې داسې هیله ښونکې ،خوناسمې اوازې او ډنډورې خپرې وې،چې له روس نه تازه پوځونه رارسېدونکي دي،اتریشیانو هم،خدای پوهېږي فرانسویانو ته چېرې ماته ورکړې او دبناپارت پوځونه په ګېنۍ او تلوار سره شاته درومي.

سردار اندرې،په دې جګړه کې د وژل شوي اتریش جنرال شمیت،تر څنګه جنګېده.آس یې ټپي او خپل لاس یې هم دګولۍ په لګېدو لږ خوږ شوی و.د پوځ ستر قوماندان،دیوې ځانګړې مینې او پېرژوینې له مخې، هغه دې ته ګمارلی و ،چې ددغه بري زیری،د اتریش دربارته ،چې ددښمن له خوا پلازمېنې ویانا ته ورسوي (پلازمېنه دګوابښ له امله اوس برن ته لېږدول شوې).سردار اندرې دجګړې په هماغې شپې،بې له هغه چې خپلې ستړیا او ستومانتیاته وګوري، په خورا شور او شوق (سردار اندرې،د ټول ځاني ورووالي سره سره تر خورا غښو او قوي کسانو کولای شول، ستړیا او ستوماني وزغمي)کرمس ته سپور راغلی او د دختورف،پیام او سپارښتنه یې کوتوزف ته راوړې وه او په هماغه شپه کوتوزف،هغه ته سپارښتنه وکړه چې،ددغه بري زیری،برن،ته،ورسوي.برن ته دده دغه استونه نه یوازې هغه ته دځانګړې استازي دریغ بانبه بلکې ،هغه ته دنښان او لوړې ترفیع نښه هم وه.

شپه تکه توره او آسمان له ستورو ډک و.پرون،دجګړې په ورځ

واوره وربېدلې وه او لارو د سپينو واورو په منځ کې تورې کرښې ويستې.

سردار اندرې، کله د جګړې اغېزې او يادونه را يادول، کله به يې مخکې له مخکې هغه اغېزې چې د برې د زيري له خوښۍ نه د درباريانو په زړه کې پيدا کېدې، په خيال کې راوستې او يا يې هم د پوځ له ستر قوماندان او خپلو ملګرو سره خپله خداى په اماني وريادوله.هغه په ګاډۍ کې ناست او وړاندې روان و.هغه د هغه چا احساس لاره، چې تر خورا انتظاره وروسته يې د خپلې هيلې نيکمرغي ترلاسه کړې وه.هر وار به يې سترګې پټولې، په غوږو کې به يې د توپکو، توپونو او وسلو اوازونو او غړ مبهارې شروشور جوړاوه او د غه شروشور به ، د ګاډيو داربو له آوازونو سره د برې خوږوالي سره ګډ بده.کله به يې په خيال کې راتله چې روسي پوځيان تښتي او خپله وژل شوي دي، خو سمدلاسه راوېښېده او په نيکمرغۍ سره پوهېده چې دا هېڅ نه دي پيښ شوي او برعکس دا فرانسويان دي چې تښتېدلي.هغه بيا له سره د برې ټول خوندونه اورنګونه او په جګړه کې خپله مېړانه وريادول او وروسته بيا په ارامه په کلک خوب ويده بده...تر تيارې او له ستورو ډکې شپې نه وروسته بيا روڼ او له خوښيو ډکې سپيدې ولګېدې.واوره تر لمر لاندې ويلېده، آسونه په چټکۍ زغلېدل او دلارې ښي او چپ ته ګډوډ ځنګلونه ، کروندې او نوې ودانېدونکي کلي تېرېدل.

دلارې په يوه تم ځاى کې هغه د روسي ټپيانو يوې ډلې ته ورورسېد. هغه افسر چې د دغې ډلې مشري کوله په لومړۍ کراچۍ کې يې ډډه لګولې وه او په چغو چغو يې په خورا پوچو ښکنځلو يو سرتېرى ښکانځه.په هره اوږده المانۍ کراچۍ کې شپږ او تر هغه زيات ، ټپي، يوډول رنګ الوتي، د چا لاس، د چا پښه او د چا بل ځاى ترلي او

په ختو ککړ سرتېري پراته وو. څو تنو خبرې کولې (هغه د هغو روسي خبرې اورېدې) چا ډوډۍ خوړه، او هغه چې تر ټولو سخت ټپي وو، چپ وو، هغوی په خورا ځیرتیا او د ساده ناروغو ماشومانو په څېر یې ، د دوی له څنګه تېرېدونکو ګاډیو ته کتل.

سردار اندرې ګاډیوان ته ددرېدو وویل او له یو سرتېري نه یې وپوښتل چې په کومه جګړه کې ټپي شوی دی؟

سرتېري، ځواب ورکړ:

-پرون نه، هغه بله ورځ د دانیوب د رود په غاړه.

سردار اندرې د خپل جیب کڅوړه راوویستله، له هغې نه د سرو زرو درې خښتې راواخیستې او سرتېري ته یې تربښلو وروسته، د هغو هغه افسر ته چې رانږدې کېده، وویل:

-داد ټولو لپاره.او زیاته یې کړه:

-خدای مو روغ کړه ورکیو، خورا ،ډېر کارونو لا تر مخې دي.

افسر چې غوښتل له سردار سره دزړه خواله وکړي، له هغه نه وپوښتل:

-ښاغلیه یاوره !څه خبرونه دي؟

سردار اندرې ځواب ورکړ:

-خورا ښه خبرونه او پر خپل ګاډیوان غږ وکړ:

-چو کړه.

او ګاډۍ په چټکۍ وخوځېده.

سردار اندرې چې کله د برن، ښار ته ورسېد ،هوا چور تیاره شوې وه. هغه ځان دلوړلو له رڼا نه ډکو کړکۍ لرونکو ودانیو ،د بې شمېره ځلېدونکو څراغو درلودنکو واټونو، پر تېرو فرشو کوڅو کې د ښکلیو ګاډیو دآسونو د سمونو دغږ او دلویو ښارونو دخوښۍ او شروشور د

ځانګړې دنیاګې په منځ کې ،چې له جګړې نه هر راستون شوي پوځي ته بې سارې ،زړه راښکونتیا لري، راګیر ولید.

سردار اندرې،د خورا تلوار نه ډک شپني سفراو پرله پسې شوګیریو سره سره ماڼۍ ته په نېږدې کېدو سره ځان تر پرون شپې تازه او تاند احساساوه. یوازې دهغه سترګې په بې سارې، ملاله بڼه ځلېدلې او دهغه خیالونه او اندیښنې په ډېرې چټکۍ او ځرګندګه توګه بدلېدل.دجګړې ټولې ورې اوغټې پېښې،اوس نه دکوم خیال بلکې دیو رون،ربښتیني واقعیت په بڼه ،له ټولو ځرګندونو سره چې ټولواک ته یې ویل او سپړل غوښتل،دهغه په ذهن کې راخوټېدل.هغه له ځان نه هغه پوښتنې کولې او سمدلاسه یې ځوابونه ورته جوړول چې تصور یې کاوه ټولواک به یې له ده نه پوښتي.هغه داسې انګېرله چې ماڼۍ ته په رسېدو سره به هغه سمدلاسه ټولواک ته ورولي.خو د ماڼۍ لویې زینې ته په رسېدو دهغه مخې ته یوه څارونکي راوځغاستل او تر پېژندنې وروسته یې هغه دماڼۍ دبلې دروازې له لارې دننه ماڼۍ ته بدرګه کړ.

هغه ته یې وویل:

-جلالتماب !له ښي لاسه نه مهرباني وکړئ.ځانګړی څارونکی به تاسو ددفاع وزیر ته بدرګه کړي.

هغه یاور چې داندرې وبدرګې لپاره راغلي و ،هغه هیله وکړه،چې یوه شېبه صبر وکړي او خپله ددفاع وزیر ته ورننوت.ترپنځو دقیقو وروسته هغه راستون شو ،په خورا درناوي یې تر مخې روان او هغه یې دوزیر تر کوټې بدرګه کړ.ددغه یاور ،کره وړه او خواخوږۍ تر هغې اندازې وو ،چې غوښتل یې له دغه روس یاور ځان په یوه واټن کې وساتي.ددفاع د وزیر کوټې ته د نېږدې کېدو په لړ کې،د سردار اندرې دخوښۍ احساس خورا کم شو.هغه داسې وانګېرله چې ده ته درناوي نه

دی شوی او د غه دنه درناوي احساس، بې له هغه چې دده ورته پام شي دهغه په زړه کې ده ته د سپکاوي په احساس بدل شو. په ځواب پیداکولو کې دهغه چټک توان، په یوه شېبه کې هغه ته دا انګېرنه ورکړه چې ځان ته دا حق ورکړي چې د دفاع وزیر او دهغه یاورته، دی هم په سپکه وګوري، هغه په زړه کې ویل:

-ته دې ښاغلو ته ګوره چې لاتر اوسه یې نه دجګړې بد ساعت لیدلی او نه یې دباروت دود څکلی دی، تصور کوي چې دجګړې ساعت خورا آسانه چاره ده. سترګې یې هغو ته د سپکاوي نه په کتو کتو تنګې او تنګې شوې. په خورا غوره ،کرارو ،شمېرلو او ټینګو ګامونو د زوی کوټې ته ورننوت، وزیر یې، سر ښکته دخپل میز ترشا ولید ،څو شېبې تېرې شوې، خوبیاهم وزیر سر راپورته نه کړ، ده ته یې ونه کتل، نو دده په زړه کې راخوټېدونکې کرکې لا قوت واخیست. د دفاع وزیرچې دوو خواته یې دوه تت شمعونه لګېدلي وو ،پک سر او سپینې شقیقې یې مخ ښکته څه پاڼې لوستې او په پنسل یې پر هغو پاڼو څه لیکل. وزیر خپلې مطالعې او څېړنې ته همداسې دوام ورکړ او آن هغه وخت چې دروازه خلاصه او دګامونو غږ واورېدل شو ،بیا یې هم سر پورته نه کړ.

د دفاع وزیر، بې له هغه چې ځانګړې استازي ته وګوري، کاغذونه یې خپل یاور ته وسپارل او وې ویل:

-دا دروا خلئ او وې لېږئ.

سردار اندرې له ځانسره وویل:

-یا داچې په هغو ټولو خبرو کې چې دوزیر په سر کې ګرځي، د کوتوزف دپوځ عملیات تر ټولو لږ دهغه لپاره دا همیت وړ دي او یا داچې دغه پاڼې روسي استازي ته وسپارل شي، خو زما لپاره هم اوس بې تفاوته ده. د دفاع وزیر له میزه ټولې پاڼې راټولې، د سره سمولو او

برابرولو لپاره پر میز یې وټکولې او سر یې راپورته کړ.په بشره کې یې ځیرتیا او هوښیارتیا ښکاره وه ،خو همدا چې سترګې یې اندرې ته وروا ړولې ،د هغه له بشرې داټول کډه شول او د ځیرکتیا ځای یوې لاسي ،ساده او احمقي موسکاونیو ، داسې چې ګواکې له دغه ژربدلون سره دی ربړدی او په هرڅه خبر دی، نوځکه یې د هغه د پټولو لپاره کومه هڅه هم نه کوله.دده داموسکا د هغه چا موسکا ته ورته و ،چې د دود او کار له مخې هره ورځ بې شمېره کسان مني ،ناڅاپه یې غږ وکړ:

-تاسو فلید مارشال کوتوزوف نه راغلي یاست؟هیله لرم چې زیری به مو راته راوړی وي ! مورتیه سره لاس او ګریوان شوئ؟ له هغه نه مو وګټله؟ هو کې !نور یې نو وخت هم رارسېدلی و !

هغه ده ته رالېږل شوي پیام واخیست او په لوستلو یې پیل وکړ.

ناڅاپه یې په الماني ژبې وویل:

-وای !لویه خدایه !لویه خدایه ! شمیت ! دا څه بدمرغي ده ! داڅه لویه بدمرغي ده !

د پیام تر لوستلو وروسته یې ،هغه پر میز کېښود ،سردار اندرې ته یې وکتل،داسې برېښېده چې خیال یې، په خیالونو بوخت دی.

-څه لویه بدمرغي !وایي چې ماته هرومرو وه ،خو مورتیه،مو اسیر نه کړ !

تر لږ ځنډ نه وروسته یې وویل:

-که څه هم دغه بری په خورا لویه بیه،یعني د شمیت په وژلو لاس ته راغلی،خو ستاسو له خوښی، ښېنونکي زیري نه مننه.تصور کوم چې ټولواک به ددې هیله ولري چې تاسو وګوري،خو نه نن.له تاسو نه مننه کوم.نن استراحت وکړئ،سباته به په سلامی، کې تر ګډون او د قطعې ترکتنې وروسته سره وګورو ،خو سره له هغه هم ،زه به بیا خپله خبر

درکړم.

دخبرو په وخت کې د دفاع د وزير پر شونډو ساده ورکه موسکا بيا راخوره شوه او په خورا درناوي يې بيا وويل:

- ستاسو د ليدو په هيله، بيا هم له تاسو نه مننه، تصور کوم چې ستر ټولواک به تاسو هرومرو وګوري.

په هغه شېبه کې چې سرداراندرې له ماڼۍ نه وت، داسې يې وانګېرله چې د بري له خوږو او ترخو نه دده په زړه کې څه پاتې نه دي. ده تصور وکړ چې دغه احساسات يې د وزير بې غمه زړه او د هغه خورا با ادبه ياور ته سپارلي دي. دهغه په انديښنو کې يو ژور بدلون او توفان راغی او جګړه هغه ته په يوې تتې، لرې او ورکې خاطرې بدله شوه.

۱۰

سردار اندرې، د برن په ښار کې، د بېلبين، نومي روسی ديپلومات په کور کې مېشت شو.

بېلبين، د هغه هر کلي ته بهر را ووت او وې ويل:

-آه ! ګرانه سرداره ! ستاسو د مېلمستيا تر هيلې نه بل غوره څه نه شته.

هغه، خپل هغه چوپړ ته چې بالکونسکې ته يې هر کلی ويلی و، وويل:

-فرانتس د سردار کالي زما د خوب په کوټې کې ځای پر ځای کړي، بيايې مخ سردار ته ورواړاوه او هغه ته يې وويل:

-ښه ! تاسو د بری غوره او وياړمنه ريبار ياست ! او زه لکه چې ګورئ په بړستن کې ناروغ پروت يم.

سردار اندرې، ترځانمينځلو او د کاليو بدلولو نه وروسته، د ديپلومات يوې غوره او پرتمينې کوټې ته چې د غرمنۍ ميزپه کې ورته جوړ شوی و، راووت. بېلبين، په خورا ارامۍ بخارۍ ته نېږدې ډده لګولې وه.

سردار اندرې، نه يوازې ددې سفر په اوږدو کې بلکې د جګړې په ټوله موده کې د ژوند دلومړيو خوږو اړتياوو نه بې برخې و، نو ځکه اوس چې د پرتمين ژوند ښه اړخونه او شرايط چې له ماشومتوبه ورسره روږدی و، بيا ورته برابرېدل، دآرامۍ او کراريی خوږ احساس ورته پيدا

کېږده.دهغه اوس دا هم خوښېده چې(نه په روسي ژبه ،ځکه دوی په فرانسوي غږېدل)لږ تر لږه د وطن له میني نه په ډکه ژبه وغږېږي او له اتریشیانو نه د روسانو دکرکې (چې تر هر وخته زیاته شوې وه)په ښرګندونه کې ځان شریک وګڼي.

بېلیبین ،پنځه دیرش کلن ،یووزري سړی و ،چې دټولنیز دریځ له مخې له سردار اندرې سره سیال او هم کچه و.هغو لا په پترزبورګ سره پېژانده، خو سردار ویانا ته دکوتوزف،دسفر په لړ کې هغه سره اندېوالي پیل کړې وه.

هغه شان چې ځوان سردار اندرې ته په پوځي چارو کې ښه راتلونکې په لاره وه ،دغه شان بېلیبین،ته د بهرنیو چارو په وزارت او دیپلوماتۍ که تر هغه نه ښه ویاړونه په مخ کې پراته وو.بېلیبین،که څه هم لاځوان،مګر په چارو کې خورا باتجربه او ځیرک ځکه ګڼل کېده چې له شپاړس کلنۍ نه یې د دیپلوماتې کار پیل کړی و.هغه په پاریس او کوپنهاګن کې دندې ترسره کړې وې او اوس یې دادي په ویانا کې خورا ګرانه او مهمه دنده په غاړه وه.د اتریش لومړی وزیر او هلته زموږ لوی سفیر هغه پېژانده او درناوي یې ورته کاوه.هغه دهغو بېشمېره دیپلوماتانو له ډلې نه ،نه وو ،چې یوازې دځینو ناوړو دودونو ،له ځینو چارو نه په ډډه کولو او دفرانسوي ژبې په ویلو ښه دیپلمات واوسي،بلکې دهغو ګوته په شمار دیپلوماتانو له ډلې نه وچې دښو کارونو دسرته رسولو دتوان په درلودلو او له هغو سره دبې پایې مینې له لارې پېژندل کېږي او نوم ګټي.که څه هم له ځایه تنبل و ،خو کله کله به تر سپیدو پورې دکارد میز تر شا پاتې کېده.

کارونه به چې هرڅومره او هر رنګ و ،دهغه دکار خورا ښه کیفیت به نه بدلیده.هغه دکار بهې ته اصلا پام نه کاوه ،بلکې تل یې پاملرنه

دکار کیفیت ته و...په لیکنه او دګزارشونو په جوړلو کې یې لوی استاد و ،دغه راز په لویو غونډو کې به یې خپلو ویناوو، ټوکو او غوږېدا ته خورا پاملرنه ساتله او په هغو کې یې ښه مهارت لاره...دده دخبر ځانګړتیا دومره نومولې شوې وه، چې په ویانا کې دهغې لنډې او بې ساري خبرې په ډېرو ځایو کې دمتلونو او غوره ویناو په بڼه کارېدې.

دهغه ډنګره، ژېړه او ضعیفه څېره، ژورو ګونځو پوښلې وه...ددغو ګونځو خوځېدا دده په څېره کې دهر بدلون ښنې ښکلې.کله به یې پر تندي سوروري ګونځې خورې شوې او وروځې به یې پورته لاړې او کله به یې وروځې راښکته شوې او په غومبورو کې به یې لویې لویې ګونځې پیدا شوې،خو دهغه شنې،رڼې ورې سترګې به تل مخامخ او خوشاله غړېدلې.

هغه وویل:

-ښه نو !اوس دې نو د مېړانې او زړورتیا کیسې کوه.

بالکونسکي،په خورا کمداني او پرته له هغه چې په پوځي عملیاتو کې دخپلې ونډې او اغېز په اړه یادونه وکړې د جګړې د اخ وډب دبهیر او له ده نه ددفاع دوزیر دهرکلي کیسې وکړې او خپلې خبرې یې په دې ټکو پای ته ورسولې:

-لنډه به یې درته وایم چې دوی له ما او د بري له هغه زېري نه چې ما راوړی و ،داسې هرکلی وکړ لکه دکاروان دسپي اویو نابللي مېلمه په شان.

بېلیبین،وموسېدا او په دې موسکایې دبشرې ګونځې سره آوارې کړې. هغه لاسونه سره لرې ونیول،دتندي ګونځې یې پر چېپې سترګې راټولې، خپلو نوکونو ته ځیر شو او وې ویل:

-ګرانه سرداره !له هغه درناوي سره سره چې موږ یې ((د روس

ګټندوی او ارتدکس))پوځ ته لرو ، ستاسو برې هومره ځلېدونکې نه و.

هغه همداسې په فرانسوي ژبه خپلو خبرو ته دوام ورکړ او یوازې هغه ټکي یې په روسي ویلي چې چاته به یې سپکاوي په کې کاوه.هغه زیاته کړه:

-تاسو پوښتنه کوئ،ولې؟تاسو په خپل ټول پوځ، پر هغه بدمرغه مورتیه،چې یوازې یوه فرقه یې لرله،ور ودانګل،خو هغه بیا هم ستاسو له منګلو وتښتېدا او ځان یې وژغوره،دا نو څه برې شو؟دلته څه دویاړ ور دی؟

سردار اندرې ځواب ورکړ:

-که لږ په زغرده او ځانستاینې نه پرته وغږېږو ،موږ کولای شو ووایو چې،دغه برې د ئولم تر ماتې وروسته لږ ښه و.

-نو چې داسې ده،تاسې لږ ترلږه یو فرانسوي مارشال هم اسیر نه شو کړای؟

-داخوځکه چې دنیایي چارې لکه د پریټ په شان چې انسان یې اټکل کوي،نه ترسره کېږي.لکه هغه شان چې ما درته ویلي و ،موږ اټکل کړی وو ، چې د دښمن د پوځ شا ته د سهار په اووبجو ورسېږو ،حال داچې موږ هلته د ماښام په پنځو بجو ورسېدو.

بېلیبین وموسېدا او وې ویل:

-نو ولې د سهار په اوو بجو ور ونه رسېدئ؟که د سهار اوو بجو ته د رسېدو اټکل شوی و ،باید چې په اووبجو ورسېدلای وای.

سردار په هماغه بڼه ځواب ورکړ:

-چې داسې ده،نو تاسو ولې د دیپلوماسۍ له لارې بناپارت سره جوړه نه کړه چې دژیو ،ښار پرېږدئ؟...

بېليبين، د خبرو منځ ته ور ودانګل او وې ويل:

-پوهېږم !غواړئ وو ايي چې د بخارۍ تر څنګه پر پسته څوکۍ ناست د مارشال اسيرول، خورا آسانه کار دی.تاسو رښتيا وايئ، خو په هرحال بيا هم غواړم راته وو ايئ، چې ولې مو کوم يو مارشال اسير نه کړ؟تاسو له دې ته مه حيرانېږئ، چې نه يوازې د دفاع وزير، بلکې ستر تولواک و اعلحضرت، فرانتس، به له دې برى نه خوشاله او نه نيکمرغه شي.هو کې که خبره په ماکې وي، آن زه د روسيې د سفارت يو خوار او بدمرغه سکرترهم د کومې خوښۍ احساس نه کوم.

مخامخ يې د سردار اندرې سترګو ته وکتل او په يوې ناڅاپه خوځېدا يې د خپل تندي ګونځې آوارې کړې.

بالکونسکي وويل:

-اوس زما وار دی چې تاسو وپوښتم،((ولې))زما ګرانه زه به تا وپوښتم.غواړم دزړه له کومې وو ايم،ښايي دا له هغو نازکو ديپلوماتي کړو نه يو کړه وي، چې زما سر نه پرې خلاصېږي او زه نه پرې پوهېږم. ګوره ! ماک، يوبشپړپوځ ورک کړ، دا يرځګير څوک فيرد ينانـد اود ايرځګيرڅوک کارل،خو هېڅ پته نه شته چې هغه مړه دي که ژوندي دي، چېرې او څه کوي؟ يو په بل پسې نه ښنونکې تېروتنې کوي او په پای کې کوتوزوف پاتې کېږي او ټوله جګړه. يوازې کوتوزف دی چې رښتينی بری ترلاسه کوي او د فرانسويانو دنه ماتې کوډې ماتوي او د دفاع وزير خو آن نه غواړي چې د دغې جګړې په اړه کومه پوښتنه هم وکړي.

- هوکې زما ګرانه ! په رښتيا له همدې امله !هورا ! د پادشاه په وياړ، دروس په وياړ او دايمان په وياړ.دا ټول سپېڅلي دي.دا ټول خورا ستر ارمانونه دي، خو دا موږ(اتريش)پورې څه اړه لري؟ستاسو برى

اتریش لپاره څه معنی لري؟ښه به دا وي چې دلته د ایرڅګیرڅوګ فیردیناند او د ایرڅګیرڅوګ کارل، دبري خبرونه راوړي.هغه متل دی چې وایي ستاسو بری موږ د رخې په اور کې سوځي، پر بناپارت .لږ ترلږه دهغه پر یوې ډلې دبري خبر راړئ، دغه شان خبر به بل خوند ولري.دغه خبر به ددوی لپاره دښې خوښۍ او نیکمرغۍ زیری وي او دوی به دهغه په ویاړ دتوپونو ډزې وکړي، خو داسې بریښي چې ستاسو دغه بری اوویاړ زموږ د لاسي زورونې لپاره دی. دایرڅګیرڅوګ کارل،له لاسه هېڅ نه کېږي او دایرڅګیرڅوګ فیردیناندهر کړه رسوایي ته رسي. تاسو په کرارۍ، دویانا له ښاره، شاته ځي ،هغه دښمن ته پرېږدئ،له هغه سره مخه ښه کوي او ناري وهئ چې تاسو پوه شي پلازمېنه مو او وایي چې خدای له موږ سره دی، ،زموږ یو جنرال و چې ټولو ته ګران دی، جنرال شمیت، هغه دتوپ دګولیو تر باران لاندې یوازې پرېږدئ او اوس راغلي یاست موږ ته دخپل بري مبارکي وایئ.وبښئ !نو دارا سره ومنئ چې ستاسو دغه راوړی خبر، تر بل هر څه نه زورونکی او شرمونکی دی.داسې انګېرل کېږي چې دا یو لاسي کار وي. د دې نه برسیره که تصور وکړو چې رښتیا بری تر لاسه شوی، تصور وکړئ چې ایرڅګیرڅوګ کارل بری ګټلی، خو ایا دې خبر به دجګړې په ټولیز بهېر کې کوم دپام وړ بدلون راوستی وای؟پوهېږئ، فرانسویانو ویانا لاندې کړې او نور کارونه خو هسې خورا کړکیچن شوي دي.

- څنګه یې لاندې کړې؟ویانا یې لاندې کړې؟

-نه یوازې دا چې ویانا یې لاندې کړې، بلکې بناپارت د شون برن، په ماڼۍ کې ځای پر ځای شوی دی او زموږ ګران ګراف (وربنا)یې د سپارښتنو داخیستو لپاره حضور ته ورراون دی.

بالکونسکي دلارې تر ستو مانتیا ،د دفاع دوزیر ترساړه هرکلي او دغرمنۍ ترخوړلو وروسته،داسې انګېرله،چې دهغو خبرو په معنې نه پوهېږي چې اوس یې اوري.

بېلیبین،خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

-نن سهار ګراف لیشتن فلس، دلته و او هغه ته یې هغه لیک وروښود چې په ویانا کې دفرانسوي پوځونو د پریټ خورا ښه او هر اړخیزه ښودنه کوله.د شهزاده مورا او دنورو او نور...تاسو ګورئ !چې ستاسو بری دلته هو مره دچا دخوښۍ وړ نه ده او نه شي کولای چې تاسو ته د یوه ژغورنکي سردار په توګه هرکلي ووایي.

سردار اندرې،دا په زړه کې و منله چې په رښتیاهم دده له خوا نه دکرس د جګړې خبر،د اتریش دپلازمېنې دلاندې کولو دخبر په پرتله د ویاړ وړ نه دی،نو وې ویل:

-که رښتیا درته ووایم ،ماته دساړه هرکلي خبره هو مره دپام وړ نه ده ،رښتیا بې اهمیته ده.په دې باید پوه شو چې د کرمس په څنډو کې د بري زیری،داتریش دپلازمېنې د لاندې کولو د خبر په کچه رښتیاهم خورا وړه خبره ده..ویانا څنګه لاندې شوې؟نوهغه دپله عملیات؟دپله پر سر ښکته پورته کولو څه ګټه لرله؟نو هغه شهزاده آورسپرګ څه کول؟موږ تصور کاوه چې شهزاده آورسپرګ به له ویانا نه په کلکه دفاع کوي.

بېلیبین،وویل:

-سردار آورسپرګ،په دې خواکې ولاړ دی،یعني زموږ خواته او له موږه دفاع کوي او تصور کوم چې خورا بده ،خو په هرحال دفاع کوي.او ویانا آپلوه پرته ده.پل لا فرانسویان نه ده نیولی او هیله لرم چې وي نه نیسي،ځکه په پله کې خو ماینونه ښخ شوي دي او تاکل شوې وه چې

هغه والوزول شي.که داسې نه وای،موږ به اوس دلته نه وای،اوس به د (بوګیمسکي) دغرونو په شیلو کې پټ وای،تاسو او ستاسو پوځ به دتوپونو د دوه اړخیز اور تر ګوزارونو لاندې تر لس پنځلسو دقیقو نه زیات دوام نه وای کړی.

سردار اندرې وویل:

-خو په هرحال دا ددې معنې نه لري چې،جګړه چا ګټلې یا بایللې وي.

-برعکس زه داسې فکر کوم چې جګړه پای ته رسېدلې ده او یو زیات شمېر پوچ مغزي هم دلته داسې فکر کوي،خودا زړه نه کوي اوله ډاره خوله خلاصولی نه شي.آخر به هغه خبره رښتیا شي چې ما لا دجګړې په لمړي سر کې درته یاده کړې وه بېلبېن خپلې سترګې برندې، د تندي ګونځې یې بیا پاکې کړې او خپله یوه غوره خبره یې سردار ته تکراره کړه:

-ماتاته ویلي و،چې دا په دورنشتاین کې،ګرز او ګروز او په ټولي توګه په ټوله جګړه کې دا دباروتو بوی نه دی،چې دجګړې تګلوری ټاکی،بلکې دجګړې تګلوری هغه څوک ټاکي چې باروت یې جوړ کړي دي.تر لږ ځنډه وروسته یې،خبرو ته دوام ورکړ:

-ټوله خبره په دې کې ده،چې ټولواک الکساندر او دپروس پاچا د برلین په خبرو کې څه پرېکړې کوي.که پروس یووالي ومني او دټلوالي غړی شي،اتریش به هرومرو دې ته اړوزي چې هغه ومني او له جګړې پرته بله لاره نه شته،کنه له دې نه پرته..یوازداني لاره بیا هم دجرګو مرکو لاره ده...

سردار اندرې،پر تندي او ټټر صلیب وویست،اوناڅاپه یې خپل نازک لاس غوټه کړ اوپه چغو چغو یې مېز پرسوک وواهه او وې ویل:

-څه بې ساري نبوغ ! دا سړی څومره بختور دی !

د بېليبين په تندي بيا ګونځې راخورې شوې او په پوښتنيز ژبه يې وويل:

-بوئونا پارت يادوی؟

هغه چې د ((ئو)) په ټکي ښه زور اچاوه بيا وويل:

-بوئو ناپارت؟

زه داسې فکر کوم: اوس چې هغه ،نور نو په شون برن کې ناست دی او اتريش لپاره قانون جوړوي، بيا د احترام له مخې د (ئو)له ټکي تېر شو.ما خپله خو پرېکړه کړې چې همداسې وکړم او په ساده توګه هغه دبناپارت، په نامه ياد کړم.

سردار اندرې،وويل:

-نه !نه !راځئ له ټوکو تېرشو ،دا راته ووايئ چې جګړه په رښتيا پای ته رسېدلې ده؟

-زه داسې تصور کوم چې اتريش بې واکه پاتې دی او دا هغه څه دي چې دغه خلک تر اوسه ورسره رږدي نه وو.دهغو دغه د بې واکۍ احساس له هغه ځايه سرچېنه اخلي چې لومړی خو يې ټول ولايت وران او ويجاړ شوي، پوځ يې ماته خوړلې، پلازمېنه يې دښمن لاندې کړې او داسې ويل کېږي چې ارتد کسان سخت چور او تالان کوي، دا ټول او ټول د اعلحضرت ټولواک ساردينې، دښکلو سترګو په وياړ.هو کې له همدې امله.هو کې خو خبره دې زموږ ترمنځه وي،زما تصور دادی چې هغوی تکل لري موږ وغولوی،ما داسې اورېدلي چې له فرانسې سره د روغې خبرې پيل شوي او په پټه د روغې کوم تړون لاسليک شوي دي.

سردار اندرې وويل:

-دا خبره هېڅ شونې نه ده، دغه رازيوې چارې سرته رسول خورا لوی حماقت غواړي.

بېليبين، وويل:

-که ژوند و، وبه ګورو ! بيا يې د تندي ګونځې راټولې کړې او دې کار ددې معنی لرله چې خبرې نورې نو پای ته رسېدلې دي.

کله چې اندرې، هغې کوټې ته چې دده د ويدو کېدو لپاره جوړه شوې وه، لاړ، دخوب پاک او ښکلې جامې يې واغوستې، له ښځکو نه په جوړ شوې توشکې او سرو بړدې يې ډډه او سر ولګول، دا سې يې وانګېرله چې له هغې جګړې نه چې ده يې دبري خبر راوړی و، خورا لرې شوی دی. دپروس ټلواله، داتريش خيانت، دبناپارت نوي بری، دهغه پرتمين پرېټ او دټولواک فرانتس حضورته، دده دسبا ورځې ورتګ ،ټول هغه څه و چې خيالونو يې دی په ځان کې ډوب کړی و.

سترګې يې سره وتړلې خو په يوه شېبه کې دتوپونو غرمبهارې، دتوپکو ډزوو او دګاډيو دتګ راتګ شورماشور او انګازو دهغه غوږونه کاڼه کړل.بيا يې په تصور کې ليدل چې څنګه سرتېري، دېړي په څېر، په يو ستوي ليک له غره نه راکوزېږي او فرانسويان پرهغو ډزې کوي.هغه داسې انګېرله چې زړه يې له ګبنې رېږدي، له شميت سره ګډ وړاندې درومي او په شا اوخوا کې يې د توپونو او ټوپکو دډزو باران ورېږي.دې سره سره هغه دماشومتوب دمستۍ او شروشور هغه ليونی احساس چې کلونه کلونه پخوا ترينه کډه شوی و، بيا احساس کړ او په زړه کې يې دهغه مينه راغوړېده.

يو وار له خيالو راووت، دماشومانو په څېر ځان ته ومو سېد او وې ويل:

-هو کې دا ټولې پېښې همداسې، پېښې شوي دي او په خوا رږه خوب وېده شو.

۱۱

بله ورځ هغه ناوخته له خوبه راپاڅېد. له تېرو يادونو نه تر هر څه لومړي هغه ته دا ورياد شول، چې بايد د ټولواک فرانتس حضور ته ورشي، بيا هغه ته د دفاع وزير او د هغه له اندازې نه زيات با ادب اتريشي ياور ورپه ياد شول. بېليبين او د هغه د تېرې شپې خبرې يې پر زړه ورواوښتې. او دربار ته، ورتګ ته يې ځان چمتو او خپلې ځانګړې جامې يې واغوستې. ډېره موده کېده چې پوره، ښکلې، پاکې جامې يې نه وې اغوستې او ټټر يې په نښانونو او مډالونو نه و ګاڼلی. خوښ، خوشاله، زړه راښکونکی، صليب په غاړه د بېليبين د کار کوټې ته ورننوت. د سفارت څلور تنه نور غړي هم د هغه په کوټه کې را ډېره وو. بالکونسکي، له سردار ايپوليت کوراګين، سره چې اوس د سفارت منشي و له پخوا پېژندګلوی درلوده. بېليبين، هغه نورو ته ور و پېژاند.

د بېليبين، مېلمانه، داعيانو زامن او ښه ای ځوانان وو، چې په ويانا او آن په دې وړوکې ښار کې يې ځانته، جلا جرګې مرکې او بنډارونه لرل. بېليبين، چې پخوا په خپله د دغې ډلې مشر پاتې شوی و، هغوی د (خپل) په نامه يادوه. د دغې ډلې غړي چې څه کم ټول ډيپلوماتان وو، په خپلو خيالونو او دنيا کې ډوب وو، هغه خيالونه او دنيا چې جګړې او سياست پورې يې هېڅ اړه نه لرله. د هغوی ټوله مينه او

لېوالتیا پرتمین بڼه ای ژوند ، له ځینو ښځو سره د پټې مینې او اړیکو ساتل او یا د سفارت ورځداني چارې وې.

دغو ښاغلو ، په خورا مینې او خواخوږي، سردار اندرې هم د خپلې ډلې یو تن وګاڼه.(دغه ویاړ ډېرو لږو کسانو ته ور په برخه کېدای شو).دوی د نزاکت اوله سردار اندرې سره د خبرې د پیل په توګه له هغه نه ،د جګړې او د روس د پوځ د بري په اړه څه پوښتنې وکړې، بیا خبرې ټوکو او کرارکرار د یو بل غیبت ته ور واوښتې او بس.د دیپلوماتانو له ډلې نه یوه تن، چې د خپل یوه ملګري د ناکامیو په اړه غږېده وویل:

- د اداري دفتر هغه ته ویلي چې د لندن په سفارت کې دده ټاکنه،دده دلوړتیا معنی لري او دی باید دغه ټکي په پام کې وساتي.یارانو ! نه پوهېږم تاسو ددې خبرې داوربدو په وخت کې د هغه دځېرې تصور کولای شي او کنه؟

-خو زه به یې لا له دې نه بدتره درته ووایم،دا بدمرغه کوراګین،درته یادوم، چې دغه دښځو لېوال ،له همدې بدمرغۍ نه لا ډېرې ګټې اخلي.

سردار ایپولیت، چې پر یوې لاستي لرونکې څوکۍ ډډه لګولې او پښې یې ښکته ځړولې وې، په کړس کړس خندا وویل:

-ښه !ښه داسې ده،نو وایه !

یو بل غږ واورېدل شو:

-دا دښځو لېوال لکه مار .ښځو پسې تاوېږي.

بېلیبین،مخ سردار اندرې ته ور واړاوه اووې ویل:

-ښاغلیه بالکونسکي !ته نه پوهېږې چې دښځو په منځ کې د دغه ښاغلی برۍ، په بې رحمیو او نادودو کې د فرانسویانو د پوځ(نېږدې و چې ووایم د روسي پوځ)دبري په کچه څو برابر دي.

سردار ايپوليت وويل:

-ښځه د ناړينو ، ملګرې ده.او د خپلو عينکو له شا نه يې خپلو لوړو شويو پښو ته وکتل.

بېليبين، د ايپوليت، ترڅنګ کېناست، پر تندي يې ګونځې راخورې کړې او خبرې يې بيا سياست ته ور واړولې، سردار اندرې او نور ټول د هغه شا وخوا ته ورټول شول.

ايپوليت، ځان خپل ځای کې ځای پر ځای کړ ،ټولو ته يې په ځيرځير وکتل او وې ويل:

-د برلين حکومت نه شي کولای د اوسنۍ ټلوالې په اړه خپل نظر څرګند کړي، ځکه بيا به..لکه هغه شان چې يې په خپل وروستي يادښت کې...تاسو پوهېږئ..هوکې تاسو پوهېږئ..تر هغه چې اعلحضرت ټولواک خپله په دغې ټلوالې کې بدلون را نه وړي..هغه د سردار اندرې لاس را ونيو او وې ويل:

- صبر وکړئ، زما خبرې لا پای ته نه دي رسېدلې.زما په اند چې تر نه مداخلې به مداخه غوره او اغېزمنه وي...

لږ ځند نی غوندې شو او وروسته يې وويل:

- هغوی نه شي کولای د نوامبر داته ويشتمې په يادښت سترګې پټې کړي او هر څه ختم وګڼي...

دلته وچې د سردار اندرې لاس يې پرېښود او په دې توګه يې څرګنده کړه چې خبرې يې نور نو پای ته رسېدلې دي.

بېليبين، چې له خورا خوند او خيال نه يې څڼې ،لکه خولۍ پر سر وڅنډلې، وويل:

-په رښتيا چې زموږ د زمانې ديموسفون يې، هغه جوهر چې تا په خپله ژبه کې نغښتې دي.

ټولو له خندا نه بډوډي نيولي وو ،خو ايپولت،بيا داسې خندل چې نېږدې وو نفس يې وخېږي.هغه چې له خندا وران وران کېده ،خو بيا يې هم نه شو کولای د خپلې هغې خندا مخه ونيسي.داسې خندا چې د هغه د يوډوله ګونځې مخ ،ګونځې يې پاکې کړې وې.

بېليبين،وويل:

- ګورئ ښاغلو !بالکونسکې په دې کور او په ټولې توګه په برن کې زما مېلمه دی او زه هيله لرم چې د ټول توان او امکان په اندازه دلته،هغه ته د ژوند خوندونه او لذتونه وروڅکم.که په ويانا کې وای دا کار به خورا آسانه وای ،خو دلته په دې خوارۍ موراوا ،کې به دا لږه ګرانه وي.تاسو د تيا تر غم وخورئ،زه به د اعيانو او بډايانو بنډارانو جوړ کړم او تاسو ايپوليته،د ښځو چارې راسمې کړئ،يوه تن وويل:

- هغه بايد له آملي سره اشنا شي،ښکلا ده،ښکلا ،هغه چې دا ويل،د ګوتو څوکې يې له خونده مچو کړې.

بېليبين،وويل:

-دې وينزبښوونکي سپاهي ته بايد د انساني لارو چارو لارښوونه وشي.

بالکونسکې،خپل ساعت ته وکتل او وې ويل:

-درنو ښاغلو ،خدای پوهېږي چې زه وکولای شم،ستاسو له دې مېلمه پالنې نه خوند واخلم،زه بايد نور ،نو لاړ شم.

-چېرته؟

- د ټولواک کتنې ته.

- آها !هو.

اوله شا وخوا نه ،څو نور غږونه واورېدل شول:

- ښه نو بالکونسکې،تر بيا ليدو پورې،تر بيا ليدو پورې، سرداره !

دغرمې ډوډۍ ته ځان راورسوئ، ستاسو هرکلی به په لیمو وکړو.

بېلیبین، د سردار اندرې ،دبدرګې په لړ کې وویل:

- له ټولواک سره د خبرو په لړ کې هڅه وکړئ، په لاره کې پرتو کورونو ته د خوړو او کالو درسېدو په نظم، ترتیب او ستاینې خبرې وشي.

بالکونسکې په موسېدو موسېدو کې ځواب ورکړ:

-زړه مې غوښتل چې وې وایم، خو څومره او څنګه چې زه په دې اړه پوهېږم، دا کار نه شم کولای.

_ ښه ده ! ښه ده ! چې داسې ده نو هڅه کوه چې زیاتې خبرې وکړئ، که څه هم هغه د دغه راز لیدو کتنو خورا لېواله دی، خو خپله نه دغږېدو مینه وال دی او نه غږېدای شي خپله یې وګورئ.

۱۲

ټولواک فرانتس، د هرکلي په ترڅ کې سردار اندرې ته چې د اتریشي افسرانو په منځ کې ولاړ و، ځیر او یوازې یې خپل اوږد سر هغه ته د درناوي په نښه وښوراوه، خو تر مراسمو وروسته هماغه پروني یاور په خورا ورین تندي، د ټولواک له خوا دده د منلو هیله اندرې ته څرګنده کړه.

ټولواک، د اندرې د منلو په وخت کې د کوټې په منځ کې ولاړ و. مخکې له هغه چې ټولواک خبرې پیل کړي، سردار اندرې، دې خبرې ډېر حیران کړ، چې ټولواک خورا نا ارامه او داسې یو حالت لري چې ګواکې نه پوهېږي چې څه ووایي، څه وکړي او رنګ یې هم سور شوی و.

ټولواک، ناڅاپه وپوښتل:

-غواړم وپوښتم، جګړه څه وخت پیل کېږي؟

سردار اندرې ځواب ورکړ او بیا دلومړي ځل لپاره نورې هماغه شان ساده پوښتنې:

- د کوتوزوف روغتیا څنګه ده؟...

-څه موده کېږي چې له کرمس نه راخوځېدلي یاست؟ او همدې ته ورته نورې پوښتنې. د ټولواک له ژبې داسې څرګندېده چې غواړي یوازې او یوازې خپلو یو څو پوښتنو ته ځواب پیدا کړي. او دا له ورایه څرګنده وه، چې هغه ددې پوښتنو د ځوابونو اورېدو ته هم هومره

لېواله نه دی.

-جګړه به کوم ساعت پیل کېږي؟

بالکونسکي، ځواب ورکړ:

-ستر ټولواک !انه شم کولای په پوره توګه وو ایم چې، څه وخت او په کوم ساعت به جګړه پیل شي، خو دا کولای شم وو ایم چې دورنشتاین کې چې، زه خپله هلته وم، له شپږو بجو وروسته جګړه پیل شوه.

بالکونسکي، د ځوابونو په ورکولو کې ځکه خورا لېواله بریښېده چې تصور یې کاوه ددې وخت یې پیدا کړي، چې د جګړې رښتیني انځور هغه شان چې دی غواړي او په خپل خیال کې یې ګرځي، اعلحضرت ټولواک ته وړاندې کړي.

خو ټولواک وموسېد، دهغه خبرې یې پرېکړې او وې ویل:

- څو میله؟
- د اعلحضرت هدف، واټن دی؟له کوم ځایه ترکوم ځایه؟
- له دورنشتاینه تر کرمسه پورې!
- درې نیم میله، اعلحضرتا!
- فرانسویانو د سیند کینه غاړه پرېښوده؟
- د استخبارتي خبرونو له مخې دهغوی وروستي پوځیان پرون شپه، په جالو کې له سیند نه اوښتي دي.
- په کرمس کې واښه په پوره اندازه پیدا کېږي؟
- هو کې اعلحضرتا !د اړتیا په اندازه.
- خو ټولواک دهغه خبرې بیا پرې کړې:
- -جنرال شمیت په څو بجو ووژل شو؟
- تصور کوم په اوو بجو.
- په اوو بجوو افسوس، افسوس.

- ټولواک د منني په نښه سر ټيټ کړ او سردار اندرې،نور نو،ترې راووت.د راوتلو سره سم ټول درباريان ترېنه چارچاپير او له هرې خوانه پرهغه د مهربانو ستر ګو او خوږو وينا وو باران جوړ شو.پروني ياور په دې ګيله منده و،چې ولې پرون په دربار کې پاتې نه شو او نن يې په خپل کور کې د پاتې کېدو سلا ورته کړې ده.د دفاع وزير هغه ته ورووړاندې شو او د ټولواک له خوا يې هغه ته د ماري تېرزي، په نامه دد ربيمې درجې نښان د وياړلو له امله مبارکي وويله او د(ټولواکې) ملکې ځانګړي ياور،هغه ته د ملکې حضور ته د ورتګ بلنه ورکړه. آرڅګير ښځو ګ، هم هيله لرله چې له هغه سره کتنه ولري.سردار اندرې نه پوهېده چې لومړی چاته،ځواب وواييي.څو شېبه يې ځنډ وکړ،چې خپل خيال سره راټول او خبرې راسمې کړي.د روسيې سفير د هغه له غاړې نه لاس تاو کړل،د کړکۍ خواته يې بوت او خبرې يې ورسره پيل کړې.

د بېليبين د خبرې برخلاف،د هغه له خوا د راوړل شوي خبري زيري، په خورا ښه توګه هرکلي وشو.په کليسا کې له هغه نه د منني او درناوي غونډه جوړه شوه.کوتوزف،ته ،په لوی صليب ګاڼل شوی د ماري تريزه،نښان ډالۍ او د پوځ نورو افسرانو ته هم مډالونه او نښانونه وروبښل شول.له هر پلوه بالکونسکې ته بلنې ورکول کېدې او ټوله ورځ يې د اتريش دلويانو او مخورو په ليدنې او کتنې تېره کړه.وروسته له هغه يې چې د مازديګرپه پنځو بجو ټولې ليدنې کتنې پای ته ورسېدې، په خپل ذهن کې يې هغه ليک جوړاوه چې غوښتل يې د جګړې او د سفر د بهير په اړه خپل پلار ته وليکي.هغه د بېليبين خواته ورستون شو.د هغه کور دروازې ته نېږدې چې بېليبين، په کې مېشت و،له کالو او سايلونه يوه نيمايي کراچۍ ولاړه وه.د

بېلیبین، چوپړ، فرانتس په خورا سختۍ یو بکس را کشکود ،هغه دده له رارسېدو سره سم له وره راووت، بالکونسکي له هغه نه وپوښتل:

-فرانتس، څه خبره ده؟

پــه داســې حــال کــې چــې پــه ســختۍ یــې پــه کراچــۍ کــې کــالي بارول، ځواب ورکړ:

-جلالتمابه ! بیا وخوځېدو ،باید لرې لاړ شو ،دا خبیث همداسې لکه سیوری راپسې دی.نه مو پرېږدي.

سردار اندرې، وپوښتل:

-څنګه ؟څه دې وویل؟

بېلیبین، د سردار اندرې هرکلي ته له کوره راووت.دهغه په تــل ترتلــه ارامه څېره کې د نا آرامۍ او ګبنۍ نښې څرګندې وې .

هغه وویل:

-نه !نه !دا باید ومنئ، چې دا ډېره په زړه پورې ده، فرانسوي پــوځ بې لــه هــر ډول خنډ نــه پــه خورا آسانۍ لـه د تـابور(د دانیـوب پـر سـیند یـو پل)له پله نه را پورې وتل.

د سردار اندرې سر په دې خبرو هېڅ نه خلاصېده.

-تاسو څه بلا وهلي یاست، له هغو خبرو نه چې ټول خلک دښار په هره کوڅه کې خبر دي، خو تاسو بې خبریاست.

-زه له ارڅګیرڅوګین سره وم، هلته خو ما هېڅ وانهورېدل.

سردار اندرې په تلوار وویل:

-او دا دې هم ونه لیدل چې ټول د بارونو په تړلو لګیا وو.

-نه، ومې نه لیدل، خبره څه ده؟

-خبــره څــه ده؟خبــره داده چــې فرانســویان لــه هغــه پلــه نــه چــې آورسپرګ، دهغه ساتنه کوله، تېر شوي، دا بل پل هم الوزول شوی نه

دی، مورا ، اوس د برون خواته روان دی او نن وسبا به دلته وي.

-څنګه به دلته وي؟ څنګه کېدای شي، هغه پل وا نه الوزل شي، چې ماینونه په کې ښخ شوي دي.

-دا پوښتنه چې زه یې کوم، دا هغه څه دي چې هېڅوک آن بناپارت هم نه پرې پوهېږي.

بالکونسکي اوږې پورته واچولې او وې ویل:

-که فرانسویان له پله نه راتېر شوي یې، دا معني لري چې پوځیان هم وژل شوي او له نورو سره یې اړیکی هم شلیدلي.

بېلیبین، ځواب ورکړ:

-خبره هم په همدې کې ده، اوس نو غوږ شه، هغه شان چې مې وویل، فرانسویان ویانا ته رسېدلي، په دې کې هېڅ خبره نشته.تر هغه یوه ورځ وروسته، یعنی پرون، ښاغلي مارشالان، هریو مورا ، لان او بلیار سواره د پله لورته خوځېدلي.(درې واړه د ګاسکوینې اوسېدونکي دي)

-یو تن وویل:

-ښاغلو تاسو پوهېږئ چې د تابور پله ته ماینونه اېښودل شوي دي او په زرګونو نیرنګونو ساتل کېږي.د هغه پله پای کې یوه له ګوا ښه ډکه تللې لاره او پنځلس زره مېشتو سرتېروته سپارښتنه شوي چې پل والوزوی او پربنږدي چې موږ له هغه نه ،واوړو ،خو که موږ وکولای شو دغه پل ولکه کړو ،جلالتماب ناپلیون به خوشاله شي.درځئ چې درې واړه لاړ شو او پل لاندې کړو ،هغه دوه نور جنرالان هم دغه وړاندېز خوښوي او وایي چې درځئ.هغوی خوځېږي، پل لاندې کوي او له هغه نه اوړي.اوس له خپلو ټولو پوځونو سره د دانیوب دې خواته رارسېدلي او زموږ پلو ته په څک کې دي.هو کې زموږ او ستاسو په

مخابراتي اړيکو.

سردار اندرې په خورا غمجنې او خواشينې ژبې وويل:

-دا دټوکو وخت نه دی.

دغه خبر د سردار اندرې لپاره هم دخوښۍ او هم دخواشينې وړ و.همدا چې پوه شو ،دروس پوځ په داسې يوه ګواښمن حالت کې دی چې دژغورنې هيله يې نه شته، په خيال کې ورتاو شوه چې قسمت دی دې ته ګمارلی دی، چې دی به د روس پوځ له دغه بد مرغې کندې نه راژغوري،دده په زړه کې تېره شوه چې دا حالت دده لپاره د ،دوه تولن (تولن دفرانسي په سهيل کې يو پوځي بندر دی چې په ۱۷۹۳ کال کې هغه انګريزانو لاندې کړاو بيا هغوی دناپليون په مشرۍ چې هغه وخت يو نوم ورکی سپاهي وه ،له هغه ښاره وشړل شول) ښه لري،چې دی به له يو نوم ورکي سپاهي نه راباسي او د ويار لوري او لارې به ورته پرانيزي.د بېليبين ،دخبرو داورېدو په لړ کې يې تصور وکړ چې څنګه به سترې قوماندانۍ ته د رسېدو سره سم د جګړې په شورا کې داسې وينا کوي،چې کولای شي په يوازې ځان پوځ وژغوري او ددغه چارې سپارښتنه او دهغه د سرته رسولو واک يې خپل کړی دی.

بېليبين، وويل:

-ټوکې نه کوم،دا رښتيا او خورا دخواشينې وړ خبره ده.هغه ښاغلي،يوازې او بې ملګرو دپله سر ته راځي، سپينې جنډې پورته کوي، له پله نه زموږ پلو ته رانېږدې کېږي اوډاډ ورکوي چې د روغې او اوربند تکل لري.دا خبره دامعني لري چې دغه فرانسوي مارشالان له شهزاده آورسپرګ سره د مرکې لپاره راغلي دي.د پل افسر پيره دار،هغه ته دپله په سر هرکلي وايي،مارشالان په خپلو ګاسکونځي (دځای نوم دي)ټوټکو او ببولالو هغه تېرباسي ،ورته وايي چې جګړه

پای ته رسېدلې او ټولواک له آورسپرګ سره د کتنې هیله لري، دا سې نورې خبرې او کیسې. او په دې پلمه هغوی پېره دار افسر اورسپرګ ته وراستوي.

ښاغلي مارشالان، له اتریشي افسرانو نه غبرګې تاووي، هغوی نازوي، له هغوی سره ټوکې ټکالې کوي او آن د توپونو په سر ورسره کیني. په دې وخت کې یو فرانسوي افسر بې له هغه چې د چا ورته پام شي، کرار کرار، د پله خوا ته ورځي او د ماینونو خریطۀ اوبو ته ارتېږي او پله ته ورنیږدې کېږي. په پای کې، زموږ ګران په خپله قوماندان تورنجنرال شهزاده آورسپرګ فن ماوترن، راځي: مهربان دښمن ! د اتریش د پوځ تر ټولو ستر سردار ! او د ترکیې د جګړې اتل !جګړه پای ته رسېدلې ده. دښمني ختمه ده او موږ کولای شو دیوبل لاس کېښکارو. ټولواک ناپلیون د شهزاده آورسپرګ، دلیدو د مینې په اور کې سوځي، که په لنډه وو ایم، دغه ښاغلي، په چل او دوکه کې رښتیني ګاسوکوڅیان دي، هغه ته ډېرې ستاینې او چوغولي کوي ، په غوړمالۍ او ټیټوالي تېرباسي، په ښکلې خواخوږۍ د ځان لېواله کوي ...فرانسوي ډګرول پر پله یرغل کوي، د توپونو ننبه له منځه وړي او فرانسوي پوځیان پر پله ولکه ټینګوي.

بېلیبین، چې د پېښې د ستاینو انځور لږ آرامه کړی و ، زیاته یې کړه:

-خو له ټولو نه د پام وړ خبره خو لا داده چې د هغه توپ ساتونکي چې د توپ ډزې یې د پله دالوزلو لپاره په ننبه شوې وې، کله چې ویني فرانسوي سرتېري په چټکۍ د پله پر سر ورانه دي د رومي، غواړي پر هغو ډزې وکړي، خو دغه مارشالان د هغه لاس نیسي او دې کار ته یې نه پرېږدي، ساتونکې چې له ورایه تر آورسبرګ نه ځیرک ښکارېده ،آورسپرګ ته وویل:

-دوکه کړي يې ياستئ، وګورئ، فرانسويانو ته وګورئ، چې وړاندې روان دي.

مورا ،ويني چې که ساتونکي خبرو ته پرېږدي، هلې ځلې يې ټولې هدر ځي...مخ آورسترګ، ته وراړوي، او وايي :

-نو هغه اتريشي انضابط چې آوازې يې په ټوله دنيا کې خپرېږي، هغه چېرته دي؟

تاسو څنګه اجازه ورکوئ چې يو لاس لاندې ثوک، له خپل مشر سره په دې ژبه وغږېږي؟ واورئ !په رښتيا چې د حيرت وړ خبره ده. دا خبره په آورسپرګ، خورا بده لګي او سپارښتنه کوي چې ساتونکي ونيسي...

سردار اندرې، چې د ټيپي پوځيانو خيرن ککړ کالي ،باروت او د هغه لوګي ،د توپونو غړمبهاري او د ځان راتلونکې وياړونو د سترګو په وړاندې انځورول، وويل:

-کېدای شي دوکه او خيانت وي.

ببليبين، خپلو خبروته دوام ورکړ:خيانت نه دی !دا پېښه دربار لا پسې خواره وي.دا نه خيانت دی، نه بې غيرتي ده او نه حماقت !دا کټ مټ د ئولم د پېښې تکرار دی. . .دا سې په چرت کې لاړ چې ګواکې يوه په زړه پورې ټکې پسې ګرځي، تر يوه لنډ ځنډ نه وروسته يې وويل:

-مورږ ته هم د ماک پېښه را پېښه شوې ده .

او د دې خبرې سره سم يې دا احساس کړه چې ګواکې ټوکه يې ويلې ده ،دا سې د خوند اورنګ ټوکه چې د ټولو بنداړونو خوند به وي.هغه ګونځې چې تر هغه وخته يې په تندي خورې وې، په چټکۍ ټولې شوې او دا دده دډاډ نښه وه.په دا سې حال کې چې پر شونډو يې موسکا ورکېده، په خپلو نوکونو يې سترګې لا پسې خښې کړې.

ناڅاپه يې اندرې ته چې پاڅېدلی و او غوښتل يې خپلې کوټې ته لاړ شي، مخ ورواړاوه او وې ويل:چېرته ځئ؟

- نور نو ځم.

-چېرې؟

-ستري قوماندانۍ ته.

-تاسو خو غوښتل چې يوه دوه ورځې نور هم پاتې شئ؟

-نه !اوس چې څومره ژر لاړ شم،هومره به ښه وي.

وروسته له هغه يې چې د تګ لپاره داړتيا وړ څيزونو د راټولو سپارښتنه وکړه،خپلې کوټې ته لاړ.

ښليبين،هغې پسې کوټې ته ورننوت او وې ويل:

- پوهېږې ګرانه !زه دتا په خيال کې يم،تاسو ولې ځئ؟

بيا يې دخپلې زړورتيا لپاره دخپلې بشرې ټولې ګونځې پاکې کړې.

سردار اندرې،په پوښتنيز توګه خپل پوښتونکي ته وکتل،خو هېڅ يې ونه ويل.

-نو تاسو ولې ځئ؟زه پوهېږم چې اوس پوځ ته سخت ګواښ وړپېښ دی اوپه تلوارځان مرستې تهوررسوئ،زه ستاسو ددې احساس درناوي کوم،ګرانه سرداره ! دا په رښتيا ديو اتل ځانګړتيا ده.

سردار اندرې،ځواب ورکړ:

-نه !هېڅکله داسې نه ده.

-مګر تاسو چې دومره فيلسوف ډوله ياستئ،ولې نه غواړئ چې پوره يو فيلسوف شئ؟که له بلې خوا تاسو دې خبرې ته ځير شي،ته به وګورې چې هرڅه بل ډول دي،ستاسو دنده داده چې دجګړې خبرې نورو ته پرېږدئ،هغو ته چې دبل هېڅ کار نه دي...تاسو ته نه چا د ستنېدو سپارښتنه کړې او نه دلته چا تاسو ته ويلي دي چې لاړ شئ،نو

له دې کبله تاسو کولای شئ دلته پاتې شئ او بیا وروسته چې خپل بدمرغه تقدیر هرچېرې بوتلئ، تاسو به هم راسره مل یاستئ. داسې سره وایي، چې اولموتز، ته روان یو. له ښه بخته اولموتز، خورا ښکلی ښار دی. دواړه به په ګډه، زما په ګاډۍ کې یوځای، په ارامۍ او اسودګۍ، هلته لاړ شو.

بالکونسکي، وویل:

-بېلیبینه! ته وکې پربېږده!

-زه د زړه له کومې او په رښتیا له تاسره غږېږم، تاسو کولای شئ، له ماسره پاتې شئ، چېرې ځئ؟ له دې تنګ نه ستاسو موخه څه ده؟ دوې خبرې دي(د خپلې چپې شقیقي ګونځې یې راټولې کړې)یا به لا سترې قوماندانۍ ته نه یورسېدلي چې د روغې تړون به لاسلیک شي او یا به د کوتوزف، د پوځ د ماتې او د ماتې د رسوایۍ ډنډورې رارسېږي.

-بېلیبین، داسې وانګېرله چې خبرې یې خورا قناعت بښونکې او غوڅې دي او بیا یې د خپلې څېرې ګونځې پاکې کړې.

سردار اندرې په کراره او سړه ژبه ځواب ورکړ:

-زه نه شم کولای دغه راز قضاوت وکړم. او په زړه کې یې وویل:

-ځم چې پوځ وژغورم.

بېلیبین، وویل:

-ګرانه سرداره! تاسو په رښتیا اتل یاستئ

۱۳

سردار اندرې، په هماغه شپه د دفاع له وزیره سره تر کتنې او خدای پا امانۍ نه وروسته. بې له هغه چې څېرې او څنګه به وي، د روس له پوځ سره د یو ځای کېدو په تکل وخوځېد. هغه له دې نه وېره لرله چې د کرمس، په لارې د فرانسویانو لاس ته ورنه شي.

په برن کې، دربار پورې تړول اړوند د بارونو، ګېډیو او کاروان په ترلو لګیا وو. هر څه د الموتز، دښار تګ ته چمتو و. د اتسلس دورف، ښارګوټي ته نېږدې، سردار اندرې هغه واټ ته ورسېد، چې روسي پوځ هلته په خورا تلوار او ډېرې بې نظمۍ ګډوډ روان و. ګاډۍ او کراچۍ داسې درنې بار او داسې بې نظمه روانې وې، چې هېڅ چا خپله لاره ابستلای نه شوه. سردار اندرې، د یوه قزاق قوماندان نه یو آس او یو یاور واخیستل، هماغه شان ستړی او وږی د پوځ په دغه ګډوډ کاروان کې له خپلې ګاډۍ سره چې دده درانه بارونه پرې بار و، د روس د پوځ دستر قوماندان د لټونې لپاره ځان مخکنیو کرښوته وررورساوه. په لاره کې یې د پوځ په هکله خورا زورونکې او غمرلې، آوازې اورېدې او د پوځ ګډوډۍ او له هغه نه د تښتېدونکو پوځیانو منډو او ګېڼې دده په زړه کې دا راتازه کوله چې ګواکې د دوی د پوځ په اړه تړولې بدې آوازې رښتیا وې.

سردار اندرې ته د ناپليون دهغه فرمان تکې وریاد شول چې دجګړې د پیل نه مخکې یې، د فرانسوي پوځ په نامه لیږلی و:

- "پرروسي پوځ به چې دانګلستان په زرو ،زموږ په وړاندې دریدلی، هم هغه څه راولو چې د اتریش پر پوځ(دئولم ماته)مو راوستي و "

دغو خبرو که په هغه کې له یو پلو ددغه ستر پوځي سردار دنبوغ په اړه حیرت راپاراوه ،نو له بله پلوه یې په هغه کې هم دسپکاوي او هم دويار او هيلې روح او احساس را لمساوه.هغه په زړه کې تېروله:

- څه فکر کوئ چې له مرګه پرته،بل څه پاتې نه دي؟نو څه؟که دې ته اړتیا وي،نو داهغه چاره ده ،چې تر نورو نه یې زه هم په ښه توګه سرته رسولای شم.

سردار اندرې،د سرتېرو او دهغو دګاډیو دغه سره شلیدلي، پرزېدلي ،تالان والان کاروان ته ،لېږدېدونکو کراچیو ،هغو آسونو او قاطرو ته چې توپونه پسې تړلي وو ،بیاهم ګاډیو او ګاډیوته چې یو په بل پسې په تلوار او بې نظمه په منډو کې وې، او کله به بیا درې درې یا څلور څلورو کتار جوړاوه او له ختو او چیکړو نه په ډکو لارو کې به یې یوله بله دمخته کېدو هڅې کولې ،په خورا کرکې کتل.له هرې خوا ،له شا ،له مخې ،تر هغه ځایه چې انساني غوږو یې داورېدو توان لاره،دګاډیو دارابو ،دهغو دڅرخونو ،دتوپونو غرمبهاري،دآسونو دسمونو ترړکهاري،دسورو دمتروکو شرقهاري او آسونو او قاطرو ته دهغوخاوندانو دښکنځلو شورماشور،دپوځیانو تر منځ یو بل ته دښکنځلوغږونو انګازې اچولې وې.د واټونو څنګ ته لوېدلي او پښو نه پاتې آسونه ،ماتې، خرابې ګاډۍ او کراچۍ چې هېڅ ښکاره نه و ، چې په کومه او دچا په هیله به یونیم سرتېری یا افسر دهغو څنګ ته

لاس ترزنې ناست و ،لیدل کېدل کله به یو ډله سرتېرو چې خپل ټولی یا کنډک نه به ورک شوي وو ،په ډله ایزه توګه کوم کلي یا کورونو ته مخه کړه او له هغې خوانه به یې کوم چړک ،پسه یا هیلۍ سره را ،روان وو.بله ډله به بیا ترځنګنو پورې په خټو کې ښښتې وه.او دمټو په زور به یې له خټو نه توپونو راویستل او د وړاندې تګ هڅه به یې کوله. پرآسونو دلګېدونکو متروکو غبرګ په زړونه رپول، سمونه به رېږدېدل او په ګوګلونو کې به زړونو توپونه وهل.هغو افسرانو چې دنظم او څارنې دنده یې لرله،ددغه بې پایه کاروان په دغه اله ګوله کې به پر خپلو آسونو سواره،ښکته پورته،ځغلېدل او دهغو چغې او نارې به له خورا لرو لرو ځایونه په سختۍ اورېدل کېدې.دهغو له څېرو نه دا له ورایه ښکارېده چې نور نو هغوی هم ددغې اله ګولې او شورماشور له آرامه کېدو او په هغه کې دنظم له راوستو نه ناهیلي او ستومانه شوي دي.

بالکونسکې ته د بېلیبین،هغه خبره وریاده شوه چې ویل یې:

- دا دې هغه د ارتدکس مېړنی پوځ.

هغه چې دستر قوماندان دپیدا کولو هڅه کوله،نو هر چېرې به کاروان ته ورنېږدې او له هرچا نه به یې د هغه دځای پوښتنه کوله.

دده مخې ته یوه عجیبه یو آسیزه ګاډۍ چې سرتېرو ته یې څه په لاس ورغلي و او پرهغې یې کې بار کړي و ،روانه و.هغه دکراچۍ او ګاډۍ ترمنځ یو شي وه.ددغې کراچۍ پر لومړ چرمې ځوکۍ کې یوه ښځه چې ځان یې په شال او یو ټکري کې مروړلی و ،ناسته وه. سردار اندرې چې غوښتل یې له یوه سرتېري نه خپله پوښتنه وکړي،خو ددغې ښځې ناهیلو زاریو یې پام ورواړاوه.څارونکي افسر،ددغې کراچې یا ګاډۍ چلوونکې په دې پلمه چې ګواکې له نورو نه دمختنه کېدو هڅه کوي،آس کلک کلک واهه.دڅارونکي دمتروکې دګذارونو غبرګ له

ورایه اوریدل کېده.ښځې په ډېر آواز زاری کولې.همدا چې سترګې یې په سردار اندرې ولګېدې، سر یې له پردې نه دباندې کړ، خپل ډنګر لاس یې وښوراوه او په زاریو زاریو یې وویل:

-ښاغلیه یاوره !ښاغلیه یاوره !دخدای لپاره مرسته راسره وکړه ...زه د اووم ښکارې کنډک د داکتر مېرمن یم !ما نه پرېږدي چې لاړه شم،موږ له کنډکه پاتې شو او ورک مو کړ.

څارونکي افسر چې له قهره تک شین شوی و ، چیغه کړل او سرتېري ته یې وویل:

-ګرځه !بېرته ګرځه کنه او سه به مې داسې څه دربښودلي وي،چې نوم به دې هم څوک پیدا نه کړي،ځه !بېرته ګرځه،له دې خپلې کاسې سره ،بېرته درځه !

د داکتر ښځې چغې وهلې:

-ښاغلیه یاوره !دخدای لپاره په موږ ورحمېږه !داڅه حال دی؟

سردار اندرې افسر ته ورنېږدې شو او وې ویل:

- هیله ده چې اجازه ورکړئ چې لاړه شي.تاسو په کراچۍ کې ناستې ښځې ته پام نه دی.

افسر هغه ته وکتل او بې له هغه چې ځواب ورکړي،بیا یې په چلوونکي سرتېري غږ وکړ:

- اوس به له نورونه مخې ته کېدل درو ښیم،ژر،ژر بېرته ستنېږه.

سردار اندرې له قهره شونډې په غاښ کړې او وې ویل:

-تاسو ته وایم،پرېږده چې لاړه شي !

افسر، اندرې ته مخ وروا ړاوه او ناڅاپه یې دنشئیانو په څېر چیغه کړې:

-ته لاپسې څوک یې؟ ته !((هغه په ځانګړي توګه د (ته) پر توري

زور واچاوه)) ته دلته مشر يې که زه؟دلته زه مشر يم ،نه ته.تا ته وايم ببرته شا ته ګرځه.

داسې برېښېده چې د ببرته شا ته ګرځه خبره د دې افسر ډېره خوښېږي...

د سردار اندرې ته پام شو چې څارونکی افسر داسې نشئ دی چې په خپلو ويلو هم نه پوهېږي.هغه پوه شو چې د ډاکټر د ښځې پر ساتنه دده ټينګار داسې يو حالت ته رسېدلی چې دده د رسوايۍ او پر ده د ملنډو بنه يې غوره کړې ده.خو د هغه احساس او غريزې بل څه ويل.افسر خپلې خبرې لا خلاصه کړې نه وې، چې سردار اندرې،اور واخيست ،خپله متروکه يې تاو کړه او پر هغه يې وروڅانګل:

تاته وايم...پرېږده چې لاړه شي...

افسر د درناوي په نښه لاس وښوراوه ،لږ له هغه لرې شه او وې ويل:

-ټوله د غه مردارۍ د دې قوماندانۍ د مشرانو له لاسه دي...ښه ده ! ښه ده !مهرباني وکړئ هرڅنګه چې ستاسو خوښه وي، هماغسې يې کړئ.

سردار اندرې،بې له هغه چې سر پورته کړي،دداکتر له ښځې نه چې دی يې خپل ژغورونکې ګاڼه لرې شو او په داسې حال کې چې د دغې پېښې ټولې شېبې يې يو په بل پسې په خيال کې تېرولې،د هغه کلي په لور وخوځېد چې ده فکر کاوه ستر قوماندان هلته استوګن دی.

کلي ته چې ورسېد ،له آسه کوز شو ،لومړني مخې ته ورغلي کورته ورغی او غوښتل يې که يوه شېبه هم کېږي استراحت وکړي،يو مړۍ ډوډۍ وخوري او هغه ګډوډ خيالونه له سره وباسي چې دی زوروي.په زړه کې يې ويل:

-داخو هېڅ پوځيانو ته ورته نه دي،هسې داړه ماران او تالانګر دي.

هغه هغې وړې کړکۍ ته ورننېږدې شو چې چا له هغې نه، په نامه درته راغږ کړل.

کله چې یې مخ ورواړاوه، د نیسفیڅکي، ښایستګۍ څېره یې ولیده چې له وړې کړکۍ نه راګوري. نیسفیڅکي چې کوم اوبلن شی ژول او خوله یې له اوبو ډکه کېده، دلاس په ښورولو یې هغه ته د ورتګ بلنه ورکړه.

هغه چغې وهلې:

-بالکونسکي ! وا بالکونسکي !کوڼ شوی یې که څنګه؟دې خواته راشه !

سردار اندرې، چې کوټې ته ورننوت، نیسفیڅکي او یوبل یاور یې ولیدل چې لګیا دي څه شی خوري. هغو دواړو تر هرڅه نه دمخه له مېلمه نه وپوښتل:

- کوم نوی خبر لرې؟

سردار اندرې، دهغو په خورا آشنا څېرو کې د نا ارامۍ او ګبنۍ نښې ولیدې. دغه نښې د نیسفیڅکي په تل خندنۍ څېره کې لا څرګندې بربښېدې.

بالکونسکي وپوښتل:

- ستر قوماندان چېرې دی؟

یاورځواب ورکړ:

-همدلته دی، په هغې بلې کوټې کې.

نیسفیڅکي وپوښتل:

-دا رانه ووایه دا رښتیا دي، چې روغه شوې او تسلیم شوي دي؟

- دا هغه څه دي چې ما غوښتل له تاسو نه دهغو پوښتنه وکړم، زه په هیڅ خبر نه یم، زما ټوله هڅه دا وه چې تر تاسو پورې ځان

راورسوم، دا هم څه آسانه کار نه و.

نیسفیڅکي وویل:

- ګرانه وروره !دلته هم لویه بد مرغي ده.ملګریه !دا منئ کنه چې موږ پر ماک خندل او اوس تر هغه نه بد حال پر موږ راغلی دی، ښه ورکه وه یې، راځه کېنه او یو څه وخوره.

هغه بل یاور وویل:

- سردار !سمدلاسه نه ګاډی پیدا کولای شي او نه بل څه !ستاسو یاور، پیتر به هم اوس خدای پوهېږي چېرې وي.

- ستره قوماندانی چېرې ده؟

-شپه به په څینایوم، کې تېروو.

نیسفیڅکي وویل:

- مامې خپل ټول شیان ورکړل، چې بیا یې وتړي، هرڅه مې چې په کار دي، په دوو آسونو مې بار کړل.خورا ټینګ بارونه مې تړلي دي، داسې ټینګ ، که اړتیا وي، آن د بوګیمسکي له غرونونه هم په کراره اوښتي شو ، هوکې وروره !حالات خورا کړکېچن دي.خو پام یې شو چې داندرې حال داسې خرابه دی چې تا به ویل دلید بطری(هغه بطری ده چې د هغه په خلاصولو لاسونه رېږدي) پرې لګېدلې وي، نو وې ویل:

- داڅه درباندې شوي؟ولې رېږدې؟ناروغه خو به نه وې؟

سردار اندرې ځواب ورکړ:

- نه ! نه !ښه یم.

هغه ته له څارونکي افسر او د داکتر له ښځې سره کړکېچ وریاد شو.

هغه وپوښتل:

- ستر قوماندان دلته څه کوي؟

نیسفیڅکي وویل:

-خدای خپله ښه پوهېږي.

سردار اندرې، وویل:

- خو زه په یو شي پوهېږم، هغه دادی چې زموږ ټول کړه، د کړکې وړ دي، د کړکې، هوکې د کړکې وړ. دا یې وویل او د هغې کوټې خواته وخوځېد چې ستر قوماندان هلته خپله قوماندانۍ جوړه کړې وه.

د کوتوزوف له ګاډۍ، د هغه د سورو ملګرو له سترو، ستومانه آسونو او قزاقي سرتېرو نه چې په خورا لوړ آواز یې خبرې کولې تېر او د کور د هلیز ته ورننوت. کوتوزف، لکه هغه شان چې لاد مخه ده ته ویل شوي و، د شهزاده باګراتیون او وای روتر، سره په کورکې وو. وای روتر، هغه اتریشي جنرال و چې د شمیت پر ځای ټاکل شوی و. ټیټ ونی کزلوفسکې، په دهلیز کې یو منشي ته مخامخ پلترۍ وهلې وې. منشي له یوه واړه کوتي نه میز جوړ کړی و او ژرژر یې څه شي لیکل. د کزلوفسکې په څېره کې داسې ستوماني او بې خوبي څرګنده وه چې ګواکې پرون شپه یې تر سهاره پورې شوګیره کړې وي. هغه سردار اندرې ته وکتل، خو آن سر یې هم ورته ونه ښوراوه.

هغه چې منشي ته دلیکلو لپاره څه لوستل وویل:

- دویمه کرښه... ودې لیکل؟ د کیف ګرینادارسکي او د پادولسکې کنډکونو ته...

منشي په ترخه ژبه اوله خوابدۍ سره کزلوفسکې ته وکتل او وې ویل:

- جلالتماب! لږ کرار کرار لیکلی یې نه شم.

په دې شېبه کې له دروازې د کوتوزوف، له شوره ډک ځیز او ناراضه غږ چې کوم نا آشنا غږ ورسره ګډ و، واورېدل شو. د ننه په کوټې کې

ناراضي غړونه ،هغه ته د کزلزفسکی بې پروا کتل،د منشي ترخه او بې ادبه ژبه،د ستر قوماندان په کوټې کې، قوماندان ته نېږدې پر ډاګ دکزلوفسکې او دهغې دمنشي داسې ناسته او دکوټې مخې ته،دقوماندانۍ تر کړکيو لاندې دقزاقي ساتونکو داسې بې پروا ناسته، په زوره خندېدل او په لوړو خبرې کول،د سردار اندرې په خيال کې هغه دلايل را ژوندي کول چې کوم مهم او له بدمرغۍ نه ډک څه پېښ شوي دي.هماغه وچې له کزلوفسکې نه يې پوښتنې ګروزنې يې پيل کړې.

کزلوفسکې وويل:

-همدا اوس...دا دباګراتيون دعملياتو کړنلاره ده.

- دتسليمۍ خبره بيا څنګه ده؟

-دتسليمۍ خبره نه شته،د عملياتو د پيل کېدو فرمان ورکړ شوی دی.

سردار اندرې دهغې دروازې خواته مخ ورواړاوه چې غږ ترې راوته. خو په هماغه شېبې کې چې غوښتل يې دروازه خلاصه کړي، په کوټې کې ارامي شوه او دروازه خپله را خلاصه او په خپله کوتوزف، له خپلې ګربت ډوله پزې او پړسېدلي مخ سره پر تادرۍ را ښکاره شو.سردار اندرې مخامخ کوتوزف ته ولاړ و ،خو د ستر قوماندان يو سترګېزه (کوتوزف په يوه سترګه ړوند و)حالت نه داسې څرګندېده چې هغه دداسې کړکېچونو او ستونزو په انديښنو کې ډوب دی چې په سترګه يې پرده راخوره شوې ده.هغه مخامخ خپل ياور ته وکتل،خو هغه يې ونه پېژاند.

کوتوزف پر کزلزفسکې غږ وکړ او وې ويل:

- څنګه خلاص دې کړ، کنه؟

-یو ازې یوه شپه جلالتمابه !

باګراتیون چې د تېښتې ، ډنګرې ونې او د ختیز ډوله څېرې خاوند و ، ترستر قوماندان نه وروسته د هغه له کوټې نه راووت. هغه که څه هم پوخ عمرې و ، خو لا زوړ نه برېښېده .

سردار اندرې هغه ته پاکټ ورکړ او په پوره لوړ اواز یې وویل:

- ویاړمن یم چې تاسو ته خپل ګزارش وړاندې کوم.

- ښه ! ښه !له ویانا نه راغلی یې ؟ښه ده ! بیا به وروسته سره وګورو.

کوتوزف له باګراتیون سره وخوځېد او وې ویل:

-ښه سردار د خدای په امان ، مسیح دې مل شه او له خدایه تا ته دویاړمنو بریاوو هیله کوم.

د کوتوزف څېره ناڅاپه نرمه او په سترګو کې یې اوښکې راپیدا شوې. په چپ لاس یې باګراتیون ، د ځان خواته را کېښکود او په ښي لاس یې چې په ښکلې ګوتې ګاڼل شوی و ، د خپل عادت له مخې ، تولو ته په اشنا خوځېدا ، د هغه پر تټر صلیب وکېښ او خپل غوښن ، پړسېدلې غومبورې یې هغه ته وروا ړندې کړ. خو باګراتیون د غومبورې پر ځای د هغه غاړه مچو کړه. کوتوزف ، بیا وویل:

- مسیح دې مل شه !

هغه د خپلې ګاډۍ خواته لاړ او بالکونسکې ته یې وویل:

-راشه ، په څنګ کې مې کېنه.

-جلالمتابه !غواړم دلته ګټور واوسم ، اجازه راکړئ چې د شهزاده باګراتیون له پوځ سره پاتې شم.

کوتوزف ځواب ورکړ:

-کېنه !

او پام یې شو چې بالکونسکې ، ځنډنی ، ځنډنی کېږې ، نو زیاته یې کړه:

- زه خپله هم ښو افسرانو ته اړتیا لرم، ډېره اړتیا، خورا ډېره.
دواړه په ګاډۍ کې کېناستل او څو دقیقې به یې له هغه چې سره وغږېږي، همداسې وړاندې روان وو.
کوتوزوف په داسې یوې ژبې چې له هغه نه د ځیرکتیا او پام نښې څرګندې او ددې ښودنه یې کوله چې ګواکې په ټول هغه څه چې د بالکونسکي په روح او زړه کې تېرېږي، پوهېږي، وویل:
-په راتلونکې کې خورا نه بیانېدونکې پېښې ترمخې دي، خورا ډېرې پېښې، ته به وایې چې له ځانسره غږېږي، زیاته یې کړه:
-که سبا ته د هغه د پوځ لسمه برخه هم بېرته راستنه شي، زه به د خدای شکر وباسم.
سردار اندرې، کوتوزوف ته وکتل، له ډېرنبږدې نه یې، د هغه په څېره کې د ازماعیل په جګړه کې له ګولۍ نه د پاتې شوي پرهار نښې، پاتې شوې ګونځې او د ړندې سترګې کاسه ولیدل او په زړه کې وویل:
-هوکې! هغه حق لري، داسې په اسانۍ د خپلو سرتېرو د مرګ ژوبلې په هکله وغږېږي. او بیا یې هغه ته مخ وروا ړواوه او وې ویل:
-له همدې کبله له تاسو نه هیله کوم چې ما د هغه پوځ ته ور ولېږئ.
کوتوزوف یې ځواب ورنه کړ. داسې تصورکېده چې ده هغه څه هېر کړي چې څو شېبې مخکې یې ویلي او په چرتونو کې ډوب و. تر پنځو دقیقو وروسته یې چې د ګاډۍ په نرمه ښوکې، ته به وایي چې د نرمو څپو په سرخوځېږي، مخ سردار اندرې ته وروا ړاوه. په څېره کې یې د ګبنهي او تلوارکومه نښه نه ښکارېده. په داسې یوې ژبې چې د ملنډو مالګه یې لرله، له ټولو اک سره د هغه د کتنې، په دربار کې د کرمس د جګړې په اړه د خبرونو او اوازو او د ځینو هغو ښځو په هکله چې دواړو په ګډه پېژندې پوښتنې پیل کړې.

۱۴

کوتوزوف، دنوامبر په لومړي نېټې دخپل يو اسخباراتي استازي نه خبر ترلاسه کړ چې دهغه تر قوماندې لاندې پوځ په يو ه شيله کې داسې اسير شوی، چې دوتلو او ژغورنې هېڅ لاره ورته پاتې نه ده.دغه اسخباراتي استازي خبر ورکړی و، چې فرانسويان له بې شمېره پوځيانو سره دويانا له پله اوښتي او دهغې لارې خواته خوځېدلي چې له روسيې نه کوتوزف ته رارسېدونکي تازه قوتونه پرې تېرېږي.که کوتوزوف، په کرمس کې دپاتې کېدو تکل کړی وای، دناپليون يو سلو پنځوس زريزه پوځ به پرهغه ټولې لارې تړلې وای، دهغه څلويښت زريزه نيم ژوانده پوځ به يې له هرې خوا نه محاصره کړی او دی خپله به ،په ئولم کې دماک ورته حالت کې راچاپير شوی وای.که هغه دا پرېکړه کړې وای چې له روسيې نه د رارسېدونکو قواو لاره پرېږدي، دی به دې ته اړ شوی وای چې بيا ،بوګيمسکی، له نا آشنا غرنيو لارو نه واوړي او ددښمن په وړاندې له ځانه دفاع وکړي.او بوګيمکسي ته درسېدو له هرډول هيلې نه لاس واخلي...

د استخباراتي اطلاعاتو له مخې، فرانسوي پوځونه دويانا له پله نه تېر تېرېدو وروسته، د څنايم خواته وروانګل.دغه ښار د کوتوزف، دشاته تګ دخوا دسل ورست(د اندازې يو مقياس)، په واټن کې ددوی دتګ په لاره پروت و.که کوتوزوف، له فرانسويانو نه مخکې دڅنايم ښار ته رسېدلی وای، کولای شو چې دخپل پوځ دژغورنې هيله ولري او که پرېښي وای چې تر دوی نه مخکې هلته فرانسويان

ورسي، خپل پوځ به یې له هغې شان یوې توري او رسوا بد مرغۍ او بدنامۍ سره مخامخ کړی وای، چې د ئولم په ښار کې پېښه شوې وه.خو له ټول غوره پوځ سره هم له فرانسویانو نه مخ ته کېدل کېدونکې نه و.له ویانا نه د ځنایم تر ښار پورې د فرانسویانو تلونکې لار، د روسانو پر پرتله چې له کرمس نه پیل کېده، هم لنډه او هم آواره وه.کوتوزوف، په هماغه شپه چې د دغه خبر ترلاسه کېدونه وروسته، د شهزاده اګراتیون په مشرۍ، خپل ځلور زره کسیزه مخ کښ پوځ، له ښۍ غرنۍ خوا نه ، د کرمس پر واټ ځنایم ته، دویانا دواټ په لور ولېږه.باګراتیون باید دغه لاره په یو وار او بې له ځنډه ووهي او دویانا پر لور، د ځنایم شا ته مورچل ونیسي.که په دې بریالی شوای وای چې تر فرانسویانو نه مخکې رسېدلای وای، له هغو سره یې جګړه پیل او تر هغه یې چې کولای شول، د هغو دوړاندې تګ خنډ شوي وای.کوتوزوف هم له پاتې پوځ سره چې د درنو بارونو له کبله یې چټک تګ نه شو کولای، د ځنایم د ښار خوا ته وخوځېد.

باګراتیون، خپل وږی او بربنډ پوځ د غرونو او کمرونو په بې لارو کږو لارو او سختو توفانو کې تر پنځه ځلویښت ورسته پورې وړاندې ورساوه او وروسته له هغه یې چې د خپل پوځ دریمه برخه له لاسه ورکړه، له فرانسویانو نه، څو ساعته مخکې، چې له ویانا نه راتله، دویانا پر واټ د ځنایم په ښارکې لاهوبرون ته ورسېد.

کوتوزوف هم دې ته اړ شو، چې له خپل په درنو بارونو بار پوځ سره ګرده شپه او ورځ پرله پسې لار ووهي چې ځنایم ته ورسېږي. باګراتیون، هم دې ته اړو، چې یوه شپه او ورځ، له خپل وږي او بربنډ ځلورزریزه پوځ سره چې په لاهوبرون کې له دښمن سره مخامخ شوی و، د هغه د وړاندې تګ مخه بنده کړي او دا په رښتیا سره د نه منلو

وړخبره وه.خو عجيبه تقدير، دغه ناشوني کار شوني کړ.هغې دوکې چې دويانا پل بې له اخ اوډبه فرانسويانو ته تسليم کړی و، مورا دې ته هڅولی و، چې بيا په هماغه شان کوتوزوف هم تېر باسي.مورا چې د ښنايم پر واټ دباګراتيون له پوځ سره مخامخ شوی و، داسې انګېرله وه چې د کوتوزوف ټول پوځ همدا دی.په دې هيله چې دغه پوځ په ډاډ سره تالا والا کړي،دا يې ښه وګڼله چې په ويانا کې د پاتې شوني پوځ رارسېدو ته سترګه په لارې شي،نو له دې کبله هغه د درې ورځني اوربند وړاند يز وکړ.ددغه اوربند له مخې دواړوو خواوو بايد په دغو درې ورځو کې خپل ځايونه بدل کړي نه واي.مورا ډاډ ورکاوه چې د روغې خبرې روانې دي او له دې وړاند يز نه دده موخه داده چې دزياتو ،بې ځايه وينو د توېدو مخه ونيول شي.ګراف نوستيس، اتريشي جنرال،چې دباګراتيون د پوځ دمخکښو قواوو قوماندان و،د مورا د استازي خبرې ومنلې، شاته وخوځېد او باګراتيون يې يوازې او بې دفاع پرېښود.د مورا ،بل استازی،د روسي پوځ بلې لومړۍ کرښې ته ورغی چې هغو ته هم ددرې ورځني اوربند خبر ورکړي. باګراتيون هغه ته ځواب ورکړ چې داوربند دمنلو او نه منلو واک نه لري او خپل يو ياور يې د اروبند له هغه وړاند يز سره چې ده ته شوی اويوه بل ګذارش سره مل ستر قوماندان ته واستاوه.

د کوتوزف لپاره د اوربند دغه وړاند يز،داسې يو ګټور وخت و، چې دهغه په موده کې به د باګراتيون ستړی ستومانه پوځ لږ ترلږه څه استراحت وکړي او دتوپونو او درنو وسلو کتار (چې خوځېدا يې له فرانسويانو پټه ساتل شوې وه)کـه څه لږ وي ښنايم تـه نږدې شي.داوربند دغه وړاند يز،دپوځ د ژغورنې داسې يو يوازينی امکان و چې هېڅچا يې د پېښېدو هيله نه لرله.د روغې د وړاند يز ترلاسه کولو

نه سمدلاسه وروسته کوتوزف، په ستري قوماندانۍ کې خپل مشاور یاور، جنرال فینځینګېرود، دښمن ته ور واستاوه. جنرال فینځینګېرود، ته سپارښتنه شوې وه، چې نه یوازې دروغې وړاندېز ومني بلکې د تسلیمۍ د شرایطو وړاندېز هم وکړي، خو کوتوزف، له دې سره همهاله، خپل ځینې هغه، یاوران او مشاورین هغه پسې جوخت ولېږل چې، د دوی له خوا لېږل شوي توپچی او درنې وسلې چې لا په لاروکې وو، د کرمس په واټ کې تسنائیم ته ور ودانګي.

دباګراتیون، وړې او بربنډ پوځ دا دنده لرله چې نه یوازې د ټول پوځ د خوځېدا امنیت او ساتنه تامین کړي، بلکې له ځانه د اته برابره زیات او قوي سیال پوځ په وړاندې په مېړانه ودرېږي.

د کوتوزوف، ټول اټکلونه رښتیا شول. هم د هغه د تسلیمۍ وړاندېز چې هغه ته یې د درناوي دنده نه لرله، ده ته دا وخت ورکړ چې خپل پوځ او دهغه درنې وسلې لا وړاندې ورسوي او هم دېر ژر د مورا تېروتنه راڅرګنده شوه، ځکه ناپلیون اوس د لاهوبرون. په پنځه ویشت ورست کې، د شون برون په ښارګوټي کې استوګن شوی و. ناپلیون چې د اوربند او روغې په اړه د مورا ګذارش ترلاسه کړ، سمدلاسه د هغه په تېروتنه پوه او لاندنی لیک یې هغه ته واستاوه:

شهزاده موراته!

دشون برون ښار

د۱۸۰۵کال دبرومر دمیاشتې ۲۵ نېټه

د سهار اته بجې

زما خواشیني هومره زیاته ده چې دهغې دانځورولو لپاره یې ماته دتورو پیدا کول هم خورا ګرانه ده. تاسو یوازې او یوازې زما دمخکښ پوځ قوماندان یاست اوزما له سپارښتنې پرته د روغې ومنلو او اوربند

واک نـه لـري.تاسـو پـه خپلـې دې پرېکـړې سـره زمـا دجګـړې ټـول ثمربايلود. سمدلاسه دروغې ترون مات او پردښمن يرغل وکړي.اعلان وکړئ چې دروغـې دتـړون لاسليکوونکی جنـرال ددغـه راز يـوه تـړون دلاسليک واک نه لاره او د روسيې له ټولواک نه پرته بل هېڅوک ددې واک نه لري.

خو که دروسيې ټولـواک دتسليمۍ شرايط ومني ،زه هم چمتو يم هغه ومنم.خو داهسې د ځيرکتيا يوه خبره ده.تاسو مخ وړاندې دروم‌ئ او روسيې پوځ تالا والا کړئ..تاسو په داسې يوحالت کې ياستئ چې دهغو ټولې درنې وسلې او توپچې لاندې او خپلې کولای شي.

د روسيې دټولواک مشاور جنرالان دوکه مار دی..هر هغه افسر چې واک اوصلاحيت ونه ولري، هغه له هېڅ سره برابر دی.روسي جنرال په رښتيا دغه شان واک نه لري.اتريشان دويانا په پله کې تېروتل او تاسو خو دروس دټولواک يو ياور تېرويستلي ياست.

ناپليون

دناپيلون ياور، څومره چې دهغـه دآس تـوان و ،پـه تنـدۍ ځغسـتل او دغـه ګواښـمن لیـک يې مـورا تـه ورسـاوه. خپلـه بناپـارت هم پـه خپلـو جنرالانو باور نه لاره نوځکـه يې لـه خپـل ټول پـوځ سره د جګړې ډګرتـه ورودانګل. هغـه لـه دې وېرېده چې سـتربری لـه لاسه ورنـه کـړي.پـه دې وخت کې دباګراتيون څلورزريزه وړی او بربنډ پـوځ، نغرو تـه نـه يـوازې ددې لپـاره اوروړتـه کـړی و ،چـې ځانونـه تـاوده او لمـدې جـامې وچـې کړي،بلکـې ددرې ورځنـۍ لـوږې لـه زغـم نـه وروسـته يـې څـه شـوله او ورغستلي بار کړي و او هېڅوک له هغه څه چې پر دوی راتلونکي و ،نه خبرو او نه يې چااټکل کولای شو.

۱۵

دمازديګر له دري بجو اوښتې وې چې سردار اندرې لا په خپلې غوښتنې ټينګار کاوه، چې کوتوزف دده هيله ومنې.دده داهيله ومنل شوه او ډېر ژر هغه د ګرونت په سېمه کې د باګراتيون حضور ته ورسېد. د بناپارت ياور او استازي لا د مورا قطعې ته رسېدلی نه وا او جګړه لا پيل شوې نه وه.د باګراتيون په پوځ کې لا دجګړې له ټوليزو حالتو هېڅوک خبر نه و.ټولې خبرې په روغې راچورلېدې،خو هېڅچا دا ډاډ نه لاره چې سوله دې راشي.دجګړې په اړه غږېدل ،خو دهغې په نېږدې والي چا ډاډ نه درلود.

باګراتيون په دې پوهېده چې بالکونسکي د کوتوزوف د ډاډ وړ او دخوښې ياور دی،نوځکه يې په خورا مينې دهغه هرکلی وکړ او دا يې ورته په ډاګه او څرګنده کړه چې،نن دی که سبا دجګړې اور بيا بلېږي.هغه هرڅه دبالکونسکي خوښې ته پرېښودل چې زړه يې د جګړې په وخت کې څه کوي،دلته،له ده سره پاتې کېږي،يا د پوځ شا ډلو ته (چې هغه هم خورا زيات اهميت لري) ورځي او له هغه ځايه دنظم څارنه کوي او په پای کې يې د سردار اندرې دخيال د ساتنې لپاره وويل:

-کېدای شي نن او سبا هېڅ څه پېښ نه شي.

دباګراتيون په زړه کې تېره شو:

-که دا دسترې قوماندانۍ کوم نازولی وي،همالته دجبهې په شاکې هم مډال يا نښان ګټلی شي او که غواړي له ما سره پاتې

شي، پاتې دې شي... که زړور افسر وي، يو ځای نه يو ځای به په کار شي. سردار اندرې بې له هغه چې څه ووايي، اجازه وغوښته چې يو وار پر آس سپور د قطعې ليدو ته ورشي او د هغې د حالت کتنه وکړي. د ورسپارل شوې دندې جاج واخلي چې حال څه دی او څه کولای شي. د کشف افسر چې ښکلې ځواني، نوې جامې لرلې او د خاتم الماسي ګوته يې په شهادت ګوته ځلېدله، او سره له هغه چې په فرانسوي ښه نه پوهېده، خو ډېر لېواله و چې په هغه وغږېږي، هيله څرګنده کړه چې سردار اندرې بدرګه کړي.

هر خوا يې په لمدو جامو کې خواشيني افسران ليدل چې کوم شي پسې ګرځېدل او هغه سرتېري چې له کليو نه يې ونې، لرګي او نورشيان رابار کړي وو.

د قوماندانۍ افسر دې سرتېرو ته په اشارې سره وويل:

-هو کې سرداره! ددې خلکو د بې ځايه کړو له لاسه هېڅ خلاصی نه لرو. د هغو قوماندانانو، هغوی خدای ته سپارلي دي. هغه د خوړو د خرڅلون يوې کېږدۍ ته اشاره وکړه او وې ويل:

-د غلته سره راټولېږي او کرار ناست وي. همدا نن سهار مې له دې ځايه وشړل او اوس ورته ګوره چې بيا يې څه ګڼه ګوڼه جوړه کړې ده. بايد ورشم، هو کې سرداره! بايد ورشم لږ يې سره وډار کړم. يوه دقيقه.

سردار اندرې چې لا تر اوسه د ډوډۍ خوړلو وخت نه و پيدا کړ، وويل:

- راځئ زه هم غواړم د خوړو د خرڅلون د غې کېږدۍ ته ورشم، لږ پنير او پتېرۍ اخلم.

-تاسو ولې ونه ويل چې ډوډۍ مو نه ده خوړلې سرداره؟ما به خپله ډوډۍ او مالګه درنه ځار کړې وای.

هغوی له آسه را پرېوتل او د خوړو خرڅولو کېږدۍ ته ورننوتل.هلته د مېزو شاته ځوتنه خواشيني او رنګ بايللي افسران ناست وو.هغوی په خوړو څکو لګيا وو.

د قوماندانۍ افسر د ملامتۍ په داسې ژبه چې ګواکې يوه خبره يې په وار وار چاته ويلي وي،وويل:

-پوه نه شوم ښاغلو !څنګه ځانته د دې حق ورکوئ چې دومره ډېر ځنډ خپلې دندې پرېږدي.سردار سپارښتنه کړې ده چې هېڅوک دلته ونه ليدل شي.هغه د توپچې يو افسر ته چې لنډه ونه،ډنګر،ټول په ختو ککړ او پښبلې او يوازې په جورابو کې(هغه خپل بوټ يې دوکاندار ته ورکړي وو ،چې وچ يې کړي) او لاسې موسکا پر شونډو خوره او هماغه شېبه د نوو رارسېدونکو کسانو په وړاندې پاڅېدلی وو ،وويل:

- هو !تاسو ته وايم ! د قوماندانۍ ښاغليه تورنه !

د قوماندانۍ افسر خبروته دوام ورکړ:

- څنګه نه شرمېږئ، تورن توشينځ !تاسو د توپچي د افسر په څېر بايد د نورو لپاره د ښه والي نښه واوسئ،خو تاسو خپله پښبلې ولاړياستۍ.که اوس د ګوابن زنګ ووهل شي، سخت خوند به وکړي.(د توپچې تورن په خندا شو). د قوماندانۍ افسر په امرانه ژبه زياته کړه:

-مهرباني وکړئ خپلو ځايو ته لاړ شئ. ښاغلو !ټولو ته وايم،ټولو ته.

سردار اندرې بې له ارادې وموسېد او توپچي افسر،توشين ته يې وکتل.بې له هغه چې څه ووايي،همداسې موسېده.د توپچې افسر،توشين چې لوڅې پښې يې يو په بلې اړوله را اړوله، په پوښتنيز،برند ،ځيرک او مهربان غلچک کله سردار او کله

دقوماندانۍ افسرته کتل.خو ترلږ ځنده وروسته يې ،چې هماغه موسکا پرشونډو وه،وويل:

-پوځيان وايي چې پښبلې سړی،ترنورو چټک خوځي.

په دې توګه توپچي افسر غوښتل خبره ټوکې ته واړوي او ځان له هغه بد حالت نه وژغوري چې په کې راګير دی،خو خپله دا خبره يې پای ته نه وه رسولې چې احساس يې کړه،ټوکه يې بې ځايه کړې ده.هغه له شرمه لا پسې سور شو.

دقوماندانۍ افسر چې هڅه يې کوله ځان لا جدي او غوره کې وساتي،وويل:

-مهرباني وکړئ او خپلو ځايو ته لاړ شئ.

سردار اندرې،يو ځل بيا دتوپچي افسر ته وکتل.په هغه کې يې يوه ځانګړتيا ،داسې ديوه ټوکمار ځانګړتيا ،خورا په زړه پورې او دپام وړ هغه، چې په هېڅ ډول دپوځي ځانګړتيا ته ورته نه وه،وليده.

سردار اندرې او دقوماندانۍ افسر بېرته په خپلو آسونو کېناستل او وړاندې يې چو کړل.

کله چې له کلي نه ووتل،په لاره کې يې ډلې ډلې افسران او سرتېري ليدل ،هغوی هسې پلې روان وو.چپې خواته يې هغه مورچلونه او سنګرونه ليدل چې سرتېرو شکول او جوړول.له دغو ځايو نه نوې راويستل شوې خاوره تکه سره ځلېدله‌د سړې هوا سره سره،.دسرتېرو ځو ټولې، په يوه کميس کې لکه دسپينو مېږتنوپه شان چې په سره خاوره بهېږي،له هرې خوانه په خوځېدا وو. له ژورو کندو نه ناليدونکو سرتېروپه پرله پسې تازه خاوره په يوو دباندې را ارتېږله.له دغو دوو سپرو نه يوه تن مورچل ته ورننېږدې شو ،دهغه پوښتنه ګرو بېږنه يې وکړه او همداسې وړاندې لاړل.له سنګره تر تېرېدو وروسته، له لسګونو

سرتېرو سره مخامخ شول چې په خورا تلوار له غونډۍ نه راښېوه وو او له دې خوانه دهغو دځايو دډکولو لپاره نور وروان وو...

هغوی په مخامخ غونډۍ وروختل.له دغو غونډۍ نه نور نو فرانسويان ليدل کېدل.سردار اندرې ودرېد او شا وخوايې په ځير وځارل.

دقوماندانۍ افسر ترټولو نه لوړې څوکې او پوستې ته اشاره وکړه او وې ويل:

-زموږ دتوپچي يوه پوسته هلته پرته ده.هماغه کېږدۍ چې تر هغې لاندې هغه دتوپچي افسر پښېبلي ليدلی،له هغه ځايه هره خوا ليدل کېږي.سرداره !درځه چې ورشو.

سردار چې غوښتل نورځان دقوماندانۍ له منګولو وژغوري،وويل:

-له تاسو نه ډېره مننه !نور غواړم يوازې وګرځم،تاسو بې غمه اوسئ، مهرباني وکړئ.

دقوماندانۍ افسر پاتې شو او سردار وړاندې لاړ.

څومره چې هغه وړاندې ته اود دښمن کرښو ته نېږدې کېده،په هماغه اندازه په سرتېروکې دخوښۍ ،نظم او لېوالتيا حالت زياتېده،خو تر ټولو نه زياته بې نظمي او ژوره خواشيني يې دځنايم سيمې ته نېږدې ،په هغې ډله کې وليده،چې لس ورسته يې له فرانسويانو نه واټن درلود.دګرونت په سيمه کې هم له نامعلوم ګوابښ نه ګېښۍ او ويره احساسېده،خو هرڅومره چې سردار دفرانسويانوکرښو ته نېږدې کېده،زموږ دسرتېرو په منځ کې په ځان ډاډ او د زړورتيا روحيه زياتېده. هلته يوه ډله سرتېري تيارسي شوي وو او دهغو افسر د قوماندان سره په ګډه هغه شمېرل.هغوی چې هرکله

وروستي سرتېرى ته رسېدل، د هغه پر ټټر به يې ګوته کېښوده او ورته ويل به يې چې لاس پورته کړي.هغه سرتېري چې لا کتار سوي نه وو ،چا خس راټولول ،څوک د بوټو او اغزو په راټولو لګيا وو او چا هم د ټوکو او خنداوو بنډارونه جوړ کړي وو ،خندل يې او پر يو بل يې ټوکې کولې.د نغري شاوخوا ته ناست څوک بربنډ ،چا جامې اغوستې،چا د اورپر لمبو د وچېدو لپاره خپلې لمدې جامې نيولې وې،چا شليدلې جامې ګنډلې او څوک پر خپلو اشپزانو ورټول شوي وو. په يوه ټولي کې ډوډۍ تياره وه او سرتېرو چې لوږه او انتظار يې له بشرو نه ورېدل په خورا لېوالتيا اېښېدونکو دېګونو ته کتل.يوه اشپز د پخو شويو خوړو نه يوځه په لرګينه کاچوغه کې هغه افسر ته چې نغري ته نږدې ناست و ،ورکړه، چې مالګه يې وګوري.

هغه بل ټولي چې د شرابو په ويشلو ،ترنورو نه بختور ،ګڼل کېده، ځکه په هر ټولي کې شرابو نه پيدا کېده،له يوه دلګي مشر نه، سرتېري د دې لپاره راټول شوي وو ،چې له هغه سره د شرابو ډک منګى و .پوځيانو خپل پټکونه سره خلاصول او د هغو له سرونو نه يې، د پيالو کار اخيسته ،هغه يې په وار سره تر منګي لاندې نيول او شراب يې په کې ويشل. سرتېرو به د غه جامونه په خورا لېوالتيا ،داسې چې بشرو يې روحاني بڼه پيدا کوله،تر شونډو رسول او د سر او اورمېږ په يوې چټکې خوځېدا به يې هغه په خوله کې تويې کړل،شراب به يې څو واره له ژبې او غاښونو نه تاراتاو او وروسته به يې ترستوني تېر کړل،بيا به يې شونډې د کوټ په لستوڼو پاکې کړې او په خورا خوښۍ به له ساقي دلګي مشره نه لرې کېدل.څېرې يې داسې آرامه او له خياله زنګېدلې چې ګواکې دا نه د دښمن په وړاندې د جګړې په حالت کې، چې کېداى شي د دغو وګړو ترنيمايي به په هغه کې وژل کېږي،بلکې ټول بوبل

چېرته په خپله پلارنۍ ارامه کلي وکور کې ،چې هرڅه ارامه تېرېږي، مېشت دي.سردار اندرې د ښکاري غونډ له څنګه تېر شو او دګرنادیه کیفي، پوځونو په منځ کې ،چې سرتېري یې بې باکه او ددښمن د رانېږدې کېدو نه بې خیاله او ټول په هماغه غیر پوځي چارو لګیا وو، د غونډ دقوماندان کېږدۍ ته ورورسېد ،هغې کېږدۍ ته چې له نورو هغو نه لږ لوړه او په همدې ننبه یې تر نوروتوپیر درلود او دې توپیر له نورو نه،دهغ پېژندل آسانه کول.هلته یې دګرنادیه د پوځ یوه ډله ولیدله چې تر مخې یې پر خاورو بربنډ سرتېری پروت و.دوو سرتېرو هغه نیولی او دوو نورو هغه په نریو لښتو پر ملا واهه.وهل خوړونکي سرتېري سختې چغې وهلې.څورب جګړن،چې د سرتېرو په وړاندې ښکته پورته ګرځېده، بې له هغه چې دغو چغو ته پام وکړي،همداسې پرله پسې غږېده او ویل یې:

-د سرتېري لپاره غلا بې ننګي ده.سرتېری باید سپېڅلی واوسي،هغه باید زړور او مېړنی اوسي،که سرتېری د خپل ورور مال پټوي،هغه شرف نه لري،دا سپک وهئ ،ښه یې ووهئ.

دلمدو نریو لښتو ګوزارونه اود سرتېري له زاریو ،سټریا نه ډکو ، ناهیلو چغو رمباړو همداسې دوام درلود.

جګړن امر کاوه:

-نور،نور...

ځوان افسر چې پرمخ یې د نه پوهېدنې اوزورېدو ننبې راخورې وې،هلته رسېدونکي یاورته په پوښتنیز ډول وکتل او له هغه ځایه لرې شو.

سردار اندرې چې دجبهې لومړې کرښې ته رسېدلی و ،په جبهه کې خپل تګ ته دوام ورکړ.که څه هم زموږ د جنګیالو د کرښې او ددښمن د

پوځونه ترمنځ په ښي او کیڼې خواکې واټن خورا لږ و، خو ترمنځ یې، هلته چې د جرګمارو ترمنځ پرون سهار د روغې خبرې رواني وې، دومره سره نېږدې وو، چې وګړو کولای شول یو د بل څېرې ووینې او سره وغږېږي. د هغو سرتېرو ترڅنګ چې دلته په خپلو مورچلونو کې پراته وو، له دواړو خواونه خورا ډېرسیلانیان او هسې ننداره چیان لومړۍ کرښې ته راغلي وو او په خندا خندا یې د دښمن سرتېرو ته چې پردي پردي ورته برېښېدل، کتل.

که څه هم لا سهار دوخته د جبهې لومړۍ کرښې ته، پر تګ راتګ بندیز لګېدلی و، خو قوماندانان نه شو کولای د دغو ننداره چیانو مخه ونیسي... سردار اندرې، د فرانسویانو په ننداره بوخت و...

یو روس سرتیری، چې له خپل افسر سره، د جګړې لومړۍ کرښې ته نېږدې شوی و، په خورا مینې او تلوسې خپل یو ملګری، چې ګرنادیه سره په فرانسوي غږېده، ورښوده او ویل یې:

- ګوره! د بلبل په شان غږېږي، داسې چې تر هغه بهرنې نه لا ښه غږېږي. او هو دا ته یې سیدوروفه! آه هه، نو وایه!

سېدوروف چې پر فرانسوي ژبې دلاسبرۍ او ښې غږېدا دعوا لرله، وویل:

-په رښتیا هم ښه غږېږي.

هغه، سرتېری چې ټول نور په خندا او ملنډو یوبل ته ښوده، هماغه دولوخوف و. سرداراندرې، هغه پېژانده، نوځکه یې خبرو ته غوږ شو. دولو خوف له خپل ټولیمشر سره، له کینې خوانه چې د دوی د پوځیانو د دربېدو ځای و، لومړۍ کرښې ته راغلی و.

ټولیمشر چې سر وړاندې راخم کړی و، هڅه یې کوله ده ته له دغو نا آشنا خبرو او کلمو نه، که په یوه کلمه هم کېږي پوه شي، هغه دولوخوف

لمساوه:

-نو !څه وایي؟مهرباني وکړه، څه؟هغه څه وایي؟

خو دولوخوف، ټولیمشرته ځواب نه ورکاوه.هغه له فرانسوي جنرال سره په خورا تودو خبرو کې ډوب شوی و.دهغو ټولې خبرې اترې د جګړې په اړه وې.فرانسوي افسر چې دروسانو او اتریشیانو ترمنځ توپیر نه شو کولای، هڅه کوله دا په ډاګه کړي چې روسان لا په ځولم کې دي،نه تسلیم او نه تښتېدلي دي.دولوخوف،هڅه کوله خپل سیال ته ثابته کړي چې روسان نه یوازې هېڅکله نه تسلېمېږي، بلکې فرانسویانو ته یې ماته هم ورکړې ده.

دولوخوف ویل:

-دلته موږ ته ویل شوي،چې تاسو تالا والا کړو او دا کار به کوو.

فرانسوي جنرال یې په ځواب کې ویل:

-ښه به دا وي چې هڅه وکړئ چې تاسو، سره له ټولو قزاقانو سره زموږ له لاسه تالا والا نه شئ.

فرانسوي نندارچیانو او اورېدونکو د دې خبرې په اورېدو د زړه له کومې وخندل.

دولوخوف ویل:

-هماغه شان مو چې د سووروف(د روس یو ستر قوماندان و) په وخت کې ونڅولئ، دا وار به مو بیا ګډ کړو.تاسو به دې ته اړ کړل شئ چې ونڅېږئ.

یو فرانسوي وویل:

- دا څه سندرې وایي؟

یوبل فرانسوي بې له هغه چې پوه وي،دتصور له مخې یې اټکل وکړ چې خبرې یې دپخوانیو جګړو په اړه دي،وویل:

- دا ټولې پخوانۍ سندرې دي، ټولواک (بناپارت) به لکه د نورو په شان ستاسو د غو سوور ته هم ونښيي چې څوک څنګه دي.

دولوخوف شونډې ببرته کړې:

-بناپارت...

خو يو فرانسوي سرتېري په خواشداني چغې کړې:

- بناپارت څه شي وي؟ټولواک وايه، بلا دې ووهه.

-بلا دې، ستا د ټولواک پسې وي.

دولوخوف، په روسي ژبه فرانسوي ښه و ښکنځه، دا سې ښکنځل چې پوځيان يې په خپل منځ کې کوي، خپل توپک يې اوږې ته کړ ،وخوځېد او خپل ټوليمشر ته يې وويل:

-ايوان لوکويچه !درځه چې ځو !

دلومړې کرښې سرتېرو ، په خپل منځ کې سره وويل:

-ودې ليدل چې په فرانسوي غږېدل يعني څنګه؟ښه سېدوروفه !اوس ته څه په کې وايي.

سېدوروف سترګه کېښکوده او فرانسويانو ته يې هسې په بې معني او ببولالو ويلو پيل وکړ:

-کاري، ماله، تافه، ساغي، موتر، کېسکا...

-خه، خه، خه، خه ، هو ،هو ،هو ،د سرتېرو په منځ کې د خندا او خوښۍ دا سې يوه څپه خوره شوه چې آن د فرانسويانو کرښو ته ور واوښته او تا به ويل چې ټول به اوس خپل ټوپک خالي ،خپلې وسلې به ماتې او ژر تر ژر به خپلو ورځني ژوند ته مخه کړي.

که څه هم پوځيان کورونو ته لاړل، مګر وسلې هماغسې ډکې، يو بل ته په نښه شوې وې. توپونو نه ګولۍ لرې شوې وې، خو مورچلونه هماغه شان ټينګ او بې بدلونه وو.

۱۲

سردار اندرې چې د جبهې ټولې کرښې له ښي نه چپ ته وکتلې، په هغه مورچل کې له آسه کوز شو چې د ستر قوماندان په وینا، د جګړې ټوله سیمه له هغه ځایه تر څارنې لاندې راتله. هغه د څلورم توپ له څنګه چې له توپ وړونکي نه جلا ولاړ و، ودرېد. یو توپچې سرتېرى د توپونو مخې ته د څارنې لپاره ګرځېده راګرځېده. دغه چوپړ چې سردار ولید، غوښتل ودرېږي، خو د هغه په اشارې یې خپل منظم، غمرلې او له خواشداني نه ډکې ګرځېدو ته دوام ورکړ.توپ وړونکې کراچۍ د توپونو تر شا ولاړې وې او دهغو شاته آسونه تړل شوي وو.دتوپچیانو اورونه بل وو. د وروستي توپ کینې خواته د افسرانو دخورا تندو او تودو خبرو آوازونه اورېدل کېدل.

په رښتیاهم ددې مورچل نه، د روسیې د پوځ ټول او دددښمن د پوځ دیوې برخې دځای پر ځای شوي دریځ ننداره له ورایه ښکارېده. دهمدې، مورچل په وړاندې، د مخامخ شنې غونډۍ پر څوکې د شونګراین کلی له لرې لیدل کېده.ښۍ او چپې خواته په درې برخو کې، دلوګو په منځ کې دفرانسوي پوځیانو راټولېدل دلیدلو وړ وو، خو داسې برېښېده چې دهغو زیاتره برخه په خپله کلي او دغره شاته لمنو کې ځای پر ځای شوي دي، دکلي چپې خواته مورچل ته ورته

یو څه، دلوګو په منځ کې لیدل کېدل، خوله لرلید (دوربین) نه پرته، دهغه پېژندل ګران و. ښی خوا ته زموږ پوځونه، پر شېوه شوې غونډې داسې ځای پر ځای شوي وو، چې فرانسوي مورچلونو یې، په آسانۍ ترڅارنې لاندې راتلل. زموږ ځمکني پوځونه هم په همدې غونډۍ کې پراته وو. دهغو څنګ ته ((دراګن)) نومي پوځ لیدل کېده. په منځنۍ برخه کې، د توشین په مورچل کې، یعني له هماغه ځایه چې سردار اندرې له هغه ځایه ننداره کوله، یوه داسې غونډۍ وه، چې زموږ او شون ګرابن دکلي ترمنځ دبهېدونکې رود پلو خوا ته په آوارۍ ورشېوه شوې وه او د رود آپلو، دکلي خوا ته ورپورته کېده. چپې خوا ته زموږ پوځیان له ځنګل سره ګاونډ و، پلیو سرتېرو له همدې ځنګله نه لرګي وهل، اورونه یې بلول او دنغریو لوګي یې کنډک کنډک له ورایه ښکارېدل.

دفرانسویانو لومړۍ کرښه زموږ دلومړنیو کرښو نه پراخې او ځرګندې وې او له ورایه تصور کېدای شو چې په آسانۍ کولای شي، موږ له دواړو خواونه محاصره کړي.

زموږ دپوځونو شاته دښکته کېدو او پورته کېدو یوه ژوره تنده شیله پرته وه، چې دتوپخانې او شا پلو ته یې دسپرو وتلو ته ستونزې پیدا کولې. سردار اندرې، پرتوپ ځنګل کېښنوده، خپله کځوړه یې راوویسته او دخپلو پوځونو دځای پر ځای کېدو تول ځایونه یې انځور او دهغه په دوو ځایو یې ددې لپاره په پنسل څه شي ولیکل، چې پر هغه به له شهزاده باګراتیون سره خبرې وکړي. هغه له ځانسره وانګېرله چې دی به سبا ته سپارښتنه کوي، چې لومړی به ددوی توپچي منځنۍ برخې کې ځای پر ځای کېږي او بیا به سواره پوځونه، آپلو ته ولېږدول شي. سردار اندرې چې تل د ستر قوماندان سره مل و، نو تل یې د

پوځونو خوځېدا او دهغه په اړه فرمانونه ثارل.هغه چې دډېرو جګړو تاریخ لوستی و، د دې جګړې په اړه یې هم یو ازې په بنسټیزې کړنلارې فکر کاوه او په دې اړه یې دهغو پېښو اټکلونه کول چې ذهن ته ورتلل، له ځانسره به ویل:

-که دښمن له ښۍ خوا یرغل وکړي، دکیفي ګرنادیه او دپادولسکي ښکاري قوتونه باید ترهغه دفاع وکړي او خپل مورچلونه وساتي، چې نوي قوتونه دهغو مرستې ته راورسېږي.

په دې حالت کې بیا د دراګن قوتونه کولای شي له څنګه، پر دښمن یرغل وکړي او ویې ځپي.که زموږ د پوځ پر منځنۍ یا پر زړه یرغل وشي،نو هغه به بیا توپونه پردغې غونډۍ ځای پر ځای کوي او دهغه تر چتر لاندې به د چپې خوا ته خپل پراته پوځونه د دښمن له اوره ساتو او په کرار کرار به شا خواته درومو او ځان به باسو.

په هغه موده کې چې سردار اندرې په دغه مورچل کې ولاړ و، دا سې د جګړې په خیالونو کې ډوب و، چې دافسرانو دبنډار د شر او شور غږ یې لکه، کله کله چې پېښېږي پرله پسې اورېده، خو هڅه یې کوله چې ورته غوږ نه شي،نو له دې کبله هر هغه څه یې چې اورېده، پر هغه نه پوهېده،مګر ناڅاپه د دغه شر او شور تودوالی ورته په زړه پورې شو او بې له ارادې یې ورته غوږ ونیو.

یو خوږ او لږ آشنا غږ یې ترغوږه شو:

- نه !نه !د زړه سره !زه وایم که انسان په دې پوهېدای چې له مرګه وروسته په ده څه راځي،نو هېڅکله به له مرګه نه ډارېدای، هو کې یارانو، زما دا خبره ومنئ، هو !د زړه سره !

دخبرو په منځ کې یو ځوان غږ ورولوېد او وې ویل:

- ښه، ګورئ ! وډاره شئ، که ونه ډارشئ، باک یې نشته، چې وخت

يې راشي، له مرګه تېښتنه نه شته.

- يو بل غږ چې تر نورو پوخ او درووند و، را اوچت شو:

-مګر ډار په خپل ځای پاتېږي، خو که له دې خبرو نه تېر شو، بايد ووايو تاسو ټول هوښيار خلک ياستئ، پوهېږئ تاسو توپچيان ولې دومره ځيرک او د قدر وړ خلک يې؟ او ولې مو داسې لوی خيالونه په ذهن کې ګرځي؟دا ځکه چې تاسو تل د هرڅه د سرته رسولو او له ځانسره يې د وړلو حق لري، هم ودکا او د ودکا څکلو اړوند ټول خواړه او مزناکې څکې له ځانسره اخيستئ شي.

يوبل ډډ غږي آواز چې ښکارېده د پلي پوځ افسر وي او وغړمبېد ويې خندل.

هغه لومړنی غږ چې د سردار غوږ ته آشنا و، دوام ورکړ:

- هو کې! ډارپر خپل ځای پاتېږي، انسان له کوم ناآشنا څه نه ډارېږي. پوهېږئ، له کوم نا آشنا څه نه. هرڅومره چې ووايي روح مرګ نه وروسته آسمانو ته الوزي، وايي دي، ځکه موږ خو پوهېږو چې آسمان نشته، دا ټوله هوا ده، يوازې هوا.

هغه ډډ غږي آواز بيا د توپچي خبرې پرې کړې:

-ګوره توشينه! نه شي کولای موږ خپل هغه خواړه جام ته مېلمانه کړې؟

سردار اندرې تر لږ فکر وروسته په خوښۍ هغه خوږ فلسفي آواز وپېژاند او له ځانسره وبګنېد:

-دا خو هماغه تورن دی، چې لوڅې پښې د خوړو په هغې کېږدۍ کې ولاړ و.

توشين وويل:

- جام خو کېږي، خو د آخرت کيسه هم...

هغه ددې يې وخت پيدا نه کړ چې خپله خبره پای ته ورسوي.دده له خبرو سره همهاله په هوا کې دداسې غړمبهاري غږواوربدل شو ، چې په خورا چټکۍ ددوی خواته رانږدې او قوي کېده.دا دتوپ ګولۍ وه ،چې ګواکې له ډېره تلواريې وخت ورنه کړ، نا ويل شوې خبرې پای ته ورسوي.ګولۍ په داسې وېرونکې زور اودوزخي قوت د هماغه خوړو د کېږدۍ سره په ځمکه ولږېده ،لويه کنده، دخاوروا و تېږو لويه دلۍ يې جوړه او دځمکه له زړه نه يې سخت زګېروی پورته کړ.

په همدې شېبه کې تر ټولو نه مخکې کمکۍ ځانه توشين له جونګړه نه راودانګل،هغه چې پيپ يې په شونډو کې کېښکود ،رنګ يې ځه الوتی غوندې و. تر هغه نه وروسته ،هماغه دپلي پوځ اودځېږ،مېړني آواز خاوند راووت او دخپلو ټېيو دټړلو په ترخ کې،په منډه منډه دخپل ټولي خواته لاړ.

۱۷

سردار اندرې، چې پرخپل آس سپور و، د توپونو په مورچل کې ولاړ و، د هغه توپ لوګي ته یې کتل چې ډز ترې شوی و. د هغه سترګې پر ټول هغه منظر خورې شوې چې تر مخې یې پروت و.

هغه ولیدل چې د فرانسویانو پر ځای ولاړ پوځونه، په خوځېدو شول او هغه څه چې لا تر اوسه سم نه ښکارېدل، هغه یو توپ و، چې له هغه نه له شوي ډزه، په پیدا شوي لوګی کې پټ و. دوه تنه فرانسویان چې اټکل کېده، یاوران به وي، د غونډۍ پر لمنه یې منډې وهلې. تر هغو نه لږ کوز، د دښمن یو کوچنی ټولی چې له ورایه څرګندېده وه، د لومړي کرښې د پیاوړتیا تکل یې لاره، د غونډۍ د لمنې خواته روان و. د لومړي ډز لوګي لا سم خپاره شوي نه و، چې بل لوګی پورته شو، د ډز غږ یې هم واورېدل شو. جګړه پیل شوې وه. سردار اندرې د خپل آس مخه راواړوله او د شهزاده باګراتیون د لیدو په هیله یې د ګرونت پلو ته چو کړل. تر خپلې شا یې د توپونو د ډزو پرله پسې او کرار کرار په جګېدو غږونه اورېدل. داسې برېښېده چې زموږ توپونو هم دښمن ته، د ډزو په ورلېږلو د هغو ځواب وایي. تر دې نه لږ کوز هماغلته چې سهار مرکچیانو پر اوربند خبرې کولې، د ټوپکو د ډزو غږ واورېدل شو.

لومارووا، د ناپلیون ریبار چې له سختې غندنې او ګواښنې نه ډک

لیک یې راوړی و، مویورات ته ورسېدلی و. مویورات چې د خپلو کړو له شرمه لاره ورکه کړې وه، هڅه یې کوله خپله تېروتنه ژرترژره سمه کړي، نو سمدلاسه یې خپلې قواووې د روس د پوځ د زړه او دوارو خواوو: بنۍ او کیڼې خواته د محاصرې لپاره، په دې هیله وروخوځولې چې تر لمر لوېد او د ټولو اک ناپلیون د رارسېدو نه مخکې، د دوی مخې ته د دښمن کمشمېره پراته قوتونه تالا والا کړي.

سردار اندرې په زړه کې ویل:

-پیل شوه، هغه ده جګړه پیل شوه.

هغه احساسوله چې زړه ته یې د وینو ورتګ له پخوانه لا پسې چټک شوی دی، له ځانسره یې ویل:

-چېرې دی؟ چېرې دی؟ زما بخت چېرې دی؟؟ هغه به څنګه راپیدا شي؟ (بخته تاله کومه لورې را حضور کړم-خوشال بابا)

هغه، د هغو ټولیو د سرتېرو په منځ کې چې لا لس پنځلس دقیقې مخکې یې شوله خوړه او ودکا یې څکله، روان و او لیدل یې چې سرتېرې په خورا چټکۍ ځان مورچلونو ته رسوي، وسلې چمتو کوي او د ټولو په بشروکې هغه احساس او لېوالتیا ویني چې په خپل زړه کې یې اېښېدله. د هرافسر او هرسرتېري په څېره کې دا ټکې له ورایه څرګند او لوستل کېده چې، هغه ده پیل شوه! جګړه پیل شوه! تالانګره وحشتناکه او له خوښیو ډکه جګړه!

لا د سنګرونو د جوړولو او په هغو کې د استحکاماتو برابرولو ځای ته نه و رسېدلی، چې د مني د موسم، د هغه ماښامني غمجن ماښام په غم لړلو شېبو کې یې یوه ډله سواره ولیدل چې د دوی خواته را روان وو. و سپرو پوځونو، د دغې ډلې په مخکې د راروان، سپاره پوځي، د پوست خولۍ په سر او په سپین آس سپور و. دا سپور شهزاده باګراتیون

و.(باګراتیون په خته ګرجي و.ګرجیان په دود یز ډول د پوست خوله او پوستین اغوندي). سردار اندرې دهغه درارسېدو په تمه پښه ونیوه.شهزاده باګراتیون همدا چې اندرې وپېژاند ،خپل آس یې ودراوه،هغه ته یې سروښوراوه.په داسې حال کې چې شهزاده باګراتیون هماغه شان مخې ته کتل،سردار اندرې،هغه ته خپل دسترګو لیدلی حال ووایه.دغه احساس چې، پیل شوه،هغه ده جګړه پیل شوه.آن دباګراتیون ،په نه خوځېدونکې تورې څېرې او دهغه په نیمه تړلو ،ملالو خوبولو سترګو کې چې ګواکې سختې دخوب لېوالـه وې هم له ورایه لوستل کېده.سردار اندرې دغه نه خوځېدونکې څېرې او سترګو ته په خورا نا آرامې ځیرتیا ځیر شو،هغه غوښتل پوه شي،چې ایا ددغې څېرې او دهغه دخاوند په ګوګل کې اوس څه خیالونه تېرېږي او څه فکرونه کوي؟هغه ته په کتو کتو کې یې دا په زړه کې ویل:

-ایا ددغې نه خوځېدونکې څېرې تر شا به اصلا کوم خیال وي؟

شهزاده باګراتیون د سردار اندرې دخبرو تر اورېدونه وروسته دمننې او منلو سر وښوراوه او وې ویل:

-ډېر ښه !

او ژبه یې داسې وه،چې ګواکې وایي،تولې هغه پېښې چې تېرېږي او یا دا خبرې چې ورته ویل کېږي،هماغسې دي چې دی له مخې پرې پوهېده او اټکل یې کړی و.سردار اندرې دچټکۍ سوارۍ دستړیا له امله ژرژر غرېده،خو شهزاده باګراتیون دخپل ختیځ دود له مخې داسې په پام او کرار کرار خبرې کولې چې ګواکې غواړي ووایي،داټول تلوار دڅه لپاره؟هغه خپل آس وخوځاوه او دتوشین دسنګر پلو ته ورنېږدې شو.سردار اندرې، دهغه له مل ملګرو سره یوځای هغه پسې

وروخوځېد. د هغه ملګري دا کسان وو: د ټولو اک له خوا ، رالېږل شوی افسر چې د ده د قوماندانۍ ځانګړی استازی ګڼل کېده، د هغه خپل یاور، ژیرکوف ، داړیکو د ساتنې افسر، د قوماندانۍ د امنیت افسر چې په ښکلي سپین انګریزي آس سپور و او یو تن ملکي دولتي مامور چې په خپل نوبت یې د ځارونکي په نامه د جګړې په لومړۍ کرښه کې د ګډون غوښتنه کړې وه. د غه ځورب او غټ خپلواک ځارونکی چې په موسکا او سادګۍ سره یې شاوخوا کتل، یو د خندا وړ داسې کوټ چې د سرتېرو له خوا پر آسونو پراته ځل ته ورته و ، اغوستي و ، داسې پر آس ښورېده چې د افسرانو ، قزاقانو او یاورانو په منځ کې د خندا ښنه ترې جوړه شوې وه.

ژیرکوف، دا سړی بالکونسکي ته ور وښود او وې ویل:

-دې ته ګوره !راغلی چې د جګړې ننداره وکړي، خولا تر اوسه د جګړې آوازې خپرې شوې نه دي، او دی بیا ګېڼی اخیستی دی.

د دغه غیر پوځي ځارونکي پر شونډو داسې یوه موسکا چې د دوکې ښې په کې څرګندې وې خوره وه. هغه داسې موسېده چې ګواکې د ژیرکوف ملنډې یې ستاینې ګڼلې او داسې بربښېده چې هڅه کوي ځان تر هغه نه چې دی، لاپسې ساده وښیي، هغه وویل:

-ډېره ښه ده، نور، نو څه؟

خو د قوماندانۍ ځارونکي ورته وویل:

-څه ښه ده؟ هېڅ ښه نه ده، ډېره د خندا وړ ده....

لا د توشین مورچل ته نېږدې شوي نه وو ، چې د توپ یوه ګولۍ د وی ته نېږدې ولګېده، هغه ساده ملکي ځارونکي بیا ساده موسکا پر شونډو وپوښتل:

-دا څه شی و چې دلته ولګېده؟

ژیرکوف وویل:

-فرانسویان پر موږ پتیرې وروي.

سادګی بیا وپوښتل:

-ښه !هغوی په همدې ډول ډزې کوي؟دا نو بل ډول کیسې دي.

هغه چې له خوښۍ نه په جامو کې نه ځاییده، خپلې خبرې لا پای ته نه وې رسولې چې یو واربیا ، خو له پخوانه په زوره ډزو غړمباهار ترغوږ او تا وې چې په کوم اوبلن څه کې، ډوب شوی وي، ناڅاپه ورک شو. هغه قزاق چې د دغه ساده سړي ښۍ خوا ته روان و ،له خپل آس سره یو ځای ولوید. ژیرکوف او د قوماندانۍ نوکریوال افسر سرونه په زینونو ټیټ او د آسونو مخونه یې بلې خوا ته واړول. ساده ملکي سړی د لوېدلي قزاق ترڅنګ ودرېد او په خورا پام اوځیر د هغه ننداړې ته ودرېد. قزاق وژل شوی و ،خو د هغه آس لا ژوندی او خوځېده.

شهزاده باګراتیون سترګې برندې ،دلوېدلي قزاق خوا ته ورغی ،خو همدا چې په خبره پوه شو ،په خورا بې پروایۍ یې، دا سې مخ ترې واړاوه چې ته به وایې:

-دا یوه داسې ورځنۍ پېښه ده ،چې هغې ته زیات پام هسې حماقت دی. خپل آس یې د یوه غوره سپاره په شان په خورا نرمۍ ودراوه ،لږ خم شو او خپله توره یې چې د پوستین په لمنه کې نښتې وه ،راخلاصه کړه. دهغه توره ،لرغونې، داسې لرغونې توره وه ،چې او سنیو تورو ته یې هېڅ ورته والی نه درلود.

سردار اندرې ته په دې شېبه کې هغه کیسه وریاده شوه چې څنګه دایتالیا په جګړه کې جنرال سوورف ،باګراتیون ته خپله توره ښنلې وه.ده داسې انګېرله چې په دغې شېبه کې دغه یادونه څومره دده په زړه ښه لګېده. هغوی هماغه مورچل ته ورغلل چې څو شېبې مخکې

بالکونسکې هلته ولاړ او د جګړې د ډګر ننداره يې کوله.

باګراتيون له هغه برېدګي نه چې د مهماتو د صندوق تر څنګ ولاړ و پوښتل:

-دا د چا ټولي دي؟

که څه هم هغه و پوښتل: دا د چا ټولي دي؟خو اصلا يې غوښتل په دې پلمه له برېدګی سره خبرې پيل او له هغه نه و پوښتي، دلته لا ډار شوي نه ياستئ ؟برېدګی له ورايه په خبره پوه شو ، خپلې خرمايي څنې يې چې پرمخ راخورې وې وڅنډلې او په خورا خوښۍ يې وويل:

- جلالتماب !د تورن توشين ټولي دي.

باګراتيون چې په خيالو کې ډوب و ،وويل:

-ښه ده !ښه ده !

هغه له هغو کراچيو نه چې توپونه په کې کښېنول کېږي تېر شو او تر ټولو نه د وروستي ولاړ توپ تر څنګه ودرېد.

هغه توپ تـه لا پوره نـېږدې شوی نه و ، چې د توپ د ګولۍ غـوږ زورونکی غړمبهاري يې ترغوږو شو.توپونه د لوګي په منځ کې ورک او ليدل يې چې توپچيان خپل توپونه ببرته ، په خپلو پخوانيو ځايونو کې ځای پر ځای کوي.يو ستر ،ثورب او د پلنو اوږو خاوند سرتېري چې پر ټتر يې لومړی شمېره ليکل شوې وه ،د توپ د ميل د پاکولو وسپنه را اخيستې، پښې يې سره خلاصې او په يو ګام سره يې ځان لرې او دويم شمېره سرتېري په ريږدېدونکو لاسونو په توپ کې بله ګولۍ کېښوده.بل وړوکي ، په ملا کړوپ افسر چې هماغه توشين نومی افسر و ،مخې ته داسې رامنډې کړې، چې ګواکې پښه يې د توپ په قنداق کې بنده وي، پرته له هغه يې چې د جنرال شته والي ته يې پام شي،دواړه لاسونه يې لکه سايوان سترګو ته ونيول، په ځيرځير يې وکتل او په نري

اوازيې چې غوښتل يې هغه ته د زړورتيا هغه رنګ ورکړي چې دده بڼه يې سره يې رنګ نه لګاوه، وويل:

-دوه درجې يې زياته کړه، سمبړي. او بيا يې چيغه کړه:

-مېډو ېډوفه خوځېږه !دويم ډزوله !

باګراتيون هغه ته ورغبرګ کړ، خو توشين په کمداني او کرار يې خوځېدا چې، نه د پوځيانو، بلکې تر زياتې کچې د مبارکۍ ويلو په وخت کې د کليسا د کشيشانو خوځېدا ته پاتې کېده، خپلې درې ګوتې د خپلې خولې ترخنډې ورسولې او په چټکۍ يې د جنرال پلو ور وځغاستل.که څه هم د توشين، توپچيان د شيلې ويشتلو ته ګمارل شوي وو، خو هغه د شون ګرابن، پرهغه کلي چې دده مخې ته پروت و او په هغه کې يو زيات شمېر فرانسوي سرتېري راکوټه شوي وو، ګذارونه کول.

هېڅچا توشين ته دا سپارښتنه نه کوله چې په کوم ډول ګوليو کومه نښه وولي.دلته ده خپله،له خپل قوماندان زخارچنکه سره تر مشورې نه وروسته، چې ده يې خورا درناوي کاوه، پرېکړه کړې وه، ښه به دا وي چې کلی به تر اور لاندې نيسئ.باګراتيون،د توشين د ګذارش نه وروسته وويل:

-ډېره ښه !او دده په وړاندې يې د جګړې د پراخ ډګر په ننداري پيل وکړ، داسې تصور کېده چې په خيالو کې ډوب دی.فرانسويان له بلې هرې خوانه،ښۍ خوانه ډېر رانېږدې شوي وو.له هغې غونډۍ نه چې د کيف غونډ پرې ډېره شوی و، لږ ښکته، په پرتې دره کې چې يو سين په کې بهېده، د توپکو ډډزو، تندر ته ورته، داسې آوازونه اورېدل کېده چې زړونه يې په ګوګل کې رېږدول.له جنرال سره يوه مل افسر د ((درګونو))د پوځيانو نه هلته لږ ښۍ خواته هغه فرانسوي

سرتېري، شهزاده ته ور وښودل چې زموږ د سرتېرو خواته د يرغل او دهغو د محاصرې په تکل کې وو. موږ ته، نږدې ځنګل ، چپې خواته دليدو لړليد بند کړی و. شهزاده باګراتيون سپارښتنه وکړه چې له منځنيو کندوکونو نه دي، دوه هغه دښې خوا د قوتو مرستې ته ور ودانګي. يوه افسر زړه وکړ او شهزاده باګراتيون ته يې وريادده کړه چې ددغو کندوکونو په تګ سره به توپونه بې دفاع پاتې شي. شهزاده باګراتيون مخ افسر ته وروا ړاوه او په پټه خوله يې هغه ته ځير ځير وکتل، خو څه يې ونه ويل. سردار اندرې داسې وانګېرله چې د افسر يادونه خورا پر ځای، سمه او ځواب ويل يې ګران دي، خو په همدې شيبه کې دهغه غونډ له قوماندانه نه چې په دره کې پروت و ، يوه استازي په منډه يو خبر راوړ چې بې شمېره فرانسوي پوځيانو ، د درې له لمنې نه پر دوی بريد کړی، غونډ تالاوالا شوی او د کيف دګرنا ديا د پوځ پلې ډلې د شا خواته را روانې دي. شهزاده باګراتيون، سر وښوراوه، په کراره ښي پلو لاړ او ددراګون د پوځونو خوا ته يې يو ياور واستاوه او سپارښتنه يې وکړه چې په فرانسويانو يرغل پيل شي، خو دغه ياور ترنيمې ګړۍ وروسته راستون شو او خبر يې راوړ چې ، همد اوس ددراګن دغونډ قوماندان د درې اه پلو شا ته تللی دی. قوماندان دا دليل وايه چې دوی د دښمن ترسختو ګذارونو لاندې راتله او د بې ځايه او زياتې مرګ ژوبلې دمخنوي لپاره يې خپل سرتېري په ځنګله کې پناه او ګمارلي دي.

باګراتيون وويل:

-ډېر ښه شوي دي.

کله چې شهزاده باګراتيون له توپخانې نه لرې کېده، دچپې خواله ځنګل نه د ډزو غږ اوريدل کېده، خو دا چې دی دجبهې له چپې خوانه

خورا لرې پروت و او نه يې شو کولای په خپل وخت هلته ورسي، نو هلته يې ژيرکوف ددې لپاره واستاوه، چې جنرال ته، هغه جنرال ته چې په براوناو کې يې کوتوزف ته قطعه وړاندې کړې وه، ووايي چې څومره ژر کېږي، بايد په چټکۍ ددرې هاخواته. په شا لاړ شي، ځکه په قوي اټکل سره به ددوی ښي قوتونه ونه شي کولای د ړېر ځنډ د دښمنانو د پرمختګ مخه ونيسي. په دې اله ګوله کې تورن توشين او هغه ټولي چې بايد د توپخانې دفاع وکړي، د ټولو له ياده ووتل. سردار اندرې، د شهزاده باګراتيون خبرو او د هغه هغو سپارښتنو ته چې قوماندانانو ته يې ورکولې په خورا ځير غوږنيولی او دې ته يې پام شو چې سپارښتنې مارښتنې نه شته او شهزاده باګراتيون يوازې او يوازې هڅه کوي دا وښيي چې هر څه چې شوي يا کېږي، دامهمه نه ده چې دا رړتيا له مخې دي که په خپل سر، يا د قوماندانانو د اټکل له مخې شوي که د ده د سپارښتنې، هرڅه چې دي، دده د غوښتنو سره برابر دي. سردار اندرې په دې پوهېده چې، که څه هم دا ټول کړه، په خپل سر او د قوماندان له وندې پرته ترسره کېدل، خو په خپله د باګراتيون شتوالی دلته خورا اغېز او ونده لرله. هرشمېر قوماندان به چې په څومره ناآرامۍ او ګبنې ده ته رارسېدل، کرارېدل به، افسرانو او سرتېرو به هغه ته په خوښۍ او ورين تندي هرکلي وايه، د هغه په ليدو به تازه او خوښېدل او هڅه به يې کوله د ځانښودنې لپاره لاسي او بې ځايه زړورتيا وښيي.

۱۸

شهزاده باګراتیون، لومړی، زموږ د کرښې د ښي اړخ تر ټولې لوړې څوکې ته وخوت او بیا ښکته د شیلې منځ ته، چېرې چې د تند ریزو ډزو غړمبهاري اورېدل کېده او د باروتو د لوګو له لاسه هیڅ شي نه لیدل کېدل، وړاندې لاړ او ورښکته شو. هرڅومره چې به په شیله کې ښکته او د ننه ننوتل، په هماغه کچه به تتوالی زیاتېده او د جګړې د ډګر نېږدېوالی رانږدې کېده. هغوی ته یو نیم ټپي سرتېري په مخه ورتلل. دوو سرتېرو د یو بل ټپي سرتېری چې سر یې په وینو ککړ و او خوله یې لوېدلې وه، تر ترخګ لاندې نیولی و او له ځانسره یې کشاوه. ټپي سرتېري زګیروی کاوه او له خولې نه یې وینې بهېدې. داسې برېښېده چې ګولۍ یې یا په ارمېږه او یا په خوله کې لګېدلې ده. بل ټپي یې ولید، چې یوازې، بې ټوپکه په زړورتیا روان و، هغه په لوړه لوړه زګیروای کاوه، خپل لاس یې چې تازه ټپي شوی و، د ویالې په شان وینې ترې بهېدې او دده پر کوټ ورڅڅېدې، همداسې ښوراوه. د هغه په څېره کې له درده زیات، دډار نښې څرګندې وې. یوه دقیقه مخکې لګېدلی و. له واټه واوښتل، ناڅاپه پر یوه کندې ورشېوه شول او هلته یې ولیدل چې څوتنه پر ډاګ پراته دي. د سرتېرو یوې ډلې سره چې روغ رمټ کسان هم په کې وو، مخامخ شول. سرتېرو چې سخته ستمېدل هڅه کوله پر غونډۍ وروخېږي، هغوی، سره له هغه چې جنرال ولید خو همداسې یې په لوړ اواز خپلې غږېدا او لاس

ښورولو او اچولو ته دوام ورکړ.دهغو افسر د باګراتیون په لیدو چیغه کړه او هغو سرتېرو پسې یې چې ګډ وډ روان وو ،منډه او له هغو نه یې هیله وکړه چې راستانه شي. باګراتیون،د سرتېرو هغو کتارو ته نېږدې شو چې ډزې یې کولې ،خو ددغو ډزو د شورماشور غږ نه اورېدل کېده.د باروتو لوګي پر ټولو او ټوله سیمه خپور و.د سرتېرو څېرې دباروتو له لاسه تکې تورې او ګېنې اخیستې وې. یوې ډلې په توپکو کې میلې وهلې، بلې هغې په لولو کې باروت تویول،چا له صندوقونو نه دتوپونو ګولۍ راویستې او بلې ډلې بیا ډزې کولې،خو دباروتو لوګي چې دباد دنشتوالي له امله سخت درونه او ټینګ و ،ځای پرځای ولاړ او دا هم څرګنده نه وه چې د ډزو ننبه څوک او کوم ځای دی.کله ناکله به یو زړه راښکوونکی آواز هم وا اورېدل شو.سردار اندرې چې دغو ډلو ته نېږدې کېده ،له ځانسره وویل:

-دا نو څه دي؟دا خو دجبهې کرښه نه ده،ځکه چې ګڼه ګونه ده،یرغل نه دی،ځکه ټول په خوځېدا دي....

ډنګرخوار بوډا چې دغونډ قوماندان و ، اوږدو لوېدلو ښو یې د هغه نیمایي عمر وهلې سترګې ځان کې مروړلې او دهغې څېرې ته یې، خواخوږي ښنبله.شهزاده باګراتیون ته ورغی او په خوږه موسکای یې له هغه نه دګران مېلمه په څېر هرکلی وکړ. هغه ګزارش ورکړ چې فرانسویانو یې پر غونډ برېد کړی دی.که څه هم دوی دفرانسویانو دیرغل مخه نیولې خو په دغه مخنوي کې دده دغونډ ترنیمایي زیاتو سرتېرو ژوند بایللی دی. دغونډ قوماندان ویل چې د دښمن برېد یې شاته تمبولی،خو ده دتمبولو خبره یې په احتیاط ادا کوله،ځکه دی په رښتیا نه پوهېده چې پر غونډ څه راغلي او په دې وروستي نیم ساعت کې پر هغو سرتېرو څه بلا راغلې چې ده یې قومانده کوله او په

دې هم نه پوهېده چې ایا په رښتیا برید تمبول شوی او یا یې د هغوی غونډ تالا والا او له منځه وړی دی، خو په یوه خبره یې سر خلاص و، چې لومړي پرغونډ د ګولیو او لاسي بمونو باران پیل او د هغه له لاسه دده زیات شمېر وګړي ووژل شول.دده دا هم په یاد وچې چاچیغه کړې وه:

-اې سپرو !

او تر دې نه وروسته ډزې پیل شوې وې، خو نور نو د هغو نښه سواره نه وو، ځکه سواره نه لیدل کېدل، بلکې د فرانسوي پوځیانو پلې ډلې وې چې تنګې درې ته راننوتلې او پر دوی یې ډزې کولې.شهزاده باګراتیون سر ښوراوه او دې سرښورولو دا معنی لرله چې دا ټول هغه څه دي، چې ده غوښتل او اټکل یې کاوه.هغه خپل یاور ته مخ وروا ړاوه او سپارښتنه یې وکړه چې د شپږم ښکاري غونډ نه، چې څو شېبه مخکې د هغه له مخې تېر شوي و، دوه کنډکه راوبولي.د سردارانو درې، پام هغه بدلون نه وروا وښت چې همدا شېبه د شهزاده باګراتیون په څېره کې راڅرګند شو.د هغه په څېره کې د هغه چا په شان دلېوالتیا او خوښۍ نښې راڅرګندې وې چې داوړي په یوه توده ورځ کې، په ټول توان او غوره تکل، ځان اوبو ته ورغوځار کړي.نور نو د هغه د خوبولو سترګو، پخوانی چوپتیا او په خیال کې ډوبې څېرې حالت له منځه تللی و.د هغه ګردې، بازته ورته تېزې، ځلانده، خو لږ له ملنډو ډکې سترګې، همداسې وړاندې ګنډل شوې وې.سره له هغه چې د هغه په خوځښدا کې هماغه پخوانی سستوالی او ځیرکتیا پاتې وو، خو داسې برېښېده چې هېڅ چېرې او په هېڅ ځای یې سترګې نه دربږي.

د غونډ قوماندان، شهزاده باګراتیون ته مخ وروا ړاوه او له هغه نه یې هیله وکړه چې له دې ځایه ځکه لرې شي، چې هغه خورا له ګواښه ډک دی، هغه وویل:

-له ښاغلي جلالتمابه ! هيله کوم، ستا سو دې په خدای قسم وي چې مهرباني وکړئ..وګورئ..هغه همداسې پـه هيلـه هيلـه ،لـه شـهزاده سـره مل افسرته کتل،خو هغه افسـر لـه هغـه نـه مـخ واړاوه.دغونډ قوماندان غوښتل د هغو ګوليو غړمبهار او لګېدو تـه ددوی پـام وروا ړوي چې د دوی لـه څنګـه تېرېږي..د قوماندانۍ افسـر دغونډ دقومانـدان خبرې ټولې منلې،خو شهزاده باګراتيون هغـو تـه اصلا غـوږ هم نـه ونيولی او يوازې يې امر کاوه چې ډزې بندې او سرتېرې داسې ځای پر ځای کړي، چې لاره هغـو دوو کنډکونو تـه پرانسـتل شـي، چې دوې يـې راتلـو تـه سترګې په لاره وو.کله چې يې خبرې کولې راالوتونکي باد ګواکې ديـوه نامعلومه لاس پـه څپر،دلوګيو هغـه پـرده چې دره يې ددوی لـه سـترګو پټوله،لـه ښـۍ خوانـه کينـې خواتـه کـش کـړه او ده مخـامخ آپلـو هغـه غونډۍ وليدله چې فرانسوي سرتېرو پرې ګڼه ګوڼه جوړه کړې وه. ټولې سـترګې بې واکـه دهغـه فرانسـوي پـوځ خواتـه وراوښـتې.چې ددوی خواته را روان و ،فرانسـوي پـوځ،دوی تـه دومـره رانـږدې شـوی و ،چې د سرتېرو دخوليو نښې ليدل کېدې،نورنو کېدای شو چې د سـرتېري او افسر توپير وشي او نور نو دهغو دجنډې رپول او مـارش وهـل لـه ورايـه ښکارېدل.

يوچوپړ باګراتيون ته وويل:

-څه ويا ړمن ګامونه اخلي.

دپوځ قراول يامخکنۍ برخه دره ته رسېدلې وه، نو ځکه ښـتـه زمـوږ خواته دغونډې په لمنه کې پيل کېدونکې ښکارېده.

دهغه غونډپاتې شونکو چې هغـو سـره پـه ښـتـه کې لاس وګريـوان شوي وو ،په چټکۍ يې ببرتـه ځان راجوړاوه او ښي خواتـه خوځېدلي وو.دهغو پسې دښـکاري غونډ ددوه کنډکونو ،پاتې شـوونکې تېرېـدل

او په خورا ښکلي نظم وړاندې راتلل.که څه هم له باګراتیون لا لرې و ،خو دهغو دټولو سرتېرو د درنو ګامونو غږ چې په مخ وړاندې راتګ کې په منظمه توګه پرځمکه لړېدل،ښه او رېدل کېده.د پوځ کینې خواته،له ټولو نه باګراتیون ته نږدې دټولي قوماندان روان و.دا ګردبشری،ښکلی دپلو قواوو افسر چې ساده خو بختوره بڼه یې لرله،هماغه څوک و چې له بڼداره راوتلی و او اوس هم داسې برېښېده چې له دې نه پرته بل تکل نه لري چې دځانښودنې لپاره دقوماندان له مخې تېر شي...

شهزاده باګراتیون چې پوځ خپل مخکې ولید ،چیغه کړه:

-سترې مه شئ !ځوانانو !

-ژوند !ژوند !ژوند !

باګراتیون زیاته کړه:

-آفرین شازلمیانو !ډېر ښه یاستئ.

یو غمجن او خواشینی سرتېری چې کینې خواته روان و ،د دغې سترې مه شئ، په ترخ کې سترګې باګراتیون ته وروا ړولې او وې ویل:

-خپله پوهېږو چې ښه یو.

یو بل سرتېري چې ډارېده دټولي نظم خرابه نه کړي، بې له هغه چې مخ واړاوی خپله خبره یې وکړه او په مخه لاړ.

د درېدو قومانده ورکړه شوه او غوښتنه وشوه چې کڅوړې کېښودل شي.

باګراتیون پر آس سپور د سرتېرو له کتارونه چې دده له مخې تېر شوي وو ،راتاو او له آس نه کوز شو.دخپل آس جلو یې قزاق ته ورکړ او خپل پوستني کوټ یې له اوږو پورته او بل قزاق ته ورکړ،څو وار یې پښې پر ځمکه وډبولې،پښې یې سمې او خولۍ یې په سر جوړه کړه.په

دې وخت کې د فرانسوي پوځ مخکښه ډله او تر ټولو نه د مخه د هغو افسران د غونډې په لمنه کې راښکاره شول.

باګراتیون، په پاخه او اوربدونکي آواز وویل:

-د خدای په امان.

یو شېبه یې د سرتېرو لومړنۍ کرښې ته مخ وروا ړاوه او وروسته یې همداسې چې لاسونه په کرارکراره د مخکښ غونډ خواته ښورول، لکه په سورلۍ رږدی پوځي په خبر، په ګډووډو ګامو ،ته به وايې په نا اواره مځکه روان دی وا ړندې لاړ. سردار اندرې احساس کړه چې یوه نه ایلیدونکی قوت هغه مخ تګ ته هڅوي او دغه احساس په هغه کې د نیکمرغۍ انګېرنې راوېښولې.

نورنو فرانسویان دوی ته رانږدې شوي وو. سردار اندرې چې د باګراتیون ترڅنګ روان و، د فرانسویان د تورو سرې غاړکۍ او آن مخونه له ورایه لیدل.

هغه په ښه توګه یو زوړ فرانسوي لیده چې پوځي بوټ یې په پښو، واز واز داسې روان و، چې په هرګام کې به یې بوټو ته لاس اچاوه او په خورا سختۍ پر غره ورخوت. شهزاده باګراتیون، نور نوې سپارښتنې نه ورکولې او همداسې چوپه خوله د خپلو پوځونو ترمخې روان و. ناڅاپه د فرانسویانو له منځه د یو ډز غږ، واوربدل شو ،بیا دویم او دربیم...او د بارو تو لوګی او د ډزو شراوشور د دښمن په ګډوډ او له نظمه وتلي پوځ، لمن خوره کړه. زموږ د ډلې نه څو تنه او د هغو په منځ کې هماغه مست او ګرد مخی افسرچې د پریټ په وخت کې له ټولو نه مخکې شوی و، ښکاره شول، خو باګراتیون چې د لومړۍ ډزې غږ ترغوږه شو، مخ یې وا ړاوه او چیغه یې کړه:

-مخ ور ړاندې !مخ..هورا !

د مخ وړاندې او هورا چغو زموږ پر لیکو ځپه خوره او سرتېري په نه ایلېدونکي تلوار او ګڼې له باګراتیون او یوبله نه مخ ته کېدل او په ګډوډو او بې نظمو فرانسویانو یې لکه تالاکوونکی سیلاب یرغل وروړ.

۱۹

د ښکاري غونډ د دوو کنډوکونو برید د ښي اړخ لپاره شاتګ ته لاره آواره کړه. په منځنۍ برخه کې د توشین له یاده وتلو توپونو، د شون ګرابن کلي ته داور په اچولو سره د دښمن د پرمختګ مخه نیولې وه. داور په وژلو د فرانسویانو بوختیا، چې باد لا دغه لمنه خورولو زموږ پوځونو ته د دې لاره آواره کړې وه، چې په کراره شاته لاړ شي. د منځنۍ برخې د پوځونو دغه شاتګ که څه هم په تلوار و، خو خپلې قوماندې یې غلطې کړې نه وې، دا په داسې حال کې د چپې خوا قواوې، چې د آزوفسکي او د پادولسکي له پلیو غونډونو او د پاولګراد ښکاري غونډ نه جوړې وې، مخامخ او د څنګ له خوا د مارشالانو په مشرۍ د دښمن د پوځونو د یرغل له لاسه کلابند شوې وې. باګراتیون ژیرکوف ته د شاتګ د فرمان سره مل، هغه په چټکۍ د چپې خوا او قوماندانانو ته ورولېږه.

ژیرکوف، چې د درناوي په نامه خولۍ ته رسېدلای لاس لاتېټ کړی نه و، په چټکۍ سره لرې شو. خو لا لرې شوی نه و، چې د مینې او لېوالتیا په ځای یې ګېنې او وحشت په زړه راخوره شول او دا زړورتیا یې پیدا نه شوه کړای چې ترټا کل شوي ځایه پورې چې ګواښمن ځای و، ځان ورسوي.

هغه چې کله د جبهې کین اړخ ته ورسېد، نه د جبهې لومړیو لیکو ته چې ډزې په کې روانې وې، بلکې په هغو ځایو کې د جنرال او نورو

مشرانو لټول پيل کړل چې هلته د هغو تګ راتګ هېڅ نه وو ،نو ځکه يې ونه شو کولای هغو ته د باګراتيون فرمان ورسوي.

دچپې کربنې مشر دهماغه غونډ قوماندان وچې په برانـاو کې يې کوتوزف تـه قطعـه وړانـدې کړې وه او خلـع رتبـه شـوی و.دولوخـوف هـم همدلتـه خـدمت کـاوه.او د خـورا لـرې چپـې خـوا مشـري بيـا د پـاولګراد دغونډ قوماندان ته چې رستوف ورسره خدمت کاوه سپارل شوې وه.د مشرتوب دغه شان ويش بيا هم دقوماندانانو په منځ کې څه خوابدي او شـک پيـدا کـړی و.دغـو دواړو قومانـدانانو پـه خپـل مـنځ کـې سـخته سـيالي درلـودې،دوی لا آن هغــه وخــت چــې دډزو شروشــور ګــډ او فرانسويانو يرغل پيل کړی و ،پـه خپلمنځي ناندريو ،پـه خپلو درنـو او دبل په سپکه لګياوو.د دغو دوو غونډونو دپليـو او سـورو قـواوو ،يـوه قوماندان هم،هغې جګړې تـه چې ورروان و ،چمتـوالی نـه لاره.پوځيـانو له جنراله نيولې بيا تر سرتېري پورې،پـه خپلـو ورځنيـو چارو ،دآسـونو په پالنه،دخسو او لرګيو په راټولو اوخبرو اترو لګيا وو.

دغونډ الماني ډګروال ،ديـوه سـواره غونـډ قومانـدان ،هغـه يـاور تـه چې ده ته نېږدې کېده،په خورا ماته او نيمګړې روسی ژبه وويل:

-رښتيا هم دهغـه رتبـه تـر مـا لـوړه ده ! پرېږده هرڅه چې کوي،کـوي دې،خو زه خپل سواره له هغه نه ځارولی نه شم.ده غږ وکړ:

-ترومچي ! دشاتګ نغاره وغږوه !

مګـر حـالات خـوراکړکېچن ،ګـواښـمن او پـه رښـتيا دتلـوار وړ و.لـه ښی او منځنی خوانه دتوپونو دډزو دغږمبهاراو دتوپکو دډزو ګډوډ شراوشور پورته او دفرانسوي پوځ د لان دجنګياليو دتوپکوډزې هم د ژرندې د ورخ خواکې دکربښې داپلو نېږدې اوربدل کېدې..پلی ډګروال چې کوږوږ روان و ،پـه ربړدبدا ،ربړدبدا دخپـل آس څنـګ تـه راغـی،پر

هغه سپور شو ، ځان يې داسې سم کړ چې ښه لوړ وبريښي او د پا ولګراد
دغونډ دقوماندان په لټه پسې وخوځېد. د دوو غونډونو قوماندانانو
سره پيدا کړل، سره له هغه چې په خورا درناوي يې روغبړ وکړ، خو
دکرکې لمبې په ګوګلونو کې بليدلې.

جنرال وويل:

-غواړم يوځل بيا ټينګار وکړم، نه شم کولای خپل نيمايي وګړي، په
ځنګله کې پرېږدم، له تاسو نه هيله کوم، هيله کوم، ښه به دا وي چې
مورچلونه ټينګ او برېد ته چمتو شئ.

احساساتي ډګروال ځواب ورکړ:

-زه هم له تاسو نه هيله کوم، هغه کار چې تاسو پورې اړه نه لري، په
هغه کې مه غږېږئ. چې نه کار هلته څه کار. که تاسو سواره ياستئ...

-زه د سواره پوځ افسر نه يم. زه د روسي پوځ جنرال يم، که په دې نه
پوهېدې، او س خو پوه...

ډګروال چې له قهره تک شين شوی و ، خپل آس يې پورې واهه او
چيغه يې کړه:

-ولې نه جلالتمابه ! ډېر ښه پوهېدم... چې داسې ده مهرباني وکړئ او
لومړی کرښې ته لاړ شئ، وګورئ چې حال څنګه دی، زه نه غواړم، خپل
غونډ ستاسو تردې هوسه ځار کړم.

-ډګرواله، تاسو څه وايئ؟ تاسو غلط فکر کوئ، دلته د هوس خبرې
نه شته او چاته د دغو ډول خبرو د کولو اجازه هم نه ورکوم.

جنرال لومړۍ کرښې ته د مېړانې دازمايلو لپاره دخپل سيال بلنه
ومنله، ټټر يې وويست، سترګې يې برندې او له هغه سره يوځای
دلومړۍ کرښې خواته وخوځېد. داسې برېښېده چې د دوی ټولې
تربګنۍ هماڵته دګوليو ترباران لاندې آوارې شي. دجبهې لومړۍ کرښې

ته چې ورسېدل، څو ګولیویې په غړمب او غړومب له سره تېرې شوې، دواړه چپ شول او ودرېدل. دوی هلته هېڅ څه ونه لیدل، ځکه هلته په ډاګه داڅرګنده وه چې د ونو، نیالګو او نریو ویالو په منځ کې سواره پوځونه هېڅ نه شي کولي او فرانسویان هم له کینې خوا نه په بربد لګیا و، چې هغه محاصره کړي. جنرال او ډګروال دواړه لکه دوه چرګان، یو بل ته برګ وو، یوبل یې په کلکه څارل او دې ته سترګه په لاره و چې څه وخت او څنګه د سیال په بشره کې د ویرې او ډار نښې راڅرګندېږي. دواړو په دې ازمایني کې ټینګار کاوه او هېڅ یې نه ویل. هغو یوبل ته دویلو لپاره هېڅ نه لرل او یوه هم نه غوښتل چې له سیال نه مخکې لومړی کرښه پرېږدي او ځان دملنډو منګولو ته وسپاري. که کومه پېښه نه وای پېښه شوې، دغه دوه تنه به تر ډېرې مودې همداسې چپه خوله ولاړ وای. مګر په دې وخت کې ددوی شاته، په ځنګله کې دډزو غږ او وروسته هسې نه پوهېدونکی شروشور واورېدل شو. فرانسویانو ناڅاپه پر هغو روسي سرتېرو چې په ځنګله کې دبوټو په راټولو لګیاوو، ډزې پیل کړې، نورو سورو هم ځکه نه شو کولای له دې خوا نه شاته لاړ شي چې دفرانسویانو ډزو دکینې خوا نه هم شاته دهغو دتګ لاره بنده کړې وه. اوس نو دوی دې ته اړ وو، چې په دې نا آواره سیمه کې ددې لپاره برېد پیل کړي، چې ځانته لاره پرانیزي.

دسورو بلې ډلې چې رستوف هلته خدمت کاوه، همدا چې پښې یې رکاب ته ورسولې، سمدلاسه یې دښمن مخې ته پیدا او دهغو دپرمختګ لاره یې بنده کړه. دلته هم لکه د انس دپله په شان، دسورو پوځونو او ددښمن دپوځیانو ترمنځ دخنډ هېڅوک نه و. یوازې هماغه نامعلوم ډار او بې برخلیکي او هماغه دمرګ او ژوند ترمنځ ناپېژندلې کرښه. ټولو دغه کرښه احساسوله او ددې پوښتې نه

چې دوی به له دې کرښې تېرېږي، که به نه تېرېږي ؟او که تېرېږي څنګه به تېرېږي، زورول او پرېشان کړي يې وو.

ډګروال دجبهې لومړې کرښې ته راغی.په خورا خواشداني يې دافسرانو پوښتنې ځواب کړې، خو دا چې دی يو سرزوری سړی و او په ناهيلۍ يې په خپله خبره ټينګار کاوه ،هسې يې څو قوماندې ورکړې .هېڅچا کومه ځانګړې څه ونه ويل، مګر د سورو منځ کې د بريد آوازه خوره شوه. دقوماندې دتيارسۍ انګازې خورې او دتورو د رايستلو شرنګ او شور جګ شو.ددې ټولو خبرو سره سره بيا هم لاڅوک نه خوځېدل.د کينې خوا پوځيانو ،له پليو نه تر سورو پورې،ټولو داسې انګېرله چې ددوی مشري هم په خپله په دې نه پوهېږي چې څه وکړي او دمشرۍ دغه ناڅرګند دريځ سرتېروته هم څرګند شوی و.

رستوف په زړه کې همدا ويله، چې:

- ژرکوئ،ژرکوئ ! هغه داسې انګېرله چې ګواکې په پای کې هغه وخت رارسېدلی دی، چې د برېد هغه خوند وڅکي چې ده ،له خپلو سورو پوځي انډيوالانو نه دهغه په اړه زياتې کيسې او نکلونه اورېدلي وو.

په دې وخت کې د دولوخوف، غږ پورته شو چې ويل يې:

-خدای مو مل شه زلميانو ،مخ وړاندې، مخ وړ...

د لومړۍ کرښې آسونه وښورېدل، وخوځېدل او خپله يالونه يې وڅنډل او روان شول.

رستوف خپل ښي لاس ته خپل سواره وليدل او له هغو نه لرې يې يو خوځنده توره کرښه چې پېژندل يې ورته ګران و ،تر سترګو شوه.که هم څه دډزو غږ اورېدل کېده ،خو خورا لرې و.

دقوماندې چيغه پورته شوه:

-اوربل.اوربل !مخ وړاندې.

او رستوف احساس کړه چې ګرا چیک یې وشنېد او په منډه شو.

هغه لا پخوا دخپل آس د منډو او په ګډا خوځېدا اټکل کړی و او له دې اټکل نه یې ښه خوند اخیست.دهغه یوې، یوه زرې(یوازې)ونې ته پام شو.دا ونه لومړې ترده نه وړاندې ،هلته دمرګ او ژوند ترمنځ پر کرښې ،پر هغې ناپېژندلې کرښې چې ټولو ته وېرېدونکې او وحشتناکه برېښېده، ولاړه وه. ده لیدل چې دوی له دې کرښې واوښتل،نه یوازې څه وحشتناکه څه پېښ نه شول،بلکې له دې پولې نه په تېرېدو ،ددوی خوښی او زړورتیا لا څو چنده شوه.هغه چې دتورې لاستی په منګوله کې کېښکوده،په زړه کې یې ویل:

-اخ !اخ !څنګه به یې ټوټې ټوټې کړم،څنګه؟په دې وخت کې د پوځ نه یو ګډ اواز پورته شو:

-هورا !هورا !

رستوف په خېټه او څنګ کې خپل آس په وهلو وهلو لا چټکې خوځېدا ته هڅاوه .له نورو نه یې ځان مخکې کاوه او په زړه کې یې ویل:

-که اوس کوم یو په لاس راشي،زه به ورسره ګورم.

هغه نورنو له ورایه دښمن لیده.خو ناڅاپه یې یوې اوږدې متروکې ته ورته شی،په سپورو راغبرګ شو.رستوف،ځلېدونکې توره وچورلوله او ځان یې وژلو ته چمتوکړ،خو په دې وخت کې د(نیکیتنکه)سواره سرتېری، چې تر ده نه مخکې روان و ،له ده نه ځان لرې کړ.رستوف داسې وانګېرله چې ګواکې خوبویني،ځکه هغه سره له هغه چې لکه دباد څپه په بې سارې چټکۍ راروان و،خو بیا هم له خپل ځایه نه ښورېده.د بندرچوک،په نامه آشنا سپاره،چې په چټکۍ له

شا نه راروان و، ده ته په رارسېدو سره يې ځان ګوښي کړ، په خواشداني يې ورته وکتل او له څنګه يې تېر شو.

په يوه شېبه کې يې په خيال کې دا پوښتنې راتاو شوې:

-نه پوهېږم، دا څه پېښه ده؟ دا کومه لومه يا وژل شوی يم؟ ولې وړاندې نه شم تلای؟ هغه نورنو، په لوی ډګر کې يوازې پاتې و. هغه د چټکو زغلېدونکو آسونو او له هغو ډکو سورو پرځای، له ځانه شا وخواوچ، ارام، نه خوځېدونکی ډاګ او له ريبل شويو غنمو نه د پاتې وچو سوارو ګېډې وليدل. پر ځان يې دوينو د بهېدو کرښې وليدې، نه، نه ټپي شوی يم او آس مې وژل شوی دی. ګرا چيک؟ ګرا چيک، هغه کوله په مخکنيو پښو پاځي، مګر ولوېد. ښښتن يې پښه تر ګېډې لاندې کړه. د آسه سرې وينې څڅېدې. لاس او پښې يې ارتېږل، خو پاڅېدای نه شو. کڅوړه يې په زين کې بنده پاتې وه. خپل پوځيان چېرې او فرانسوي هغه لا چېرې دي؟ په دې يې سر نه خلاصېده، هېڅوک يې تر شاوخوا نه ليدل کېدل.

خپله پښه يې راخوشې او پاڅېد. چېرې ده هغه کرښه چې اوس يې هغه دوه پلوه سره بېلول؟ زه د هغې کرښې په کومه خوا کې يم؟ هغه دا پوښتنې تکرارولې، خو ځواب يې ورته پيدا کولای نه شو. په زړه کې يې دا تېرېده چې: کومه بده بلا پر ده نه وي راغلې! ما هېڅ تصور هم نه شو کولای چې دا سې دې وشي، اوس چې شوي، نو چاره نه شته، مګر څه وکړم؟ پاڅېد، ويې ليدل چې له بې حس شوي کين لاس نه يې څه شی څوړند دی. داسې يې وانګېرله چې له څنګلې نه وروسته، لاس دده نه وي. پردي اډو کې وي. هغه يې ښه وکوت، غوښتل يې وينه پيدا کړي، خو څه يې ونه ليدل. هلته لرې يې يو ځوتنه د ځان خواته په منډه وليدل، په زړه کې يې ګوڅې ماتې کړې چې اوس به دده مرستې ته

وردانګي.په هغو کې تر ټولو نه دمخه یوتن، چې عجیبه خولۍ یې پر سر،شین کوټ یې په ځان،باز ډوله پزه، او لمر وهلې څېره یې لرله، منډې راوهلې.تر هغه وروسته دووتنو نورو او تر هغو نه وروسته،نورو ډېرو دده خواته منډې راوهلې.ټول هماغه لومړني ته ورته او دهغه په شان خولۍ یې پر سر وې.له هغو نه یو هغه یې په کومه بله غیر روسي ژبه عجیبه څه وویل.شاته ددغو خلکو په منځ کې چې دده خواته راروان وو او عجیبه خولۍ یې پر سر وې،ده دروسي پوځ یو افسر هم ولید.هغه یې له مړوندونو سره ټینګ کړی و او دهغه شاته یو بل تن دهغه آس نیولی و.

رستوف،لا هماغه شان په نه منونکي ډول تصور کاوه:

-دا زموږ دپوځیانو نه یو تن دی چې اسیر شوی دی...هو کې !اوس راغلي، ماهم نیسي که څنګه؟دا خلک څوک دي؟دهغه هېڅ باور نه راته،دا په رښتیا فرانسویان دي،که څنګه؟هغه چې،ده ته نږدې کېدونکو فرانسویانو ته کتل،لا یوه شېبه دمخه یې آس ځغاستل او دی په دې خیال کې و،چې فرانسویان به تالاوالا کړي،خو اوس یې دسترګو په وړاندې هغه څه تېرېدل چې تصور یې هم نه شو کولای. دا څوک دي؟ولې هغوی منډې وهي.ایا رښتیا هم دده خواته ورځئ؟ولې دده خواته؟غواړي ما ووژنئ؟زه خو ټولو ته ګران یم کنه؟هغه ته ،له ده سره دمور ،کورنۍ او ملګرو مینه او خواخوږي وریاد شول او ددښمن دا تکل چې دی دې ووژنې ده ته ناشونی وبرېښېد اویا کېدای شي ومې وژني.هغه دلسو ثانیو په شاخوا کې ځای پر ځای او بې خوځېدا پاتې او په خپل دریځ او ده ته ورپېښې ګواښ هېڅ نه پوهېده.تر ټولو نه مخنۍ فرانسوي چې بازډوله پزه یې لرله،دومره ده ته نږدې شوی و،چې دهغه دڅېرې ټولې کرښې له ورایه لیدل کېدې.ددغه پردی،توپک په لاس

سړي قهرجنه څېرې، چې سايې په ګوګل کې بنده وه او په چټکۍ يې دده خواته ځغاستل، دی ورخطا کړ.ده خپله تومانچه راواخيسته، ددې پرځای چې پرهغه ډزې وکړي، هغه يې فرانسوي ته ور وارتېرله او خپله يې په ټول قوت سره دبوټو خواته ورمنډه کړه، خو نه دشک او مېرانې له هغه احساس او لېوالتيا سره چې د انس پر پله له ده سره مل وو.بلکې دهغه(سوی-خرګوش) احساس سره په تېښته و ، چې سپي پسې اخيستی وي.نورنو دهغه پرځوانۍ د وحشت او وېرې احساس لمنه غوړولې وه.هغه په هماغې چټکۍ چې دماشتوب په لوبو کې به يې منډې وهلې ،داسې دپټيو او ويالو په منځ کې په چټکۍ ځغستل، چې تا به ويل الوزي.کله ناکله به يې خپله ځوانه،رنګ تښتېدلې او مينه ناکه بشره شاته واړوله او بيا به د وېرې سوړ اوډارونکي احساس پسې واخيست،نوځکه به يې په زړه کې وويل:

-نه،ښه به دا وي چې شاته ونه ګورم،خو کله چې دبوټو او نيالګيو منځ ته ور ورسېد ،بيا يې وکتل. فرانسويان شاته پاتې و ،آن هغه شېبه چې ده شاته وکتل، ويې ليدل چې ترټولو مخکې فرانسوي هم سست شوی،مخ يې اړولی او په چغو چغو خپل شاته پاتې ملګري ته څه وايي.رستوف ودرېداو په زړه کې يې وويل:

-خبره داسې نه ده،دا هېڅ شونې نه ده، چې ما ووژني ؟ په دې وخت کې يې کين لاس داسې دروندوالی کاوه چې ته به وايې څو منه باريې پرې ځړولی دی.نورنو له منډو پاتې و.فرانسوي هم ودرېد او دی يې په نښه کړ.رستوف سترګې پټې او ځان يې کوږ کړ.يوه،دوه او مرمۍ په شر وشور دده له څنګه تېرې دي والوتلې.هغه خپل وروستي قوت راټول، په ښي لاس يې کين هغه راونيو او دبوټو منځ ته يې ځان ور ورساوه.دبوټو او نيالګو په منځ کې روسي پوځيانو مورچل نيولی و.

۲۰

په ځنګلوکې پناه شوي له هر څه بې خبر، پلي غونډونه، په تلوار لـه ځنګله نه تښتېدل ، کنډکونو کې داسې الـه ګوله او بې نظمي وه چې يو له بله سره ګډ ېدل او په بې نظمه ډلـو کـې يـې تېښـې تـه مخـه کـړې وه.يـو سرتېرى چې خورا ډار پسې اخيستى و ، بې معنې خبرې او په جګړه کې وېرونکي څه ويل:

-پرې يې کړل !

دهغه،دغه خبره له ډاره سره مل د ټولو پوځيانو په منځ کې لکـه هـوا داسې خوره او دهغو ډار يې څو چنده کړى و.

ډار اخيستو تښتېدونکو چغې وهلې:

-ايسار شوي يو ،اړيکي مو پرې شوي،تالا والا شو.

دغونډ قوماندان،دډزو دغږ او دخپلو سرتېرو دچغـو پـه اورېدو ، پوه شوچې پر غونډ يې کومه بده بلا راغلې ده.هغه له دې خيالـه ډاريـده چې کلونه کلونه يې په خورا ښه نامه په پوځ کې تېر کـړي،هېڅ کلـه يـې کومه دپام وړ تېروتنه نه ده کړې او اوس پـه کومـه نـه ځرکتيـا تـورن نـه شي،له همدې الملـه ډېر پرېشانه برېښېده.هغه په همدې خيـالونو کـې د ډګروالـۍ دريـځ،د ښـه سـواره نـوم او آن دځـان او خپـل ژونـد دسـاتنې خيالونه هم هېر کړل،دآس جلو يې راونيو ،پرهغـه کېناسـت ،آس تـه يـې

متروکه ورکړه او د مرمیو تر باران لاندې چې له نیکمرغه ،ټول له ده نه په څنګ تېرېده ،د خپل غونډ خواته چو کړل.هغه یوازې یو څه غوښتل او هغه دا وه چې پوه شي ،په غونډ کې څه پېښه شوې ،دی څنګه کولی شي ، تر سره شوې تېروتنه، که دده له خوا وې، بېرته سمه او هر څنګه چې کېږي، ځان سپین کړي او خپل دویشت کلن خدمت، پوځي دریځ او رتبه وژغوري.

هغه د فرانسویانو له ګڼې ګونې نه په ځیر تېر شو ،د ځنګله شاته ډاګ ته چې د هغې له لارې نه زموږ سرتېري پوځیان ،چې نور یې د خپلو قوماند انانو ،قوماند ه نه اورېده ،په تېښته،تېښتېدل او د غونډې لمنو ته ورشېوه وو ،لاړ.اوس هغه رواني شېبې رارسېدلې وې چې د جګړې تګ لوری ټاکي.ایا د سرتېرو دې ګډو وډو ډلو د خپل قوماندان ،قوماندې ته غوږ نیو او یا یې هسې ورته کتل او بې له هرډول پام نه خدای پوهېږي کوم لور ته خورېدل؟ د غونډ د قوماندان د ټولو چغو سره سره چې پخوا به یې آواز په هر سرتېرې ګڼهې راوسته،د هغه د قهر کتو ، برندو سترګو ،په هوا کې د لغړلې تورې د ښورېدو سره سره د هغه سرتېري هماغه شان په تېښته ،بې له هغه چې قوماندې ته غوږ شي، په زوره ،زوره یوله بل سره په خپل منځ کې غږېدل او هوایي ډزې یې کولې.داسې برېښېده چې درواني پرېکړې په دې شېبه کې چې د جګړې لوری ټاکل کېږي دوېرې او ډار تله درنه شوې وه.

قوماندان له ډېرو چغو او د باروتو له ډېرو لوګو نه په شنه ټوخې وټوخېد او په خورا ناهیلۍ کرار ځای پر ځای ودرېد.هرڅه ددې څرګندونه کوله چې د جګړې پای څرګند او په دې جګړه کې ماته، هرو مرو ده،خو په دې وخت کې ناڅاپه تالانګرو او یرغلګرو فرانسویانو شاته مخه او د غونډۍ په لمنه کې پناه شول او له ځنګله نه روسي وسله

وال پوځیان راوو تل. دا د تیموخین ټولي و، چې په ځنګله کې پناه و، خپل نظم یې ساتلی، هلته یې په یوه کنده کې مورچل جوړ او دا دي اوس یې یو ناڅاپه پر فرانسویان برید کاوه. تیموخین په لیونیو او مستو چغو پر فرانسویانو هسې وردانګل او غوڅ ګوزارونه یې کول چې، هغوی بې له هغه چې په خبره پوه شي، وسلې ارتې‌رلې او ېړته په تېښته وو. دولوخوف چې د تیموخین تر څنګه منډې وهلې، په یو ګوزار یې یو تسلیم شوی فرانسوي پوځي راغوځار، له ګریوانه کلک او وسله یې ترې خپله کړه. تښتېدلي روسان بېرته راستانه، کوټه او سره منظم شول. فرانسویان چې نېږدې وو، زمونږ کینه کرښه ماته کړي، د سترګو په رپ کې په شاکړل شول. پټ شویو پوځیانو وخت پیدا کړ چې سره خبر او یوځای شي او تښتېدونکو هغو پښه ونیوه. دغونډ قوماندان او جګړن ایکونوف چې د پله پر سر ولاړ وو او شاته تلونکی ټولي یې له څنګه تېربدل، یو سرتېري ورنبږدې شو، د هغه دآس جلو یې داسې راونیو چې ګواکې پرآس وځړېد. دغه سرتېري چې د مالوچو شینبخن کوټ اغوستی و، نه یې کڅوړه په شا وه او نه یې خولۍ په سر وه. سر یې په دستمال تړلی و، ښایسته فرانسوي بکسکوټی یې په اوږه کې اچولی و او دافسرانو توره یې لاس کې وه. څېره یې سپوږمۍ ته ورته وه، شوخو شنو سترګو یې په سپین سترګي د ډګروال قوماندان سترګو ته کتل او پر شونډو یې موسکا خوره وه. دغونډ قوماندان که څه هم جګړن ایکونوف ته په سپارښتنو او خبرو لګیا و، خو ویې نه شو کړای هغه ته یې پام نه شي.

دولوخوف یوه توره او یوه وړه فرانسوي کڅوړه جنرال ته وښوده او وې ویل:

-جلالمتابه !دا دوه د جګړې غنیمت دي. یو فرانسوي سرتېري مې په

خپله اسیر کړ، دا زه وم چې کنډک مې تم کړ، هغه مې نظم ته وهڅاوه او له تښتېدو مې راوګرځاوه.

دولوخوف چې له ډېرې ستړیا نه ستمېده او خبرې یې پرې پرې کېدې، وویل:

-ټول کنډک مې ددې خبرې شاهد دی.له جلالمتاب نه مې هیله داده چې دا یې په یاد واوسي.

ډګروال قوماندان چې له جګړن ایکونوف سره لګیا و، وویل:

-ښه ده !ښه ده ! او مخ یې جګړن ایکونوف ته وروا ړه.

خو دولوخوف، کله لاس اخیسته.له سر نه یې د تړل شوی دستمال، غوټه خلاصه او په یو ګوزار یې هغه له ککرې را واخیست او په ویښتو کې یې وچې وینې ،هغه ته وروښودې او وې ویل:

-دا ددښمن د سرنیزې ګوزار دی، ددې ګوزار سره سره مې د جبهې لومړې کرښه پرېښوده، هیله ده چې جلالتماب یې هېر نه کړي.

د توشین توپخانه خو چور هېره شوې وه، یوازې د جګړې په پای کې و، چې باګراتیون د ډزو له غږه پوه شو چې د جبهې د منځنۍ برخې توپخانه پر دښمن خپلو ګذارونو ته دوام ورکړی دی، نو ځکه یې هلته لومړی د کشف یو افسر او وروسته سردار اندرې ورواستوه او سپارښتنه یې وکړه چې څومره ژر کېږي باید شا ته لاړ شي.هغې ډلې چې ددغې توپخانې د ساتنې دنده لرله، څرګنده نه وه چې د جګړې په سخت اخ او ډب کې د چا په سپارښتنه خپله دنده او ځای پرېښی و.دغه توپخانه یوازې له دې امله اسیره شوې نه وه، چې دښمن دا تصور هم نه شو کولای چې څلور توپونه، بې له ساتونکو، خپلو ډزو ته دوام ورکړی وي، برعکس ددغې توپخانې ډزې داسې بې شمېره او پرله پسې وې، چې دښمن ګمان کړی و چې د روس د پوځ زیاتره برخه همدلته

دجبهې په منځنۍ برخه کې ځای پر ځای شوې ده ،نو ځکه یې هڅه کړې وه ،چې دوه ځله په دوی بريد وکړي او دواړه واره دهمدې غونډۍ په شاو خواکې دهمدې څلورو ولاړو توپونو د پرله پسې او بې شمېره ډزو له برکته په شاتمبول شوي وو.

دشهزاده باګراتیون تر تګه لږ وخت وروسته، توشین په دې بریالی شوی و ،چې شیګرابین ته اور ورته کړي. دتوپخانې چلوونکو په خوښۍ او شروشور چغې وهلې:

-اوریې اخیستی !لوګي ګورئ !واه واه لمبو ته یې ګورئ.

توپونو بې له هغه چې څوک سپارښتنه ورته وکړي، همدا د اور اخیستو ځای خپلو ډزو ته په نښه کړی و او دهغو چلوونکو ګواکې دتوپچیانو دلا لمسونې لپاره دهرې ډزې سره چغې نارې ګډولې:

-واه واه !دغسې، څه خوند کوي !ولې یئ !

دباد څپو اور،لا پسې قوي کاوه او په چټکۍ هرې خواته خورېده. فرانسوي سرتېري چې ډله ډله له کلي راوتلي وو ،بېرته ورستانه شول ،خو داسې برېښېده چې دخپلې دغې ماتې دغچ اخیستو لپاره یې خپل لس توپونه دکلي په ښۍ خواکې ځای پر ځای کړل او دتوشین توپونه یې تر ډزو لاندې راوستل.

له دغه اوره پیدا شوې خوښي او پر فرانسویانو بري راوړونکې ډزې ددې سبب شوې چې زموږ توپچیان یوازې هغه وخت له دغو ډزو خبر شي چې لومړی دوه او وروسته بیا د توپونو څلور ګولۍ ددوی دتوپونو دمورچلونو په منځ کې راولوېږي.له دغو ډزو نه یوې، دوه آسونه راغوځار او بله یې دیوه کراچۍ د خاوند یوه پښه والوزوله،خو هغه شور،مستي او خوښي چې راپارېدلې وه، دغو ډزو کمه نه کړه،مګر د سرتېرو طبیعت لږ بدل غوندې شو.د وژل شویو آسونو پر

ځای له ساتل شویو آسونو نه نور راوستل شول، ټپیان یې سره پورته کړل او ...توپونه بیا ډزو ته چمتو کړل شول.د توشین اندېوال افسر ووژل شو ،که څه هم د یوه ساعت پرله پسې ډزو په اوږدو کې د څلویښتو توپچي چوپړانونه،ولس هغه ولوېدل،خو توپچیانو د بري په هماغې لېوالتیا خپلو هڅو ته دوام ورکړ.د هغوی دوځله دې ته پام شو چې،تر دوی نه لږ ښکته بیا فرانسویان رابښکاره شول،نوځکه یې پر هغو د ډزو باران ووروو...

توشین چې د پرله پسې ډزو له غړمبهاري نه یې غوږونه کاڼه او هر ډز سره یې ټکان خوړ،بې له هغه چې په شونډو کې ساتل شوی پیپ پرېږدي، د لوګو او ډزو د لمبو په منځ کې له یوه توپ نه بل او له بل نه بل ته په منډو ، و.یوچاته یې د ډزو درجه او کچه برابروله،ښه یې جوړوله او بل ته یې د لوېدلو ټپي شویو آسونو د پورته کولو یا لرې کولو او د هغو پر ځای د نورو نویو اسونو دراوستو او ځای پر ځای کېدو سپارښتنه کوله.هغه په نري، کرار،رېږدېدونکي او نه غوڅ آواز چغې وهلې.د هغه څېره دم په دم لا تازه کېده ،خو یوازې هغه وخت به یې تندی تریو او ستر ګې برندې کړې چې کوم سرتېری به ټپي او یا ووژل شو.هغه به پر هغه سرتېرو چې د تل په شان د مړو او ټپیو په پورته کولو او وړلو کې سستي کوله چغې وهلې.سرتېري چې زیاتره هغه یې لوړ،ځوان ،ښایسته او دنګ،دنګ وو ،(د توپچي په قوتونو کې به داسې چوپړان او سرتېري نیول کېدل چې آن له خپلو افسرانو به په اندام او ونه کې غټ او لوړ وو.)لکه ماشومان د ستونزو په وخت کې، همداسې دوی هم خپلو قوماندانانو ته په داسې ښه کتل چې په څېرو کې یې د هغو د څېرو ښې څرګندېدې.

دغو د پام وړ وحشتناکو ،ډارزېږونکو ډزو ،د هغو شرو شور او

غرمبهار نه یوازې د توشین په زړه کې یوه شېبه هم، کومه ویره او بد احساس نه توخناوه او نه د وژل کېدو او سخت ټپي کېدو خیال، خیال ته ورته بلکې لېوالتیا یې شېبه په شېبه زیاتېده.هغه داسې انګېرله ،هغه شېبه چې دښمن یې لیدلی او پرهغه یې لومړنۍ ډزې کړې، پرون نه بلکې خورا پخوا وه.هغه دا هم انګېرله چې هغه ته د جګړې د ډاګ هغه ټوټه چې دی پرې ولاړ دی خورا آشنا او له پخوا نه خپله ده.که څه هم هغه په خپلو ټولو کړو پوهېده ،هغه یې احساسول،هرڅه یې داسې ترسره کول چې یو ښه افسر یې په دغه شان وخت کې ترسره کوي،ولې بیا هم هغه یوتبې وهلي، ناروغ،اپلت ویونکي او یا نشه ته ورته و.

دخپلو وسلو په تېربیا د توپو دډزو غرمبهاري چې له هرې خوانه یې چاپیر کړی و ،دښمن د توپونو دګولیو شروشور،دخولو نه لمدو ،چټکو او د بېباکه خوځېدا توپچیانو ننداري،د سرتېرو او آسونو له ټپونو نه بهېدو نکووینو اوپه وړاندې غونډۍ کې د دښمن د توپونو نه د کنډک کنډک لوګیو پورته کېدو (او ترهغه شېبې نه وروسته کومه ګولۍ په لیونی غږ، په خورا چټکۍ د دوی خواته راتله ،یا خاورې ،یا دکوم سرتېري،یا دکوم آس او یاهم دکوم توپ په څنګ یا اړخ کې لګېدله) دهغه په خیال کې داسې یوه رنګینه دنیاګۍ جوړه کړې وه،چې یوازې او یوازې دده وه او هماغه شېبه دده دزړه تسل پرې کېده.هغه د دښمن توپونو ته نه دتوپ،بلکې دهغو دپټاقیو په سترګو کتل چې کله ناکله یې څوک د خوښۍ او لوګو پورته کولو لپاره کاره وي.

همدا چې لوګو به دغونډۍ پر لمنه کرښه جوړه او باد به هغه چپې خواته لاپسې اوږده کړه،توشین به له ځانسره وبنګېد:

-بیا یې پف کړه؟اوس یې ډز هم رارسېږي،باید بېرته یې ورولېږو.

یو وار چې یو توپچي توشین ته نېږدې ولاړ و او له ځانسره یې د هغه غږېدا اورېده، وویل:

-تاسو څه وویل، صاحبه!

هغه ځواب ورکړ:

-هېڅ، د توپ ګولۍ یادوم.

هغه له ځان سره ویل:

-نو، ګرانې ماتیوفنې!(ماتیوفنې، دوی هغه لوی او زاړه توپ ته ویل چې د مورچل په وروستې برخه کې ولاړ و).هغه ته د خپلو توپونو په شاوخوا کې مېشت فرانسویان لکه مېږتانه داسې برېښېدل.ښکلی، دنګ او تل مست لومړی شمېره توپچې، دویم شمېره توپ، له ځانسره په زړه کې د ماما په نامه یاداوه ترټولو نه زیات یې هغه ته کتل او د هغه له خوځېدا نه یې خوند اخیست.د غونډۍ په لمن کې د ټوپک ډزې اورېدل کېدې، هغه به کله لوړې او کله به ټیټې شوې، ده دا ټول لکه ساداسې انګېرلې او ده به د دغه غږ ټیټېدو او پورته کېدو ته غوږ ایښود.

هغه به له ځانسره وویل:

-ګوره سا یې وویسته!

بیا یې په سا ویستو پیل وکړ، خپل ځان یې هم داسې خورا قوي او غټ سړی ګاڼه چې دوی ته نېږدې ویشتل شوې ګولۍ، په منګولو کې را اخلي او بېرته یې د فرانسویانو پلو وروشړي.

په هغه شېبه کې چې له خپل توپه لرې کېده، وې ویل:

--نو، ګرانې ماتیوفنې!ټېنګه شه ګرانې ادکې!

ده لا دا خبره پای ته نه وه رسولې چې ده ته یو نا آشنا، پردی غږ واورېدل شو:

-تورن توشینه!تورن توشینه!

توشین، په وېرې دغرې پلو مخ واړاوه. دا هماغه دقوماندانۍ افسر و، چې هغه یې په ګرونت کې دخوړو له دکانه ویستلی و او اوس یې په سوې سا هغه ته چغې وهلې:

-دا څه کوئ، لېونی شوی یې؟ دوه ځله تا ته دشاتګ سپارښتنه شوې ده او ته لا... توشین چې په ډار خپل مشرته کتل، له ځانسره وویل:

- نو ولې مو دوی په کراره نه پرېږدي؟ او ...دوه ګوتې یې خپلې خولۍ ته ورپورته کړې او وې ویل:

-زه...هېڅ...زه...

خو ډګروال، ټول هغه څه چې غوښتل، ونه شو ویل. هغه ګولۍ چې دده له څنګه تېرېده، دي دې ته اړ کړ چې سر ټیټ کړي او پر آس خم شي. چپ شو او همدا چې غوښتل یې بیا څه ووایي، بلې ګولۍ هغه له خوځېدا راتم کړ. خپل آس یې راوګرځاوه او په چټکۍ له هغه ځایه لرې او له هماغه واټن یې امر ورکړ:

-شاته شئ، شاګرز !

سرتېري له خندا شنه شول، خو له یوې دقیقې وروسته یو یاور، له هماغه آمر سره راورسېد.

دا یاور سردار اندرېو. دتوشین مورچل ته په رسېدو، لومړی څه چې هغه ولیده، هغه ،هغه آس و چې پښې یې ماتې شوې وې، له توپ وړونکې کراچۍ نه را خلاص شوی و او دکراچۍ پورې تړلو آسونو ترخنګ شنېده. له تپې پښې نه یې لکه له چینې داسې وینې بهېدې، دکراچیو ترمنځ څو مړي پراته وو. ددښمن دګولیو پرله پسې باران روان وو. هغه یوې زورو نکې وېرې پسې واخیست، په ځان یې وېره او رېږدېدا وځغلېده، خو دغه خیال چې دده دغه رېږدېدا له ډاره وې دی لا پسې راوپاراوه او له ځانسره یې وویل:

-نه ډاربېږم.زه حق نه لرم چې وډارشم.

هغه دتوپونو ترمنځ په کراره له آسه کوز شو.د شاګرز سپاربښتنه او امر يې توشين ته وسپارهو خو بېرته ستون نه شو.پربکړه يې وکړه، چې هلته پاتې شي،له مورچلونه دتوپونو دراويستلو او دهغو دخوځېدا څارنه وکړي.دفرانسويانو دډزو تر باران لاندې له توشين سره يوځای د وژل شويو مړو په منځ کې ګرځېده او دتوپونو د پرزو او ددغو پرزوپه، ځای پر ځای کولو لګيا شو.

دتوپچي يو چوپړ سردار اندري ته وويل:

-همدا اوس دقوماندانۍ يو افسر راغلی و،هغه تاسو غوندې نه و، خورا ژر بېرته ستون شو.

سردار اندري له توشين سره ونه غږېد.دواړه داسې بوخت وو، چې ته به وايې يوبل نه ويني.کله چې يې له څلورو توپونو نه،دوه پاتې شوي جوړ توپونه، له وړونکو کراچيو سره وتړل..او دغونډۍ آپلو واوښتل،سردار اندري توشين ته ورنږدې شو ،هغه ته يې لاس ور وړاندې کړ او وې ويل:

-ښه ! دليدو په تمه !

توشين هم دهغه لاس کېښکود او په لمدو سترګو يې چې ناڅاپه له اوښکو راډکې شوې وې،وويل:

-په مخه ښه دزړه سره !دخدای په امان ماته ګرانه !خدای دې مل شه !

۲۱

باد وېده شو، توري وريځې د جګړې پر ډګر لمن خوره کړه او دافق لمنې د باروتو په لوګيو لړ شوې وې. د ماښام قضا په تياره کې، ليدونکې رڼا د دوو بل شويو اورونو رڼا لا زياتوله. د توپونو د ګوليو باران لږ شو، خو شاته له ښۍ خوا نه د توپکو د ډزو غږ د م په د م زياتېده او رانږدې کېده. همدا چې توشين له خپلو توپو سره د مړو نه تاوراتاو شو، د دې لپاره چې د دښمن د ډزو تر ګوزار لاندې رانه شي، دې ته اړوت چې د مړو پر سر راتېر او د غونډۍ په لمنو کې ځان خوندي ورسوي. هلته په رسېدو، د سترې قوماندانۍ ځينې لوړ پولي افسران او ياوران او له هغې ډلې نه پيام راوړنکی افسر چې دوه ځله يې ده ته رالېږلی و، خو يو وار هم د توشين تر توپه پورې نه و رسېدلی او ژير کوف، ترې تاو راتاو شول. ټولو په هغه نيوکې کولې، هغه ته يې سپارښتنې، لارښوونې او حکمونه کول چې څنګه او کوم پلو لاړ شي، خو توشين نور نو سپارښتنې نه کولې او چوپه خوله، له دې ډارېده او نه پوهېده، که خوله پرانيزي خدای خبر چې څه به وو ايي، سترګې يې له اوښکو ډکې د خپلو توپونو د مورچل پلوروان شو. که څه هم سپارښتنه شوې وه چې ټپيان دي په خپل ځای پرېښودل شي، خو د هغو ځينو يا خپله د رغړېدو يا د تګ هڅه کوله او يا يې له نورونه په عذر او زاريو پر توپونو د هغو د وړلو د مرستې هيله کړله. هغه پلې بې باکه افسر چې د توشين له مورچل نه يې تېښته کړې وه، په ګېډه کې لګېدلی، پر

هغې کراچۍ چې ماتیوفنې نومې توپ یې کشاوه، پروت و. دغونډۍ په لمن کې د حربې پوهنتون یو محصل چې یو لاس یې په بل ابنبی و، له توشین نه وغوښتل چې له ځان سره یې په آس سپور کړي، هغه چې خورا شرمېده، وویل:

-ښاغلیه تورنه! ستاسو دې په خدای قسم وي، له ما سره مرسته وکړي، لاس مې شنډ شوی دی، په خدای قسم دی چې تلای نه شم، دخدای په خاطر رحم وکړئ.

دهغه له مات غږ او ناهیلۍ نه داسې څرګندېده چې دا لومړی وار نه دی چې دمرستې غوښتنه کوي، خو یو واریې هم چا غوښتنه نه ده منلې، نو ځکه یې اوس بیا له ټولو زاریو سره سره د مرستې هیله نه لرله.

-هیله کوم، ما په کوم آس سپور کړئ، دخدای په خاطر...

توشین وویل:

-سپور یې کړئ... سپور کړئ! هغه خپل ګران سرباز ته مخ وروااړاوه او وې ویل:

-ګوره ماما جانه! خپل کوټ ترې لاندې واچوه، ټپي دی، ټپي افسر چېرې دی؟

چا ځواب ورکړ:

-هغې یې سره پرېښود، ځان یې جانا ن ته سپارلی و.

-کېینوئ! سپور یې کړئ، کېنه ګرانه! انتونه، کوټ دې ترې لاندې آوار کړه.

دغه ټپي رستوف و. هغه یو لاس په بل هغه کلک نیولی، رنګ یې الوتی او لاندنۍ ژامه یې دتبې له زوره رېږدېده. هغه یې پر هماغه ماتیوفنې نومي توپ، پر هماغه توپ چې دهغه بل افسر مړی پرې پروت و، کېناوه. تر هغه لاندې آوار شوی کوټ داسې په وینولړ شوی

و ، چې مه کوه پوښتنه او درستوف له لاسونو او پطلونه خو بلکل وینې څڅېدې.

توشین هغه توپ ته چې رستوف یې پرې اچولی و ، نېږدې شو او وې ویل:

-څه شوې دې ګرانه !ټپي شوی یې؟

-لاس مې مات شوی دی.

توشین وپوښتل:

-او پر توپ دا وینې دڅه شي دي؟

هغه سرتېري په خپل لستوني ،وینې داسې پاکولې چې ګواکې پر وینو دتوپ دلړېدو نه ،ښښنه غواړي او وې ویل:

-دا وینې دافسر له مړي نه بهېږي ،ښاغلیه تورنه !

د پلو سرتېرو په مرسته یې تانکونه ،دغونډۍ سرته وخېژول ،کله چې د ګونترسدروف ،کلي ته ورسېدل ،ودرېدل .هوا دومره تیاره شوې وه ،چې په لسو مترو کې هم د سرتېرو دجامو تو پیر نه شو کېدای .که څه هم ډزې کرار کرار آرامېدې ،خو ناڅاپه ښي خواته څه لرې اله ګوله جوړه ا د پرله پسې ډزو غږ واورېدل شو .په تیاره کې دمرمیو او ګولیو اورونه له ورایه ځلېدل. دا دفرانسویانو وروستی یرغل و ،خو دکلي په کورونو کې مورچل نیولو پلیو سرتېرو هغه ته ځواب وایه.ټول بیا له کلي راووتل ،خو توپونه له ځایه خوځېدای نه شول.توپچیانو ،توشین او پرتوپ ،هغه پروت ټپي یوبل ته سره کتل او دې ته سترګې په لاره وو ،چې څه به کېږي.خو په پای کې ډزې او داور بدلون کرار شو او یوه ډله سرتېرو چې په خپل شراوشور یې دغه کراري ماتوله ،دڅنګ له کوڅې راووتل.

یوه وپوښتل:

پتروفه !جوړ پاتې يې؟

-ښه ګرز مو ترې جګ کړ،خو اوس خوب نه راځي.

- دا څنګه تپه تياره ده،هېڅ شي نه ليدل کېږي.ودې ليدل ظالمانو په خپلو ډزې وکړې،ورونو تورتم دی،څه نه ليدل کېږي،رښتيا ګوره دڅکلو څه شی نه پيدا کېږي چې غاړې تازه کړو؟

دفرانسويانو وروستی يرغل په شا تمبول شوی و او دتوشين توپونه، چې پلې سرتېري ترې چاپير شوي وو،په تکه توره تياره کې کرار کرار وخوځېدل.

په دې تورتم کې يو بې پايه ستر کاروان، يو پلو ته دناليدونکي بهېدونکي رود په څېر، دشر او شور، د بنګهارې،دکراچيو دخوځېدا، د هغو دارابو دآوازونو،د ټپيانو د زګيرويو او دآسونو په ځغاستا کې دهغو دسمونو چړقهارکې روان و.دشپې په تورتم کې،په دغه ګڼه ګوڼه او شر او شور کې ترټولو نه زيات دټپيانو دزګيرويو آوازونه ډېر تېره اوغوڅ وو. داسې چې ګواکې دهغوی غږونه پر پوځ دغه ټوله توره غوړېدلې برستن ډکوي.تا به ويل،دهغو زګېروي او ددغې شپې دا تورتم دواړه يو شی دی.له څه مودې نه وروسته په دغې خوځېدونکې ډله کې څه ويره پيدا شوه. پر سپين آس يو سپور او دهغه ملګري دهغو ترڅنګه تېر او دتېرېدو په وخت کې يې څه وويل:

ټولو په خورا لېوالتيا يوله بله پوښتنې کولې:

-څـه يې وويـل؟اوس چېرې ځو؟دلتـه پاتېږوکـه وړانـدې درومو؟څنګـه؟لـه مـوږه يـې کومـه مننـه وکـړه ،کنـه؟او ټـولې خوځېدونکې ډلې يوله بل سره پورې وهل او پر يو بل سره لوېدل(داسې برېښېده چې مخکنې کسان تم شوي وو) ګونګوسی و چې د درېدو امر شوی دی.ټول همالته دچېکړو اوختو په منځ کې ودرېدل.

نغري او اورونه بل، شروشور پيل او غږونه لا څرګند شول.

توشين، خپل نغري کې اورلړوني وواهه او سپارښتنه يې وکړه چې کوم سرتېري د ټپي محصل لپاره داکتر پسې لاړ شي، خپله د نورو سرتېرو ترڅنګ هغه نغري ته نېږدې کېناست چې دلارې په منځ کې يې لګولی و ،رستوف هم په ښېدو ښېدو ځان نغري ته ورساوه.د درد ،لوږې او تبې له زوره يې ټول ځان رېږدېده.که څه هم يوه ليوني خوب ليونی کړی و او د هغه له زوره په ويښه زنګېده،خو دلاس خوږو يې دومره ځېږيکې وهلې چې هغه ته يې دغځېدو او آرامېدو وخت نه ورکاوه.کله به يې داور لمبو ته چې ترسترګو سرې سرې ورتلې ځير شو او کله به يې دتوشين توربختې ستومانه څېرې ته چې دده ترڅنګه يې پلتری وهلې وې،کتل.د توشين مهرباني او ځيرکې سترګې په خورا خواخوږۍ او ځير پرهغه ښتې وې.هغه په دې پوهېده چې توشين د زړه له کومې غواړي له ده سره مرسته وکړي،خو هېڅ څه يې له لاسه نه کېږي.له هرې خوانه دپليو او سورو سرتېرو دتګ راتګ اوګامونو او غږېدا آوازونه اورېدل کېدل.دغږېدا ،په ختو او چېکړو کې دآسونو دسومونو ،ګامونو او دلرګو دماتلو د چړق وچړوق آوازونه له لرې او نېږدې سره ګډېدل او دګڼه ګوڼې په څېر به يې کله غږپورته او کله ښکته کېده.

اوس نو دتيارې په خورېدو سره سرتېري د سيند په شان لکه نرۍ کرښه نه بهېدل بلکې په راغونډېدو سره، ترتوفانه وروسته سمندرګي په څېر ارامېدل.رستوف بې هدفه هغه څه ته چې ددوی ترمخې اوشاوخوا تېر بدل کتل او غوږيې ورته نيولی و.يوه پلی سرتېری دهغو نغري تـه ورنېږدې شو ،په دوو پښو کېناست،لاسونه يې اورته ونيول،مخ يې واړاوه ،په پوښتنيز بڼه يې توشين ته وکتل او له هغه نه

يې وپوښتل:

-جلالتمابه !خپل ټولي مې ورک کړي دي، دې بدمرغۍ ته ګوره خپله نه پوهېږم چېرې يم !

ددې سرتېري سره جوخت، يو افسر چې ژامه يې په دستمال تړلې وه، نغري ته نږدې شو، توشين ته يې مخ وروا ړاو اوله هغه نه يې وغوښتل، چې دا توپونه لږسره ځاى پر ځاى کړي چې ددوى کراچۍ تېره شي.ترد غه افسره وروسته، دوه سرتېري دنغرى خواته په منډه راغلل.دواړو سخت سره ښکنځل او کومه موزه يې له يو بل نه کشکوله.

دهغو يوتن په خورا درانه غږچغې وهلې:

- تا څنګه زړه وکړ، چې دا موزه پورته کړې؟

ترهغه وروسته يوخوار رنګ الوتي سرتېري چې په وينو لړلې يوه دستمال يې غاړه تړلې وه، نغري ته نږدې شو او په داسې يوغږ چې دقهر نښې ترې ورېدې له توپچيانو نه اوبه وغوښتې اووې ويل:

- لکه سپي له لوږې مرو خو هېڅوک مو پوښتنه نه کوي.

توشين سپارښتنه وکړه چې هغه ته اوبه ورکړي.بيا يو مست او خوښ سرتېري دې خواته رامنډه ې او خپلو پلو سرتېرو ته يې داور غوښتنه وکړه.

-يوه دوه سکروټې، يخ وژونکى او غم ويلې کوونکى اور راته راکړئ، او موږپلو سرتېرو ته يو لاس پورته کړئ.له تاسو مننه کوو ،نيکمرغي مو غواړو او له خيره سره له ګټې سره به مو اور بېرته درته راوړو.هغه داور سکروټې چې په تپه تياره کې له ورايه ځلېدې کومې خواته يوړې.

ترهغه وروسته څلورتنه نور سرتېري چې کوم درانه څه يې په کوټ

کې مرور‌لي و او کومې خواته يې وړل د نغري له خوا تېر شول.د هغو لـه ډلې نه د کوم يوه پښه په څه کې ونښته ،له ځانسره وبنګېده او وې ويل:

-بلا دې دوی سره ووهي، په لاره کې خپل لرګي سره ارتېږي.

له هغو نه يوه تن وويل:

-ځان يې جانان ته سپارلی، چېرې يې کشکاږو ؟

-ښه ده ورکه وه يې، اوس نااندرۍ پرېږدئ.

او له خپل پښتې سره په تياره کې پناه شول.

توشين له رستوفه وپوښتل:

-لاس دې څنګه دی؟لاترا وسه هم خوږېږي؟

-هو کې، خورا ډېر.

يو تن توپچي، توشين ته ورنږدې شو او وې ويل:

-ښاغليه افسره !جنرال تاسو غواړي، هغه دلته ولاړ دی.

- سمدلاسه درځم.

توشين پاځېد ،د خپل کوټ تنۍ يې غوټه کړې، په ځان يې لاس تېر کړ،خپل کالي يې جوړ او له نغري نه لرې شو.

شهزاده باګراتيون د توپچيانو نغري تـه نږدې او پـه هغې کوټـه کې چې د ده لپاره برابره شوې وه، ماښامنۍ تـه کېناست او لـه يو شمېر هغو قوماندانو سره يې خبرې او مرکې کولې چې پرې ورټول شوي وو.لـه هغه سره پـه ناستو کسانوکې يو پټ سترګی او غـوره اشتها لرونکی بوډا چې يو اډوکی يې چيچـه،بل يوځوان، دنګ،ښې جامې پـه ځان جنرال چې د ډوډۍ ترخوړلو اوديو ګيلاس ودکا تر څکلو نه يې وروسته بشره تکه سره شوې وه او د قوماندانۍ افسر چې ښکلې ګوتـه يې پـه ګوته وه، ليـدل کېدل.ژيرکوف، هم هلتـه و.د هغـه نا آرامـه غلچک تـول ترڅارلاندې ساتل.سردار اندرې چې رنګ يې الوتي، جامې يې ګونځې

ګونځې او سترګې يې له تبې سترې او مړاوې بريښېدې هم همالته و....

فرانسوي دګروال چې د روسي سورو له خوا اسير شوی و، په ګاونډې کوټه کې و او زموږ افسران د هغه دکتو لپاره پرې ورټول شوي وو. شهزاده باګراتيون له قوماندانانو نه د منني په لړ کې له ټولو نه د جګړې د بهير جاج اخيست. د هغه غونډ قوماندان چې د براناو په ښار کې کوتوزوف له هغه سره ليدلي و... وويل:

-دوی په نيزو پر فرانسويان يرغل وکړ او تالان والان يې کړل.. د خبرو په لړ کې وچې د کوتوزف او دولوخوف خبرې او د دولوخوف خلع رتبه کېدل وريادشول او وې ويل:

-جلالمتابه ! پاتې دې نه وي چې سرتېري دولوخوف، هماغه خلع رتبه شوی افسر دی، چې اوس سرتېری دی، هغه زما تر مخې يو فرانسوي افسر اسير کړ. سخته مېړانه او زړه ورتيايي وښوده.

ژيرکوف، چې په هغه ورځ اصلا کوم سپور پوځي نه و ليدلی او يوازې يې له پليو نه د هغود زړورتيا ستاينې اورېدلې وې، په خورا خواشداني داخوا هغه خوا کتل، راوړاندې شه او وې ويل:

-جلالتماب ! زه خپله د پاولولګراد د سپورو شاهد وم، هغوی د دښمن دوې ډلې تالا والا کړې...

شهزاده باګراتيون زاړه ډګروال ته وويل:

-ښاغلو ! له تاسو ټولو نه مننه. ټول په خپل وار په مېړانې وجنګېدل، پلي، سواره او توپچي، هغه چې شاخوايي څه لټول وپوښتل:

-څه پېښه وشوه، چې په منځ کې هغه دوه توپونه هماغه شان ځای پر ځای پاتې شول؟ هو کې هېڅ ونه پوښتل ؟ ځکه ټول پوهېدل چې په هغې خوا کې د برېد له پيله دا توپونه هسې پرېښودل شوي وو، هغه

د قوماندانۍ افسر ته وويل:

-فکر کوم تاسو ته مې په دې اړه د خبرنې ويلي و.

افسر ځواب ورکړ:

-يو توپ خو له کاره لوېدلی و ،د هغه بل په اړه څه نه شم ويلای...خو په خورا کمداني يې زياته کړه:

-خو دادې پاتې نه وي چې دښمن په دې ځای سخت اورونه اورول.

يوچا غږ وکړ:

-تورن توشين کلي ته نېږدې تم شوی، هغه پسې مو سړي لېږلي اوس به راشي.

شهزاده باګراتيون، سردار بالکونسکي ته مخ ورواړاوه او وې ويل:

-ښه !تاسو هم همالته وئ.

د قوماندانۍ افسر په خوښۍ بالکونسکي ته وموسېد او وې ويل:

-هو کې،موږ لږه موده په ګډه همالته وو.

سردار اندرې په سړه او لږه ترخه ژبه وويل:

-ما ستاسو د ليدو وياړ نه لاره.

هېچا هېڅ ونه ويل.

توشين په وره کې راڅرګند شو.زړه نازړه يې هڅه وکړه د مشرانو له شاخوانه تېر شي.کوټه تنګه وه او د تل په څېر د مشرانو تر مخې ګېنۍ اخيستی و.د زياتې تياري له امله هغه د بېرق لکړه ونه ليده او پښه يې په کې ونښته.د څو تنو د خندا کړسهاري واورېدل شو.

باګراتيون سترګې برندې کړې او وې وپوښتل:

-څنګه وشوه چې توپونه هلته پاتې شول؟(د هغه د سترګو برند بېدل له توشين سره هېڅ اړه نه لرله،بلکې د ده داکار د افسرانو خندېدو پورې چې ترټولو نه په کې د ژيرکوف آواز خورا د پام وړ و ،اړه لرله).

توشین، د قوماندان د ګواښمنو کتنو نه او س د خپلې ګناه او د هغې رسوایۍ په اندازه پوه شو، چې دی ژوندی پاتې دی، خو دده دوه توپونه له منځه تللي دي. هغه دومره ګېنې اخیستی و، چې تر اوسه پورې یې په دې اړه هېڅ فکر نه و کړی. د پوځیانو خندا هغه لا پسې پرېشانه او ورخطا کړ. هغه د باګراتیون تر مخې ولاړ و او لاندنۍ ژامه یې رېږدېده. هغه چې متې متې غږېده، وویل:

-نه پوهېږمه جلالتمابه! سرتېري کم وو جلالتمابه!

-تاسو کولای شول د توپچي د ساتونکو له ډلې نه مرسته وغواړئ...

اوږده چوپتیا خوره شوه. باګراتیون چې نه غوښتل ډېر ټینګار وکړي نه پوهېده څه وکړي او نورو خو زړه نه شو کولای خبرو ته ورګډ شي.

سردار اندرې چې تر سترګو لاندې توشین ته کتل، ګوتې یې له خورا قهره رېږدېدې، په دراندو او غوڅ غږیې چوپتیا ماته او وې ویل:

-جلالتماب! تاسو ماته اجازه راکړه چې د توشین مورچل ته ورشم، زه ستاسو د دغې سپارښتنې له مخې هلته لاړم. د دوی د مورچل دریمه برخه مهمات مات، آسونه یې وژل شوي، توپونه یې له کاره لوېدلي او ساتونکي یې ترې تم وو.

شهزاده باګراتیون او توشین دواړو په څیر ګېنې اخیستي بالکونسکي ته چې خبرې یې کولې، کتل.

سردار اندرې دوام ورکړ:

-که جلالتماب د خبرو اجازه راکړي، غواړم ووایم، چې زموږ ننني برې تر هرڅه زیات د دغه مورچل د مېړانې او په خپله د تورن توشین او د هغه د ملګرو د زړورتیا له برکته دی.

سردار بې له هغه چې ځواب ته سترګه په لاره شي، پاڅېد او له لرې

شو.

شهزاده باګراتیون همداسې توشین تـه کتـل.داسې ښکارېده چې د بالکونسکي په خبرو شک نه لري، خو دايي هم احساسوله چې نـه شي کولای هغه ټولې ومني.سربې وښوراوه او توشین ته يې وويل:

-تاسو کولای شئ لاړ شئ.

سردار اندرې هم هغه پسې ووت.

توشین سردار اندرې ته وويل:

-اخ !قربان دې شم.له تانه مننه.ژوند دې راته وژغوره.

سردار اندرې توشین ته وکتل او بې له هغه چې څه ووايي لـه هغـه نـه لرې شو.د سردار اندرې پر زړه، دغم دروند پېټی پروت او خورا ناآرامه و.داټول ډېر عجيب اوغريب او هغـه څـه تـه هېـڅ ورتـه نـه و ،چې ده يې تصور کاوه.

هلته رستوف دلاس له خوږو په لمبو کې سوځېده.هغه چې دده مخې ته،په خوځېدونکې سيوري کې ډوب شوی و ،په زړه کې ويل:

-داڅوک دي؟ دڅه لپاره دي ؟څه غواړي؟او څه وخت به داټول پـای ته رسېږي؟ هغه چې دلاس خوږو زوراوه دخوب له لاسه نور نوليونی او د سترګو په وړاندې يې سرې سرې کړۍ خوځېدې.ددغو غږونواو څېرو بې خونـده اغېـز دهغـه ديوازېتـوب او دلاس درد سـره يوځـای دده درد څوبرابره زياتوه...

يوه شېبه يې سترګې سره ورغلې اوبېسده شو او دخـوب پـه همـدې لنډه موده کې يې بې شمېره کسان اوتصويرونه په خوب کې وليدل.هغـه خپلـه مـور ،دهغې سـپين لاسونه،سـونيا او دهغـې نـرۍ اوږې،ناتاشـا ،دهغې ځلېـدونکې سـترګې او لـه خنـدا نـه ډکـه خوله،دنيسـوف او دهغـه تـوربريـت ليدل،ددنيسـوف غـږ يـې هـم

اوربېده.هغه تلیاتین ولیدا او له هغه سره یې خپلې ټولې پېښې او دباګدانیچ یادونه او کړه وریاد بدل. هغه له هغه سرتېري سره چې بد غړیې لاره خپل کړه وریه زړه کړل او داټول یادونه سره ګډ بدل.هغې پېښې او دې سرتېري دهغه لاس په بې رحمۍ کېښکوده ،یوې خواته یې کشاوه،ده هڅه کوله ځان له هغو وژغوري، که دده لاس یې نه کېښکودلای، هغه به نه خوږېده، مګرله هغو نه یې ځان نه شو ژغورلی.

سترګې یې وغوړولې او پورته یې وکتل.دشپې توره لمن داور پر لمبو لړ.له پاسه راخوره وه.دلمبو په رڼا کې د واورې وربېدونکې دانې ښکته را روانې وې.نه توشین راستنېده او نه داکتر راته.هغه یوازې او یوازې و.خو هلته د اور آه پلو یوبربنډ سرتېری اور ته ناست واوډنګر،ژیړ ځان یې تاوداوه.

رستوف له ځان سره ویل:

-دهېڅچا په کار نه یم،نه له چاسره مرسته کولای شم،نه دچاغم خوړلی شم،خوارا و زار او بېکسه یم،خو زه هم یو وخت په خپل کور کې وم.پیاوړی،خوشاله او یو چا ته ګران وم.سوړ اسویلی یې وویست او له هغه سره هممهاله یې له ګوګله ترلا سوځوونکی اسویلی راووت.

هغه خوارسرتېري چې خپل کمیس یې پراورددې لپاره ښوراوه چې وچ شي،وپوښتل:

-اخ،ډېر خوږېږي ؟اخ !او بې له هغه چې ځواب واوري،غاړې یې خلاصې کړې او وې ویل:

-څومره دخدای مخلوق یې په دې یوه ورځ وزاوراوه او تبی یې کړ،خدای دې رحم وکړي.

رستوف سرتېري ته غوږ نه و.هغه دواورو هغو دانو ته چې پر اور رالوېدې کتل او خپل تود ،روښانه او له خوښۍ ډک کور،تود

پوستین، له خوښۍ، رښتیا، روغتیا نه نیکمرغه ځان او کورنۍ یې وریادول او له ځانسره یې ویل:

-ولې؟ او د څه لپاره زه دلته راغلم؟

فرانسویانو بله ورځ هم یرغل پیل نه کړ او د باګراتیون له پوځه پاتې قوتونه، د کوتوزف له پوځ سره یو ځای شول.

د دویمې برخې پای

لومړی کتاب

درېيمه برخه

۱

سردار واسیلي دخپلو کړو وړو په اړه کوم فکر نه کاوه او تر هغه نه هم کم یې خانته دګټې رسولو په خاطر په دې اړه فکر کاوه چې چاته تاوان رسېږي او که نه؟ هغه دوګړو په منځ کې مخوراو دخپل اغېز خاوند و.هغه په خلکو کې خپل دې اغېز او دهغه بریو سره زړېدی و.

هغه بېلا بېلو شرایطو ته په پام او له هرډول خلکو سره دمخامخ کېدو په وخت کې، په ذهن او تصور کې رنګارنګ خیالونه کرل او رېبل، که څه هم دهغه به دغو خیالوته نه پام کېده،خوسره له هغه هم دغې چارې دهغه دژوند ټول خوندونه جوړول.ددغه راز خیالونو نه یو،نه دوه،بلکې کله په لسګونو اوکله ترهغه نه لا ډېر دده په خیالو کې ګرځېدل راګرځېدل.دهغوځینې به کله ربښتیا ته نږدې شول،ځینې به یې لږ وروسته او نور به یې هسې له یاده وتل.دساري په توګه هغه ځان ته نه ویل:

-ګوره دا سړی نن واک لري،زه باید دهغه ډاډ او ملګرتیا خپل اوځان ته په کې ګټې،مزې جوړې او له دغې لارې دولتي مرستې ترلاسه کړم،یاهغه نه ویل چې:

هغه دی، پېیردستري شتمنۍ خاوند دی،هغه باید دوکه شي چې زما لور وکړي او بیا له هغه نه دخپلې اړتیا وړ څلویښت زره روبله واخلم.خوهمداچې کوم مخور یاشتمن سړی به له هغه سره مخامخ شو،دمخامخ کېدو سره سم به یې هغه ته خپلې غریزې وویلې چې دا

سړی کېدای شي تا ته خورا په ګټه وي، سردار واسیلي، به ځان هغه ته نږدې کړ، د هماغې غریزې په مرسته به یې، بې له کومې پخوانۍ پېژندنې، په لومړني امکان کې، په ټینګ او پاس کېدو او غوړه مالۍ له هغه سره خواخوږي او ملګرتیا پیدا کړه او هغه څه به یې چې غوښتل ورته وویل.

پېیر، په مسکو کې د هغه تر واک او اغېز لاندې و. سردار واسیلي هغه ته په دربار کې دیاورۍ دنده چې په هغه وخت کې د دولت د فرهنګي مشاور کچه وه، پیدا او په دې یې ټینګار کاوه چې هغه ، له ده سره سن پترزبورګ ته لاړ شي او د ده په کور کې مېشت شي. ګواکې د سردار واسیلي کړه ، بې تکله او هسې بې پروا ، خو خورا په ډاډ یې ټول داسې کول چې وکولای شي خپله لور پېیر ته واده کړي. که هغه، له خلکو سره خپل ټول کړه په سنجش او له مخکې نه په تکل کړي وای، بیا به داسې ساده او طبیعي نه برېښېدای... بډایان او واکمن تل د هغه لپاره په زړه پورې او زړه راښکوونکي وو. هغه ځان ته د لویانو او بډایانو په پام را اړولو کې، په اړونده شېبه کې د هغوی په خپلولو او له هغونه د ګټې په اخیستنې کې د خورا لوی هنر خاوند و.

پېیر، چې ناڅاپه د بې پایه شتمنۍ او د ګراف بېزاو خوف، د نامه خاوند شوی و ، له هغه یوازېتوب او بې اوزګارۍ نه چې دی پخوا ورسره رږدی و ، څه پاتې نه و ، او س یې ځان داسې له هرې خوا چاپیر او بوخت لیده چې یوازې د خوب په کټ کې یې کولای شو ، آرام او په کراره و اوسي. هغه باید ډېر لیکونه لاسلیک کړي وای ، له هغو ادارو سره یې هم باید اړیکې ساتلې وای چې ده نه پېژندلې، د بېلابېلو خبرو او پېښو په اړه یې له خپلو مشرو لارښوونکو سره خبرې او مشورې کړې وای، د مسکو ښځو ته، د خپلو شتمنیو د څارنې لپاره تللای وای او ډېر

هغه کسان چې تر پرون یې نه غوښتل دده نوم واوري، اوس دده له خوا دنه منلو له کبله به خورا خپه شوي وای، دا باید هرڅوک وګوري او ومني. دغه رنګا رنګ خلک: له سوداګرو نیولي، ترخپلو خپلوانو، آشنایانو او ترنورو نورو پورې، ټول په یوډول نه یو ډول ددې ځوان میراث ترلاسه کوونکي، په وړاندې ښه، مهربانه او خواخوږي وو او ټولو بېشکه دپېیر پر پوهې، ښه خلق او فضل ډاډمن وو. پرله پسې یې دا خبرې اورېدې:

-ستا دبې سارې مهربانۍ له برکته... ستا د مهربانه زړه په مرسته... تاسو داسې سپېڅلي یاستئ ګرانه سرداره !... که هغه داسې ځیرک وای لکه تاسې... او نورې نورې دې ته ورته ویناوې. داسې چې هغه، په رښتیا په دې باور پیدا کاوه چې دی په رښتیا مهربانه او دبې سارې پوهې خاوند دی. له ټوله لا غوره دا وه چې ده دزړه له کومې دامنله چې دی خورا خواخوږی، مهربانه او هوښیار دی. آن هغو کسانو چې پخوا به یې له ده سره دښمني او تربرګلوی کوله هم اوس دده په وړاندې خواخوږي او مهربانه وو....

سردار واسیلي، له هرڅه دمخه دپېیر، پرټولو چارو، واک ټینګ او هغه یې تر خپل اغېز لاندې راوست. د ګراف بېزاوخوف، دمرګ راهسې یې یوه شېبه هم یوازې نه پرېښود او هغه یې له ځانسره لاس نیولی ګرځاوه. سردار واسیلي هغه ګېډۍ اخیستي، ستومانه او ناچاره، چاته پاتې کېده چې نه یې شي کولای، دغه بې تجربې، تر دروند پېټي لاندې ځوان، دبې سارې شتمنۍ خاوند او له ټولو لاغوره دا چې دده دخدای ښنلي دوست زوی، بې له مرستې دتقدیر او ددوکو منګولو ته وسپاري. دهغو څو ورځو په اوږدو کې چې دسردار بېزاوخوف تر مرګه وروسته په مسکو کې پاتې شو، یا یې پېیرځانته راغوښت او یا خپله

دهغه کوټې ته ورته او لاړښوونې یې ورته کولې چې څه باید څنګه کړي.دهغه له آوازه داسې ستومانې او همهاله ډاډ اوربدل کېده چې تا به ویل په هرڅه کې دی پرحق او غوښتنې یې رښتینې دي:

ته پوهېږې د کارو له لاسه لېونی یم،خو ستا په یوازې پرېښودلو به مې هم خدای ونه بښي،هوکې ته پوهېږې؟ هغه وړاندېز چې زه یې تاته کوم دا هغه یوازدانې لاره او څه دي چې ته یې باید وکړې.او په پای کې یې یوه ورځ ورته وویل:

-سباته خوځېږو.

له دې خبرې سره یې خپلې سترګې وتړلې،دهغه څنګل یې په خپلو منګولو کې کېښکوده او له هغه سره په داسې خوږه ژبه غږېده چې ګواکې دوی ددغې چارې پرېکړه خورا پخوا سره کړې او پرته له دې بل څه شونې نه دي.

هغه خبرو ته دوام ورکړ:

-سباته خوځېږو ،تا به په خپله ګاډۍ کې بوزم،زه خورا خوشاله یم.دلته ته مو څه چې چارې وې،هغه مو پای ته ورسولې.زه باید لا پخوا تللی وای،خو ...وګوره دا لیکونه د لومړي وزیر له دفتره راته راغلي.ما دتا په اړه له هغه نه یوه غوښتنه کړې وه.ته اوس په دیپلماتیکو چارو کې منل شوی یې،تا ته اوس د دیپلماتیکو چارو د ځانګړي سلاکار نوم درکړ شوی دی.نور نو د دیپلماتیک کار لاره درته پرانستل شوه.

پېیر،سره له هغه چې له پخوا نه دخپلې راتلونکې دندې په خیال کې و ،د سردار واسیلي دخوږې،اغېزمنې،خو سترې ژبې او وینا سره سره یې غوښتل له هغه نه، ددغه کار له امله مننه وکړي ،خو هغه په خپل درانه غږ چې له ګوګل نه یې راوت (ده داغږ هغه وخت لوړاوه چې تکل یې کاوه بې له هرڅه خپله خبره په نورو ومني.هغه د پېیر خبره

داسې پرېکړه چې هغه ته له منلو پرته د بل هر ډول غبرګون لاره پاتې نه وه) هغه وویل:

- ګرانه دا کار ما د ځان لپاره کړی دی، د خپل وجدان د ارامۍ لپاره، نو له دې کبله، منني ته هېڅ اړتیا نه لیدله کېږي... هغه زیاته کړه:

هو کې ګرانه... آخ نېږدې وه چې هېره یې کړم، ما دې له خدای بښلي پلار سره ډېر حساب و نه لرل، د ریزان د ښارټوله ګټه به ما راټولوله. هو کې دا حساب به په هماغه ډول وي، ته هم هغه ته اړتیا نه لرئ. بیا به وروسته حساب سره کوو.

هغه څه چې سردار واسیلي د ریزان ګټې و نو مولې، هغه، هغه جایدادونه وو چې هر کال کې به یې څو زره روبله حاصل کاوه او هغه ټول ده ځانته ساتلي وو.

په سن پترزبورګ کې د مسکو په څېر همداسې مینه والو، لېوالو او غوړه مالانو د پېر نه کړی تاو کړې وه. هغه نه شو کولای هغه دنده چې سردار واسیلي ورته خوښه کړې وه، و نه مني... مېلمستیاوې، پېژندګلوی او بنډارونه، چې د بډایو کورنیو ځانګړتیاوې وې، دومره زیات شوي وو چې هغه په مسکو کې تر اوسېدو نه اوس زیات د سرسامۍ او تلوار احساس کاوه او داسې یې انګېرله چې نن دی که سبا، ده ته به بې ساري بریاوې رارسېږي، خو هغه هېڅکله نه رارسېدلې.

د پېیر، دیوازېتوب د وختونو، د عیاشۍ د انډیوالانو له ډلې نه زیاتره یاران اوس له پترزبورګ تللي وو. د ګارد پوځ جبهې ته لېږل شوی و، دولوخوف خلع رتبه، اناتولي له پلازمېنې نه لرې کوم ولایتي پوځ ته استول شوی و، سردار اندرې بهرته تللي و، نو له دې کبله هغه نه شو کولای د خوړو یارانو سره د نیمو شپو او ترسهاره د ناستې بنډارونه جوړ

کړي..هغه خپله زياتره موده، په ماښامنيو مېلمستياوو، نڅاوو او هغه هم د ډېر وخت د سردار و اسيلي په کورکې له څورېږې، زړې ګرافينې، د هغه له ښځې او ښکلې ايلين سره تېروله.

اناپاولوفنا شرر، هم د نورو په څېر دا سې ښودله چې د پېير په وړاندې يې کړه وړه بدل بدل او خورا د درناوي دي.

پخوا به تل پېير، د انا پالوفنا په حضور کې داسې انګېرله، هرهغه چې دی وايي اپلتي، بې معنې او دويلو نه دی. پخوا به هغه دا سې احساسوله چې دده خبرې دهغه په ذهن او په ناويله ښه خورا ښې، بامعنې او په زړه پورې خو همدا چې دی يې دويلو تکل کوي، له هغو نه سادګي او حماقت وربېږي..خو اوس برعکس ده به چې هرڅه ويل خورا ښايسته او په زړه پورې به ګڼل کېدل..ان انا پالوفنا به که کومه ستاينه په زړه کې لرله او هغه به يې نه څرګندوله، خو بيا هم څرګنده وه چې هغه څه يادول غواړي، خو يوازې ده ته د درناوي له امله نه غواړي هغه ووايي.

پېير، د ۱۸۰۲کال د ژمي په پيل کې، له اناپالوفنې نه يو ساده، ګلابي رنګه بلنليک ترلاسه کړ. په دې بلنليک کې دا هم ليکل شوي و: زما په مېلمستيا کې به دې، له ښکلې ايلين سره چې په کتو يې ستړګې نه مړېږي، هم ديدن وشي.

پېير چې دا کرښې ولوستلې، دلومړي ځل لپاره يې دا په زړه کې تېره شوه چې دده او ايلين ترمنځ داسې کوم اړيکي ټينګ شوي چې نور خلک ترې خبرشوي دي. دغې خبرې دی له يوې خوا ځکه خورا ډار کړی وچې تصور يې کاوه دده پر اوږو کوم داسې پيټي وراچول شوي چې په ده درندوالي کوي او له بلې خوا هغه ته دې ليک ديوې خوږې بلنې ښه لرله.

د اناپالوفنا دې مېلمستیا تر لومړې هغې نه څه توپیر نه درلود ،خو یوازداني نوې څېره چې کورنۍ د هغې هرکلي کاوه ،نه مورته مار ،بلکې له برلین نه راغلی دیپلومات و چې په پوستدام کې د ټولو اک الکساندر د پاتې کېدو ځینې ناخپاره شوي خبرونه یې راوړي او ویل یې چې څنګه یې په برلین کې یو وار بیا دوو دوستانو د بشر د دښمن په وړاندې د درېدو لپاره دیووالي او ملګر توب پرحق ټینګار وکړ. انا پاولوفنې ،د هغه وروستی ماتم له کبله چې پر دغه ځوان د پلار یعنې د ګراف بېزاو خوف ،د مړینې له کبله راغلی و ،پېیر ،ته په ویرمنه او خواشداني بڼه هرکلي وواېه ،ټولو دا خپله دنده ګڼله ، په پېیردا ومنې چې د پلار مړګ ،د هغه پلار مرګ چې ده هېڅ نه پېژانده ،دی خورا ډېر خواشینی کړی دی او دغه ویر چې د انا پالوفنې پرڅېرې لمن غوړولې ده ،هغې سترې خواشداني ته ورته دی چې د ملکې ماریافیودروفنا د نوم په اخیستو سره به د هغې پر بشرې راخورېده.پېیر ،پر دغو ټولو کړو وړو ېاړېده.اناپاولوفنا په مېلمه پالنه کې د خپل ځانګړې هنر له مخې مېلمانه په څوډلو ووېشل.نوي راغلي دیپلماتان یې د مشرانو هغې ډلې ته چې سردارو اسیلي او جنرال په کې ناست و ،بدرګه کړل او بله ډله د هغه میز په شاوخوا کې سره کېناستل چې چای څکل کېده. پېیر غوښتل چې له لمړې ډلې سره کېني ،خو اناپاولوفنا چې د جګړې د ډګر د جنرال په څېر خورا ګڼنې اخیستې وه او په زرګونه نوي خیالونه یې په خیال کې لامبل ،همدا چې د پېیر لېوالتیا یې دلویانو د ډلې خواته ولیده ،په کرار یې په لستوني کېښکود او ورته وې ویل:

- لږ تم شه ،نن مې تاسو لپاره بل خیال په سر کې دی.

بیا یې ایلین ته غلچک و رولېږه ،وموسېده او وې ویل:

-مهرباني ایلین !تاسو باید زما پرخواري ترور چې خورا ورته ګرانه يې، مهربانه واوسئ او يو لس دقيقې يې ترځنګه کېنئ،دادی داهم دغه ځوان ګراف چې تاسو به بدرګه کړي او خپتيان ته به مو پرېږدي.

دښکلو نه ښکلې ایلین د ترور پلو وخوځېده،خو اناپالوفنا پېیر راتم او داسې يې ورته وښوده چې ګواکې ده ته يې لا وروستۍ سپارښتني کړې نه ده.هغې ښايسته ښکلا ته چې دښاپېرۍ په شان يې خوځېده،اشاره وکړه او وې ويل:

-په رښتیا چې خورا ښکلې او زړه راښکونکې ده.څه خوځېدا لري؟ په رښتیا چې بې ساري ده.داسې چټ پېغلتوب،دا ښکلې کړه وړه،دا په خبرو کې نه انځوربري،دا ځيرکتا ،دا ټول دزړه له کومې باید احساس شي،سخ دهغه ځوان چې داسې ناوې يې په برخه شي،له هغې سره به آن هغه ځوان چې هېڅوک او په ټولنه کې کوم دريځ نه لري،لوړ او درناوي وړدريځ ترلاسه کړي،همداسې نه ده ؟ما یوازې غوښتل چې ستا خوښه څرګنده کړم.

تر دې خبرو نه وروسته اناپالوفنې هغه پرېښود.

پېیر دایلین په هکله داناپاولوفنې ټولو ستاینو ته دمننې سر وښوراوه او که کله په رښتیا هغه دایلین په هکله کوم فکر کړی وای،دهغې له ښکلا ،ښایسته تګ اوله حیرانوونکې چوپتیانه پرته به يې دبل څه په اړه فکر نه وای کړی.

ترور دخپل یوازېتوب په ګوښه کې دغه پېغله اوځوان ومنل،خو داسې برېښېده چې غواړي د ایلین د ښکلا نه خپله حیراني پټه اودهغې پر ځای له اناپالوفنې نه خپله کرکه څرګنده کړي.هغې خپلې خورځې(اناپالوفنا)ته داسې کتل چې ګواکې له هغې نه پوښتي چې په دې مېلمنو دا څه وکړي.خو اناپالوفنا چې غوښتل له هغو نه لرې

شي، يو وار بيا د پيير، لوستوني کېښکود او ايلين ته يې په اشارې سره وويل:

-هيله لرم نور ونه وايي چې نارينه زما په کورکې خپه کېږي.

ايلين وموسېده او موسکا يې داسې وه چې ګواکې وايي:

-څنګه کېږي، چې به څوک ما ووينې او له ښکلا نه به مې په حيرت کې نه شي؟ ترور، په يو ټوخې سره غاړې خلاصې او لاړې له ستوني تېرې کړې او په فرانسوي ژبه يې و ويل:

-د ايلين له ليدو نه خورا خوشاله شوي دي.بيا يې پيير ته مخ وروا ړاوه او په همدې ادا ،ډول او خبرو يې د پيير ،هرکلي وکړ.ايلين ددې ستومانوونکې او خواشينې مرکې په لړ کې پيير ته سترګې وروغړولې او هغه ته وموسېده.هماغه بربنډه او ښکلې موسکا چې هغې ټولو ته وربښله.پيير ،له دغې لاسي موسکا سره داسې روږدی شوی و چې د هغه لپاره يې هېڅ معنې نه لرله.ترور په دې لړ کې د پيير د پلار ،خدای بښلي بېزاوخوف د تنباکمروړې (هغه وړه کڅوړه چې روسانو به د تازه ساتلو لپاره تنباکو په کې ساتل) په هکله غږېدله او خپله هغه يې هم هغو ته وروښوده.شهزادګۍ ايلين له ترور نه غوښتنه وکړه اجازه ورکړي، پر تنباکرومړې، د ترور د مېړه دانځور شوی تصوير ننداره وکړي.

پيير په داسې حال کې چې غوږ يې د ګاونډ ميزخبرو ته څک و ، پرميز ورخم شو چې تنباکمروړه واخلي او وې ويل:

-دا انځور به د وينس له انځورونو نه وي(وينس د هغه وخت له خورا ښو انځورګرو نه و).هغه هڅه وکړه له ميزه راتاو شي،خو ترور تنباکمرړه ،د ايلين له شا نه هغه ته ورکړه.ايلين سر ټيټ کړ چې ترور ته خنډ پېښ نه کړي،د پيير خواته يې مخ ورواړاوه او وموسېده.هغې د تل

په شان مابنامنی داسې کمیس چې دهغې زمانې له دود سره یې ګریوان او ملا خورا پرانستي وو ، اغوستی و.دهغې ټټرچې تل هغه ته مرمرین برېښېده،دومره هغه ته نږدې شوی و چې دهغه نبږدې لیدو سترګو بې له ارادې،دهغې دټټر او غاړې دښکلاوو اوزړه راښکونکو خوځېدااوو توپیر کولای شو.دهغې شونډې دومره دهغې اوږو ته ورلنډې شوې وې، که لږخوځېدلې وای، پر هغو به ورنښتې وای.پېیر دهغې دبدن تودوالی او خوځېدونکي عطر له ورایه احساسول او دهغې پر ټټر یې دهغې دصلیب دخوځېدا غږ اورېده.هغه دهغې مرمرینه ښکلا چې له جامو سره په نغښتېدو کې یوځای شوي وو ،نه لیده بلکې په دې جامو کې له سترګو دپټېدو لپاره دمرور ل شوي بدن ښکلاوې یې احساسولې او دهغو له نازه دخوځېدا غږ یې اورېده.دا چې هغه یې ولیده ،نور یې نه شو کولای په بل ډول اټکل وکړي،لکه هغه شان چې موږ نه شو کولای زموږله خوا دمنل شوې دوکې د منلو سپړنه وکړو.

ایلین،هغه ته کتل،مخامخ یې هغه ته کتل،په تورو ځلېدونکو سترګو یې هغه ته کتل او وموسېده،د ایلین دې موسکا ، ګواکې هغه ته ویل:

- تاسو لاتراوسه لیدلي نه و چې زه څنګه ښکلې یم؟ تاسو نه پوهېدي چې زه ښځه یم ؟ هوکې زه یوه ښکلې ښځه یم چې دهرچا او له هغه ډلې نه دتا ښځه کېدای شم.

په همدې شېبه کې پېیر داسې وانګېرله چې ایلین نه یوازې کولای شي بلکې باید دهغه ښځه شي او پرته له دې بل ډول ناشونې ده.په هغه شېبه کې هغه ته هرڅه،ده ته داسې ډاډمن ښکاربدل چې ته به وایې دی دایلین ترڅنګ په کلیسا کې ولاړ دي (روسان دکوژدې او واده په وخت کې کلیسا ته ځي).خو په دې نه پوهېده چې دا به څنګه او څه وخت

ترسره شي؟ او آن په دې هم نه پوهېده چې دا ښه کار دی که بد؟ (که څه هم په زړه کې يې تېرېده چې دغه واده به په کوم نامعلوم دليل ښه پای ونه لري). خو په دې ډاډه و چې هغه کېدونکی دی.

پېير، ستر ګې ټيټې او ښېرته يې پورته کړې، غوښتل يې بيا ايلين ته ديوې داسې ښکلې ښاپېرۍ په شان وګوري، لکه هره ورځ يې چې کتل، خو نوريې نو نه شو کولای، هغې ته ديوې ښاپېرۍ په توګه وګوري. دا هغه څه ته ورته و، چې کله دلړو له شانه کوم لوړ شنبلې ته ګورو او تصور کوو چې ونه ده، خو کله چې بيا نېږدې ورشو، بيا هغه درته هسې ښکلې ونه بريښي. ده هم نه نور نه شو کولای هغې ته د پردې په ستر ګه وګوري. هغه ده ته خورا نېږدې شوې وه. هغه پر هغه واکمنه شوې وه. د پېيرله پر بکړې او ارادې پرته اوس ددوی ترمنځ بل هېڅ خنډ پاتې نه و.

په دې وخت کې دانا پاولوفنا غږ انګازې وکړې:

- ډېره ښه ده! ښه به دا وي چې تاسې دخپل زړه خوالې ته پرېږدم، راته بريښي چې وخت مو خورا ښه تېرېږي.

پېيرله ډار سره مل ځانسره وويل چې د غندنې کوم وړ څه يې نه وي کړي، تک سور شو، شا او خواته يې وکتل. هغه داسې وانګېرله چې ټول لکه دده په شان پر هغه څه پوهېږي چې ده ته ور پېښ شول.

تر لږ ځنډ نه وروسته چې هغه بلې لويې ډلې ته ورغی، آنا پالوفنې هغه ته وويل:

- وای چې د سن پترزبورګ کور دې جوړ وای (دا رښتيا يوه مهندس ويلي و چې دا کور هغه ته په کار دی، خو خپله په دې نه پوهېده چې ولې يې په سن پترزبورګ کې خپل دا ستر کور جوړ اوه.)

هغې په موسکا موسکا، سردار واسيلي ته ته په کتو کې، خپلو

خبرو ته دوام ورکړ:

- ډېرښه کوئ، خو ګوره چې د سردار واسيلي له کوره به بلې خواته نه خوځېږې.دلته موځای خورا ښه دی، ددغه شان دوست لرل دخدای خورا لويه پېرزوينه ده.زه خو په دې اړه په يونيم څه پوهېږم، همداسې نه ده؟ تاسو ځينو مشورو ته اړتيا لرئ.تاسو له مانه مه خپه کېږې چې زه ديوې بوډۍ په شان غږېږم.هغه لږه چوپه شوه...بيا يې وويل:

-خو که د واده هيله لرئ،دانو بيا بله خبره ده او دواړه يې د سترګو په کتو کې مخامخ کړل. پېير او ايلين يو اوبل ته نه کتل،خو ايلين، هغه ته په خورا بې ساري ډول نږدې وه.پېير هغې ته په بنګهاري څه وويل او تک سور شو.

کله چې هغه کورته راستون شو ،تر ډېره وخته پورې يې نه شو کولای ويده شي،هغه په دې اړه فکر کاوه چې په ده څه شوي دي؟هوکې په ده څه پېښه شوې ده؟ هېڅ ! يوازې او يوازې په دې پوه شوی و ،هغه ايلين چې له وړوکتوبه نه پېژني او خلکو به ويل چې خورا ښکلې ده،ده به هسې ويل: هوکې ښکلې ده ! او کېدای شي اوس دغه ښځه دده شي.

له ځانسره به يې ويل:

-هغـه سـاده ده،ماخپلـه ويـل چـې هغـه سـاده ده.دا خومينـه نـه ده.برعکس هغه څه چې دې زما په زړه کې راتخنولي دي، په هغه کې کوم ناسپېڅلي څه، نغښتي دي.کوم ناسپېڅلي نارا و څه.ويل کېږي چې دهغې دتره زوی آناتول په دې او دا په هغه مين وو ،له همدې کبله يې اناتول له هغه لرې کړی.آه وروړته يې ايپوليت...ته ګورئ، پلاريې سردار واسيلي ...نه !نه !دا يو هم دکار نه دي.په هماغه شېبه کې يې چې داخيالونه په ذهن کې ګرځېدل،راګرځېدل او هغه ځان موسکا ته جوړاوه چې يو کنډک نورخيالونو چې،له پخوانو هغونه را خوټېدل، پر

ده یې وزرونه راخوره کړل.هغه په داسې حال کې چې د دغو خیالونو د ناسپېڅلتیا او سپکاوي په اړه فکرکاوه ،دا هیله او خیال یې هم لاره چې، که هغه دده ښځه شي.دی به ورته ګران وي، څنګه به هغه بلکل بله او ښه ښځه وي،نه هغه شان بده چې ده دهغې په هکله اورېدلي و.او هغه بیا هغه نجلۍ لیده چې نه د سردار و اسیلي لوربلکې هغه نازولې او مسته ښځه چې نریو فولادي جامو کې یې نازک ځان مروړلی و.او بیا به یې له ځانسره ویل:

-دا دمنلو وړ نه ده چې په دې نکاح کې دې کوم ناولي او د سپکاوي وړ څه نغښتي وي،ولې !ولې مې دغه خیالونه تر دې نه مخکې په خیال کې نه راتله.هغه د ایلین او نورو هغو کسانو خبرې او غلچکونه چې دوی یې یو ځای لیدلي وو او د اناپالوفنا خبرې او اشارې یې چې دکور په اړه په خبرو کې کړې وې وریاد کړل.دغه راز ده په زړه کې،د سردار واسیلي او نورو اشارې او زرګونې کنایې وریادې شوې او له دې ټولو نه یې ډار په زړه ورننوت.ایا هغه مخکې له مخې ځان په کومه ولکه کې چې باید ونه نښلوی،نښلولی نه و؟خو له دې ټولو سره سره په هماغه شېبه کې چې ده په زړه کې ددغه خیالونو د پایلې پرېکړه کوله،د ایلین ښکلې بشره له خپلې ټولې ښکلا سره دده دزړه په هینداره کې را ځرګند یده.

۲

د ۱۸۰۵کال دنوامبر(مني)په میاشت کې باید سردار واسیلي دڅلور ولایتو د څارنې لپاره لاړ شي.هغه دا تکل ددې لپاره کړی و چې دخپلې بې پایو شتمنیو دڅارنې ترڅنګ، په یوه ښار کې له مېشت غونډ نه خپل زوی اناتولي هم له ځانسره مل او په ګډه دمشر سردار نیکولای اندرېوویچ بالکونسکي دیدن ته په دې هیله ورولي چې ددغه بوډا بډای لورخپل زوی ته کوژده کړي، خو ددې سفر او خیریه چارې نه مخکې،باید د پېیرکارونه چې په دې وروستیو وختونو کې به کرې ورځ ددوی کره و ، سره جوړ کړي.هو کې د سردار واسیلي کره چې تل به دا ایلین په وړاندې ګېنۍ اخیستی او تک سور کېده (هماغه شان چې مین دمینې په وړاندې وي) خو پېیر دربیارۍ تکل نه لاره.

سردار واسیلي یو سهار په دې چرتونو کې ډوب و ، چې دا پېیر ثومره دده په وړاندې پوروړلی دی (خو پروا نه لري، خدای دې دهغه مل شي)دلته یې دده په وړاندې کړه وړه هومره ښه نه دي،سوړ اسویلی یې وویست او وې ویل:

- هره چاره یو پای لري.هغه په ویاړ او کبر سره وویل: ځوانی ده...بې عقلي ده...خو هرڅه چې دي،باید نور نو پای ته ورسېږي،بس ده ،خدای دې دهغه مل شي.بل سبا د ایلین جانې دنامه دجشن ورځ ده،غواړم ځینې کسان رامېلمانه کړم،هیله لرم هغه باید پوه شي او خپل پور پرې کړي او که دا سې یې ونه کړه،زه خو پلار یم ،زه باید دا خبره غوته

کړم،دا نورزما کار دی.

دانا پاولوفنا له مېلمستیا او له هغې شپې نه چې د پېیرله سترګو خوب تښتېدلی و او پرېکړه یې کړې وه چې له ایلین سره واده بد مرغي ده او باید ځان ترې وژغوري،یوه نیمه میاشت تېره شوې وه،خو دی لاهمالته پاتې و.هغه په خورا نا ارامۍ سره دا احساسوله چې دلته دده پاتې کېدل دخلکو لپاره ورځ تر ورځې د دوی دنېږدې والي معني لري (مینه دې پټه پاتې مه شه-رب دې رسوا کړي چې تاوان دربانده شمه) هغه داسې انګېرله چې دی ددې اړیکو دشلولو توان نه لري،ځکه دغه کار به دده لپاره دلویې رسوایۍ سبب شي.که څه هم هغه کولای شو ،دا اړیکي کرار کرار ساړه کړي،خو داسې ورځ نه وه،چې د سردار واسیلي کره مېلمستیا(که څه هم هغه په مېلمستیاو کې تکړه نه و)او بنداړ نه وي،دی اړو ،چې په دې ټولو مېلمستیاوو کې ګډون ولري...سردار واسیلي به چې کومه شېبه په دغو بنداړنو کې ګډون کاوه ،همدا چې د پېیر خواته به نېږدې شو ،دهغه لاس به یې ښکته کښېکوداو خپل ګونځې او ښه رخیلي غومبوري به یې هغه ته دښکلولو لپاره ورو ړاندې کړه او ورته ویل به یې:

-تر سبا پورې !او یاهم:

-ترماښامنۍ پورې !کنه ستا لیدل خو هسې هم ګران دی !او یا داچې:

-یوا زې ستا لپاره پاتې کېږم !خو له هغه سره نور هېڅ نه غږېده.پېیر نه شو کولای دهغه خیالات وغولوی.هغه به هره ورځ ځان ته دا یوه خبره کوله:

-بالاخره باید دا په ډاګه کړم،هغه باید وپېژنم،هغه څوک ده؟ پخوا تېروتلی وم او که اوس تېروتلی یم؟نه نه ! هغه ساده او بې عقله نه

ده، نه، نه، هغه خورا ښه نجلۍ ده. کله کله به يې بيا په زړه کې راوګرځېده:

- هغه هېڅکله خواشيني او تلوار نه کاوه او اوس يې هم نه کوي، په دې معنې چې هغه بې عقله نه ده، هغه لړ او پر ځای غږېږي. کله ناکله به يې له هغې سره خبرې پيل او ده به په لوړ آواز هغې ته خپل خيالات څرګندول، دآوازو په اړه به ورته غږېده، خو هر وار به ايلين يا په خورا لنډه او يا به يې دنيوکو په ژبه چې دا دې ته په زړه پورې نه ده او يا به يې هم له موسکا او غلچک سره مل په پټه خوله پېېرته د درناوي په نښه دا کار ترسره کاوه....

له هغه سره د خبرو په وخت کې، دايلين پر شونډو له خوښۍ ډکه موسکا (چې يوازې يې پېېر پورې اړه لرله) او پر هغه ددې دډاډ نښه وه، خورېدله. په هغې موسکا کې دهغې له ورځنۍ او د ښکلا لپاره موسکا نه، ژور څه پراته و. پېېر په دې پوهېده چې ټول دې ته سترګې په لاره دي چې دی خوله پرانيزي او له دغه برېد نه واوړي او په دې هم پوهېده چې مخکې يا وروسته دی بايد دغه کار ترسره کړي، خو کوم ناڅرګنده او زورونکی احساس دهغه پر زړه لمنه خوره کړې وه. په دې يوه، يوه نيمه مياشت کې، هغه دا احساسوله چې هغه ورځ تروځ په دې زورونکي ورخ کې لا ډوبېږي، نوځکه به يې کله له ځانسره وويل:

-ښه ښه ! دا نوڅه دي؟ غوڅه خبره په کار ده. ايا زه ددغه شان يوه غوڅ ګام اخيستو توان نه لرم ؟

هغه غوښتل دغه زغرد ګام واخلي، مګر هغه په ويرې دا احساسوله، هغه توان چې ده په ځان کې ليدلی و اوس يې په رښتيا په ځان کې نه ويني. پېېر دهغو وګړو په ډله کې راته چې يوازې هغه وخت يې د پياوړتيا او قوت احساس کاوه چې ځان به يې چور له ګناه نه پاک

او سپېڅلی ګاڼه، خو له هغې ورځې وروسته چې هغه د اناپاولوفنا په کورکې پرتنبکمروړې (د تنباکو کڅوړه) د خمېدو له شېبې نه د مینې د اور په سین کې لاهو شوی و، په نا آګاهانه توګه یې ځان ګنهګار ګاڼه او همدې احساس له ده نه د تکل او پرېکړې احساس هم اخیستی و.

د ایلین د نوم د جشن په ورځ د سردار واسیلي په کورکې، د هغو یو لږ شمېر خورا نېږدې کسان د شهزادګۍ په وینا خپل خپلوان، د ماښامنۍ لپاره راټول شوي وو. د غو ټولو خپلو خپلوانو ته په یو ډول نه یو ډول ورپوهول شوي و، چې په دې مېلمستیا کې به د جشن د خاوندې ایلین برخلیک او بخت څرګند شي. ټول مېلمانه د مېلمستیا د مېز پرشا او خوا ناست وو. شهزادګۍ کوراګینا، چې پخوا یې د ښکلا خبرې لور په لور خورې وې، اوس خورا ځوربه و، د مېز سرته د کوربنۍ پر ځای ناسته وه. د مېز دواړو خواته ویاړمن، درانه مېلمانه، زوړ جنرال، د هغه مېرمن او اناپالوفنا شرر ناست وو. د مېز بل سر ته ځوانو او لا نه پېژندل شوي مېلمنو ځای نیولی وو او همالته د کوربنو په توګه ایلین او پېیر څنګ پر څنګ کېناستل. سردار واسیلي ډوډۍ نه خوړله. هغه د مېز ترشا او خوا تاوېده. ده به کله یوه او کله بل ته ست کاوه، کله به دیوه خوا او کله به د بل څنګ ته کېناست او د ایلین او پېیر نه پرته به یې په خورا خوښۍ او د زړه له کومې ټولو ته د ښې اشتها غوښتنه کوله. هغه داسې انګېرله چې اصلاً د غه دوه تنه نه ویني او یا د لته نه شته... پر مېز د خوښۍ او مستۍ لمن خوره وه، له ایلین او پېیره پرته ټول د خوښۍ په سین کې لاهو وو، ټولو خندل. پېیر او ایلین یوازیني کسان وو چې چوپه خوله ناست وو. کله کله به د هغو پر شونډو یو نالیدونکې موسکا ... خوره شوه... سردار واسیلي هم په کړس کړس خندل... د خندا په منځ کې به یې کله ناکله خپلې لور ته هم ورو کتل. کله یې چې خندل، بشره یې

داسې برېښېده چې ته به وايي، دا په زړه کې وايي:

-ښه ده !ښه ده ! هرڅه جوړ دي، همدا نن شپه بايد هرڅه خلاص شي.آناپالوفنا هغه ته دګوابښ په ننبه ګوته وښوروله، خو سردار واسيلي دهغې په کتو کې چې په دې وخت کې يوه شېبه پر پېير تم شو، دخپل راتلونکي زوم او دلور د نيکمرغۍ مبارکي ولوستله.مشرې شهزادګۍ له ساړه اسويلي سره جوخت په داسې حال کې چې خپل څنګ ته ناستو مېلمنو ته يې دشرابو دڅکلو ست کاوه په غمجن، خواشيني او مړاوي غلچک لورته وکتل او ګواکې دهغې دې غلچ ک غوښتل دا ووايي، چې:

-هو ګرانو !نورنو موږ ته پرته له دې چې کېنو او خپل خواږه شراب وڅکو بل څه نه دي پاتې،له دې وروسته ددې ځوانانو وار را رسېدلي چې په نيکمرغۍ کې ژوند وکړي....

پېير داسې انګېرله چې ددې بنډار ټولې خبرې او خوښۍ په ده راڅورلي او له دې کبله خورا او بې پايه خوشاله و، خو له بله پلوه به يې کله ناکله دشرم احساس کاوه.هغه ځان دهغه چا په شان انګېره چې په کومه چاره کې خورا ډوب شوی دی.داسې چې پرته له دې نه بل هېڅ څه نه ويني، هېڅوک نه اوري او په هېڅ شي نه پوهېږي، خو کله کله به يې په ډېره تته بڼه درښتياوو کومې لړې او دهغې اغېز په چټکې پر ذهن منګولې راخورې کړې. هغه له ځانسره ويل:

-او داده هرڅه پای ته رسېدلي ! خو دا څنګه داسې وشول؟ داسې ژر او ناخبره ! اوس په دې پوهېږم چې دا کار نه ايلين لپاره، نه يوازې زما لپاره بلکې دټولو لپاره بايد ترسره شي.دوی ټول په داسې بې صبرۍ، ډاډ او هيلې دې ته سترګه په لاره دي چې داکوژده وشي، زه په هېڅ ډول نه شم کولای دوی ناهيله کړم، خو دا به څنګه وشي؟ نه

پوهېږم !خو دا کار کېدونکی او هرمرو کېدونکی دی.پېیر دده څنګ ته ناستو بربنډو ښکلو اوږوته چې مخامخ دده تر سترګو لاندې وې،کتل.

ناڅاپه يې د شرم احساس وکړ.دا شرم له دې کبله وچې ده دټولو پام ځانته را اړورلی و ،دا له دې کبله و چې ټولو ده ته دبختور په سترګه کتل،دا شرم له دې کبله وچې دپاریس (پاریس په لرغوني یونان کې دپریام په نامه دپاچا ناښکلی زوی وچې د میلانس نه يې دهغه ایلین نومې ښځه بې لارې کړې وه) په څېرېې سره له ټول ناښکلتوبه ایلین خپله کړې وه ،خو ده په دې ځان ډاډه کاوه چې دا ټول کارونه باید همدا ډول او همداسې وي.ما هېڅ نه دې کړي او په دې کې هېڅ ملامت نه یم.او اصلا نه پوهېږم چې دا څنګه او چېرته راپیل شوي دي؟کله چې له مسکوه له سردار واسیلي سره دې خواته راخوځېدو ،هغه وخت خو هېڅ خبره نه وه.بیا هم هېڅ څه ددې خنډ نه وچې دهغه بلنه ونه منم او دلته دده په کورکې مېشت نه شم.وروسته مې له ایلین سره پاڼې کړې او یو وار مې دهغې کځوړه له ځمکې راپورته او دې ته مې ورکړې ده،یو وار هم په ګاډۍ کې له هغې سره دچکر لپاره لاړم.داټولې پېښې څنګه پیل او په کوم ډول دلته راورسېدې؟

او اوس د کوژدنې په توګه دناوې څنګ ته ناست و.دی هغه اوري،دهغې دسا ویستل احساسوي. دهغې ښکلې خوځېدا او ښکلا ویني او دزړه تر تله پرې پوهېږي.کله به يې ناڅاپه تصور وکړ چې دا ایلین نه بلکې په خپله دی، دی چې داسې په بې ساري ډول ښکلی دی چې دټولو سترګې ده ته رااوړي،نو له همدې کبله به ډېر کېناست، ټټر به يې وویست،غاړه به يې دنګه کړه او له خپلې نیکمرغۍ نه به دخوښیو په سیند کې لاهو شو. ناڅاپه يې یو آشنا ،آشنا غږ تر غوږه شو چې له ده

نه يې د څه شي پوښتنه کوله او بيا يې پوښتنه کوله، خو پيير دومره بوخت و چې نه پوهېده، هغه غبرګ ته څه وايي. دا سردار واسيلي و چې دربيم واريې وپوښتل:

-له تا پوښتنه کوم، تا له بالکونسکي نه وروستی ليک څه وخت ترلاسه کړی و؟ نن داسې له ځانه هم ورک غونډې يې، ګرانه!

سردار واسيلي خندل او پيير ليدل چې ټول او ټول ده او ايلين ته موسېږي. او له ځانسره يې وويل:

- ښه نو !څه وکړو، ته په ټولو پوهېږې.نو څه وکړو؟ دا ټول رښتيا هم همداسې دي.او خپله هم موسېده، هماغه کمکۍ او ماشومه وزمه موسکا او ايلين هم موسېده.

سردار واسيلي په داسې يوه ژبه چې ګواکې پر دې بلې پوښتنې سرخلاصونه، د خبرو د پای ته رسولو لپاره هرومرو دي، وويل:

-ښه و دې نه ويل، چې رارسېدلی ليک د الموتس و؟

پيير په چرت کې لاړ او له ځانسره يې وويل:

څنګه کېدای شي د دغه شان اپلتو په هکله فکر او خبرې وشي؟سوړ اسويلی يې وويست او وې ويل:

-هوکې د الموتس و.

تر ډوډۍ وروسته پيير خپله نجلۍ، نورو مېلمنو پسې لوی صالون ته بدرګه کړه.مېلمانه کرار کرار وتل.ځينې له ايلين سره له خدای پامانۍ پرته ځکه وتل چې نه يې غوښتل له پيير سره د هغې د نوې بوختيا خنډ شي او ځينې به بيا کومه شېبه ورنږدې شول او د سترګو په رپ کې به يې مخه ښه وکړه، وبه خوځېدل او نه يې پرېښودل چې ايلين او پيير هغوي بدرګه کړي.ډيپلومات چې د هرکليو له تالاره وت، خواشينی او چپ و.هغه ته د خپلې ډيپلوماتي دريځ، د پيير د دغې

نیکمرغۍ په کچه، هسې یوه کوچنۍ لوبه بر ښېده.زاړه جنرال د خپلې ښځې د دې پوښتنې په ځواب کې چې د پېښې خوږ د ې څنګه دي، په خورا قهر او غړمبېدو وویل:

- دا زما ښځه ګوره ! دا احمقه بوډۍ ده،هوکې دا ایلین که پنځوس کلنه هم شي، همدا سې ښکلې به وي.

آنا پالوفنا په دا سې حال کې چې د مشرې شهزادګۍ لاس یې ښکلول،هغې ته په غوږ کې وویل:

- دا سې راته برېښې چې کولای شو تا سو ته مبارکي ووایو،که سر مې نه خوږېدای، هرومرو به پاتې شوې وای.

مشرې شهزادګۍ هېڅ ځواب ورنه کړ،د هغې په زړه کې د لور له نیکمرغۍ سره رخه را په لمسېدو وه.

په دغه وخت کې چې مېلمانه بدرګه کېدل، پېیر، په واړه تالار کې له ایلین سره یوازې او څنګ پر څنګ ناست پاتې شول.

په تېره یوه، یوه نیمه میاشت کې پېیر په وار وارله ایلین سره دا سې یوازې پاتې شوی نه و او هېڅکله یې له هغې سره د مینتوب او زړه بایلودو خبرې نه وې کړې،خو نن شپه یې دا سې انګېرله چې دی دې ته اړ دی چې په دې هکله کوم څه ووایي.د دې ټولو خبرو سره سره هغه نه شو کولای دغه وروستی ګام پورته کړي، هغه ډېر شرمېده،هغه دا سې انګېرله چې د ایلین تر څنګه یې د بل کوم بل چا ځای ولکه کړی دی.د هغه په زړه کې یو آواز د پورته کېدو تکل کاوه چې ویل یې:

-دا نیکمرغي او خوښي د هغو لپاره دي،هغه څه چې ته یې لرې،هغوی یې نه لري.خو دی اړ و چې یو څه ووایي،نو له همدې کبله په غږېدا شو او له ایلین نه یې وپوښتل چې ایا پرونۍ مېلمستیا یې خوښه شوه او کنه.؟ ایلین،د تل په شان په ډاګه خو ساده چې د دې د خبرو

ځانګړتیا وه، ځواب ورکړ چې د دې د نامه سړنی جشن په ټول ژوند کې د دې لپاره ترټولو ښه جشن و. د دوی له خپلوانو نه ځینې، ځینې لا هم پاتې او په لوی صالون کې ناست وو. سردار واسیلي چې په کرار کرار ګامونه خښول پییر ته ورنېږدې شو. پییر پاڅېد او وې ویل چې ناوخته شوې ده، ښه به دا وي چې لاړ شو. سردار واسیلي په پوښتیز او برند غلچک هغه ته داسې په حیرت وکتل، تا به ویل چې ګواکې امکان لري تېرو تلی دی، خو بیا یې خپل کتل لږ نرم کړل، د هغه لاس یې راونیو، هغه یې ښېرته کېناوه او په مهربانۍ هغه ته و موسېد. بیا یې سمدلاسه خپلې لور ته مخ ورواړاوه او په خورا نرمه او مینه ناکه ژبه چې د هغو میندو او پلرونو په شان چې خپل ماشومان له کوچنیوالي په ناز لویه وي، خو ده نه په دې ډول بلکې د تقلید په بڼه وویل:

-ښه نازولې ځنګه یې؟ او تر دې وروسته یې په داسې حال کې چې د خپل واسکټ تنۍ پرانستلې، مخ پییر ته وروا‌ړاوه او وې ویل:

-سرګي کوزمیچ...له هره پلوه...

سردار واسیلي، همداسې له هره پلوه غږېده او څرګنده نه وه چې څه وایي... پییر په دې پوه شو چې سردار واسیلي ګېڼۍ اخیستی او نه پوهېږي چې څه وایي، دی ناڅاپه پاڅېد او په داسې حال کې چې شونډو لاندې یې څه ویل، له تالاره ووت. د مخورو په دغه شان یوه مېلمستیا کې، د سردار واسیلي په څېر دیوه پېژندل شوي، دغه حالت پییر خورا خوابدی کړ او ایلین ته یې وکتل. ایلین هم خوابدې بریښېده، کتو یې ویل:

- نو څه ووایو، تاسو خپله ملامته یاستئ.

پییر له ځانسره ویل:

-باید دا ګام هرو مرو پورته کړم، خو زه یې نه شم کولای. هغه بیا

نورې، بیاد سرګي کوزمیچ او نورې خبرې پیل کړې...
کله چې سردار واسیلي لوی تالار ته راننوت، دهغه مېرمنه، په کراره له یوې بوډۍ سره د پېير په اړه غږېده:
-البته چې خورا ښه زوم دی، خو زما دګرانې نیکمرغي...
بوډۍ په ځواب کې وویل:
- د ودونو ،قسمتونه په آسمانو کې جوړېږي.
سردار واسیلي ددې لپاره چې هغوی ته وښیي چې دی یې خبرې نه اوري،نو لاړ ،لرې د کوټې په یوه کنج کې پر ولاړه څوکۍ کېناست.سترګې یې داسې وتړلې چې ګواکې سرسام شوی دی او سر یې لوېږي، هغه ناڅاپه سترګې وغړولې او خپلې ښځې ته یې وویل:
-ته لاړه شه وګوره، هغوی څه کوي.
مشره شهزادګۍ پاڅېده ،د وره خواته لاړه،دوره له څنګه تېره شوه او په خورا بې پروایئ د واړه صالون منځ ته ور وکتل.پېیر او ایلین هماغه شان څنګ تر څنګ ناست وو او په کراره یې مرکه کوله.مشره شهزادګۍ راستنه شوه او خپل مېړه ته یې وویل:
-هماغسې د پخوا په شان.
سردار واسیلي سترګې برندې کړې، خوله یې یوې خواته کړه او غومبوري یې دده د قهر او خوابدي دځانګړتیا له مخې په رپېدو شول.ځان یې وڅنډاوه او پاڅېد.په لوړ، خو لړ. شان ته ځوړند سر، په ټینګو ګامونو ،دښځو له څنګه تېر او واړه تالار ته ورغی.په وړو خو تونډو او له خوښیو ډکو ګامونو ، پېیر ته ورنېږدې شو.دهغه څېره داسې ځېړه او پرېشانه وه چې پېير يې په لیدو له ډاره پاڅېد.
سردار واسیلي وویل:
- شکر دخدای دی، مېرمنې مې هرڅه راته وویل.

هغه په یوه لاس له پېیره غېږ راتاو کړه، په بله خوا کې یې خپله لور پر ټټر کېښکودله او په داسې حال کې چې اواز یې ربړ ېده، وویل:

- ګرانې لورې !دزړه سره، ډېر، ډېر خوشاله یم. او بیا یې پېیر ته مخ ورواړاوه او وې ویل:

-ستا پلار هم خورا راته ګران و. ایلین به هم ستا لپاره ښه مېرمن وي...خدای دې مبارکه کړي...مبارکه دې وي.

له خپلې لورنه یې غېږ چاپېره کړه او بیا یې پېیر په غېږ کې کېښکود او په خپله ګونځنۍ خوله یې پېیر ښکل کړ. په دې وخت کې په رښتیا دهغه په اننګو کې اوښکې راراونې وې، هغه چیغه کړل:

-شهزادګۍ دې خواته راشه !

مشره شهزادګۍ دې خواته راغله. دهغې په سترګو کې هم اوښکې راشېوه شوې وې او هغې بلې بوډۍ هم په دستمال خپل مخ وچاوه. د پېیر مخ یې سره ښکل کړ او هغه هم څو واره د زړه راښکونکې ایلین لاسونه مچو کړل. له څو شېبونه وروسته یې هغه دواړه بېرته یوازې پرېښودل.

پېیر له ځانسره ویل:

-داټول باید همداسې شوي وای، په بل ډول یې امکان نه لاره، نو له دې کبله په دې اړه ددې پوښتنو اجازه نه شته چې ښه شوي او که بد. البته زه وایم، ښه شوي، داځکه چې هر څه په ډاګه او روښانه شول او هغه بې پایه زوربدنې پای ته ورسېدې.

په چوپه خوله یې دخپلې کوژدنې لاس راونیو او دهغې په ښکلي ټټر یې چې ښکته پورته کېده، سترګې ورخښې کړې.

په لوړ آواز یې غږ وکړ:-ایلین...او چوپ پاتې شو.

او په زړه کې یې تېره شوه:

-په داسې حالاتو کې يو ډول ځانګړې خبرې سره وايي.

خو په هېڅ ډول يې نه شو کولای ورپه زړه کړي چې د غه ځانګړې خبرې څه دي.پيير د هغې بشرې ته وکتل.ايلين لاپسې ده ته ورنږدې شوه.اننګې يې لکه ګلاب داسې غوړېدلې وو.ايلين د پيير عينکو ته اشاره وکړه او وې ويل:

-آخ !دا لرې کړه،دا لاپسې...

پيير،عينکې لرې کړې.د عينکو د لرې کولو په وخت کې،د هغه په سترګو کې د عينکې سترګو له ځانګړتياوو پرته،يو ډول ګبنې او پوښتنيز حالات هم څرګند و.غوښتل يې چې د هغې په لاسونو ورټيټ او هغه ښکل کړي،خو ايلين د سرپه يوې چټکې او زوروري خوځېدا خپلې شونډې،د هغه پرشونډو ورخښې کړې.پيير د هغې پر څېرې د پرېشانۍ راخورېدو اود هغې د تندي تريو ېدو ،سخت حيران کړی و.

پيير،په زړه کې وويل:

- اوس نو اوبه له ورخه واوښتې،هرڅه پای ته ورسېدل،هو کې هغه راته ګرانه ده.

هغه څه چې په د غه شان حالاتو کې بايد ويل شوي وای،ورپه ياد شول،هغه وويل:

-تاسو راته ګرانه ياست.

خو دې خبرې دده په ژبه داسې يوه ناوړه انګازه وکړه چې دی يې هم په ويلو تک سورشو.

يوه نيمه مياشت وروسته يې واده وکړ او لکه چې خلکو ويل يې،د ښکلې ښځې او ميليونو شتمنيو نيکمرغه خاوند ،په پتربورګ کې د ګراف بېزاوخوف د کورنۍ په نوي بيا جوړ شوي جلا لوی کور کې استوګن شو.

۳

مشر بالکونسکي، سردار نیکولای اندرېوویچ، د۱۸۰۵کال د دسامبر په میاشت کې د سردار واسیلي یو لیک ترلاسه کړ چې په هغه کې، خپل زوی سر ګډ د دوی کره د راتګ نېټه لیکلې وه. هغه لیکلي و: «ښاغلیه جلالتمابه! په یوه څېړنیز سفر تلونکی یم. په خورا مینې غواړم خپله لار سل ورسته لرې او ستا بختور دیدن خپل کړم. زما زوی اناتولي چې پوځ ته روان دی، په دې سفر کې ملګرتیا راسره کوي، هیله لرم هغه ته دا اجازې په ورکولو دا ویاړ وروبښئ، هغه پلارنی درناوي چې دزړه په تل کې تاسو ته لري، په خپله ستاسو حضور ته وړاندې کړي».

کمکۍ شهزادګۍ چې دا خبره واورېده، بې له څنډه او بې له احتیاط یې وویل:

-دغه ده! مېلمستاوو ته دماریا د وړلو اړتیا نه شته، زومان خپله مورې ته راروان دي.

سردار نیکولای اندرېوویچ، تندی تریو کړ، خو هېڅ یې ونه ویل.

د دغه لیکه، دوې اونۍ وروسته یو ماښام د سردار واسیلي چوپړان چې تر هغه نه مخکې روان وو، راورسېدل او بله ورځ زوی او پلار هم دلته وو.

مشر بالکونسکي هېڅکله د سردار واسیلي شخصیت غوره نه

ګانه، په تېره بیا چې هغه دنویو پاچاهانو د پاول او بیا د الکساندر دواکمنیو په وخت کې د واک او ویاړونو لوړوپوړلو ته رسېدلی و. اوس دلیک له ځینو ټکو او کمکۍ شهزادګۍ له کنایو نه په دې پوه شو چې خبره چېرته او د واسیلي د شخصیت غوره نه ګڼل د نیکولای اندربووېچ په زړه کې د سپکاوی په یو احساس بدل شو. کله به چې دهغه خبره یاده شوه، دی به همداسې پرله پسې بنګېده. د سردار واسیلي د راتګ په ورځ د نیکولای اندربووېچ طبیعت په ځانګړي ډول خورا بد او خلق یې ډېر په تنګ و. داځرګنده نه وه چې دهغه خلق تنګي د سردار واسیلي له راتګه وه او یا دده خلق ځکه تنګ و چې لا دمخه دهغه خلق تنګ و، خو دهغه خلق تنګ و، او ربښتیا خبره دا وه چې لا سهاریې خپل چوپړ تیخون ته سپارښتنه کړې وه چې معمار دې نن د ګزارش لپاره ده ته نه ورځي.

تیخون د معمار پام د سردار د ګامونو غږ ته ورواړاوه او وې ویل:

-اورئ !ځنګه خوځېږي او پوندې پر ځمکه وهي. موږ دهغه له دې تګ سره آشنا یو...

خو د تل په شان سردار په نهوبجو چې خپل سمورغاړی بخمل رنګی کوټ په غاړه او له هماغه پوسته خولۍ یې په سر وه، د چکر لپاره دباندې ووت. که څه هم تېره شپه واوره ورېدلې وه، خو په باغچې کې هغه لاره چې سردار نیکولای اندرووېچ به په کې ګرځېده، له واورو پاکه شوې وه. د واورو د پاکولو نښې دلارې دوو غاړو ته په کوټه شویو واورو کې لیدلې کېدې. د واورو په دغو کوټو کې یو دوه ځایه پاروګان خښ شوي وو. سردار په چوپتیا په تریو تندي، له باغچې او له هغو کوټو نه چې چوپړانو به په کې او سبدل تېر شو او نوې جوړېدونکې ودانۍ یې وکتلې. د چوپړانو له هغه ساده مشره چې بشره او کړه یې خاوند ته

ورته وواو هغه يې تر کوره بدرګه کړی و ،و يې وپوښتل:
- ښکلې ګاډی، تلای شي او کنه !
-ښاغلی سرداره !ډېره درنه واوره ده، ورته ويلي مې دي چې لويه لاره پاکه کړي.
سردار سر ښکته واچوه او د کور د مخې د دروازې زينو ته ورسېد.د چوپړانو مشر په زړه کې وويل:
-د خدای شکر دی چې دا درنه وريځ په خير تېره شوه او بيا يې زياته يې کړه:
- په داسې درنې واوره کې د ګاډيو خوځېدل خورا ګران وي،اوربدلي مې و چې ښاغلی وزير د جلالتماب سردار حضور ته راتلونکی دی.
سردار د چوپړانو مشرته مخ ورواړاوه،خپلې ځيرمنې سترګې يې پر هغه ور خښې او په تېره ساړه درانه غږېې وويل:
-څه دې وويل؟ ښاغلی وزير؟ کوم وزير؟ د چا په سپارښتنه؟ زما شهزادګۍ لور ته لارې نه پاکوې او دوزير لپاره...زه وزيرانو نه پېژنم.
-جلالتماب سرداره ما تصور کاوه چې...
د سردار آواز چې دم په دم لا جګېده،په خورا خواشداني او ژوليو ژوليو او پرې خبرو يې چيغه کړل:
-ته تصور کوې،کوم تصور ،زه به اوس تصور در وښيم.خپله لکړه يې پورته او پرهغه يې ور واره کړه،که چوپړ سر نه وای ټيټ کړای،لکړه به يط پر ککرۍ لګېدلې وای...
هغه په داسې حال کې چې هماغه شان غړمبېده، ويل يې:
-ژر واورې ببرته په لارو راخورې کړئ.په همدې بنګهارې، په چټکۍ خپلې کوټې ته ننوت.

لا تر غرمنۍ نه مخکې د سردار د بد طبیعت خبر شهزادګۍ ماریا او پېغلې بوري ین، ته رسېدلی او هغوی دواړه ورته سترګې په لاره وې. د پېغلې بوري ین، بشرې خوښي او خوشالي ځرګندوله او داسې یې ښودله چې« له هېڅ څه نه خبره نه یم او داسې یم لکه د تل په شان» خو د شهزادګۍ ماریا ،رنګ الوتی و ،ویرجنه برېښېده او سترګې یې ښکته اچولې وې.

د شهزادګۍ ماریا لپاره تر ټولو ګرانه دا وه چې دا پوهېده، په دغه شان حالاتو کې باید د پېغلې بوري ین په شان واوسي،خو نه یې شو کولای.دې انګېرله که داسې وښیي چې څه ته یې پام نه دی،بیا به پلار هغه بې عاطفې او دهغه په وړاندې بې پروا وګڼي او که داسې وښیي چې بې حوصلې او خلق تنګه ده،بیا به یې پلار وایي:

- بیا ولې برو سه یې(لکه د برو ار نور یې چې ویلي و).

سردار دلور ویرجنې څېرې ته وکتل او په ملنډو یې وویل:

-څه احمقه نجلۍ ده !

په دې وخت کې هغه ته کمکۍ شهزادګۍ، د زوی ناوې چې په خوړنتون کې نه وه،وریاده شوه او له ځانسره یې وویل:

- هغه یې هم زما له خرابه طبیعته خبره کړې ده.

هغه وپوښتل:

-شهزادګۍ چېرته ده؟ځان پټوي؟

پېغلې بوري ین،په ورین تندي او خوښۍ وویل:

-لږ ستومانه غوندې ده.استراحت کوي،د هغې دامېدوارۍ حالت ته په پام سره دا کومه د پام وړ خبره نه ده.

سردار څو واره وټوخېد ،غاړې یې خلاصې کړې او وې ویل:

-هوکې !هوکې !او دمیز تر شا کېناست. قاب یې تر پامه ککړ

وبرېښېد ،داغ يې وروښود او هغه يې وارتېره.تيخون هغه راونيو او هغه يې چوپړ ته وسپاره.

کمکۍ شهزادګۍ ناروغه نه وه،هغه داسې له مشرسرداره ويرېدله،چې د هغه دبد طبعيت يې واورېدل،دايې ښه وګڼله چې له خپلې کوټې نه راو نه وزي.

هغې پېغلې بوري ين ته ويلي و:

-په ماشوم مې ډاربږم،خدای پوهېږي که واډاره شم په هغه به څه راشي.

کمکۍ شهزادګۍ،د مېړه په کورکې چې (دليسه ګورې په سېمه کې پروت و) له خسره داسې ويرېدله چې سا يې له دې ډاره نه شوه اېستله.هغه که څه هم له خسره کرکه لرله،خو خپله ځکه په دې نه پوهېده چې ويرې او ډار دا کرکه ترې هېره کړې وه.خسر هم له هغې نه کرکه لرله، خو د هغه کرکه د هغه په پرله پسې سپکاوي کې ورکېدله.کمکۍ شهزادګۍ په ليسه ګورې کې د مېشتو کېدو راهيسې له پېغلې بوري ين سره مينه پيدا شوه او ورځې به يې له هغې سره تېرولې او کله ناکله به يې له هغې نه هيله کوله چې د دې په کوټه کې وېده شي.دا به زياتره وخت له هغې سره د خپل خسر د کړو وړو او هم کله د خپل مېړه په اړه غږېدله.

پېغلې بوري ين،چې پخپلو ګلاليو لاسونو يې د ميز سپين دستمالونه غوړول،په پوښتنيز توګه وويل:

-والاحضرت سردار ! مېلمانه را روان دي؟اورېدلي مې دي چې سردار کوراګين او د هغه زوی دلته راتلونکی دی.

سردار په خواشداني او ملنډه وويل:

-دا جلالتماب سردار يو خوار زلمی و...ما په دولتي چارو ،کې

یو ځای ورته پیدا کړ.اوس نه پوهېږم، زوی یې بیا دلته څه کوي؟ کېدای شي شهزادګۍ الیزا وته کرالوونا (کمکۍ شهزادګۍ) او یا هم شهزادګۍ ماریا به پوهېږي،خو زه نه پوهېږم زوی ولې دلته راولي،دهغه زوی زما په کار نه دی او خپلې لورته یې چې تکه سره شوې وه،وکتل او وې ویل:

-څه در شوي؟ناروغه یې؟یا دهغه لعنتي آلپاتیچ په وینا له دې "وزیره "ډارېږې.

-نه !باباجانه !

که څه هم پېغلې بوري ین،دخبرو اترو په تاکنه کې پاملرنه نه وه کړې،خو بیا هم چوپه پاتې نه شوه،له هر څه یې ویل،دباغچې په اړه وغږېده ،دنوې غوړېدلې غوټۍ ستاینه یې وکړه،تر هغه چې تر غرمنۍ نه وروسته دسردار طبیعت لږ ښه شو.

تر غرمنۍ وروسته دخپلې ناوې دیدن ته ورغی.هغه دیوه واړه میز ترشا ناسته وه او له خپلې ماشا نومې مینځې سره غږېده.دخسر په لیدو هکه پکه او رنګ یې والوت.

کمکۍ شهزادګۍ خورا بدله شوې وه. دهغې پخوانۍ ښکلا اوس ځان بدرنګۍ ته سپارلې و.غومبوري یې لوېدلي،شونډې یې وتلې او سترګې یې پړسېدلې وې.

دخسرددې پوښتنې په ځواب کې چې روغتیا یې څنګه ده،وویل:

-سرمې درونډ غونډې دی.

-کوم شي خو به دې په کار نه وي؟

-نه !مننه،پلارجانه !

-ډېره ښه !ډېره ښه !

هغه له کوټې نه ووت او هغې بلې کوټې ته چې چوپړان به هلته کارته

لاس په نامه ولاړ وو، ورننوت. الپاتيچ، د چوپړان هغه مشر، چې مېلمه يې وزير بللی و، سرښکته هماليته ولاړ و.
-واوره مو بېرته په لاره کې واچوله.
-هو کې، وامو چوله. جلالتماب! له تاسو نه هيله کوم چې ماوبښئ، ماهسې له ناپوهي نه هغه خبره کړې وه.
سردار د هغه خبره پرې او وموسېد، هماغه، د هغه لاسي موسکا چې د ده خپله ځانګړې موسکا وه او وې ويل:
- نو ښه ده، ډېره ښه ده.
خپل ښی لاس يې ور اوږد کړ او آلپاتيچ، هغه ښکل کړ او د خپل کار دفتر لاړ.
ماښام و چې سردار واسيلي ليسه ګورې ته راورسېد. ګاډيوانان او چوپړان چې لويه لاره يې (په کليوال ژبه پرشپکت بلله) د هغه هر کلي ته ورغلي و، هغه يې په شروشور په ګاډيو کې چې په لوی لاس په لارو کې په اچولو شويو واورو کې په سختۍ خوځېدې، د ماڼۍ خوا ته بدرګه کړ.
سردار واسيلي او اناتولي ته جلا جلا کوټې، جلا شوې وې.
اناتول، خپل پوځي واسکټ وويست او لاس تر ملا د ميز تر شا ناست، په برندو ښکلو سترګو يې نامعلوم ځای ته کتل او داسې بريښېدل چې د خيال مرغه يې خدای خبر چېرې بل ځای الوزي. هغه ته خپل ټول ژوند ديوې خيالي خو پرله پسې لوبې په څېر چې خدای خبر چا او ولې ورته جوړه کړې وه، بريښېده. د غه راز د غه ظالم بوډا او د هغې بدرنګې ميراث وړونکې ته يې، خپل او سني راتګ هم د دغې لوبې يوه برخه ګڼله او تصوريې کاوه چې د غه هر څه به د ده په خير او خوښۍ پای ته ورسېږي، هغه په زړه کې وويل:

-هغه چې داسې بډایه ده،ولې واده ورسره ونه کړم؟هېڅ تاوان نه لري.

په ځانجوړونې او سودا سره چې دده ځانګړتیا وه، ربړه وخریله،عطر یې ووهل،په خورا ورین تندي او دنګه غاړه او ښکلو جوړوشویو څڼو ،دپلار کوټې ته راغی.دوه چوپړانو چې په ځانګړي توګه سردار واسیلي ته لاس په نامه ولاړ وو ،هغه ته جامې وراغوستې او هغه په ځیرمن او مینه ناک غلچک شاوخوا کتل.همدا چې زوی یې راننوت په خورا ورین تندي او موسکایې هغه ته داسې سر وښوراوه چې ته به وایې ،په زړه کې وایي:

-آفرین !ته مې همداسې په کار یې.

اناتول،په فرانسوي ژبه،په داسې یوې ادا چې ګواکې ددې سفر په اوږدو کې به نور هم څو واره ویل شوي وي،وپوښتل:

-پلار جانه !بې له ټوکو ،دا نجلۍ په رښتیا ډېره بدرنګه ده؟

دا پوره چټیات دي،اپلتې مه وایه.اصله خبره داده چې ددې مشر سردار په وړاندې دیوه مهربانه او عاقل ځوان په توګه واوسې.

-که هغه ترټل او ښکنځل پیل کړي،زه ځم او وځم،هوکې پلاره همدا اوس درته وایم،زه ددې بوډا دلیدو حوصله نه لرم.

-خو دا په یاد ولره چې راتلونکې دې همدا بوډا پورې تړلې ده.

په دې وخت کې دچوپړانو په کوټو کې نه یوازې د وزیر(د چوپړ په وینا هماغه سردار واسیلي) او دهغه د زوی د راتګ خبرخپور و ،بلکې د دواړو نجونو دتصویرونو انځورونه هم انځور شوي وو.شهزادګۍ ماریا په خپله کوټه کې یوازې ناسته او هسې یې هڅه کوله چې په خپل زړه کې دبل شوي اور شغلې ارامې کړي.هغې په هینداره کې کتل او له ځانسره یې ویل:

دوی ولې لیک لیکلی و، چې راځي، ولې لیزا ددوی په اړه غږېده؟ایا دغه شان یو کار شونی دی؟زه به څنګه مېلمستون کې دهغو هرکلي ته ورشم؟که مې هغه خوښ شي، څنګه به وکولای شم چې ځان به طبیعي توګه وساتم؟دهغه دپلار یو غلچک ددې لپاره بس و، چې له ډاره شنډه شي.

کمکۍ شهزادګۍ او پېغلې بوري ین، دهغو په اړه ټول معلومات دماشا نومې ځانګړې مینځې نه ترلاسه کړي وو.هغوی په دې پوهېدل چې دغه ځوان وزیرزی، په زړه پورې زلمی دی، تانده بشره، توري سترګې او ګڼې وروځې لري.که ښاغلی پلار یې په خواره خوارۍ د زینو دختلو په وخت ګامونه کشول، ده لکه ځوان باز په چټکۍ درې درې زینې هغه پسې ګامونه اچول.کمکۍ شهزادګۍ او پېغلې بوري ین، ددغو خبرونو تر اورېدو وروسته په خورامستۍ چې غږ یې په دهلیزونو کې انګازې کولې، په غږېدا، غږېدا دشهزادګۍ ماریا کوټې ته ورننوتې.

کمکۍ شهزادګۍ له خپلې وتلې خېټې او درنو ګامونو سره وړاندې لاړه، ځان یې په کټ کې واچاوه او وې ویل:

-ماریا !پوهېږئ !هغوی راغلل، پوهېږئ؟

کمکۍ شهزاده نورنو هغه لوېي جامې چې د امېدوارۍ له امله یې هر سهار اغوستې، نه بلکې خپل یو خورا ښکلی کمیس یې اغوستی و.څنې یې ښې په ځیر سره جوړې کړې وې.په بشرې کې یې دخوښۍ او مستۍ نښې ځرګندې او مړاویتوب او خپتیان ترې کوچان شوي وو، خو په ځان جوړونې او په دې جامو کې چې دپترزبورګ بنداونو ته ځانګړې شوې وې، دهغې دښکلا او مستۍ رنګېدل لا برالا کېدل. پېغلې بوري ین، که څه هم په خپلو هومره نه ځلېدونکې جامو کې

راپیدا شوه ولې بیا یې هم د هغې ښکلې خبرې ته تاندتوب او ښکلا وربښله.هغې وویل:

-ګرانې شهزادګۍ ! تا خو لا هېڅ په ځان لاس نه دی وهلی؟او س به راشي او وبه وایي چې هغوی مېلمستون ته راننوتل،بیا باید تاسې ورښکته شئ،ښه به دا وای چې لږې جامې مو بدلې کړې وای.

کمکۍ شهزادګۍ له څوکۍ پاڅېده،زنګ یې وواهه چې مینځه راشي او په خورا تلوار یې تکل وکړ چې د شهزادګۍ ماریا د جامو او جوړلو غم وخوري.

...ځان یې د پېغلې بوري ین او لیزا منګولو ته وسپاره. دغو دوو مېرمنو دزړه له کومې غوښتل هغه ښکلې او ښایسته وبریښي.هغه، تر دې کچې بدرنګه وه چې دهغوی (لیزا او بوري ین)دیوې په خیال کې هم له هغې سره د سیالۍ خیال نه تېرېده،نو له دې کبله یې په خورا لېوالتیا او دښځو دذهن په دې ساده تصور چې په ښکلو جامو او سینګار کولای شي،بدرنګه بشره ښایسته کړي،هغې ته دجامو په اغوستو او سینګارکولو کې هڅه کوله.

لیزا ،د څنګ له خوا شهزادګۍ ته په کتو کتو کې وویل:

-نه ! رښتیا وایم،زما ګرانې ! دا کمیس رښتیا هم ښایسته نه دی.ته یو ګلابي کمیس لري،ووایه چې هغه راوړي.کېدای شي نن دې دبخت ورځ وي، ستا دقسمت ورځ.نه،نه،دا ډېر روښانه ده،دا خو چور ښه نه دی.

خو هغه څه چې ښایسته نه و ،هغه کمیس نه و ،هغه د شهزادګۍ څېره او ټول ځان و ،مګر پېغلې بوري ین او کمکۍ شهزادګۍ،یوه هم په دې نه پوهېدل او تصور یې کاوه چې، که په ویښتو یې شنه پټاره راخوره کړ ئ،اوربل یې پورته ووهئ،او دغاړې شینبخون دستمال ،په ټهوي

کمیس را پرېږدئ او نور نور هر څه به ښه او ښایسته شي. هغوی دواړو داهېره کړې وه، چې د ډار شوې ښځې حالت او د اندام ناښکلا والی هغه څه نه دي چې ښکلې کړل شي. که هر څو مره د قاب اډانه او شاخوا ښکلې شي، بیایې هم منځپانګه هماغه وي چې وي. له دوو درې وارو سینګار بدلولو نه وروسته چې هغې په خوښه غاړه ورته کېښوده، کله چې یې کوڅۍ په ککرې ورټولې کړې(دویښتو دغه ډول سینګار د هغه ښځې ډوله او دهغې ساده والی او خواخوږې یې له منځه یوړه) شینبخن شال په قهوې کمیس راوغوړېد، کمکۍ شهزادګۍ په خپل واړه او ښایسته لاس دې خوا د کمیس کومه ګونځه او آخوا د شال څنډه لږ ښکته کړه، دوه درې واره، له هغې نه تاوراتاو شوه، خپل سر یې دا خوا، اخوا، کوږ وږ او هغه یې په ځیر سره وڅارله، په پای کې یې دواړه لاسونه په ناهیلۍ سره پورته واچول او په زغرده یې وویل:

-نه ماري، دا سینګار، چور تاته جوړ نه دی، زما، ته، په هماغه ورځني ایره رنګه ځلېدونکي کمیس کې تر هر څه زیاته خوښېږې. هیله کوم، هیله کوم دا کار زما په خاطر وکړه. مخ یې کاتیا نومې مینځې ته ورواړاوه او وې ویل:

- کاتیا !د شهزادګۍ هغه ایره رنګه کمیس ورته راوړه. پېغلې بوري ین، اوس نو ګوره چې زه یې څنګه کار جوړوم.

دهغې له موسکا داسې برېښېده، چې هغه له خپل نوي کېدونکي، شهکار نه مخکې له مخکې خوشاله ده.

خو کله چې کاتیا غوښتل شوی کمیس راوړ، شهزادګۍ ماریا هماغه شان بې خوځېدا او چوپه دهینداړې مخې ته ناسته وه، خپلې ښځې ته یې په ځیر کتل او لیدل یې چې اوښکې یې په سترګو کې ډنډ، شونډې په رېږدیو او ساندو ته یې ځان جوړاوه.

پېغلې بوري ين، وويل:
-ګرانې شهزادګۍ څه درباندې شوي دي، لږ وخوځېږه.
کمکۍ شهزادګۍ، د مېنځې له لاسه کميس واخيست، د شهزادګۍ ماريا خواته ورغله او وې ويل:
-اوس به وګورې چې ټول کارونه په څومره آسانۍ جوړوو...
شهزادګۍ وويل:
- نه !پرې مې ږدئ !يوازې مې پرېږدئ...
کمکۍ شهزادګۍ وويل:
-لږ تر لږه دا دخپلو ويښتو سينګار بدل کړه.
هغې پېغلې بوري ين، ته په يو ډول ملامتۍ وکتل او بيا يې وويل:
-ما تاته وويل چې دماريا بشره، له هغو بشرو نه ده، چې له دغه راز سينګارونو سره جوړه نه ده، اصلا نه جوړېږي، هيله لرم چې بدل يې کړئ.
شهزادګۍ چې په خورا خوارۍ يې دخپلو اوښکو مخه نيوله، ځواب ورکړ:
-يوازې مې پرېږدئ !دغه شيان ماته هېڅ اهميت نه لري.
دهغې غږ داسې دردمنه او زغرده انګازه لرله چې دالوتونکوله خوښيو ډک اوازونه يې آرام کړل.هغوی دهغې بادامي، ښکلو سترګوته چې له اوښکو او انديښنونه ډکې او په زاريو دوی ته ځير وې، وکتل، په دې پوه شول چې ټينګار بې ګټې او آن دبې رحمۍ نښه ده.
کمکۍ شهزادګۍ وويل:
-که نور څه نه کوئ، دا دويښتو سنيګار دې بدل کړه.
شهزادګۍ ژبه لا پسته او خوږه کړه، مخ يې پېغلې بوري ين، ته ورواړاوه او وې ويل:

-ما تاسو ته وویل چې د ماریا بشره، له هغو بشرو نه ده، چې له دغه راز سینګارونو سره جوړه نه ده، اصلا نه جوړېږي، هیله لرم چې بدل یې کړئ.

ماریا چې نه یې شو کولای د خپلو اوښکو مخه ونیسي ځواب ورکړ:

--یوازې مې پرېږدئ ! دغه شیان ما ته هېڅ اهمیت نه لري.

پېغلې بوري ین او کمکۍ شهزادګۍ پرته له دې چې دا ومني چې شهزادګۍ خورا بدرنګه ده بله چاره نه لرله..

شهزادګۍ ماریا، یوازې پاتې شوه...هغې نه یوازې خپل ویښته جوړ نه کړل، آن په هینداري کې یې هم خپلې څېرې ته له کتو نه ډډه وکړه. هغې سترګې او لاسونه ښکته واچول او همداسې چوپه په خیالونو کې ډوبه شوه.هغې خپل مېړه دیوه تکړه او له رازونو نه ډک پیاوړي ځوان په توګه تصور کړ چې هغه ناڅاپه له ځانسره خپلې له ښادیو نه ډکې غیرمعمولي دنیا ته چې ددې له دنیا نه یې خورا توپیر لري، بیایي، خپل ماشوم دخپلې مینځې دهغه ماشوم په بڼه چې پرون یې لیدلی و، تصوروي، پر تېر یې کېښنکارې او خپل مېړه ترخپل څنګه داسې ولاړ انګېري چې نه شي کولای له هغه او خپل ماشوم نه خپل خوږ غلچک یوه شېبه هم وشلوي، هغې له ځانسره ویل:

-اما نه، داسې یو څه هېڅ شوني نه دي، زه خورا ساده او نابښکلې یمه.

په دې وخت کې د دروازې له شا نه دیوې مینځې غږ شو چې ویل یې:

-مهرباني وکړئ، چای ته راشئ، اوس سردار له خپلې کوټې نه راوزي.

شهزادګۍ ماریا خپلو خیالو او تصورته په پام سره په وحشت کې

شوه. پاڅېده او مخکې له هغه چې ښکته لاړه شي، دلمانځنې ځای ته ورننوته.د حضرت مسیح لوی خړ شمایل ته چې د وړې شمعې رڼا پرې ځلېدله، ځیر شوه.لاسونه یې د دعا په ښه یو پربل کېښودل او څو دقیقې د هغه په وړاندې ودرېدله.د شهزادګۍ ماریا په ګوګل کې د شک او تردید یو زورو توفان را الوتی و.ایا هغه د مینې له لذت نه، له ځمکنۍ او دنارینه له مینې نه خوند اخیستې شي؟ کله به یې چې د واده په اړه فکر کاوه، هغه به د کورنۍ او ماشونو په نیکمرغه خیالونو کې ډوبه شوه، خو د هغې لپاره تر ټولو نه ستره، له رازونو نه ډکه او زړه سوځونکې هیله د دې دنیا مینه وه.هغې به چې څومره له نورو او آن له ځان نه د دغه راز د پټولو هڅه کوله، په هماغه اندازه به، هغه په دې کې لا پسې پیاوړې کېده.له ځانسره به یې ویل:

- اې لویه خدایه، څنګه کولای شم په ځان کې دغه شیطاني احساس وځپم؟ څنګه به وکولای شم، د تل لپاره دغو لعنتي خیالوته شا کړم چې په آرام زړه ستا بې پایه لمانځنه او ارادې ته غاړه کېږدم؟ دې لا دا پوښتنې پای ته نه وې رسولې چې پاک (ج) د هغوځوابونه د دې په خپل زړه کې ورونغښتل:

-هېڅ څه ځانته مه غواړه، مه یې لټوه، له ګېنې او رخې ځان ساته، خپل او د نورو راتلونکی برخلیک باید تاته ناڅرګنده وي، خو داسې ژوند کوه چې د هرې پېښې زغم ته چمتو واوسې، که د خدای اراده دا وي چې تا د واده په مسوولیت وآزمایي، چمتو اوسه او د هغه ارادې ته غاړه کېږده.

شهزادګۍ ماریا د دغو آرام ښوونکو خیالو سره مل(په زړه کې د دې دنیا د منع شویو هیلو د غوړېدو په هیله)یو سوړ اسویلو وکړ، پر ټټر یې د صلیب د نښې په ایستلو ځان مبارک کړ.د جامو او ویښتو له

سینګاره پرته، بې له هغه چې دا فکر وکړي چې اوس له مېلمنو سره مخامخ کېږي، په دې هیله چې د خدای له ارادې پرته یو ویښته هم د انسان په سر کې نه بې ځایه کېږي، ښکته شوه او هغو ته ورغله.

۴

کله چې شهزادګۍ ماريا کوټې ته راننوته، سردار واسيلي او د هغـه زوی له پېغلې بوري ين او کمکۍ شهزادګۍ سره په سختو خبرو اترو او مرکو لګيا وو. هغـه چې پـه پونـدو خوځېـده اودرانـه ګامونـه يـې اخيستل، کوټې ته راننوته، نارينه او پېغلې بوري ين پاڅېدل او کمکۍ شهزادګۍ هغه مېلمنو ته ور وپېژندله او وې ويل:

-دا هم ماريا !

شهزادګۍ ماريا ټولو ته وکتل، ښه په ځير او ژور وکتل. هغې د سردار واسيلي بشره وليدلـه چې ددې پـه ليـدو ديـوې شېبې لپـاره وچه او بې خوځېدا شوه، خو ډېر ژرېې د خوښۍ څپه پرمخ راخوره شوه. کمکۍ شهزادګۍ ته يې وکتل چې د هغه اغېز په لوستلو لګياوه چې د ماريا لـه ليدلو نه د مېلمنو پر څېرو راڅرګند شوی و. هغې، پېغلې بوري ين، چې له خپلو ښکلو او مينه ناک لټونکي غلچک سره لکه د ګونګرۍ په څېر شرنګېدله او اناتول ته يې کتل هم هېره کړې نه وه.

هغـې ټول ليـدل، خو هغـه يـې نـه ليده، هغـه يـوازې د يـوې ښـکلې څېرې، شډلې ځوانۍ او کوټې ته ددې درانوتو په وخت کې ددې خواتـه پـه کـراره د راپـا څېـدونکې يـوې دنګې ونـې پـه توګـه ددې سترګو تـه تاوېده. تر هرچا لومړی، سردار واسيلي، هغې ته ور وړاندې شو او هغـې يې تک شين سر چې ددې په وړانـدې ورخـم شوي و، ښـکل کړ. هغـه يـې لاس ښکل کړ او د هغې د سترې مشې ځواب يې ورکړ. هغې يې څېره ياد

ته وسپارله.بیا اناتول وروړاندې شو ، خو شهزادګۍ ماریا لاهغه ته په ځیر نه وکتلي، یوازې یې دا احساس کړه چې یوه پاسته لاس یې له نرمۍ پرته، په کلکه لاس کېښکود او په خورا نرمۍ یې له خپل سپین تندي سره چې ژیړ ، ښکلي ، غوړ شوي او زړه وړونکي ویښته پرې راخوره شوي و ، آشنا کړ. کله چې ماریا هغې ته وکتل، د هغه ښکلا دا حیرانه کړه.آناتول، د ښي لاس یوه ګوته د خپل لنډ کوټ په تړلې تڼۍ کې اچولې وه ، ټټر یې ایستلی ، اوږې یې وتلې ، خپله یوه پښه یې چې تربلې لږ وروسته و ، ښوروله ، سر یې په نرمۍ خوځاوه ، په چوپه خوله، خو خوښۍ یې په خورا ځیر د اسې شهزادګۍ ته کتل ، چې ګواکې اصلاً د هغې په اړه هېڅ فکر نه کوي.آناتول ، حاضر ځوابه ، تږکي او خوږ ژبی و ، خو هغه په بنداړو نوکې دیو بل درانه نعمت څښتن هم و او هغه آرامي او په ځان ډاډ و...دلته هم هغه چوپه خوله و.خپله پښه یې ښوروله او په خورا خوښۍ یې د شهزادګۍ څېرو ته کتل.داسې برېښېده چې هغه تر ډېرې کولای شي همداسې چوپه خوله پاتې شي او په زړه کې و ، وایي:
-که د غه چوپتیا په چا ګرانه تمامېږي،زه یې پروا نه لرم،ښه به داوي چې خپله وغږېږي.

هغه، له ښځو سره په خبرو او کړو وړو کې داسې و ، چې په هغو کې یې د پلټنې، ډار او آن د مینې احساس راپاراوه...هغه په خپلو کړو ، ګواکې هغو ته وایي:

تاسو پېژنم ، پېژنم ، ولې ځان ته زحمت ورکړم ، تاسو پرته له دې بل څه هیله نه لرئ.

خو کېدای شي د اناتول په خیال کې به د غه شان خیالونه نه و (او کېدای شي په رښتیا به نه و ، ځکه هغه هېڅ کله خپل ذهن چور په څه نه مشغولاوو)خو د هغه حالت او کړو وړو د دې ښودنه کوله.ماریا هم

دهغه دا حالت احساس کړ، نو له دې کبله د دې لپاره چې هغه ته دا ونښيي چې دا هم دهغې د مينې په خيال کې نه ده، نو له پلار سره يې خبرې پيل کړې. که څه هم خبرې هسې د هرڅه او هرڅا په اړه وې، خو د کمکۍ شهزادګۍ د خوا ږه غږ او د هغې له سپينو غاښونو نه د پستې نرۍ وينښتو لړونکې شونډې پاس خوا، ته تګ له برکته، د برې تودې وې...

کمکۍ شهزادګۍ په فرانسوي ژبې، سردار واسيلي ته وويل:

-ښه دا دي ګرانه شهزاده! دا دي اوس موږ ستاسو له مرکو نه پوره خوند اخلو، حال دا چې د آنت په بنډارونو کې له دغه خوند نه، بې برخې وو، ځکه تاسو هغو بنډارونو ته نه راتلئ، هغه آنت يادوم، هغه مو ياد برې؟

_هو کې! خود مې ياد برې! خو پام مو اوسه چې ما د آنت په څېر نه شي کولای د سياست ناندريو ته ورګډه کړئ.

-او هغه زموږ، د چای ميز؟

-هوکې! هوکې!

کمکۍ شهزادګۍ مخ اناتول ته وروا ړاوه او له هغه نه يې وپوښتل:

-نو تاسو ولې هېڅکله د آنت کره نه راتلئ؟ او خپله يې ستر ګه کېښکودله او زياته يې کړه:

-هو کې پوهېږم! ستاسو ورور، ايپوليت، ستاسو د نه هېرېدونکو چاره راته ويلي دي. هو کې هو کې! خپله ګوته يې هغه ته وخنډله او زياته يې کړه:

-آن په پاريس کې ستا له شيطانيو نه ښه خبره يمه.

سردار واسيلي شهزادګۍ داسې له مړونده راونيوله، چې ګواکې په زور دهغې د تښتېدو مخه نيسي او خپل زوی ته يې وويل:

-ايپوليت لا تاته نه دي ويلي؟ دا يې نه دي درته ويلي چې هغه څنګه

په شهزادګۍ مین و، داسې لکه لېونی؟خو شهزادګۍ هغه له کوره ایستلی و.او په دې وخت کې یې مخ شهزادګۍ ماریا ته وروا ړاوه او وې ویل:

-شهزادګۍ د ټولو ښځو په مینځ کې لکه سره زر داسې ده.

او دا چې د پاریس نوم یاد شوی و، پېغلې بوري ین هم وخت هسې له لاسه نه و ورکړی او هڅه یې وکړه چې د نورو مرکې ته ورګډه شي،نوځکه یې ځان ته اجازه ورکړه له اناتولي نه وپوښتي:

-ایا ډېر وخت کېږي چې له پاریس نه راغلئ یاست ؟ایا هغه ښار مو خوښ شوی و ؟

آناتول په خورا لېوالتیا د فرانسوي نجلۍ ځواب وواېه، په موسکایې هغې ته وکتل او د هغې د مینې په اړه یې، له هغې سره خبرې وکړې.اناتول د ښکلې پېغلې بوري ین، په لیدو ، په زړه کې ویلي و، چې ان دلته به له داسې ښکلې سره په لیسه ګور کې هم ژوند په زړه پورې وي، عجیب شی دی.حتي خورا بده نه ده، هیله مند یم که له ماریا سره واده هم وکړم،هغه خپله دامینځه له ځانسره راولي. عجبه ښکلې نجلۍ ده.

مشر سردار، چې په تلوار په خپله کوټه کې جامې بدلولې، فکر یې واهه او په دې چرت کې و چې څه وکړي.ددغو مېلمنو راتګ د هغه طبیعت خټه کړی و. هغه له ځانسره بنګېده او ویل یې:

-سردار واسیلي او زوی یې د ما څه کېږي؟ هغوی له مانه څه غواړي؟سردار واسیلي خویو لاپو اوتش سړی دی،نو زوی به یې څه سوغات وي؟هغه دې خبرې خوا بدی کړی و چې د دغو مېلمنو راتګ، د هغه په زړه کې یوه جره او تل زورونکې پوښتنه راسپړلې وه.دا هغه پوښتنه وه چې، ده تل په هغې ځان غولاوه. پوښتنه دا وه چې

ایا دی به کله دې ته چمتو او راضي شي چې له خپلې لورشهزادګۍ ماریا نه جلا او هغه مېړه ته ورکړي او کنه؟ هغه هېڅکله دې ته نه چمتو کېده چې ددې پوښتنې په اړه سپین وغږېږي او هغې ته په ډاګه او زغرده ځواب وواییې، ځکه هغه مخکې له مخکې پوهېده چې دی به، په دې پرېکړه کې له حقه کار اخلي او په دې برخه کې له حقه کار اخیستنه، نه یوازې دده دزړه له غوښتنې بلکې دده دژوند له دریځ سره اړخ نه لګاوه.نیکولای اندرویچ که څه هم په ورځنې ژوند کې له خپلې لور سره لږه خواخوږي ښودله، خو له شهزادګۍ ماریانه پرته یې دخپل ژوند تصورهم کولای نه شو.هغه به له ځانسره ویل:

-ولې مېړه وکړي؟ددې لپاره چې بدمرغه شي؟ لکه دا لیزا چې داندرې ښځه شوې (دښه مېړه پیدا کول اوس ګرانه خبره ده) ایا لیزا دخپل قسمت نه خوشاله ده؟څوک به په هغې مین شي؟حماقت دی،هوکې کېدای شي کوم څوک هغه، دهغې دکورنۍ دنامه او یاهم دشتمنې په خاطر وکړي او ایا ځینې پېغلې ټول ژوند بې مېړه نه پاتېږي؟ دغه بې مېړو پاتې پېغلې،تر مېړوښو هغو نیکمرغې هم دي. دجاموا غوستو په لړ کې یې دا خبره هم خیال ته راغله چې دغه ځنډول شوی کار، چټک ځواب ویلو ته اړتیا پیدا کوي.داښکاره خبره وه، چې سرداروا سیلي خپل زوی ددې لپاره له ځانسره راوستی و، چې دهغه لور ورته وغواړي اونن او سبا دمخامخ سپین ځواب غوښتونکي وو.هغه له ځانسره ویل:

-زوم دکورنۍ، نوم او دټولنیز دریځ خاوند دی، په دې اړه څه نه وایم، خوایا هغه زما دلور وړتیا لري؟ښه دا به وګورو.

وروسته یې په لوړآواز تکرار کړه:

-ښه دا به وګورو، ښه دا به وګورو.

او د تل په شان په چټکو ګامو نومېلمستون ته راننوت او ډېر ژرېې په ټولو غلچک وزغلاوه.هم يې د کمکۍ شهزادګۍ د جامو بدلون ته پام شو ،هم يې د بوري بن ،د ښوښکلي پټاره وليدله،هم د ماريا دوېښتو نابښکلې جوړونې ته ځير شو ،د بوري بن او اناتول ترمنځ بدليدونکې موسکاوې هم ترې پاتې نه شوې، خو د ټولو ترمنځ په خبرو اترو کې د خپلې شهزادګۍ يوازې پاتې کېدل يې هم تر سترګو شول.په خورا قهر يې خپلې لور ته وکتل او په زړه کې يې وويل:

-احمقې ته ګوره له ځانه يې څه جوړ کړي دي؟شرم او حيا نه شته !او هغه اصلا ورته ګوري نه !

د سردار واسيلي خواته ورغی او وې ويل:

-سلام، ستړی مه شئ،له ليدو نه دې خوشاله شوم.

سردار واسيلي چې د عادت له مخې تل ژرژر ،ډاډمن او بې له تکلفه غږېده، وويل:

-دا دی زما دويم زوی، هيله لرم چې په غلامۍ يې ومنئ او تاسو ته ګران واوسي.

سردار نيکولای اندرېويچ،اناتول ته وکتل او وې ويل:

-آفرين !آفرين !راشه چې ښکل دې کړم او خپل غومبوری يې وروړاندې کړ.

اناتول د بوډا مچ کړ او په خورا لېوالتيا ،ځير او آرامۍ يې هغه ته کتل او دې ته سترګه په لارې و ،له هغه نه هغه عجب څه وګوري چې پلاريې ده ته د هغه ياد ونه کړې وه.

سردار نيکولای اندرېويچ پر خپل هميشيني ځای،د اوږدې څوکۍ په کنج کې کېناست،لاستي لرونکې څوکۍ ته په اشارې سره يې له سردار واسيلي نه پرهغې د ناستې هيله وکړه او له هغه يې د هېواد

د سیاسي نویو حالاتو په اړه پوښتنې پیل کړې. که څه هم هغه داسې ښودله چې ګواکې د سردار واسیلي ټولې خبرې په پام سره اوري، خو کله ناکله به یې شهزادګۍ ماریاته هم ورکتل. د سردار واسیلي د خبرو وروستۍ جمله یې تکرار کړه چې، له پوتسدام نه داسې لیکي چې، او ناڅاپه پاڅېد، د خپلې لور خواته ورغی او هغې ته یې وویل:

-تا مېلمنو ته ځان داسې جوړ کړی دی ! آه؟ تا د دې مېلمنو لپاره خپلې څېرې داسې بدلې کړي، ډېر ښه، تاته وایم ډېر ښه !خو د همدې مېلمنو مخکې درته وایم چې نور نو زما له خوښې او مشورې پرته نه شي کولای جامې او ویښته بدل کړې. کمکۍ شهزادګۍ چې تکه سره اوښتې وه، د هغې مرستې ته ورودانګل او وې ویل:

- باباجانه !دا زما ګناه ده، دا ما هغه سینګار کړې ده.

سردار نیکولای اندرېوویچ، په خورا درناوي خپلې ناوې ته وکتل او په داسې حال کې چې ښه یې ډېر بوله هغې ته وویل:

-ستاسو خوښه چې هرڅه کوي، وې کړئ، خو له هغې نه داسې احمقه شیشکه مه جوړوي.

هغه لاړ او بېرته هغه چې نور د لور له اوښکو ډکو سترګو ته وګوري، په خپل ځای کېناست.

سردار واسیلي وویل:

-تصور کوم چې دا سینګار د شهزادګۍ سره سخت لګي.

سردار نیکولای اندرېوویچ مخ اناتول ته وروا ړاوه او وې ویل:

-ښه پلار که !ځوانه شهزادګیه !نوم دې څه دی؟دلته راشه چې لږ دزړه خواله وکړو چې سره آشنا شو.

آناتول په زړه کې وویل:

-همدلته ده چې لوبې پیل کېږي. پاڅېد او په خندا خندا د مشر

سردار تر څنګه کېناست.

مشر سردار چې له نبرېدې نه په ځير ځير اناتول ته کتل، له هغه نه وپوښتل:

-هوکې ماته ګرانه !اوربدلي مې دي، چې بهرکې دې زده کړې کړي دي، نه لکه مور زړو غونډې، ځان او پلار دې يادوم، چې د زده کړو لپاره به کليسا ته ورتلو، ښه اوس راته ووايه ګرانه !تاسو په سواره پوځ کې افسر ياست؟

اناتول چې په سختۍ يې د خپلې خندا مخه نيوله، ځواب ورکړ:

- نه، اوس مې عمومي پوځ ته ځان بدل کړی دی.

- ښه !ډېر ښه !يعنې تاسو غواړئ، دزړه له کومې او په رښتيا څار(شاه) او وطن ته خدمت وکړئ !ښه ده !اوس جګړه روانه ده !آفرين !نور نو زړور ځوانان دا ښه ګڼي چې د زړه له کومې خدمت وکړي !څنګه جبهې ته ځئ؟

-نه ښاغلي سرداره !جبهې ته نه ځم. که څه هم زموږ غونډ تيارسی شوی، خو زه هغه ته ... بدل شوی يم... په خندا يې پلار ته مخ وروا ړاوه او وې پوښتل:

-پلار جانه چېرته بدل شوی يم؟

سردار نيکولای اندريوويچ، وخندل او وې ويل:

-آفرين !ښه خدمت ! پلار جانه چېرته بدل شوی يم؟هه، هه...

آناتول لا په لوړ آواز په کړس کړس وخندل، خود سردار نيکولای اندريوويچ تندی ناڅاپه تريو او بشره يې بدله شوه او آناتول ته يې وويل:

-کولای شي لاړ شئ.

آناتول په خندا بېرته ښځو ته ورستون شو.

مشرسردار ،سردار واسیلي ته وویل:
ښه !تاسو هغه په بهر کې روزلی دی،آ !ډېر ښه !
- زماچې څه له لاسه کېدل، هغوی ته مې، هغه مې وکړل، خوغواړم ووایم چې د بهر روزنه، زموږ ترهغې خوراښه ده.
-هوکې ! په اوسنی زمانه کې هرڅه بل ډول دي، ټول په نوې بڼه.هوکې ښه ځوان دی.راځه چې زما کوټې ته لاړ شو.هغه سردار واسیلي له څنګلې ونیو او خپلې کوټې ته یې راوست.
سردار واسیلي چې له مشر سردار سره یوازې پاتې شو، سمدلاسه یې خپله غوښتنه ورسره ګډه کړه.
مشر سردار په خورا خواشداني وویل:
-ته څه فکر کوې، چې ما دهغې مخه نیولې؟ما هغه ځانته ساتلې؟له هغې نه زړه جلا شو کولای نه شم؟هغه په خوابدی دوام ورکړ:
-خپله یې تصور وکړه، که زما په زړه وای هم دا سبا به مې چاته ورکړې وای، خو تاته په ډاګه وایم،زه غواړم خپل زوم ښه وپېژنم،ته خو زما په هیلو پوهېږې، هرڅه په ډاګه وایم، سباته به ستا ترمخې دهغې نه وپوښتم، چې ماریا خپله څه وایي، که یې خوښه وه، زوی به دې همدلته پاتې شي، چې دواړه ښه سره آشنا شي، هوکې هغه باید یو څه موده پاتې شي.پرېږده چې پاتې شي،بیا به ګورو.هغه دپوزخند په توګه فه کړل او په هماغه درانه آوازیې چې له خپل زوی سره دخدای په امانی په وخت کې چیغه کړې و ، په چیغه وویل:
-پرېږده چې واده شي،زه یې هېڅ پروانه لرم.زمایې څه؟
سردار واسیلي، دچالاکه سړي په چم، چې خپلې غوړمالی د خپل مرکچي په وړاندې بې اغېزه وینې،وویل:
-داپه ډاګه وایم چې تاسو دخپلې پوهې له برکته دهرچا له زړه او

روانه خبریاست ،غواړم ووایم چې آناتول نابغه نه دی، هغه یو پاک زړی، مهربانه او ښه زوی او خپل دی.

-ښه ده، وبه ګورو !

لکه هغه شان چې تل یووزرې ښځې، د ډېر وخت لپاره د نارینو نه لرې پاتې وي، د سردار نیکولای اندریوویچ په کورکې مېشتو درې واړو ښځو هم د اناتول په پیدا کېدو سره دا احساس کړه چې د هغه تر پیدا کېدو پورې د دوی ژوند ، ژوند ته ورته نه و. د هغو د تفکر، احساس او څارنې توان په یوه شېبه کې ناڅاپه لس برابره شوی و. د هغو ژوند چې ګواکې تر هغه وخته په تورتم کې ډوب و ، ناڅاپه د رڼا په څپو کې ولمبېد. شهزادګۍ نورنو چور د خپلې بشرې او د وېښتو د سینګار په اړه فکر نه کاوه. د هغې ټول پام د هغه نارینه ښکلې او زړه راښکونکې څېرې ځانته وراړولی و چې کېدای شو ، د دې مېړه شي. آناتول هغې ته دیو پاک نیته، زړور او ډاډمن ځوان په توګه برېښېده. هغې په دې خبره ښه ډاډ درلود....

له ځانسره به یې ویل:

-ایا زه د هغه په وړاندې خورا بې پروا او سړه نه یم؟ زه غواړم چې ډېره حیاناکه واوسم ، ځکه نورنو د زړه له تل نه ځان هغه ته خورا نېږدې ګڼم، خو هغه له هغه څه نه ناخبره دی، چې زما د زړه په تل کې تېرېږي او کېدای شي داسې تصور وکړي چې هغه مې نه خوښېږي. ماریا ، هڅه کوله نوې مېلمه ته مهربانه او خواخوږې و اوسي، خو کولای یې نه شو.

آناتول هغې ته کتل او په زړه کې یې ویل:

- خواره !چې څومره بدرنګه ده.

خو د پېغلې بوري ین، اندېښنو چې هغه هم د آناتول په راتګ خورا لېوالـه شوې وه، بل کیفیت لاره. داخرګنده وه چې د غې نجلۍ چې

دمخورو او لويانو په ټولنه کې يې کوم دريځ نه لاره، نه کوم خپل خپلوان، نه ملګري او نه کور کورنۍ لرله، دا تکل نه لاره چې ټول ژوند نيکولای اندريوويچ او هغه ته په کتاب لوستلو تېر کړي او يا هم دشهزادګۍ ماريا مينځه واوسي. هغه له مودو مودو ديوه روس شهزاده راتګ ته سترګه په لاره ناسته وه... چې هغه راشي، دا زړه پرې بايلي او له ځانسره يې بوزي او دادې اوس دغه شان يو شهزاده راغلی و.

د پېغلې بوري ين، يوه کيسه زده وه چې له خپلې ترور نه يې اورېدلې وه او هغې دغه کيسه په خپلو خيالو کې انځورولې. کيسه خو داسې وه چې ديوې خوارې مور لور، له واده پرته، يوه پردي سړي سره تللې وه او هغې خپله لور له دې کبله سخته رټله. پېغلې بوري ين زياتره وخت په خيال کې تصور کاوه چې دغه کيسه خپل خيالي دوکه مار ته وايي او دهغې له اغېز نه يې اوښکې په سترګو کې ډنډ برې. او اوس خو نه خيالي بلکې يو رښتينی روس شهزاده راپيدا شوی دی. دغه شهزاده هغه تښتوي، بيا خواره مور راپيدا کېږي او شهزاده له خپلې دوکه شوې تښتول شوې سره واده کوي. کله چې پېغله بوري ين له اناتول سره دپاريس په اړه خبرې کولې، خپله راتلونکې يې کټ مټ همداسې تصوروله، خو هغې دا کار دکوم ځانګړي تکل له مخې نه کاوه او آن يوه شېبه يې هم ددې په اړه فکر نه کاوه، بلکې دغه خيالونه مخکې له مخکې دهغه په خيالونو کې ځای پر ځای او چمتو شوي وو او هغې ټول ددې لپاره کارول چې ددغه آناتول هغه خوښه شي.

کمکۍ شهزادګۍ لکه جګړه ځپلي او زاړه آس په خبر چې د اوربل غږيې اورېدلی وي، بې له خياله خپل حال هېر کړی و او ځان يې د ناز، ښکلا او زړه وړو ډګرته داسې چمتو کړی وچې دهېڅ کوم سيال سره يې دسيالۍ او ناندريو، پټ تکل په زړه کې نه لاره او يوازې په

خورا ساده ګۍ د خوند اخيستو په خيال کې وه.

که څه هم اناتول د ښځو په منځ کې ځان داسې انګېره چې ګواکې دی د ښځو له خورا پام نه ستړی شوی دی، خو کله يې چې پر دې درې ښځو خپل اغېز ليده، له هغه نه يې بې ساري خوند اخيست او ډېر پرې وياړېده. له هغه نه بر سيره د ښکلې او زړه وړونکې بورې ين په ليدو يې کرار کرار داسې احساسوله چې په ګوګل کې يې ديوې اورنۍ غريزې اور په چټکۍ لمبې باسي او هغه کوم ډېر بې باکه ،زړورو او ناوړه کړو ته لمسوي.

د چای تر څکلو وروسته ټول لوی تالار ته لاړل او له شهزادګۍ نه يې هيله وکړه چې پيانو وغږوي. اناتول د پېغلې بورې ين تر څنګ د شهزادګۍ مخامخ پر پيانو څنګل ووهله او په خماري سترګو يې شهزادګۍ ماريا ته ځير او په کتو شو. شهزادګۍ ماريا د هغه له زورونکي خو هممهاله لذت بښونک غلچک نه خوند اخيست. شهزادګۍ د خپلې خوښې نغمې غږولې، هغه يې د شعر او شوق بې پايه نړۍ ته بووله او د هغه شهوتناک غلچک د هغه خيالونه لا پسې رنګينول. که څه هم اناتول پر هغې سترګې خښې کړې وې، خو خيال يې له هغې سره هېڅ کار نه لاره. د هغه ټول پام د پېغلې بورې ين ښکلو پښو ته چې تر پيانو لاندې يې ورسره جنګولې، اوښتی و. د پېغلې بورې ين سترګې چې ماريا ته يې کتل هم له لذت او خوند نه ډکې وې. د هغې د ښکلا او له هيلونه ډکې سترګې د ماريا لپاره د ډارونکې خوښۍ او نيکمرغۍ سبب وې.

شهزادګۍ ماريا په زړه کې ويل:

-دې نجلۍ ته څومره ګرانه يم. زه اوس څومره نيکمرغه يم. له دغه راز خور لندې او له دغه شان مېړه سره به څومره نيکمرغه واوسم، خو

په رښتیا به هغه زما مېړه شي؟هغې نه شو کولای مخامخ اناتول ته وګوري، ځکه هغې داسې انګېرله چې هغه دې ته ګوري.

له مابنامنۍ نه وروسته چې کله سره جلا شول، اناتول د شهزادګۍ لاس ښکل کړ او شهزادګۍ خو هېڅ پوه نه شوه چې څنګه يې زړه وکړ، مخامخ د هغه ښکلې بشرې ته چې د هغې نېږدې لیدونکو ښکلو سترګو ته خورا نېږدې شوې وې، وګوري.ترماریا وروسته اناتول د پېغلې بوري ین لاس راونیو او خپلو شونډو ته یې نېږدې کړ(که څه هم دا ښه کار نه و ،خو اناتول هر کار په خورا سادګۍ او آرامۍ ترسره کاوه) پېغله بوري ین له شرمه تکه سره او په ډار یې شهزادګۍ ته وکتل.

د شهزادګۍ ماریا په زړه کې تېره شوه:

-څومره ځیرکه نجلۍ ده.ایا په رښتیا هغه تصور کوي چې زه کېدای شي له هغې سره رخه وکړم او د ځان په وړاندې د هغې په سپېڅلې مهربانۍ او وفادارۍ شک ولرم. پېغلې بوري ین ته ورنېږدې شوه او هغه یې په خورا لېوالتیا کلکه کلکه مچ کړه.اناتول تر هغه وروسته د وړې شهزادګۍ لاس ته نېږدې شو ،خو کمکۍ شهزاده وویل:

-نه،نه !نه !کله چې دې پلار راته ولیکي چې تاسو ښه سړی یاست،نو بیا به اجازه ولرئ چې زما لاس ښکل کړئ،تر هغه پورې اجازه نه شته.

هغې،هغه ته خپلې ګوتې وښورولې او له کوټې نه ووته.

۵

ټول سره جلا شول.له اناتوله پرته چې کټ ته په رسېدو سره، سمدلاسه ویده شو ، نور ټول هغه شپه تر ډېره وخته پورې ویښ پاتې شول.

شهزادګۍ ماریا دې خیال زنګوله:

-ایا کېدای شي دغه زما مېړه شي؟هو کې دغه پردی، ښکلی او مهربانه؟ تر ټولو غوره دغه مهربان !پر هغې، هغه ویره چې هېڅکله یې نه وه احساس کړې لاس بري شوه.هغې له وېرې غاړه نه شوه غړولی او شاو خوا یې کتلی نه شو.هغې دا سې انګېرله چې د پردې شاته،دهغې تیارې کوټې په کونج کې څوک ولاړ پټ دی او دا ، هغه دی،شیطان او هغه.هغه سپین تندی،تورو روځی او سور شونډی ځوان.

هغې زنګ کېښکود ،خپله مینځه یې را وغوښته او له هغې یې هیله وکړه چې له دې سره په کوټه کې پر بوزي.

پېغلې بوري ین هغه شپه تر ډېرې پورې په باغچه کې هسې چاته سترګې په لاره پاتې شوه او د کوم ناپېژندلي شهزاده د راتلو لارې یې وڅارلې،هغه ته وموسېده او یو وخت یې د خوارۍ مور غبږ وریاد کړ چې دا د دې د بې لاریو له امله رټي.

کمکۍ شهزادګۍ خپلې مینځې ته له دې امله غوربده چې کټ یې

سم نه دی آوار کړی. هغه نه پر ځنګ او نه پر تېر، په یوه خوا هم ځملاستی نه شي او هرڅه خورا کاږه واږه او سخت دي. ښېښې یې تر هرڅه زیات هغه زورولـه. هغې تر هربل وخت زیات پر هغې درنښت کاوه، ځکه نن شپه اناتول په خپلو کړو هغې ته، هغه زمانې وریادې کړې وې، چې د دې ګېډه آواره او ښکلې وه او هرڅه د دې لپاره اسانه او لمسوونکي وو. هغې چې لمن او غستې وه، خولۍ پر سر پر ځوکې ناسته وه. ځنې یې جرې او د شوګیرو لـه زوره لېونۍ وه. کاتیا چې تر شونډو لاندې بنګېده د دربېم ځل لپاره یې د هغې برستن او ګډه وډه توشکه آوار او سم کړل.

کمکۍ شهزادګۍ ټینګار کاوه:

-تاته وایم !اورې ! دا کټ او برستن نن شپه داسې لړۍ لړۍ دي، هرڅومره چې دوبدو هڅه کوم، خوب نه راځي، زه خپله غواړم چې ویده شم، خو نه کېږي، په دې کې زما ګناه څه ده؟

دهغې غږ داسې رېږدېده لکه ماشوم چې غواړي وژاړي.

لـه زاړه سرداره هم خوب کډه کړې وه. د زاړه سردار چوپړتیخون د خوب او ویښتیا په منځ کې اورېدل چې بادار په قهر قدم وهي او د پزې سغهاری باسي. بوډا، داسې انګېرله چې لورته یې په سپکاوي سره، ده ته هم سپکاوی شوی دی او د غه سپکاوی د هغه لـه لپاره د زغم وړ نه و. د غه سپکاوی په ده ځکه ګران تمامېده چې هغه نه ده ته، نه بل چاته، د هغه لورته، هغې لورته چې ده ته ترځانه هم ګرانه ده، شوی دی. هغه له ځانسره ژبه کړې وه، چې دا ییښنه به په هر اړخیزه توګه څېړې او یوې رښتداني پریکړې ته به رسېږي، خو دې هلوځلو د آرامۍ پر ځای هغه لا پسې نا آرامه و.

لـه ځانسره به یې ویل:

-د دغه شان یوه باځاري په خاطرهم پلار هېروي او هم نور څه، خپل وينسته جوړوي، سينګار کوي او د دې زلمي لپاره څنګ په څنګ اوړي.خوشاله ده چې پلار يوازې پرېږدي او ايله اوس يې پام شوی، چې زما به دې خبرو ته پام شي،(د پېزې سغهاری کوي) خودا څه فکر کوي؟ زه ړوند يم او نه وينم چې دا احمق زلمی په څه شرم د پېغلې بوري ين پسې ځان لېونی کړی دی؟څومره بې شرمي او بې همتي.هېڅ ډول غرور نه لري..او زما لور هم په خپل قدر نه پوهېږي..

کله چې تیخون، وچ او له سپينو وينستنو ډک ټټر سردار ته د خوب کميس وراغوست،بوډا په زړه کې ويل:

-دا خلک خو ما دلته نه دي رابللي،دا دلته شيطان راوستي دي،دوی راغلي چې زما ژوند ګډوډ کړي،زما هغه ژوند چې يوڅو ورځې پاتې دی.

سريې له ګريوانه لا راوتلی نه وه، چې وې ويل:

-بلا پسې،بلا !

تيخون د سردار له دې عادت سره خورا ښه بلد و چې کله ناکله به يې خپل خيالونه په لوړ آواز او چغو څرګندول،نو ځکه کله چې د هغه له پوښتنو او قهر نه ډکې سترګې راوتلې وليدې، حيرت يې ونه کړ.سردار وپوښتل:

-وېده دي؟

تيخون د ټولو وفادارو او دنده پېژندونکو چوپړانو په څېر چې په سترګو کې د خپل خاوند په طبيعت پوهېږي، په دې هم پوه شو چې موخه يې سردار واسيلي او د هغه زوی دي.

-هو کې جلالتمابه !وېده شول او څراغونه يې مړه کړل.

-هېڅ لازمه نه وه، هېڅ !...او خپل کټ ته لاړ...

که څه هم اناتول او پېغله بوري ين يوله بل سره څه ځانګړې خبرې نه وې کړې او د مينه ناکې پېښې او د خوارې مورې ترپيدا کېدو پورې يې په دې اړه څه مخالفت هم نه لاره، ولې په دې پوهېدل چې په دې اړه د پرې خبرې شته چې دوی بايد په پټه دزړه خواله پرې وکړي. نو له دې کبله له سهار راهيسې په دې تکل کې و چې يو ازې سره وګوري. نو کله چې شهزادګۍ ماريا په ټاکلي وخت د پلار دفتر ته لاړه، اناتول او پېغله بوري ين وخت پيدا کړ چې په باغچه کې سره يو ځای شي.

شهزادګۍ ماريا، هغه ورځ سهار په وېرې او رېږدېدا د پلار دفتر ته نږدې شوه.

هغې ته داسې برېښېده، چې نه يوازې ټول په دې پوهېږي چې نن د هغې بخت څرګندېږي بلکې ټول په دې هم پوهېدل چې هغه خپله په دې باب څه فکر کوي او د غه حالت يې د تيخون او سردار واسيلي د هغه چوپړ په خبره کې چې تودې او به يې خپل خاوند ته وړې او په دهليز کې ددې په ليدو د رناوی لپاره ترملا خم شوی و، وليد.

مشر سردار تر بل هر وخته، هغه سهار پر خپلې لور مهربان او خواخوږی و. شهزادګۍ ماريا د خپل پلار په دغه حالت ښه پوهېده. دا هماغه حالت و، چې کله به ماريا نه شو کولای د رياضي پوښتنې حل کړي، د پلار په بشرې کې به يې راڅرګندېده او بيا به له قهره پاڅېد او په کلکو متو به له هغې لرې او په کرار آواز به يې يو خبره څو واري تکراروله.

مشر سردار بې له ځنډه اصلي خبرې ته راغی او په داسې حال کې چې لورته يې تاسو ويل، په خبرو پيل وکړ او وې ويل:

-هغوی ستا ريبارۍ ته راغلي او پرون يې ما ته وړاندېز وکړ. او تر لږ ځنډ نه وروسته يې وويل:

-کېدای شي دومره پوه شوې يې چې هغه خپل روزل شوي(دا نه وه څرګنده چې ولې سردار نيکولای اندرويچ، اناتول د پلار دلاس روزونکی باله) زما د ښکلو سترګو ديدن ته نه دی راوستی. تا ته مې وويل چې پرون يې له ماسره خپل زوی ته ستا دکړو په اړه ويلي دي، هماغه شان چې زما په کار پوهېږي پرېکړه مې تا ته پرېښوده.

د شهزادګۍ څېره تکه سره او سپينه شوه او په ګبنې يې وويل:

-پلاره زه دې په خبرو پوه نه شوم؟

-پلار په خورا خواشداني چيغه کړه او وې ويل:

- په خبرو پوه نه شوم، يعني څه؟سردار واسيلي خپل زوی ته خوښه کړې يې، چې ناوې يې شي، هغوی ريباری ته راغلي، اوس زما په خبره پوه شوئ.زما خبره زغرده او په ډاګ ده !اوس زه له تانه پوښتم چې ته څه په کې وايې؟

شهزادګۍ په ورو ،ترشونډو لاندې وويل:

-پلاره جانه !زه نه پوهېږم هر رنګه چې ستا سو...

- زما خوښه؟ زه دلته څوک يم؟زما خوښې ته به نه ګورې،زه خو مېړه نه کوم،ته بايد په خپله ووايې.

شهزادګۍ احساسوله چې د پلاريې دې کار ته خوښه نه ده،خو په هماغه شېبه يې په زړه کې وګرځېده چې دګرد ژوند برخليک يې اوس ټاکل کېږي،همدا اوس او کنه هېڅ وخت !سترګې يې ښکته واچولې چې د خپل پلار سترګې ونه ويني،ځکه دې داسې انګېرله چې د هغو تر اغېز لاندې سم فکر او پرېکړه نه شي کولای او د تل په شان به پرته له منني او اطاعت نه بله لاره ونه لري،هغې وويل:

-زه خو ستا له خوښې پرته بله خوښه نه لرم،خو که اجازه وي،خپل نظر به هم څرګند کړم...

هغې لا خبرې پای ته نه وې رسولې چې مشر سردار یې خبرې پرېکړې او په لوړ آواز یې وویل:

-ډېره دې مبارکه وي، هغه به تا وکړي، ستا شتمني او مهربه خپل او پېغله بوري ین به ولکه او ښځه به یې کړي او ته به...

مشرسردار په دې اړه خبرو ته ځکه دوام ورنه کړچې پام یې شو، دغې خبرې دهغې پر لور څه ناوړه اغېزه کړې وه. شهزادګۍ سرښکته وا چوا وه او نېږدې و، چې له سترګو یې اوښکې را روانې شي.

مشر سردار زیاته کړه:

-نه !نه !ټوکې کوم. خو یوازې یوه خبره په یاد لره چې زما په اند دا دهرې پېغلې خپل حق دی چې ځان ته د خوښې مېړه خوښ کړي. ته هم په دې کار کې آزاده یې، خو دا په یاد لره چې ستا ټول ژوند ستا ننني پرېکړې پورې تړلی دی. زما از زماد خیالو په اړه هېڅ فکر مه کوه.

-سمه ده پلار جانه !خو زه هېڅ نه پوهېږم.

-بله خبره درته وکړم چې هغه هلک هم خپل واک نه لري، هغه ته چې هرڅه وواېي، هماغه کوي. هغه نه یوازې تا بلکې بله هره هغه نجلۍ چې ورته وواېي، هغه کوي. خو ته اوس پوره واک او دټاکنې حق لري. لاړه شه خپلې کوټې ته، خپل چرت وواهه، یو ساعت نوروخت لري، بیا راشه او دټولو مخکې خپله خوښه ووایه: یا هو او یا نه ! زه پوهېږم اوس ځې، هلته کېنې او دعاګانې کوي. ښه !دادې خپله خوښه، هرڅه چې کوي کوه یې، دعا کوي او که ښیرا ،ښه به دا وي چې فکر وکړئ او خبرې خلاصه کړئ.

تر هغه چې شهزادګۍ په تتو خیالونو کې ډوبه د مشر سردار له کوټې وتله او آن دهغې تر وتلو وروسته، هغه په لوړ آواز همداسې تکراروله:

- یا هو او یا نه، یا هو او یا نه...

د ماریا برخیلک ځرګند و ،هغه نیکمرغه بریښېده ،خو هغه څه چې د هغې پلار د بوري ین په اړه ویلي و ،هغه خورا وحشتناکه و.هغې نه شي کولای د هغې په اړه فکر ونه کړي.هغه د پلار له دفتره تر وتلو وروسته، په همدې خیالوکې ډوبه، د باغچې له لارې د خپلې کوټې خواته روانه وه چې ناڅاپه د پېغلې بوري ین آشنا بنګهاري او موسکا ،هغه له خیالو رواوویسته.هغې چې سترګې راپورته کړې، وې لیدل چې ځوګامه آخوا اناتول،له فرانسوي نجلۍ(پېغله بوري ین)نه غېږ تاو کړې او په کرار کرار یې په غوږو کې څه وایي.آناتول د سر په راپورته کېدو شهزادګۍ ماریا ولیده اوله ډاره وربېږد بدا او د بوري ین ملا چې شهزادګۍ یې نه لیدله پرېښنبوده.

د اناتول حالت داسې بریښېده چې ګواکې وایي:

-ودرېږئ !دا لا ځوک دي او څه غواړي؟

شهزادګۍ ماریا په چوپه خوله هغو ته کتل،خو په دې یې هېڅ سر نه خلاصېده چې څه ویني.مګر په پای کې پېغلې بوري ین چیغه کړه او په تېښتو یې تېښته وکړه.

اناتول په یوې خوږې موسکا د شهزادګۍ ماریا داسې درناوي وکړچې ګواکې له هغې هیله لري،ښه به دا وي، په داسې یو له ملنډو نه ډک کار وخاندئ.بیا یې اوږې پورته وا چولې او له هغه وره نه چې دده د کوټې خواته وتلې وه،ووت.

یو ساعت وروسته تیخون شهزادګۍ پسې ورغی او هغې ته یې بلنه ورکړه چې پلاریې غواړي او دایې هم ورته وویل،چې سردار واسیلي سرګیوویچ هم د هغې له پلاره سره دی.کله چې تیخون د شهزادګۍ ماریا کوټې ته راغی،هغه پر ځوکې ناسته او له پېغلې بوري ین،نه یې

چې له ژړا شنه وه، غبرګ تاو کړې وه او د هغې څېرې يې نازولې. د هغې ښکلو سترګو چې هماغه پخوانۍ ارامي او ځلايې بيامونډلي وو، په خورا مينې او خواخوږۍ بوري ين ته ګنډل شوې وې.

پېغلې بوري ين، وويل:

-نه !نه !زه پوهېږم نور، نو ماډژوند ترپايه ستا ډاډ له لاسه ورکړ، خو شهزادګۍ ماريا وويل:

-داڅه وايئ؟ داسې نه ده !ته له پخوانه لا راته ګرانه يې، زه به هڅه وکړم چې هرڅه مې له لاسه کېږي، ستا د نيکمرغۍ په لاره کې يې ونه سپموم.

-خو تاسو ما ته نورنو په سپکه ګورئ، تاسو سپېڅلي ياست چې ما بايد هم سپک وګڼئ، ځکه په دغو پاکو احساساتو چې تاسې يې لرئ، هېڅکله نه شي کولای زما دغه هوسناک کړه درک کړئ، اې زما خوارې ادې...

شهزادګۍ ماريا په خواشداني خو موسکا د شونډو پر سرځواب ورکړ:

-آرامه شئ، زما ګرانې خورلنډې ! زه لاړم، بايد پلارته مې ورشم.

دا يې وويل او ووته.

سردار واسيلي تنبکرومړه په لاس، پښه يې په پښې اړولې وه، په ګېډۍ او تلوسوکې داسې ډوب و، چې خپله يې پر خپلې خواخوږۍ او مهربانۍ غوښتل وخاندي، د شهزادګۍ درانو تو په ښېبه کې يې خورا مينه ناکه، موسکا پر شونډو خوره وه او په دوو ګوتويې په چټکۍ لږ مېده تنباکو پزې ته کړل. له هغه سره سم پاڅېد، د شهزادګۍ ماريا دواړه لاسونه يې ونيول او وې ويل:

-اې زما نازولې مهربانې !

له يوه ساړه اسويلي نه وروسته يې زياته کړه:

-زما د زوی برخليک ستاسو په منګلو کې دی، ستاسو خوښه، زما مهرباني، ماته ګراني، زمانازولې ماريا !تاسو تل دخپلې لور په څېر راته ګرانه وئ، تر هغه وروسته له هغې نه لرې شو او په رښتيايې په سترګو کې اوښکې تاو راتاو شوې.

سردار نيکولای اندرېوويچ څو ځله پزه وسغوله او وې ويل:

-سردار دخپل روزل شوي ،دخپل زوی له لوري تاته د واده وړاندېز کوي، اوس ته غواړې چې د سردار اناتول کوراګين مېرمن شې او کنه؟

هغه په لوړ آواز زياته کړه:

يوازې ووايه، هو او که نه !او تر هغه وروسته به بيا زه، په دې اړه خپله خوښه او ناخوښه تاسو ته ووايم.او بيا يې سردار واسيلي ته چې بشرې يې دننواتو حالت درلود ، وويل:

-هو کې خپله خوښه !يوازې خوښه او ناخوښه؟

شهزادګۍ ماريا په خپلو ښکلو سترګو سردار واسيلي او پلار ته وکتل او په زغرده اوډاډمنه توګه يې وويل:

-ګرانه پلاره !زما خوښه خو داده چې تل له تاسو سره پاتې شم او هېڅکله خپل ژوند ستاسو له ژونده جلا نه کړم، زه نه غواړم مېړه وکړم.

سردار نيکولای اندرېوويچ تندی تريو کړ او چيغه يې کړه:

-اپلتې مه غږوه، داڅه حماقت دی، اپلتې، اپلتې، اپلتې !دا څه اپلتې غږوئ !لور يې له لاسه راونيوله، بې له هغه چې هغه ښکل کړي، دهغې سرېې ځان خواته راخم کړ، خپل تندی يې دهغې پر تندي وركېښود. او دهغې لاس يې داسې کېښکود چې نجلۍ تندی تريو اويوه نرۍ چيغه يې کړه.

سردارواسيلي له ځايه پاڅېد او وې ويل:

-زما مهرباني !غواړم ووایم چې دغه شېبه به په ژوند کې هېڅکله هېره نه کړم، تر ټولو زمانازولې ! مور، ته متې دومره هیله راکړه چې کوم وخت وکولای شو ستا مهربان او خواخوږي زړه ته لاره او ځای پیدا کړو.ووایئ !ووایئ ،راتلونکې روښانه او له هیلو ډکه ده،ووایئ !کېدای شي...

- سرداره ! ما دخپل زړه خبره تاسو ته وکړه !له هغه ویاړ چې ما ته مو راوباښه مننه !خو غواړم ووایم چې هېڅکله به ستاسو دزوی ښځه نه شم.

مشر سردار وویل:

- هرڅه څرګند او پای ته ورسېدل،هغه زیاته کړه:

-ګرانه ! ستاسو له لیدو خوشاله شوم،خورا خوشاله ! ماریا ته درځه خپلې کوټې ته،درځه !

په داسې کې حال چې له سردار واسیلي نه یې غبږ تاووله، وویل:

-ستاسو له لیدو نه خوراخورا خوشاله یم.

شهزادګۍ ماریا په زړه کې ویل:

-زه نورې هیلې لرم.زما قسمت دادي چې دنورو په نیکمرغۍ کې نیکمرغه واوسم.زه غواړم خپله مینه نوروته په ځان ښندنه او مینې کې پیدا کړم.هرڅنګه چې کېږي زه باید هسې څه وکړم چې پېغله بوري ین نیکمرغه شي.هغې،اناتول سره لېونۍ مینه پیدا کړې ده او په هماغه لېونتوب په هغې پښېمانه ده.زما چې څه له لاسه کېږي ترسره به یې کړم چې ددې بدمرغې نجلۍ ارمان ترسره او له هغه سره واده وکړي.که دغه ځوان پیسې نه لري، زه به پېغلې ته هغه ورکړم،زه به مې له پلاره او له وروراندرې نه هیله وکړم چې مرسته ورسره وکړي.که دا نجلۍ د اناتول ښځه شي زه به ځان ترټولو نه نیکمرغه وګڼم.هغه څومره بدمرغه

ده، دلته پردې پردې، یوازې او خواره ده.اې پاکه خدایه !په څه لېونتوب دا له هغه سره مینه کوې، داسې هغه ورته ګران دی چې هغې خپل ځان هم هېر کړی دی، که زه هم دهغې پرځای وای، ما به هم همداسې کړې وای.

۶

درستوف کورنۍ له ډېرې مودې راهيسې له خپل زوی نيکولای جانه هېڅ خبر نه لاره.دژمي نيمايي وه چې ګراف يو ليک ترلاسه کړ او د ليک د شا له کرښو نه يې دخپل زوی دلاسليک نښه وپېژانده.دليک د ترلاسه کولو سره سم ،په چټکۍ او وېرې،دپښو په څوکو کرارکرار له دې ډاره چې دچا ورته پام نه شي،خپل دفتر ته لاړ، ځان پسې يې ور پورې کړ او دليک په لوستو شو.انا ميخايلوفنا چې له ليکه خبره شوه(ځکه په کورکې دهغې له خبرتيانه پرته، دهېڅ پېښې کېدنه شونې نه وه) په کرار کرار دګراف کوټې ته ورننوته او ويې ليدل چې هغه ليک په لاس،سترګې له اوښکو ډکې ،خو په خندا هغه لولي.

انا ميخايلوفنا سره له هغه چې اوس يې ژوند ښه شوی و ،خو لاهم درستوف له کورنۍ سره اوسېدله.

په ويرجن او پوښتنيزغږ او په هرغم او خوښۍ کې له خپلو کورښو سره دګډون د چمتوالي په احساس يې،وويل:

-ګرانه دوسته !

ګراف دهغې په ليدو لا پسې په سلګو شو او وې ويل:

-نيکولای جان !...ليک...ټپي...ټپي شوی..زما دزړه سره،ګرافينې نازينې ! هغه افسر شوی،دخدای شکر،زه اوس خپلې ګرانې ګرافينې ته څنګه ووايم.

آنا میخایلوفنا دهغه ترځنګ کېناسته.په دستمال یې دهغې له سترګو، پرلیک تویې شوې اوښکې او خپلې سترګې وچې کړې،لیک یې خپله ولوست اوګراف ته یې ډاډ ورکړ چې تر غرمنۍ مخکې او کېدای شي،د چای تر څکلو مخکې ګرافینه دخدای په مرسته ددې خبرو اورېدو ته چمتو کړي.

دچای په وخت کې یې دجګړې د اوازو او نیکولای جان په اړه خبرې وکړې او بیا یې پوښتنه وکړه چې وروستی واریې له هغه نه څه وخت لیک ترلاسه کړی دی...هر وار به چې ګرافینې غوښتل تردغو کنایو وروسته پرېشانه شي،کله به یې ګراف او کله به یې آنا میخایلوفنا ته کتل.انامیخایلوفنا ،په خوراځیرکتیا او کرار دخبرو لړۍ بدله کړه او له څه بې اهمیته خبرو نه به یې خبرې پیل کړې.ناتاشا چې د کورنۍ دنورو غړو په منځ کې په ځیرکتیا مشهوره وه او دخبرو له منځه دهغو په راز پوهېده او دنورو په څېرو کې هرڅه لوستل،د سهارنۍ له پیله دې ته پام کړی و،چې ددې دپلار او مېلمنو ترمنځ کوم رازشته او دا رازددې وروړ نیکولای پورې اړه لري...تر ډوډۍ وروسته یې ځان انامیخایلوفنا ته وررورساوه،په واړه مېلمستون کې ورترغاړې شوه او وې ویل:

-ګرانۍ ترورې !ګرانې ترورې !راته ووایه څه خبره ده؟

-نه،کومه خبره ګرانې؟

-نه ګرانې ترورې،ماته خوږې او دزړه سرې !کله دې پرېږدم،پوهېږم چې کومه پېښه شوې ده.

آنامیخایلوفنا سر وښوراوه او وې ویل:

-عجیبه ځیرکه او هوښیاره نجلۍ یې،ګرانې !

ناتاشا دهغې له بشرې تصور وکړ چې،تصور یې رښتیا ده،چیغه یې کړه او وې ویل:

-د نیکولای لیک را رسېدلی دی؟هرو مرو همدا خبره ده؟
-خو د خدای لپاره احتیاط کوه.ته پوهېږې چې دا خبر به دې مور ته څنګه ټکان ورکړي.
-کوم یې، مور ته مې کوم ! خو که راته ونه وایې چې څه یې لیکلي، نه وراته وایې؟ همدا اوس ځم او ورته وایم.
آنا میخایلوفنا دې ته اړوته چې په لنډه توګه د لیک خبرې هغې ته ووایي، خو له هغې یې هیله وکړه چې په دې اړه هېڅ چاته، څه ونه وایي.
ناتاشا پر ټټر او تندي صلیب وکېښ او وې ویل:
-قسم خورم، قسم، چې هېڅ چاته ونه وایم او په چټکۍ د سونیا خواته ورغله او په ویاړمن او ډاډمن آواز یې وویل:
-نیکولای جان...ټپي...لیک...
د سونیا بشره سمدلاسه تکه سپینه شوه او یوازې یوه خبره یې له شونډو راووته:
-نیکولا !
ناتاشا چې د ورور د ټپي کېدو د خبر په اورېدو د سونیا د بشرۍ بدلیدل ولیدل، د دې خبر غم لړلي اغېز ته یې پام شو. ځان یې د سونیا غېږ یې ته ور وارتېره، د هغې پر ټټر یې سر کېښکوده، په ژړا یې پیل او وې ویل:
-ټپ یې هومره ژور نه دی، حال یې ښه دی او بله دا چې اوس یې د افسرۍ رتبه هم ترلاسه کړې ده.لیک یې هم خپله لیکلی دی.
پیتا چې په درنو او غوځو ګامو په کوټه کې ګرځېده، وویل:
-ویني !څرګندہ ده چې تاسو ټولې ښځې پرته له ژړا نه په بل څه نه پوهېږئ.زه په دې ډېره خوشاله یم چې...رښتیا وایم، ډېره خوشاله یم چې ورور مې د نورو په منځ کې د غه شان مېړانه کړې ده.ستاسو له ساندو او

بنګهاري نه پرته بل څه زده نه دي.ناتاشا په ژړا کې، وموسېده.
سونیا وپوښتل:
- تا لیک خپله ولوست؟
-ما لوستی نه دی، خو هغې وویل چې هرڅه په خیر تېر شوي او هغه اوس دافسرۍ رتبه ګټلې ده.
سونیا پر ټټر او تندي صلیب وکېښ او وې ویل:
- د خدای شکر دی، خو که هغه ته تېرویستلې یې، بیا به څنګه وشي؟ درځې چې مور ته ورشو.
پتیا چوپ وا او همداسې په کوټې کې ګرد ګرځېد ،هغه وویل:
-که زه دنیکولای پر ځای وای، مابه تر ټولو نه زیات فرانسویان وژلي وای، هغه ډېر سپک خلک دي.پتیا خپلې خبرې اوږدې کړې:
-ما به دومره ډېر هغه وژلي وای، چې لوی انبار به مې ترې جوړ کړای وای.
- پتیا چوپ شه !ته خو خورا ساده یې.
-زه ساده نه یم، ساده هغه څوک دي چې په هرڅه پسې هسې ژاړي.
ناتاشا تریوې شېبې چوپتیا نه وروسته وویل:
-هغه ستا ښه یاد یږي؟
سونیا وموسېده او وې پوښتل:
-ته له مانه پوښتي چې نیکولای مې یاد یږي او کنه؟
ناتاشا چې غوښتل یې خپلو خبرو ته زغرده ښه ورکړي، وویل:
-نه، سونیا !زما موخه داوه چې هغه دې هسې یاد یږي چې پوره دې یاد شي؟ د ساري په توګه زه چې نیکولای یادوم، د هغه ټول کړه وړه رایاد یږي، خو باریس مې سم نه یاد یږي، اصلامې نه یاد یږي.
سونیا په حیرت وپوښتل:

-څنګه دې باریس نه یادېږي؟

-داسې نه چې نه مې یادېږي، بشره مې یې یادېږي، خو هسې چې مې نیکولای یادېږي هغه مې نه یادېږي.نیکولای، همدا چې سترګې وتړم، وینم چې هغه مې ترمخې ولاړ وي، خو باریس داسې نه دی.خپلې سترګې یې وتړلې او وې ویل:

-وینئ، هېڅ نه وینم، هېڅ...

سونیا وویل:

ناتاشا ! له هغه شېبې نه چې ستا په ورور مینه شوې یم، هرڅه چې له هغه، ماته پېښ شي، پروا یې نه لرم او زړه به ترې بېل نه کړم.

ناتاشا په حیرت سونیا ته ځیر او همداسې چوپه خوله وه.داسې یې انګېرله، هغه څه چې سونیا وایي، رښتیا دي او هغه مینه چې هغه انځوروي، رښتیا کېدونکې ده، خو دې لا دغه حال په خپل ژوند کې نه و لیدلی، که څه هم هغې دا منله چې دغه راز مینه وي، خو هغه یې درک کولای نه شوه.هغې وپوښتل:

-ته هغه ته لیک لیکې؟...

سونیا تکه سره شوه او وې ویل:

-نه پوهېږم که هغه یې ولیکي، زه به یې هم ولیکم.

-ته هغه ته د لیک له لیکلو نه، نه شرمېږې.

سونیا وموسېده او وې ویل:

-نه !

-خو زه په دې شرمېږم باریس ته لیک ولیکم.

-په څه شرمېږئ؟

-همداسې، نه پوهېږم، نه پوهېږم، هسې شرمېږم.

پتیا چې د ناتاشا له مخکنۍ خبرو نه خوابدی شوی و، سونیا ته

وویل:

-زه پوهېږم، ولې شرمېږئ؟له دې نه شرمېږئ چې لومړي خوهغه په دغـه غـټ خېټـي عینکـي (پتیا ،خپـل همنـامی پېیر ،چـې نـوی ګـراف بېزاو خـوف شـوی و ،پـه دې نامـه نومـوه)مینـه شـوې او اوس پـه دې سندرغاړي مینه شوې(دلته یې موخه دناتاشا دآواز ایتـالوی ښوونکی و)هغه له همدې نه شرمېږي.

ناتاشې وویل:

-پتیا ته احمق یې.

پتیا ،چې لا لس کاله یې پوره شوي نه و ،دیوه بوډا په څېر وویل:

-احمق خو یم،خو تر تانه احمق نه یم ادکې.

ګرافینه چې لا د سهارنۍ په وخت کې دانامیخایلوفنا لـه خبرو نـه خپـه شـوې و ،همـدا چې خپلـې کـوټې تـه ورسـېده،پر څـوکۍ کېناسته، سترګې یې چې اوښکې په کې راډنډ شوې وې، دخپـل زوی له واړه او ښکلي میناتورشوي انځور نه، نه شلولې.آنا میخایلوفنا چې لیـک یـې پـه لاس کـې و ،دپښـو پـر سر،کرار کرار د ګرافینې کـوټې تـه ورننېږدې شوه ،دهغې د دروازې ترشا ودرېده او بـوډا ګـراف تـه یـې چې دې پسې جوخت راروان و ،وویل:

-صبر وکړئ،لږ تم شئ.او ور یې ځان پسې ورو تاړه.

ګراف سر د دروازې دکلي په سوري ورکېښود او غوږیې ونیو.

پـه پیـل کـې،د ورځنیـو خبـرو اتـرو غـږ راته،وروسـته یـوازې د انامیخایلوفنا مینه نـاک غږ چې پـه هر اړخیزه توګه یې خبرې کولې اوربدل کېدې،بیا دهغې یوه چیغه واوربدل شوه او تر هغه وروسته یوه چوپتیـا خـوره او سمدلاسـه دواړه غږونـه پـه خوښـۍ سـره ګـډ شول،دانامیخایلوفنا دپښـو غـږ ترغوږه شـو او دروازه یـې را خلاصه

کړه.د هغې په څېره کې، د هغه جراح ډاکتر غرور او وياړ ليدل کېده چې ګواکې يو خورا درونډ او سخت عمليات يې په بريې پای ته رسولي وي او غواړي نندارچيان د خپل هنر د ننداري ستاينې ته ور وبولي.

دبري له خونده ډکه، په يوه وياړمنه خوځېدا يې وويل:

-مهرباني وکړئ، کار پای ته ورسېد.

ګرافينې، په يوه لاس کې د زوی، نيکولای په تصوير انځور شوې تنباکورومړه او په بل لاس کې يې ليک نيولی و، خپلې شونډې يې کله يوه او کله هم بل ته کېښکودې.د ګراف په ليدو يې، لاسونه هغه ته وروغځول، د هغه بې ويښتو سر يې په غېږ کې ونيو او د سر له پاسه يې ليک او په تنباکورومړې کې د زوی انځور ته کتل.د هغه تک شين سريې له ځانه په خوراکراری، د دې لپاره پورې واهه چې ښکل يې کړې.ويره، ناتاشا، سونيا او پيتيا کوټې ته راننوتل او د ليک لوستل پيل شول.نيکولای په ليک کې د جګړې او هغو دوو نښتو د حالت په اړه په لنډه توګه ليکلي و، چې ده په کې ګډون درلود، بيا يې د افسرۍ د اخيستو او بيا يې ويلي وچې د مورجانې او پلارجان لاسونه ښکلوي او له هغو نه هيله کوي چې ده ته دعا وکړي او يادونه يې کړې وه چې ويره، ناتاشا او پيتيا ته سلامونه لېږي او هغوی ښکلوي.د دې ترڅنګ هغه ښاغلي شلينګ، مېرمن شوس او خپلې مينځې ته هم سلامونه لېږلي وو.هغه بيا هيله کړې وه چې ګرانه سونيا د پخوا په شان ورته ګرانه ده، هغه يې ډېره ياد ېږي او بايد دده له خوا ښکل شي.سونيا، د دې خبرې په اورېدو تکه سره او په سترګو کې يې اوښکې راښکاره شوې.هغې چې، دې ته د وراوښتل شويو غلچکونو زغم نه درلود، په تېښته لوی تالار ته وتښتېده، د اخوا، آخو يې منډه کړه، وچورليده، لمنه يې چې له منډو نه پيدا شوې ورمېږ ووهله، لکه سايوان داسې يې

وغوړوله او په خورا خوښۍ او مستۍ په غوړېدلې لمن پرځمکه کېناسته.

ګرافینې ژړل.

وېرې وپوښتل:

-مورې ولې ژاړې؟له هغو خبرنه چې هغه لیکلې، مور باید خوشاله شو ،نه دا چې او ښکې تویې کړو.دا په رښتیا چې یوه دحق خبره وه ،خو ګراف، ګرافینې او ناتاشا ،ټولو هغې ته د ملامتۍ په سترګه کتل.

ګرافینې خو په زړه کې ویل:

-دانجلۍ چاته پاتېږی؟

دنیکولای لیک په سلګونو واري ولوستل شو او هر هغه چا چې دهغه داورېدو ویاړ غوښته،باید ګرافینې ته چې یوه شېبه یې هم لیک له منګولو ، نه لرې کاوه ،ورنېږدې شوي وای.ښوونکې، مینځې او آشنایان به ټول راتلل او ګرافینې به بیا بیا لیک لوسته اودهر وار لوستلو نه به یې له خوند اخیستو سره په هغه کې د نیکولای دنویو ویاړونو رازونه موندل....

دلیک یوه برخه یې چې لوسته،بیا به یې وویل:

-څه ښکلې لیکنه؟څنګه هرڅه ښکلي انځوروي او څه لوی روح !دځان په اړه هېڅ نه لیکي، خو ددې دینسوف چې نه پوهېږم څوک دی، څومره ستاینې کوي.حال دا چې دی په خپله به تر ټولو په مېړانه جنګېدلی و.دخپلو زورېدونو په اړه یې هېڅ نه دي لیکلي، رښتیا چې خورا مېړنی...او دنورو زلمیانو لپاره دویاړ او سرښندنې نښه دی....

د ټولې کورنۍ په ګډو هڅو ،تر یوې اونۍ وروسته دنیکولای دلیک ځواب ولیکل شو.هغه لومړی ګډوډ او بیا سیخ او ښکلی لیک

ولیکه.دګراف په زیار او دګرافینې ترڅارنې لاندې،هرڅه،دورځني ژوند دارتیا وړ واړه توکې، پیسې، جامې،پوځی نښې او کالي نوي افسر شوي ځوان ته چمتو او برابر شول.

انامیخایلوفنا چې په منډو ترړو او دآشنا یانو او اړیکو په پیدا کولو کې یې ځانګړی مهارت درلود ،په دې بریالۍ شوې وه چې په پوځ کې هم ځان او خپل زوی ته ملاتړ او غمخوران پیدا کړي،آن دا لاره یې هم موندلې وه چې لیک دګارد سترقوماندان شهزاده کانستانتین پاولوویچ په نامه ولیکي...هغه په دې ډاډمنه وه،که دغه لیک دغه قوماندان ته ورسېږي...قوماندان به هغه باریس او باریس به هغه نیکولای ته ورسوي...

۷

د نوامبر په دولسمه د کوتوزوف جنګيالی پوځ په الميوخ نومي ځای کې قرارګاه نيولې وه او دې ته يې ځان چمتو کاوه چې يوه ورځ وروسته د روسيې او اتريش د ټولواکانو په وړاندې پرېټ سرته ورسوي.

يوه قطعه چې تازه له روسيې نه رارسېدلې وه، هغه شپه يې د اولميوخ په پنځلس ورست واټن کې تېروله، هغې قطعې غوښتل چې سبا ته د سهار په لسو بجو مخامخ له هماغه ځايه د پرېټ ډګر ته لاړه شي.

په همدې ورځ نيکولای رستوف د باريس له خوا داسې يو ليکل شوی يادښت ترلاسه کړ، چې د ازماعيل کنډک تېره شپه د الميوخ پنځلس ورست واټن ته نه دی رسېدلی، خو باريس دې ته سترګې په لاره دی چې ده ته راليږل شوې پيسې او جامې ترلاسه کړي.له جبهې نه تر راګرځېدو وروسته د دوی پوځ ،الميوخ ته نېږدې د ځای پر ځای کېدلو له امله هغه خورا زياتو پيسو ته ځکه اړتيا لرله، چې هلته اتريشي او يهودي سوداګر ډېر زيات وو او په زړه پورې شيان يې خرڅول. د پاولګراد په غونډ کې د نويو ترفيعو، مډالونو او نښانونو د اخيستو له امله هره ورځ بنډارونه وو، مېلمستياوې وې، جامونو او شرابونه وو، اولميوخ ته د مجاري کارولين د ليدو په تمه تګ

راتګ، چې هلته نوی رارسېدلی و او له نازولو ښکلو ساقیانو سره یې میخانه جوړه کړې وه. رستوف چې تازه یې دویم برېدګیتوب ته خپله ترفیع لمانځلې وه، د دنیسوف بدوین نومې آس یې اخیستی و، د دوکاندرانو او میخانوپوروړي و، همدا چې د باریس یادښت یې ولوست، له خپل یوه اندیوال سره اولیموځ ته لاړ، ښه ډوډۍ یې وخوړه او یو بوتل شراب یې وڅکل او ترهغه وروسته په ګارډ کې د خپل ماشمتوب د وختونو اندیوال ته یوازې ورغی... کله چې رستوف هلته وررورسېد، هلته ډېر خلک او له هغه ډلې نه باریس د میز شا او خوا ته ناست وو او د شطرنج لوبه یې کوله... باریس له بیرګ سره لوبه کوله. تو ده لوبه روانه وه. باریس وویل:

-اوس به وګورم چې دې ځای نه څنګه ځان ژغوري!

بېرګ ځواب ورکړ. هڅه به کوو. خپلې ګوتې یې پیاده ته ورنېږدې کړې، خو پښېمانه شو او لاس یې بېرته کړ.

په دې وخت کې دروازه خلاصه او رستوف چیغه کړه:

-بالاخره مې پیدا کړ، واه واه، بېرګ هم دلته دی. درځئ بچیانو، نور نو ویده شئ. دا د نیکولای د ماشمتوب د مینځې خبرې وې، چې نیکولای او باریس د هغو په اورېدو په کړس کړس خندل او نن یې د هغه په لیدو بیا د خندا لپاره تکرار کړې.. باریس د رستوف هرکلي ته پاڅېد، خو د پاڅېدو په وخت کې یې دې ته پام شو چې د شطرنج په دړه ولګېد، هغه پاڅېده، خو ده یې مخه ونیوله او پر ځای یې کېښوده. دوی د دود له مخې چې سره مچول یې، دوی سره مچ هم نه کړل او نیکولای ځان شاته کړ... نیکولای غوښتل چې د خپل ملګري د پیداکېدو په وخت کې د اسې یو څه وکړي، چې یوازې دده کړه وي. د ساري په توګه هغه غوښتل چې هغه وسکونډي یا یې پورې وهي او آن هغه یې مچ هم نه

کړ.باریس برعکس خورا کرار او په مینه له هغه غبږ چاپېره او درې واره یې رستوف مچ کړ.هغوی لږ ترلږه نیم کال سره نه و لیدلي او دواړه په هغه منګ وو چې زلمیان په هغه کې دژوند لومړني ګامونه پورته کوي،دواړو په یوبل کې خورا زیات بدلونو نه چې دهغوی دکار او زیار دچاپېریال اغېز وو ،ولیدل.هغه ټول دوی ته تازه وو.هغوی دواړه تر وروستي دیدنه وروسته ډېر بدل شوي وو او تلوار یې سره درلود ،چې دغه بدلونو نه یوبل ته وښیي.

رستوف په ختو خپل ککړ پطلون هغه ته ورښود ،په ډډ او زغرد پوځي آوازیې چې دباریس لپاره چور نوی و ،وویل:

-وګورئ !دا څنګه ښکلی، سپېڅلی او پاک دی،ته به وایې چې چکر ته وتلی، ګرځي راګرځي،تاسو چېرې او موږ دجبهې خوار سرتېري چېرې؟دکور اتریشي کوربنې د رستوف دلوړ غږ په اورېدو ،له دروازې نه سر راوویست.

رستوف سترګه کېښکوده او وې ویل:

-واه واه،ښه خوندونه مو کړي دي،ښه شی ده.

باریس وویل:

-دا څه خبره ده چې داسې چغې وهې !په دې شروشور خلک ډاروې.

اوبیا یې زیاته کړه:

-نن مې دې انتظارنه لاره،همدا پرون وچې دکوتوزف یو یاور بالکونسکي، یو یادښت راولېږه،خو هېڅ تصور مې نه کاوه چې داسې ژر به هغه تاته ورسوي...ښه اوس راته ووایه چې،څنګه یې؟څنګه؟کله تر ډزو لاندې راغلي یې؟

رستوف بې له هغه چې،ځواب ورکړي،د ګیورګي صلیب ته چې دپوځي دریشۍ پر ټټر یې ځوړند و ،په سرتېره مېړانه ټکان ورکړ او

غاړې ته پروت تړلي لاس ته اشاره او بېړګ ته وکتل او وې ويل:

-داده ګوره نو !

باريس په موسکا وويل:

-هو کې هو کې !آفرين د برښه !موږ هم ښه و يا ړ منه مېړانه وکړه.هر و مرو به خبر شوی يې چې ،وليعهد تل زموږ له کنډک سره روان و ،نو له دې کبله ټولو خوندونو او آسانتيا نه برخمن وو.په پولند کې خو به چې هرچېرې رسېدو ،هرکلي وو او مېلمستياوې،ماښامنۍ او نڅاوې او بندېدونه !څه در ته ووايم،وليعهد هم له ټولو افسرانو سره ښه خواخوږي کوله.

دواړو انديوالونو ،هريو دخپل ژوند کيسې او غورې کولې:يوه دخپلو سربښندنو ، نشو او مستيو ،چې د سورو افسرانود ورځني ژوند ځانګړتياوې دي غورې کولې او بل د سترو شخصيتونو تر لاس او څارنې لاندې د خدمت دښو ځانګړتياوو ،دخوندونو کيسې کولې.

رستوف وويل:

-هو کې په ګارد کې خو خدمت بل خوند لري،رښتيا ولې شرابو پسې څوک نه لېږې؟

باريس لږتندی تريو کړ او وې ويل:

-هرمرو نور،شراب غواړې؟

دخپل کټ خواته ورنږدې شو ،دخپل پاک سرو بړدي لاندې نه يې دپيسو وړه کڅوړه راوويسته او سپارښتنه يې وکړه چې شراب راوړي.هغه زياته کړه:

-هو کې !تاته بايد ليک او پيسې هم درکړم.

رستوف،ليک واخيست او پيسې يې پر اوږدې څوکۍ ور وارتېږلې،څنګلې يې پر ميز کېښودې او دليک په لوستلو بوخت

شو.دلیک څو کرښې یې چې ولوستې، په خورا قهر یې بېرګ ته وکتل او همدا چې دهغه غبرګ کتل یې ځان ته ولیدل، مخ یې دلیک تر شاپټ کړ.

بېرګ پر څوکۍ له پیسو ډکې پرتې کڅوړې ته وکتل او وې ویل:

-ښې پرېمانه پیسې یې درته رالېږلې دي، خو موږ خوران باید دعسکرۍ په معاش ژوند وکړو، مګر زه باید دځان په اړه ووایم چې...

رستوف په ترخه ژبه او لوړ آواز وویل:

-ګرانه بېرګه !خوږه ملګریه !پوهېږې که تاسو له کوم ځایه او له کوم چانه کوم لیک ترلاسه کړی وای او تاسو دخپل ملګري دیدن ته ورغلي وای او غوښتل مو چې له هغه سره دزړه خواله او غوربې وکړئ، نو که زه هلته وای سمدلاسه به مې یوازې پرېښي وای او تللی به وای، چې ستاسو دخبرو خنډ شوی نه وای.نو اوس غوږ شه !مهرباني وکړئ او کومې خواته لاړشئ ،هرې خواته چې ځئ، یو چېرته لاړشئ او خپله نشه وکړئ، بلادرپسې، ووزئ.

داخبره یې چې وکړه، سمدلاسه یې لاس پر اوږې ورکېښود او په خورا مینه یې هغه ته وکتل، هغه غوښتل په دې توګه دخپلو خبرو توندوالی لږ نرم کړي،نو زیاته یې کړه:

-پوهېږئ !چې خپه نه شئ،ته خو زموږ پخواني یار یې، ځکه داسې ډانګ پېبلې او سپینې خبرې درسره کوم.

بېرګ پاڅېد ،په ډک ستوني او مات آواز یې وویل:

-پوهېږم، سرداره !داڅه خبره ده، هېڅ پروانه لري، ښه پوهېږم.

باریس وویل:

- دکور څښتنانو ته ورشه !هغوبللی وې.

بېرګ، خپـل پـاک ،بـې لکـو او بـې دوړو خـړ نـري کـوټ

واغوست، دهينداري په وړاندې يې خپلې جړې څڼې دتولو اک الکساندر پالوويچ په شان پورته خواته ږمنځ کړې او همداچې پوه شو چې جامې يې د رستوف خوښې شوي دي، په خوښۍ او موسکا له کوټې نه ووت.

رستوف دليک دلوستلو په لړ کې وويل:

-يو خوسکي رانه جوړ دی.

-ولې څه خبره ده؟

-هسې يو خنځير رانه جوړ دی، هغو ته مې يو ليک هم نه دی ورلېږلی، ډېر پرېښانه شوي دي.

تک سور شو او بيا يې تکرار کړه:

-په رښتيا چې مردار خنځير رانه جوړ دی، ښه ورکه وه يې، ګوره څه ته ګورئ! دا ګوريل شرابو پسې واستوه چې لږ شونډې لمدې کړو.

د کورنۍ له ليک سره يو سپارښتيز يادښت هم مل و. دغه يادښت زړې ګرافينې د انا ميخايلوفنا له لارې دهغې ددوستانو له خوا درستوف دقوماندان باګراتيون په نامه ليکل شوی و...

رستوف چې دغه يادښت ولوست، هغه يې ميز لاندې وارتېږه او وې ويل:

-دا لا څه حماقت دی؟ زه داسې ليکونو او واسطو ته اړتيا نه لرم.

باريس وويل:

-ولې دې ليک وارتېږه؟

-هسې ددې واسطو، ماسطو لپاره يو يادښت و، زه هغه څه کوم، بلا ورپسې.

باريس يادښت راپورته کړ، هغه يې ولوست او وې ويل:

-څنګه بلا ورپسې؟ دا يادښت تا ته خورا ګټه لري؟

-زه هېڅ څه ته اړتيا نه لرم او نه د چا ياوري غواړم.
باريس وپوښتل:
-نو ولې؟
-ياوري يعني مزدوري.
باريس سر وښوراوه او وې ويل:
-زه تصور کوم، ته لا تر اوسه هم په خيالونو کې ډوب يې.
رستوف ځواب ورکړ:
-او ته لا هماغه شان ديپلومات چې وې يې !راځه ورکه وه يې، ته څه هيله لرئ؟
-څه ووايم !دادي وينئ، تر اوسه پورې هرڅه ښه دي، خو غواړم اعتراف وکړم چې هيله مې لرله، چېرې ياور شم، ياور، نور نه غواړم جبهه کې پاتې شم.
-ولې؟
-ګوره يو وار چې پوځ ته لاړېې، بيا نو بايد هڅه وکړې چې کرار کرار لوی منصب ترلاسه کړې.
رستوف چې برېښېده، د خيال مرغه يې بل چېرې الوزي، وويل:
-ښه !نو داسې آ !
په ځير ځير يې د خپل دوست سترګو ته سترګې ګنډلې وې او داسې برېښېده چې هسې د هغه په سترګو کې د کومې پوښتنې ځواب لټوي.
په دې وخت کې و، چې زاړه ګاوريل، شراب راورسول.
باريس وويل:
- زه خو شراب نه شم څکلی، نو اوس الفونس کارليچ پسې يو څوک ولېږه چې هغه يې درسره وڅکي.
رستوف له سپکاوي نه په ډکه موسکا وويل:

-ولېږه !ولېږه !نو دا وړسترګې جرمن سره به...څنګه؟
باریس وویل:
-هغه خوراښه،صادق او دښه طبیعت خاوند دی.
رستوف یوځل بیا په ډېر ځیر د باریس سترګو ته ځیر شو او یو سوړ اسویلی یې وویست.بېرګ هم بېرته راستون شو،د بوتل سر یې مات او دغه درې کسیزه مرکه توده او توده شوه.د ګارد دوو افسرانو،رستوف ته د خپلې سفر برۍ او دا چې څنګه په روسیه کې، په پولند کې او له هغه نه بهر په نورو ټولوځایو کې خلکو هغوی ته تود هرکلی وایه.هغوی د ټوکو ترڅنګ،د خپلو قوماندانانو د کړو وړو،د مشر سردار او د هغه د سپېڅلو الي او ځیرکتیا نکلونه کول...
بېرګ،خپل پیپ ولګاوه،په داسې حال کې چې د هغه لوګی یې کړۍ کړۍ مخ پورته لېږه،وویل:
رستوف،د خپلو نکلونو په منځ کې دلته رسبدلی وچې:
-ته یې تصور هم نه شې کولې چې د یرغل په وخت کې انسان څه یو عجیب او لیونی احساس لري-اندرې بالکونسکي چې باریس ورته سترګه په لارې و،راننوت.د سردار اندرې دا خوښېدل چې د ځوانانو ملاتړ وي او په دې ویاړېده چې کولای شي له هغو سره مرسته وکړي.هغه باریس ته هم چې لنډه موده مخکې یې خوښ شوی و،ښه نظر لاره او تکل یې لره له هغه سره هم مرسته وکړي.
کوتوزوف،اندرې ته سپارښتنه کړې وه،چې ځینې اسناد ولیعهد ته ورسوي او په لاره کې یې په دې تمه چې باریس به یوازې وګوري،د هغه کوټې ته ورننوت.خو کله چې کوټې ته ننوت د سورو پوځونو...دا کبرجن افسر یې چې په ځانستاینو او خپلو پوځي بریو لګیا و،ولید.

اندرې ترسترې مشې نه وروسته باریس ته ومو سېد ،خو رستف ته په کتو سره یې تندې تریو شو ،سرېې وښوراوه او په خواره ستومانۍ پر اوږدې څوکۍ کېناست.هغه په دې خواشینی و ،چې دغسې کسانو لکه رستوف سره مخامخ شوی دی.رستوف چې په دې خبره پوه شو ،خوابې بده شوه ،مګر اندرې یو پردۍ سړی و ،نوځکه یې ددې خبرې هېڅ پروا ونه ساتله...خو ددې ټولو خبرو سره سره وشرمېد ، تک سوراو چوپ شو. باریس د سردار اندرې نه ،په سترې قوماندانۍ کې دنویو اوتازو خبرونو پوښتنه وکړه او وې ویل کې امکان لري او له رازه وتلې خبره نه وي،دوی ته دې وواییې.

بالکونسکي داسې ښودله چې ګواکې دهرچا ترمخې غږېدای نه شي،وویل:

-کېدای شي د پرمختګ امر وشي.

بېرګ له وخته په ګټه اخیستو سره په خورا درناوي وپوښتل چې ایا دټولیو قوماندانانو ته دهغو دمعاش ددوه برابره کېدو ،آوازه رښتیاده او کنه؟

سردار اندرې په خندا ځواب ورکړ چې دی هومره لوی منصب نه لري چې په دغو له رازونو نه ډکو پرېکړوخبر وي.بېرګ کړس کړس وخندل.

سردار اندرې،باریس ته مخ ورواړاوه او وې ویل:

-ستاسو په اړه به لږ وروسته وغږېږو. بیایې رستوف ته وکتل او زیاته یې کړه:

-سباته به تر پریټه وروسته ماته راشئ،هرڅه مې چې له لاسه وشي،وبه یې کړم.

ترهغه وروسته یې شاوخواته ځیر شو ،پرته له هغه چې درستوف

ماشوم وزمه بې پروايي. ته چې په قهر بدله شوې وه پام وساتي، وويل:

-فکر کوم تاسو د شونګرابينسکې د جګړو په اړه غږېدئ، تاسو هم په هغو جګړو کې ګډون کړي و، که څنګه؟

رستوف له ملنډو نه په ډکه ژبه چې ګواکې هغه يې کوله اندرې خپه کړي، وويل:

-خود مې ګډون درلود.

بالکونسکي د سواره پوځي له قهره ډک حالت ته پام شو، ډېر خندني ترنظره ورغی او له سپکاوي نه په ډکه موسکا يې وويل:

-د دې جګړو په اړه خورا ډېرې کيسې کېږي. رستوف چې له غضب نه ډکې سترګې يې باريس او بالکونسکي ته وراړولې وې، په ډېر لوړ او قهرجن آواز يې وويل:

-هو کې کيسې !کيسې خورا ډېرې دي. خو زموږ کيسې د هغه چا له خولې دي چې د دښمن تر اورلاندې پاتې شوي دي، رښتيانی دي، نه د هغو نازولو له خولې نه چې د جبهو نه لرې په قوماندانيو کې ناست دي، رتبې، نښانونه او مډالونه اخلي.

سردار اندرې په ډېره خوښۍ او موسکا وويل:

-البته ما هم د هغو په ډله کې شمېرې.

هغه کرکه او خوابدي چې د رستوف په زړه کې د دغه افسر په وړاندې ابشدله، اوس د هغه د ارامۍ ترليدلو وروسته له درناوي سره ګډه بدله، هغه وويل:

-زه ستاسو په اړه نه غږېږم، تاسو نه پېژنم او د زړه له کومې وايم چې ستاسو د پېژند ګلوۍ لېوال هم نه يم. زه په ټوليز ډول د قوماندانۍ د افسرانو په اړه غږېږم.

سردار اندرې چې د ارامۍ د واک شرنګهاري يې په آواز کې

او رېدل کېده، دهغه خبرې پرېکړې او وې ویل:

-اوس نو غوږ شه.تاسو غواړئ ماته سپکاوي وکړئ،غواړم ووایم که تاسو ځان ته درناوي ونه کړئ،داهومره ګرانه خبره نه ده.خو زه داوایم چې تاسو ددې لپاره نه ښه ځای او نه ښه وخت ټاکلی دی.په راتلونکو څو ورځو کې باید ما او تاسو تر دې نه په یوبل لوی او خورا زغرد دوئل کې ګډون وکړو او ددې ترڅنګ دروبتځکوي چې ځان ستاسو پخواني اشنا بولي په دې کې ملامت نه دی چې زما څېره مو تر سترګو ښه نه برېښي او زه یې درپېژندلی نه یم.

او بیا یې زیاته کړه:

- خو را به شو دې ته چې،نه مې ستا کړه ځانته سپکاوی ګڼلی دی او نه ماخپله تاسو ته کوم سپکاوی کړی دی،خو دیوچا په توګه چې څو کاله تر تاسو نه مشر یم، غواړم تاسو ته ووایم چې په دې خبرو پسې مه ګرځئ،هغه هېره کړئ او بیا یې باریس ته مخ ورواړاوه او وې ویل:

-ښه !دروبتځوکیه !نو دجمعې په ورځ،تر پریته وروسته درته سترګه په لاره یم.بیا یې دواړو ته درناوي وکړ او له کوټې نه ووت.

رستوف ته هغه ځواب چې هغه ته یې ویلای وای،یوازې هغه وخت وریاد شو چې،سردار اندرې وتلی و او له همدې خبرې نه چې دغه ځواب یې هغه ته ویلی نه و ،لاپسې تک شین شو.سمدلاسه یې سپارښتنه وکړه چې آس یې راوستل شي اوله باریس سره تر یوې وچې خدای په امانۍ نه وروسته خپل کورته لاړ.په ټوله لاره کې دغه خیال ډېره زوراه چې ایا:

-سبا سترې قوماندانۍ ته لاړ شي او دغه پر ځان مین یاور ته د دوئل بلنه ورکړي او یا په رښتیا دغه پېښه هېره کړي؟

کله به یې له ډېرې کرکې،دهغه ډار له لذت نه خوند اخیست چې دده

د تو ما نچې دو ېرې نه دغه کمکی، خوار خو کبرجن انسان ربړدي. کله به يې بيا په ډېرې حيرانتيا دا احساسوله چې د هغه په ټولو آشنايانوکې داسې څوک نه شته چې ددغه ناآشنا ياور په شان، دده زړه دهغه دملګرتيا او دوستۍ غوښتونکی دی.

۸

د باریس او رستوف ترکتنې یوه ورځ وروسته، له روسیې نه د نویو رارسېدلو او هغوقواوو په ګډون چې له کوتوزوف سره له جګړې نه راستانه شوې وې، د روسیې او اتریش د پوځونو ګډ پرېټ جوړ شو. د روسیې ټولواک له خپل ولیعهد خاروویچ او د اتریش ټولواک د ارځګیرځوګ په ملګرتیا یوځای د خپل ګډ اتیا زریزه پوځ د پرېټ ننداره کوله.

سرتېري، په خورا پاکۍ او پاکو جامولـه سپیدو نه خوځېدلي او د مشق په ډګر کې، د پرېټ د برندې په وړاندې ، هرې ډلې خپل ټاکل شوي ځایونه نیول. د زرګونو سرتېرو ګامونو او زرګونو جنډه لرونکو نیزو او ازونه په خورا هماهنګۍ په هوا کې انګازې کولې. د افسر په یوه غږ به دریش او یا کوم خواته تاو شول او په ځانګړو واټنونو کې به سره ودرېدل او بله خوا به نور پلي، په نورو خو لاښکلو شنو او سرو جامو کې، او یا سواره، په برګو، تورو یا ژېړو آسو وسپاره چې موزیک یې د تګ ملګرتیا کوله خوځېدل. د اسونو د سمونو هماهنګوالي او د تورو شرنګهاري اوربدل کېده. بلې خواته د ځلېدونکو توپونو کتارونه، چې د باروت بوي ترې راته اورېدل کېده، پرخپلو درنو ارابو بارو ، له خوځېدا نه یې ټکانونه خوړل او کړپهاري یې اورېدل کېده. دا توپونه د پلو او سورو ترمنځ، تر تېرېدو وروسته هغه ځایونو ته چې د درېدو لپاره ټاکل شوي وو ، درېدل. نه یوازې ځورب او ډنګر جنرالان، له رسمي جامو سره چې ملاوې یې په ملاوستو کې تړلې وې..نښانونه او

مډالونه پر تټر، بلکې غوړځني، ښکلې جامې په غاړه افسران، چې ږېرې يې پاکې وهلې وې، سپېڅلې وسلې، چمتو شوي آسونه چې له لرې نه ځلېدل... په لنډه توګه ټولو داسې انګېرله چې کومه ستره، پرتمينه پېښه تر مخې ده او ټول له سرداره تر سرتېره پورې ځان ددې پرتم يوه برخه بلله....

له هغو ډګې منډې چې له سهاره پيل شوې وې، تر لسو بجو پورې هرڅه سم شوي او بېلابېلې ډلې د پربټ په ډګر کې کتار شوې وې. ټول پوځ په درې کتارونو کې دربدلی وو. ترهرڅه دمخه سواره ولاړ وو، بيا توپچې او ترهغه وروسته پلي پوځونه کتار شوي وو....

د راغلل، راغلل ! شر وشور په خورا تلوسې او ګبنۍ لکه باد په ګڼو ځنګلونو کې په ټول پوځ کې انګازې جوړې کړې ....

د الموتس له پلوه، يوه ډله سواره چې مخکې راروان وو، راښکاره شول. که څه هم په دې شېبه کې باد نه چلېده، خو يوه نرمه وږمه پر پوځ تېره او پر نيزوغوټه شوې جنډې او لوړ شوي علمونه يې ورپول. تصور کېده چې دا دهغه سرتېرو دخوښۍ او خوشالۍ څپې دي چې ښار ته رانېږدې کېدونکې دي. ديوه قوماندان غږ انګازه جوړه کړه:

-تيار سۍ !او بيا دغه غږ لکه په چرګ بانګ کې دچرګ آذان لرې لرې د پربټ په ډګر کې پورته شو ،خو ترهغه وروسته يوه چوپه چوپيا خوره شوه.

په دغه مرګنۍ چوپتياکې دآسونو دسمونو غږ اورېدل کېده. ټولواکان دتيارشوي پوځ يوه اړخ ته رارسېدلي وو او دسواره پوځ دلومړي کنډک دموزيک سندريز اواز چې عمومي مارش يې غږاوه، په هوا کې انګازه جوړه کړه. داسې برېښېده چې دا غږ دموزيک غږ نه بلکې دټول پوځ غږ وچې، دټولواکانو له رانږدې کېدو نه مست

شوی او په طبيعي ډول سندريز شوی و. د مارش د سندريز غږ په منځ کې د ځوان ټولواک آواز چې له ورایه پېژندل کېده، پوځ ته هرکلی و وایه او د ژوند، ژوند غږېږې وکړ. لومړي کنډک په یو آواز غږ وکړ:

-هورا !

او دهورا غږ داسې کنهوونکی، پرله پسې او سندريز او له خوښۍ نه ډک و، چې خپله پوځیان دهغه له ګنوالي او پرتم نه په وحشت کې شول.

رستوف چې دکوتوزف د پوځ په لومړنيو کرښو کې، چې ټولواک هم تر هرڅه دمخه هلته ورغلی و، ولاړ و. دهغه په زړه کې هم هماغه احساس تلوسه کوله چې ددې پوځ دهر غړي زړه يې توخناوه. دا احساس دځان هېرول، دویاړونو پاربدل او له هغه چاسره بې پایه مینه وه، چې دغه ستر او له خونده ډک احساس يې په دوی کې راپارولی و.

هغه داسې انګېرله چې ددغه سړي يوه خبره ددې لپاره بس ده چې دوګړو دغه بې پایه سمندر او له هغې ډلې نه دی چې په دغه سمندر کې يو څاڅکی دی، ځان اور او اوبه ته واچوي، وینې تويې کړي، ځان دمرګ منګولو او يا دمېړانې او اتلولۍ غېږ ته وسپاري. نو له همدې کبله، ده نه شو کولای، ددغه رارسېدونکې کلمې تلوسه کې نه شي او دهغه په مینه ناک اور کې لمبه لمبه نه شي.

له هرې خوا نه دخوښۍ انګازې پورته وې:

-هورا !هورا !هورا !

کنډکونو په خپل مارش سره یو په بل پسې د ټولواکانو د رارسېدو هرکلی کاوه او بیا د هورا د شر وشور، د مارش او بیا هورا، هورا انګازې، چې پرله پسې يې قوت اخېسته، په یو کنهوونکي اواز بدلېدل.

هر کنډک د ټولواک تر ورسېدو پورې، یوې خاموشۍ دښتې ته ورته

و ،خو همدا چې ټولواک به ور ورسېد ،ناڅاپه ژوندي کېده او له شور ومستۍ نه لکه د سيلاب څپې په خوځېدا راته....

ځوان ښکلی ټولواک ،الکساندر ،د سواره پوځ په ښکلو جامو کې ،درې کونجه خولۍ په سر ،په ورين تندي ،په زغرد ،خو نه لوړ غږ ،د ټولو پام ځان ته ور اړولی و.

رستوف ،د موزيک ډلې ته نېږدې ولاړ او په خپل تند غلچک يې ټولواک له لرې وپېژاند ،د هغه حضور پلوته ور وړاندې شو او په پرله پسې يې ورته کتل. کله چې رستوف د شلو ګامو په واټن ټولواک ته نېږدې شو ،هغه په ښه توګه د هغه ځوانه او ښکلې څېره ،د هغې له ټولو ښو سره وليده. په زړه کې يې د مينې او لېوالتيا داور داسې شغلو شغلې وو هلې چې تر هغه وخته پورې يې هېڅکله احساس کړې نه وې. د ټولواک هرڅه ،د هغه د څېرې تر ټولو کمکې نښې او غړي او هره خوځېدا ، ټولو د ښکلا او پرتم ځرګندونه کوله.

ټولواک د پاولګراد د غونډ په وړاندې ودرېد او په فرانسوي ژبه يې د اتريش ټولواک ته څه وويل او وموسېد.

رستوف د ټولواک ددې موسکا په ليدو ،بې واکه وغوړېده او له ټولواک سره يې د مينې لمبې په زړه لا راخورې شوې. هيله يې لرله چې هرڅنګه کېږي ،بايد خپله دا مينه هغه ته ځرګنده کړي ،خو په دې پوهېده چې دا يوه ناشونې خبره ده ،نو له دې کبله يې غوښتل چې له غمه وژاړي. ټولواک د غونډ قوماندان ورو غوښت او يو څو خبرې يې ورسره وکړې.

رستوف په زړه کې ويل:

-اې زما ربه !که هغه له ما سره غږېدلای وای ، له خوښۍ نه به مې سا وتلې وای.

ټولواک افسرانو ته وويل:
-ټولو ښاغلو !(رستوف ته دهغه هره خبره لکه آسماني غبږ داسې برېښېده) له تاسونه دزړه له کومې مننه کوم.
رستوف که کولای شوای، دا به ورته دويارړ خبره وای چې ځان يې له خپل ځار نه ځار کړای وای.
ټولواک زياته کړه:
-تاسو پخوا دګيورګيوفسکې دعلمونود ګټلو وياړ ګټلی دی او اوس هم د همدا سې يوې وياړنې ،وياړېدو ته چمتو ياست.
رستوف تصور کاوه:
-ځان به ورنه ځار کړم،ځان به ترې قربان کړم.
ټولواک بيا څه وويل چې رستوف پرې پوه نه شو ،خو سرتېرو داسې هورا وويسته چې تا به ويل اوس به يې ستونی څېرې شي.
ټولواک څو شېبې د سورو په وړاندې په شک او تردېد کې پاتې شو.
رستوف په زړه کې وويل:
-دا څنګه کېدای شي شک ولري،خو وروسته يې همدا شک دهغه دنورو چارو په شان،تر نظر پرتمين اوغوره وبرېښېد.
دټولواک دشک شېبې زياتې اوږدې نه شوې.دهغه وخت له دود سره ،په ښکلوچرمي ساقدارو ،اوږدو ټونګه لرونکو بوټو کې يې خپلې پتې پښې، دژېړبخنی آسپې له خېټې سره چې دی پرې سپور و ،وسولولې او په سپينو دستکشو کې مروړلې لاسونو يې، دآس پرېښول شوی جلو ځان خواته راټول کړ او وخوځېد.دهغه دياورانو بې نظمه سيلاو هم هغه پسې روان شو.ټولواک او له هغه سره مل هملاري کرار کرار لرې کېدل،دنورو غونډونومخې ته درېدل اوپه پای کې

دومره لرې شول چې د هغه د خولې د سپینې لوړې نښې نه پرته چې د هغه د ګڼو یاورانو او د اتریش د ټولواک د سرونو د پاسه چې دی یې بدرګه کاوه، بل څه نه لیدل کېدل.

د ټولواک د یاورانو په ډله کې، رستوف ته بالکونسکي هم وریاد شو، چې خورا تنبل او شواړ پر آس ناست دی. هغه ته د دوی پرونۍ ناندرۍ وریادې شوې او دا فکرېې وکړ چې هغه سیالۍ ته راوبولي که څنګه؟ اوس یې په زړه کې ویل:

-دا ښه کار نه دي. هغه له ځانه دا پوښتنې کولې:

-ایا دا ښه کار دی چې په دې وخت کې دی د دې په اړه فکر وکړي؟ او یا په دې اړه وغږېږي؟

په د غه وخت کې چې د غه شان پاک احساسات، مینه او سرښندنه د ټولو په زړونو کې راتوخنېدلي دي، دا وړې او بې ځایه خبرې او یو له بل نه خپتیان هېڅ معني نه لري، په دې شېبه کې ټول راته ګران او زه ټول ښښمه.

کله چې ټولواک ټول غونډونه ولیدل، پربېټ پیل شو او رستوف په خپل عربې آس چې نوی یې له دنیسوف نه اخیستی و، په بې شان یکه تازۍ نورو سورو پسې روان و، هغه د ټولواک تر سترګو ځانګړې ننداره درلوده.

رستوف چې یو بې ساري آس ځغلونکی و، مخکې له هغه چې د پربېټ په ځانګړي ځای کې د خپل دربېدو ځای ته ورسېږي، دوه وار یې خپل آس، په خپلو ځانګړو ټونګه لرونکو بوټو په خېټه وواهه، هغه یې چټکې او نڅا ډوله ځغاستې ته ولمساوه. آس چې شنېده، له خولې نه یې ځګونه بادېدل، غاړه یې هسکه غړوله، اوربوزې شاه ته کشاوه، پښې یې یو په بل پسې په داسې ښکلا او نازکۍ هسکولې چې

ګواکې په ځمکه نه لګېږي او آس په آواره په هوا الوزي.داسې برېښېده چې دې ځاروي هم د ټولواک تند غلچک احساس کړی او په نخا دهغه له مخې تېرېده.

خپله رستوف هم ورنونه شاته خم کړي او خپته يې دننه ويستلې وه،داسې چې تصور کېده له آس سره يو شوی دی ،په تريو تندي، لېونۍ وزمه څېرې او خورا بد مستۍ او د دنيسوف په وينا د جوړ شيطان په شان د ټولواک له مخې تېر شو.

ټولواک غږ وکړ:

-افرين دې وي،دپاولوګراد غونډ !

رستوف،په زړه کې ويل:

-لويه خدايه !څه به شوي وای چې داسې راته ويل شوي وای چې ځان اور ته واچوه.

همدا چې پرېښ پای ته ورسېد ،له روسيې نه تازه رارسېدل افسران او دکوتوزف پوځ ډله ډله ټوليدل او دهغو جرګې مرکې ټولې د فوق العاده ترفيعاتو ،نښانونو او مډالونو په اړه وې....

خوله هرڅه زياتې خبرې د ټولواک الکساندر په اړه وې،ټولو دهغه کړه وړه او يا خبرې اترې تکرارولې او هغه يې دزړه له کومې ستايلې.

ټولو يوه هيله لرله او هغه داچې د ټولواک تر لارښوونې لاندې ژر ترژره دوی ته پر دښمن ديرغل او اوربل امر ورکړل شي.تر پرېښه وروسته،رستوف او نورو زياتو افسرانو داسې انګېرله،که ټولواک قومانده واخلي،دښمن چې هرڅوک وي دوی به هغه ماتوي.

تر دې پرېښه وروسته ټول په برې ډاډمن وو او په دې يې باور درلود چې دوه ګټونکې جګړې يې ترمخې دي.

۹

تر پرېتېه يوه ورځ وروسته، باريس خپلې تر ټولو ښکلې جامې واغوستې او په داسې حال کې چې د هغه ملګرى بېرګ هغه ته د زړه له کومې د برې هيله کوله، هغه يې د المتوس په لور په دې هيله بدرګه کړچې له بالکونسکي سره وګوري، د هغه له خوا خوږې ګټه واخلي، ځانته کوم منصب، په تېره بيا ياوري، چې دده لپاره په پوځ کې تر ټولو نه خورا ښه او دروند کار برېښېده، پيدا کړي.

هغه په زړه کې ويل:

-دا به درستوف لپاره چې پلارېې هر وارلس ګونه زره روبله ورته رالېږي، خورا آسانه وي چې وو ايي، هېڅاته غاړه نه ږدي، د هېڅ چامزدوري نه کوي او همداسې کبرجن وګرځي.زه چې يو خوار او پرته له خپلې ککري بل څه او څوک نه لرم، بايد د سبا او بل سبا فکر هم وکړم، خپله راتلونکې جوړه کړم او له هرې شېبې او بخت نه ګټه واخلم.

هغه ونه شو کولاى په هغه ورځ په الموتس کې سردار اندرې پيدا کړي، خو د ښار په ليدو، چې لويه قوماندانې هلته استوګنه شوې وه، ټول سياسي استازي او دوه ټولواکان، سره له خپلو ملګرو درباريانو، خپلوانو او بدرګه کوونکونه هلته مېشت شوي وو، په دې کې دا تلوسه لاپسې لمسوله چې دغې ډله ته نږدې شي.

هغه هېڅوک نه پېژندل، که څه هم د ګارد ښکلې او ښايسته دريشي يې په ځان وه، خو دغو لوړپوړو درباري پوځيانو، چې ځلېدونکي نښانونه او مډالونه يې پر ټټرونو او جګې خولۍ يې پر سر

وي، په خورا پرتمينو ګاڼيو کې د ښار په واټونو کې ښکته پورته کېدل، ده ته چې د ګارډ يو خوار افسر و او هغو ته يې هېڅ څه ورته نه و، چور پام نه کاوه او يا يې نه غوښتل پام وکړي.د کوتوزف په قوماندانۍ کې چې ده د بالکونسکي لټونه کوله، ټولو ياورانو او چوپړانو په داسې يوه سترګه ده کتل چې ګواکې غوښتل ده ته ووايي چې دده په شان افسران دلته خورا بې شمېره ښکته پورته سرګردانه ګرځي او دوی يې له ليدو نه ستړي شوي دي.ددې ټولو خبرو سره سره ،بله ورځ چې د مياشتې پنځلسمه وه، ترغرمې وروسته، بيا دالموتس خواته ورغی او هغې ودانۍ ته چې کوتوزف په کې مېشت و، ورننوت او دبالکونسکي پوښتنه يې وکړه.سردار اندرې په کوډکې و.باريس يوه لوی تالارته بدرګه شو.شايد پخوا په سوله ايز وخت کې به دغه دنڅا تالار و، خو اوس په کې پنځه کټونه، څو څوکۍ او ميزونه او يوه پيانو ايښي وو.

يو ياور چې پارسي اوږد کميس يې په غاړه، دروازې ته نېږدې يو ميزته ناست او په ليکلو لګيا و.

بل تن، يو سور رنګه څورب افسر چې هماغه نيوفيځکي و، لاسونه يې تر سر لاندې و، پر کټ غځېدلی او څنګ ته ناست افسر ته يې څه ويل او خندل يې.

دريېم د پيانو شاته ناست و او ويانا نومې نغمه يې غږوله، څلورم پر پيانو ورپروت و او کومه سندرې يې تر شونډو لاندې ويله.

بالکونسکې، په کوټه کې نه و، په کوټه کې له ناستو او ولاړو نه هېڅچا دباريس په ليدو، هغه ته پام ونه کړ.هغه چې په ليکنه لګيا و، باريس له هغه نه دبالکونسکي پوښتنه وکړه، خو هغه په تريو تندي ورته وکتل او وې ويل:

-بالکونسکي د کشف افسر دی، که څوک غواړي هغه ووینی، له کینې خوا نه دې، د هرکلیو تالار ته لاړ شي.

باریس له هغه نه مننه وکړه او د هرکلو تالار ته ورغی. په تالار کې لس تنه افسران او جنرالان سترګه په لاره وو.

کله چې باریس تالار ته ورننوت... سردار اندرې هغه ته ورنېږدې شو، هغه یې له مړوند نه ونیو او وې ویل:

-ډېر خوابدی یم چې پرون موونه شو کولای ما پیدا کړئ. پرون مې ټوله ورځ له هغو جرمنیانو سره ورکه شوه. وایروتیرم، ته تللي وو، مورچلونه مو کتل. د د جرمنیانو ځیرتیا او دقت خو پای نه لري...

سردار اندرې وموسېد... او وې ویل:

-ښه ګرانه! تر اوسه هم لا غواړئ چې یاور شئ؟ هو کې ما په دې اړه پوره فکر کړی دی.

باریس بې له هغه چې په دې پوه شي، ولې سور شوی دی، وویل:

-هو کې! غوښتل مې له ستر قوماندان نه هیله وکړم... تا به ویل چې ننواتې کوي:

-تاسو پوهېږئ چې د شهزاده کوراګین له خوا زما په اړه یو سپارښتلیک ورته لېږل شوی دی او زما د غوښتنې دلیل هم دادی چې ډارېږم زمونږ ګارد به جګړې ته لاړ نه شي.

سردار اندرې وویل:

-ډېر ښه! ډېر ښه! بیا به په دې هکله وغږېږو، یوازې اجازه راکړئ چې د دغه ښاغلي په هکله ستر قوماندان ته خبر ورکړم، بیا به ما او تا سره ګورو.

په هغه شیبه کې چې سردار اندرې، د دغه سورمخي جنرال په اړه ستر قوماندان ته ورننوت... داسې بدبد یې باریس ته چې له اندرې سره

د ده د خبرو خنډ شوی و ، کتل، چې هغه و بړې پسې وا خیست او له جنرال نه یې مخ واړاوه او تلوسه یې لرله چې اندرې د ستر قوماندان له دفتر نه راستون شي.

کله چې هغه له سردار اندرې سره هغه ستر تالار ته چې پیانو په کې ایښي وه، ورستانه شول، سردار وویل:

- ګوره ګرانه !ما ستا په اړه ډېر فکر وکړ، هېڅ په کار نه ده چې ته ستر قوماندان وګورې.هغه به تا ته کوټه خوږې خبرې وکړي، غرمنۍ ته به دې وروبولي(باریس په زړه کې وویل...چې دا خو والله که بده خبره وي) خو دا ټول به هغه څه ته چې ته یې غواړې هېڅ ګټه ونه کړي.ډېر ژر به دا یاوران او دا دامرظابطان دومره ډېر شي، چې له هغو نه به یو جلا کنډک جوړ شي.ما او تا به یو بل کار وکړو:

- زه یو ډېر ښه ملګری لرم، هغه جنرال او د ټولواک یاور دی.هغه خورا ښه سړي او هغه شهزاده دولګه روکوف، نومېږي.ته به خبر نه وي، خو خبره داده چې اوس کوتوزوف، د هغه قوماندانۍ او موږ یو هم کوم اغېز او واک نه لرو ،اوس ټول کار د ټولواک ترخارنې لاندې ترسره کېږي،نو له دې کبله زه اوس دولګه روکوف ته ورځم ،ما ستا په اړه له هغه سره خبرې کړې وې.وبه ګورم چې هغه کولای شي تا له ځانسره وګوماري او کنه؟ او یا هم په پاسنیو پوړو کې تاته کوم ښه ځای پیدا کړي...

هغه په خورا ورین تندي دباریس هیله ومنله او دواړه په ګډه د شهزاده دولګه روکوف لیدو ته ورغلل.

ماخوستن وچې دواړه د اولمتوس مانۍ ته چې هلته دواړه ټولواکان او له هغه سره مل ملګري استوګن وو ،ورورسېدل.

داهماغه ورځ وه چې د اتریش دجګړې جرګې د دواړو ټولواکانو تر

مخې د خپلو ټولو غړو په ګډون غونډه کړې وه. په دې جرګې کې د دوو زړو سردارانو کوتوزوف او شهزاده شفار ځینبېرګ، د خوښې برخلاف پرېکړه شوې وه چې د مګړې یرغل پیل او د بناپارت پر پوځونه بربد وشي.

د جګړې جرګه متې پای ته رسېلې وه چې سردار اندرې او باریس د د دولګه رزکړف لیدو ته مانۍ ته راورسېدل. د عمومي قوماندانۍ ټول غړي د دغې جرګې د ځوانې ډلې، دهغې ورځې له بري نه په مستۍ کې ډوب وو... پیاوړي او د ناپلیون له پوځونو نه غوره پوځونه ټول په یو ځای کې راکوټه شوي وو، سرتېري د دوو ټولواکانو د حضور له امله خورا زړور او له ولولو ډک وو او د یرغل هیله یې لرله. اتریشي جنرال، وای روتر، چې د جګړې قوماندانې یې ترلاسه کړې وه، د عملیاتو له ستراتیژیکو شرایطو او آن تر خورا وړوو ځانګړتیاو سره آشنا شوي و... داسې بربښېده چې ناپلیون د خپلې کمزورۍ او ستومانۍ له امله د هېڅ ډول کړو تکل نه لاره.

دولګاروکوف، چې د سملاسي یرغل له خورا سختو پلویانو نه و، همدا شېبه له جرګې نه راستون شوی و، هغه ستړی، ستومانه خو د بري په میو او غرور مست و. سردار اندرې خپل ځوان ملګری هغه ته وروپېژاند، دولګاروکوف هم د هغه لاس په مینه ښه کلک کېښکود، خو هېڅ یې ونه ویل. داسې بربښېده، هغه نه شي کولای له هغو اندېښنو نه ځان وژغوري چې د دغې جرګې نه وروسته دی ورسره لاس وګریوان و، هغه په فرانسوي ژبه سردار اندرې ته وویل:

- پوهېږئ ګرانه! څومره ګرانه جګړه وه، یوازې هیله مې داده چې د دې جګړې له پرېکړې نه مخکې راتلونکې جګړه هم داسې وګټو لکه دغه جګړه.

ترهغه وروسته يې، په توده او پرې پرې ژبه وويل:

-غواړم وو وايم ګرانه !زه بايد دا تريشيانو په تېره بيا د وای روتر، په وړاندې خپله ګناه ومنم.پوهېږئ هغوی په څه ځيرتيا، په څه هراړخيزه توګه، د سيمې او سارا په پېژندنه کې دهغو پوهه، دټولو امکاناتو، دټولو شرايطو په پوهېدنه او وړو وړو جزئياتو ته په پام ساتنه او شننه کې څومره لوی لاس لري.هوکې ګرانه !ټول او سني شرايط زموږ په ګټه دي.دهېڅ شي په وړاندې بايد مخالفت ونه شي.پوهېږئ اتريشي ځيرکتيا او روسي مېړانه سره يوځای شوي دي،نور نو څه غواړئ؟

بالکونسکي وويل:

-ښه نو ديرغل لپاره وروستۍ پرېکړه شوې ده؟

دولګه روکوف وويل:

پوهېږئ، ګرانه !زه داسې تصور کوم چې بناپارت چور واک له لاسه ورکړی دی.هغه وموسېد او زياته يې کړه:

-تاسو پوهېږئ ګرانه !چې ټولواک ته دهغه له خوا نه يو ليک رارسېدلی دی؟

بالوکونسکي وويل:

-عجبه ده، ښه نو وايي، هغه څه ليکلي دي؟

-څه کولای شي وليکي، اپلتې !هسې غواړي موږ بې ځايه بوخت کړي او وخت وګټي، تاسو ته غواړم ووايم، هغه اوس زموږ په ولکه کې دي، په دې پوهېږي، رښتيا وايم.

له دې خبرې سره سم يې په بې پروايۍ وخندل او وې ويل:

-خو دخندا وړ خو لا داده چې هېڅچا نه شو کولای هغه ته په يوه نامه هم ځواب وليکي، ټولواک خو لا څه کوي، چې اوس څوک نه

غواړي هغه آن د قونسل په نامه هم ونوموي.زه تصور کوم چې هغه ته باید د جنرال بناپارت په نامه لیک ولیکل شي.

بالکونسکي وویل:

- خو هغه د ټولواک په نامه نه منل او بیا هغه د جنرال په نامه یادول دا چور جلا جلا خبرې دي.

دولګه روکوف وخندل او تر یوې موسکا نه وروسته یې په چټکۍ وویل:

-ټوله خبره په همدې کې ده ،بېلیبین خو پېژني ،خورا ځیرک او هوښیار سړی دی،هغه وړاندېز کړی دی چې ،هغه ته باید دفرانسې د تاج او تخت د تالانګر او د بشر د دښمن په نامه لیک ولیکل شي.

دولګه روکوف،دا وویل او په کړس کړس یې وخندل.

بالکونسکي وویل:

-او همدا ؟

-که له ټوکو تېر شو ،بېلیبین دلیک لپاره خورا ښه سرلیک پیدا کړی دی، هغه نه یوازې ټوکمار بلکې خورا ځیرک هم دی.

-څه سرلیک ؟

شهزاده دولګه روکوف په زغرده خو په ډاډ سره ځواب ورکړ:

-هېڅ،د فرانسې د حکومت مشر ،د آوارۍ خورا ښه لاره ده،څنګه همدا سې نه ده؟

بالکونسکي وویل:

-ډېر ښه دی،خو د بناپارت به هغه خوښ نه شي.

-نه،هېڅکله نه !زما وررور هغه ښه پېژني.هغه په وار وار سره دفرانسې له اوسني ټولواک سره په پاریس کې ډوډۍ خوړلې ده.هغه ماته وویل چې تر اوسه پورې یې تر هغه نه ځیرک او دوکه مار دیپلومات

نه دی لیدلی. پوهېږئ، هغه فرانسوي ځیرکتیا او ایتالوی هنرمندي دواړه لري...

بالکونسکي وویل:

- ښه شهزاده زه د دغه ځوان د کار لپاره تا سو ته راغلی یم.

خو سردار اندرې لا خپله خبره پای ته نه وه رسولې چې ،یو یاور کوټې ته راننوت او شهزاده دولګه روکوف یې د ټولواک حضور ته وباله.

دولګه روکوف، په تلوار پاڅېد ،د سردار اندرې او باریس لاسونه یې کېښکودل او وې ویل:

-آه !څه بد کار وشو. پوهېږئ، هر هغه څه مې چې له لاسه وشي، په خورا خوښۍ به یې ستا او د دې ښکلي ځوان لپاره ترسره کړم او یو ځل بیا یې په خورا خوا خوږۍ او لېوالتیا د باریس لاس کېښکود او زیاته یې کړه:

-خو ګورئ؟که...تر بیا لیدو

باریس په هغه شېبه کې د واک له لوړپوړ چارواکو سره د دومره نږدې والي نه سختې ګڼې اخیستی و. هغه دلته ځان له هغه خوځوونکي قوت سره یو ځای لیده چې د پرګنو د دې سترو څپو چې دي یې په خپل غونډ کې د هغو یو وړوکی څاڅکی، د نه پام وړ او ایل شوې برخه ده ،لاربښوونه کوي. هغوی د ولګه روکوف، پسې وخوځېدل او یو تیټ وني سړی یې ولید (چې د ټولواک له هماغې کوټې نه چې دولګه روکوف ،ورننوتلی و ،راووت). د هغه ولسي جامې په ځان وې، له څېرې یې هوښیاري بربښېده ،لاندنۍ ژامه یې داسې تونده وړاندې راوتلې وه، خو بې له هغه چې څېره یې بدرنګه کړي، هغه ته یې ځیرکتیا ښنله. د غه تیټ وینې سړي دولګه روکوف ته داسې سر وښوراوه چې

ګواکې نېړدې انډيوال يې دى،وروسته يې په ساړه غلچک سردار اندرې ته وکتل،مخامخ وړاندې ورغى،داسې بربښېده چې هغه دې ته سترګه په لاره و،چې سردار اندرې هغه ته درناوى وکړي او ورته سر ښکته کړي.سردار اندرې،نه دا وکړه او نه هغه،نو دهغه ولسي سړي پرڅېرې بې ساري خوابدى او قهر راخواره شول.له سردار نه يې مخ واړاوه،ځان يې کوږ کړ او دهغه له څنګه تېر شو.

باريس وپوښتل:

-دا څوک و؟

-دا دهېواد يو لوړ پوړى ؟پېژندل شوى چارواکى دى،چې زه سخته کرکه ترې لرم،دا دبهرنيو چارو وزير دى،شهزاده آدم چارتوريژيسکي،دى.

کله چې هغوى له مانۍ نه وتل،بالکونسکي هغه اسويلي چې ګوګل کې نه شو،پټولى،له ګوګل رااويستل او وې ويل:

-دا هغه کسان دي چې...د ولس برخليک ټاکي.

بله ورځ د روس-اتريش ګډ پوځ يرغل پيل کړ او باريس د استرليځ، تر جګړې پورې ونه شو کولاى،نه بالکونسکي ته ورشي،نه دولګه روکوف ووينې او لا دڅه نورې مودې لپاره د ايزماعيل په غونډ کې پاتې شو.

۱۰

د میاشتې د شپاړلسمې په سپېدو کې، د دنیسوف سواره چې نیکولای رستوف هم په هغو کې خدمت کاوه او د شهزاده باګراتیون په غونډ پورې یې اړه لرله، د دې لپاره له خپل ځایه وخوځېدل چې جګړې ته ورګډ شي، خو د یو ورست لارې له وهلو وروسته، تر هغو نه شا قوتونو ته سپارښتنه راورسېده چې د لویې لارې په خوا کې تم شي. رستوف، د سورو قزاقانو لومړي او دویمې ډلې، بیا یې پلي کنډکونه، توپچي، تر هغو نه وروسته د باګراتیون جنرالان او جنرال دولګه روکوف او د هغه مل یاوران ولیدل چې د دوی تر څنګه تېر شول. ټوله هغه ویره چې لومړي او د جګړې نه مخکې د نیکولای پرزړه خوره وه، د هغه د زړه ګرد سره هڅې چې پر د غې وېرې د لاسبرېدو لپاره راخوټېدلې او د زړورتیا ټول هغه خیالونه چې د یوه زړورسواره په توګه ده باید په جګړه کې ښودلي وای، هسې په هوا لاړل. د هغه ټول سواره د جبهې شاته د زیرمېزو قوتونو په توګه پاتې شوي وو او نیکولای رستوف هغه ورځ په غمونو کې ډوبه تېره کړه. لا نهه بجې نه وې، چې د جبهې له لومړیو کرښو نه د ډزو او ((هورا)) د چغو او سورو د شروشور غږ واورېدل شو. ده ولیدل چې ټپیان ګاډیو ته پورته کول کېدل (د هغو شمېر خورا لږ وو) خو په پای کې ښکارېدل چې د فرانسویانو یوه ستره ډله د سلګونو قزاقو په منځ کې ورګډه بېږي. داسې برېښېده چې جګړه پای ته رسېدلې، هغه هومره اوږده او درنه نه وه، خو راستنو شویو سرتېرو د بې ساري برې، د ویشار پرښار د ولکې او د یوه بشپړ فرانسوي ټولي د اسېرېدو خبرې کولې. هغه ورځ آسمان تک شین

و ،د پرونۍ شپې ترمرګنيو سړو نه وروسته،لمر ځليده او دمني ديوې لمريزه ورځې خوښي له بري سره غاړه غړۍ شوي وو.دا خبر نه يوازې دجګړې دګډونکو ونکو له خبرو اترو بلکې د سرتېر،افسرانو ، جنرالانو او دهغو دياورانو د څېرو نه چې د رستوف له څنګه د ډګر خواته روان،يا راستنېدل له ورايه ځرګند وو....

دنيسوف،چې هلته دلارې په پای کې د خپلو شرابو دڅکلو لپاره،له خپلو خوړلو سره ناست و ،چيغه کړه:

-رستوفه،راځه چې دغم خونه په شرابو ړنګه کړو.

افسران د دنيسوف د دسترخوان په شاوخوا ناست وو.خوړل وو ،څکل وو او جرګې مرکې.

يو فرانسوي د سورو پوځونو يو اسير شوی سرتېری چې دوو قزاقانو پلی روان کړی و ،يوه افسر نوروته ورښود او وې ويل:

-هغه دی، يوبل يې راوست.

يوبل قزاق ديوه قوي او لوړ فرانسوي آس جلو چې له همدې اسير نه اخيستل شوی و ،نيولی و.

دنيسوف پرهغه سرتېري چې دغه آس يې نيولی و ،غږ وکړ:

-دا آس پرما خرڅ کړه.

-هرڅه چې تاسو ښاغلی وو ايا ست.

سرتېري پاڅېدل او له دوو قزاقاقو او فرانسوي اسير نه تاو راتاو شول.دغه ځوان،مهربان فرانسوي اسير د الزاخ دسيمې او سېدونکی و او فرانسوي يې په الماني لهجه ويله.له ډېرې وېرې او ګبنهۍ نه يې سا بنده بنده او بشره يې تکه سره شوې وه.همدا چې فرانسوي غږېدا يې واورېده ،ژرژر يې په خبرو پيل وکړ او هره شيبه يې يواوبل ته کتل.هغه ويل:

-ده هېڅکله دا تصور هم نه کاوه چې اسير شي، زه په دې کې هېڅ ملامت نه يم چې اسير شوی يم، ملامت د دوی دلګيمشر دی چې دی يې ولېږه چې له آس نه ځل لرې کړي.

هغه زيات کړه:

هغه ماته ويلي و چې روسان را رسېدلي دي. هغه له خپلې هرې خبرې نه وروسته ويل چې:

-دا زما نازولی آس به نه زوروئ.

تر دې خبرې وروسته به يې خپل آس ونازاوه.

داسې برېښېده چې هغه لا په دې نه و، پوه شوی چې چېرته او د چا په منګلو کې دی. کله به يې له دې کبله ننواتې کولې چې اسېر شوی او کله به يې تصور کاوه چې د خپل قوماندان او مشرانو ترمخې ولاړ دی او هڅه کوي چې خپله مېړانه او د سرتېرۍ زړورتيا ثابته کړي. هغه له ځانسره زموږ د جبهې شاته، د فرانسوي پوځ هغه نوی روح او روان راوړی و، چې موږ ته سخت پردی و.

قزاقانو آس د سرو زرو په دوو سکو خرخ کړ. رستوف چې تازه له کوره پيسې ترلاسه کړې وې، هغه يې واخيست.

کله چې يې آس رستوف ته ورکاوه، هغه الزاسي ځوان په مهربانۍ، وويل:

--دا زما نازولی آس به نه زوروئ.

رستوف وخندل، هغه يې آرامه کړ او سواره ته يې پيسې ورکړې.

قزاق د پېښو په توګه پر اسير غږ وکړ:

- اليو، اليو. او ورته وويل، درځه، درومه.

په دې وخت کې ناڅاپه د سورو په منځ کې شروشور او نارې شوې:

-ټولواک! ټولواک!

ټولو منډې کړې، په تلوار او لېوالتيا سره وخوځېدل، رستوف شاته وکتل او په واټ کې يې ځوتنه سواره وليدل، چې سپينې بڼکې يې پر خوليو کې ټومبلې وې او ددوی خواته راروان دي، شېبه لا تېره نه وه چې تيار سئ او سترګه په لاره وو.

درستوف هېڅ په ياد نه و، چې څنګه خپل ځای خواته په تلوار تللی او پر زين کېناستلی و. د زياتو آشنايانو په منځ کې يې، له بشرې نه په جګړه کې د نه ګډون له کبله پيدا شوې پښېماني لرې او د ځان په اړه يې ټول خيالونه د سترګو په رپ کې تري تم شول. هغه ټول د ټولواک د رانږدې کېدو په لذتونو کې ډوب و. هغه داسې انګېرله چې د غه نږدې والی، هغه ډالۍ ده چې دده دننني ورځې د بد مرغۍ بدل ادا کوي. هغه، هغه مين ته ورته و، چې د خپلې مينې د راتګ شېبې شماري. هغه دا زړه نه شو کولای چې غاړه وغړوي، دې خواته هغې خواته يې واړوي او رانږدې کېدونکو کسانو ته وګوري، خو بيا يې هم د ټولواک د شاهانه ذات راتګ احساساوه. د هغه دا احساس، نه د آسونو د سمونو له غږه چې رانږدې کېدل، بلکې له دې کبله و چې د ټولواک د رانږدې کېدو په اندازه ځلا، پرتم، خوښي او جشن په هرڅه او د هغه په شاوخوا کې زياتېدل. دا د رستوف لپاره هغه لمر ته ورته و، چې پر له پسې وړاندې راروان دی او خپلې شاوخواته د شاهۍ مينه، پرتم او رڼا خوروي. او س ده ځان په دې ځلاوو کې ډوب انګېره، هغه، د هغه غږ، دا خوږ، آرام، پرتمين، ساده او ژوند ښونکی غږ او رېده. هماغه شان چې رستوف احساسوله، مرګنۍ چوپتيا هرې خواته لمن وغوړوله او په دې چوپتيا کې د ټولواک د آواز انګازې خپرې شوې.

ټولواک په پوښتنيز ښه غږ کړ:

-د پاولګراد سورو؟

تر هغه وروسته چې د پاولګراد سورو غږ کړی و، يو بل غږ د هغه په ځواب کې وويل:

-زېرمه ستاسو په حضور کې ده!

ټولواک چې رستوف ته نېږدې شو، ودرېد. دالکساندر بشره له درې ورځې نه مخکې چې پرېښې يې کوت، لاښايسته شوې وه، مستي، دځوانۍ لېوالتيا او تاند توب او سادګي داسې د هغې په بشره کې ځلېدل چې ديوه څورلس کلن زلمي ناارامي يې ښودله، خو بيا هم د ټولواک څېره پرتمينه وه. د ټولواک غلچک چې په کراره پرسوروښوئېده، د رستوف سترګو ته په رسېدو سره، ودرېد، د هغه سترګو سره وجنګېد او يوه دوې دقيقې همالته پاتې شو. ايا په دې پوهېده چې د رستوف په روح کې څه توفان راالوتی دی؟ (رستوف تصور کاوه چې ټولواک په ټولو خبرو پوه شوی دی) هرڅه چې و، و، د هغه شنې سترګې چې له خواخوږۍ نه ډکې وې، هغه ته کتل، خو ناڅاپه يې وروځې برندې کړې، په چپه پښه يې آس په څنګ وواهه او وړاندې لاړ.

ځوان ټولواک نه شو کولای د جګړې دلومړې کرښې دليدو لپاره دخپلې هيلې مخه ونيسي... لا نورو سورو ته نه ورسېدلی چې څو ياورانو پرهغه د جګړيزو عملياتو دبريالي پای ته رسېدو زېری وکړ.

دغه جګړه، چې د هغې په لړ کې يوازې يو تن فرانسوي اسير شوی و، پر فرانسوي پوځ ديوه پرتمين بري په څېر وګڼل شوه، ټولواک او ټول پوځ، په تېره بيا تر هغه وخته چې دباروتو لوګی کنډک کنډک دجګړې پر ډګر لمن غځولې وه. دوی دامنلې وه چې فرانسوي پوځ ماتې خوړلې ده، پوځيان تېښتې ته اړ شوي او شاته تللي دي. دټولواک د تېرېدو نه څو دقيقې وروسته، هغه پوځ چې د پاولګراد سواره هم دهغه يوه برخه

جوړوله، د جبهې لومړۍ ليکې ته وغوښتل شو. رستوف په وړوکي ويشار نومي الماني ښار کې يو ځل بيا ټولواک وليد. د ټولواک د رارسېدو د مخه، د دغه ښار په ډګر کې څه سختې ډزې شوې وې، يو څو مړګ ژوبلې شوې وې، چې د هغو د پورته کولو لپاره لا وخت پيدا شوی نه و. ټولواک چې پوځي او غير پوځي ياورانو يې، تر شا و خوا ګڼه ګوڼه جوړه کړې وه، پر يوې سرې بخنې اسپې سپور و، نه پر هغه آس چې د پرېښ په ورځ سپور و. هغه يوې خوا ته لږ کوږ، خپلې زرينلاستې عينکې يې په يوې ښکلې خوځېدا سترګو ته جوړې او د هغې له شانه يې هغه سرتېري ته چې خولۍ يې لوېدلې، له سره يې وينې بهېدلې او پرمخ پرځمکه پروت و، کتل. ټپي سرتېری، دومره ککړ، وبرجن او جامه يې جنډې وې، چې ټولواک ته يې نږدې کېدل، په رستوف خورا ګرانه تمامه او هغه يې سپکاوي وګاڼه. هغه وليدل چې د ټولواک اوږې ته به وايي چې د سړو کومه سخته څپه پرې تېره شوې وي، رېږد بدې. چپه پښه يې وخوځېده او آس يې پر ډډه وواهه... يو ياور له آس راکوز شو، ټپي سرتېری يې تر ترخګ لاندې ونيو او هغه يې له ځانسره په راوړې روغتيايي کراچۍ کې څملاوه. د سرتېري زګيروی واورېدل شو.

ټولواک چې تر مرګه په حال کې سرتېري نه، لا دردمن او غمجن و، وويل:

-کرار، لږ په کرار! لږ په کراره يې څملولئ نه شئ ؟

دا يې وويل، او له هغه ځايه ولاړ.

رستوف د ټولواک له اوښکو نه ډکې سترګې وليدې او وايې ورېدل چې د لرې کېدو په حال کې يې په فرانسوي ژبه چارتوريژسکي ته وويل:

-دا جګړه څه بده بلا ده، ډېره بده بلا !

...مخکښو پوځونو ته، دټولواک مننه او هغو ته د سوغاتونو وعدې، اعلان او سرتېرو ته په هغه ورځ دوه برابره ودکا وویشل شوه. په نغریو کې د وچوخسو او ډکو ترقهاري تر پرونۍ شپې لا سندريزه شوی و او د سرتېرو د سندرو غږ په بې ساري خوښې تر آسمانو پورې انګازې کولې.دنیسوف، په هغه شپه، جګړنۍ ته د خپلې رتبې لمانځنه کوله او رستوف چې تر بد مستۍ پورې مست شوی و ،دلمانځنۍ په پای کې وړاندېز وکړ چې جامونه د ټولواک دروغتیا په هیله پورته شي، هغه زیاته کړه:

-نه هغه شان چې د دود له مخې هره مابنامنۍ کې په رسمي توګه وايو ،دټولـواک د روغتیا پـه هیله،نـه داسـې نـه !راځئ،ددغـه سپېڅلي،مهربانه او ستر انسان دروغتیا او پر فرانسویانو دهغه دهرمرو بري په هیله دا جامونه پورته کړو.

بیا یې زیاته کړه:

-ترننه پورې چې یو ازې وو ،پـه مېړانـه جنګېدو ،لکه هغه شان چې مو په شونګراین، کې دفرانسویانو مخه ونیوله، خو اوس مو چې هغه مخکښ دی، څه به پېښ شي؟ وا ،ددښمن په حال ! مور به خپل ځان او ژوند ترې ځار کړو ،دهغه په لاره کې به خپله خوښه، خپله وینه توېې کړو.همداسې نه ده، ښاغلیو؟ کېدای شي چې زیات مې څکلي وي او هغه شان چې ښایي غږېدای نه شم، خو داسې انګېرم، چې تاسې یې هم داسې انګېرئ،د لومړي الکساندر د روغتیا په هیله ! هورا ! هورا !

د افسرانو له ولولې نه ډکو غږونو انګازه جوړه کړه:

-هورا ! هورا !

زاړه تورن کېرستن، چې سره له ټول زوړوالي یې دغږ رښیاوالي او

سند ریزتوب، تر شلن کلن رستوف نه لږ نه و ، هم هورا هورا ویل.

...شپه ښه پخه شوې وه چې افسران کرار کرار خواره شول، دنیسوف په خپلو نازکو منګلو رستوف چې ښه انډیوال یې و ، پر اوږه وواهه او وې ویل:

-ښه ! ښه !دا آشنا ، په جګړه کې بل څوک پیدا کولای نه شئ او دې ته اړوزي چې په ټولواک مین شي.

رستوف چیغه کړل او وې ویل:

-ګوره دنیسوفه ! په دې اړه به ټوکې نه کوې،زما دا احساس داسې سپېڅلی او له برم نه ډک دی...دومره له...

-منم یې !خبرې دې منم، ګرانه زما هم تاته ورته احساس دی،تا منم.

- نه ! ته نه پوهېږې.

رستوف، پاڅېد او د سرتېرو دنغریو په منځ کې وخوځېد ، په خیالونو کې ډوب او په زړه کې یې وویل:

-دا به څومره لویه نیکمرغي وای چې،نه دټولواک دژغورنې لپاره(ده نه شو کولای داسې تصور وکړي)بلکې دهغه دسترګو په وړاندې ځان قربان کړم.هغه په رښتیا په ټولواک زړه بایللی و ،دروسیې دویاړنو مین او دهغې دراتلونکې بري نه پرته یې بله هېڅ هیله نه لرله. دا یوازې دی نه و ،چې په هغونه هېرېدونکو ورځو کې، د استرلیڅ ترجګړې دمخه، دغه احساس لاره، بلکې د روسي پوځ په سلو کې نوي، که څه هم نه دهغه دلېوالتیا په کچه،خو بیا هم دزړه له کومې په ټولواک او دروس دپوځ په ویاړ مین وو.

۱۱

بله ورځ ټولواک د ویشاو په ښار کې پاتې شو. د هغه ځانګړی ډاکټر څو ځله هغه وکوت. په ستره قوماندانۍ او نورو پوځي ډلو کې د هغه د ناروغتیا د خبر انګازې خپرې شوې. لکه هغه شان چې هغه ته نېږدې کسانو ویل، هغه ډوډۍ نه خوړله او پرون شپه یې خوب هم نه و کړی. د هغه د ناروغتیا او خراب طبعیت لامل هغه ژوره خوابدي وه چې د مرګ ژوبلې په لیدو یې، دده په نازک خیال او زړه اغېزه کړې و.

د نوامبر د وولسمې په سهار، یو فرانسوي افسر له سپینې جنډې سره د مرکې په تکل دې خواته راغلی و او ویې ویل چې روسي ټولواک سره وګوري.. دا افسر هماغه ساواري و. ټولواک هم د اشېبه سترګې پټې کړې وې، نو ځکه ساواري باید انتظار پاتې شوی و. ماسپښین و، چې ټولواک هغه ومانه او یو ساعت وروسته هغه له شهزاده دولګه روک سره یو ځای د فرانسوي پوځونو لومړیو کرښو ته لاړل.

هغه شان چې آوازو ویل، ساواري د لومړي الکساندر او ناپلیون د کتنې وړاندیز راوړی و. د غه وړاندیز ټولواک نه و، منلی او ټول پوځ په خورا خوشالۍ د دغې نه منې هرکلی کړی و. د ټولواک پر ځای د ویشاو، د ښار فاتح، شهزاده دولګه روکوف، له ساواري سره د ناپلیون د مرکې لپاره ولېږل شو او ورته ویل شوي و. که د غه مرکه او خبرې په

ربښتیا د سولې د ټینګښت لپاره وې، له ناپلیون سره دې وغږېږي.

ماښام وچې دولګه روکوف، له راستنېدو سره سم، د ټولواک دیدن ته ورغی او تر ډېره وخته له هغه سره یوازې پاتې شو.

دنوامبر په اتلسمه او نولسمه روسي پوځونه، یو دوه کرښې نورهم وړاندې لاړل او فرانسوي هغه، تر لنډ اخ وډب او ډزو نه وروسته شاته لاړل. دنوامبر دنولسمې ترغرمې نه وروسته وچې د پوځ د لوړپوړو چارواکو په منځ کې یو شور، ځوږ او ښه لېوالتیا پیدا شوه، چې دبلې ورځې تر سهاره یې دوام درلود، دنوامبر ترشلمې پورې، تر هغه وخته چې د اوسترلیځ، نه هېرېدونکې جګړه ونښته،... دنوامبر د شلمې شپه وه چې د روس اتریش ګډ اتیازریزه ستر پوځ دیوې بې پایې کرښې په بڼه وخوځېد...

جګړیز عملیات هم د ساعت د منځني جوړښت د خوځېدا په بڼه دي. جګړیز عملیات هم لکه د ساعت په شان، همدا چې لومړی خوځېدا پیل شوه، له هر دلیله پرته، تر وروستۍ پایلې دوام پیدا کوي. هلته هم لکه په ساعت کې، څو دهرې پرزې وار نه وي رارسېدلی، کرار ولاړ او له نورو پرزو سره کار نه لري. څرخونه دخپل محور شاوخوا راچورلي، شروشور کوي، څرخونه یو پربل لګېږي، عقربې له یوبل سره غاړه غړې کېږي، آواز کوي، خو دهغو کوم ګاونډ څرخ هماغه شان بې خوځېدا په خپل ځای ولاړ وي، داسې آرام چې ته به وایې سل کاله نوربه هم خپلې دې چوپتیا ته دوام ورکوي، خو همدا چې ټاکلی وخت یې رارسېږي، کوم ستر اړم په کوم اغزي کې بند ېږي، هغه ستر څرخ هم داړتیا له امله، کومې خوځېدا ته اړېږي او په یوه وچ غږ په خوځېدا راځي او هغه چارې ته چې په ګټې او حاصل یې نه پوهېږي، ورګډ ېږي.

هماغه شان چې د ساعت په جوړښت کې، دبېلابېلو

څرخونو ،عقربو او کړیو پېچېدلي خوځېدا او غړونه، دهغو کړاره او موزونه خوځېدا د وخت له ښودني پرته بل څه نه دي، همدا سې د دغه یو سلو شل زریزه روسي-فرانسوي پوځ د پېچلو او بېلابېلو کړو ،حاصل هم ،داوسترولیځ، په بایللې جګړه کې چې د درې جګړمارو د جګړې په نامه یادېږي، د دغو خلکو د کبر، بې ځایه ویاړونو نتیجه او د هغو د پیدا شویو سوادوو ، هیلو ، پېښمانیو ، زوربدنو او خواریو ، له حاصله پرته بل څه نه و.دا جګړه د انسان د تاریخ د ساعت پر مخ ،د نړۍ د تاریخ د عقربو ځای پر ځای کېدل دي.

سردار اندرې په هغه ورځ په ستره قوماندانۍ کې نوکریوال او له ستر قوماندانه،نه بېلیده.د ماښام شپږ بجو ته نږدې وخت و چې کوتوزف د ټولواکانو ستر قوماندانۍ ته راغی او له ټولواک سره تر لنډې کتنې وروسته،د دربار د تشریفاتو رئیس ګراف تولستوي ته ورغی.

بالکونسکي ،له دې وخته په ګټه اخیستو سره،د دولګه روکوف ته ورننوت او له هغه نه یې د هغه د سفر او چارو په اړه پوښتنې وکړې.سردار اندرې په دې پوهېده چې د کوتوزف طبیعت ختمه ،له کوم څه نه نا راضه، په ستره قوماندانۍ کې هغه سره سم کړه وړه نه کېږي او د سترې قوماندانۍ زیاتره غړي،له هغه سره داسې غږېږي چې ګواکې دی له کوم راز نه چې نور پرې خبر نه دي، خبر وي.سردار اندرې،غوښتل چې په دې اړه هم له شهزاده دولګه روکوف سره وغږېږي.

دولګه روکوف چې له بېلبین سره چای ته ناست وو ، د سردار اندرې په لیدو یې وویل:

-سلام ښاغلیه !مهرباني !دا څه خبره ده، سبا ته جشن دی او ستاسو

دبوډا طبیعت خته برېښي؟

-نه، تصور نه کوم چې طبیعت یې خته وي، هغه غوښتل چې سترې قوماندانۍ کې یې غږ واورېدل شي.

-دجګړې جرګه کې دهغه خبرو ته ښه غوږنیولی دی او که داصلي خبرو په اړه وغږېږي، بیا به یې هم خبرو ته غوږ شي، خو اوس چې بناپارت له هرڅه زیات له لویې او هراړخیزې جګړې نه په ویره کې دی، خبرو ته اړتیا نه شته، ځنډول او چاته تمه کول ښه نه برېښي.

سردار اندرې، وویل:

-رښتیا تاسو خو هغه لیدلی، دابناپارت څنګه و؟تاسو دهغه په اړه څه فکر کوئ؟

دولګه روکوف له ناپیلون سره دخپلې کتنې دپایلو لېوالتیا ته په پام وویل:

-هوکې ومې لید، هغه له هرڅه زیات له یوې لویې او هراړخیزې جګړې نه په ویره کې دی، که هغه له موږ سره له مخامخ کېدو نه ویره نه لرلای، ولې یې له ټولو اک سره دکتنې هیله کوله؟ ولې یې دخبرو وړاندېز کاوه؟ او تر ټولو دپام وړ دا چې ولې یې دشاتګ پرېکړه کوله؟ حال دا چې دهغه په جګړېز دود کې شاتګ خورا ناروا کار ګڼل کېږي.زما خبره ومنه، هغه ډارېږي، له یوې لویې او هراړخیزې جګړې نه په ویره کې دی، دهغه دراپرزېدو شېبې رارسېدلي دي.دا په ډاګه درته وایم او ته یې ومنه.

سردار اندرې بیا وپوښتل:

-نوراته ووایه، څنګه او څه ډول؟دولګه روکوف، بېلبېلن ته یې مخ وروا ړاوه، وموسېد او ځواب یې ورکړ:

- هو ومې لید، دهغه خاورین لنډ کوټ په غاړه و او خورا لېواله

وچې زه هغه د ((اعلحضرتا)) په نامه ونوموم، خو له دې ویاړه ځکه بې برخې شو، چې زما له خوا یې هېڅ ویاړمنه ستاینز نوم وانه ورید او بیا یې زیاته کړه:

-دغه زاړه او بوډا کوتوزف ته زما دبې پایه او ځانګړي درناوي سره سره، که د هغه د سپارښتنې له مخې کومې، نه پوهېږم کومې معجزه بڼې پېښې ته سترګې په لارې وای او دښمن ته مو دتیښتې یا دوکې وخت ورکړای وای، اوس به موږ درسوایۍ او ماتې په منګولو کې را ګیر وای، حال دا چې هغه اوس زموږ په منګولو کې راایسار دی. نه! نه! باید سوورف او د هغه جګړیزدود هېر نه کړو: "ځان هېڅکله هغه حالت ته مه راولئ چې په تاسو یرغل وشي، تاسو باید یرغل وکړئ "دا ومنه چې په جګړه کې دځوانانو لېوالتیا او مېړانه د زړو تر تجربو نه زیاته لارښوونکې ده.

اندرې وویل:

-ښه اوس له کوم دریځه پر هغه یرغل کوو؟ما نن دجګړې لومړې کرښې وکتلې، دا هېڅ نه څرګند بړي، چې د هغه قوتونه چېرته ټول او کوټه دي.

داندرې زړه داغوښته، هغه دجګړې هغه تګلاره دولګه روکوف ته وسپړي، چې ده خپله ابستلې وه، خو دولګه روکوف، خپله پاځبد او پر میز یې یوه نقشه وغوړوله او په خورا چټکۍ یې په خبرو پیل وکړ:

-دانو څه خبره ده، چې قوتونه یې چېرې کوټه شوي دي؟هېڅ پروانه لري، چې چېرې، ټول اړخونه باید په پام کې وساتل شي، کېدا ی شي هغه په برن کې وي...

شهزاده دولګه روکوف، په چټکې او یو ګنګ حالت د وای روتر، دنقشې په سپړنه پیل وکړ.

او همدا چې سردار اندرې، دهغه د نقشې د نیمګړتیا او د خپلې تګلارې، چې دوا یروتر، تر هرهغه بد نه وه او یوازدانې نیمګړتیا یې دا وه چې منل شوې نه وه، د ښیګڼو په سپړه پیل وکړ، نورنو دولګه روکوف هغه ته غوږ ونه نیو او د نقشې پر ځای یې په شک، تردید او نه پام، اندرې ته وکتل.

دولګه روکوف وویل:

-رښتیا، کوتوزف نن جګړیزه غونډه لري، تاسو کولای شئ، خپلې دا خبرې همالته وکړئ.

سردار اندرې چې له نقشې نه لرې کېده وویل:

-همدا سې به وکړم.

ببلبین، چې ترهغې شېبې په خوښۍ او موسکا، دهغو خبرو اترو ته غوږ و، ددوی د خبرو په یوې برخه کې یې په ټوکه وویل:

-ښاغلیو! تاسو د څه په اړه فکر کوئ؟ سبا ته که جګړه وګټو او که یې بایلو، د روسیې ویاړ، تضمین دی. له دې کوتوزفه پرته، بل کوم روسي نوم تاسو، د پوځ د مشرانو په منځ کې وینئ؟ ښاغلی جنرال ویمفن، ګراف لانژورن، سردار لیختین شتاین، شهزاده ګوګینلیو، او نور پرش، پرش، پولندي نومونه.

دولګاروکوف وویل:

-ښه به وي چې دا خپله زهرلړلې ژبه بنده کړئ. دا خبرې چې ته یې کوې، یوه هم رښتیانه ده. دا میخائیل میلاردوویچ دوختورف، هغه دربیم، ګراف آرکچاییوف، که څه هم اعصاب یې لږ ضعیفه غوندې دي، دانو څوک دي؟ قو ماند انان نه دي؟

سردار اندرې وویل:

-ګمان کوم چې، میخائیل میلاردوویچ، به د ټولو اک له حضوره

رخصت شوي وي.

هغه تر لنډ ځنډه وروسته زياته کړه:

-ښاغليو ستاسو د نيکمرغۍ او بري هيله کوم.

د دولګاروکوف او بېلبين لاسونه يې کېښکودل او لاړ.

کله چې خپل کورته راستون شو ،نه يې شو کولای له کوتوزفه، چې چوپه خوله يې ترڅنګه ناست و ،د سباد ورځې د جګړې په اړه پوښتي ون کړي.

کوتوزف،برند ،برند خپل ياور ته وکتل او تر لږ ځنډه وروسته يې وويل:

-دا سې تصور کوم چې موږ به په دې جګړه کې ماته وخورو.ما په دې اړه ګراف تولستوي ته وويل او له هغه نه مې غوښتنه وکړه چې زما دا نظر ټولواک ته هم ورسوي.فکر کوئ،ماته يې ځواب کې څه وويل:

-ګرانه جنراله !زه د وريځو او غوښې په غم کې يم،د جګړې دستونزو غم خپله وخورئ،اوس دې واوريدل چې هغه څه ځواب راکړ.

۱۲

دماخوستن نېږدې لس بجې وې، چې وایروتر له خپلو نقشو سره دکوتوزف قومانداني ته، چې جګړېزه شورا هلته دېره شوې وه، لاړ. دپوځ ټول قوماندانان هم دستر قوماندان، قومانداني ته وربلل شوي وو، له شهزاده باګراتیونه پرته چې له دغې غونډې نه یې سر غړولی و، نور ټول قوماندانان په ټاکلي وخت راغلي وو.

وایروتر، چې دکېدونکې جګړې مشر طراح و، دکوتوزف، برخلاف چې نا خوښ اوخوبولی برېښېده، په خورا شور او لېوالتیا دغونډې مشري او لارښوونه کوله. داسې برېښېده چې وایروتر ځان دهغه خوځون لارښود باله چې نور نو راګرځېدونکې نه و. هغه، هغه آس ته ورته وه، چې په ګاډۍ پورې تړل شوی او مخ ښکته پرځوړ خوشي کړل شوی وي. هغه نه پوهېده چې دی ګاډۍ کشکاږي او یا ګاډۍ دی پورې وهي. یوازې په دې پوهېده چې ښکته ځغلي. ددې وخت یې نه لاره، چې ددغه بهیر دپای اټکل وکړي. په هغې شپې دوه ځله دجبهې لومړیو کرښو ته تللی و، چې په خپله ددښمن مواضع وګوري. دوه درې واره هم دروسیې او اتریش ټولواکانو حضورته ددې لپاره ورغلی و، چې په دې اړه هغوی ته سپړنې وکړي. هغه خپل دفتر ته هم تللی، راغلی و، چې خپل منشي ته په الماني ژبه دجګړې پلان ولولي او اوس چې ښه ستړی او ستومانه و، کوتوزف ته راغلی و.

هغه ګواکې داسې بوخت و، چې د ستر قوماندان په وړاندې يې هم درناوی هېر کړی و. هغه د ستر قوماندان خبرې پرېکولې او بې له هغه چې د خپل مرکچي سترګو او مخ ته وګوري، هغو پوښتنو ته چې ترې کېدې، جړ او بې مفهومه ځوابونه ويل. جامې يې ککړې وې. خبره يې الوتې، دزړه خوږي وړاو کره وره يې ګېنۍ اخيستې ته ورته و، خو کبرکجن او ډاډمن برېښېده. کوتوزف، او سترليخ ته نږدې په يوې وړې خو په پوره اندازه پرتمينې ماڼۍ کې استوګن شوی و. هغوی ټول، د واېروتر په ګډون د جګړې د شورا له ټولو غړو سره يوځای د دغې ماڼۍ دهرکليو په تالار کې چې د ستر قوماندان د کار دفتر و، راټول شوي وو. چای يې څکه او يوازې دې ته سترګه په لار و، چې شهزاده باګراتيون راشي او د جګړې شورا په کار پيل وکړي. د شپې اته بجې کېدونکې وې، چې د شهزاده باګراتيون يو ياور راغی او خبر يې راوړ، چې هغه نه شي کولای په غونډه کې ګډون وکړي. سردار اندرې، تالار ته راننوت او دغه خبر يې ستر قوماندان ورساوه. هغه له هغې اجازې نه په ګټې سره چې مخکې يې له کوتوزف نه اخيستې و، همالته پاتې شو.

واېروتر، په خورا تلوارله ځايه پاڅېد او هغه ميز ته چې د برن يوه لويه نقشه پرې غوړېدلې وه، ورنږدې شو او وې ويل:

-ښکاره ده، چې باګراتيون به رانه شي، نو ښه به وي چې کار پيل کړو.

کوتوزف د خپلې پوځي دريشۍ تڼۍ پرانستې وې او تا به ويل چې د هغه د زنې لاندې غوښينې برخې له هغه نه ځان آزاد کړی وي، پر يوې لاستنۍ لوړې څوکۍ ناست و، څورب او زاړه لاسونه يې د څوکۍ پر دواړو لاستيو ايښي وو او نږدې ويده برېښېده. د واېروتر د غږ په

اوربدو يې خپله يوازداني سترګه په خورا وغوړله، سر يې وښوراوه او وې ويل:

-هوکې ! هوکوم، کنه بيا به ناوخته شي.تر دې خبرې نه وروسته يې بيا سر وښواراوه، بانه يې ولوبدل او سترګې يې پټې کړې.

دجګړېزې شورا غړو په پيل کې فکر کاوه چې کوتوزف، هسې دخوب پېښې کوي، دګزارش دلوستلو په وخت کې د هغه د پزې خرهاري، دا ښودله چې په دې شيبه کې د ستر قوماندان ستونزه دجګړې دعملياتو او نورو موضوعاتو تر سپکاوي نه غوره او دپام وړ ده، هغه ستونزه چې دی ورسره لاس ګريوان و ديوې بلې نه ايلبدونکې انساني اړتيا ،يعنې دخوب پوره کول و.هغه رښتيا ويده شوی و.وايروتر، دهغه کسانو په څېر چې په خپلو کړو کې ډوب وي، بې له هغه چې آن خپله يوه شېبه وخت ضايع کړي، کوتوزف ته ور وکتل او همدا چې دهغه په ويدو کېدو ډاډه شو، خپلې پاڼې يې راواخيستې او په لوړ او يوډول آوازيې د راتلونکې جګړې دعملياتو دکړنلارې لوستل پيل کړل او آن دخپلې ليکنې سرليک يې هم ونه لوست:

-دهغه بريد کړنلاره چې د۱۸۰۵کال دنوامبر په شلمه، د کوبلينيځې او سکولنيځې، په سيموکې، ددښمن پرمواضعو کېدونکې دي.

دبريد دکړنلارې سپړنه چې په الماني ژبه ليکل شوې وه، خورا جړه ،پېچلې او پرهغې سرخلاصېدنه خورا ګرانه وه، هغه داسې وه:

له دې کبله چې ددښمن دپوځونو کينې خوا ،شا پلوته ګڼ ځنګله پورې نښتې ده او ښي خوايې دډنډونو آپلو د کوبلينيځې او سکولنيځې پورې پرته ده او دبلې کداني خوانه يې زموږ پوځونه ددښمن دپوځونو ښي خواته ولاړ او تر هغو نه قوي دي،نو دا زموږ په ګټه ده چې پردښمن له دې اړخ نه بريد وکړو...

وایروتر، خپلې لوستنې ته دوام ورکړ او داڅرګندوه چې جنرالانو په خورا سختۍ او نه لېوالتیا ددغې ناسپړې او ناڅرګندې تګلارې بیان ته غوږ نیولی و.لوړ ونی جنرال بوکسګیفدن، چې ملایې دیواله ته لګولې وه، لګېدلې شمعې ته ځیر پاتې و، داسې بریښېده چې وینا نه اوري او آن دا هیله یې هم نه لرله چې ددې ښودنه وکړي چې ګواکې وینا ته غوږ دی.وایروتر ته مخامخ ولاړ سور مخي جنرال میلورادوویچ، په خوراغچ اخیستونکې بڼه، لاسونه په څنګنو ایښي، په څنګلو مخ وړاندې خم، په تاو شویو بریتونو، لوړو اوږو، غټو ځلېدونکو سترګو، خپل غلچک پر هغه خښ کړی و...په دې شېبه کې میلورادوویچ، یوه معنې دار غلچک پر نورو جنرالانو وځغلاوه، خو دده له دغه معنې نه ډک غلچ نه دا نه څرګند بدل چې دی دیرغل ددغې تګلارې ملاتړ دی او کنه، راضي دی او کنه.تر ټولو نه نېږدې رایروتر ته ګراف لانژورن، چې ښکلې موسکایې دفرانسې سهیلي خلکو ته ورته څېره ورځلوله، ناست و.د تګلارې دلوستلو په ټوله موده کې دغه موسکا دهغه له شونډو کډه ونه کړه.هغه په دې ټوله موده کې خپلونریو ګوتو ته چې خپله زرینه، هیندا ره لرونکې تنباکرومړې یې په کې په چټکۍ چورلوله، کتل...د وینا د یوه خورا اوږد متن په منځ کې یې د تنباکرومړۍ چورلول ودرول، سرېې پورته کړ، مو سکایې دنریو شونډو په کونجو کې دملنډو بڼه پیدا، دوایروترخبرې پرې او وې غوښتل چې څه ووایي، خو اتریشي جنرال خپلې خبرې ونه درولې، په قهر سره یې څېره برنده او څنګلې یې وخنډلې، ده ته یې دخبرو وخت ورنه کړ او داسې یې وښوده چې وروسته، وروسته به ما ته خپلې خبرې ووایې، اوس مهرباني وکړئ خبرو ته غوږ او نقشې ته وګورئ.لانژیرون ،د تعجب په نښه خپلې سترګې پورته کړې او میلورادوویچ ته یې چې

ګواکې پوښتنه لري وکتل، خو همدا چې، ظاهرا معني لرونکي خو تش غلچک سره مخامخ شو، په خورا خواشداني يې سترګې ببرته ښکته واچولې، بيا يې دخپلې تنباکو مړۍ چورلول پيل کړل او ترشونډو لاندې، خو پوره په لوړ آواز چې ټولو واورېده، وويل:

-ښاغليه !د جغرافيې درس راکوي !

پرژيبشفسکې، په ډېر درناوي او نزاکت لاس په خپل هغه غوږ چې دو ايروتر، خواته ونيولی او دهغه چا حالت درلود چې ګواکې د ويناوال خبرې سخت خوند ورکوي، ټول غوږ، غوږ و.

لنډه ونی دوختورف، چې مخامخ، وايروتر ته ناست و، په خورا پام او درناوي پر نقشې ورخم او دزړه له کومې يې د قوتونو دځای پر ځای کېدو او دسيمې دپېژندنې، چې ټول ورته نا اشنا و، څېړنه کوله.څو ځله يې له وايروتره هيله وکړه، هغه کلمات او نومونه چې ده نه دي اورېدلي او يا ورته ګران دي، بيا ووايي، وايروتر دهغه ددې هيلې په منلو سره هغه تکرارول او ده هغه ليکل.

تر يو ساعت وروسته چې دتګلارې لوستل پای ته ورسېدل، لانژيرون بيا دخپلې تنباکو مړۍ چورلول ودرول او بې له هغه نه چې وايروتر ته يا په ځانګړي توګه بل چاته وګوري، په غږېدا شو او وې ويل:

-ددغه راز يوه تګلارې سرته رسول به خورا ګرانه وي، ځکه دد ښمن ټول ځايونه په ښښه شوي، تاکل شوي، خو په حقيقت کې دغه ځايونه ځکه موږ ته څرګند نه دي چې دښمن په خوځېدا کې دی.دوايروتر، په يرغليزې لاره د لانژورون نيوکې، بې بنسټه نه وې، خو دا څرګنده وه چې دنيوکې موخه دا وه چې وايروتر ته دا څرګنده کړي چې دی په داسې ډاډ او ځانغوښتنه خپله تګلاره لولي، بايد په دې پوه شي چې

دښوونځي ماشومان او یا کوم ناخبره کسان یې مخې ته ناست نه دي، بلکې د هغه اوربدونکي داسې کسان دي چې کولای شي ده ته دجګړې د مهارتونو زده کړې ورکړي. کله چې د وایروتر یو ډوله آواز کرار شو، کوتوزف، لکه ژرندګړی چې دژرندې د پلونو په دربدو راویښېږي، راویښ شو، سترګې یې وغړولې، دلانژورن غږبدا ته غوږ شو، خو ژرېې سترګې بېرته وتړلې او سرېې ښکته ولوېد، ګواکې غوښتل وو ایي:

-اې بابا، تاسو لاتر اوسه په دې اپلتو لګیا یاستئ.

لانژورون، چې هغه کوله د وایروتر، پرپوځي ځانستاینې، چې ځان یې د پوځي تګلارې نوښتګر باله، ملنډې ووهې او داسې لاسوند یې وړاندې کاوه چې بناپارت به هېڅکله زموږ د یرغل په تمه سترګه په لار نه شي بلکې په خپله به برید وکړي او زموږ داټوله تګلاره به هسې خړې اوبه یو سي. وایروتر، ټولو هغو نیوکو ته چې دده پر پوځي تګلارې کېدې، له سپکاوي نه په یوې داسې ډکې موسکا ځواب وایه چې ګواکې ده مخکې له مخکې دغو نیوکو ته چې پر ځای نیوکې وې او یا بېځایه ځان چمتو کړی و. هغه وویل:

-که هغه پر موږ برید کولای شوای، همدا نن به یې کړای و.

لاژورون وویل:

-نو تاسو داسې انګېرئ چې هغه ضعیفه دی؟

وایروتر، د هغه داکتر په څېر چې ګواکې، واترنر، غواړي هغه ته د طبابت لارې وروښیي، وموسېد او وې ویل:

-ډېر، فکر نه کوم چې تر څلویښتو زرو نه یې پوځ زیات وي...

وایروتر وویل:

هرڅه چې وي، زموږ په تګلاره کې کوچنی بدلون هم نه راځي.

سردار اندرې چې له ډېرې مودې ده ته سترګه په لارې و، چې خپل خبره وکړي، وويل:

-ځنګه بدلون نه راځي؟

په دې وخت کې کوتوزف راويښ شو.ژور، ژور وتوخېد، جنرالانو ته يې وکتل او وې ويل:

-ښاغلو !برید سباته دی، ښه به داوي چې وواېو، نن دی، ځکه شپه له نیمایي نه اوښتې، هسې هم اوس څه شی دبدلیدو نه دي.تاسو ټوله کړنلاره واورېده او موږ ټول به خپلې دندې ترسره کړو، خود جګړې تر پیله مخکې، تر یوه درانده خوب نه پرته، بل هېڅ ښه څه نه شته.

داسې یې وښوده چې غواړي، پاځي.جنرالانو درناوی وکړ او دخوځېدا په تکل شول.سردار اندرې هم له مانۍ نه ووت.

❋❋❋

سردار اندرې، په جګړیزه جرګه کې دخپلو خبرولپاره، هغه شان چې ده هیله لرله، وخت نه و پیدا کړي، نوځکه دغه کار پر هغه خورا بد او ناڅرګند اغېز پرېښی و.هغه په دې نه پوهېده چې څوک برحقه دی؟وایروتر او دولګه روکوف، یا کوتوزف، لانژورون او که نورجنرالان چې دجګړې له تګلارې سره مخالفه وو؟هېڅ نه پوهېده.له ځانسره به یې ویل:

-ایا دا شونې نه وه او کوتوزف نه شو کولای چې مخامخ او په ډاګه خپل نظرټولو اک ته وواېي؟ایا په رښتیا دا کار بل ډول کېدونکی نه و؟ایا دا روا وه چې ځینوټکو او خیالاتو ته په پاملرنې سره دلسګونو زرو وګړو او له هغه ډلې نه دما ژوند دمرګ له ګواښ سره مخامخېږي؟

هو کې کېداى شي، سباته ووژل شم. همدا چې خپل مرګ يې ترسترګو شو، ناڅاپه يې په خيالونو کې خورا لرې، خو په ځان کې يې نغښتي يادونه راتت او ژوندي شول. له خپلو خپلوانو او ښځې سره يې خپله وروستۍ مخه ښه وريادېده شوه، له هغې سره يې د خپلې مينې لومړۍ ورځې وريادې شوې، هغه، د هغې امېدوارۍ وريادې کړه، پرهغې او ځان يې سخت زړه خوږ شو، په خورا خوا خوږۍ، زړه خوږۍ خو عصبانيت او ګښۍ له هغه دالان چې د نيوفيځکې سره ګډ او هلته استوګن و، د باندې ووت او د کور مخې ته په ګرځېدو شو.

که څه هم د شپې هوا لړنۍ وه، خو د سپوږمۍ پلوشو خپلې لارې ايستلې. هغه په خيالونو کې زنګېده: هو کې سبا، سباته! خداى خبر کېداى شي سباته ماته هرڅه پاى ته ورسېږي، دا ټول يادونه به نور نه وي او دا ټول يادونه به زما لپاره نور هېڅ معني ونه لري. کېداى شي همدا سباته، زړه مې راته وايي، چې همدا سبا کېداى شي ددې وخت پيدا کړم هغه ټول څه چې کولاى شم، هغه وښيم.

د جګړې سخت ساعت او انځور يې ترسترګو شو، د روس د پوځ ماته او په يوځاى کې د هغو کوټه کېدل او د هغو د قوماندانانو خواره خواري، تريو تندي، ټول، ټول يې ترسترګو شول... دادې هغه نيکمرغه شېبه او پيرزوينه چې دى ټول ژوند هغه ته سترګه په لاره و، رارسېدلې وه. هغه خپل تکل مخامخ او په سپينه، کوتوزف، وايروتر او ټولو اکـ ته ويل شي. ټول د هغه ټينګار او داند يښنو رښتياوالي ته حيران پاتېږي، خو هېڅوک دا زړه نه کوي چې د هغه سرته رسولو مشري وکړي، نو هغه وخت دى، د کوم غونډ يا پوځ مشرى ته په دې شرط ملاتړي چې څوک يې په چارو، کړو وړو او سپارښتنو کې لاسوهنه ونه کړي، هغه به له خپل پوځ سره مخامخ د دښمن د پوځ پر زړه بربد کوي او

بې له ځنډه يې برى په برخه کېږي. خو يو بل غږ يې په غوږو کې انګازې کوي او وايي:

-تا د جګړې د کړاو او مرګ ژوبلې په اړه هم فکر کړى دى؟ خو سردار اندرې د غه غږ ته هېڅ پام نه کوي او په خپلو بريو کې ډوبېږي. د بلې جګړې تګلاره خپله يوازې جوړوي. هغه چې د کوتوزف په پوځ کې د سترې قوماندانۍ نوکريوال دى، هرڅه يوازې ترسره کوي. بله جګړه يوازې دده د هلوځلو له برکته برى ته رسېږي. کوتوزوف، د پوځ مشرۍ نه لاس په سر او ټولې چارې ده ته سپاري. هغه بل غږ بيا دده په غوږ کې انګازې کوي:

-نه !نو بيا څه؟ دا به و منو چې تر دې مخکې به ته ترلس واره زيات ټپي، يا وژل شوى او يا يې تېرويستل شوى نه يې، نو بيا به څه کېږي؟ سردار اندرې خپل ځانته، خپله ځواب وايي: نه پوهېږم وروسته به څه وشي؟ نه غواړم او نه کولاى شم، پرې پوه شم، خو دا غواړم، زه دو يارونو لېواله او لېونى يم او دا مې خوښېږي چې ټول خلک مې و پېژني، ورته ګران واوسم ،دا خو زما ګناه نه ده، چې زه دا غواړم، يوازې او يوازې همدا ،زه د همدې لپاره ژوندى يم، هو کې يوازې د همدې لپاره ! زه به هېڅکله دا چاته ونه وايم، نو اې لويه خدايه ! زه څه وکړم، چې له ويارونو او له ماسره د خلکو له مينې پرته، له بل څه سره مينه او لېوالتيا نه لرم. له مرګ، ټپي کېدو ، د کورنۍ تري تم کېدل، له هېڅ څه نه، نه وېرېږم. ماته له هرچانه د زړه له کومې ګران خلک، پلار، خور او ښځه، زما روح پورې تړلي وګړي، ماته تر ټولو ګران، که څه هم دا خبره به د طبيعت او انساني ختې برخلاف وبريښي، خپل تر ټولو نه ګران وګړي، بې له ځنډه د يوې شېبې وياړ، پر خلکو د برې او هغو ته د ځان د ګرانښت د ترلاسه کولو لپاره ځاروم. دا ټول د دې

لپاره ځاروم چې خلکو ته ګران واوسم، هغه خلک چې نه یې زه پېژنم او نه به هغوی ما وپېژني.هغه، غږ ته غوږ شو چې دکوتوزوف،له ماڼۍ نه واورېدل شو او بیا یې دوام ورکړ:

-هوکې دهمدې خلکو دمینې لپاره...

دکوتوزف دچوپړانو غږ راته چې پېتې تړي.یوغږ چې کېدای شو د کوتوزف دګاډایون به و،دکوتوزوف پر آشپز یې دچټک کارغږ کاوه.داد تیت په نامه ،یو بوډا اشپز وچې سردار اندرې هم پېژانده.

او اندرې له ځانسره لګیا و:

-په هرحال ماته پر دوی واک او ددغه واک نه پیدا شوی ویاړخورا ګران دی،پردغه واک چې په دې لړوکې پرما خور دی او دهغه په رازمن واک او ویاړ، ویاړم.

۱۳

رستوف په هغه شپه، له خپلې ډلې سره د جبهې د ښارنۍ لپاره دباګراتیون د پوځ په لومړۍ کرښې کې ګمارل شوی و. د هغه سواره هم جوړه جوړه د جبهې په اوږدو کې ګمارل شوي وو او خپله هم سپور د دغو کرښو په اوږدو کې خوځېده او له خپل نه ایلیدونکي سیال، خپل خوب سره چې دده د پرزولو تکل یې کړی و، لاس او ګریوان و. د هغه شاته، بې پایه فضا زموږ د سرتېرو په نغریو کې د بل شویو اورونوله شغلو نه رڼا رڼا وه، خو مخه یې په تپه تیارو کې ډوبه ډوبه وه. څومره به چې رستوف د غو تپو تیارو ته ځیرېده او ځیرېده، هېڅ به یې نه لیدل. کله به یې کومه خړه، کله به یې کومه تیاره او کله به یې هلته چې باید دښمن وي، سپخنکو ته ورته کومه رڼاګۍ ولیده چې ځلېږي او له ځانسره به یې وویل چې، دا د دې خیال ته ورځي، چې د سترګو مخې ته یې څه ځلېږي. بانه به یې وغړېدل او د خیالونو په بې پایه نړۍ کې به یې، کله اعلحضرت ټولواک او کله هم دنیسوف لیدل، کله به یې بیا د مسکو تېر خیالونه لکه کوډګرزوروونکي ترسترګو راپیدا شول، هغه به په چټکۍ خپلې سترګې وغړولې او د هغه آس سر او غوږونه، چې دی پرې سپور دی، ځانته خورا نږدې ولیدل... او له ځانسره به یې وویل:

-ولې نه! کېدای اعلحضرت ما هم د بل هر افسر په څېر وګڼي او

کومه دنده راته وسپارې او راته وواېي:

- "ځه لاړشه !هلته وګوره، چې څه خبره ده؟

... څه کېدل چې زه يې خپل چوپړي ته ګمارلی وای، مابه هغه ته ځنګه دزړه له کومې چوپړ کړای وای، سربېره په دې به مې کړای وای، مابه دهغه ساتنه کولای، هغه ته به مې رښتيا ويلای او هغه به مې له دوکه مارو نه ژغوره "رستوف، ددې لپاره چې دټولواک په وړاندې دخپلې سربښندنې ښه او ژوندی انځورو باسي، کوم الماني يا دښمن يې تصوراوه چې هغه يې نه يوازې په لېوالتيا واژه، بلکې دټولواک په وړاندې يې په غومبرو په سختو څپېړو واهه.ناڅاپه يو لرې لرې غږ هغه راوينښ کړ، ټکان يې وخوړ او سترګې يې پرانستې، په زړه کې يې وويل:

-زه چېرې يم؟ هو کې ! دجبهې په لومړې کرښه کې، دشپې نوم:

... مالبن، اولميوخ، افسوس چې سباته زموږ سواره په قطعې کې دي....هغه دخوب او ويښتيا په حالت کې ويل:

-ناتاشا ،ګرانې خورې !زما تورسترګې خورجانې !...کله چې هغې ته ووايم چې ټولواک مې له نږدې نه وليد ،له حيرته به لېونۍ شي...

په هغې شېبه کې چې رستوف سترګې وغړولې، هغه له هغې خوا نه چې کېدای شو هلته به د دښمن دېره وه، په زرګونه ناارامه غږونه او شروشور واورېد.دهغه آس او دهغه مل سواره آسونه، چې دده ترڅنګ ولاړ و ،د دغه غږونو په اورېدو غږونه،لاتېره کړه.په هماغه سېمه کې چې چېغې پورته وې، اور ولګېد او بېرته مړشو.بيا د فرانسوي پوځونو دجبهې په ټوله کرښه کې، هلته دغرونو په څوکې،د اورونو لګېدل او چېغې سورې دم په دم زياتېدې او لوړېدې.رستوف په دې چېغو کې فرانسوي، خبرې اورېدې، خو نه يې شو کولای په هغو پوه شي. غږونه

تر اندازې زیاته خپل شر و شور کې ورک وو. اوس، نو د په، په، په او آ.آ.آ، غړونه او رېدل کېدل.

رستوف، هغه سواره ته چې تر څنګه یې ولاړ و، مخ وروا ړاوه او وې پوښتل:

-دا د دښمن غړونه دي؟ته څه فکر کوې؟

سواره ځواب ورنه کړ.

رستوف چې تر ډېرې پورې، ځواب ته په تمه و، بیا و پوښتل:

-څنګه ته یې نه اورې؟

سواره په خوابدي آواز ځواب ورکړ:

-جلالتمابه نه پوهېږم، څه وو ایم؟

رستوف بیا ځواب ورکړ:

-هغه د دښمن لومړۍ کرښې دي، نو رنو دا باید د دښمن غږ وي.

سواره وویل:

-کېدای شي د دښمن وي، کېدای شي نه وي، کېدای شي بل څه وي. شپه ده، شپه خو خپل رازونه لري.

بیا یې پر خپل آس چې تر ده لاندې یې نا ارامه کوله، چیغه کړل:

-نو !تاته وایم !آرام شه !

د رستوف آس هم د غږونو او شروشور په اورېدو او د اورونو په لیدو نا ارامه شوی و. هغه پر کنګل وهلې ځمکې سمونه وهل. چیغې او شروشور لوړېدل او لوړېدل او دیو سترنا پوهېدونکي بنګهاري داسې بڼه یې پیدا کوله چې یوازې د یو څو سوه زریزه پوځ له خوځېدا نه کېدای شي پیدا شي. د اورونو لمن د هغې کرښې په اوږدو کې چې په اغلب ګمان د فرانسوي پوځونو لومړۍ کرښه وه، غوړېده او غوړېده. خوبونو، نو رنو د رستوف له سترګو کډه کړې وه. د دښمن د پوځ

دخوښۍ او د برې چیغو، په هغه کې د هوښیارۍ او ځیرتیا ښکالو راتخنوله. رستوف نور نو به ډاګ اوزغرده غږونه اوریدل:

-ژوندی دې وی ټولواک !ژوندی وی ټولواک !

خپل څنګ ته ولاړ سواره ته یې وویل:

-هومره لرې نه دي، باید د سیند دغاړې آه پلو وي.

سواره سوړ اسویلی وویست، هیڅ یې ونه ویل او په خواشداني وټوخېد.

پر هغې کرښې چې سپور روان و، د یو آس د سمونو غږ چې په چټکۍ را روان و، واوریدل شو او ناڅاپه د شپې له تپې تیارې نه، یو ستر پیل ته ورته یو سیوری راووت. هغه د سورو د ډلې یو افسر و. افسر رستوف ته ورنږدې شو او وې ویل:

-جلالتمابه !جنرالان دي.

رستوف چې پر له پسې د اورونو او چیغو پلو ته کتل، له افسر سره مل یې د هغو څو لوړپوړو افسرانو هرکلي ته مخه کړه چې د دوی د کرښې پلو راروان وو. د هغو یو تن پر سپین آس سپور و. شهزاده باګراتیون او شهزاده دولګه روکوف له خپلو یاورانو سره دې لپاره راغلي وو، دا پته ولګوي چې د دښمن په پوځ کې دا عجیبه اورونه او دا چیغې څه شي دي. رستوف، باګراتیون ته ورنږدې شو، هغه ته یې راپور ورکړ او د نورو یاورانو په شان یې غوږ کېښود، چې جنرال څه وایي. شهزاده دولګاروکوف، باګراتیون ته مخ وروااړاوه او وې ویل:

-دا د دښمن له دوکو پرته بل هیڅ نه دي، هغوی شاتګ کړی دی او خپلو پاتې شوونکو ته یې سپارښتنه کړې ده، چې د دوی تر تګه وروسته اور ولګوي، شروشور او چیغې یې ګډې کړې، چې موږ دوکه کړي.

باګراتيون وويل:

- دا ناشوني خبره ده، پرون ما هغه دهغې غونډۍ په سر ليدل.که هغوی شاتګ کړی وای، هغه ځای به يې هم پرېښی وای.بيا يې مخ رستوف ته ورواړاوه او وې ويل:

-ښاغليه افسره !ددښمن پيرې لا هملته ولاړې دي؟

رستوف وويل:

-پرون شپه خو لاهمالته وې، خو اوس څه نه شم ويلای، امر وکړئ، له څو تنو سورو سره به دپلټنې لپاره ورشم.

باګراتيون، ودرېد او بې له هغه چې څه وواييي، هڅه يې کوله دلړو په تته کې درستوف سترګو ته وګوري، شېبه ځنډ نه يې ورو سته وويل:

-ښه خبره ده، لاړشئ او وې ګورئ.

-اطاعت کېږي.

رستوف، خپل آس په ګېډه وواهه، برېدګي فدچنکو او دوو نورو سورو ته يې ورغږ او سپارښتنه يې وکړه چې له ده سره لاړ شي.په چټکۍ له لوړې نه دهغو چغو سورو په لور ورشېوه شول، چې لاتر اوسه يې دوام درلود.رستوف ته خورا هيبتناکه او هم دخوښۍ وړ وه چې تر ټولو دمخه له درې تنو نوروسورو سره، دهغو رازونو نه ډکې تتې تيارې غېږې ته دمخه وردرومي، چې تر دوی دمخه هلته څوک نه و، ورغلي.باګراتيون دغونډۍ دپاسه ورغږ کړل چې، له سينده لرې لاړ نه شي. خو رستوف داسې وښودله چې، ګواکې دهغه غږ يې نه دی اورېدلی، همداسې لرې، لرې مخ ته روان و.هغه ته هرڅه بل ډول برېښېدل او پرې غوليده.د لارې دځنګ نيالګي ترخياله ونې او پر ګندو يې دسړو ګمان راته، خو بيا به په خپلې تېروتنې پوه شو.دغونډۍ لمنې ته چې ورسېد ،نور نو ،نه ددوی اورونه وواو نه ددښمن، خو

د فرانسويانو غږونه او خبرې يې په ډاګه اورېدې. د يې شيلې په پای کې يې، سيند ته ورته يوه کرښه وليدله، خو چې ور ورسېد، هغه سيند نه، لاره وه. لارې ته ورورسېد، پرې ودرېد او خپل آس يې هم ودراوه. حيران ولاړ و، نه پوهېده څه وکړي، په لاره مخامخ لاړ شي، له هغه بل پلو واوړي او که د تورې دښتې په تيارو کې د غونډۍ پلو وخوځېږي. لاره لږ ورته رڼا او بې ګواښه وبرېښېده، ځکه له غونډۍ نه خلک ورته ښه معلومېدل. هغه غږ وکړ:

-ماپسې راځئ. له لارې نه واوښت او په خورا چټکۍ يې هغه پلو ته چو کړل، چې پرون ماښام هلته يو فرانسوی ولاړ و.

يوه سواره له شا نه غږ وکړ:

-جلالتمابه! هغوی دي، وينئ!

رستوف ددې وخت پيدا نه کړ چې دا خوا وګوري چې په پرونۍ تتۍ سېمې کې ناڅاپه ګړز شو، غږ پورته شو او په لرې واټن کې يوه مرمۍ لکه مرمۍ داسې په انګازو شوه او همداسې يې په هواکې غږ ورک شو. د توپک بل ډز پورته شو او د توپک له تيره لمبې ووتې. رستوف د آس مخ راواړاوه او په ځغاسته ببرته راستون شو. څلورو ډزو په تاکلي ځنډ شروشور ګډ کړ او وبنګېدې. رستوف خپل آس چې دده په شان له ډزو نه نا آرامه شوی و، آرام کړ او په کرار کرار مخ وړاندې لاړ. يوه ناڅرګنده خوښي يې پر زړه خوره شوه او له ځانسره يې وويل:

-دا ولې مو ډزې بس کړې؟ خو نورې ډزې ونه شوې.

پرته له هغه چې، آس ته متروکه ورکړي، د باګراتيون پلو ته ورغی. هغه ته چې ورورسېد، لاس يې د درناوی په نښه د خولۍ پيک ته ورورساوه او هغه ته ور وړاندې شو.

دلګا روکوف، لا هڅه کوله باګراتيون دده دا خبره چې دښمن تښتېدلی دی ومني او پرهغې يې ټينګار هم کاوه، ځکه هغه دليل راوړ چې دښمن دا اورونه يوازې ددوی د دوکې لپاره بل کړي دي...

باګراتيون وويل:

- ښکاره ده چې لا نه دي تللي، سبا به هرڅه څرګند شي...

رستوف وويل:

-د دښمن پيرې لا همالته دي، جلالتمابه !

-نوم دې، څه دی؟

-ګراف رستوف.

- ډېرښه !له ماسره پاتې شه او د اړيکو افسر اوسه.

دلګا روکوف وپوښتل:

-تاسو دا يليا آندرووېچ زوی یاست؟

خو رستوف ځواب ورنه کړ....

د دښمن په پوځونو کې چغې او دا اورونو بلول ددې لپاره وو، چې کله به د بناپارت فرمان لوستل کېده، ټولواک به خپله د سرتېرو په منځ کې سپور ګرځېده. سرتېرو به د ټولواک په ليد، دوښو ګېډيو ته اور ورته کاوه او نارې به يې وهلې:

- تل دې وي ټولواک ! هغه پسې به يې منډې وهلې. د ناپيلون فرمان داسې و:

"سرتېرو !

د روسيې پوځ زموږ په وړاندې راپاڅېدلی چې په ئيولم کې د اتريش د پوځ د ماتې غچ رانه واخلي. دا هماغه ټولي دي چې تاسو په ګولان برون کې مات او تراوسه پورې مو پرله پسې تر دې ځايه پسې اخيستي دي. هغه ځايونه چې موږ لاندې کړي، خورا لاسبري او ټينګ دي. که

دښمن ددې تکل وکړي چې زما پر پوځ له ښې خوا را تاو شي، هغه به زموږ تر برید لاندې راشي.

سرتېرو !

په دې حال کې به ستاسو قوماندانې خپله واخلم.که تاسو په خپلې ابدي مېړانې د دښمن کرښې ماتې او تالا کړئ،زه به ځان له اوره لرې وساتم، خو که ستاسو په بري کې آن يوه شېبه هم شک پيدا شو، خپل ټولواک به ووينئ چې تر ټولو مخکې به د دښمن د لومړيو ګذارونو لاندې ولاړ وي، ځکه بري او وياړ ته درسېدو په لاره کې د شک او ګمان اجازه نه شته، په تېره بيا هغه ورځ چې په هغې کې د فرانسې د پليو پوځونو، چې د فرانسې د ملت د شرافت شمله جوړوي، د شرف او وياړ خبره ياد بړي.

د ټپيو د لرې کولو په پلمه خپلې کرښې مه پرېږدئ.تاسو هر يو بايد په خپلو خيالو کې دا ونغاړي چې د انګريزانو پر دغه هر يو لاسپوڅی ،چې زموږ د ملت پر وړاندې له کرکې نه ژوندي دي،لاسبري شئ.د غه بري او لاسبري به دې جګړې ته د پای ټکی کېږدي او موږ به بېرته خپلو ژمنيو مينو ته ورستانه شو ،هغو ځايو ته به ورستانه شو ،چې هلته اوس نوي فرانسوي قوتونه جوړ ،راټول او له موږ سره به يوځای شي،نو هغه وخت به، هغه سوله چې زه يې ټينګه او غواړمه يې،زما د ملت، ستاسو او زما د وياړ وړ وي.

ناپليون "

۱۴

د سهار پنځه بجې لا تپه تیاره وه. منځني، زېرمه، د ښي اړخ او باګراتیون پوځونو لا په تپه ولاړ وو. خو په کین اړخ کې، پلي، سواره او توپچي قوتونه په خوځېدو شوي وو. تر هر څه د مخه، هغوی باید له لوړو سیمې، د دې لپاره چې له ښي اړخ نه یې پر فرانسویانو یرغل کړای شي، ښکته را شیوه شوي وای، او د پوځي اټکل له مخې، هغوی یې د بوګیمسکي تر غرونو پرشا تمبولي وای، هغوی پاڅېدل، بارونه او پنډونه یې تړل، اورونه بلېدل، هر هغه څه چې پیدا کېدل دې نغریو ته وراړتېږل کېدل، دې لوګیو سترګې ړندولې. هوا سړه او تیاره لا ولاړه وه. افسرانو په خورا ګبنۍ او تلوار چایونه څکل، سهارنۍ یې خوړله، سرتېرو خپله وچه مړۍ ژوله او له ډېرې یخنۍ نه یې پښې په دې هیله پر ځمکه ډبولې که لږې تودې شي. هغوی له نغریو نه راتاو، وو. هر هغه څه: میز، څوکۍ، کراچۍ، درانه بارونه، لرګي او نور هغه څه چې دوی یا نه شول او یا یې نه وړل، دې نغریو ته ور ارتېږل. اتریشي لارښوونکو، د روسي پوځیانو په منځ کې د دې لپاره ښکته پورته ګرځېدل چې هغو ته د خوځېدو د وخت او د لوري د ښوودنې په اړه خبر ورکړي. کله چې به یو اتریشي افسر د کوم غونډ د قوماندانۍ په شا خوا کې ولیدل شو، په ټول غونډ کې به له ورایه یو خوځون احساس شو:

- سرتېري به په منډه او تلوار د نغرو له شا وخوا نه به پاڅېدل، بوټونه او ګيټس به يې وتړل، کڅوړه به يې جوړې، ټوپک به يې شاته او په منډه به کرښو ته شول. افسرانو به خپلې تنې وتړلې، کڅوړې به يې شاته کړې، توري به يې ملاته اچولې او ځانونه به يې ليکو ته ورسول او په چغو چغو به يې سپارښتنې اورولې... ټول پوځ به ټولې ټولې وخوځېد، خو پوځيان به په دې نه پوهېدل چې چېرې روان دي. د دوی له ګڼې ګوڼې او د دوی د اورونو له خورا زياتو لوګيو نه هغه کلي چې دوی ترې خوځېدلي او نه هغه لارې چې دوی پرې روان او دوی ته يې د هر کلي تمه لرله، يو هم دليدو نه و.

سرتېري په خوځېدا کې هماغه شان د خپل پوځ اسير دي، لکه ماڼو چې په بېړۍ کې وي. څومره چې منزلونه اوږده وي، څومره چې بربېدونه نا آشنا وي، لارې ټولې پردې پردۍ او عجيبې ګوابښمنې مينې، دی اړ دی چې همالته وي، هر وخت او هرچېرې د سرتېري په شا وخوا کې چې څه تېرېږي، بيا هم لکه ماڼو په بېړۍ کې، هماغه پړي، تنابونه، هره وخت او هرچېرې هماغه ملګري، هماغه د ربېدو کرښې، هماغه جګتورن ديمتريوويچ، هماغه ژوچکانومي سپي او هماغه قوماندان، ټول ټول په خپلې شاوخوا کې ويني. سرتېري، خورا لږ، خو بيا هم هيله لري د هغې لارې، هغه اندازې ته چې دده بېړۍ يې لاندې کوي، وپېژني، خو کله چې د جګړې شېبه رارسېږي، خدای پوهېږي له کومې او څنګه، د پوځ په روان کې يو، خو د ټولو لپاره د اسې روحاني، پربکوونکی غږ انګازې کوي، چې د کوم پرتمين زيري نښې له ځانسره لري. د غه غږ پوځيان پلټنې او لټونې ته هڅوي. پوځيان د جګړې په ورځ، په لمسوونکي ډول د خپل غونډ له کټو او پربکړو نه اوړوي او دا پلټنې او پوښتنې هم کوي چې په شاو خوا کې يې څه

تېرېږي.

لړلې داسې راخوړې وې، چې دلمر دراختو سره سره بيا هم لس ګامه وړاندې څه نه ليدل کېدل.د ونو څانګې تر ونو سترې او اوارې ځمکې لوړې، ځوړې بربښېدې. دا کېدای شو چې هرچېرې او له هرې خوا په لسو ګامونو کې د دښمن سره لاس وګرايوان شي، خو په همدې لړو کې ډلې ډلې پوځيانو خورا اوږده لار ووهله، کله لوړه، کله ژوره، کله به لوړ او کله به ځوړ، کله ډاګ او کله غرونه، خو په دې حال کې هېچېرې له دښمن سره مخامخ نه شول.برعکس، مخې ،شاته او نورو خواوونه هر پلو به دې چې کتل، روسي پوځونه وو، چې روان وو.هرسرتېری په زړه کې په دې خوشالېده، چې پوهېده، هغه پلو ته چې دی ځي، يعنې ناڅرګنده پلو ته، نور ډېر ډېر دموږسړي هم هغه لورته روان وو.

يو ځای به واورېدل شو:

-واه ګوره !کورسيان(کورسکايا دروسيې يوه سيمه ده) راغلل.بل ځای به دې بيا اورېدل:

-يا پرودګاره !ګوره څومره را ټول شوي دي، ماښام چې کله اورونه بل شول، چا تصور هم نه کاوه چې خلک به دومره ډېر وي، داسې ډېر چې پای يې نه ليدل کېږي، لنډه درته وايم، ټول مسکو دلته راغلی.

که څه قوماندانانو له ډلې نه يو تن هم، نه، د سرتېرو روانو ډلو ته نه نېږدې کېده او نه يې خبرې ورسره کولې(لکه هغه شان چې مو په پوځي جرګې کې وليدل، پر هغو پرېکړو خوابدي وو، چې د جګړې په اړه شوې وې، نو له دې کبله هغوی يوازې دمشرۍ اوامر پر ځای کول او ددې پروا يې نه لرله چې سرتېري خوشاله وساتي) خو د دې ټولو خبرو سره سره، بيا هم سرتېري د تل په شان يو وارجګړې ته دتګ په وخت، په تېره بيا چې کله به خبره دبريو وه، خورا خوشاله وو، خو د څه کم يو ساعت

تګ نه وروسته، د سختو لړو له کبله، د پوځ زیاتره برخه دې ته اړوته چې ودرېږي. پرټول پوځ دبې نظمۍ دغم او خوابدۍ یوه نا اشنا لړه راخوره شوه. د دغه غملړلي احساس پر زړو پوهېدل خورا ګران کار و، خو هغه په ډېرې بې ساري چټکۍ او ځیرتیا سره، چې د ډول ټاکنه یې ګرانه وه خورېده. هغه احساس، نامحسوسه او په شیله کې د شپوه کېدونکو اوبو په څېر نه راګرځېدونکی او نه مهارکېدونکی و. که روسي پوځونو د ټلوالې ملګري نه لرلای، کېدای شو د دغې غملړي احساس او الې ګولې د خورېدو لپاره به زیات وخت ته اړتیا وه، خو اوس یې د دې الې ګولې او پرېشانۍ د خورېدو لویه پړه په خورا لېوالتیا په دې کالباسه (وچه غوښه) خورو المانیانو وراچوله.

-ولې ودرېدل؟ لارې وتړل شوې؟ او یا له فرانسویانو سره مخامخ شوو؟

-نه !نه !هېڅ خبره نه شته، که دښمن وای بې ډزو نه کېده.

-تر اوسه یې تلوار و، چې وخوځېږي، وخوځېدو، اوس مو د دې ډاګ په منځ کې ساتي. ټول د دې لعنت شویو المانیانو له لاسه، په هېڅ څه یې سر نه خلاصېږي.

-که زه زما واک وای، ما به دوی مخې ته لېږلي وای، خو اوس ګوره !دوی ترشا کوټه شوي. اوس نو تشه ګېډه دلته ودرېږه او ورته تېښتګ شه.

یو تن افسر وویل:

-نو دا څه وشول؟ پته نه شته چې څه وخت به خوځېږي؟ سره وايي چې سورو لاره بنده کړې ده.

یو بل تن بیا وویل:

-لعنت دې وي، په دې المانیانو، خپل وطن هم نه پېژني او نابلده

دي.

یو سواره یاورچې رانېږدې کېده غږ وکړ:

-تاسو دکوم پوځ یاستئ؟

-د اتلسم.

نو دلته څه کوئ؟تاسو باید لا دوخته وړاندې تللي وای،نو اوس تر ماښامه هم وار نه در رسېږي.دا حماقت دی،دا نه سپارښتنه ده او نه لارښوونه ،خپله هم په خپلو کړو نه پوهېږي چې څه کوئ.

افسر یاور دا وویل او لاړ.

ترهغه وروسته یو جنرال راغی او په خورا خواشداني یې په غیر روسي ژبه څه چغې وهلې...

له بلې خوا یو ډډ غږ راغی چې ویل یې:

- سپارښتنه وه چې د سهار په نهو بجو کرښو ته ورسېږو ،موږ لا نیمایي لاره نه ده وهلې،دې ته سپارښتنه او لارښوونه وایي.که زه وای ټول به مې ویشتلي وای.

د لېوالتیا او سرښندنې هغه احساس چې دخوځېدا په پیل کې پوځ ته قوت باښه،کرار کرار خپل ځای د ناسمو فرمانونو په وړاندې قهر او دالمانیانو په وړاندې کرکې ته پرېښود.

ددغې الهګولې علت دا و چې داتریشي سورو په پوځ کې چې په کین اړخ کې روان و ،ستره قوماندانې په دې متې پوه شوې وه،چې دقوماندې مرکز له ښي اړخ نه خورا لرې دی،نو له دې کبله یې ټول سواره پوځ ته امر کړی و ،چې ښي اړخ ته ورواوړي،نو هماغه و ،چې څو زره تنه سواره دې ته اړ وو چې،له پلیو نه مخکې شي او پلي باید دهغو دتېرېدو او ځای پر ځای کېدو پورې صبر وکړي...

هرڅه چې و ،تر یوه ساعت ځنډ نه وروسته،پلي بیا وخوځېدل او د

غونډۍ لمنو ته ښکته ورښوه شول.لړې چې تازه د غرونوله څوکو لمنه ټوله کړې وه، هما لته د غونډۍ لمنو ته چې پوځونه رسېدلي وو ،ور خوره شوه. دهمدې لړو په منځ کې وړاندې يو ډز او بيا بل او وروسته پرله پسې نور ډزونه واورېدل شول. لومړۍ ډزې هسې خورې ورې اوګډې وډې وې:ډز ،ډوز ،تات،ترات...خو کرار کرار منظمې او چټکې کېدې.اخ وډب د ګلدباخ د واړه نري سيند پې غاړو پيل شوی و.

روسي پوځونو دا انتظار نه لاره چې د غونډۍ په لمنو کې د سيند پر غاړه له دښمن سره مخامخ شي.هغوی که له يوې خوا په سختو لړو کې راايسار شوي وو ،نو له بلې خوا يې دخپلو مشرانو او قوماندانانو نه هم کومه دخوښۍ او هڅې او هاند غوږه خبره نه اورېده .د هغو په منځ کې دېېرته پاتې کېدو آوازې خورې شوې وې او له ټولو نه لويه بدمرغي خوا لا دا وه چې په دې لړو کې ايسارېدو دهغو سترګې وړرندې کړې وې او وړاندې او شاوخوا يې له خپلو نه پرته بل څه نه ليدل.روسانو په ډېرې تنبلۍ او کراره پر دښمن ډزې کولې،وړاندې تلل او بيا درېدل.هغوی په خپل وخت له خپلو قوماندانانو نه چې په لړواو نا آشنا سيمو کې راګير وو ،ځکه قومانده نه شوه ترلاسه کولای چې کله ناکله به يې آن خپل ټولی يا ملګري هم نه شو پيدا کولای.د لومړي،دويمې او درېيمې ډلې لپاره چې ښکته شيلې ته ورښوه شوې وې،جګړه په دې توګه پيل شوې وه.څلورمه ډله چې له کوتوزف ورسره و ،هلته د پر انځينسکي دغونډيو د پاسه پاتې شوې وه او نه راخوځېدله.

که څه هم دهغو غونډيو په لمنو کې چې اخ و ډب پيل شوی و ،لاسختې لړې خورې وې،خو دهغو د پاسه رڼا شوې وه.مګر دهمدې لړو له امله دهغه څه نه چې مخکې تېرېدل،هېڅ نه ليدل کېدل.دنهو بجو پورې هېڅوک په دې نه پوهېدل چې په رښتيا لکه هغه شان چې ستره

قوماندانۍ تصور کوي، دښمن لس ورستې (ورست د اندازه کولو معيار) ته رارسېدلي دي که څنګه؟

د سهار نهه بجې وې. کنډک کنډک لښکر د غونډۍ په لمنو کېږدۍ درولې وې، خود غونډۍ پر سر د شلپانځه، په کلي کې چې، ناپليون د خپلو مارشالانو په منځ کې ولاړ و، رڼا، رڼا وه. د هغوی پر سر تک شين آسمان او د لمرتبۍ لکه ستر ګردی توپ دلړو په شودو رنګه څپو کې لامبو وهله.

نه يوازې د فرانسې ټول پوځ، بلکې ناپليون له خپلې ټولې قوماندانۍ سره نه د رود پر هغې غاړه چې د سکولنيڅ او شلپانځه غونډۍ او کلي پراته وو او مورې غوښتل هلته موضع ونيسو، بربېد وکړو بلکې هغې غاړې ته چې زمونږ پوځونو، دومره نېږدې وو، چې ناپليون په خپلو سترګو کولای شول زمونږ په پوځ کې سواره او پلي سره جلا جلا ويني او توپير يې کړي. ناپليون پر يوه برګ عربي چټ آس، تر خپلو مارشالانو نه مخکې ولاړ و او هماغه شين بخون کوټ يې اغوستی و، چې د ايتاليا جګړه يې په کې ګټلې وه. هغه چوپه خوله هغو غونډيو ته چې ګواکې دلړوله سمندرګي نه يې سر ويستلی و او پر روسي پوځونو لرې لرې خوځېدې، کتل. هغه، په خورا ځير، هغو ډزو ته غوږ ابنيی وچې د ننه له شيلې نه راتلې. تر هغه وخته پورې لا د هغه پر ډنګرې بشرې، د هيڅ ډول خوځون او حس نښې نه ښکارېدې. د غه ځلېدونکې سترګې پر يوځای خښې وې. د هغه ټول اټکلونه، رښتيا شوي وو. د روسي پوځونو څه شمېر، د شيلې د ننه، د چينو او ډنډونو خواته ورشېوه او څه شمېرهم د پراځينسکې لوړو ته چې خورا ښې حساسې وې او ده تکل لاره بربېد پرې وکړې، پربښودي. هغه د دوو غرونو په منځ کې د سختو لړو سره سره، د پراخ د کلي پلو ته په شيله

کې، د تلونکو ډلو ډلوروسي پوځونود تګ اواز اوريده او آن دهغو د سرنيزو ځلا يې ليدله، هغه ليدل چې دغه ډلې يو په بل پسې دلړو په سمندرګی کې ډوبېدې. هغه اطلاعات چې ده پرون شپه ترلاسه کړي وو...دروس هغه پوځونه چې پراخ ته نبږدې روان وو، دروسي پوځونو مرکز او زړه جوړاوه او دی پوهېده چې دا زړه لا دوختـه دا سې کمزوری شوی و، چې پر هغه بريد، هرو مروبری درلود، خو هغه په پرله پسې بريد ځنډاوه.

هغه ورځ، دده د خول(تاج) ابښودلو کاليزه اودخورا نيکمرغۍ ورځ وه. تر نيمې شپې وروسته، سپيدو ته نبږدې يې څو ساعته سترګې پټې او ويده شوی و. ناپليون په ښه طبيعت، روغ، خوشاله، تاند او په دا سې يو نيکمرغه روحي حالت کې و، چې په هغه کې دهر کارترسره رسول، کېدونکی ښکاري. هغه په همدا سې يوه حالت پر آس کښنا ست او دکېدونکې جګړې ډګرخواته لاړ. ځای پر ځای ولاړ و، هغو لوړوته يې چې له لړو نه راوتلې وې کتل اودهغه په نه خوځېدونکې سرې بشرې، پرځان ډاډ چې دبري نښه وه، څرګند و. هغه دغه بری چې دمينې نه دنيکمرغو زلميانو پرخبرې څرګند وي، دځان وړ ګاڼه. مارشالان دهغه تر شا ولاړ وو او زړه يې نه شو کولای دهغه پام واړوي. هغه به کله پراخنسکې غونډۍ ته او کله به يې دلمر تبۍ ته چې له لړو نه راووتله کتل.

کله چې لمر په بشپړه توګه له لړو نه راووت او په سترګبرېښېدونکې ځلا سره پر ډاګ او دلړو پرسيند، وځلېده، هغه، تابه ويل چې ګواکې داوربل، دغږ لپاره همدې شېبې ته سترګه په لاره و، له خپلو سپينو، ښکلو لاسونو نه، لاسوندي (دستکش) وويستل، مارشالانو ته يې داشارې په نښه وښورول او داوربل غږ يې

وکړ. مارشالان له خپلو یاورانو سره مل بېلابېلو خواووته په منډه او دڅو دقیقو نه وروسته، دفرانسي دپوځ غورو ډلو، په ډېرې چټکۍ د پراخنسکې، غونډې خواته، چې کرار کرار روسي پوځونو پرېښودلې او درې ته دننه چپې خواته تلل، ور وخوځېدې.

۱۵

کوتوزف، د سهار په اتو بجو د میلاراداوویچ د څلورمې ډلې ترمخې پر آس سپور، روان و. دا هماغه ډله وه چې باید د پرژیبیشفسکې او لانژورن د ډلو ځای یې چې شیلې ته شېوه شوې وې، لاندې کړې وای. کوتوزوف له مخکنې غونډ سره تر سترې مه شئ، نه وروسته د خوځېدو سپارښتنه وکړه او هغوی ته یې په دې توګه څرګنده کړه چې تکل لري د دې ډلې مشري به خپله کوي. د پرانخ کلي ته چې ورسېد، همالته ودرېد. سرداراندرې، چې د سترقوماندان، د ډېرو نورو غوره ملګرو له ډلې نه و، د هغه تر شا ولاړ و. هغه له ګښېتوب او عصبیت سره سره، لکه هغه شان چې انسان خپل ارمان ته درسېد و په شېبه کې وي، ځان آرام او ډاډمن ښوده. هغه په پوره توګه په دې ډاډمن و چې نن دده دبخت او پر ده د پېرزوینې ورځ ده، خو په دې نه پوهېده، چې د غه بخت څنګه ترلاسه کړي. مګر سره له هغه هم پوره ډاډمن و، چې همدا اسې به کېږي. زموږ د پوځونو ځای، د هغو موضع او خریطې له بل هر چانه ده ته څرګندې وې. د جګړې په اړه خپله هغه تګلاره چې اوس یې نو د هغه د عملي کېدو غوښتنه بابېزه خبره وه، ده هېره کړې او ځان یې د وایروتر د تګلارې منلو ته جوړ کړی و. هغه د بلې هرې نا ببرې پېښې د کېدو اټکل کاوه، د هغه د مخنیوي یا پېښېدو لپاره یې د چټکو، غوره او غوڅو لاروچارو تصور کاوه.

دکوزې خوا او کین پلو ته د ناپېژندلو قوتونو ترمنځ یوه نیمه ډزه اورېدل کېده.ده داسې انګېرله چې د جګړې زړه به هماغه ځای او زموږ قوتونه به همالته له دښمن سره مخامخ شي.په زړه کې یې تېرېده:

-ما به د کومې ډلې یا فرقې په مشرۍ هماغلته استوئ،زه به جنډه په لاس تر ټولو نه مخکې د رومم او هرهغه څنډه چې په مخه راځي،هغه به نابودوم.

سردار اندرې نه شو کولای د هغو کنډکونو جنډو ته چې دده ترمخې تېرېدل،په بې پروایئ وګوري،هغه به د هغو په لیدو په زړه کې ویل:

-کېدای شي،داهماغه،هماغه جنډه وي،چې زه به یې اخلم او له هغې سره به تر ټولونه وړاندې د رومم.دشپې او خورو شویو لړو او تیارو ، په لوړو ،ژورو کې له کنګله پرته،چې سهار ته ویلې کېدل، بل څه ،پرېښې نه و ،خو همدې لړو په شیلو کې بیا د سپینو شودو دویالو په څېرلمنې غوړولې وې.

دکینې خوا په شیله کې چې زموږ قوتونه ورښوه شوي او د ډز او ډوز غږ ترې راته، هېڅ څه نه لیدل کېدل.دلړو په سر تک شین آسمان او ښۍ خواته دلمر ستره تبۍ ښکارېدل.وړاندې،لرې لرې،دسیند دغاړې آپلو په ګڼو ځنګلونو پټو غونډیو ،دسپینو لړو له څادره سر هسک کړی و او داسې تصور کېده چې دښمن هم هلته دېره شوی وي....

کوتوزف،سواره جنرال ته چې ده ته نېږدې کېده په زغرده وویل:

-څه ته ګورئ،ورته وواییچې کنډکونه سره منظم او له کلي نه راتاوشي.زه په دې نه پوهېږم، ښاغلیه ! جلالتمابه !تاسو ولې پام نه کوئ، کېدای شي دمګړۍ له دښمن سره مخامخ شو ،دا شونې نه ده چې دلته پوځ یوستی شي او ددې کلي له دې نرۍ کوڅې نه تېر شي.

جنرال ځواب ورکړ:

-غواړم تاسو جلالتماب ته ووايم، ماغوښتل چې لومړي له کلي تېر شو او بيا د جګړې قومانده ورکړو.

کوتوزوف له زهرو ډکه خندا وکړه او وې ويل:

-ډېر ښه ! ډېر ښه ! تاسو غواړئ چې خپل قوتونه يو يو او په يووستي بڼه د دښمن تر ډزو لاندې راولئ.

- جلالتماب !تر دښمنه پورې لا خورا ډېره لاره پاتې ده، دنقشې له مخې...

کوتوزف، په خورا قهر چيغه کړل:

-کومه نقشه؟تاسو ته چا ويلي دي؟...هيله کوم هغه فرمان چې قوماندان يې درته وايي، پر ځای کړئ.

-اطاعت کوم، صاحبه !

نيوفيڅکې په پټه پټه د سردار اندرې په غوږ کې وويل:

-ګرانه !نن دبوډا طبيعت خورا وران دی.

يو اتريشي افسر چې سپينه دريشي يې په ځان او شنه بڼکه يې په خولۍ کې وهلې وه، په منډه کوتوزوف ته ورنېږدې شو او دټولواک له نامه نه يې ترې وپوښتل:

-ايا څلورمې ډلې عمليات پيل کړې دي او کنه؟

کوتوزوف، بې له هغه چې دهغه ځواب ووايي، مخ يې واړاوه او ناڅاپه يې پرسردار اندرې چې هغه ته نېږدې ولاړ و، سترګې ولګېدې.دهغه په ليدو يې تونده کتل او سوځونکی غلچک نرم شو.ګواکې په دې پوه شوچې، په هغه څه کې چې اوس پېښ شوي، دده ياور هېڅ ملامت نه دی بې له هغه چې داتريشي افسر د ځواب په خيال کې وي، بالکونسکې ته يې مخ وروااړاوه او وې ويل:

-ګرانه لاړ شه او وګوره چې دريېم پوځ له کلي تېر شوی او کنه؟هغه

دریش کړه او قوماندان ته یې ووایه چې زما امر ته سترګه په لاره شي.

خو همدا چې سردار اندرې د منډې تکل وکړ، هغه یې ودراوه او زیاته یې کړه:

-له هغه نه وپوښته چې مخکښ ځارونکي یې ټاکلي او کنه؟

همداسې بې له هغه چې اتریشي افسر ته پاملرنه وکړي، له ځانسره یې وویل:

-دا څه کوئ؟څه کوئ؟

سردار اندرې په ځغاسته، ځغاسته لاړ چې خپله دنده ترسره کړي.هغه تر، ټولو تلونکو کنډکونو مخکې شو او دربیمه فرقه یې ودروله او پوره ډاډه شوه چې په رښتیاهم د پوځ مخې ته مخکښ ځارونکي ګمارل شوي نه دي.

دغونډ قوماندان، یوډګروال و چې دلښکر ترمخې روان و ،د سترقوماندان له خوا د مخکښو ځارونکو په اړه دخبر په اورېدو سره هک حیران شو ،ځکه هغه په دې ډاډمن وچې تر دوی نه مخکې هم د دوی پوځیان روان دي او دښمن له لسو ورستو نه زیات تر دوی نه لرې، دي.

خو په اصل کې، د هغو مخې ته په رښتیاهم پرته له تشو ځوړو نه چې سختولړو نه ډکې او له سترګو یې پناه کړې وې، بل څه نه لیدل کېدل.سردار اندرې د ستر قوماندان د فرمان د رسولو نه وروسته په منډه بېرته راستون شو.کوتوزوف،لا په هماغه ځای ولاړ و...او پوځ هم له خوځېدا پاتې و....

هغه سردار اندرې ته مخ وراواړاوه او وې ویل:

-ډېر ښه !ډېر ښه ! او هغه جنرال ته چې ساعت یې په لاس و او هره شېبه یې ټینګار کاوه چې وخوځېږو ،ځکه دکینې خوا ټول قوتونه

شیلې ته شپوه شوي وو، وويل:

- جلالتماب! لا تر او سه وخت دی، کولای شو. او بيا يې د دويم ځل لپاره وويل:

- لا تر اوسه وخت دی.

په همدې وخت کې، د کوتوزوف شاته لرې، د کنډکونو د هوراوو غريو او چيغې پورته شوې. د غه نارې او چيغې د روسي پوځ په کتارونو کې په چټکۍ رانږدې کېدې. داسې بريښېده، د هغه چا لپاره ستړي مشئ او هورا ويل کېږي، چې په خورا چټکۍ روان دي. کله چې چيغې وهونکي سرتېري د هغه غونډ مخې ته چې کوتوزوف يې مشري کوله ورسېده، هغه لږ څنګ ته شو او په تريو تندي يې وروکتل. له پراخ نه په راتلونکي لار، د سورو يوه ډله چې رنګارنګ کالايي اغوستي وو، راروان وو. د هغو دوه تنه تر ټولو د مخه څنګ پر څنګ په خورا چټکۍ روان وو. له هغو نه يوه يې توره دريشي اغوستې، سپين تاج يې پر خولۍ ټومبلی او پر انګريزي ډوله سوربخن آس سپور و او هغه بل يې سپينه دريشي اغوستې وه او پر تور آس سپور و. دا دوه ټولواکان او له هغه سره مل ملګري وو. کوتوزوف، په پوځ کې د پخوانيو جنګياليو سرتېرو بڼه غوره کړې، په شا و خواکې يې حاضرو سرتېرو ته د خبرداری فرمان ورکړ او خپله يې په سلامۍ د ټولواک درشل ته ور ودانګل. ناڅاپه د هغه بشره او ټول کړه وړه بدل او ديوه لاس لاندی، مطيع او واک نه لرې چا څېره يې غوره کړه. هغه په بې ساره اطاعت ښودنې چې د ټولواک الکساندر، تر پامه ښه ونه بريښېد، هغه ته ورنږدې شو او سلامي يې ووهله.

تر خوابدی نه وروسته نښې، لکه په شنه آسمان کې پاتې شونې لړو، ډېر ژر د ټولواک له بشرې کډه بار کړه. هغه نن له ناروغی نه

وروسته، تر هغه وخته چې د اولمویوخ په دښته کې، دلومړي ځل لپاره بالکونسکي له هېواده بهر لیدلی و، لږ څه ډنګر برېښېده... هغه چې خپل آس ودراوه له ستومانۍ نه یې یوه ژوره سا وویسته، مخ یې واړاوه او دخپلو ملګرو څېرو ته یې چې دده په شان ځوانان او تاند وو، وکتل. چارتورژیسکي، نواسیلځوف، شهزاده والکونسکي، ستروګانوف او نورچې ټول خوشاله، خورا قیمتي جامې په غاړه، پر ښکلو پالل شویو او دزړه له کومې روزل شویو آسونو سپاره وو... د ټولواک ترشا ولاړوو او په خندا خندا یې مرکې سره کولې. ټولواک فرانځ، سوربخن، نری ځوان، چې پر تورښکلي آس خورا نیغ ناست و، په ګېنۍ او خواشیني یې شاوخوا کتل. خپل یو سپین جامې یاوریې وروغوښت او له هغه نه یې د څه شي پوښتنه وکړه. سردار اندرې، چې خپل پخواني آشنا ولید، له هغه سره، په داسې موسکا چې لټولی یې نه شوه، خپله کتنه وریاده کړه او په زړه کې یې وویل:

-هغه له خپل یاورنه هرومرو وپوښتل چې په څو بجو خوځېدلي یو....

ټولواک الکساندر، اتریشي ټولواک ته په درناوي وکتل او له کوتوزوف نه یې وپوښتل:

-څنګه! میخائیل ایلاریانوویچ، تاسو یې نه پیلوئ؟

کوتوزوف، د درناوۍ په نښه غاړه ټیټه کړه او وې ویل:

- انتظاریم، اعلیحضرتا!

ټولواک غوږڅک او تندی تریو کړ او داسې یې وښوده چې ګواکې وایې نه ورېدل.

کوتوزوف تکرار کړه:

- انتظاریم، اعلیحضرتا!...(د سردار اندرې دې ته پام شو، چې کله

کوتوزوف د انتظاریم کلمه ویلې، د هغه پاسنۍ شونډه، په غیر طبیعي بڼه وربږدېده)لا تراوسه هم قطعات راټول شوي نه دي.

ټولواک پوه شو، خوداسې وبرېښېده چې دغه شان ځواب یې خوښ نه شو ، خپلې لړلوېدلې اوږې یې پورته واچولې او نو اسیلخوف ته، چې ده نه لږ آ پلو ولاړ و ، ددې لپاره وکتل، چې ګواکې له کوتوزوف نه ګیله لري.

-ګوره !میخائیل لاریانوویچ !موږ خو څه د څاریځنه (د مسکو په څنډو کې د روسي امپرتورۍ د پرېټ ډګر-ژ) په چمنونو کې نه یو چې ټو ټول کنډکونه راټول نه شي ، پرېټ به نه کېږي. ټولواک دا وویل او بیا یې اتریشي ټولواک فرانس ته وکتل، تابه ویل، غواړي هغه ته په خبرو کې د ګډون بلنه ورکړي او یا که خبرې نه کوي لږ ترلږه ددوی خبرو ته پام وکړي. خو اتریشي ټولواک، همداسې د بخوا ، هغې خوا ته کتل او هېڅ یې نه اورېدل.

کوتوزف، ددې لپاره چې بیا یې غږ ټیټ پاتې نه شي، په درانده او ځیږ آواز وویل:

-معظم ټولواک، له همدې امله یې نه پیلوو. بیا یې غومبوري وربږدېدل او وې ویل:

- معظم ټولواک !له همدې امله یې نه پیلوو چې موږ د څاریځنه په چمنونه کې نه یو ، دلته پرېټ نه کېږي.

د ټولواک ملګرو ، یوبل ته وکتل، په خبرو کې یې د ملامتۍ او پړتیا نښې راخورې او دهغو چوپتیا دا ، ویل:

-څومره چې زوړ وي، وي دي، خو په هېڅ ډول د دغه راز خبرو کولو حق نه لري.

ټولواک، پرله پسې او په خورا ځیرتیا د کوتوزوف سترګو ته کتل او

دې ته ستړګه په لاره شو چې، بوډا بیا څه وايي او کنه؟ خو کوتوزوف د درناوي په نښه سر ټیټ کړ او داسې وبرېښېده چې دی هم ټول غوږ، غوږ دی. چوپتیا لږه اوږده شوه، خو په پای کې کوتوزوف سر راپورته کړ، غږ یې چې د ساده او له تفکر پاتې سردار، خو اطاعت منونکي جنرال غږ ته ورته شوی و، وې ویل:

-معظم اعلحضرتا !خو بیا هم که تاسو فرمان ورکوئ...

هغه آس چو کړ، د قطعې قوماندان میلارادوویچ یې وروغوښت او دا وربل غږ یې پرې وکړ.

په سرتېرو کې بیا لېوالتیا او شروشور راپیدا شو. د دنوواکروده، د غونډ دوه کنډکونه او د اپشیرکون د غونډ یو کنډک وخوځېدل او د ټولواک له څنګه تېرشول.

په هماغه شېبه کې چې د اپشیرکون د غونډ کنډک د تولواک له څنګه تېرېده، سوربخن میلارادوویچ، بې له کوټه، خو په خورا ښکلې او په نښانونو ګاڼل شوې دریشۍ کې، چې پر خولۍ یې جګه بڼکه ټمبلې وه، په ځغاسته، ځغاسته راوړاندې شو، په زورتیا د ټولواک تر مخې ودرېد او سلامي شو.

ټولواک وویل:

- په خدای مو سپارم، جنراله !

جنرال په ورین تندي، په فرانسوي ژبه وویل:

-اعلحضرتا، معظم ټولواک ! موږ به ټول هغه څه وکړو چې له لاسه مو کېږي !

خو د هغې ګډې وډې فرانسوي ژبې، د ټولواک ساتونکي او ملګري موسېدو ته وهڅول.

میلارادوویچ، په زغرده د خپل آس مخ واړاوه او لږ څه لرې له

ټولواکه ودرېد ، چې قطعه يې تېره شي.

د اپشيرکون د قطعې سرتېري چې د ټولواک حضور، لمسولي وو ، په خورا ټينګو ګامونو او ځانښودنې د هغه او د هغه د ساتونکو او ملګرو تر مخې تېرېدل.

ميلارادوويچ، چې ښکاره و ،د ډزو له غرېه ،د جګړې د پيل له زېري او د اپشيرکون د قطعې د مېړنو له ليدو نه چې دده د سوورف، د پوځي ليسې ملګري وو او په زړورتيا د ټولواک له مخې تېرېدل، داسې احساساتي شوی و ، چې آن د ټولواک حضور يې هېر کړی و ،نو په لوړ،له خوښۍ نه په ډک او ډاډمن آواز يې چيغه کړل:

-زما زلميانو !برياليي اوسئ.دا لومړي مورچل نه دی، چې تاسو يې لاندې کوئ !

-سرښندنې ته چمتو يو !....

۱۲

کوتوزف او د هغه مل یاوران د پلیو د ګامونو د سند ریزې انګازې، په ترنم کې خپلو توپکمارو پسې روان وو.
وروسته له هغه چې د نیم (ورست) په اندازې، قطعې پسې لاړل، دلارې پر سر، په یوې ګرځنې کې، له یوې کنده والې سره، چې کېدای شي کوم وخت به هغه قهوه تون و، ودرېدل.د دغې ګرځنې دواړه لارې، دغونډیو لمنو ته ورښوه شوې وې او سرتېرې په دغو دواړو لارو تلل.
لږ کرار کرار لمنه تولوله او له همدې ځایه، دوه ورسته لرې، د مخامخ غونډیو پر سر، د ښمن څرګند و.کینې خواته، لږ ښکته دډزو غږونه اورېدل کېدل. کوتوزوف ودرېد او له یو اتریشي جنرال سره غږېده.سردار اندرې چې لږ شاته ولاړو، د ښمن سرتېري یې څارل، له خپل یوه یاور نه یې وغوښتل چې هغه ته دوربین ورکړي.
دغه یاورچې لرې سرتېرو ته هېڅ پام نه کاوه او یوازې یې خپلې مخې ته د غونډۍ لمنو ته کتل، وویل:-ګورئ !ګورئ !دا خو فرانسویان دي !
جنرالانو او یاورانو هر یو د دوربین پلو ته لاسونه ور اوږده کړل او هر یوه هڅه کوله چې هغه خپل کړي، ناڅاپه بشرې هم بدلې شوې او پر ټولو یوه ویره راخوره شوه.هغوی چې فرانسویان له ځانه دوه (ورسته)

لرې انګېرل، دا دي ناڅاپه يې ځان ته مخامخ وليدل.

له هرې خوا نه هرډول غږونه اورېدل کېدل:

-همدا د دښمن سرتېري دي؟ نه !نه !نه يې منم !...ولې ولې، وګورئ !هوکې دښمن !سمه ده.

سردار اندرې، له دوربينه پرته، ښې خواته، د غونډۍ په لمنو کې، د کوتوزوف په پنځه سوه مترۍ کې، دفرانسوي پوځيانو څه ګډې وډې ډلې وليدلې، چې د اپشيرکون ،د قطعې په لور پاس خواته راختلې.

سردار اندرې، له ځانسره وويل:

-هغه رښتينه شېبه چې موږيې سترګه په لاره وو، راورسېده "داده خبره ماپورې رارسېدلې ده "خپل آس يې چوکړ او د کوتوزف پلو ته ورغی او په لوړ آواز يې چيغه کړه:-جلالتمابه ! د اپشيرکون قطعې ته بايد دريش وويل شي.

خو په همدې شېبه کې بيا هرڅه په لوګيو کې ومروړل شول، د ډزو غږ په هوا کې انګازې ګډې کړې او د سردار اندرې څنګ ته په دوو ګامونو کې يوله وېرې ډک غږ چيغه کړل:

-ورونو !ودرېږئ ! هرڅه ګډوډ دي.داسې وبرېښېده چې دا غږ، قومانده ده او ټولو تېښتې ته مخه کړه.اله ګوله، شرو شور ګډ شو او په خورا ګڼه ګوڼې ټولو هغې خواته د تښتېدو هڅه کوله چې پنځه دقيقې د مخه ،ټولو اک ته په پرېټ ولاړو وو ، ټولو ځغاستل.په دې ګڼه ګوڼه کې نه يوازې د دې نه مهارېدونکي لښکر مخه نيول ګرانه خبره ،بلکې دا هم ګرانه وه چې سړي خپله له هغو سره يوځای نه شي.دبالکونسکي ټوله هڅه دا وه چې د کوتوزوف نه لرې پاتې نه شي او هغه څه ته يې چې دده تر مخې تېرېدل کتل او هرڅه يې چې کول په هغه يې سر نه خلاصېده، چې ولې داسې کېږي.نيسفيڅکي په خورا

قهر لکه دليونيانو داسې چغې وهلې او کوتوزف ته يې ويل، که دمګړۍ له هغه ځايه لرې نه شي، هرو مرو به اسير شي. کوتوزوف، همالته، پر هماغه ځای ولاړ و، بې له هغه چې چاته ځواب ورکړي، يو دستمال يې راوويست. له اننګو نه يې وينې څڅېدلې. سردار اندرې، ځان هغه ته ورورساوه او متې يې کولای شو خپله رېږدېدونکې لاندنۍ ژامه آرامه کړي او له هغه نه وپوښتي:

-تاسو... ټپي شوي ياست؟

کوتوزوف، چې دستمال پر خپل ټپي اننګي کېښکود، وويل:

- ټپ دلته نه دی، هغلته دی. او په داسې حال کې چې د تښتېدونکو ډلې خواته يې لاس نيولی و، چيغه يې کړل:

-تم يې کړئ، وې دروئ، دريش يې کړئ.

له دې چغې سره سم او همهاله په دې پوهېده چې دهغو درول ناشوني دي، نوځکه يې آس چو کړ او ښۍ خواته لاړ. خو د تښتېدونکو زورور سيند هغه خپلو ببرته څپو کې واخيست او له ځانسره يې شا خواته يووړ.

د تښتېدونکو سرتېرو الهګوله او ګڼه ګوڼه داسې زوره وره او تالانګره وه، که يو وار څوک په هغه کې راګير شوي وای، نو بيا وتل ترې ګرانه خبره وه، يوه چغې وهلې:

-خو ځېږه، څه؟ بند شوي؟

بل تن بيا، همالته مخ واړاوه، چغې به يې کړې او څو هوايي ډزې به يې وکړې. يوه چا هغه آس واهه چې پخپله کوتوزوف، پرې سپور و. کوتوزوف له خپلو ملګرو سره چې شمېر يې دوه برابره کم شوي و، په بې سارې قوت او توان ځان له دغې ګڼه ګوڼې نه راوويست او ټولو يو ځای د دغه انساني سيلاو نه ښۍ خواته، هغې خواته چې له هغې نه د

توپونه ډزې راتلې، مخه کړه. سرداراندرې چې هم ځان له دغه ډنډه راویستلی و، هڅه کوله چې د کوتوزوف نه لرې پاتې نه شي. یو روسي نښه ویشتونکی سرتېری یې ولید چې دغونډۍ له لوګو نه په ډکو لمنه کې ډزې کوي او فرانسویان په تلوار دهغه پلو په منډو دي. لږ څه بر د روس پلي قوتونه له خوځېدا پاتې ولاړ وو. دوی نه وړاندې دهغه نښان ویشتونکي سره مرسته کولای شوه او نه شاته له تښتېدونکو سره یوځای کېدای شول. یو سپور جنرال له دغې ډلې جلا شو او کوتوزوف ته راغی. د کوتوزوف سره ملګري یوازې څلورتنه پاتې، دهغو هم رنګونه الوتي او په خورا تلوار او وېره یې، په چوپه خوله یو بل ته کتل.

کوتوزوف، چې ژروه ساویستله، تښتېدونکو پرګنو ته اشاره کوله، جګړه مار قوماندان ته یې وویل:

-دا سپک دریش کړه، دا بې شرمه ودروئ.

په دې شېبه ګواکې ددې ښکنځلو دځواب لپاره، دمرغانو دسیل په شان د مردکو کتار، پر کوتوزوف او دهغه پر ملګرو لکه باران را وورېد.

دفرانسویان توپچي یرغل کړی و او چې کوتوزوف یې ولید پرهغه یې هم ډزې وکړې. له دغو سره سم دغونډ قوماندان پښه ونیوه، څو سرتېري ولوېدل، هغه برېدګي چې جنډه نیولی و، هغه یې له لاسه ولوېده، جنډه ورپېده، ولوېده، خو دګاونډ سرتېري په توپک کې بند شو او سرتېرو بې له هغه چې قوماندې ته ستر ګه په لاره شي، ډزې پیل کړې.

کوتوزوف، د زړه له تل نه اسویلی وویست، او وې ویل:

-آخ !آخ !

شاوخوا یې وکتل، تالان شوی پوځ او یرغل کوونکي دښمن ته یې

اشاره وکړه او په درانه، لړزونکي زاړه آوازيې وويل:

-بالکونسکي دا څه حال شو؟

خو مخکې له هغه چې دکوتوزوف دا خبره پای ته ورسېږي، سردار اندرې، چې دغم او شرم غوټې يې ستونی کېښکوده، له آسه ګام کړل او د جنډې خواته يې ورمنډې کړل. هغه جنډه راجګه کړه، په نري او اغېزمن ماشو ورمه آواز يې غږ وکړ:

-زلميانو مخ وړاندې!

هغه چې جنډه راپورته کړه، دمردکو له غږه يې احساسوله چې هغو(مردکو) دده پلو ته مخه کړې ده، ددغو مردکو غږ، دده په غوږو کې انګازې جوړې کړې، په هغه کې يې خوښي او سربښندنه لا پسې ولمسوله، په زړه کې يې وويل:

-دا هماغه شېبه وه چې ما يې انتظار درلود او نور څو سرتېري هم ولګېدل.

هغه چې متې کولای شو درونه جنډه لوړه وساتي، مخکې يې منډې وهلې او پوره ډاډمن و، چې ببشکه به ده پسې ټول کنډک په منډو شي، هغه نارې وهلې:

- هورا !مخ وړاندې !او رښتيا هم هغه لا څو ګامه يوازې منډې نه وې وهلې، چې يو، بيا بل او بيا نور او نور او ټول کنډک دهورا په غږ سره ده پسې وروخوځېدل او يو شمېر خو لا دده نه مخکې شول. د کنډک يوه افسر منډې کړې او دا اندرې، له پاسته او نازک لاس نه يې درونند علم (جنډه) چې دا خوا هغه خوا کږېده، واخيست، خو دمګرۍ ولګېد او ولوېد. سردار اندرې بيا علم راپورته کړ، لوړ يې کړ...او له کنډک سره مل شو. تر مخې يې دخپلې توپخانې سرتېري ليدل چې يو شمېر جنګېدل او يو شمېر هغوی يې خپل توپونه پرېښي وو او ددوی

خواته په تېښته وو. هغه فرانسوي سرتېري ليدل چې د توپونه آسونه رانيسي او د توپونو مخونه يې اړول. سردار اندرې له خپل کنډک سره د توپونو تر شل ګامۍ پورې رسېدلی و. هغه خپل سرپورې د ګوليو دباران غږ اورېده، خپل شا وخوا يې ټپي سرتېري ليدل او د هغو زګيروي يې اورېدل، ځينې يې ښۍ او کينې خواته لوېدل. هغه لوېدونکو سرتېرو ته هېڅ پام نه کاوه او يوازې يې هغه څه ته چې د توپ په مخ کې تېرېدل کتل. سوررنګه توپچي يې ليده چې له کوم ګذار نه يې خولۍ يوې خواته کږه شوې ده، د توپ سنبه يې په لاس، په داسې حال کې چې هغه يې خپلې خواته کشوله، له فرانسوي سرتېري سره لاس وګريوان و. فرانسوي يې، سنبې ته لاس وراوچاوه او غوښتل يې هغه ترې خپله کړي. سردار اندرې د هغو دوو کسانو مخونه، پريشانه حالت او قهر ښه ليده چې خپله نه پوهېدل څه کوي.

سردار اندرې، هغو ته کتل او په زړه کې يې ويل: - دا سوررنګی توپچي چې نور بې وسلې شوی، ولې نه تښتي؟ او دا فرانسوي سرتېري ولې خپله توره د هغه په ټټر کې نه ورمنډي؟

خو مخکې له هغه چې وتښتي، فرانسوي سرتېري ته به خپل توپک او توره ورياده شي او د هغه په ګېډه کې به يې ځای پر ځای کړي.

د خدای قسمت به و، چې دويم توره په لاس فرانسوي، د لومړي هغه مرستې ته ور ونه دانګل... سردار اندرې ونه شو کولای د دغه آخ وډب پای وګوري، ځکه د هغه څنګ ته کوم يو سرتېری، هغه همداسې تصور وکړ، په کوم پلن ډانګ ده ته په ککره ګذار ورکړ. ګذار ډېر خوږ نه کړ، خو ډېر ناخوښه و، ځکه هغه ونه شو کولای، هغه څه وګوري، چې دې يې تر پايه د کتو هيله لرله.

خو په زړه کې ويل: - دا څه شی دی؟ سرسام يم، لوېږم؟ ځنګنونه مې

ربړ دي او په شا ولوېد.

سترګې يې په دې هيله پرانستې چې وګوري، د هغه توپچي او فرانسوي آخ وډب څنګه پای ته رسېږي. ډېر لېواله و، په دې پوه شي، هغه سوررنګی توپچي وژل شوی که لا ژوندی دی، توپونه ژغورل شوي که دښمن لاندې کړي، خوله آسمانه پرته يې بل هېڅ يې ونه ليدل. هغه آسمان چې خړ، وريځ او خورا لوړ و.

هغه بيا په زړه کې تېره کړه:

-څه آرامي، څه سوله او څه پرتم !دا ټول هغه څه ته ورته نه دي چې ما دمنډو او تګ په وخت کې ليدل. په هېڅ ډول زمونږ هغه وخت ته ورته نه دي، چې، تلوارمو کاوه، چغې مو وهلې او په ويرجنو څېرو مو يو بل کشول. د سوررنګه توپچي او فرانسوي اخ وډب ته چې دتوپ سنبه يې سره کشوله، هېڅ څه ته، هېڅ ته ورته نه دي. هوکې ! په دې لوړ او شنه آسمان کېو ريځې چور بل ډول رغړي. څنګه ما تر دې نه دمخه او پخوا دغه لوړ، آسمان څک آسمان ليدلی نه و؟ زه څومره نيکمرغه يم چې په پای کې مې هغه وپېژاند. هوکې !له دې بې پايه آسمانه پرته، نور هرڅه، دوکه او تش په نوم دي. پرته له هغه نور نو، بل هېڅ، څه، نه شته. دا هم نه شته، هېڅ څه نه شته. هوکې له چوپتيا او کرارۍ پرته بل هېڅ څه نه شته !او خدای شکر دی، چې نه شته.

۱۷

د سهار نهه بجې وې، خو د پوځ ښې خواته، د باګراتيون په قطعه کې لا جګړه پيل شوې نه وه. باګراتيون تکل نه لاره د دولګه روکوف په ټينګار جګړه پيل کړي او په دې توګه يې غوښتل سترمسووليت له غاړې لرې کړي، نو ځکه يې دولګه روکوف ته وړاندېز وکړ چې څوک، ستر قومندان ته ور واستوي او په دې اړه د هغه خوښه تر لاسه کړي. هغه په دې پوهېده چې د پوځ له يو اړخ نه تر بل هغه پورې يې واټن له لس (ورست) نه زيات دی، دغه ريبار که ونه وژل شي (دې خبرې ډېر امکان لاره) که هغه ستر قوماندان پيدا کړي، چې دا خورا ګرانه برېښېده، هغه به ونه شو کولای تر ماښامه بېرته راستون شي.

باګراتيون مخ واړاوه، په برندو، خوبولو سترګو يې چې د هېڅ څه، څرګندونه يې نه کوله، خپلو ملګروته وکتل او تر چا نه د مخه يې، بې له هغه چې کوم پخوانی تکل يې لرلای وي، د رستوف ماشوم وزمه څېره چې له ګښې او هيلو نه وچه شوې وه، تر سترګو شوه. هغه يې دې چارې ته وګماره او ستر قوماندان ته يې ور واستاوه.

رستوف د درناوي په نښه، لاس خولۍ ته ورپورته کړ او وې ويل:

-جلالتماب! که تر ستر قوماندان نه د مخه، اعلحضرت ټولواک ووينم، بيا څه وکړم؟

دلګاروکوف، ځان تر باګراتيونه مخکې کړ او وې ويل:

-کولای شئ زموږ پيام ور ورسوئ.

رستوف، ځکه تازه، خوځنده او زړه ور بریښېده، چې سهار دوخته یې د پیرې تر پای ته رسولو وروسته، ددې وخت موندلی وچې څو ساعته سترګې پټې او ویده شي. هغه پر ځان ډاډه، په دې باوري او هغه روحي حالت کې و چې هرڅه یې تر خیاله، کېدونکې، آسانه او سرته رسېدونکي ورتلل.

دهغه ټولۍ هیلې نن سهار تر سره شوې وې. هغه جګړه چې ده یې هیله لرله پیل او ده په کې سربښندنه کوله. ددې ترڅنګ هغه د یوه خورا زړور جنرال یاور شوی و او تر ټولو نه غوره دا چې کوتوزف او یا کېدای شي خپله ټولواک ته د پیام د رسولو دنده ورسپارل شوې وه. سپیدې رڼې او تر هغه لاندې آس مهربانه او په ګوګل کې یې د خوښۍ او نیکمرغۍ څپو، څپې وهلې. د فرمان د ترلاسه کولو نه وروسته، سمدلاسه، آس ته ور ودانګل، ځان لارې ته برابر او آس یې چو کړ. هغه لومړی دباګراتیون د قطعې په اوږدو کې چې لا ځای پر ځای ولاړه وه او جګړه یې نه وه پیل کړې، روان واو تر هغه وروسته، هغه سېمې ته ورسېد چې د اواروف، سواره پوځ لاندې کړې وه. همدا چې د اواروف له سورو نه واوښت، دلویو او وړو توپونو دډزو غږونه، یې چې دده له مخې راتلل او دم په دم زیاتېدل ، په زغرده اورېدل....

دغره په لمنې کې، پرګڼ لوګي د توپک ګولۍ داسې لیدل کېدې چې تا به ویل یو له بله د مخکې کېدو هڅه کوي. د توپونو له خولې نه وتلي لوګي، لومړی لکه د وریځو په شان کنډک کنډک او بیا هر پلو خورې ورې او وروسته به بیا سره یو ځای شوې. پلي پوځونه د هغو د سرنیزو له ځلا او توپچي هغه دهغو د مهماتو له شنو صندوقو نه له ورایه پېژندل کېدل.

رستوف، ددې لپاره خپل آس یوه شېبه پر غونډۍ ودراوه، چې هغه

څه په غوره توګه وګورې چې دده تر مخې روان دي، ښه وګوري، خو هر ځومره به چې ځیر شو، نه په څه پوهېده او نه یې په څه سرخلاصېده. هغه ته بربښېده چې د لوګو په هغو لړو کې څوک خوځېږي او دهغو ترمخې او ترشا بیا څه سرتېري روان وو، خو دا چې څوک وو؟ چېرې تلل او څه یې غوښتل؟ په دې پوهېدنه ګرانه وه. ددې منظر لیدنه او ددغو غږونو اورېدنه نه یوازې په هغه کې د کوم غم او وېرې لمسونه نه کوله بلکې په هغه کې یې د قوت او لا درېدا زړې کړل.

په زړه کې به یې، د دغو ډزو تر اورېدو وروسته، وویل:

-ډزې! ډزې، ولې، بیا یې ولې.

هغه بېرته خپله لار ونیوه او آس یې چو کړ او دهغو پوځونو او قطعاتو په اوږدو کې مخ وړاندې روان وو، چې جګړه یې پیل کړې وه.

هغه له ځانسره یې ویل:

-هېڅ نه پوهېږم، هلته څه خبره ده، خو هرڅه چې وي، د خیر خبره به وي.

د څو اتریشي پوځي ډلو نه تر تېرېدو وروسته، روسي پوځونو ته ورورسېد، دا هغه قطعه وه چې جګړې ته ورګډه شوې وه.

په زړه کې یې ویل:

-خدای مې ارمان پوره کړ، اوس به جګړه په خپلو سترګو وګورم.

هغه څه کم د جګړې په لومړۍ کرښه کې روان و. یوه ډله سواره مخامخ ده ته، په ځغاسته کې وو. دا هماغه د اولان (نیزه لرونکي سواره) ډله وه، چې په خورا پرېشانۍ له جګړې نه راستانه کېدل. رستوف د هغو له څنګه تېرېده او تصادفاً یې د هغو یوه تن ته چې ټول په وینو ککړ و، پام وراوښت. خو هغه همداسې وړاندې روان و.

هغه چې له ځانسره وبنګېد، وې ویل:

ښه به دا وي، چې خپل کار پسې لاړ شم.

لا څو سوه ګامه له هغو نه لرې شوی نه و، چې د هغه له کينې خوا نه يوه د سورو ستره ډله چې سپينې ځلېدونکې دريشي يې اغوستې او په تورو آسونو سواره وو را ښکاره شول. هغوی چې ټوله لاره لاندې کړې وه، ډېر ژر د هغه لاره بندوله. رستوف خپل آس د دې لپاره چو کړ، چې په ټول قوت د دغو سورو نه مخکې له دغې لارې واوړي، خو که دغه سواره په خپل هماغه حال روان وای، دی به د هغو تر رارسېدو نه مخکې له دغې لارې اوښتی وای. مګر سورو، آسونو لا چو کړل، آن ځيني هغو خو خپل آسونه په بې سارې توګه يرغه کړل...دا د دوی سواره وو، چې د راتلونکو فرانسويانو د مخنيوي لپاره ور روان وو...هغوی لا په پوره توګه له رستوفه لرې شوي نه وو، چې د هغوی له خوا د هورا او ويارونو غږونه پورته شول، هغه چې مخ واړاوه، وې ليدل چې د دوی د ډلې لومړۍ کرښې له پردو سورخولو سورو نه، چې کېدای شو فرانسويان وو، لاس او ګريوان شوي وو. نور يې، نور څه ځکه ونه ليدل چې د دغه لاس ګريوان کېدو سره سم، ټوپونو چې ښکاره نه وه، له کوم ځايه دي، ډزې پيل او د هغو د ګوليو لوګي هر څه په خپله غېږ کې ومرورل.

په هغه شېبه کې چې سواره له ده تېر او د لوګيو په غېږ کې ايسار شول، دی هک پک شو، چې هغو پسې لاړ شي او که د خپلې دندې سرته رسولو پسې. دا د روسي سورو هغه پرتمين يرغل و، چې آن فرانسويان يې هم حيران کړي وو. رستوف تر دغه يرغله وروسته، په خورا ويرېدونکي وحشت له دې خبر شو چې د دغو ښکلو زلميانو له سترې ډلې، له هغو زرګونو يرغه او نه ايليدونکو آسونو، ځوانو افسرانو او د حربي ښوونځي او پوهنتون له زده کوونکو او محصلانو نه چې د ده له

ځنګه تېر شوي وو ، يوازې اتلس تنه ژوندي پاتي وو.

رستوف چې آس لا وړاندې تګ ته لمسوه ، له ځانسره غږېده:

-ځه بـه لـه ماسره ځـوک رخـه کـوي ،لامې بخـت رپېږي ،ډېـر ژر بـه ټولواک ووينم.

همداسې يې آس يرغه کړ.

کله چې د پيلو قطعې ته ورسېد ، پام يې شو چې دهغـو شـاو خـوا او دسر د پاسه د توپونو ګولۍ الوزي....

دهمدې پليو د قطعې ځنګ ته د تېرېدو په وخت کې و ، چې يوچا پـه نامه غږ پسې وکړ:

-رستوفه !

رستوف چې سمدلاسه باريس نه و پېژندلی ،وپوښتل:

-څه شي ؟...ته..

دبـاريس پـر شـونډو خنـدا خـوره وه ، همـاغـه خنـدا چـې جګـړې تـه دلـومړي وار دتـګ پـه وخـت کـې دهـر زلمـي پـر شـونډو خورېږي ، هغـه وويل:

-ګوره !دجګړې په لومړې کرښه کې يم ، زموږ غونډ يرغل ته تللی و.

رستوف ودرېد او وې ويل:

-ښه ، وايه ، کيسه کوه !

باريس چې پرله پسې غږېده په خورا مينې يې کيسه کوله:

-پـوه شوئ ، شـا تـه مـو وتنمبـول.تصـور يـې کـولای شـئ ؟...تـه چيـرې داسې په تلوار روان يې ؟

-دنده لرم چې داعلحضرت ټولواک حضور ته ورشم.

بـاريس چې دهغـه خبره سمه نـه وه اورېدلې او تصـور يـې وکـړ چـې رستوف دوالاحضرت په لټه کې دی ، وويل:

-راځه، دا هم والاحضرت !

باریس هغه ته مشرشهزاده چې د سورو دریشي یې په ځان، خولۍ یې پر سر او دهغه په سل متری کې تریو تندی ولاړ و او پر اتریشي سپین جامو ،رنګ تنبتېدلو اتریشي پوځیانو یې چغې وهلې،وروښود.

رستوف وویل:

-دا خو مشر شهزاده دی،زه باید ځان د پوځ ستر قوماندان او معظم تولواک ته ورسوم.دا یې وویل او غوښتل لاړ شي چې په دې وخت کې له کومې خوانه بېرګ را پیدا او دباریس په شان یې په خورا خوښۍ او مستۍ وویل:

-وګورئ !ګراف !ګراف ! ښي لاس مې ټپي شو(دخپل ښی لاس رغوي یې چې په وینو او دستمال کې مروړل شوی و ،وروښود) خو سره له دې مې هم دجبهې لومړۍ کرښه پرېنښوده.ښاغلیه !ګرافه !اوس نو توره په کین لاس چلوم،موږ د بېرګو کورنۍ خو په توریالیتوب کې نوموړي وو.

بېرګ لاهماغسې غږېده ،رستوف نور نو هغه ته پام نه کاوه او وخوځېد.له قطعاتو او وروسته له ډاګ نه واوښت، ځکه نور یې نو نه غوښتل دکومې جبهې کرښو ته ورننوزي او بیا لکه دزلموسورو افسرانود پېښې، په پېښه کې راګیر شي.هغه داحتیاطو قطعاتو په اوږدو کې روان شو او له هغو لارو نه چې دتوپونو اوتوپکو ډزو دغړمبهار او شروشور نه لرې وو ،ځان لرې کړ، خوناڅاپه یې خپلې مخې او زموږ د پوځونو شاته، په هغه ځای کې چې، په هېڅ ډول د دښمن دشتوالي تصور نه کېده ،دتوپکو سختې ډزې واورېدلې.

رستوف،وویل:

-پوه نه شوم، دا څه شي دي؟ دښمن زموږ د پوځونه منځ ته لاره کړې وه؟ ناشوني ده. د ځان او د پوځ د برخليک له امله يې پر زړه ويره راخوره شوه او له ځانسره يې وويل:

- هرڅه او هرڅوک چې وي، وي دي. اوس نو له دې ځايه تګ ناروا دی، زه بايد ستر قوماندان پيدا کړم، که ماته مو خوړلې وي، زه بايد له نورو سره يوځای ووژل شم...

همدا چې له هغو روسي او اتريشي سرتېرو سره، چې په خورا ګډوډۍ او اله ګولې د تېښتې په حال کې و او دده لاره يې هم بندوله، مخامخ شو، وې وپوښتل:

-څه خبره ده؟ څه خبره ده؟ ډزې په چا کېږي؟ په چا ډزې کېږي؟

تښتېدونکو سرتېرو چې دده په شان نه پوهېدل، څه خبره ده، چا په روسي، چا په الماني او چا په چکي ځوابونه ويل:

-يو ازې پيريان پوهېږي، چې څه خبره ده! ټول يې غرق کړل، ټول يې تالا والا کړل.

يوتن چيغه کړل:

-وهئ، دا جرمن وهئ.

-بلا ورپسې، ټول خائينان دي.

يو الماني وبنګېد:

-روسانو پسې دې بلا وي.

څو تنه ټپيان په لاره روان وو. د هغو په سلګونو ښکنځلو، چيغو او زګېرويو، يو ناپوهېدونکی بنګهار جوړ کړی وو، خو په پای کې ډزې پای ته ورسېدې او رستوف تر هغه نه وروسته په دې سرخلاص شو چې روسان او اتريشان خپل منځ کې لوېدلي او يو پر بل يې ډزې کړې وې.

د رستوف په زړه کې تېره شوه:

-اې خدایه !دا څه دي؟هره شېبه کېدای شي، اعلحضرت ټولو اک دوی وويني...دا سمه نه ده، دمنلو وړنه نه ده.څومره چې ژر کېږي،له دوی نه باید ژر تېر شم. درستوف په خیال کې دماتې او تېښتې خیال نه ځایېدونکی و.که څه هم رستوف، دفرانسویانو پوځونه او وسلې د پرانځ په لوړو، هماغه ځای کې چې ده باید ، سترقوماندان لټولی وای لیدل،خوده نه شوکولای او نه یې غوښتل په دې خبره باور وکړي.

۱۸

رستوف ته سپارښتنه شوې وه چې، د پرانځ دکلي په شاو خواکې د ټولواک او کوتوزوف پلټنه وکړي، خو هلته نه يوازې هغوی بلکې دبل هېڅ کوم مشر او قوماندان آن نښه هم نه وه. برعکس هلته بې شمېره سره ګډې اخيستي او پرېښانه سرتېري پرېمانه وو. هغه خپل تړي او ستومانه آس ته په دې تکل متروکه ورغبرکړه چې څومره ژر کولای شي، له دې اله ګولې او ګڼه ګونې نه ځان وباسي، خو دی به چې هرڅومره مخې ته روان و، دغه ګڼه ګونه او پرېښانی به لا زياتې دي. هغه واټ چې دي په کې روان و، په هغه کې له هره پلوه کراچۍ او هر ډول اسونه، له هرې خوانه روسي-اتريش سرتېري، جوړ او ټپي، ډلې، ډلې او خورا خواشيني تلل راتلل. دغه ټول دهغو ډزو او ګوليو دغم زېږوونکو وير، تر باران لاندې خوځېدل چې دښمن د پراتڅن دغونډيو له شانه دې خواته راورولې. ددوی د زګيرويو، نارو سورو او چغو غږونه يو نه پوهېدونکی ګونګوسی جوړاوه.

رستوف، چې هرڅوک کولای شول، ودروي، درول او ترې پوښتل يې:

-اعلحضرت ټولواک به چېرې وي؟ کوتوزوف چېرې دی؟

خو هېڅ چا ځواب نه ورکاوه. خو په پای کې يې يو سرتېري له ګريوانه را ټينګ کړ او دې ته يې اړ ويست چې سم ځواب ورکړي.

هغه سرتېري چې هېڅ ځرګنده نه وه، پر څه خاندي، په دې لړ کې چې

ځان یې د هغه له منګلو ژغورلی وي، ځواب ورکړ:

-ای بابا ! ګرانه وروره ! کډو سرو ! هغوی لا تر ټولو نه د مخه او پخوا تښتېدلي او ځانونه یې پټو ځایونو ته رسولي دي.

رستوف د غه سرتېري، چې له ځوابه یې له ورایه ښکاره و، چې له مستۍ نه بې حاله دی، همداسې په خپله دنیا کې پرېښود. هغه د یو بل سرتېري آس، چې ښکارېده د کوم مشر چوپړ دی، راونیو او له هغه نه یې پلټنه ګرویزنه پیل کړه. د غه سرتېري ورته وویل:

اعلحضرت یې یو ساعت د مخه په یوې کراچۍ کې په ډېر تلوار له همدې ځایه یوړ، هغه ټپي شوی و.

رستوف وویل:

-دا ناشونې خبره ده، ټولواک څنګه ټپي کېږي؟هرو مرو به بل څوک و.

سرتېري له ملنډو ډکه او په ډاډ خندا وکړه او وې ویل:

ما خپله ولید، ټول عمر خدمت کوم، اوس خو ټولواک پېژنم. ما په پترزبورګ کې مخامخ لیدلی و. په کراچۍ کې و، رنګ یې لکه د مړي په څېر و. څلورو آسونو د هغه کراچۍ لکه باد داسې الوزوله. د بریښنا په شان زموږ له مخې تېر شوه، تر دومره خدمت نه وروسته خو باید د ټولواک او ایلیا ایوانوویچ کراچۍ وپېژنم. ایلیا یوازې او یوازې د ټولواک ګاډیوان دی.

رستوف، سرتېري پرېښود او غوښتل یې چې لاړ شي، خو په دې وخت کې یو ټپي افسرچې دده له څنګه تېرېده، ده ته مخ راواړوه او وې ویل:

-تاسو چا پسې ګرځئ؟که ستر قوماندان پسې ګرځئ، هغه خو د توپ په یوې ګولۍ ولګېد او ووژل شو. زموږ د غونډ په مخ کې یې

ګولۍ په ټټر ولګېده.

یو بل افسر بیا د هغه خبره بابېزه وګڼله او زیاته یې کړه:

-نه، نه ونه وژل شو.یو ازې ټپي شو.

-څوک ټپي شو؟کوتوزوف؟

-نـه، کوتوزوف نـه و ،نـه پـوهېږم نـوم یـې څـه و ،وو ایـئ! پروانـه کوي، یو ازې څو تنه ژوندې پاتې شول.

هغه د ګوستي رادیک، کلي ته اشاره وکړه او زیاته یې کړه:

-مهربـانـي وکړئ، هلتـه لاړ شـئ ،ټول قومـانـدانـان هلتـه، پـه هغـه کلـي کې راټول شوي دي.افسر دا خبره وکړه او په خپله مخه لاړ.

رستوف، پر خپل آس سپور، کرار کرا وړانـدې روان و ،خـو پـه دې نـه پوهېده چې چېرې او چاتـه ورشـي.ټولـواک ټـپـي شـوی او جګړه بـایـلـل شـوې وه.دا نـو د منلـو وړ خبـره وه.د هغـه کلـي څنـډو تـه، چـې ده تـه یـې ښودلی و او د کلیسا برجونه یې له لرې ښکاربدل،ور روان و.ولـې تلـوار وکـړم؟آن کـه ټولـواک او کوتـوزوف ژونـدي هـم وي او ټـپـي شـوي نـه وي، هغوی به څه وو ایي؟

سرتېري چیغه کړه:

-جلالتمابـه !دې خواتـه راشـئ، له دې لارې نـه لاړ شـئ، ګوره هلتـه سمدلاسه وژل کېږي، وژني مو.

یو بل سرتېري غږ وکړ:

-له کومې لارې؟دا سې راشئ، نېږدې کېږي؟

رستوف له لږ فکر نه وروسته، له همـاغې لارې چې ویـل، وژل کـېـږي لاړ.

په زړه کې یې ویل:

- اوس نو مرګ او ژوند څه پروا لري؟ په تېره بیا که ټولواک هم ټپي

شوی وي، دا نو څه ګټه لري چې زه د خپل ژوند د ساتنې په غم کې واوسم.

دا سې یوه ډاګ ته ورسېد، چې له پراخین نه د راتښتېدونکو سرتېرو نه تر ټولو زیات شمېر همالته وژل شوي او خواره واره پراته وو. فرانسویانو لا هغه ځای لاندې کړی نه و او روسي ژوندویو او ټپي پوځیانو هغه ځای تازه پرېښی و. دا ډاګ بنې کولبه شوې ځمکې ته ورته و، چې د غنمو د کودو پر ځای په هر پټي کې لس پنځلس مړي پراته وو. ځینو ټپیانو خاپوړې کولې او دوو، دوو یا درې، درې ځنګ په ځنګ دا سې زګېروي او نارې سورې جوړې کړې وې، چې کله ناکله به رستوف ته د پېښو په بڼه وبرېښېدې. رستوف خپل آس کرار تګ ته پرېښود چې د غم او ویر له دغې مینې نه و تښتي. د غه حال، هغه له سرسامۍ او له وحشت سره لاس وګریوان کړی و، خو د هغه ویره د خپل ژوند لپاره نه چې، ډېره اړتیا یې ورته لرله، بلکې له دې امله وه چې د ټولو اک ویر او غم به دی ونه شي زغملی.

فرانسویانو، پر دغې دښته کې چې له وژل شویو مړو نه ډکه وه، ځکه ډزې بس کړې وې، چې نور یې هلته کوم ژوند سری نه لیده، خو د دغه سواره په لیدو یې سمدلاسه، هغه ته څو د توپ ګولۍ ورو لېږلې. د دغو وحشتزو ډزو او دده په شا وخوا کې د مړو سرساموونکی منظر، په ده کې، په ځان د زړه سوي احساس ولمساوه. د خپلې مور وروستی لیک وریاد شو او وې ویل:

-مور به مې څه احساس کړې وای، که زه یې اوس دلته، په دې ډاګ کې، د دې ګولو تر باران لاندې لیدلای وای؟

د ګوستې رادیکې، په کلي کې له جګړې نه راستانه شوي، روسي پوځیان سره له هغه چې پرېښانه او ستومانه برېښېدل، خو تر پخوا نه لا

په ښه نظم روان وو. د فرانسويانو ډزې دلته نه رارسېدلې او د ډزو غړونه خورا لرې لرې وو، دلته په ډاګه نه اوربدل کېدل او ويل کېدل چې جګړه بايلل شوې ده. رستوف، له هرچا پوښتنه کوله، خو هېچا د ټولواک او کوتوزوف د ځای ښنه ورته ويلای نه شوه. ځينو د ټولواک، د ټپي کېدو آوازې رښتيا او ځينو هغه نه منله.. خو يو تن افسر رستوف ته وويل چې د کلي د چپې خوا د باندې پلو ته يې په لاره کې يو لوړ پوړی، قوماندان ليدلی دی. رستوف، د کوم قوماندان د پيدا کولو او د خپل وجدان د آرامۍ په هيله هغه خواته مخه کړه. درې (ورست) مزل يې چې وواهه او د وروستي روسي سرتېري نه چې تېر شو، ديو پاليز ترڅنګه په يوې کنده کې چې خالۍ تري تاو، وه، دوه ولاړ سرتېري وليدل. يو سرتېری، چې سپينه خولۍ يې پر سر وه، ده آشنا ته وبرېښېد، بل سرتېری چې پر سره اصيل آس سپور و، ده و نه پېژاند. (دا آس هم رستوف ته آشنا ښکارېده) د کندې خواته ورغی، ...او په خورا درناوي يې هغه سرتيري ته چې سپينه خولۍ يې پر سر وه، څه وويل... د غه سپور سرتېري چې سر او څېره يې رستوف ته آشنا و، بې له ارادې سر او لاس د "نه" په نښه و ښورول او د همدې خوځېدا او ښورولو له نښې نه و، چې رستوف، په يوه شېبه کې خپل ټولواک، چې لمانځنه کوله او دی د هغه په وير کې ډوب او له غمه يې لېونی و، وپېژاند.

رستوف له ځانسره وويل:

-دا ناشونې خبره ده، څنګه ټولواک په دې ډاګ کې يوازې پاتې شي؟

او په دې شېبه کې، الکساندر د رستوف خواته مخ وروااړاوه. هغه، د هغه شاهانه او خوږه څېره چې د رستوف په ذهن کې ژوره انځور شوې وه وليدله. ټولواک ناروغ و، غومبوري يې لوبدلي او سترګې د سر په

کاسو کې خښې شوې وې، خو دې ټولو دهغې د څېرې او طبیعت ښکلا لاپسې زیاته کړې وه. رستوف، ځان له دې کبله خورا په خوښیو کې ډوب لیده، چې د ټولو اک دټپي کېدو خبره ښتیا نه ده. هغه نیکمرغه و چې هغه رک روغ وینې. دی په دې پوهېده، چې کولای شي او آن باید په مخامخ توګه له هغه سره وغږېږي او هغه څه ورته ووایي چې ده ته د دولګه روکوف. له خوا دهغه سپارښتنه شوې وه. هغه د تاند زړه بایللي زلمی په څېر چې له لېوالتیا نه په ډک خیال کې اوسي او د مئینې سره دلیدو دبخت د نصیب په وخت کې ټول په رېږدېدو او دهغه څه توان ترې ورک شي چې شپې یې دهغه د ویلو تکل کړي وي. له ډاره په ډک زړه هرپلو ددې لپاره ګوري چې مرسته ورسره وشي، که وکولای شي د راز سپړل بل وخت ته پرېږدي او دتېښتې لاره پیدا کړي. رستوف هم چې اوس دخپلو ارمانو او هیلو دغوټیو ګل کېدل لیدل، نه پوهېده چې څنګه ټولو اک ته نبږدې شي، خو هغه په زړه کې په سلګونې پلمې پیدا کولې چې دغه کار ناوړه، بې ځایه او ناښکلې وبولي.

څنګه کېدای شي؟ دا دې ته ورته ده چې زه دهغه له ستړیا، ستومانۍ او یوازېتوب نه ګټه واخلم. کېدای شي او س، په دې خواشیني او ویرمن وخت کې دهغه لپاره له یوه نا آشنا سره مخامخ کېدل، خورا ګران وي. بله خبره دا چې، یوازې هماغه یوه لنډه کتنه ددې لپاره بس وه چې زما زړه ودربېږي او ژبه مې وچه شي. دهغو زرګونو ویناوو نه چې هغه اعحضرت ټولو اک سره دمخامخ کېدو لپاره یې په زړه کې کرلې ریبلې وې، یوه هم نه وریادېده. دغه خیالي ویناوې، د هغو حالاتو لپاره وې، چې له اوسني حالت نه یې ډېر توپیر درلود. هغه ویناوې چې ده په خیالونو کې کرلې ریبلې وې، ټولې پرد ښمن دبري او د بري د پرتم په ویاړ جوړ شوي وو. زیاتره خو یې ددې لپاره وې، چې دی

خپله ټپي شوی، مړي او ټولواک له هغه نه د هغه د مېړنیو سربښندنو په ویاړ مننه کوي او دی د ژوند د وروستۍ سلګۍ په شېبو کې، هغه ټولواک ته د خپلې مینې د څرګندولو او وړاندې کولو په نامه ډالۍ کوي.

بله خبره دا چې او س نو دا څه معني لري چې زه له ټولواک نه د ښې لاس د پوځونو په اړه پوښتنه وکړم. هغه هم په داسې وخت کې چې ورځ تللې، د ماز دیګر څلور بجې او جګړه بایلل شوې ده. په پای کې یې له ځانسره دا پرېکړه وکړه چې نه ! ورنېږدې کېږم به نه ، د هغه خیالاتو ته به تاوان نه رسوم.نه، نه ! ښه به دا وي چې زر ځله ومرم، خو ځان ته، د هغه خواشیني کاته ونه وینم. په خورا خواشیني طبیعت او له هیلونه په ډک زړه له هغه ځایه لرې شو او څومره چې لرې کېده، په هماغه اندازه یې مخ شاته اړاوه او ټولواک ته یې، چې هک حیران ولاړ و ، کتل. په هماغه وخت کې چې رستوف په خواشیني او دردمند زړه له ټولواکه لرې کېده، تورن تول، ناڅاپه او تصادفاً هلته ور ورسېد ، ټولواک یې ولید او د هغه په چوپړ کې شو. له هغه سره یې مرسته وکړه چې هغه پلې له کندې او ویالې نه تېر شي. ټولواک چې ډېر ستومانه و ، سخت استراحت ته اړتیا لرله، د مڼې تر ونې لاندې کېناست او تول یې هم ترڅنګه کېناست. رستوف له لرې نه په خورا رخې او پښېمانۍ سره لیدل چې تول، تر ډېره وخته له هغه سره توده مرکه کوي، ټولواک ژاړي .په یوه لاس یې خپلې سترګې پټې کړې وې او په بل یې د تول، لاس کېښکود.

رستوف، تصور کاوه:

-که زه هم هغه ته وروړاندې شوی وای، زما لاس به یې هم کېښکودلای وای.

زړه يې دومره په ټولواک سوه، چې نه يې شو کولای له سترګو نه د راڅڅېدونکو اوښکو مخه ونيسي. په ناهيلۍ او لالهاندۍ کې ډوب همداسې وړاندې لاړ او اصلا په دې نه پوهېده چې چېرته او د څه د پاره ځي.

د هغه ناهيلي له دې کبله هم دم په دم زياتېده چې، هغه احسا سوله، د هغه خپله رواني کمزوري ټولواک ته دده د نه ورنېږدې کېدو لامل و.

هغه کولای شو، نه يوازې هغه کولای شو، بلکې بايد هغه ټولواک ته ورووړاندې شوی وای او دا يوازنۍ شېبه وه چې بايد ټولواک ته يې خپله سرښندنه څرګنده کړې وای، خو هغه ونه شو کولای له دې شېبې نه ګټه واخلي، هغه په زړه کې وويل:

-ښه !ښه !نو دامې څه وکړل؟

هغه د آس مخ راواړه، چو يې کړل او هغې خواته ورو خوځېد چې هلته يې ټولواک ليدلی و. کله چې ور ورسېد وې ليدل چې د هغې کندې شاته هېڅوک هم نه و. يوازې او يوازې باروړونکې کراچۍ او آسونه هلته روان وو. د يو لوژستيکي افسر نه، رستوف دا پته ولګوله چې، د کوتوزف قوماندانې، په هغه کلي کې مېشته شوې ده، چې همدا د تجهيزاتو کتارونه ور روان دي. رستوف هم همدې کتارونو پسې وخوځېد.

د کتار په سرکې د کوتوزف، خپل څاروان روان و... د هغه شاته يوه ګاډۍ او ګاډۍ پسې يو بوډا چوپړ چې لنډ پوستين يې اغوستی او پيک داره خولۍ يې پر سر وه، پلی روان و. پښې يې کږې وې.

څاروان غږ وکړ:

-تيته !آ تيته !

بوډا چې په خپلو خیالونو کې ډوب و، ځواب ورکړ:
-څه وایئ؟...

یو څه موده همدا سې پټه خوله روان وو، خو وروسته یې بیا همدا ټوکې سره پیل کړې.

د ماښام تر پنځو بجو پورې په ټولو جبهاتو کې ماته خوړل شوې وه او زموږ له سلو نه زیات توپونه د فرانسویانو لاس ته ورغلي وو.

پرژیبیشفسکي او د هغه ټولې قطعې وسلې ایښې او له جګړې نه یې لاس اخیستی و. نورو قطعاتو چې تر نیمايي نه زیات سرتېري او پوځیان یې له لاسه ورکړي وو، د ګډو وډو ډلو په بڼه شاتګ کاوه او په ولسي خلکو کې ورګډېدې.

د لانژرون او دختوروف، د قطعو پاتې شونې سره ګډه وډې او د اوګوسته د کلي د ساحل د بندونو او چینو په شاوخوا کې ګڼه ګونه جوړه کړې او راکوټه شوې وه. لا اوه بجې نه وې، چې د کلي د بندونو ترڅنګ د توپونو، هغه هم یوازې د فرانسوي هغو، د ډزو غږونه اوریدل کېدل. د ښمن د پراخېنسکي د غونډیو په لمنو کې خپل ډېر توپونه ځای پر ځای کړي وو او زموږ پر هغو پوځیانو یې ډزې کولې چې ترماتې وروسته شاته روان وو.

دختوروف او ځینو نورو قوماندانانو د شاته تلونکو پوځیانو ترشا، خواره شوي ټولي ببرته راټولول، په هغو کې یې د نظم راوستولو هڅه کوله او په هغو فرانسویانو یې ډزې کولې چې زموږ تښتېدونکي پلی پوځ یې پسې اخیستی و. هوا شېبه په شېبه تیاره کېده. د اوبو په هغه ډنډ کې چې هلته هغه ژرندګړی چې د لمڅي خولۍ یې بر سر وه او کلونه کلونه یې په سوله او سپېڅلتیا کې کبان نیولي وو، لمسي یې بېړه وهلي لستوني، د غه سین رنګه الوتونکي کبان په جالۍ کې اچولي

وو ،پر هماغه بند او نهر چې کلونه کلونه ،خړ جامې او لوږ خولي کليوال له خپلو دوآسيزه اسونو سره په غنموبار کراچيو کې تېرېدل او پـه دوړ سپين شوي سرونه او مخونه ببرته راستنېدل ،داوبو په همدې نری نهر کـې ،نن يـو شـمېر وګـړي چې دمـرګ ارواح يـې پـه ځېـرو راخـورې وې ،دکراچيو ،توپونو ،دځتو ،چېکړواودآسونوتر پښو لاندې يې لاس وپښې وهلې ،يو بل يې پورې وهل ،دمرګ پـه درشل کې يې دژوند پـه هيله ،خپل مرګ په حال کې ملګري تر پښو لاندې کول، په هغو تېرېدل او له هغو يې وروستي سا ددې لپاره اخيستله چې خپله يو څوګامه نورهم ژوندي پاتې شي او بيا ددوی په شان سا ورکړي.

په هره لسو ثانيو کې دتوپ يوې ګولۍ دهوا ټتر سوری کاوه ،ښکته راتله او ددغو پرګنو په منځ کې چاودېده ،څو تنه يې وژل او دهغو پـه شاوخوا کسانو يې وينې ورشيندلې.دولوخوف چې اوس بيا افسر شوی و او څو تنه يې ترقوماندې لاندې و ،پلی و او لاس يې ټپي شوی و.هغه ددوی دغونډ سپور قوماندان او دده تر قوماندې لاندې دولس تنه نور ،يوازيني کسان وو ،چې ددوی له غونډه ژوندي پاتې وو ،خو د وګړو اله ګولې او ګډوډو ډلو او دهغو پـورې وهلودوی د ډنډ خوا او غـاړې تـه ورپـورې وهلـې وو.د دغـې لارې پـه پيـل کې ،دهـر اړخيـز زورزياتي له امله لـه تګ نه پـاتې شول، ودرېدل، ځکـه لـه دوی نه څو ګامه لرې،يو آس توپ لاندې شوی و او سرتېرو هڅه کوله هغـه لـه تـوپ لاندې راوباسي.دهغو شاته يو څوک دتـوپ پـه ګولۍ لګېدلی واو بلـه ګولۍ يې ترمخې ولګېده او وينـه يې پر دولوخوف ور والوتـه.ډلو لـه زوره او پـه وحشت وزمـه انسـاني څپـو سره ،وړاندې زور واهـه او هرڅه چې يې پرمخ ورتلل پورې وهل يې.......

د دغو تښتېدونکو هريوه په زړه کې ويل:

- کېدای شي یو ازې سل ګامه نور، ژوندي پاتي شو، خو که یو دوې دقیقې نورې دلته پاتې شو، نو شاید ووژل شو.

دولوخوف، چې د ګڼه ګوڼې په منځ کې ولاړ و، دوه سرتېرې یې پورې وهل او ځان یې په زوره داوبو غاړې ته ورساوه، د کنګل هغې ټوټې ته یې چې په اوبو کې ښپښپانده وه، ور ودانګل او یو توپچي ته یې ورغږ کړ:

-د توپ مخه دې واړوه او راښکته شه. دې خواته، کنګل ته راودانګه.

هغه د کنګل پر هغې ټوټې چې ترپښو لاندې یې، ماتېده، توپونه وهل او وې ویل:

-راځه! نه ماتېږي.

کنګل د هغه د دربدو توان لاره، خو زنګېده او کرار کرار ماتېده. خو دا ښکاره خبره وه چې نه یې د توپ او نه یې د نورو ګڼو سرتېرو او آن چې ډېر ژر به یې دده د وزن زور هم نه لرلای. ټولو هغه ته کتل او داوبو خواته یې یرغل وروړ، خو دا زړه یې نه کاوه چې پر کنګل ګام ورکېږدي. د غونډ قوماندان پر خپله آس سپور، په اوبو کې بند و، لاس یې لوړ او خوله یې پرانستې وه، چې دولوخوف ته څه ووایي. په دې وخت کې ناڅاپه دوی ته نېږدې د خلکو په سر د توپ یوې ګولۍ داسې غړمبهار جوړ کړ، چې ټول سر ټیټېدو ته اړ شول. یو بل څه هم راغوځار شول، داسې شرپ یې وکړ، چې تا به ویل په کوم لامده ځای یا شي لګېدلي وي. جنرال او آس په وینو کې ولوېدل. هېڅچا ور ونه کتل او نه یې څوک د راپورته کېدو په خیال کې شول.

د جنرال تر لګېدو وروسته یو شرو شور جوړ شو:

-ښکته لاړ شه! کنګل ته ورواوړه! تا ته وایم کنګل ته ورواوړه! نه

اوري، څه وايم؟درځه !نارې وې، چغې وې او نه پوهېدل چې څوک څه وايي او څه غواړي.

د شا له خوا نه داوبو ورخ ته رارسېدلې يوبند شوی توپ،لاره بدله کړه او پر کنګل وروخوت. هغه سرتېري چې تر ټولو نه مخکې و، کنګل يې تر پښو لاندې مات او يوه پښه يې په اوبو کې ډوبه شوه.سرتېري هڅه وکړه چې پښه له اوبو راوباسي،بيا سم ودرېږي، خو تر ملا پورې په اوبو کې ډوب شو.هغه سرتېري چې هغه ته نېږدې وو، په شک او ګمان کې شول او قدمونه يې سست کړل.هغه سرتېری چې له توپ وړونکي آس سره مل و،ودرېد ،خو د هغه له شانه يوه چيغه واورېدل شوه:

-درځه !وړاندې درځه ولې ودرېدئ ؟

- ژرکوه ،ښکته خوا ته لاړ شه.د خلکو له ډلې نه، له وېرې ډکې چغې او نارې اورېدل کېدې.هغه سرتېري چې له توپ نه راتاو وو،د لاسونو په خوځولو ،ټېلو او وهلو ټکولو آسونه وړاندې تګ ته هڅول. په پای کې آسونه کنګل ته ورو وختل.کنګل چې لاتر اوسه د پليو د درېدو زور درلود ،دآسونو پر ورختو سره مات،يوه لويه ټوټه ترې ببله او په اوبو کې ډوبه شوه.هغه ديرش ځلوېښت تنه سرتېري چې پر هغه ولاړ وو،چا ځان وړاندې،چا وروسته،چايو پلو او چا بل پلو ارتېږل،ځينو خو پر يو بل پورې ځانونه ځوړندول او ځان او نوريې ډوبول. د توپ ګوليو په پرله پسې ډول غرمبهاري او شروشور جوړ کړی و او د کنګل پرمخ،په اوبو او په تېره بيا د هغو سرتېرو په منځ کې چې په اوبو او يا ساحل کې راګير شوي وو،لوېدلې.

۱۹

سردار اندري بالکونسکي، د پرانڅ پر غونډۍ، پر هماغه ځای کې چې، علم(جنډه) په لاس لوېدلی، پروت و.له ټپو نه يې وينې بهېدلې او خپله هم نه پوهېده چې له زړه زوروونکي درد نه، د ماشومانو په څېر نری نری زګېروی کوي.

لمر لوېد ،نبږدې و، چې زګېروی يې بند شو.سردار اندري په دې نه پوهېده چې ،هغه څه موده بې سده و.ناڅاپه يې بيا د ژوند يتوب احساس وکړ.له هغه درد نه چې ککره يې ورته الوزوله، سخت زورېده.

هغه لومړنی خيال يې چې پرذهن راخور شو ،دا وچې:

-چېرې دی هغه هسک آسمان چې لاتراوسه ما نه پېژانده او نن مې وليد ؟

هغه له ځانسره ويل:

-دا زورېدل هم مانه پېژندل، هوکې، ماهېڅ څه، هېڅ څه تر اوسه نه پېژندل.دا زه چېرې يم؟

غوږونه يې ځک کړل او د رانږدې کېدونکو آسونو دګامونو او په فرانسوي دغږېدا غږ يې واورېد.سترګې يې پرانستې ،هماغه هسک آسمان يې پر سر ولاړ و چې تر پخوانه لوړ کنډک کنډک وريځ يې په کراره په غېږ کې ګرځېدلې.مخ يې وانه ړاوه ،خو هغه کسان چې

دآسونو د سمونو او ددوی دخپلې غرېدا غږ، ده ته راته، دده خواته راغلل. هغوی که څه هم دده پر سر ولاړ وو، خو ده نه لیدل.

ده ته نېږدې شوي سپاره، ناپلیون او دهغه دوه یاوران وو. بناپارت دجګړې ډګر کوت، د اوګوست پرنهر، دیرغل کوونکو توپونو دپیاوړتیا وروستي فرمانونه یې ورکول او د وژل شویو او په ډګر کې د پاتې شویو ټپیانو ننداره یې کوله.

یوه وژل شوي روسي سرتېري ته یې چې پر ټټر لوېدلی، بشره یې په خاورو کې خښه شوې، څټ یې تور شوی او لاس یې چې اوس نو، چور شنډ شوی و، وویل:

-څه ویاړمن وګړي دي!

په دې وخت کې له هغه توپچي پوځونو نه، یو سپور یاور چې د اوبو پر نهر یې ډزې کولې، راورسېد او وې ویل:

-معظم ټولواک! نور نو، دتوپونو ګولۍ خلاصې شوې دي.

ناپلیون وویل:

-لاړشه! او له زېرمو نه ګټه واخلئ.

څوګامه وړاندې راغلی. دسردار اندرې ته نېږدې چې، پر شا پروت و او دپوځ جنډه یې ترڅنګ پرته وه، ودرېد. خپله جنډه فرانسویانو وړې وه.

ناپلیون چې بالکونسکي، ته وکتل، وې ویل:

- څه پر تمین مرګ!

سردار اندرې، پوه شو چې ناپلیون دی او دده په اړه غږېږي. او رېدل یې چې ددې خبرو ویناوال ته "اعلحضرت" وایي، خو دده په غوږ کې داوینا لکه دمچانو، بنګهاري داسې راته. هغه نه یوازې دا چې د بناپارت خبرو ته پاملرنه ونه کړه، نو سمدلاسه یې هغه هېرې هم

کړې.هغه داسې انګېرله چې سرېې اوراخیستی دی.هسې یې احسا سوله چې وینه یې په ځان کې وچه شوې ده او لرې لرې یې هسک هسک آسمان سرپورې لیده.هغه پوهېده چې دانا پلیون و.دده دخیالونو اتل، خوپه دې شېبه کې ناپلیون،دهغه څه په پرتله چې دده،دبې پایه هسک آسمان او په هغه کې د زغلیدونکو وریځو ترمنځ تېرېدل دده تر سترګو خوراکوچنی او بېنوا وبرېښېد.

په هغه شېبه کې، دهغه لپاره دې هېڅ اهمیت نه لاره چې څوک یې سر پورې ولاړ دي،دهغه په اړه څه وایي،خو دی یوازې په دې خوشاله و،چې خلک ده ته نېږدې ولاړ وو،مرسته یې ورسره کوله،دژوندي کېدو هڅه یې کوله،هغه ژوند چې اوس یې تر سترګو خورا ښکلي برېښېده.هغه اوس ژوند ته په بله سترګه کتل او له هغې نه یې بله معني اخیسته.خپل ټول توان یې راټول کړ،چې وخوځېږي او ژوندویو ته خپل غږ ورورسوي.پښه یې لړ وښوروله، د زړه له تل نه یې له درد او رنځ نه ډک زګیروي راویستل.داسې رنځور زګیروي چې خپله یې هم په ځان زړه خوږ شو.

ناپلیون وویل:

-او !ژوندی دی،دا ځوان پورته کړئ او دلومړنیو مرستو مرکز ته یې ورسوئ.

ناپلیون دا وویل اودمارشال لینو،هرکلي ته چې خولۍ یې له سره پورته کړې او په موسکا موسکایې ده ته دبري مبارکي ویله او دده خواته راروان و،ورغی.

سردار اندرې،نور نو په هېڅ څه نه پوهېده، هغه یې پر کراچۍ وغځاوه،دکراچۍ ټکانونو او دهغه دپرهارو درد هغه چور بېسده کړی و.نېږدې ماښام و،چې هغه یې روغتون ته،نورو ټپي روسي اسیرو

افسرانو ته وروست.په سد شو.دلېږدېدو په اوږدو کې و ،چې په حال شو ،ویې کولای شو سترګې وغړوي، سر یې واړاوه، شاوخوا یې وکتل او آن خبرې یې پیل کړې.

هغه لومړنۍ خبرې چې سردار اندرې له بېسد تیانه تر راوتلو وروسته واورېدې، دلوژستیک دافسر خبرې وې، چې تند ،تند غږېده او ویل یې:

- همدلته باید ودرېږو ،اعلیحضرت ټولواک اوس له همدې ځایه تېرېږي او ددغو ښاغلو اسیرانو له لیدو به خوند واخلي.

یو بل افسر وویل:

-نن روسي پوځي اسیران دومره ډېر دي، چې شمېر یې هم نا څرګند دی، داسې تصور کېږي چې د روس ټول پوځ اسیر شوی وي، کېدای شي ټولواک ددوی په لیدو بې حوصلې شي.

لومړی افسر، یوروسي ټپي اسیرته چې، د سورو سپینه دریشي یې اغوستې وه، اشاره وکړه او وې ویل:

- خو خلک داسې وایي چې، دغه د ټولواک الکساندر د پوځ یو ستر قوماندان دی.

بالکونسکي، شهزاده رپنین وپېژاند ،ده هغه، د سن پترزبورګ له وختونو نه پېژاند.دهغه ترڅنګ یو نولس کلن ځوان ولاړ و.هغه هم پوځي افسر و او ټپي شوی و.

بناپارت، یرغه راته او آسپ یې ودراوه.

هغه د اسیرانو په لیدو وویل:

-مشر مو څوک دی؟

ډګروال، شهزاده رپنین ته ورغږ کړ.

ناپلیون وپوښتل:

تاسو د ټولواک الکساندر، دغونډ قوماندان یاستئ؟
رپنین ځواب ورکړ:
-زه د سواره پوځ قوماندان وم.
ناپلیون وویل:
- ستاسو غونډ، خپله دنده په مېړانې او سربښندنې ترسره کړه.
رپنین وویل:
-د یوه لوی مشر قوماندان ستاینه، دهغه د سرتېرو لپاره تر ټولو ستر سوغات دی.
ناپلیون وپوښتل:
-خورا خوشاله یم، چې دغه سوغات تاسو ته ډالۍ کوم.ښه! دغه ستاسو په څنګ کې ځوان څوک دی؟
شهزاده رپنین، برېدګی سوختلن ور وپېژاند.
ناپلیون، هغه ځوان ته وکتل او په خندا یې وویل:
- په دې کم عمر راغلی چې له موږ سره وجنګېږي.
سوختلن په پرې پرې غږېدا وویل:
- ځواني، د مېړانې مخه نه نیسي.
ناپلیون، وویل:
-خورا ښه ځواني لري، ځوانه! لویو منصبونو ته به ورسېږي.
سرداراندرې چې د اسیرانو د درناوي په نامه په لومړي کتار کې درول شوی و، هرو مرویې ځان ته پام وراړاوه.دا ښکاره خبره وه چې د اسیرانو په اړه ناپلیون ته په سپارل شوې پاڼه کې به د سرداراندرې په اړه معلومات وړاندې شوي و، نو ځکه یې له هغه سره هم د مخامخ کېدو په وخت کې د "ځوان "کلمه وکاروله او د اندرې په لیدو به فرانسوي اعلیحضرت ته د دوی لومړنۍ کتنه هم وریاده شوې وي.

ناپلیون وویل:

-ښه ځوانه ! تاسو څنګه یاست؟حال مو څنګه دی بازه؟

که څه هم سردار اندرې پنځه دقیقې مخکې هم، هغو سرتېرو ته چې دی یې لېږداوه، یو څو خبرې وکړې، اوس یې مخامخ د ناپلیون سترګو ته کتل او چوپه خوله و.هغه څه چې د سردار اندرې خیال یې پسې اخیستی و، هغه خپله ناپلیون و، چې د اندرې لپاره یو اتل و، د هغه وروستۍ بریاوې، دا ټول او ټول د هغه مینه ناک، له ټولو بندونو نه خپلواک او هسک آسمان په وړاندې چې ده اوس لیده، دومره خوار، سپک او نه ځلېدونکي وبرېښېدل چې ویې نه شو کولای، ځواب ورته پیدا کړي....

اندرې ته هرڅه بې معنې او سپک برېښېدل.هغه د ناپلیون سترګو ته کتل او د پرتم بې پرتمۍ او دژوند سپکاوي ته چې، هېڅوک د هغه په راز نه پوهېدل او د مرګ پر بابېزوالي یې چې ژوندي له هغه ناخبره او د هغه په اړه ناپوه وو، فکر کاوه.

ټولواک، ځواب ته سترګه په لاره نه شو، مخ یې واړاوه او لرې لاړ او یو قوماندان ته یې وویل:

- ددې ښاغلو څارنه او پالنه وکړئ، هغوی زما قرارګاه ته ولېږدوئ او سپارښتنه وکړئ چې زما ځانګړي داکتر "لاره "د هغو ټپونه وګوري.شهزاده رپنینه دلیدو په هیله !

دا یې وویل،آس یې په ګړندۍ وواهه او په تړاټ لاړ.

د هغې پر څېرې،دبرې، ځانستاینې او غرور څپې راخورې وې.

هغو سرتېرو چې سردار اندرې یې په کراچۍ کې لېږداوه، له هغه نه یې هغه سپېڅلی شمایل چې شهزادګۍ ماریا غاړه کې وراچولی و، پټ کړی و، خو کله چې یې د ټولواک ځانګړې پاملرنه د اسیرانو په اړه

ولیدله، هغه غنیمت یې بېرته خاوند ته ور وسپاره.

سردار اندرې ونه لیدل چې چا او څنګه هغه سپېځلی شمایل بېرته دده په غاړه کې ورځوړند کړی و، خو هرڅنګه چې و، هغه ناڅاپه شمایل د جامو پر سر په زرین تار کې په خپل ټټر ولید.

سردار اندرې، دغه شمایل ته چې خوریې په خورا ژور احساس او د زړه له کومې دهغه په غاړه کې وراچولي و، وکتل او ځانسره یې وویل:

- څومره به ښه وای، که ټول شیان هغه شان آسانه او ساده وي، چې شهزادګۍ ماریا دهغې تصور کوي. څومره به ښه وای که انسان پوهېدای، په دې نړۍ کې دمرستې او خواخوږۍ لپاره چېرته او چاته ورودانګي او له مرګه وروسته دخاورو په زړه کې څه ته سترګه په لاره واوسي. زه به څومره نیکمرغه او آرامه وای، که مې په دې شېبه کې ویلای شوای:

-یاپروردګاره(ج) رحم وکړه! څه لویه نیکمرغي او هوساینه! نه پوهېږم کوم دربارته د خوارۍ او بندګۍ غاړه کېږدم؟ دلوی قدرت په وړاندې، په رازونو کې نغښتی او زموږ له تصور نه لرې، داسې لرې چې نه یوازې نه شم کولای هغه ته پناه ورورم، له هغه سره دزړه خواله وکړم، بلکې نه شم کولای د "ستر" او "هېڅ" په نامه وستایمه"، او یا د همدغه شمایل په وړاندې چې زما پر همدې ټټر ځړوند دی او شهزادګۍ ماریا زما په دې غاړه کې ځوړند کړی دی؟ هېڅ څه، هېڅ څه، پرته له هغه بې معنی والي نه چې زه پرې پوهېږم، بل څه حقیقت نه لري...

کراچۍ وخوځېده. دهغه هرټکان زغم نه منونکی درد له ځانسره لاره. تبه او اېلتې یې لا زیاتې شوې. دپلار، مېرمنې، خور، دخپل راتلونکي ماشوم، د جګړې مخکې د شپې ښکلي او ښایسته خیالونه، دناپلیون

کمکی، سپک او خوارځان او دا هسک لوړ آسمان دهغه دخیالاتو، خیالونه وو.

دلیسه ګورې په ځنګلونو کې يې آرامه نیکمرغه کورني ژوند وریاد شو. د همدې نیکمرغۍ په خیالونو کې ډوب و چې ناڅاپه دناپلیون، دهغه کمکی ځان، دهغه تنګې ځیرمنې سترګې او دنورو له بدمرغۍ نه خوشاله څېره ،دهغه سترګو ته ودرېده اوله هغه سره مل بیا پر هغه د درد ،عذاب او شک درنه څپه راخوره شوه.یوازې هسک آسمان و چې د آرامۍ زیری يې درلود.سپیده داغ و چې دخیالونو څپې لاهو او په یو تورتم بدلې شوې،نه یوازې تورتم،بېسدۍ، هېرتیا او دناپلیون دځانګړي ډاکتر په وینا ، زیاتره د مرګ نوغي وو ، نه د روغتیا زېرى.

ډاکترلاره وویل:

-دا ناروغ عصبي او د صفرا ناروغي لري،هغه به ژوندی پاتې نه شي.

سرداراندرې يې له هغو نورو ناهیلو ناروغانو سره چې دجوړېدو تمه يې نه وه، د سیمه ییزو خلکو څارنې ته وسپارل.

د لومړي ټوک پای